

I avvaktan på resultatet av den ovan omförmälda utredningen, vilken icke torde kunna slutföras inom sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1931 års riksdag, bör statsanslaget till Sveriges utsädesförening jämväl för budgetåret 1931/1932 beräknas enligt de på sätt ovan nämnts nu tillämpade grunder.

Föreningen har uppgjort utgiftsberäkningen för sistnämnda budgetår med utgångspunkt från, att dess verksamhet under denna tid skulle bedrivas allenast i sin nuvarande omfattning.

Beträffande först posten till avlöningar till föreningens tjänstemän biträder jag den däri föreslagna höjningen, i vad denna hänför sig till nytillkommande ålderstillägg enligt fastställd reglering. Denna höjning utgör 350 kronor.

I förslaget ingår vidare en höjning med 1,000 kronor för beredande åt avdelningsföreståndaren J. Rasmusson, vilken innehaft sin nuvarande befattning hos föreningen allenast från och med den 1 oktober 1926, av två ålderstillägg å vardera 500 kronor. Detta förslag förutsätter, att Rasmusson skulle för erhållande av ålderstillägg få tillgodoräknas en tid av sju år och sex månader, som han före tillträdet av sin nuvarande föreståndarbefattning innehaft befattning såsom ledare av försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar. I sin i ärendet gjorda framställning har Rasmusson framhållit, att hans berörda arbete vid Alnarp både till sin omfattning och karaktär varit likartat med det arbete, som nuvarande avdelningsföreståndaren C. Hammarlund före sitt tillträde av sin nuvarande befattning utfört såsom förädlingsledare vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt och som på sätt ovan nämnts ansetts böra tillgodoräknas honom för erhållande av ålderstillägg i sin innehavande befattning. Föreningen har under åberopande av den av Rasmusson anförda motiveringen och med stöd av 11 § mom. 2 i avlöningsreglementet för befattningshavare tillhörande den civila statsförvaltningen biträtt ansökningsen. Lantbruksstyrelsen har icke kunnat förorda de föreslagna nya ålderstilläggen till Rasmusson, enär en dylik åtgärd icke stode i överensstämmelse med gällande principer för beräkning av lönetillägg. Lantbruksstyrelsen har vidare anført, att Rasmusson enligt vad styrelsen inhämtat före sin anställning vid Svalöv icke åtnjutit sådana löneförmåner, att hans tidigare och nuvarande anställningar utan vidare kunde jämföras och tjänstgöringstiderna sålunda sammanställas. Statskontoret har ansett sig ej kunna göra något bestämt uttalande i frågan.

I sitt i det föregående återgivna utlåtande av 1929 erinrade lantbruksstyrelsen, att Hammarlund under tiden 1 november 1917—30 september 1927 varit anställd såsom ledare av förädlingen av köksväxter vid Weibullsholm samt vitsordade, att Hammarlunds verksamhet därstädes varit av stor betydelse för den svenska trädgårdsodlingen och att hans arbetsuppgifter såsom avdelningsföreståndare vid Svalöv kunde anses utgöra

[74.]
Departements-
chefen.

[74.] en likvärdig och naturlig fortsättning därav. Enligt vad jag vidare inhämtat åtnjöt Hammarlund i berörda befattning avlöningsförmåner minst uppgående till de för avdelningsföreståndare vid Svalöv bestämda. Rasmusson har i sin ansökning i ärendet själv framhållit, att vid det som jämförelse åberopade arbetet vid Alnarps trädgårdar hans huvuduppgift varit sort- och stamprövning, under det att förädlingsarbetet kommit i andra rummet. Enligt vad jag inhämtat åtnjöt Rasmusson för sitt arbete vid Alnarp under senaste åren före tillträdet vid Svalöv avlöningsförmåner uppgående till 4,200 kronor jämte fri bostad. Med hänsyn till den tveksamhet, som enligt vad i ärendet anförts i varje fall måste anses råda, huruvida det av Rasmusson utförda arbetet vid Alnarp kan såsom Hammarlunds förberörda verksamhet vid Weibullsholm anses likvärdigt med det arbete, som avdelningsföreståndare vid Svalöv har att utföra, och då därtill de avlöningsförmåner, som Rasmusson tillgodonjutit vid Alnarp, väsentligt understiga den avdelningsföreståndare vid Svalöv tillkommande avlöningen, synes mig skäl knappast föreligga, att vid bestämmande av ålderstilläggs utgående till Rasmusson hänsyn tages till dennes berörda arbete vid Alnarp. Emellertid torde Rasmusson på grund av sin nu innehavande föreståndarbefattning vara berättigad till ett första ålderstillägg å 500 kronor, räknat från den 1 januari 1932. Vid sådant förhållande bör ett halvt ålderstillägg eller 250 kronor tagas med i den beräkning å utgifter för tjänstemännens löner, som lägges till grund för statsbidragets bestämmande för budgetåret 1931/1932.

Vad härefter angår förslaget om beräknande av 4,200 kronor för inrättande av en särskild assistentbefattning på vete- och havreavdelningen finnes såsom i ärendet erinrats å ifrågavarande avdelning för närvarande anställd en från posten till försöksverksamhet avlönad extra assistent med uppgift närmast att biträda vid arbetet på att förbättra vetets kvalitet. Med hänsyn till rådande läge inom jordbruksnäringen göras som bekant för närvarande alldeles särskilda ansträngningar för att av det inhemska vetet erhålla ett med det utländska vetemjålet kvalitativt likvärdigt mjöl. Verksamheten vid utsädesföreningens ifrågavarande avdelning ingår givetvis såsom ett betydelsefullt led i dessa strävanden. Vid sådant förhållande inser jag värdet av att kunna såsom med förevarande förslag avses till avdelningen närmare knyta den för uppgiften särskilt kvalificerade person, varpå en viktig del av ifrågavarande verksamhet torde ankomma. Jag finner mig sålunda böra förorda en höjning av utgifterna för tjänstemännens löner med 4,200 kronor. Genom den föreslagna anordningen skulle ock för den av föreningen bedrivna försöksverksamheten i sin helhet frigöras ett belopp motsvarande det som på sätt ovan nämnts för nu ifrågavarande ändamål tagits i anspråk från anslaget till nämnda försöksverksamhet. Med iakttagande av den av föreningen själv i samband med den fasta assistentbefattningens inrättande föreslagna sänkningen med 1,000 kronor i de beräknade allmän-

na omkostnaderna för vete- och havreförädling skulle den erforderliga anslagsökningen för nu ifrågavarande ändamål begränsas till 3,200 kronor.

Den i avseende å föreningens utgift för magasinskontrollanten H. Jeppssons avlöning ifrågasatta höjningen med 300 kronor föranleder ej erinran från min sida. Med iakttagande av vad jag sålunda anfört skulle posten till avlöningar åt föreningens tjänstemän med flera vid Svalöv uppgå till $(83,950 + 350 + 250 + 4,200 + 300 =)$ 89,050 kronor. I anslutning härtill bör posten till dyrtidstillägg beräknas till $(19,115 + 1,275 =)$ 20,390 kronor.

Beträffande de övriga utgifter för huvudanstalten vid Svalöv, i vilka höjningar ifrågasatts, kunna givetvis vissa behov i angivna avseenden föreligga. Å andra sidan håller jag emellertid före, att utsädesföreningen bör med hänsyn till det betydande statsbidrag, som föreningen i varje fall åtnjuter, äga möjlighet att i avvaktan på berörda utredning träffa sådana anstalter, varigenom dessa behov kunna tillgodoses inom ramen för det nuvarande anslaget. I anslutning till vad jag ovan anfört torde emellertid föreningens utgifter för försöksverksamhet böra beräknas till ett med 1,000 kronor nedsatt belopp eller till 40,500 kronor.

Vad slutligen angår utsädesföreningens framställning beträffande filialerna, innebär denna en höjning av statsbidraget med 13,125 kronor. Denna höjning är beträffande ett belopp av 3,125 kronor föranledd — förutom av ett ökat antal ålderstillägg enligt fastställd reglering — av utsädesföreningens förslag om en höjning av filialföreståndarnas ålderstillägg med 100 kronor till 500 kronor, med å ålderstilläggen belöpande dyrtidstillägg 625 kronor. Återstoden faller på den föreslagna tillfälliga löneförbättringen å 1,000 kronor jämte dyrtidstillägg därå till en var av dessa föreståndare. Då jag anser skäligt, att ifrågavarande befattningshavare, vilka i övrigt äro i löneavseende jämställda med jordbrukskonsulenter, även i fråga om ålderstilläggens storlek böra likställas med dem, vill jag i enlighet med vad som innefattas i lantbruksstyrelsens och statskontorets yttranden i ärendet tillstyrka utsädesföreningens framställning i vad avser en höjning med 3,125 kronor. Posten avlöningar till filialföreståndarna skulle sålunda belöpa sig till $(39,600 + 2,500 =)$ 42,100 kronor och posten dyrtidstillägg å dessa till $(9,900 + 625 =)$ 10,525 kronor. Vidkommande höjningen i övrigt kan jag av motsvarande skäl som jag anfört för min avvisande hållning till de av föreningen i övrigt — med undantag för nytillkommande ålderstillägg — föreslagna höjningarna icke heller tillstyrka den för nu närmast berörda ändamål ifrågasatta förhöjningen.

I enlighet med vad jag ovan anfört skulle utgifterna för huvudanstalten upptagas till $(231,065 + 5,375 =)$ 236,440 kronor och för filialerna till $(100,460 + 3,125 =)$ 103,585 kronor eller med sammanlagt 340,025 kronor. Mot föreningens inkomstberäkning, enligt vilken inkomsten upptagits till

[74.] ett i förhållande till den för innevarande budgetår beräknade med 5,200 kronor förhöjt belopp eller till 92,000 kronor, har jag intet att erinra. Det erforderliga statsbidraget skulle sålunda uppgå till i avjämnat tal 248,000 kronor, därav för huvudanstalten 144,415 kronor och filialerna 103,585 kronor.

Det sålunda beräknade beloppet av statsbidraget utvisar i förhållande till statsbidraget för innevarande budgetår en ökning med 3,300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom särskilda
extra anslag

dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer

..... kronor 144,415,
dels ock till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrlands län och Jämtland samt i Luleå kronor 103,585
eller sålunda tillhopa » 248,000.

[75.] [75.] 23. Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm. Till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm har riksdagen såsom extra anslag anvisat för budgetåret 1924/1925 100,000 kronor, för budgetåret 1925/1926 75,000 kronor, för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1929/1930 50,000 kronor samt för budgetåret 1930/1931 75,000 kronor.

Med avseende å anslaget för *budgetåret 1930/1931* torde jag få erinra om följande. *Firman W. Weibull* hemställde i skrivelse den 25 oktober 1929 till Kungl. Maj:t, att för ändamålet måtte för budgetåret 1929/1930 anvisas ett anslag av 100,000 kronor. Framställningen biträdades av *lantbruksstyrelsen*. *Departementschefen* anförde (IX H. T. 1930 p. 77), bland annat, att på grund av firman Weibulls ekonomiska förhållanden svårigheter syntes komma att uppstå för firman att hålla verksamheten i gång i dåvarande utsträckning, om icke ytterligare statsanslag medgäves. Under framhållande tillika av växtförädlingens stora betydelse för jordbruket och den förlust, denna kunde lida genom ett nedläggande i större omfattning av växtförädlingsverksamheten vid Weibullsholm, tillstyrkte departementschefen, att anslaget för budgetåret 1930/1931 bestämdes till 100,000 kronor. *Jordbruksutskottet* erinrade (utlåtande nr 72), att utskottet i tidigare utlåtande (nr 71) i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse rörande nytt avtal mellan Sveriges utsädesförening och Allmänna svenska utsädesaktiebolaget hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl.

Maj:t anhålla om utredning rörande de båda statsunderstödda växtförädlingsanstalterna, Svalöv och Weibullsholm. Denna utredning skulle avse även anstalternas anslagsbehov. Utskottet erinrade vidare, att den föreslagna anslagsförhöjningen till Weibullsholms växtförädlingsanstalt avsåge att trygga ett *bibehållande* av växtförädlingsverksamheten i nuvarande omfattning, samt uttalade, att ett sådant bibehållande vore i hög grad önskvärt. Utskottet fann emellertid med hänsyn till den ifrågasatta utredningen en begränsning böra ske i det föreslagna beloppet samt tillstyrkte ett anslag av 75,000 kronor. *Riksdagen* biföll utskottets hemställan rörande såväl den ifrågasatta utredningen som anslaget till Weibullsholms växtförädlingsanstalt.

På sätt jag under nästföregående punkt omförmålt har den av riksdagen begärda utredningen uppdragits åt särskilt tillkallade kommittéer.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 juli 1930 ställt till firman Weibulls förfogande, under villkor att anslaget komme förädlingsverksamheten helt till godo, att verksamheten vilade å den framstående teoretiska och praktiska utbildning hos dess utövare, som vore nödvändig för vinnande av anstaltens ändamål, samt uppehölls i sådan omfattning, att redan vunna resultat kunde utnyttjas och ett fullföljande äga rum av de viktigaste förädlingsarbetena, samt att firman underkastade sig den kontroll och inspektion angående medlens användning, som kunde finnas erforderlig. I den mån så erfordrades för verkställande av nämnda kontroll och inspektion, skulle det åligga firman Weibull ej mindre att ställa till förfogande firmans räkenskaper, priskalkyler och övriga handlingar ävensom för inspektion upplåta laboratorier, försöksfält och dylikt, än även att tillhandahålla räkenskaperna i sådant skick, att utgifterna för växtförädlingsverksamheten utan svårighet kunde särskiljas från firmans övriga utgifter. Tillika uppdrog Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen att utöva berörda kontroll- och inspektionsverksamhet, innefattande jämväl granskning av priserna å firmans utsädesvaror, samt att därom till Kungl. Maj:t avgiva berättelse.

I skrivelse den 28 augusti 1930 har firman Weibull och W. Weibull aktiebolag, vilket bolag övertagit firmans rörelse, hemställt, att för understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm måtte för budgetåret 1931/1932 anvisas ett extra anslag av 100,000 kronor.

Över framställningen hava yttranden avgivits den 18 september 1930 av lantbruksstyrelsen, den 1 oktober 1930 av statskontoret och den 7 oktober 1930 av ovannämnda kommittéer för utredning rörande de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna.

I sin framställning åberopa *firman Weibull och W. Weibull aktiebolag* till en början sin i förra årets statsverksproposition återgivna redogörelse för resultaten och omfattningen av arbetet vid växtförädlingsanstalten,

[75.] sådant detta utvecklat sig under de år, anstalten åtnjutit statsbidrag. Efter att hava erinrat, bland annat, därom, att jordbruksutskottet i sitt ovanberörda utlåtande uttalat den förväntan, att även med det för innevarande budgetår tillmätta anslaget det fortfarande skulle bliva firman möjligt att uppehålla verksamheten i sådan omfattning, att vunna resultat icke äventyrades samt att de viktigaste förädlingsarbetena fullföljdes, anföra *sökandena* rörande anslagsbehovet för nästkommande budgetår följande.

Firman Weibull nödgades såsom utgångspunkt konstatera, att det icke vore firman möjligt att längre än under innevarande budgetår uppfylla den av jordbruksutskottet sålunda uttalade förväntan. Firman finge i detta hänseende till en början hänvisa till vad firman redan i förlidet års skrivelse till Kungl. Maj:t anförde rörande möjligheterna att å Weibullsholm nedskära sådant växtförädlingsarbete, som kunde betraktas som »mindre viktigt». Firman ville endast ytterligare framhålla, att, därest firman nödgades göra nedskärningar i växtförädlingsverksamheten, det icke kunde undgås, att dessa i främsta rummet drabbade sådana grenar, där förädlingsverksamheten gäve minst ekonomiskt utbyte. Men sådana grenar kunde rent av vara de från det allmännas synpunkt »viktigaste». Redan härav framginge omöjligheten av att lösa svårigheten på sätt jordbruksutskottet syntes hava föreställt sig. Ingen annan utväg skulle alltså återstå, än att firman Weibull under tiden för omförmälda utredning själv anskaffade de ytterligare medel, som vore erforderliga för verksamhetens upprätthållande. Ehuru firman givetvis till fullo insåge vikten av att i jordbruksnäringens nuvarande läge fullfölja värdefulla arbeten på växtförädlings område och vidare måste finna det alldeles särskilt orimligt att nedbryta en verksamhet inför eller mitt under pågående utredning rörande verksamheten och dess anslagsbehov, så hade firman dock icke kunnat finna denna utväg ekonomiskt möjlig.

Numera föreläge en noggrann och tillförlitlig utredning rörande firmans ekonomiska möjligheter i förevarande avseende.

I sammanhang med överväganden och förhandlingar angående firmans anslagsbehov för budgetåret 1930/1931 hade för firmans delägare framhållits det intima samband, som uppenbarligen förefunnes mellan en eventuell anslagsförhöjning och framläggandet av en genomtänkt plan för stabilisering i sin helhet och på lång sikt av firmans verksamhet och organisation. Med hänsyn därtill ifrågasattes i samband med dessa överväganden och förhandlingar en nu slutförd ingående undersökning samt överläggningar med firmans kreditgivande bank, av vilka till en början framgick, att för den ur allmän synpunkt så viktiga växtförädlings och rörelsens orubbade bestånd en fastare form borde skapas än den, vilken representerades av handelsbolagsformen, och vidare, att av nuvarande ekonomiska jordbruksförhållanden betingade avskrivningar borde företagas å firmans i jordbruket nedlagda tillgångar. I enlighet med vad som sålunda ansåges vara lämpligt i och för skapande av en fastare form och en säker grund för hela rörelsens fullföljande hade avskrivningar nu verkställts till ett belopp av cirka 950,000 kronor, varigenom jordbruksfastigheter etc. nedskrivits till f. n. räntabla värden. Dessa avskrivningar hade möjliggjorts därigenom, att firmadelägarna dels avskrivit sina i firman inestående kapitalandelar, tillhopa cirka 360,000 kronor, och dels tillskjutit

sin utanför firman befintliga kapitaltillgång 590,000 kronor, utgörande deras tillgångar i Garvämnes A/B Weibull. Dessutom hade firmadelägarna av firmans kreditgivande bank upplånat ett belopp av 1,500,000 kronor till inbetalning av aktiekapital i ett nybildat bolag, W. Weibull A. B., som hade till ändamål att övertaga hela den av fröfirman förut bedrivna rörelsen. Denna omfattande omorganisation hade sålunda varit möjlig allenast därigenom, att firmans delägare utnyttjat alla sina ekonomiska resurser.

Genom den nu verkställda ombildningen hade dessutom skapats fördelen, att det lån å 1,500,000 kronor, som banken beviljat firmadelägarna personligen och som använts till inbetalning av aktiekapitalet, utgjorde en delägarnas privata skuld, för vilket bolaget icke ansvarade. Detta förhållande bidroge ytterligare till garanti för rörelsens orubbade bestånd ävensom för att statsbidragen komme uteslutande växtförädlingsverksamheten såsom sådan tillgodo.

Sedan resultatet av ovan relaterade utredning av firman Weibulls ekonomiska förhållanden numera även föreläge, torde alltså storleken av behöfligt anslag — så långt det i anseende till sakens beskaffenhet över huvud syntes möjligt — kunna beräknas.

Rörande detta behov torde även i detta sammanhang böra konstateras, att enligt vad erfarenheten icke minst från vårt land sedan årtionden givit vid handen kostnaderna för växtförädlingsverksamhet, bedrivna i den skala att den kunde lämna ur nationalekonomisk synpunkt avsevärda resultat, endast till viss del kunde bäras av den med verksamheten förbundna affärsfirman.

Vad Weibullsholm beträffade, hade växtförädlingsanstalten och frökontrollen under nedan angivna år dragit följande kostnader:

1 juli 1925—30 juni 1926	 kronor	171,855: 58
1 juli 1926—30 juni 1927	»	187,984: 94
1 juli 1927—30 juni 1928	»	177,793: 33
1 juli 1928—30 juni 1929	»	184,212: 43
1 juli 1929—30 juni 1930	»	194,388: —.

Härav utgjorde rena växtförädlingskostnader, frökontrollen sålunda undantagen, enligt av lantbruksstyrelsen granskade och godkända grunder:

1 juli 1925—30 juni 1926	 kronor	145,632: 61
1 juli 1926—30 juni 1927	»	161,526: 58
1 juli 1927—30 juni 1928	»	152,321: 49
1 juli 1928—30 juni 1929	»	158,497: 64
1 juli 1929—30 juni 1930	»	164,409: 27.

Utgifterna för ifrågavarande ändamål hade som bekant icke kunnat bäras av firman utan måst täckas av firmans statsanslag ävensom av privat tillskott, som delägarna kunnat anskaffa utanför firman, nämligen ur det tillgodohavande, som för dem uppstått genom delägarskap i det av delägaren i fröfirman, dir. John Weibull tillsammans med dir. Richard Bergman ledda Garvämnes A/B Weibull. Därtill komme, att cheferna i fröfirman, Harry och William Weibull, icke åtnjutit någon ersättning för sitt arbete, vadan deras levnadsomkostnader förorsakat ständig minskning av delägarnas privatkapital.

{75.]

Såsom firman i sin anslagsansökan med stöd av de senare årens erfarenhet uppgivit och genom den nu slutförda ekonomiska utredningen fått bekräftelse på, erfordrades redan för att förhindra en nedskärning av växtförädlingsverksamheten ett statsbidrag av minst två tredjedelar av kostnaden eller sålunda minst cirka 100,000 kronor.

I den nu uppgjorda stabiliseringsplanen hade man därför icke kunnat räkna med att firman kunde bidra med mera än en tredjedel av växtförädlingskostnaderna, vilket motsvarade vad som hade kunnat anses vara för det nybildade bolaget affärsmässigt försvarbart. Av det föregående torde ock framgå, att det numera icke heller vore möjligt för firmans delägare att längre i avvaktan på bättre konjunkturer för jordbruksnäringen och därigenom för handeln med utsäde utom firman anskaffa privata medel för bestridande av växtförädlingskostnaderna. Vad särskilt anginge Garvämnes A/B Weibull, så hade detta bolag redan under förra året drabbats av den inom garveribranschen inträffade depressionen, vilket medfört, att bolaget enligt bolagsstämans beslut den 31 maj 1930, icke lämnade någon utdelning å sina aktier.

I och med firman Weibulls ombildning till aktiebolag hade bokföringsåret förändrats och förlagts till tiden 1 december—30 november. Firmans bokslut hade förut verkställts per 1 juli varje år. De siffror, som föreläge från verksamhetstiden 1 juli—30 november, voro icke av något intresse för bedömande av resultatet av verksamheten under sagda tid, enär firmans huvudförsäljning skedde under vårmånaderna. Det nybildade bolaget komme att först genom bokslut den 30 november 1930 erhålla en bild av årsresultatet. Redan nu kunde emellertid konstateras, att resultatet näppeligen kunde tänkas komma att utvisa en förskjutning till det bättre med hänsyn till de allmänt kända ekonomiska förhållandena under verksamhetsåret inom jordbruket och därmed sammanhängande rörelsegrenar. Växtförädlingsanstalten hade, som förut anförts, under de gångna åren uppehållits bland annat i förlitande på att då rådande konjunkturer skulle framdeles komma att visa en ändring; i stället hade en skärpt depression med sänkta priser och ökade svårigheter inträffat.

Under åberopande av det anförda och särskilt önskvärdheten att i jordbruksnäringens nuvarande läge och under en härav framkallad utredning rörande behovet av utvidgad växtförädlingsverksamhet bibehålla växtförädlingsanstalten å Weibullsholm i obeskuret skick finge firman därför anhålla, att statsunderstöd till firman respektive W. Weibull A. B. för nästkommande budgetår icke måtte sättas lägre än till 100,000 kronor.

Enligt av sökandena åberopat utdrag av W. Weibull aktiebolags räkenskaper för räkenskapsåret 1 juli 1929—30 juni 1930 har under samma tid utgifterna för växtförädlingsanstalten uppgått till 215,204 kronor 52 öre, därav 185,225 kronor 79 öre för förädlingsverksamheten och 29,978 kronor 73 öre för frökontrollen. För levererade produkter av förädlingsverksamheten har influtit 20,816 kronor 52 öre. Efter avdrag för sistnämnda belopp hava således kostnaderna för förädlingsverksamheten uppgått till 164,409 kronor 27 öre.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande anförts.

Det belopp, som nu begärts till understöd åt verksamheten vid Weibullsholm, vore lika med det, varom framställning gjordes år 1929, och motive-

ringen till framställningen sammanfölla i stort sett med den, som då framlagts. Lantbruksstyrelsen ansåge sig här böra erinra, att styrelsen i sitt den 27 november 1929 avgivna yttrande om också på grund av viss osäkerhet vid frågans bedömande icke utan tvekan beträffande det ifrågasatta statsunderstödet storlek tillstyrkt bifall till den då föreliggande framställningen, ävensom att Kungl. Maj:t i proposition till 1930 års riksdag hemställt, att 100,000 kronor måtte anvisas till upprätthållande av verksamheten vid Weibullsholm. Som redan nämnts hade emellertid riksdagen för ändamålet anvisat endast 75,000 kronor under återopande, bland annat, att riksdagen ansåge en viss utredning erforderlig rörande statens förhållande till växtförädlingsanstalterna i Svalöv och Weibullsholm, vilken utredning jämväl borde avse anstalternas anslagsbehov. Då såsom av lantbruksstyrelsens senast avgivna berättelse rörande kontrollen över ifrågavarande verksamhet framginge, att lantbruksstyrelsen funnit verksamheten under senast förlidna budgetår hava letts på ett förtjänstfullt sätt samt konstaterat, att de för statsbidragets tillgodonjutande stadgade villkoren i allo uppfyllts, hade lantbruksstyrelsen givetvis ingen anledning att nu intaga en annan ståndpunkt till frågan om statsbidrag till verksamheten vid Weibullsholm än sistlidna år. Lantbruksstyrelsen finge sålunda tillstyrka, att bidrag för ändamålet måtte anvisas jämväl för budgetåret 1931/1932. Rörande beloppets storlek funne lantbruksstyrelsen sig icke böra frångå den uppfattning, styrelsen i sitt oförmälda yttrande den 27 november 1929 gav till känna. Lantbruksstyrelsen hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten vid Weibullsholm för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag å 100,000 kronor.

Statskontoret framhåller i sitt utlåtande, att resultatet av den genom särskilda sakkunniga pågående utredningen borde avvaktas, innan en höjning av anslaget till växtförädlingsanstalten vid Weibullsholm vidtoges. Statskontoret funne sig för den skull icke böra tillstyrka högre anslagsbelopp till den praktiskt vetenskapliga verksamheten vid nämnda anstalt för nästkommande budgetår, än som av riksdagen beviljats för nu löpande budgetår, eller 75,000 kronor.

Ovannämnda *kommitterade* förklara i sitt utlåtande, att i det tidiga stadium, vari deras arbete befunne sig, de i anledning av remissen närmast funnit sig hava att tillse allenast, huruvida anstaltens framställning kunde antagas hava någon inverkan till föregripande av utredningens resultat. Ur nämnda synpunkt syntes det vara önskligt, att, såvitt möjligt, någon förändring för närvarande icke vidtoges i avseende å anstaltens förhållande till staten; och anslöte sig utredningsmännen fördenskull till det uttalande, som statskontoret gjort i ärendet.

Såsom jag under nästföregående punkt framhållit, torde utredningen rörande de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna icke kunna slutföras inom sådan tid, att dess resultat kan läggas till grund för framställning i ämnet till årets riksdag. Emellertid vill jag med hänsyn till värdet av den vid Weibullsholm bedrivna verksamheten förorda, att stats-

*Departements-
chefen.*

[75.] bidrag beredes nämnda anstalt jämväl för budgetåret 1931/1932. Med avseende å anslaget belopp anser jag, lika med kommittéerade för verkställande av nyss angivna utredning, vilka anslutit sig till statskontorets yttrande i ärendet, att förhållandet mellan staten och anstalten i avvaktan på utredningens resultat tillsvidare ej bör rubbas. Jag vill därför tillstyrka, att anstalten beredes statsbidrag med samma belopp som för innevarande budgetår eller 75,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 75,000.

[76.] 24. **Revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse.** I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 131, jämte i ämnet väckt motion, I:305 p. 4, har 1930 års riksdag såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

I sin skrivelse i ämnet, nr 379, anförde riksdagen bland annat.

Även om den otillfredsställande ekonomiska utvecklingen inom jordbruket till väsentlig del finge anses bero av faktorer, över vilka lantmännen själva icke kunde råda, torde dock icke kunna förnekas, att vissa bristfälligheter i organisatoriskt och merkantilt hänseende i hög grad minskat förutsättningarna för jordbruket att motstå den ekonomiska lågkonjunkturen. Vad särskilt beträffade de organisatoriska förhållandena, hade andelsrörelsen inom det svenska jordbruket varken till sin omfattning eller till sin inre byggnad nått en sådan utveckling, som kunde anses önskvärd och nödvändig. Att kraftiga åtgärder bleve vidtagna av jordbruksidkarna själva för att inom lantbrukets skilda grenar i större omfattning än som hittills skett få till stånd ekonomiskt starka sammanslutningar för produkternas avsättning och för inköp av för lantbruket behöfliga driftförmögenheter måste anses ytterst angeläget.

För en tillfredsställande utveckling av andelsrörelsen vore otvivelaktigt behöfligt, att densamma leddes av ett centralorgan, som kunde verka för rörelsens utbredning och för en fördelaktig organisatorisk utformning av de olika sammanslutningarna. En viktig uppgift för ett sådant organ vore också att tillhandagå med sakkunnigt biträde vid andelsföreningarnas revision för att såmedelst i möjligaste mån förebygga, att föreningsmedlemmarna orsakades förluster genom misskötsel av föreningarnas ekonomi. Den av Sveriges allmänna lantbrukssällskap gjorda framställning, som låge till grund för propositionen i ämnet, syntes giva vid handen, att ifrågasvarande synpunkter börjat vinna beaktande på ledande håll inom jordbrukets föreningsväsende och att åtgärder planerats för deras omsättande i praktiken. Riksdagen funne sig böra framhålla vikten av att arbetet i dylik riktning alltfört måtte bedrivas med erforderlig kraft och intensitet.

Med hänsyn till den stora betydelse, som den ekonomiska föreningsrörel-

sen ägde på lantbruksområdet, syntes det riksdagen motiverat, att staten såsom ett led i det allmännas åtgöranden för jordbrukets stödjande lämna- de sin medverkan till andelsrörelsens befrämjande.

Kungl. Maj:t har den 3 juli 1930 ställt det av riksdagen anvisade be- loppet till Sveriges allmänna lantbrukssällskaps förfogande, samt i sam- band därmed meddelat i huvudsak följande föreskrifter om anslagets an- vändning.

Genom sällskapets förmedling finge bidrag utlämnas till andelsförening, att användas för anordnande av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse. Såsom villkor för beviljande av dylikt bidrag skulle gälla, att för verksamheten skulle anlitas person, vilken för sådant ändamål auktoriserats av sällskapet, samt att bidrag till revision finge tillkomma förening, vilkens årsomsättning ej överskrede en miljon kronor, och utgå med ett belopp av högst 100 kronor för år och förening, dock högst med hälften av hela kostnaden för revisionen, ävensom att bi- drag till konsultationsförrättning finge utgå med ett belopp av intill 50 kronor för förrättningsdag samt motsvara högst hälften av föreningens to- talkostnad (dagtraktamente och reseersättning) för förrättningen. Bidrag skulle uppbäras av lantbrukssällskapet å vederbörande andelsförenings vägnar efter företeende av behörig räkning å förrättningskostnaden samt föreningens fullmakt för sällskapet att lyfta beloppet. Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, att lantbrukssällskapet hade att inom två månader efter räkenskapsårets utgång till lantbruksstyrelsen avgiva redogörelse rörande ifrågavarande verksamhet samt för densamma använda medel.

I skrivelse den 7 oktober 1930 har *Sveriges allmänna lantbrukssällskap* hemställt, att jämväl för budgetåret 1931/1932 måtte av statsmedel beviljas ett reservationsanslag av 40,000 kronor för fortsatt bedrivande genom säll- skapets av revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andels- rörelse, att utgå efter enahanda grunder som fastställts för budgetåret 1930/ 1931. Till stöd för sin framställning har sällskapet anfört i huvudsak följande.

Sedan anslaget för budgetåret 1930/1931 anvisats, hade sällskapet igång- satt organisationen av ifrågavarande revisionsverksamhet, anställt ledare av denna, planlagt utbildning och auktorisation av för revisionens bedri- vande erforderliga yrkesrevisorer samt å sin föreningsbyrå anställt två konsulenter för bedrivande av konsultationsverksamheten. Sällskapet vore sålunda redan nu rustat att i viss omfattning upptaga ifrågavarande verk- samhetsgrenar. Revisionsverksamheten kunde dock först på nyåret 1931 väntas få någon större omfattning.

Sällskapet, som för närvarande icke kunde närmare angiva i vilken ut- sträckning de för budgetåret 1930/1931 anvisade medlen kunde komma att tagas i anspråk för verksamheten ifråga, påräknade emellertid en betydan- de anslutning från jordbrukets ekonomiska föreningar till såväl revisions- som konsultationsverksamheten. Det vore av vikt att den verksamhet, som under året organiserats och påbörjats på detta område, kunde fortsättas un- der kommande år.

I ärendet hava infordrade utlåtanden avgivits den 3 november 1930 av jordbruksutredningen och den 25 november 1930 av lantbruksstyrelsen.

[76.] *Jordbruksutredningen* har i sitt utlåtande i ärendet anfört bland annat följande.

Med avseende å behovet och betydelsen av ifrågavarande revisions- och konsultationsverksamhet ävensom sättet för dess lämpliga anordnande ville utredningen hänvisa till sina i utlåtande den 28 november 1929 framförda synpunkter, nämligen att en verksamhet av ifrågavarande art borde hava viktiga uppgifter att fylla vid reorganisationen av jordbrukskooperationen samt att de av lantbrukssällskapet uppdragna riktlinjerna för verksamhetens bedrivande och det då begärda anslagets disponerande i stort sett syntes jordbruksutredningen lämpliga. Härutinnan ville utredningen endast tillägga, att vissa företeelser å jordbrukskooperationens område under den tid, som gått sedan nyssnämnda utlåtande avgavs, kunde anses hava ytterligare framhävt behovet av dylik verksamhet. Då jordbruksutredningen år 1929 förordade statsanslags beviljande, grundade sig dess ståndpunkt på den uppfattningen, att statsmedel med hänsyn till jordbrukets och andelsrörelsens svåra ekonomiska betryck lämpligen borde tagas i anspråk för stödjande av själva organisationsarbetet och verksamhetens igångsättande. Uppenbart vore, att åtskillig tid krävdes för arbetenas fullföljande därhän, att revisions- och konsultationsverksamheten uppnådde den omfattning och regelmässiga funktion, som erfordrades för att densamma skulle kunna fylla det avsedda ändamålet. Jordbruksutredningen ansåge därför, att verksamheten i fråga även under budgetåret 1931/1932 kunde beräknas komma att i viss mån befinna sig på organisationsstadiet, och funne det därför motiverat, att staten lämnade verksamheten sitt stöd även under nämnda budgetår.

Med hänvisning till vad sålunda anförts har jordbruksutredningen tillstyrkt bifall till lantbrukssällskapets ifrågavarande framställning.

Lantbruksstyrelsen har intet att erinra mot bifall till framställningen.

Departements-
chefen.

De skäl, som enligt vad ovan återgivits föranledde beviljande vid 1930 års riksdag av statsanslag till revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse, synas mig i allt väsentligt fortfarande äga giltighet. Med hänsyn till jordbruksnäringens allttjämt bekymmersamma ekonomiska läge torde åtgärder till stärkande av lantmännens andelsrörelse sålunda vara väl värda fortsatt understöd från det allmännas sida. I detta hänseende synes det vara av betydelse, att statsunderstöd jämväl för budgetåret 1931/1932 må kunna utlämnas för här ifrågavarande revisions- och konsultationsverksamhet. Jag anser mig följaktligen böra tillstyrka det av Sveriges allmänna lantbrukssällskap begärda, av jordbruksutredningen och lantbruksstyrelsen förordade anslagets beviljande. Anslaget torde böra för budgetåret 1931/1932 uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 40,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom bidrag för anordnande genom Sveriges allmänna lantbrukssällskap av revisions- och konsulta-

tionsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse för budgetåret 1931/1932 anvisa ett *extra reservationsanslag* av kronor 40,000.

[76.]

Jordbrukets kreditkassor.

[77.] 25. **Revisionsarbete inom jordbrukskasserörelsen.** Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 268) fattade 1930 års riksdag (R. skr. nr 378) beslut om åtskilliga åtgärder till befrämjande av jordbrukets kreditkasserörelse. Riksdagen antog sålunda för sin del förordning om jordbrukets kreditkassor samt anvisade till befrämjande av kasserörelsen flera anslag, bland dem till revisionsarbetet inom jordbrukskasserörelsen ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

[77.]

Enligt ovannämnda förordning om jordbrukets kreditkassor, vilken utfärdades av Kungl. Maj:t den 3 juli 1930 (nr 317), benämnas de lokala kassor, som hava till ändamål att lämna kredit åt enskilda jordbrukare, jordbrukskassor. Jordbrukskassorna äro organiserade såsom ekonomiska föreningar med begränsad personlig ansvarighet, och medlem av kassan har att till denna inbetala på visst sätt beräknad insats. Jordbrukskassorna äro i sin ordning sammanslutna till centralkassor för jordbrukskredit, vilka efter vissa regler bereda kredit åt sina medlemmar. Centralkassorna öva tillika tillsyn över de till dem anslutna jordbrukskassorna, och jordbrukskassorna äro i fråga om den allmänna skötseln av sin rörelse och sin räkenskapsföring skyldiga att ställa sig till efterrättelse centralkassans anvisningar ävensom att lämna av centralkassan utsedd revisor tillfälle att taga del av sina böcker och värdehandlingar. För centralkassorna har därjämte skapats ett centralt organ i Svenska jordbrukskreditkassan, vilken har till ändamål att driva lånerörelse genom att lämna kredit åt centralkassor, ävensom att öva kontroll och tillsyn över sådana kassor och till dem anslutna jordbrukskassor samt att verka för jordbrukskasserörelsens befrämjande och utveckling i allmänhet.

Såsom ovan anmärkts anvisade riksdagen för budgetåret 1930/1931 till den revision inom kreditföreningarna, varom i förordningen om jordbrukets kreditkassor föreskrives, ett anslag av 25,000 kronor. Rörande användningen av detta anslag har Kungl. Maj:t den 28 november 1930, efter förslag av interimstyrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan och hörande av statskontoret, meddelat närmare bestämmelser. Kungl. Maj:t har därvid till Svenska jordbrukskreditkassans förfogande anvisat 15,000 kronor att användas till bestridande av kostnaderna för centralkassornas för jordbrukskredit revision av jordbrukskassornas verksamhet, varvid förutsatts skola utgå dels ett bestämt grundbelopp, uppgående till 25, 30 eller 35 kronor, för varje till centralkassa ansluten jordbrukskassa, dels ock därutöver ett belopp motsvarande 75 öre för varje till jordbrukskassan an-

- [77.] sluten medlem. Kungl. Maj:t har vidare till Svenska jordbrukskreditkassans förfogande anvisat 6,000 kronor att användas för den tillsyn och revision över centralkassorna, som styrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan har att anordna. Å anslaget återstående 4,000 kronor har av Kungl. Maj:t tills vidare reserverats för att i mån av behov användas, bland annat, till ersättning åt de allmänna ombud, vilka hava att i orterna övervaka kreditkasserörelsen.

I skrivelse den 11 oktober 1930 har *interimstyrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan* gjort framställning rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932 samt därvid framhållit, att, då ingen som helst erfarenhet ännu kunnat vinnas rörande det belopp, som kunde vara erforderligt, anslaget syntes för nästkommande budgetår böra beräknas till samma belopp som för nu löpande budgetår.

Statskontoret har i infortrat yttrande den 17 oktober 1930 icke funnit anledning till erinran mot ifrågavarande framställning.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till den stora betydelse, en väl organiserad revisionsverksamhet måste anses äga för jordbrukskasserörelsens stabilitet och ändamålsenliga utveckling, anser jag mig böra förorda, att statsbidrag för ändamålet beviljas jämväl för budgetåret 1931/1932. Mot interimstyrelsens anslagsäskande har jag icke något att erinra. Hinder torde ej böra möta, att från förevarande anslag jämväl utgives ersättning åt de allmänna ombud, vilka hava att i orterna övervaka kreditkasserörelsen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till revisionsarbete inom jordbrukskasserörelsen
anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservations-*
anslag av kronor 25,000.

- [78.] [78.] 26. **Upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen.** Av 1930 års riksdag (prop. nr 268; R. skr. nr 378) anvisades till upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor. Rörande behovet och användning av anslaget uttalade föredragande departementschefen (prop. nr 268, s. 142 och 143) i huvudsak följande.

En effektiv och ändamålsenlig upplysningsverksamhet bland lantmännen för jordbrukskasserörelsens befrämjande och utbredning vore ovillkorligen nödvändig, om man skulle kunna förvänta någon större framgång för rörelsen inom rimlig tid. Såsom anförts i jordbruksutredningens betänkande i ämnet borde den ifrågavarande verksamheten emellertid icke begränsas till en mera allmän propaganda för anslutning till kasserörelsen. Ett mycket viktigt led i arbetet borde utgöras av utbildningen av funktionärer inom denna rörelse, d. v. s. av personer ute i bygderna, som kunde lämpa sig att omhänderhava de lokala kassornas angelägenheter.

Om det allmänna nu befunnes böra gå in för mera effektiva åtgärder för en uppräckning inom vårt lands jordbrukskasserörelse, syntes ett bland de mest verksamma medlen i sådant syfte vara att ställa nödiga penningbelopp till förfogande för bedrivande av sådan upplysnings- och informationsverksamhet, som nu åsyftades. Departementschefen förordade därför, att statsanslag för ändamålet anvisades.

Mot det av jordbruksutredningen angivna beloppet 75,000 kronor per år vore intet att erinra, varvid dock förutsattes, att anslaget i fråga även finge tagas i anspråk för lämnande av organisationsbidrag i enlighet med utredningens därutinnan framförda förslag. Till centralkassor utginge redan nu organisationsbidrag enligt vissa, i kungörelserna nr 234/1915 och 592/1918 angivna grunder. Det nya i utredningens förslag vore, att ett organisationsbidrag å 100 kronor även skulle kunna tilldelas lokal jordbrukskassa. Betydelsen utav att vid arbetet för kasserörelsens utbredning äga möjlighet att lämna ett sådant mindre bidrag till täckande av organisationskostnaderna syntes uppenbar. Att ett visst belopp — av jordbruksutredningen begränsat till högst 8,000 kronor — toges i anspråk för organisationen av kasserörelsens centralorgan, torde kunna lämnas utan erinran.

Jag vill erinra därom, att interimstyrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan, efter anmodan, i skrivelse den 16 oktober 1930 inkom med förslag till de bestämmelser, som av Kungl. Maj:t borde meddelas rörande användningen av förenämnda anslag.

Enligt sagda förslag skulle anslaget för innevarande budgetår fördelas enligt följande grund:

kurs i Stockholm under två dagar för centralkassornas styrelseledamöter m. fl.	kronor	5,100
tryckning av propagandabroschyr	»	1,800
kurs i Stockholm för utbildande av 10—15 instruktörer vid propagandaverksamheten	»	4,000
arvode och reseersättning för tiden 1 oktober 1930—30 juni 1931 åt ledaren av Svenska jordbrukskreditkassans upplysnings- och propagandaverksamhet	»	7,500
till föreläsnings- och kursverksamhet inom de särskilda centralkassornas verksamhetsområden i syfte, bland annat, att bibringa funktionärer m. fl. hos jordbrukskassorna erforderlig insikt i kassornas skötsel	»	40,000
till Svenska jordbrukskreditkassans organisationskostnader	»	8,000
för andra propagandaåtgärder samt till organisationsbidrag åt nya jordbruks- och centralkassor reserveras	»	8,600
		tillhopa kronor 75,000.

Sedan statskontoret den 24 oktober 1930 avgivit infortrat yttrande över interimstyrelsens förslag, anvisade Kungl. Maj:t den 31 oktober 1930 förevarande anslag å 75,000 kronor till Svenska jordbrukskreditkassans förfogande under budgetåret 1930/1931 att användas i huvudsaklig överensstämmelse med förenämnda förslag för bedrivande av upplysnings-, instruktions- och organisationsarbete för jordbrukskasserörelsens befräm-

- [78.] jande, därvid Svenska jordbrukskreditkassan ålades tillse, dels att sålunda utgivna medel komme till största möjliga nytta för därmed avsett ändamål, dels ock att organisationsbidrag av statsmedel åt nybildade jordbrukskassor och centralkassor ej finge utgivas till högre belopp än beträffande jordbrukskassa 100 kronor och beträffande centralkassa 2,000 kronor jämte ett tillägg för varje län utöver ett, varav centralkassans verksamhetsområde bestode, av 1,000 kronor för ett län och 500 kronor för varje ytterligare län.

Interimstyrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan har i skrivelse den 11 oktober 1930 gjort framställning rörande anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 och därvid framhållit, att anslag för ändamålet vore behöyligt under de närmaste åren. Enär den i anslagsbeloppet för innevarande budgetår ingående posten å 8,000 kronor till Svenska jordbrukskreditkassans organisationskostnader bortföle för kommande budgetår, beräknade interimstyrelsen anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 till 67,000 kronor. Interimstyrelsen hemställer om detta belopps upptagande å riksstaten för instundande budgetår.

I infordrat yttrande den 17 oktober 1930 har *statskontoret* förklarat sig ej hava erinran mot interimstyrelsens förevarande framställning.

*Departements-
chefen.* Jag hemställer i anslutning härtill, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 67,000.

- [79.] [79.] 27. **Förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen.** Under en följd av år har riksdagen i ändamål att stödja jordbrukskasserörelsen anvisat medel till understöd åt föreningar för jordbrukskredit. Såsom tidigare erinrats fattades av 1930 års riksdag beslut om olika åtgärder till befrämjande av jordbrukets kreditkasserörelse. Såsom ett led i dessa åtgärder beslöt riksdagen (prop. nr 268, R. skr. nr 378) att för budgetåret 1930/1931 anvisa såsom förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor. Förvaltningsbidragen skulle utgå enligt i huvudsak följande grunder. Svenska jordbrukskreditkassan skulle för de 20 första åren från och med det, då kassan börjat sin verksamhet, av statsmedel erhålla bidrag utan återbetalningsskyldighet, vilka bidrag skulle utgå för vart och ett av de 5 första åren med 0.05 procent, för vart och ett av de följande 5 åren med 0.025 procent, för vart och ett av de därpå följande 5 åren med 0.0125 procent samt för vart och ett av de därnäst följande 5 åren med 0.00625 procent

cent av kassans sammanlagda utlåning vid senaste räkenskapsavslutning. Till centralkassa för jordbrukskredit skulle bidrag utgå för varje till centralkassan ansluten jordbrukskassa eller annan ekonomisk förening med 200 kronor för vart och ett av de 5 första åren, med 100 kronor för vart och ett av de därpå 5 följande åren, med 50 kronor för vart och ett av de därpå följande 5 åren samt med 25 kronor för vart och ett av de därnäst följande 5 åren. Förvaltningsbidrag till jordbrukskassa skulle utgå med 4 kronor för medlem för vart och ett av de 5 första åren, med 2 kronor för medlem för vart och ett av de därpå följande 5 åren, med 1 krona för medlem för vart och ett av de därefter följande 5 åren samt slutligen med 50 öre för medlem för vart och ett av de därnäst följande 5 åren. Beredningen av ärendet angående anslaget närmare användning under budgetåret 1930/1931 är ännu ej slutförd.

I skrivelse den 11 oktober 1930 har *interimstyrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan* gjort framställning i fråga om anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932. Interimstyrelsen beräknar medelsbehovet till 150,000 kronor enligt följande uppställning:

till nuvarande jordbruks- och centralkassor, förslagsvis ..	kronor	88,000
» 60 nya jordbrukskassor à 200 kronor	»	12,000
» 10,000 nya medlemmar à 4 kronor	»	40,000
» Svenska jordbrukskreditkassan (efter 0.05 procent à 20,000,000 kronor)	»	10,000
summa kronor		150,000.

Interimstyrelsen framhåller, att höjningen av anslagsbeloppet föranledes av den ytterligare ökning i antalet jordbrukskassor, som borde kunna förväntas för nästa budgetår ävensom av en motsedd ökning i jordbrukskreditkassans omslutning. Att med någon större grad av sannolikhet beräkna det ökade medelsbehovet vore givetvis för närvarande icke möjligt, men interimstyrelsen hade ansett sig böra räkna med tillkomsten under budgetåret 1931/1932 av 60 nya jordbrukskassor med 10,000 nya medlemmar samt med en sammanlagd utlåning under samma år från svenska jordbrukskreditkassan av 20,000,000 kronor.

I remissutlåtande den 17 oktober 1930 har *statskontoret* förklarat, att interimstyrelsens framställning icke givit statskontoret anledning till annan erinran, än att ämbetsverket, med hänsyn till att förvaltningsbidragen åt jordbrukskasseorganisationen skola utgå enligt vissa fastställda grunder, ville ifrågasätta, huruvida icke det för dessa bidrag avsedda anslaget lämpligen borde beräknas såsom förslagsanslag.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen hava jordbrukets kreditkassor jämlikt beslut vid 1930 års riksdag ansetts böra beredas för- Departement-
chefen.

[79.] valtningsbidrag enligt vissa grunder under en tid framåt av åtminstone tjugo år. I anslutning härtill torde anslag för ändamålet erfordras jämväl för budgetåret 1931/1932. Beträffande anslagets belopp saknas ännu säker grund för bedömande, i vad mån ökning i förhållande till det för innevarande budgetår uppförda beloppet kan bli nödvändig. Då anslagets användning regleras enligt fastställda normer, torde — såsom statskontoret också förordat — anslaget böra givas karaktären av förslagsanslag.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser jag det icke påkallat att redan nu företaga höjning av anslaget, utan torde detta böra utgå med samma belopp som för innevarande budgetår.

Därest vid utgången av innevarande budgetår behållning förefinnes å det för detta budgetår anvisade extra reservationsanslaget, torde behållningen böra överföras till det nu ifrågasatta förslagsanslaget.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 100,000,

b) medgiva, att å reservationsanslaget till förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen vid utgången av budgetåret 1930/1931 möjligen förefintlig behållning må överföras till förenämnda extra förslagsanslag.

[80.] [80.] **28. Svenska betes- och vallföreningen.** Sedan Kungl. Maj:t såsom bidrag till uppehållande av den 1916 bildade svenska betes- och vallföreningen från och med 1919 anvisat medel från anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar, uppfördes för ändamålet på Kungl. Maj:ts förslag (se IX H. T. 1925 p. 87) i riksstaten ett extra anslag. Anslaget är för budgetåret 1930/1931 upptaget med 80,500 kronor. Genom beslut den 31 oktober 1924 har Kungl. Maj:t fastställt av föreningen antagna förändrade stadgar, att tillsvidare lända till efterrättelse såsom villkor för föreningens tillgodonjutande av statsanslag.

Enligt gällande reglemente för statens pensionsanstalt hava de ordinarie befattningshavarna hos föreningen tillförsäkrats förmånen av delaktighet i nämnda anstalt, och har lantbruksstyrelsen genom beslut den 17 november 1925 godkänt lönereglering för föreningens befattningshavare för vinande av dylik delaktighet.

Genom beslut den 9 november 1928 har Kungl. Maj:t av lotterimedel tilldelat svenska betes- och vallföreningen ett belopp av 200,000 kronor såsom bidrag till uppförande av en institutionsbyggnad för föreningen. Denna byggnad, förlagd invid Ultuna, är nu uppförd och tagen i anspråk av föreningen.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 19 september 1930 överlämnad framställning har *styrelsen för svenska betes- och vallföreningen* hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att för upprätthållande av föreningens verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett anslag av 92,000 kronor. Till stöd härför har föreningen åberopat ett i ansökningsintaget förslag till inkomst- och utgiftsstat för samma tid. Med sitt berörda utlåtande har lantbruksstyrelsen tillika överlämnat en av föreningen upprättad specifikation över beräknade avlöningar till föreningens befattningshavare för budgetåret 1931/1932 ävensom en skrivelse från föreningens föreståndare med vissa kompletterande uppgifter rörande dels anställda befattningshavare och dels föreningens allmänna verksamhet. Den närmare innebörden av föreningens framställning, vilken avser en höjning i nuvarande anslaget med 11,500 kronor, framgår av lantbruksstyrelsens ovanberörda utlåtande. Däri har *lantbruksstyrelsen* för egen del anfört, bland annat, följande.

Lantbruksstyrelsen kunde alltså vittna om den stora betydelse, betes- och vallföreningens verksamhet hade för en ekonomiskt fördelaktig utveckling av jordbruket. Föreningen borde därför enligt lantbruksstyrelsens förmenande fortfarande verksamt stödjas av statsmakterna. Liksom tillförne skett, syntes statsanslagets storlek böra bestämmas så att, sedan olika poster i föreningens inkomst- och utgiftsstat undergått granskning och eventuellt erforderlig jämkning, bristen däri täcktes av statsmedel.

En granskning av de av föreningen upptagna *inkomsterna* utöver statsbidraget gäve vid handen, att dessa i stort sett beräknats på samma sätt som för nu löpande budgetår. Endast i fråga om posten medlemsavgifter hade en sänkning med 500 kronor beräknats eller till 6,000 kronor, varjämte en förut upptagen inkomst för analysavgifter av 100 kronor utesluts. Emot sänkandet av de beräknade inkomsterna av medlemsavgifter syntes med hänsyn till den verkliga inkomsten härav under år 1929, vilken utgjorde 5,740 kronor, intet vara att erinra. Uteslutandet av posten »för analysavgifter» syntes, att döma av föreningens uttalande att i övrigt inkomsterna vore upptagna till samma belopp som nästföregående år, bero på förbiseende. Lantbruksstyrelsen ansåge för sin del, att en inkomstpost av detta slag borde ingå i föreningens stat. Det syntes lantbruksstyrelsen nämligen skäligt, att föreningen för analysarbete, utfört åt enskilda, i likhet med vad fallet vore med de statsunderstödda, till jordbrukets och näringsarnas tjänst inrättade kemiska stationerna uttog en skäligt beräknad ersättning och att denna av föreningen särskilt bokfördes.

Inkomstposten räntor hade av föreningen beräknats i överensstämmelse med föreningens egen beräkning för nu löpande budgetår. Lantbruksstyrelsen ansåge sig i fråga om denna post böra erinra, att styrelsen i sin skrivelse den 21 oktober 1929 rörande anslag till föreningen för löpande budgetår anmärkte, att föreningen bland sina ränteinkomster icke upptagit ränteinkomsten från ständiga ledamöters fond och att styrelsen därför ansåg föreningens beräknade ränteinkomster böra höjas från 3,500 kronor till 4,800 kronor. Föreningens nu gjorda framställning, i vilken föreningen framhölle, att ränteinkomsterna för nästkommande budgetår, inklusive ränta på ständiga ledamöters fond, icke kunde beräknas till högre belopp än 3,500 kronor, gäve vid handen, att föreningen uppmärksammat

[80.] lantbruksstyrelsens sålunda gjorda erinran. Den av föreningen nu gjorda ränteberäkningen syntes lantbruksstyrelsen emellertid endast under vissa förutsättningar vara berättigad. Lantbruksstyrelsen ansåge sig på vissa anförda skäl böra föreslå, att föreningens ränteinkomst i den beräkning, som lades till grund för bedömandet av föreningens anslagsbehov för nästkommande budgetår, upptoges med ett belopp av 5,300 kronor eller 1,800 kronor högre än föreningen själv beräknat. Om posten diverse tillfälliga inkomster, som föreningen själv upptagit till 467 kronor 1 öre, avrundades till 400 kronor, skulle föreningens inkomster utöver statsbidraget enligt lantbruksstyrelsens beräkningar böra upptagas till sammanlagt 20,100 kronor.

Bland föreningens *utgifter* mötte först posten avlöningar. Av den förenämnda, till ansökningen fogade lönespecifikationen framginge, att i posten avlöningar inräknats vissa arvoden ävensom dyrtidstillägg och avgifter till statens pensionsanstalt.

Innan lantbruksstyrelsen närmare inginge på granskningen av posten avlöningar, ansåge sig styrelse böra något beröra föreningens uttalande, att avlöningen till föreningens föreståndare upptagits till det belopp, 13,000 kronor, vartill styrelsen på grund av sitt avtal med honom ansåge sig förpliktad och varom beslut fattats i vederbörlig ordning med stöd av den befogenhet, som tillerkändes styrelsen genom föreningens av Kungl. Maj:t fastställda stadgar. Detta föreningens uttalande syntes hava föranletts av att lantbruksstyrelsen i sin förenämnda skrivelse den 21 oktober 1929 rörande anslag till föreningen för nu löpande budgetår erinrade, att 1929 års riksdag vid bestämmande av statsanslagets storlek utgått från en lägre avlöning till föreningens föreståndare än föreningen i sin stat upptagit, och styrelsens därvid gjorda uttalande att, så länge föreningen åtnjöte statsanslag av riksdagen, sålunda gjord förändring i staten borde giva anledning till att föreningen betraktade posten i fråga såsom av riksdagen fixerad. Emot den uppfattning, föreningen nu givit till känna, måste lantbruksstyrelsen inlägga en bestämd erinran. I fråga om en förening, vars statsbidrag beräknades så som här vore fallet, måste det enligt lantbruksstyrelsens förmenande vara uteslutet, att ett av föreningens styrelse fattat beslut, som icke underställts Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande och som medförde ökat behov av statsbidrag, skulle, även där föreningen allt fortfarande ville komma i åtnjutande av statsanslag, utan vidare äga vitsord. Beträffande föreningens ifrågavarande uttalande finge emellertid anmärkas, att den av riksdagen fixerade avlöningen till föreningens föreståndare avsåge endast tiden intill den 1 juli 1931 (se jordbruksutskottets utlåtande nr 2 till 1929 års riksdag, punkt 34). I fråga om det budgetår, varom nu vore fråga, hade således, enligt vad lantbruksstyrelsen kunde finna, riksdagen icke i nu förevarande avseende gjort något uttalande. Då vidare det av föreningen för nämnda tid, det ville säga budgetåret 1931/1932, upptagna avlöningsbeloppet till föreningens föreståndare syntes stå i överensstämmelse med statskontorets på sin tid av riksdagen återopade yttrande, hade lantbruksstyrelsen i sak intet att erinra emot föreningens utgiftsberäkning på denna punkt.

Föreningens specifikation över avlöningar gäve för övrigt lantbruksstyrelsen endast anledning att närmare beröra posten »vaktmästare». Föreningen hade i sin motsvarande framställning 1929 till avlöning av vaktmästare upptagit ett belopp av 2,400 kronor. Med hänsyn till de avlöningar för vaktmästare, som fastställts vid vissa andra statsunderstödda in-

stitutioner, ansåg lantbruksstyrelsen denna post då böra sänkas till 1,800 kronor. Denna styrelsens uppfattning förestavades framför allt därav, att vid eventuell reglering av sagda tjänst minimilönen här icke, enligt lantbruksstyrelsens förmenande, borde sättas högre än för andra motsvarande tjänster. Föreningen hade nu föreslagit, att å den sålunda fastställda lönen skulle utgå dyrtidstillägg enligt samma grunder som till föreningens övriga befattningshavare. Häremot hade lantbruksstyrelsen ingen erinran att göra.

Övriga avlöningsposter ävensom posten pensionsavgifter överensstämde enligt vad lantbruksstyrelsen kunde finna med av styrelsen författningsenligt godkänd lönereglering och i övrigt med vad statsmakterna tidigare ansett sig kunna godkänna.

De för föreningens allmänna verksamhet beräknade utgifterna uppginge sammanlagt till 35,100 kronor eller 5,100 kronor mer än i föreningens av lantbruksstyrelsen förra året utan erinran lämnade förslag. Den sålunda beräknade förhöjningen avsåge dels en förhöjning av utgifterna för försöksverksamhet med 5,000 kronor eller från 5,000 kronor till 10,000 kronor, dels en tillkommen arrendavgift för försöksfält vid Ultuna med 100 kronor. Emot sistnämnda post funne lantbruksstyrelsen givetvis intet att erinra. Även om styrelsen till fullo insåge betydelsen av att föreningen ägde möjlighet att i tillräcklig omfattning utföra såsom underlag för dess upplysnings- och propagandaverksamhet, vilken enligt lantbruksstyrelsens förmenande måste anses såsom föreningens huvuduppgift, erforderliga försök, ansåge sig styrelsen dock böra ifrågasätta skäligheten av att det för detta ändamål erforderliga beloppet nu fördubblades. Föreningens utgifter för samma ändamål under år 1929 uppginge till 5,826 kronor 15 öre. Det syntes lantbruksstyrelsen, särskilt med hänsyn till den ofullständiga motiveringen till här ifrågavarande anslagskrav, som om för nästkommande budgetår en förhöjning på denna punkt med 3,000 kronor till 8,000 kronor borde vara tillfyllest. Lantbruksstyrelsen ville därför för sin del föreslå, att föreningens utgifter för den allmänna verksamheten upptoges till ett sammanlagt belopp av 33,100 kronor.

Föreningens övriga utgifter hade i stattförslaget upptagits under en gemensam överrubrik »administrationskostnader». Summan av dessa poster uppginge till ett belopp av 14,305 kronor mot av föreningen föregående år beräknade 13,938 kronor och av lantbruksstyrelsen då föreslagna 12,138 kronor. Avräknades från sistnämnda belopp en engångsutgift till telefonanläggning av 545 kronor, innebure det nu föreliggande förslaget en förhöjning i förhållande till nämnda belopp med 2,712 kronor. Till jämförelse finge nämnas att, för så vitt lantbruksstyrelsen kunnat av revisionsberättelsen bedöma utgifterna för ifrågavarande ändamål, dessa under år 1929 uppgått till 10,742 kronor 91 öre. Att dessa utgifter skulle komma att stiga, sedan föreningen erhållit ny, med laboratorium m. m. utrustad institutionsbyggnad, vore att förutse. Redan det stattförslag, som låg till grund för beräkning av statsbidrag för nu löpande budgetår, innebar en förhöjning i fråga om dessa utgiftsposter. Någon verkligt saklig granskning av det berättigade i nu föreslagna förhöjningar av de enskilda posterna ansåge sig lantbruksstyrelsen, i avsaknad av jämförelsematerial från föregående verksamhet under samma förhållanden, icke kunna verkställa. Under sådana förhållanden ansåge sig lantbruksstyrelsen böra låta sin granskning endast föranleda till det förslaget att, i likhet med vad styrelsen ifrågasatte föregående år, posten till laboratoriet sänktes med

[80.] 500 kronor och posten till byggnadsunderhåll med 300 kronor samt att den för diverse utgifter upptagna utgiftsposten ur utjämningsynpunkt upptoges till 632 kronor 99 öre i stället för av föreningen beräknade 1,000 kronor. De av lantbruksstyrelsen sålunda ifrågasatta jämkningarna innebure en minskning av de utav föreningen beräknade utgifterna med 1,167 kronor 1 öre till 13,137 kronor 99 öre.

I enlighet med vad ovan anförts skulle föreningens utgifter enligt lantbruksstyrelsens förslag kunna beräknas till för avlöningar 60,862 kronor 1 öre, för den allmänna verksamheten 33,100 kronor och för administration m. m. 13,137 kronor 99 öre, eller sammanlagt 107,100 kronor. Om från sistnämnda summa droges av lantbruksstyrelsen förut beräknade inkomster med 20,100 kronor, skulle återstå att fylla genom statsbidrag ett behov, motsvarande 87,000 kronor.

I anslutning till vad ovan anförts hemställde lantbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att för upprätthållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 87,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Betes- och vallföreningens förevarande framställning avser såsom ovan nämnts anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett med 11,500 kronor förhöjt statsbidrag. Lantbruksstyrelsen har vitsordat föreningens stora betydelse för en ekonomiskt fördelaktig utveckling av jordbruket. Under uttalande tillika, att staten fortfarande borde verksamt stödja föreningen, har lantbruksstyrelsen, som av anförda skäl icke ansett sig kunna förorda hela det äskade anslaget, tillstyrkt anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett med 6,500 kronor till 87,000 kronor förhöjt statsunderstöd. Den i ökningen ingående största posten hänför sig till föreningens allmänna verksamhet. Även lantbruksstyrelsens förslag innefattar visserligen en icke obetydlig ökning av det för närvarande utgående anslaget. Emellertid torde en rationellt ordnad beteskultur vara ett av de säkraste och snabbast verkande medlen för befordrande av sådan utveckling, att jordbrukets ekonomiska resultat må kunna förbättras. I betraktande av betes- och vallföreningens vägledande verksamhet på ifrågavarande, ännu långt ifrån utforskade område anser också jag, att föreningen bör komma i åtnjutande av ett något högre statsbidrag, varav den vitsordats vara i behov. I fråga härom kan jag väsentligen instämma i vad lantbruksstyrelsen i ärendet anför.

Den av styrelsen föreslagna anslagsförhöjningen ger mig anledning till särskilt yttrande allenast i vad densamma har avseende å avlöningen till föreningens föreståndare. Härutinnan vill jag sålunda erinra, att statskontoret i sitt av lantbruksstyrelsen åberopade utlåtande, vilket finnes intaget i jordbruksutskottets utlåtande nr 2 punkt 34 till 1929 års riksdag, utgick från, att ifrågavarande befattningshavare skulle i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag i avlöningshänseende jämsställas med tjänst i lönegraden B 30 i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen. Med utgångspunkt vidare från att den nuvarande innehava-

ren (med stationeringsort i Uppsala, d. v. s. å E-ort) först under senare hälften av juni 1925 — efter att hava frånträtt avlöningen å den av honom tidigare innehavda statskonsulenttjänsten i lönegraden B 24 — helt ägnat sig åt befattningen såsom föreningens föreståndare, höll statskontoret före, att avlöningsbeloppet borde intill den 31 juli 1931 (sålunda till och med sjätte tjänsteåret) utgå efter 31 löneklassen jämte dyrtidstillägg eller med användande av då gällande dyrtidstilläggsprocent (17 procent) med $(10,500 + 1,728 =) 12,228$ kronor. Jordbruksutskottet, vars utlåtande godkändes av riksdagen, ansåg, att beträffande ifrågavarande föreståndarbefattning borde liksom i fråga om denna förenings övriga och vissa andra liknande föreningars tjänstemän tillämpas systemet med 25 procents dyrtidstillägg, i anslutning vartill grundlönen upptogs till 9,760 kronor, varjämte utskottet med inräknande alltså av 25 procent dyrtidstillägg beräknade den sammanlagda avlöningen till i avjämnat tal 12,200 kronor. Enligt min mening torde från och med budgetåret 1931/1932, då föreståndaren innehaft ifrågavarande befattning i sex år, denne — med tillämpning, på sätt torde hava varit avsett, av berörda avlöningsreglementes bestämmelser — vara berättigad till lön, motsvarande 32 löneklassen å E-ort eller, med dyrtidstillägg i enlighet med den av statskontoret såsom ovan nämnts tillämpade beräkningen, i avjämnat tal 12,850 kronor. Då detta belopp ungefärligen motsvarar vad lantbruksstyrelsen med utgångspunkt från en i förhållande till ett dyrtidstillägg av 25 procent reducerad avlöning nu tillstyrkt, eller 13,000 kronor, har jag funnit mig kunna lämna förslaget i denna del utan erinran. Då jag sålunda även på denna punkt anser mig böra biträda lantbruksstyrelsens förslag, vill jag förorda, att anslaget till betes- och vallföreningen för budgetåret 1931/1932 uppföres med 87,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 87,000.

[81.] 29. **Vissa åtgärder för beteskulturens främjande.** Vid 1930 års riksdag hemställdes i motionerna I: 337 och II: 553, bland annat, att anslag måtte anvisas för beteskulturens befrämjande att utgå såsom bidrag till svenska betes- och vallföreningen, nämligen *dels* 500 kronor för fröodling av de inom Norrland viktigaste betesgräsen, *dels* 20,400 kronor, varav 11,400 kronor såsom engångsanslag, för anordnande av kultiveringsförsök för utrönande av vilka metoder, som borde förordas vid beteskulturens införande på olikartade jordområden i Norrland, *dels* ock 42,000 kronor, varav 12,000 kronor såsom engångsanslag, för anordnande av fyra kontrollgårdar.

[80.]

[81.]

[81.] I sitt utlåtande nr 3 framhöll särskilda utskottet (sid. 42), att utskottet funne det angeläget, att alla möjligheter till produktionens förbilligande tillvaratoges. Utskottet anförde vidare i huvudsak följande. En sådan möjlighet av betydande räckvidd låge otvivelaktigt i en övergång i större utsträckning till billigare inhemskt foder. Utskottet delade till fullo motionärernas uppfattning angående vikten utav, att i sådant syfte ytterligare åtgärder snarast vidtoges till beteskulturens befrämjande. I likhet med vad lantbruksstyrelsen hade anført i infordrat yttrande, ansåge utskottet emellertid, att de av motionärerna föreslagna åtgärderna, som skulle medföra relativt betydande årliga anslag av statsmedel, måste underkastas närmare granskning av sakkunniga myndigheter. Ehuru väl ett bifall till motionärernas yrkanden sålunda icke då torde kunna ifrågakomma, borde emellertid enligt utskottets mening i detta sammanhang framhållas angelägenheten utav, att erforderlig ytterligare utredning angående åtgärder i berörda syfte måtte bedrivas med sådan skyndsamhet, att förslag i ämnet kunde föreläggas nästkommande års riksdag. I enlighet härmed hemställde utskottet, att motionerna i förevarande delar ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Riksdagen beslöt i överensstämmelse med utskottets hemställan.

Den 3 juli 1930 anbefallde Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att efter hörande av svenska betes- och vallföreningen skyndsamt verkställa sådan ytterligare utredning rörande de i ovannämnda motioner framförda förslag angående beteskulturens främjande, som ifrågasattes i särskilda utskottets förenämnda utlåtande, samt till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i sådan tid, att proposition i ämnet kunde föreläggas 1931 års riksdag.

Med skrivelse den 27 november 1930 har lantbruksstyrelsen avlämnat utredning i ämnet samt överlämnat ett av svenska betes- och vallföreningen, på lantbruksstyrelsens anmodan, den 7 november 1930 avgivet yttrande.

Häri har *föreningen* hemställt, att för budgetåret 1931/1932 måtte anvisas ett statsanslag till belopp av 63,400 kronor, att av föreningen användas sålunda:

a) anordnande av 4 kontrollgårdar:

engångskostnader	kronor 10,000	
årskostnader	» 32,000	kronor 42,000

b) 3 kultiveringsförsök i Norrland:

engångskostnader	kronor 11,400	
årskostnader	» 9,000	» 20,400

c) fröodlingsfält i Norrland

» 1,000

tillhopa kronor 63,400.

Lantbruksstyrelsen har erinrat, bland annat, att för närvarande arbetade flera med statsmedel upprätthållna institutioner på det försöksområde, som berörde gräsodlingen, vad anginge såväl slätter- som betesvall. Sålunda nämndes centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, svenska betes- och vallföreningen, svenska mosskulturföreningen och kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå. Ett visst intresse i samma frågor hade även Sveriges utsädesförening.

Lantbruksstyrelsen föreslår nu, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt centralanstaltens styrelse att, i samarbete med representanter för nyss nämnda företag, verkställa en allmän utredning angående försöksverksamheten på vallodlingens område, evad den avsåge slättervall eller betesvall, i syfte att utröna, dels vilken försöksverksamhet på förevarande område, som kunde under de närmaste åren anses ur jordbrukets synpunkt önskvärd och nödvändig, och vilka särskilda kostnader för staten, som därav kunde föranledas, dels ock huru denna försöksverksamhet skulle kunna på ett rationellt sätt uppdelas på vederbörande institutioner eller eventuellt komma till stånd genom samarbete dem emellan. Därjämte har lantbruksstyrelsen, i anledning av betes- och vallföreningens förevarande framställning, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till anordnande av kultiveringsförsök å betesmark inom Västerbottens län för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av 5,300 kronor.

I ärendet har *centralanstaltens styrelse* den 18 december 1930 avgivit yttrande, varefter ärendet remitterats till *statskontoret*.

Nu förevarande ärendes beredning hinner icke avslutas inom sådan tid, att förslag i ämnet kan intagas redan i statsverkspropositionen. Jag hyser emellertid förhoppning om att kunna i avseende å vissa delar av förevarande fråga ånyo anmäla ärendet för Kungl. Maj:t inom sådan tid, att särskild proposition härom må kunna avlätas till årets riksdag. I avvaktan härpå torde visst anslagsbelopp nu böra beräknas, vilket synes kunna upptagas till 30,000 kronor.

Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på den proposition i ämnet, som må
varda riksdagen förelagd, för vissa åtgärder för be-
teskulturens främjande beräkna för budgetåret
1931/1932 ett belopp av kronor 30,000.

[82.]

[82.] **30. Jordbrukstekniska föreningen.** Jordbrukstekniska föreningen bildades 1927 såsom en fortsättning på och påbyggnad av svenska motokulturföreningen. Stadgar för föreningen antogs den 22 mars 1927. Dess syfte är att främja tillverkning och användning av maskinella och elektriska hjälpmedel inom jordbruket, för vilket ändamål dess verksamhet är uppdelad på tre sektioner, därav en för undersökning rörande jordbrukets maskiner och redskap, en för jordbrukets elektriska utrustning och en för standardisering av för jordbruket behövliga industrifabrikat. För sin verksamhet åtnjuter föreningen anslag såväl av enskilda företag och organisationer som av allmänna medel. Sålunda har Kungl. Maj:t under de tre sistförflutna budgetåren av tillgängliga medel beviljat föreningen statsunderstöd, för budgetåret 1927/1928 med 6,000 kronor, för budgetåret 1928/1929 med 7,000 kronor och för budgetåret 1929/1930 med 6,500 kronor. Bidragen hava utgått till en del från anslaget till landsbygdens elektrifiering och till en del från anslaget till befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar. Vidare har 1930 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts därom i statsverkspropositionen (IX H. T., punkt 80) gjorda framställning, till understöd åt föreningen för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 10,000 kronor. Slutligen torde böra nämnas, att föreningen åtnjuter bidrag till standardiseringsarbetet av det till Svenska industriens standardiseringskommission förfogande ställda anslaget under tionde huvudtiteln till industriella standardiseringsverksamheten, vilket bidrag för budgetåret 1930/1931 utgått med 7,000 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 23 augusti 1930 överlämnad skrift har *föreningen* hemställt om statsbidrag för budgetåret 1931/1932 med 20,000 kronor. Till stöd härför har föreningen anfört i huvudsak följande.

Jordbrukstekniska föreningens pågående arbeten omfattade undersökningar över ett flertal aktuella jordbruksfrågor. Alltsedan föreningen bildades hade sålunda varje år försök utförts i skilda trakter av landet över olika metoder för sädesbärgning, omfattande detaljerade arbetsanalyser samt bestämning av sädens kvalitet. Det hade därigenom blivit möjligt att med siffror påvisa vilka besparingar eller vinster, som kunde uppnås genom en rationell lufttorkning på fältet. Från och med 1930 hade kvalitetsbestämningarna av säden även kommit att omfatta undersökningar över bärgningsmetodens inflytande på brödsädens bakkingsduglighet. Andra arbeten över skördens tillvaratagande belyste möjligheterna för samtidig skörd och tröskning med kombinerad skördetröskmaskin, innefattande jämväl experiment med mekaniska anordningar för halmens tillvaratagande samt den tröskade sädens lagring. I fråga om spannmåslagringen hade dessutom ett särskilt system utarbetats, varigenom säden kunde luftas och torkas med kall luft i silobehållare i magasinet.

Tillsammans med centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet husdjursavdelning hade föreningen igångsatt en allsidig utredning

för att få fram effektivare metoder för skörd och hopsamling samt tillvaratagande genom lufttorkning, ensilering och artificiell torkning av efterslätter från klöverbullar samt spätt gräs från betesvallar. Dessa utredningar, som jämväl omfattade bestämning av produkternas smältbarhet, vitamininnehåll och näringsvärde i övrigt, bekostades till viss del genom särskilt statsanslag.

Genom en i detalj gående utredning över lantbrukets arbetsvagnar och kälkar syftade föreningen till att få fram bättre och mera ekonomiska konstruktioner än som numera i allmänhet tillämpades. För maskinmjölkning utomhus hade igångsatts en utredning jämte experimentarbeten över ändamålsenliga och billiga konstruktioner av mjölkningstvagnar och mjölkningsskjul, av vilka sistnämnda en ny typ under sommaren 1930 visats å föreningens demonstrationsgård vid Stockholmsutställningen.

Liksom i fråga om nu nämnda arbeten, hade även föreningens strävanden att åstadkomma standardisering av ersättningsdelar till lantbruksredskapen mötts med stort intresse. Föreningen hade sålunda varit i tillfälle att framlägga förslag till standard för ringar till vältar, pinnar, billar och fästnanordningar till olika slag av harvredskap, hjulbössor och axlar till arbetsvagnar m. m. Åtskilliga av dessa hade redan fastställts såsom svensk standard och börjat tillämpas av fabrikanterna, varigenom ersättningsdelarnas anskaffning efter hand komme att betydligt underlättas och förbilligas för jordbrukarna. Ett flertal sådana standardiseringsutredningar över andra redskap och maskiner påginge för närvarande.

Inom det elektriska området hade föreningen för avsikt att i större omfattning fortsätta sina påbörjade utredningar över lämpliga lantgårdsinstallationer. Kraven på de elektriska installationerna å landsbygden hade nämligen ökats icke endast ur säkerhetssynpunkt utan även med hänsyn till den praktiska utformningen vid ett bättre utnyttjande av den elektriska energien. Resultatet av dessa utredningar, som vore avsedda att publiceras på ett sådant sätt, att de kunde tjäna till vägledning även för icke fackmän, syntes därför bliva av stort värde såväl för enskilda jordbrukare som för dem, som hade det närmaste ansvaret för installationerna inom lantgårdarna. Genom de moderna taxorna, vid vilka avgiften utginge dels med ett fast belopp oberoende av energiförbrukningen, dels med en förhållandevis låg avgift för själva energien, hade nya möjligheter öppnats för elektricitetens användning icke endast för lyse och kraft utan även för elektrovärme. Med hänsyn därtill hade föreningen även ägnat uppmärksamhet åt de härför erforderliga apparaternas och anordningarnas rationella utnyttjande inom lantbruket.

Av förestående framginge, att föreningen inriktat sin verksamhet på ett flertal för jordbruket viktiga tekniska frågor. Bristen på arbetskraft verkade dock hämmande på föreningens verksamhet, och många vore de uppgifter, som föreningen på grund därav hittills måst avstå från att taga upp på sitt arbetsprogram. Eftersom föreningens inkomster till stor del bestått uti tillfälliga bidrag och anslag, hade föreningens styrelse hittills icke vågat på längre tid anställa mer än två assistenter, den ene för maskinella utredningar och undersökningar över arbetsmetoder och den andre för standardiseringsverksamheten. Förutom föreningssekreteraren samt sekreteraren för den elektriska sektionen hade all övrig arbetskraft antagits endast för kortare tid i den mån som föreningens ekonomi det tillåtit.

[82.]

Olägenheten med detta system vore uppenbar, särskilt i betraktande av att de flesta utredningar vore av den art, att de måste utsträckas över ett par eller flera år. Därtill komme, att det givetvis toge tid, innan en person arbetat sig in i en viss uppgift, och hans arbetskraft kunde därför icke omedelbart till fullo utnyttjas, även om direktiv lämnades för utredningens utförande. Behovet av flera på längre tid anställda tjänstemän hade sålunda blivit allt mera trängande, och de gångna tre verksamhetsåren hade visat, att föreningen därvid vore i behov av följande arbetspersonal.

Föreningssekreteraren, som samtidigt tjänstgjorde såsom sekreterare i sektionerna för maskinella utredningar, arbetsundersökningar och standardisering, samt den elektriska sektionens sekreterare vore de under styrelsen och sektionsnämnderna ansvariga ledarna för arbetet inom respektive verksamhetsområden. Båda deltog dessutom aktivt i undersökningarna. Å föreningens expedition, där hittills endast tillfällig arbetskraft varit anställd, erfordrades en språkkunnig agronom som jämte kontorsarbeten kunde biträda sekreteraren vid den alltmera omfattande upplysningsverksamheten i jordbrukstekniska frågor.

För maskinella undersökningar och experimentarbeten, såväl som för utredningar över arbetsmetoder, krävdes liksom tidigare en tekniskt bildad agronom, som jämväl besatte stor praktisk erfarenhet. Verksamheten vore emellertid så omfattande, att såväl sekreterarens som nämnde assistents tid kommit att bli allt för mycket splittrad på en mångfald uppgifter, vilket fördröjde arbetet mer än lämpligt och dessutom medförde andra påtagliga olägenheter. För att möjliggöra en bättre fördelning av arbetet och därmed bereda tjänstemännen tillfälle att mera koncentrera sig på vissa uppgifter hade det visat sig vara högst angeläget, att ytterligare en assistent anställdes för jordbrukstekniska utredningar i allmänhet.

Standardiseringsverksamheten krävde såsom förut en ingenjör, som utslutande ägnade sig åt utredningar i standardiseringsfrågor och därjämte biträde sekreteraren vid utarbetandet av standardförelägen.

Nära nog varje utredning och undersökning vore förenad med experimentella arbeten. De maskinella anordningarna m. m., som härför måste iordningställas, hade hittills antingen måst tillverkas av tjänstemännen själva eller också beställas från någon mekanisk verkstad. I förra fallet hade tydligen en onödigt dyr arbetskraft kommit att anlitas, i senare fallet hade de direkta utgifterna blivit stora. Det hade därför länge framstått som ett stort behov, att föreningen finge anställa en montör med mekanisk och elektrisk utbildning, som samtidigt hade tillräcklig kännedom om jordbruk för att kunna biträda vid fältarbeten.

Beträffande föreningens medelsbehov anföres slutligen:

Jordbrukstekniska föreningen måste av sina tjänstemän fordra, att de kunde inrikta sig på såväl tekniska som agronomiska frågor. Detta betydde, att tjänstemännen måste hava en grundlig teoretisk utbildning och därtill äga praktisk erfarenhet. Personer med sådana kvalifikationer kunde icke anställas med mindre än att de erhöle en tillfredsställande avlöning. Hittills hade föreningen, som nämnts, av ekonomiska skäl icke haft möjlighet att engagera kvalificerad arbetskraft i tillräcklig omfattning. Det för tillfället mest angelägna hade därför blivit att bereda föreningen en så tryggad ekonomi, att avlöningen till en för

längre tid anställd personal bleve säkerställd. Av efterföljande tablå över föreningens beräknade utgifter och inkomster för budgetåret 1 juli 1931—30 juni 1932 framginge, att utgifterna för tjänstemännens avlöande komme att belöpa sig till 28,200 kronor. Dessutom måste anslås 2,000 kronor för anställande av tillfällig arbetskraft under sommaren för undersökningar över sådesbärgningsmetoder m. fl. arbeten, som vore förlagda till olika platser i landet, dels ock 1,400 kronor åt en elektrisk ingenjör, som under viss tid av året skulle anställas såsom biträde vid utredningarna över nyssnämnda lantgårdsinstallationer. Sistnämnda arbete vore av den omfattning, att det vore uteslutet, att den elektriska sektionens sekreterare själv skulle medhinna detta, även om man kunde påräkna viss medverkan från annat håll.

De i tablån upptagna omkostnaderna vore räknade så lågt, som man med ledning av föregående års erfarenhet visste vara möjligt. Kontorsomkostnaderna bestode till något mera än hälften av utgifter för porto och telefon. Posten omkostnader för utredningar utgjordes till största delen av kostnader för anskaffande av maskiner, material, instrument, mätapparater och byggnadsanordningar för de olika undersökningarna. Tjänstemännens resor utgjorde en förhållandevis dryg post, vilket hade sin förklaring dels däri, att ett flertal arbeten vore under sommarsäsongen förlagda till annan ort än den, där föreningen hade sitt kontor, dels ock däri att föreningens standardsektion ansåges böra vara representerad vid de årligen i utlandet hållna kongresserna för internationell standardisering av lantbruksmaskiner. Kostnaden för trycksaker uppginge för närvarande till omkring 5,000 kronor och beräknades bliva något större för ifrågavarande budgetår.

Förenämnda tablå hade följande utseende.

Utgifter:

Föreningssekreteraren, arvode	kronor 4,200	
Elektriska sektionens sekreterare, arvode	» 3,000	
Biträde på kontoret, lön	» 3,000	
Förste assistent för undersökningar angående lantbruksmaskiner och arbetsmetoder, lön	» 6,600	
Assistent för jordbrukstekniska utredningar, lön	» 5,400	
Tekniskt biträde för standardiseringsarbetet, lön	» 4,200	
Montör, lön	» 1,800	28,200
Arvoden till extra assistenter:		
Två agronomer för arbetsundersökningar under sommarsäsongen	kronor 2,000	
Ingenjör som biträde vid elektriska sektionens utredningar, under viss tid av året	» 1,400	3,400
Omkostnader för kontoret	kronor 1,800	
» » utredningar	» 3,500	
Tjänstemännens resor	» 1,700	
Sammanträden	» 800	
Inventarier	» 500	
Trycksaker	» 5,500	
summa kronor		45,400.

[82.]

Inkomster:

Årsavgifter från enskilda medlemmar	kronor	1,800
Årsavgifter från industri- och handelsföretag, kraftverk m. fl. »		8,000
Statsanslag för föreningens allmänna verksamhet	»	20,000
Bidrag för standardiseringsarbetet	»	7,000
Bidrag från hushållningssällskap	»	3,400
Bidrag från sällskap och enskilda företag för särskilda under- sökningar	»	4,500
Försålda meddelanden m. m.	»	700
summa kronor		45,400.

De gångna tre åren hade visat, att så länge som tyngdpunkten i föreningens verksamhet vore förlagd på arbeten, som i första hand komme jordbruket till godo, kunde föreningen icke räkna med mera än en viss begränsad inkomst från industri- och handelsföretag. Ej heller vore det möjligt att genom medlemsavgifter från enskilda jordbrukare komma upp till mera än ett relativt litet belopp, vilket väl hade sin naturliga förklaring däri, att föreningens arbeten i allmänhet vore inriktade på att komma jordbruket i dess helhet tillgodo och ej endast de enskilda medlemmarna, som på grund av sitt intresse för uppgifterna till stor del på ett eller annat sätt deltog i verksamheten. Sistnämnda förhållande hade medfört, att föreningen begärt och även erhållit anslag av allmänna medel, som för innevarande budgetår uppginge till 10,000 kronor. För att arbetet skulle kunna bedrivas efter samma linjer som hittills, d. v. s. med verksamheten huvudsakligen inriktad på utredningar och undersökningar över aktuella tekniskt-ekonomiska frågor av allmänt jordbruksintresse, hade föreningen emellertid för det kommande budgetåret måst räkna med ett väsentligt ökat bidrag av allmänna medel.

Under hänvisning till vad sålunda framhållits angående föreningens verksamhet och arbetets organisation har jordbrukstekniska föreningen hemställt om ett anslag å 20,000 kronor till föreningens verksamhet under budgetåret 1931/1932.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande anför

Genom de stegrade kostnaderna för mänsklig arbetskraft hade jordbrukets mekanisering blivit av allt större vikt. Jordbrukstekniska föreningen, som bildades 1927 och hade till uppgift att främja denna utveckling, hade genom sin under de tre gångna åren alltmer vidgade verksamhet blivit av allt större betydelse för landets jordbruk. Föreningen kunde dessutom i viss mån anses ersätta en jordbruksteknisk avdelning vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet. Föreningens arbetsresultat, vilka framginge av dess i ärendet företedda, tryckta meddelanden, vittnade även om att föreningens verksamhet vore lagd på rätt bog. Då föreningen ej vore i stånd att med hjälp av egna medel på ett tillfredsställande sätt fylla sin viktiga uppgift, ansåge lantbruksstyrelsen understöd av allmänna medel fortfarande erforderligt. Med hänsyn till föreningens alltjämt ökade betydelse och då föreningens behållning enligt 1929 års bokslut nedgått med över 3,000 kronor, ansåge lantbruksstyrelsen ett förhöjt statsbidrag vara väl motiverat.

Vid granskning av det i ärendet företedda statförslaget för nästinstundande budgetår hade lantbruksstyrelsen särskilt uppmärksammat den med sammanlagt 6,600 kronor ifrågasatta förhöjningen av löner och arvoden åt vissa av föreningens tjänstemän. Dylik förhöjning hade sålunda ifrågasatts för föreningens förste assistent ävensom för kontorsbiträdet, varjämte anställande av ytterligare en assistent för jordbrukstekniska utredningar i allmänhet och en montör med mekanisk och elektrisk utbildning ansåges vara av behovet påkallat. Avlöningssänkning hade också föreslagits, nämligen för tekniskt biträde vid standardiseringsarbetena och för extra assistenter.

Höjningen av förste assistentens nuvarande lön, 4,800 kronor, ansåge lantbruksstyrelsen vara välbehövlig, så mycket mer som föreningen i annat fall icke syntes kunna få behålla den för ändamålet välmeriterade kraft, som för närvarande stode till förfogande. Emellertid syntes den av föreningen föreslagna förhöjningen med 150 kronor i månaden lämpligen kunna begränsas till 100 kronor och lönen sålunda utgå med 6,000 kronor årligen.

Med hänsyn till att kontorsbiträdesbefattningen, som hittills varit tillfällig, numera fått en mera fast karaktär, ävensom till de skäl, som föreningen anfört rörande befattningshavarens kvalifikationer, hade lantbruksstyrelsen intet att erinra mot den föreslagna förhöjningen av den med tjänsten förenade lönen med 1,200 kronor till 3,000 kronor.

Förslaget om anställande av ytterligare en assistent för jordbrukstekniska utredningar i allmänhet funne lantbruksstyrelsen på grund av föreningens alltmer utvidgade verksamhetsfält välmotiverad. Emellertid syntes avlöningen böra begränsas till 4,200 kronor eller samma belopp, som föreslagits för assistenten för utredningar i standardiseringsfrågor.

Vidare hade föreningen ifrågasatt anställande av en särskild, med 1,800 kronor avlönad montör med mekanisk och elektrisk utbildning. Ehuru lantbruksstyrelsen icke vore fullt övertygad, att en dylik befattningshavare kunde erhålla full sysselsättning, ansåge sig styrelsen dock icke böra avstyrka statsunderstöd för ändamålet.

De sålunda ifrågasatta avprutningarna skulle medföra en reducering av de beräknade utgifterna med 1,800 kronor. Då lantbruksstyrelsen vidare med hänsyn till de verkliga utgifterna under år 1929, ansåge sig böra föreslå en sänkning av de beräknade utgifterna för trycksaker, syntes statsunderstödet för budgetåret 1931/1932 kunna begränsas till 17,000 kronor.

Med anledning av vad sålunda anförts, hemställde lantbruksstyrelsen, att såsom statsunderstöd till jordbrukstekniska föreningen måtte för budgetåret 1931/1932 anvisas ett extra anslag av 17,000 kronor.

I utlåtande den 20 september 1930 har *statskontoret* anfört:

I likhet med lantbruksstyrelsen finge statskontoret tillstyrka, att understöd åt jordbrukstekniska föreningen beviljades även för budgetåret 1931/1932. Emellertid måste statskontoret finna såväl det av föreningen begärda som det av lantbruksstyrelsen tillstyrkta anslagsbeloppet väl högt tilltaget. Statskontoret tilläte sig erinra, att föreningen för innevarande budgetår begärt ett anslag å 15,000 kronor. I avgivet utlåtande hade lantbruksstyrelsen föreslagit, att understödet måtte bestämmas till 12,000 kronor, och detta förslag hade biträts av statskontoret.

[82.] I statsverkspropositionen till 1930 års riksdag hade emellertid vederbörande departementschef uttalat, att anslaget för det dåvarande syntes böra begränsas till 10,000 kronor, och tillika framhållit, att sagda belopp innebure en icke oväsentlig höjning i förhållande till vad tidigare utgått.

Föreningen hade nu till stöd för sin framställning om anslagets höjning dels framlagt en beräkning av inkomster och utgifter för budgetåret 1931/1932, dels redogjort för vidtagna eller planerade utvidgningar av dess verksamhet. Statskontoret, som icke ansett sig böra ingå på ett bedömande av de föreliggande ekonomiska beräkningarna, funne sig med hänsyn till det ökade behov av understöd, som föranleddes av föreningens utveckling, kunna tillstyrka någon höjning av det nu utgående anslaget; men ansåge sig statskontoret böra stanna vid det anslagsbelopp, som blivit av statskontoret och lantbruksstyrelsen tillstyrkt för innevarande budgetår, eller 12,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Såsom förut nämnts, har redan från tidpunkten för bildandet av ifrågasvarande förening stöd från det allmännas sida kommit densamma till del. Även för nästkommande budgetår synes anslag till föreningen böra uppföras å riksstaten.

Föreningen bedriver en för jordbruket gagnrik verksamhet, som har sin särskilda betydelse för det svenska jordbrukets rationalisering och mekanisering. Genom vetenskapligt och praktiskt lagd försöksverksamhet för utfinnande av nya eller förbättrade arbetsbesparande metoder samt maskinella och elektriska hjälpmedel har föreningen inriktat sitt arbete på ett område, på vilket ännu mycket av gagn för jordbrukets ekonomi bör kunna åtgöras. Föreningens hittills bedrivna verksamhet och därvid vunna rön giva goda löften för framtiden. Med hänsyn till den betydelsefulla verksamhet, varom här är fråga, anser jag i likhet med de hörda ämbetsverken, att föreningen bör komma i åtnjutande av statsbidrag till högre belopp än som hittills utgått. Vad beträffar anslagets storlek vill jag tillstyrka ett belopp av 13,000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till understöd åt jordbrukstekniska föreningen
anvisa för budgetåret 1931/1932 ett
extra anslag av kronor 13,000.

[83.] [83.] 31. Sveriges pomologiska förening. Sedan Kungl. Maj:t under flera år av för Kungl. Maj:t tillgängliga medel beviljat Sveriges pomologiska förening statsunderstöd, uppfördes från och med år 1922 i riksstaten ett särskilt anslag för ändamålet, vilket för budgetåret 1930/1931 anvisats såsom extra anslag med 12,000 kronor och avser verksamheten under kalenderåret 1930.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 14 augusti 1930 överlämnad ansökning har *föreningen* med bifogande av styrelseberättelse för 1929 samt förslag till inkomst- och utgiftsstat för kalenderåret 1931 anhållit, att i riksstaten för budgetåret 1931/1932 måtte för främjande av föreningens verksamhet upptagas ett anslag av 12,000 kronor.

[83.]

Lantbruksstyrelsen, som vitsordar föreningens behov av begärt statsanslag och intet haft att erinra mot inkomst- och utgiftsberäkningen, har hemställt om anvisande för budgetåret 1931/1932 av anslag å 12,000 kronor till understöd åt föreningens verksamhet.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 2 september 1930 tillstyrkt bifall till föreningens framställning i enlighet med lantbruksstyrelsens hemställan.

Ikke blott för den enskilde trädgårdsodlaren utan jämväl ur national-ekonomisk synpunkt är av betydelse, att fruktodlingen inom landet bedrives efter rationella och på erfarenhet grundade metoder. Med hänsyn härtill anser jag, att den verksamhet, som i sådant syfte bedrives av pomologiska föreningen, bör komma i åtnjutande av statsunderstöd jämväl för budgetåret 1931/1932. Mot storleken av det begärda anslaget, vilket upptagits med samma belopp som för innevarande budgetår, har jag icke ansett mig böra göra någon erinran.

Departements-
chefen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till understöd åt Sveriges pomologiska förening för dess verksamhet under kalenderåret 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 12,000.

[84.] 32. **Befrämjande av avsättningen av svensk frukt.** Såsom ett led i strävandena att stödja den svenska fruktodlingen uppfördes på framställning av Kungl. Maj:t (se IX H. T. 1929 p. 78) i riksstaten för budgetåret 1929/1930 ett särskilt anslag till organisation av försäljningen samt propagandaverksamhet för användning av svensk frukt. Anslaget, som har karaktär av extra reservationsanslag, har för vartdera av budgetåren 1929/1931 upptagits med 7,000 kronor.

[84.]

Anslaget har av Kungl. Maj:t ställts till Sveriges pomologiska förenings förfogande, att användas till anordnande av fruktpackningskurser samt utställningar och mässor ävensom för utgivande av propagandatryck i huvudsaklig överensstämmelse med av föreningens styrelse framlagd plan.

[84.]

I skrivelse den 14 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål jämväl för budgetåret 1931/1932. Därvid har styrelsen anfört följande.

På grund av 1929 års dåliga fruktskörd kunde åtgärder från föreningens sida icke vidtagas för anordnande av vare sig utställningar eller mässor. Däremot hade föreningen gjort framställningar till hushållningssällskap och andra myndigheter att vidtaga åtgärder för och uppmuntra konsumtionen av såväl frukt som andra trädgårdsprodukter. Härjämte hade föreningen med anlitande av ifrågavarande anslag kunnat utgiva och i 20,000 exemplar sprida en broschyr, benämnd »Svenska frukters och bärs användning i hushållet». Tillika utgäve föreningen från och med 1930 en billig, populärt hållen kvartalsskrift, »Fruktodlaren», vilken närmast vore avsedd att bland det mycket stora antalet till landets cirka 500 fruktodlarföreningar anslutna småodlare verka för rationellare odlingsmetoder m. m. Föreningen hade vidare inriktat sin verksamhet på att främja bildandet av lokala fruktför-säljningsorganisationer efter kooperativa principer, att utarbeta marknads-berättelse över fruktpriser i olika delar av landet samt att upprätta kalender över betalningsdugliga fruktuppköpare m. m. I samband med den allmänna svenska trädgårdsutställningen i Stockholm under hösten 1930 hade föreningen för avsikt att genom en omfattande fruktutställning propagera för ökad användning av svensk frukt.

Enligt lantbruksstyrelsens förmenande torde för åstadkommande av påtagliga resultat i föreliggande avseende medel fortfarande under en följd av år böra beviljas. För nästkommande budgetår torde samma belopp, som hittills beviljats, böra äskas.

På grund av vad sålunda anförts finge lantbruksstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 5 september 1930 förklarat sig intet hava att erinra mot bifall till lantbruksstyrelsens framställning.

*Departements-
chefen.*

Även jag vill förorda, att jämväl för budgetåret 1931/1932 anslag anvisas till ifrågavarande verksamhet, ett led i strävandena att vinna ökad användning inom landet av svensk frukt. Mot att anslaget bestämmes till enahanda belopp som för innevarande budgetår har jag icke något att erinra.

Härjämte torde jag få meddela, att den under motsvarande punkt i nionde huvudtiteln till 1930 års riksdag omförmälda, åt järnvägsstyrelsen uppdragna utredningen i fråga om sänkning av järnvägsfrakterna vid transport av frukt numera slutförts och att Kungl. Maj:t den 26 september 1930 medgivit en icke obetydlig fraktnedsättning vid transporter av färska äpplen och päron å statens järnvägar under tiden 1 oktober—31 december 1930. Härjämte kan jag meddela, att järnvägsstyrelsen, jämlikt samma dag erhållet bemyndigande, den 11 oktober 1930 efter överenskommelse med vederbörande enskilda järnvägsförvaltningar för tiden 15 oktober—31 december 1930 fastställt motsvarande fraktnedsättning i all samtrafik av ifrågavarande godsslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[84.]

att till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 7,000.

[85.] **33. Befrämjande av linodling.** Till åtgärder för främjande av linodling har sedan flera år uppförts anslag. För senare budgetår har detta utgått med ett årligt belopp av 8,000 kronor. Det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslaget avser kalenderåret 1930.

[85.]

Anslaget användes till statsbidrag åt hushållningssällskap. Enligt kungörelse i ämnet den 22 december 1919 (nr 784) med däri genom kungörelsen nr 569 1922 gjord ändring utgår statsbidrag till premiering av linodling, fröodling eller utsädesfrö, anskaffande och utdelande av utsädesfrö till mindre jordbrukare, åtgärder för uppköp, rensning och spridning av utsädesfrö eller för försök, undersökningar eller upplysningsverksamhet, avseende att främja en rationell linodling.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 23 augusti 1930 rörande medelsbehovet för budgetåret 1931/1932 anført i huvudsak följande:

Hushållningssällskapen hade för linodlingens främjande för 1928, 1929 och 1930 gjort framställningar om anslag, uppgående till sammanlagt respektive 11,000 kronor, 12,500 kronor och 10,700 kronor. Den verkliga åtgången för 1929 hade varit 11,118 kronor 71 öre, varav emellertid endast 7,989 kronor 27 öre kunnat utgå av statsmedel. Av dessa siffror framginge, att en ökning av anslaget vore behöfvig. För vart och ett av åren 1920—1922 hade riksdagen för ändamålet anvisat ett belopp av 10,000 kronor och enligt förenämnda kungörelse den 22 december 1919, § 1, ägde lantbruksstyrelsen bevilja bidrag intill ett sammanlagt belopp av 10,000 kronor om året. Under dessa förhållanden funne lantbruksstyrelsen starka skäl tala för, att sistnämnda belopp också ställdes till förfogande. Då någon reservation å ifrågavarande anslag till den 1 juli 1931 icke kunde påräknas, hemställde styrelsen om anvisande av nyss nämnda belopp av 10,000 kronor.

Till komplettering av de i framställningen lämnade uppgifterna har inom lantbruksstyrelsen utarbetats en promemoria, vari i huvudsak anføres följande.

Hushållningssällskapens ansökningar under senaste åren om bidrag från anslaget till linodlingens främjande företedde ringa variationer och gäve ingen ledning vid bedömandet av frågan om anslagets nuvarande betydelse för jordbruket, ty sällskapen hade endast till en viss procent (cirka 40 procent) velat svara för kostnaderna utöver det påräknade statsanslaget.

I huvudsak användes anslaget för anskaffande och utdelande av utsädesfrö. I kungörelsen den 8 december 1922 (nr 569) hade föreskrivits, att fröet skulle härstamma från bästa tillgängliga rena stammar. Under

[85.] de första åren hade det huvudsakliga utsädet utgjorts av förstklassig vara från Östersjöländerna, särskilt från Rigatrakten. Dylikt utsäde betingade ännu ett pris av cirka 55 öre per kilogram och torde hava utgjort grundvalen för beräkningen av det behövliga statsanslaget.

Under de senaste åren hade emellertid Sveriges utsädesförening i Svalöv uppdragit de avsevärt högre avkastande Blenda- och Herkulessorterna, vilka enligt priskatalog för år 1930 betingade ett pris av 2 kronor 75 öre per kilogram.

En granskning av berättelserna gäve vid handen, att flertalet sällskap numera övergått till inköp av originalstammar från Svalöv, varigenom frökostnaderna även vid partiköp inemot fyrdubblats. Då som ovan anförts, de äskade bidragen vore tämligen konstanta, hade sällskapen förutom beviljande av egna bidrag nödgats vidtaga avsevärda reduktioner i fråga om fördelad utsädesmängd (ned till 1 kilogram) eller också låtit de sökande betala skillnaden mellan bruttointköpspris och statsbidrag. Detta sakförhållande kunde dock icke alltjämt uppehållas; en alltför långt driven återhållsamhet ledde i längden till minskat intresse från jordbrukarnas sida.

De små kvantiteter utsädesfrö, varom här vore fråga, producerade givetvis inga större kvantiteter linhalm för industriens behov, men verksamheten hade ändock haft sin stora betydelse, dels däri att de med statsmedel framställda nya Svalövsorterna fått en hastigare spridning, än eljest skulle hava varit fallet, dels att hemslöjdsföreningarna hyst påtagligt intresse för odlingsverksamheten och därifrån skaffat sig råmaterial av yppersta kvalitet.

Då som redan anförts kostnaderna för fröets anskaffning ställde sig minst fyra gånger dyrbarare än som förutsattes vid anslagets beviljande, torde en ökning av anslaget i fråga från 8,000 kronor till 10,000 kronor vara oundgängligen nödvändigt.

Departements-
chefen.

I överensstämmelse med den uppfattning, som kommit till uttryck i lantbruksstyrelsens framställning, anser jag det vara av vikt, att odlingen av lin inom landet utvecklas, och vill för den skull förorda, att anslag till linodlingens befrämjande uppföres jämväl för budgetåret 1931/1932. I fråga om anslagets storlek anser jag mig böra tillstyrka, att beloppet bibehålles vid 8,000 kronor.

I anslutning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till åtgärder under 1931 för befrämjande av linodling anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 8,000.

[86.] [86.] 34. Lindring av fraktkostnader för kalk m. m. För tiden från och med 1908 har riksdagen anvisat anslag för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mörgel för jordbrukets behov. Anslagen, som tidigare till beloppen väsentligt väx-

lat, hava för ett vart av budgetåren 1926/1931 uppförts med 600,000 kronor såsom förslagsanslag.

[86.]

Rörande anslaget för innevarande budgetår vill jag erinra därom, att Kungl. Maj:t i proposition den 14 mars 1930, nr 270, framlade förslag om anslag till lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg samt å statens automobilinje i norra Tornedalen av kalk, kalkstensmjöl och mörgel ävensom konstgödsel för jordbrukets behov. Förslaget byggde i fråga om bidrag till fraktlindring för jordbrukskalk å en av lantbruksstyrelsen på uppdrag av Kungl. Maj:t och efter samråd med järnvägsstyrelsens inrikes taxebyrå verkställd utredning i ämnet. Beträffande frågan om fraktlindring för konstgödsel, vilken fråga genom sagda proposition för första gången bragtes inför riksdagen, hade lantbruksstyrelsen i skrivelse den 13 november 1929 väckt förslag om statsbidrag för dylikt ändamål. I propositionen beräknades för fraktlindring för kalk, kalkstensmjöl och mörgel ett belopp av 350,000 kronor och för fraktlindring för konstgödsel 250,000 kronor. I anslutning härtill föreslogs för båda ändamålen ett gemensamt anslag av 600,000 kronor, eller lika mycket som tidigare utgått till fraktlindring enbart för jordbrukskalk. I samband med begränsningen av anslagsbeloppet i avseende å fraktlindring för kalk framlades i propositionen förslag om ändrade grunder för statsbidragets utgående. Anslagsbeloppets begränsning torde jämväl hava sammanhängt med den omständigheten, att i propositionen räknades med, att kalkbefraktning för framtiden i allmänhet skulle komma att ske efter tariff 14 i den nya järnvägstaxa, som var avsedd att träda i kraft den 1 juli 1930, vilken tariff i och för sig skulle komma att medföra vissa sänkningar i förhållande till den för kalkfrakter tidigare tillämpade tariff U i den gamla taxan.

I anledning av propositionen väcktes inom riksdagen vissa motioner. I sitt utlåtande (nr 91) i ämnet framhöll jordbruksutskottet, bland annat, att den nya taxans lägsta tariff (14) icke torde komma till allmännare tillämpning, utan att tariff 13 måste beräknas bliva allmännast använd. För att fraktbidragen skulle kunna i avseende å kalk medföra sådan lindring, att de i propositionen förutsatta nettofrakterna skulle kunna hållas, beräknade utskottet, att ungefär 100,000 kronor skulle erfordras utöver det av Kungl. Maj:t för fraktlindring för kalk avsedda beloppet av cirka 350,000 kronor. I vissa hänseenden ifrågasatte utskottet därjämte ändring av de i propositionen angivna grunder för utgivande av statsbidrag beträffande kalkfrakter, vilka ändringar vore av beskaffenhet att öka utgifterna från statsanslaget i fråga. I avseende å konstgödsel-frakterna uttalade utskottet, att utskottet visserligen funnit det av lantbruksstyrelsen tagna initiativet behjärtansvärt, men att utskottet icke ansett sig kunna undgå att i första hand efterse, att anslaget till lindring av kalkfrakter, vilket sedan länge utgått, tillfredsställande tillgodosåges. Utskottet hade i det rådande läget ansett sig icke kunna ifrågasätta, att för

[86.] kalk och konstgödsel sammanlagt ansloges högre belopp än 600,000 kronor. Då emellertid ett i förhållande till förslaget i propositionen starkt minskat anslag till fraktlindring å konstgödsel skulle sakna det praktiska värde, som Kungl. Maj:ts förslag ägt, skulle ett sådant anslag förlora sitt berättigande. Utskottet ansåg det då endast återstå att föreslå skrivelse med anhållan, att Kungl. Maj:t måtte efter den kompletterande utredning, som kunde prövas nödig, till nästa riksdag framlägga det förslag i avseende å frågan om lindring av frakt å konstgödsel, som kunde förordas av då rådande förhållanden. Utskottets utlåtande utmynnade i den hemställan, att riksdagen måtte besluta att till lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg samt å statens automobilinje i norra Tornedalen av kalk, kalkstensmjöl och mangel anvisa ett extra förslagsanslag av 600,000 kronor att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet anfört; att i anledning av propositionen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning och till 1931 års riksdag framlägga förslag rörande fraktlindring å konstgödsel; samt att i anledning av punkterna 2) och 3) uti en inom andra kammaren väckt motion, nr 550, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och på vad sätt statens medverkan erfordrades för att kalkfyndigheterna vid Högdal och vid Masugnsbyn med fördel för såväl jordbruket som det allmänna skulle kunna tillgodoföras lantbruket.

Enligt anmälan i skrivelse den 5 juni 1930, nr 394, biföll riksdagen utskottets hemställan.

Genom remiss den 13 juni 1930 anbefallde Kungl. Maj:t järnvägsstyrelsen, att, med beaktande av vad som anförts i jordbruksutskottets ovanberörda utlåtande, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t borde utfärdas i anledning av riksdagens beslut. I sitt med anledning härav den 28 juni 1930 avgivna förslag till bestämmelser angående statsbidrag till fraktagifter för jordbrukskalk anförde järnvägsstyrelsen bland annat följande.

De av jordbruksutskottet angivna nya grunderna för statsbidragets beräkning baserade sig på de fraktförhållanden, som komme att råda efter den nya statsbanetaxans ikraftträdande. Då den nya statsbanetaxan och därpå grundade godssamtrafiktariffer emellertid icke kunde träda i kraft vid den förut bestämda tidpunkten, den 1 juli 1930, uppstode en övergångstid, under vilken de gamla taxebestämmelserna och de av jordbruksutskottet angivna nya grunderna för statsbidragets beräkning skulle tillämpas. Med anledning härav bleve det nödvändigt utfärda särskilda bestämmelser för tiden intill den nya taxans ikraftträdande, och andra bestämmelser för tiden därefter. De bestämmelser, som skulle gälla under övergångstiden syntes böra i största möjliga utsträckning givas samma lydelse som de tidigare gällande, endast med de ändringar, som bleve nödvändiga med hänsyn till de av riksdagen godkända nya principerna för statsbidragets beräkning.

Härefter meddelade Kungl. Maj:t i brev till järnvägsstyrelsen den 14 juli 1930 (Sv. förf. saml. nr 306) bestämmelser angående statsbidrag till fraktavgifter för kalk m. m. för jordbrukets behov. Sedan järnvägsstyrelsen i skrivelse den 12 december 1930 framhållit, att i nämnda bestämmelser erfordrades vissa ändringar med giltighet från den dag, då den nya godssamtrafiktaxan skulle börja tillämpas, har Kungl. Maj:t den 19 december 1930 utfärdat ändrade bestämmelser i ämnet (Sv. förf. saml. nr 436).

I fråga om den av riksdagen begärda utredningen rörande fraktlinring å konstgödsel anbefallde Kungl. Maj:t den 8 augusti 1930 lantbruksstyrelsen att, efter samråd i mån av behov med järnvägsstyrelsen, under beaktande av vad som anförts i jordbruksutskottets förberörda utlåtande, verkställda nämnda utredning samt därmed jämte det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning, inkomma till Kungl. Maj:t. Samtidigt anbefalldes lantbruksstyrelsen verkställa den jämväl av riksdagen begärda utredningen om tillgodogörande av kalkfyndigheterna vid Högdal och vid Masugnsbyn. I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t den 13 juni 1924 i anledning av riksdagens skrivelse i ämnet den 31 maj 1924, nr 228, uppdragit åt lantbruksstyrelsen att i samråd med Sveriges geologiska undersökning verkställa utredning om hur landets kalktillgångar måtte bäst tillgodogöras jordbruket. Utredningen pågår.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* avgivit förslag till de anslagsäskanden inom styrelsens förvaltningsområde, som styrelsen funnit böra göras hos 1931 års riksdag, och har styrelsen därvid approximativt beräknat anslagsbehovet för fraktlinring för jordbrukskalk till 600,000 kronor och för fraktlinring för konstgödsel till 500,000 kronor.

Vad först angår frågan om statsbidrag till fraktlinring för jordbrukskalk, framgår av den lämnade redogörelsen, att dylikt bidrag utgått sedan lång tid tillbaka. De belopp, som årligen anvisats för ändamålet, växlade tidigare högst väsentligt, men från och med budgetåret 1926/1927 har anslaget uppförts med 600,000 kronor. Såsom jag tidigare erinrat, föreslog Kungl. Maj:t 1930 års riksdag att för ifrågavarande ändamål beräkna allenast 350,000 kronor, men riksdagen beslöt i anledning av i ämnet väckta motioner att till fraktlinring för jordbrukskalk bevilja samma belopp, som utgått under de senare åren, eller 600,000 kronor. Med hänsyn till att frågan om såväl anslagsbeloppets storlek som grunderna för statsbidragets utgående så nyligen som vid förra riksdagen ingående behandlats, torde så vitt möjligt för budgetåret 1931/1932 icke böra ifrågasättas rubbningar i de anordningar, som då beslötos och för närvarande tillämpas. Med denna uppfattning vill jag i överensstämmelse med lantbruksstyrelsens anslagsberäkning förorda, att anslaget för fraktlinring för jordbrukskalk för budgetåret 1931/1932 bibehålles vid 600,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

[86.] Vad härefter angår frågan om statsbidrag för fraktlindring å konstgödsel har, såsom ovan framhållits, anslag hittills icke utgått för detta ändamål. I samband med äskande av anslag till fraktlindring för jordbrukskalk föreslog emellertid Kungl. Maj:t 1930 års riksdag att för fraktlindring å konstgödsel anvisa ett anslag av 250,000 kronor. Då riksdagen emellertid ansåg, att i rådande läge för fraktlindring å kalk och konstgödsel sammanlagt icke kunde anslås mera än 600,000 kronor, vilket belopp riksdagen reserverade enbart för det ändamål, kalkfrakternas lindring, som riksdagen fann nödigt att i första hand tillgodose, blev i anslutning härtill intet belopp beviljat för konstgödselfrakternas förbilligande. Riksdagen anhöll emellertid om kompletterande utredning och förslag angående konstgödselfrakterna. Den sålunda begärda utredningen, liksom en utav riksdagen ifrågasatt utredning om tillgodogörande av kalkfyndigheterna vid Högdal och vid Masugnsbyn, har uppdragits åt lantbruksstyrelsen, som därjämte i samråd med Sveriges geologiska undersökning är sysselsatt med en omfattande utredning om landets kalktillgångar och om huru dessa må bäst tillgodogöras jordbruket. Ämbetsverken hava ännu icke medhunnit att helt slutföra dessa uppdrag. Då härtill kommer, att det statsfinansiella läget nödvändiggör stor återhållsamhet i fråga om upptagande av anslag för nya ändamål, synes anledning knappast föreligga att nu forcera lösningen av spörsmålet om anslag till fraktlindring å konstgödsel, en anordning som, om den skall få praktisk betydelse, ställer stora anspråk på statskassan. I den sålunda uppkomna situationen finner jag mig föranlåten avstå från att föreslå Kungl. Maj:t att till årets riksdag avlåta proposition i ämnet.

I anslutning till vad jag ovan anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg samt å statens automobillinje i norra Torne-dalen av kalk, kalkstensmjöl och mærgel för jordbru-kets behov anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra* *förslagsanslag* av kronor 600,000.

[87.] [87.] **35. Bekämpande av växtsjukdomar.** Centralanstaltens för försöksverksamhet på jordbruksområdet lantbruksbotaniska och lantbruks-entomologiska avdelningar utgöra tillsammans vårt lands vetenskapliga växtskyddsorgan, med uppgift att verkställa undersökningar och utredningar rörande kulturväxternas sjukdomar och skadedjur ävensom medlen att förekomma och hejda dylika sjukdomars och skadedjurs härjningar. Det åligger avdelningarna att jämväl meddela allmänheten råd och upplysningar i hithörande ämnen.

Den 4 november 1921 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 671) med

bestämmelser angående undersökning av viss till utförsel ur riket avsedd potatis, i enlighet varmed åt styrelsen för centralanstalten uppdrogs att låta undersöka beskaffenheten av potatis avsedd att utföras nr riket. För ändamålet upprättades en inspektionsmyndighet, benämnd statens potatisinspektion. Arbetet med inspektionen har till största delen åvilat centralanstaltens botaniska avdelning. Sedan år 1925 har inspektionen jämväl handhaft kontrollen av den till införsel i vårt land anmälda potatisen (se kung. nr 17/1925).

Den 8 april 1927 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 92) angående införsel av levande växter och växtdelar m. m. av huvudsakligt innehåll, att vid tullbehandling av till riket inkommande växter och växtdelar skulle företes, bland annat, förklaring, utfärdad av offentlig myndighet å avsändningsorten, att försändelse icke innehölle växter eller växtdelar, som vore föremål för angrepp av i särskild förteckning angivna, för odlingen inom landet farliga sjukdomar eller parasiter ur växt- och djurvärlden. Den av omförmälda kungörelse föranledda inspektionen handhaves av centralanstaltens botaniska och entomologiska avdelningar.

Frågan om åstadkommande av en mera effektiv kontroll ur växtskyddssynpunkt rörande införseln till riket av levande växter och växtdelar har under senare tid blivit alltmera uppmärksammas, och kravet på en ändamålsenligare organisation av rapport- och upplysningsverksamheten avseende växtsjukdomars och skadedjurs förekomst och bekämpande inom landet har ävenledes gjort sig allt starkare gällande. Sedan 1928 hava dessa frågor ännu mera aktualiserats genom potatiskräftans oväntade förekomst inom landet. Till hämmande av spridningen av denna synnerligen svårartade växtsjukdom samt dess slutliga utrotande hava åtgärder vidtagits från det allmännas sida. Sålunda har Kungl. Maj:t, bland annat, den 6 september 1928 åt centralanstalten uppdragit att omhändervärdet den statliga verksamheten för potatiskräftans bekämpande även som den 10 maj 1929 utfärdat kungörelse (nr 86) med vissa föreskrifter i kampen mot sjukdomen.

Härav föranledda utgifter bestredos till en början från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter. I anledning av framställning av Kungl. Maj:t (se IX H. T. 1929 p. 81) uppförde emellertid riksdagen till åtgärder för bekämpande av potatiskräfta och andra eventuellt uppträdande växtsjukdomar i riksstaten för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor. Enahanda anslag har för ändamålet uppförts i riksstaten för innevarande budgetår.

I gemensam skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 april 1928 hemställde *lantbruksstyrelsen och styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet*, att Kungl. Maj:t måtte dels utfärda ny kungörelse angående införsel av levande växter och växtdelar m. m. i enlighet med

[87.] skrivelsen bifogat förslag, dels ock förordna om upprättande av en statens växtinspektion i enlighet med vissa av styrelserna närmare angivna riktlinjer. Enär därefter åtskilligt inträffat på växtskyddsområdet, som enligt styrelsernas mening motiverade vissa ändringar i det sålunda framlagda förslaget, hava styrelserna i ny gemensam skrivelse den 11 januari 1929 ifrågasatt vidtagande av åtgärder för åstadkommande av en utvidgad organisation för praktiskt växtskydd, förslagsvis benämnd centralanstaltens växtskyddstjänst. Ur förslaget må här anmärkas följande.

Växtskyddstjänsten skulle enligt förslaget få sig anförtrott uppgifter av tre olika slag. Sålunda skulle den omhändervärd den offentliga växtinspektionen vid in- och utförsel av växter och växtdelar. Till uppgifter av detta slag kunde enligt styrelsernas uppfattning även potatisinspektionen räknas. Därest föreskrifter om inspektion av växter eller växtdelar med omsättning inom landet (plantskolor m. m.) kunde visa sig påkallade, skulle jämväl dylik inre inspektion ombesörjas av växtskyddstjänsten. Vidare skulle växtskyddstjänsten vara verkställande organ för de åtgärder, som kunde synas påkallade för det direkt statliga bekämpandet av vissa växtsjukdomar, såsom potatiskräftan, vars bekämpande syntes åtminstone för de närmaste åren komma att ställa jämförelsevis stora krav på växtskyddstjänsten. Slutligen skulle växtskyddstjänsten medverka till åstadkommande av en effektiv upplysnings- och informationsverksamhet på växtskyddsområdet. Denna uppgift syntes vara den icke minst viktiga.

Vad angår organisationen av växtskyddstjänsten innebär förslaget, att denna skulle ingå såsom en del av centralanstalten och sålunda underställas dess styrelse. För handläggning av frågor rörande växtskyddstjänstens allmänna verksamhet skulle dock tillskapas ett nytt organ, bestående av en nämnd av på området sakkunniga personer. Nämnden skulle bestå av sex ledamöter, nämligen en ledamot av centralanstaltens styrelse, tillika ordförande, föreståndarna för lantbruksbotaniska och lantbruksentomologiska avdelningarna, föreståndaren för statens centrala frökontrollanstalt, en representant för praktisk trädgårdsskötsel samt föreståndaren för växtskyddstjänsten. Utom denne föreståndare, som skulle åtnjuta arvode motsvarande lönegrad B 26, skulle vid växtskyddstjänsten anställas en assistent. Växtskyddstjänsten föreslås böra tillsvidare uppföras å extra stat.

De årliga kostnaderna för växtskyddstjänsten beräknas av styrelserna till 27,040 kronor, därav avlöningar 15,840 kronor och allmänna omkostnader 11,200 kronor. I fråga om sättet för täckande av dessa utgifter föreslås, att viss avgift skulle uttagas för den granskning av certifikat rörande för införsel avsedda växtförsändelser, som enligt gällande införselbestämmelser verkställas inom centralanstalten, samt att dessa avgifter och redan nu till potatisinspektionen ingående anmälningsavgifter för besiktning av för utförsel avsedd potatis skulle användas för ändamålet. Inkomsten genom nämnda avgifter uppskattas till omkring 10,000 kronor om året. Återstående utgiftsbelopp skulle bestridas direkt av statsmedel. Det ifrågasättes uppförande i riksstaten av ett särskilt anslag för växtskyddstjänsten.

I remissutlåtande över förslaget framhåller *statskontoret* att, därest en institution för växtskyddstjänst funnes böra inrättas i enlighet med förslaget, utgifterna för institutionen borde beräknas till 25,000 kronor samt att erforderligt statsanslag å 15,000 kronor borde i riksstaten uppföras såsom extra reservationsanslag.

Frågan om anordnande av ett förbättrat växtskydd har varit föremål för uppmärksamhet jämväl i *jordbruksutskottets* av riksdagen godkända utlåtande (nr 41) i anledning av den proposition (nr 224) till 1929 års riksdag, varigenom Kungl. Maj:t begärde riksdagens medgivande att utfärda ovan anförda kungörelse angående bekämpande av potatis-kräftan.

Jag torde vidare böra omnämna, att spörsmålet berörts i den utredning, som *särskilt tillkallade utredningsmän* den 12 september 1929 avlämnat beträffande centralanstaltens och en blivande högre lantbruksundervisnings inbördes ställning (st. off. utr. 1929:19). Bland de olika alternativ, som däri diskuteras, upptages även en förflyttning av centralanstalten eller större delen därav för åstadkommande av anknytning till en blivande högre lantbruksskola. Skulle en sådan åtgärd komma till stånd, anse utredningsmännen, att en mera definitiv lösning av växtskyddsfrågan än som innefattas i lantbruksstyrelsens och styrelsens för centralanstalten omförmälda förslag borde åvägabringas genom upprättandet av en fristående växtskyddsanstalt. Denna skulle enligt utredningsmännens förslag omfatta tre jämställda avdelningar, nämligen en växtpatologisk, en entomologisk samt en upplysnings- och administrativ avdelning. I växtskyddsanstalten syntes böra ingå dels den entomologiska avdelningen och den växtpatologiska delen av den botaniska avdelningen vid den nuvarande centralanstalten och dels — i något utvidgad form — den av lantbruksstyrelsen och centralanstaltens styrelse föreslagna växtskyddstjänsten. För den sålunda organiserade växtskyddsanstalten föreslå utredningsmännen tre avdelningsföreståndare, av vilka en skulle fungera som chef för anstalten, sju assistenter och ett par lägre befattningshavare.

Över sistnämnda utredning hava infordrade utlåtanden avgivits av olika myndigheter m. fl.

Vid anmälan i *fjölårets statsverksproposition* av anslagsbehovet för innevarande budgetår för bekämpande av växtsjukdomar framhöll dåvarande departementschefen i huvudsak följande. Storleken av utgifterna under anslaget vore beroende av bland annat de anordningar, som vidtoges för växtskyddsarbetets utförande. Frågan härom vore föremål för övervägande inom jordbruksdepartementet, och hade departementschefen för avsikt att underställa Kungl. Maj:t visst förslag i ämnet. Förslaget komme visserligen icke att innebära en fullständig lösning av spörsmålet om växtskyddsarbetets anordnande men avsågo att upptaga bestämmelser ägnade att, i avbidan på den ytterligare undersökning

[87.] som frågan syntes böra underkastas, möjliggöra mera energiskt ingripande mot växtsjukdomarna samt medgiva samlandet av erfarenhet för slutliga föreskrifter.

Inom departementet utarbetades härefter förslag till ny kungörelse angående införsel av levande växter och växtdelar, baserat delvis på centralanstaltens och lantbruksstyrelsens i skrivelsen den 12 april 1928 framförda förslag men med inriktning på, att rådande provisorium på växtskyddsområdet skulle med vissa ändringar förlängas.

Över förslaget hava numera generaltullstyrelsen, styrelsen för centralanstalten samt lantbruksstyrelsen avgivit infordrade utlåtanden respektive den 5, 19 och 21 maj 1930. Med hänsyn till vad däri anförts och i avbidan på en inom departementet, i samband med utredningen om den högre lantbruksundervisningens ordnande, igångsatt utredning om växtskyddstjänstens lämpliga anordnande är förslaget vilande.

I skrivelse den 18 september 1930 har *styrelsen för centralanstalten* hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes snarast vidtaga åtgärder för upprättande av en centralanstaltens växtskyddstjänst i huvudsaklig överensstämmelse med de i styrelsens och lantbruksstyrelsens ovan omförmälda skrivelse den 11 januari 1929 angivna riktlinjer. I skrivelsen framhålles, att styrelsen icke ansåge sig kunna underlåta att ytterligare understryka behovet av att åtgärder snarast vidtoges för åstadkommande av en mera tillfredsställande organisation av den praktiska växtskyddstjänsten i vårt land. Den senaste tidens erfarenhet på detta område hade varit ägnad att styrka styrelsen i den uppfattningen, att berörda fråga trängde till sin lösning. Styrelsen ville därför betona vikten av, att den i förberörda skrivelse föreslagna centralanstaltens växtskyddstjänst snarast inrättades. Uppenbarligen skulle därigenom icke föregripas en eventuell mera genomgripande omorganisation på detta område, som kunde föranledas av ett sammanförande av centralanstalten, helt eller delvis, med en blivande anstalt för högre lantbruksundervisning.

Centralanstaltens styrelse har vidare i skrivelse samma den 18 september 1930 gjort framställning i fråga om anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 till åtgärder för bekämpande av växtsjukdomar samt därvid ifrågasatt anslagets uppförande med oförändrat belopp av 40,000 kronor. Därest emellertid i anslutning till styrelsens nyssomförmälda skrivelse en centralanstaltens växtskyddstjänst inrättades och särskilt anslag därtill anvisades, syntes nu ifrågavarande anslag kunna begränsas till 25,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Frågan om inrättande av en centralanstaltens växtskyddstjänst sammanhänger intimt med spörsmålet om den inbördes ställningen mellan centralanstalten och en blivande högre lantbruksundervisning ävensom frågan om centralanstaltens framtida organisation över huvud taget.

På sätt jag under punkt 17 anmält är ett förnyat förslag till sagda undervisnings anordnande under utarbetande inom departementet, i samband varmed upptagits jämväl frågan om centralanstaltens ställning, däri inbegripet växtskyddsfrågan. Oavsett vilken ståndpunkt, som kommer att i sistnämnda fråga intagas, torde, så vitt nu kan bedömas, anslaget till bekämpande av växtsjukdomar icke för budgetåret 1931/1932 därav påverkas. Vid sådant förhållande och då eljest enligt min mening icke föreligger anledning till ändring av anslagsbeloppet, torde detsamma böra uppföras med oförändrat belopp av 40,000 kronor.

[87.]

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till åtgärder för bekämpande av växtsjukdomar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 40,000.

[88.] **36. Ogräsens bekämpande.** På framställning av Kungl. Maj:t har riksdagen för anordnande genom centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet av uppvisningsfält angående metoder för bekämpande av ogräs från och med 1921 ställt särskilda medel till Kungl. Maj:ts förfogande.

[88.]

Det årliga medelsbehovet för sagda ändamål har beräknats till 4,000 kronor. På grund av uppkommen reservation har för budgetåret 1930/1931 behövt anvisas allenast 1,600 kronor. Genom brev den 4 april 1930 har Kungl. Maj:t ställt ifrågavarande anslag jämte å tidigare anslag uppkommen behållning till centralanstaltens förfogande, att fördelas mellan högst 14 lantbruks- och lantmannaskolor med 200, 250 eller högst 300 kronor till varje skola, allt efter den större eller mindre omfattning, demonstrationsanläggningar rörande metoder för bekämpande av ogräs vid av centralanstaltens underavdelning för växtodling företagen inspektion visat sig hava erhållit vid de olika skolorna, samt sedan genom intyg från nämnda underavdelning styrkts, att vederbörande anläggningar sköts i enlighet med från underavdelningen lämnade föreskrifter.

Under åberopande av vad *styrelsen för centralanstalten* tidigare anfört till stöd för medelsanvisning för ifrågavarande ändamål (se IX H. T. 1926 p. 83), har styrelsen i skrivelse den 18 september 1930 hemställt om ett anslag å 4,000 kronor för budgetåret 1931/1932, att användas i överensstämmelse med de av Kungl. Maj:t den 4 april 1930 fastställda grunderna.

Jag tillstyrker, att understöd för verksamheten utgår i samma utsträckning som för innevarande budgetår. På grund härav och då, enligt vad jag inhämtat, någon behållning å ifrågavarande anslag icke med säkerhet är att

*Departement-
chefen.*

[88.] påräkna den 1 juli 1931, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för bekämpande av ogräs anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 4,000.

[89.] [89.] **Berberisbuskens utrotande.** Till bestridande av kostnaderna för berberisbuskens utrotande i de trakter av landet, där den förekommer i större mängd, i enlighet med lagen den 20 juni 1918 (nr 400) om utrotande av berberisbuskar å viss mark anvisade riksdagen å extra stat för vart och ett av åren 1919—1922 ett förslagsanslag, högst 15,000 kronor. I riksstaten för budgetåret 1923/1924 uppfördes anslaget såsom extra reservationsanslag med 10,000 kronor. För tiden därefter hava anslag beviljats allenast för ett vart av budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 med för vardera budgetåret 5,000 kronor.

Enligt kungörelsen den 3 december 1918 (nr 992) angående statsbidrag till utrotande av berberisbuskar å viss mark har statskontoret att till vederbörande hushållningssällskap utbetala av Kungl. Maj:t beviljat bidrag till så stor del, som hushållningssällskapet med intyg från lantbruksstyrelsen styrker sig hava utgivit av natur att kunna gäldas av statsmedel. Understöd av statsmedel för utrotande av berberisbuskar utgår med högst 100 kronor för år till en och samma jordbrukare och endast under förutsättning, att minst motsvarande belopp tillskjutes från medel, beviljade av landsting, kommuner, hushållningssällskap eller enskilda.

Genom kungörelse den 3 oktober 1929 (nr 302) har förbud utfärdats mot saluhållande och plantering av berberisbuskar.

Härjämte må erinras, att departementschefen under motsvarande punkt i nionde huvudtiteln till 1930 års riksdag (sid. 310) uttalat, att hinder icke torde möta för Kungl. Maj:t att i förekommande fall för vissa genom hushållningssällskap anordnade försök till berberisbuskens utrotande taga i anspråk ifrågavarande anslag, i den mån detsamma därtill lämnade tillgång, dock med bibehållen möjlighet att, om dylik tillgång saknades, anlita anslag, som i övrigt kunde ifrågakomma för en dylik utgift, vilket uttalande icke föranlett någon riksdagens erinran.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* lämnat närmare redogörelse för medelsåtgången under åren 1923—1930 och därvid beräknat att, därest av Kungl. Maj:t för 1930 anvisade medel å 4,538 kronor toges helt i anspråk, vid utgången av innevarande budgetår skulle förefinnas en reservation å ifrågavarande anslag av 5,482 kronor 98 öre. Styrelsen har vidare anfört i huvudsak följande.

Anslaget hade tagits synnerligen litet i anspråk. Detta förhållande måste enligt lantbruksstyrelsens förmenande sammanhånga med den ringa effektiviteten hos förenämnda lag i dess nuvarande form och i brist på särskilda kontrollbestämmelser. Med anledning härav finge lantbruksstyrelsen erinra

om sin skrivelse den 11 februari 1927 till Kungl. Maj:t med förslag till vissa ändringar av lagen ifråga. Detta förslag hade icke föranlett annan Kungl. Maj:ts åtgärd, än utfärdande av ovanberörda kungörelse angående förbud mot saluhållande och plantering av berberisbuskar, varjämte i nionde huvudtiteln till 1930 års riksdag gjorts förenämnda uttalande. Då medelsbehovet för omförmälda ändamål för budgetåret 1931/1932 torde kunna tillgodoses genom anlitande av förenämnda reservation, ansåge lantbruksstyrelsen skäl icke föreligga att nu ifrågasätta ytterligare anslag för ändamålet.

[89.]

Med hänsyn till den av lantbruksstyrelsen beräknade reservationen anser jag i likhet med nämnda styrelse någon ny medelsanvisning icke nu böra ifrågasättas. Jag har emellertid velat här anmäla ärendet, för att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

Departements-
chefen.

[90.] 37. Lantbruksmöten. Allmänna lantbruksmöten plägade tidigare hållas vart femte år. Efter det i Örebro 1911 hållna mötet hava emellertid möten hållits allenast under 1923 i Göteborg och 1930 i Stockholm. Anslag till dylika möten har årligen, med undantag för vissa år under världskriget, plägat beviljas å extra stat och det sålunda samlade beloppet ställas till vederbörande mötesbestyrelses förfogande. För åren 1912—1915 anvisades tillhopa 95,000 kronor. Under 1916—1921 beviljades inga medel. Nyssnämnda belopp togs i anspråk för det tjuguandra allmänna svenska lantbruksmötet i Göteborg 1923, till vilket riksdagen dessutom anvisade för 1922 100,000 kronor, för budgetåret 1923/1924 40,000 kronor och för budgetåret 1924/1925 — till täckande av uppkommen brist — 60,000 kronor. Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för det under 1930 i Stockholm hållna tjugutredje allmänna svenska lantbruksmötet anvisade riksdagen för vart och ett av budgetåren 1924/1931 såsom extra reservationsanslag 25,000 kronor, varav för varje budgetår såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för mötet 7,500 kronor och till prisbelöningar 17,500 kronor.

[90.]

För ifrågavarande lantbruksmöten äro stadgar fastställda genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 27 september 1924 (nr 446). Stadgarna innehålla bland annat följande. Allmänt svenskt lantbruksmöte är en hushållningssällskapens angelägenhet och anordnades av dem. Mötets ändamål är att främja det svenska lantbruket och därtill hörande binäringar ävensom, där så särskilt beslutas, skogsskötseln, fisket och hemslöjden. Möte får icke återkomma tidigare än efter minst fem års mellanrum. Den hushållningssällskapen tillkommande beslutanderätt rörande lantbruksmötenas organisation och verksamhet utövas av fullmäktige, utsedda en av varje hushållningssällskaps förvaltningsutskott. För varje lantbruksmöte skall finnas en mötesbestyrelse, utsedd av fullmäktige. Förslag till ändring av stadgarna kan endast väckas av hushållningssällskap och lantbruksmötes bestyrelse.

[90.]

På grund av vid hushållningssällskapens ombudsmöte 1929 väckt motion angående omorganisation av lantbruksmötena utsåg ombudsmötet för frågans utredande en särskild kommitté. Sedan denna utarbetat och till bestyrelsen för tjugutredje allmänna svenska lantbruksmötet överlämnat förslag till nya stadgar, hava dessa efter viss ytterligare beredning vid extra sammanträde den 20 juni 1930 antagits av fullmäktige för lantbruksmötenas organisation och verksamhet. Fullmäktige hava med skrivelse den 27 juni 1930 till Kungl. Maj:t överlämnat stadgeförslaget med hemställan om dess fastställande. I ärendet hava infordrade yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen, stuteriöverstyrelsen, domänstyrelsen, kommerskollegium och hushållningssällskapens ombud. Myndigheterna hava i allt väsentligt förordat förslaget.

Ur motiveringen till det av *kommittén* upprättade förslaget torde jag *beträffande lantbruksmötenas organisation* få återgiva följande.

Hittills hade intet samband förefunnits vare sig mellan de hela landet omfattande allmänna lantbruksmötena och de länslantbruksmöten, som anordnats av ett eller flera hushållningssällskap, eller mellan dessa sistnämnda inbördes. Upprepade gånger under mer än ett decennium tillbaka hade det klagats över de olägenheter, som därav blivit en följd. Det hade alltmer framträtt som ett önskemål, att hushållningssällskapens samtliga lantbruksmöten — såväl de av staten understödda allmänna lantbruksmötena, som ock de av något eller några sällskap anordnade och bekostade länslantbruksmötena — ordnades efter en gemensam plan för en längre tidsperiod. De kommittéerade hade kommit till den uppfattningen, att lantbruksmöten borde hållas distriktsvis (distriktslantbruksmöten) i allmänhet vart annat år enligt fastställd plan. Sedan en serie dylika möten (6 distrikt) fullbordats under loppet av tolv år, skulle, efter lämpligt eventuellt något längre mellanrum, ett hela riket omfattande möte (rikslantbruksmöte) hållas å lämplig plats. Hela serien av möten borde taga i anspråk *femton år*. Samtliga dessa möten — såväl distriktslantbruksmöten som riks-lantbruksmöten — skulle betraktas som allmänna och såsom sådana vara en hushållningssällskapens gemensamma angelägenhet samt hade antagits kunna påräkna åtminstone samma bidrag av staten och hushållningssällskapen som under de senare åren kommit de hittillsvarande allmänna lantbruksmötena till del.

Den ordning, i vilken distriktslantbruksmötena skulle hållas, borde vid början av femtonårsperioden bestämmas av hushållningssällskapens fullmäktige, vilka hädanefter som hittills skulle vara det organ, som utövade sällskapens beslutanderätt rörande mötenas organisation och verksamhet. Dessa fullmäktige skulle hädanefter bilda en mera permanent institution med särskilt förvaltningsutskott. För varje lantbruksmöte skulle som hittills en bestyrelse utses vissa år före mötets hållande. En organisation i ovan angivna riktning syntes kommitterade innebära avsevärda fördelar.

Genom anordnande av distriktslantbruksmöten i rikets samtliga delar efter bestämd plan skulle — förutom det att faran för konkurrens mellan samtliga möten skulle upphöra — den viktiga fördelen uppnås, att möten även skulle kunna anordnas i sådana delar av landet, som annars på grund av sitt läge eller vederbörande hushållningssällskaps ekonomi

de facto varit undandragna fördelen av dylika möten, oaktat de årligen tillskjutit medel till anordnande av allmänna lantbruksmöten. Därjämte skulle, såsom en följd av den föreslagna organisationens genomförande, kunna förutsättas, att de olika hushållningssällskapen ej vidare skulle behöva ikläda sig någon mera kännbar ekonomisk risk för ifrågavarande ändamål.

Enär den föreslagna organisationen skulle få en mera stadigvarande karaktär, torde den under åren insamlade erfarenheten bättre kunna utnyttjas än vad hittills varit fallet, likasom också åtskillig material skulle kunna vinna användning från möte till möte.

Enligt det nu föreliggande stadgeförslaget skola de allmänna svenska lantbruksmötena alltjämt vara en hushållningssällskapens gemensamma angelägenhet. Förslaget innebär vidare i avseende å organisationsfrågan i huvudsak följande. Lantbruksmöten anordnas dels distriktsvis (*distriktslantbruksmöten*) dels ock för hela landet (*rikslantbruksmöten*). För förstnämnda slag av möten indelas landet i sex distrikt. Under en tidsperiod av femton år hållas dels ett distriktslantbruksmöte inom varje distrikt, dels ock efter dem ett riksantbruksmöte. Den första femtonårsperioden är avsedd att taga sin början den 1 september 1931. Den hushållningssällskapen tillkommande beslutanderätten rörande lantbruksmötenas organisation och verksamhet utövas av fullmäktige, valda för fyra år. De fullmäktige hava att bestämma, bland annat, den ordning distrikten emellan, vari lantbruksmöten skola anordnas, samt, därest detta icke överlåtes åt mötesbestyrelse, jämväl tid och plats för möte. Lantbruksmöte anordnas och ledes av en bestyrelse, vars ledamöter, med undantag av en, utses av fullmäktige. Den återstående ledamoten, som samtidigt skall vara sekreterare och kommissarie vid mötet, utses av de utav fullmäktige valda ledamöterna. Till bestämmelserna om fullmäktiges medelsförvaltning torde jag senare få återkomma.

Rörande *kostnaderna för lantbruksmötena* yttrade kommittén.

En viktig förutsättning för åstadkommande av ett gott resultat av de planerade mötena vore, att de kunde organiseras och arbeta på en fast ekonomisk grund. Under senare år hade staten årligen till de allmänna lantbruksmötena anslagit 25,000 kronor, och sällskapen hade bidragit till dem med ungefär 1 procent å de sällskapen årligen tilldelade statliga grundbidragen, för närvarande utgörande 3,000,000 kronor, eller sålunda cirka 30,000 kronor för år. Kommitterade hade utgått från, att statens anslag samt sällskapens bidrag komme att fortfarande utgå med oförändrade belopp årligen. Av de sålunda inflytande medlen, vilka skulle uppbäras av sällskapens fullmäktige, skulle för de två år, som ginge näst före ett distriktslantbruksmöte, $\frac{1}{5}$ av medlen överlämnas till bestyrelsen för detta möte. Den återstående $\frac{1}{5}$ jämte de belopp, som inflöte under övriga år, skulle användas för ordnande av riksantbruksmötet. I stort sett skulle för varje *distriktslantbruksmöte* finnas tillgängligt:

[90.]	1/2 av två årsbidrag från staten å 25,000 kronor	kronor	40,000
	» » » » » sällskapen å 30,000 kronor	»	48,000
		summa kronor	88,000.

För rikslantbruksmöte torde följande medel kunna beräknas:

1/2 av statens årsbidrag å 25,000 kronor, 5,000 kronor,		
under 12 år	kronor	60,000
» av sällskapens årsbidrag 30,000 kronor, 6,000 kronor,		
under 12 år	»	72,000
hela det årliga statsbidraget, 25,000 kronor, under 3 år ..	»	75,000
hela det från sällskapen utgående årsbidraget, 30,000 kronor, under 3 år	»	90,000
	summa kronor	297,000.

Därest något lantbruksmöte komme att lämna behållning, skulle densamma överlämnas till och förvaltas av de fullmäktige och måhända kunna bli en regleringsfond för säkerställande av mötenas ekonomi.

I anslutning härtill har i det föreliggande stadgeförslaget föreskrivits, att fullmäktige skola för förvaltningen av utav fullmäktige omhänderhavda medel inom sig utse ett förvaltningsutskott, samt att medel, som ställas till fullmäktiges förfogande för lantbruksmötens anordnande, skola användas sålunda, att fyra femtedelar av de anslagsmedel, som inflyta under de två år, som föregå det, varunder distriktslantbruksmöte hålles, överlämnas till mötesbestyrelsen för att användas för mötets anordnande samt att övriga anslagsmedel, sedan bestyrelse för rikslantbruksmöte blivit utsedd, överlämnas till denna för att användas för anordnande av sådant möte. För omhänderhavda medel skola såväl fullmäktige som mötesbestyrelsen vara ansvariga. Kungl. Maj:t skall äga, därest särskilt anslag av statsmedel utgår till anordnande av lantbruksmöte, att för deltagande i granskningen av fullmäktiges och mötesbestyrelsens förvaltning och räkenskaper efter förslag av lantbruksstyrelsen utse en revisor jämte suppleant.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932 uttalat, att av 1931 års riksdag torde böra begäras enahanda belopp, som under de senare åren utgått, eller 25,000 kronor.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att förslag föreligger om ändrad organisation m. m. för de allmänna lantbruksmötena, innebärande bland annat, att dessa hädanefter skulle bli av två slag, rikslantbruksmöten och distriktslantbruksmöten, att för anordnande av sistnämnda slag av möten landet skulle indelas i sex distrikt, samt att under en tidsperiod av femton år skulle hållas dels ett distriktslantbruksmöte inom varje distrikt och dels efter dem ett rikslantbruksmöte. Den sålunda framlagda planen synes mig vara ändamålsenlig och lämplig. Dess förverkligande kräver, att statsbidrag även i fortsättningen beviljas. Då

lantbruksmötenas betydelse för jordbruket och dess binärningar torde ligga i öppen dag, anser jag mig böra förorda fortsatt statsbidrag. Vidkommande storleken härav vill jag erinra om den ovan återgivna beräkningen, att, därest staten bidroge med ett oförändrat årligt belopp av 25,000 kronor och hushållningssällskapen liksom hittills årligen avstode en procent av de sällskapen tilldelade statliga grundbidragen, för varje distriktslantbruksmöte skulle finnas tillgängliga 88,000 kronor och för varje rikslantbruksmöte 297,000 kronor. I anslutning till denna beräkning vill jag förorda, att statsbidraget för instundande budgetår utgår med samma belopp som för det nu löpande, eller 25,000 kronor. Med den fastare organisation, som lantbruksmötena äro avsedda att erhålla, torde föreskrift icke i detta sammanhang behöva lämnas om statsbidragets uppdelning för olika ändamål.

[90.]

Sedan riksdagens beslut i anslagsfrågan föreligger, torde jag ånyo få anmäla ärendet i vad angår godkännande av förevarande stadgeföreslag.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom bidrag till kostnaderna för allmänna svenska lantbruksmöten anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 25,000.

[91.] 38. **Lantbruksattachéer.** Från och med 1910 har å extra stat anvisats särskilt anslag till befrämjande av avsättning i främmande länder av alster utav svenska lantbruket och dess binärningar samt fiskerinärningen.

[91.]

Anslaget har från och med budgetåret 1927/1928 använts till uppehållande av en lantbruksattachébefattning i London, en i Berlin och en i Riga.

Anslaget — varför närmare redogörelse lämnats i 1928 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 79 — har för innevarande budgetår uppförts med 62,500 kronor. Härav avses — förutom arvoden å 9,000 kronor till en var av attachéerna — för attachén i London till expenser och resekostnader 10,000 kronor och såsom extra ortstillägg 5,500 kronor, för attachén i Berlin till expenser och resekostnader 10,000 kronor, därav 2,000 kronor till hyra för tjänstelokal, och såsom extra ortstillägg 3,000 kronor samt för attachén i Riga till expenser och resekostnader 6,000 kronor och såsom extra ortstillägg 1,000 kronor. Härtill kommer dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder.

Med skrivelse den 23 augusti 1930 har lantbruksstyrelsen överlämnat två särskilda till styrelsen ställda skrivelser från lantbruksattachéerna i Berlin och Riga i fråga om anslagen till respektive befattningar för budgetåret 1931/1932.

Lantbruksattachén i Berlin har ifrågasatt dels en höjning av det med tjänsten förenade ortstillägget med 2,000 kronor till 5,000 kronor, dels ock att anslaget till expenser måtte höjas med 2,000 kronor till 12,000 kronor.

[191.] *Lantbruksattachén i Riga* har hemställt, att styrelsen måtte föreslå en förhöjning av expensanslaget för lantbruksattachébefattningen därstädes med 1,000 kronor till 7,000 kronor.

Till stöd för denna sin framställning har attachén i Riga särskilt framhållit följande.

Redan under de föregående åren hade det visat sig, att en långvarig bortovaro från Riga särskilt under sommarmånaderna, då tiden i största utsträckning utnyttjats till resor dels inom verksamhetsområdet dels i Sverige i samband med exkursioner av intresserade lantbrukare och fackmän i de baltiska länderna, medfört en del olägenheter med i Riga kvarliggande obesvarad post och anhopning av tidningar, som krävde genomgång och granskning. För undanröjande av dessa olägenheter hade måst anställas ett skrivbiträde med tre timmars daglig arbetstid mot en ersättning av 852 kronor för år räknat. Detta biträde behärskade, förutom svenska, tyska och ryska, jämväl lettiska och estniska samt utförde nödiga översättningar av facklitteratur. Nu åsyftade belastning av expensanslaget gjorde det emellertid nödvändigt att inskränka utgifterna på andra håll. Då dessa i allmänhet uppginge till smärre belopp, komme begränsningen att drabba reseutgifterna. Att inskränka resorna inom det egna verksamhetsområdet läte sig knappast göra. Vidkommande de ovanberörda resorna till Sverige med intresserade jordbrukare från de baltiska staterna kunde visserligen tänkas, att dessa i större utsträckning lämnades att på egen hand besöka landet. Härigenom kunde dock på grund av språksvårigheter och andra förhållanden befaras, att intresset för sådana resor minskades, vilket vore att beklaga, då det för utvecklande av intresse för våra lantbruksalster vore av stor betydelse, att lantbrukarna i nämnda länder finge kännedom om våra jordbruksförhållanden.

Lantbruksstyrelsen har anfört följande.

Vad först beträffade *ortstillägget för befattningen i Berlin* ville lantbruksstyrelsen erinra, att detta liksom ortstilläggen till lantbruksattachéerna i London och Riga utmåtts med ledning av socialstyrelsens beräkningar rörande levnadskostnaderna i nämnda städer. Därest ingen större förändring i fråga om nämnda levnadskostnader inträffat, syntes således en eventuell förhöjning av ortstillägget till attachén i Berlin draga med sig en motsvarande förhöjning av ortstilläggen för de båda övriga attachéerna. Enligt av socialstyrelsen i april 1930 gjorda undersökningar beräknades levnadskostnaderna i nämnda städer, därest levnadskostnaderna inklusive bostad för Stockholm sattes till 100, på följande sätt:

Stockholm	100
Riga	84
Berlin	107
London	151.

Dessa siffror visade en avsevärd skillnad i fråga om behovet av ortstillägg för en tjänsteinnehavare i London och i Berlin. Under hand hade lantbruksstyrelsen inhämtat, att samtliga ortstillägg för ett legationsråd för närvarande uppginge i London till 14,100 kronor och i Berlin till 6,850 kronor, eller att ortstilläggen för London beräknats något mer än dubbelt

så stora som de, som ansetts erforderliga i Berlin. Då det nuvarande ortstillägget till lantbruksattachén i Berlin, 3,000 kronor, utgjorde mer än hälften av det till innehavaren av motsvarande befattning i London anslagna eller 5,500 kronor, framginge härav, att Berlin-befattningen vore relativt väl tillgodosedd. Lantbruksattachén i Berlin uppdroge en jämförelse med det ortstillägg, som utginge till handelsattachén i Berlin eller 6,000 kronor. Då handelsattachén icke hade till sitt förfogande något expensanslag, torde enligt lantbruksstyrelsens förmenande någon direkt jämförelse mellan dessa båda tjänsteinnehavares avlöningsvillkor knappast vara möjlig. Lantbruksstyrelsen ville framhålla, att enligt vad styrelsen inhämtat handelsattachéns ortstillägg delvis föranletts av de krav på en viss representation, som ställdes på denne. Liknande krav ställdes givetvis på lantbruksattachén, men kunde han täcka kostnaderna härför genom anlitande av expensanslaget. Lantbruksstyrelsen ansåge sig med anledning av vad styrelsen anfört och särskilt med hänsyn till de konsekvenser, en sådan förhöjning skulle medföra, icke kunna tillstyrka en höjning av ortstillägget till lantbruksattachén i Berlin.

I fråga om *expensanslaget till lantbruksattachén i Berlin* ställde saken sig något annorlunda. För närvarande utginge expensanslaget till befattningen i Berlin med samma belopp som till befattningen i London eller 10,000 kronor. Då emellertid av anslaget till befattningen i Berlin 2,000 kronor åtginge till täckande av kostnaden för tjänstelokal — som icke där i likhet med vad fallet vore i London tillhandahölles av legationen — vore expensanslaget reellt sett 2,000 kronor lägre i Berlin än i London. Med hänsyn till det stora verksamhetsområde, som tillhörde befattningen i Berlin, funne lantbruksstyrelsen skäl tala för ett likställande av de båda befattningarna i avseende å tillgång på expensmedel och ville därför föreslå, att expensanslaget vid befattningen i Berlin höjdes till 12,000 kronor.

Vad av *lantbruksattachén i Riga* anförts, syntes lantbruksstyrelsen visa behovet av en höjning utav *expensanslaget* till befattningen därstädes med 1,000 kronor till 7,000 kronor.

I anslutning till vad lantbruksstyrelsen sålunda anfört har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att till uppehållande av tre lantbruksattachébefattningar, nämligen en i London, en i Berlin och en i Riga, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra anslag av 65,500 kronor.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 12 september 1930 intet haft att erinra mot den av lantbruksstyrelsen gjorda hemställan.

Av de skäl, som lantbruksstyrelsen närmare utvecklat, anser jag mig icke böra tillstyrka någon förhöjning i det såsom extra ortstillägg för lantbruksattachén i Berlin för närvarande upptagna beloppet. Departements-
chefen.

Vad angår de för lantbruksattachéerna i Berlin och Riga avsedda expensanslagen, synes mig vad i ärendet anförts ådagalägga behovet av de i dessa anslag av lantbruksstyrelsen förordade höjningarna med 2,000 respektive 1,000 kronor, vilka förhöjningar jag sålunda biträder. Härav skulle föranledas en ökning av förevarande anslag med tillhopa 3,000 kronor eller till 65,500 kronor.

[91.] Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till uppehållande av tre lantbruksattachébefattningar, nämligen en i London, en i Berlin och en i Riga, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 65,500.

Befrämjande av mejerihanteringen m. m.

[92.] [92.] 39. Organisationsbidrag till mjölkbedömningsföreningar. Till organisationsbidrag åt mjölkbedömningsföreningar har 1930 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (prop. nr 266, punkt 1; R. skr. nr 377 punkt 1) anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Enligt kungörelsen den 14 augusti 1930 (nr 328) angående organisationsbidrag till mjölkbedömningsföreningar kan förening med ändamål att genom regelbunden bedömning av mjölk, som levereras till föreningsmedlemmarnas mejerier, verka för höjande av mjölkens kvalitet (mjölkbedömningsförening) av statsmedel erhålla bidrag till bestridande av de med föreningens bildande eller med utvidgning av dess verksamhet förenade kostnader (organisationsbidrag), under villkor, bland andra, att föreningens stadgar icke stå i strid med huvudgrunderna i av lantbruksstyrelsen för mjölkbedömningsföreningar utarbetade normalstadgar, samt att föreningens medlemmar förbundit sig att beträffande mjölk, som levereras till deras mejerier, tillämpa kvalitetsbetalning såvitt angår vissa i kungörelsen angivna egenskaper hos mjölken. Dylikt organisationsbidrag utgår med 400 kronor för varje mjölkbedömare, som anställes i samband med föreningens bildande eller på grund av utvidgning av föreningens verksamhet och som med hänsyn till antalet av föreningsmedlemmarnas mejerier och andra omständigheter prövas vara för föreningens verksamhet behövlig.

I skrivelse den 23 augusti 1930 framhåller *lantbruksstyrelsen*, att anslag för ändamålet enligt styrelsens förmenande borde finnas tillgängligt jämväl för budgetåret 1931/1932. Då erfarenhet ännu icke föreläge, i vad mån förevarande anslag kunde komma att tagas i anspråk, saknade lantbruksstyrelsen möjlighet att tillförlitligt bedöma anslagsbehovet. Under sådana förhållanden syntes samma belopp böra äskas av riksdagen, som anvisats för budgetåret 1930/1931.

*Departements-
chefen.*

Nu förevarande understödsverksamhet infördes vid 1930 års riksdag såsom ett led bland de åtgärder, som då beslötos för mejerihanteringen och smör-exportens befrämjande. I anslutning till därvid vägledande synpunkter böra, såsom lantbruksstyrelsen framhåller, medel till organisationsbidrag

åt mjölkbedömningsföreningar vara tillgängliga jämväl för budgetåret 1931/1932.

[92.]

I utredningen i fjolårets proposition i ämnet beräknades, att 60 nya mjölkbedömare behövde anställas. Med ett bidrag av 400 kronor per nyanställd mjölkbedömare skulle härför erfordras 24,000 kronor. Härav hava 15,000 kronor anvisats såsom förslagsanslag för nu löpande budgetår. Det kan ännu ej bedömas, i vad mån sistnämnda belopp kommer att vinna användning under budgetåret 1930/1931. Med hänsyn bland annat härtill saknas säker grund för uppskattande av medelsbehovet för 1931/1932. Enär anslag emellertid bör finnas till förfogande för instundande budgetår till så stort belopp, att organisationsarbetet icke i brist på medel eftersättes, vill jag — med hänsyn jämväl till verksamhetens betydelse — förorda lantbruksstyrelsens förslag, att anslagsbeloppet upptages till 15,000 kronor även för budgetåret 1931/1932.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till organisationsbidrag till mjölkbedömningsföreningar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 15,000.

[93.] 40. **Utbildningskurser för mjölkbedömare.** Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 266/1930, p. 2) har 1930 års riksdag (R. skr. nr 377 p. 2) för budgetåret 1930 1931 för anordnande av utbildningskurser för mjölkbedömare anvisat ett extra reservationsanslag av 3,000 kronor.

[93.]

Bestämmelser för anslagets användning finnas meddelade i reglementet den 14 augusti 1930 (nr 329) för statsunderstödda utbildningskurser för mjölkbedömare. Till utbildningskurs utgår av statsmedel understöd med dels ett grundanslag av 600 kronor för varje kurs, dels ock ett bidrag av 15 kronor för varje elev. Såsom villkor för åtnjutande av statsunderstöd gäller, att vid kursen skall utbildas minst femton elever, dock att lantbruksstyrelsen, om särskilda omständigheter därtill föranleda, må kunna medgiva statsunderstöd även till kurs, vars elevantal understiger femton därvid dock grundanslaget skall kunna nedsättas i den mån lantbruksstyrelsen finner skäligt.

I skrivelse den 23 augusti 1930 angående anslagsbehovet för budgetåret 1931 1932 framhåller *lantbruksstyrelsen*, att styrelsen redan tidigare uttalat som sin uppfattning, att den lägre lantbruksundervisningens ordnande icke komme att medföra, att särskilt anslag till förevarande ändamål bleve nödvändigt, utan att även för framtiden ett mindre anslag komme att visa sig erforderligt. Enligt styrelsens förmenande måste anslag för ändamålet, där est tillgång till lämpligt utbildade mjölkbedömare skulle kunna säkerställas, anvisas jämväl för budgetåret 1931 1932. Något skäl till, att anslagsbehovet skulle bli lägre än för löpande budgetåret, syntes icke föreligga.

[93.] Säsom jag under närmast föregående punkt framhållit torde jämväl under budgetåret 1931/1932 mjölkbedömare komma att nyanställas i viss omfattning. Under sådana förhållanden torde medel även böra vara tillgängliga för anordnande under nämnda budgetår av utbildningskurser för mjölkbedömare. I anslutning till lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag förty, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av utbildningskurser för mjölkbedömare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 3,000.

[94.] [94.] 41. **Bidrag till avlöande av mejerikonsulenter.** I proposition nr 266, punkt 5, till 1930 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för bidrag till avlöning under år 1931 av hos hushållningssällskapen anställda mejerikonsulenter för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra förslagsanslag av 67,000 kronor. I anledning av nämnda förslag anvisade riksdagen (R. skr. nr 377, p. 5) ett extra reservationsanslag av 67,000 kronor att användas till bidrag för anställande under år 1931 av mejerikonsulenter hos sammanslutningar av mejerier eller hos hushållningssällskap eller eljest på sätt Kungl. Maj:t prövade lämpligt. Anslaget belopp är beräknat med utgångspunkt därifrån, att under år 1931 skulle anställas 13 konsulenter.

För anslaget användning hava bestämmelser meddelats i kungörelsen den 31 oktober 1930 (nr 378) angående statsbidrag till avlöande av mejerikonsulenter. Häri stadgas bland annat följande: Till avlöande av mejerikonsulent kan bidrag av statsmedel beviljas hushållningssällskap eller sådan mejerisammanslutning, som med hänsyn till sin verksamhet och organisation prövas vara därför lämplig. Bidrag utgår årligen för varje konsulent med 4,200 kronor såsom grundlön jämte det belopp, som må tillkomma honom såsom ålderstillägg. Ålderstilläggen äro tre, ett vart å 500 kronor, och gälla för deras åtnjutande sedvanliga bestämmelser. Mejerikonsulent anställes tills vidare och under förbehåll, att befattningen skall frånträdas viss tid, minst tre, högst sex månader efter å någondera sidan gjord uppsägning. Med befattningen må ej utan tillstånd av det hushållningssällskap eller den mejerisammanslutning, i vars tjänst konsulenten är anställd, ävensom av lantbruksstyrelsen förenas annan stadigvarande tjänst. Mejerikonsulent åligger, bland annat, att inom sitt tjänstgöringsdistrikt arbeta för mejerihanteringens tidsenliga ordnande och för höjande av mejeriprodukternas kvalitet, att tillhandagå mejeriidkare med råd och anvisningar i mejeritekniska och ekonomiska frågor samt att efter anmodan av svenska smörprovningarnas styrelse medverka vid smörprovning och verkställa vissa undersökningar vid i provningarna deltagande mejeri.

I skrivelse den 23 augusti 1930 rörande anslagsbehovet för ändamålet för budgetåret 1931/1932 har *lantbruksstyrelsen* anfört, att anslaget syntes

böra uppföras med oförändrat belopp, 67,000 kronor, samt att anslaget — som avsåge, bland annat, att täcka efter vissa grunder utgående ålders- tillägg, vars sammanlagda belopp icke kunde på förhand med säkerhet beräknas — borde hava karaktären av förslagsanslag.

[94.]

Mot lantbruksstyrelsens anslagsberäkning har jag icke att framställa någon erinran. På skäl, som av styrelsen anförts, torde anslaget böra givas karaktären av förslagsanslag. Därvid förutsätter jag, att bidrag utgår för anställande av 13 konsulenter.

Departements-
chefen.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom bidrag till avlönande under år 1932 av
mejerikonsulenter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett
extra förslagsanslag av kronor 67,000.

[95.] 42. Bidrag till mejerikonsulenters resor. I proposition nr 266, punkt 6, till 1930 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till täckande av kostnaderna för sådana resor, som av mejerikonsulenter under första halvåret 1931 företogs på uppdrag av svenska smörprovningarna, anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor. I anledning av Kungl. Maj:ts förslag väcktes inom riksdagen motioner (I: 336 andra punkten och II: 548 andra punkten) i ämnet, vari hemställdes om viss höjning av det i propositionen äskade anslagsbeloppet. Motionärerna ansågo, att statsbidrag borde utgå även vid vissa andra resor än de, som konsulent företog på uppdrag av svenska smörprovningarna. I anledning av propositionen och motionerna anvisade riksdagen (R. skr. nr 377, punkt 6) till bestridande av och såsom bidrag till resekostnader, för halvt år räknat, för mejerikonsulenter, till vilkas avlöning bidrag lämnades av statsmedel, för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av 9,000 kronor.

[95.]

För anslagets användning gälla bestämmelserna i kungörelsen den 31 oktober 1930 (nr 379) angående statsbidrag till bestridande av mejerikonsulenters resekostnader. Häri stadgas bland annat följande: Hushållningssällskap eller mejerisammanslutning, i vars tjänst finnes anställd med statsbidrag avlönad mejerikonsulent, kan av statsmedel erhålla bidrag till bestridande av kostnader för resor, som av konsumenten företagits i anledning av uppdrag av svenska smörprovningarnas styrelse eller enligt av hushållningssällskapet eller mejerisammanslutningen fastställd plan eller särskilt fattat beslut. Bidrag utgår för resa, som företagits i anledning av uppdrag av svenska smörprovningarnas styrelse, med det belopp, hushållningssällskapet eller mejerisammanslutningen enligt överenskommelse angående konsulentens avlöningsförmåner utgivit i resekostnadsersättning för resan, samt för annan ovan avsedd resa med högst hälften av motsvarande belopp, under iakttagande dock att vid bidrags bestämmande i intet fall må medräknas

[95.] vad i angivet hänseende utgivits utöver resekostnadsersättning enligt klass II D i gällande allmänt resereglemente.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning i fråga om medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932 samt därvid framhållit, att i brist på erfarenhet, som möjliggjorde en tillförlitlig beräkning av anslagsbehovet, styrelsen ansåge detta böra beräknas enligt samma grunder som för innevarande budgetår, då 9,000 kronor anvisats för halvåret januari—juni 1931 eller för helt år till 18,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I anslutning till vad av *lantbruksstyrelsen* anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av och såsom bidrag till resekostnader för mejerikonsulenter, till vilkas avlöning bidrag lämnas av statsmedel, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 18,000.

[96.] [96.] 43. **Svenska smörprovningarnas verksamhet.** Till understöd åt smörprovningarna i Malmö och Göteborg ävensom till bestridande av kostnaderna för kontrollen över vattenhalten hos svenskt exportsmör har under en följd av år utgått statsbidrag. Detta beräknades för budgetåret 1929/1930 för smörprovningarna till 40,000 kronor samt för nämnda kontroll till 4,000 kronor. På grund av förefintlig reservation å det gemensamt för båda ifrågavarande ändamål beviljade extra reservationsanslaget behövde emellertid av riksdagen för nyss nämnda budgetår anvisas allenast 40,000 kronor.

I proposition nr 266 till 1930 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till olika åtgärder för mejerihanteringens och smörexportens befrämjande. I huvudsaklig överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t däri uti nedanstående avseende föreslagit beviljade riksdagen såsom statsbidrag till täckande av kostnaderna för svenska smörprovningarnas verksamhet för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 81,900 kronor. I anslutning härtill medgav riksdagen tillika, att genom statens försorg kontrollstationer för smör och ägg finge anordnas i Malmö och Göteborg för angivna syften och i överensstämmelse med plan, som av Kungl. Maj:t godkändes, samt anvisade för ändamålet å riksstaten för budgetåret 1930/1931 bland utgifter för kapitalökning under rubrik »kontrollstationer för smör och ägg» ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor. Härjämte bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att utfärda de bestämmelser, som kunde finnas erforderliga för smörexportens koncentring i enlighet med angivna grunder samt för exportsmörets intagande

i kontrollstationerna i Malmö och Göteborg i och för kontroll, skötsel och förvaring före exportens verkställande.

[96.]

Genomförandet av sistberörda angelägenheter förutsatte riksdagen kräva ytterligare utredningar i vissa hänseenden. Jag skall i detta sammanhang icke närmare ingå härpå, men anser mig böra erinra, att, efter det vissa förberedande undersökningar verkställts, Kungl. Maj:t den 20 september 1930 uppdragit åt lantbruksstyrelsen att under samverkan i vidkommande delar med, bland andra, styrelsen för svenska smörprovningarna och byggnadsstyrelsen verkställa erforderlig närmare utredning i enlighet med vissa angivna direktiv.

Beträffande anslaget till svenska smörprovningarna har *smörprovningarnas styrelse* i en den 21 oktober 1930 dagtecknad, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 12 november 1930 överlämnad framställning hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes såsom statsbidrag till täckande av kostnaderna för svenska smörprovningarnas verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 103,100 kronor. Styrelsen har därvid åberopat ett framställningen bilagt förslag till inkomst- och utgiftsstat för smörprovningarna för budgetåret 1931 1932.

Lantbruksstyrelsen har efter prövning av de i statförslaget upptagna särskilda posterna framlagt ett i styrelsens berörda utlåtande intaget förslag till inkomst- och utgiftsstat för svenska smörprovningarna, innefattande dels avlöningsstat och dels omkostnadsstat.

Innan jag närmare redogör för lantbruksstyrelsens utlåtande, torde jag för överskådlighetens skull få lämna följande översikt beträffande den av lantbruksstyrelsen i anslutning till 1930 års riksdags beslut för smörprovningarna godkända staten för budgetåret 1930/1931, vilken bilagts smörprovningarnas ifrågavarande framställning, ävensom de av smörprovningarnas styrelse respektive lantbruksstyrelsen däri för instundande budgetår ifrågasatta förändringarna.

I den för budgetåret 1930/1931 fastställda staten, vari utgifter och inkomster — däri inräknat statsbidraget — balansera å 156,900 kronor, uppdelas utgifterna i två grupper, nämligen avlöningar, 87,400 kronor, och övriga omkostnader 69,500 kronor.

Jag redogör först för de utgifter, som avse *avlöningar*.

Avlöningsstat för svenska smörprovningarna budgetåret 1930/1931.

	Malmö kronor	Göteborg kronor	Summa kronor
Styrelsearvode	3,000	—	3,000
1 direktör	9,500	—	9,500
2 direktörsassistenter	6,000	6,000	12,000
Särskilt arvode till direktörsassistenten i Göteborg	—	1,200	1,200
1 kamrer	5,200	—	5,200
1 bokhållare	—	3,500	3,500
2 inspektörer, varav en för tiden $1/1-31/12$ 1930	5,200	2,600	7,800
2 smörbedömare	4,000	4,000	8,000
2 kontrollörer (för nettovikt)	4,000	4,000	8,000
2 kontorsbiträden	2,100	2,100	4,200
1 vaktmästare, kontant	2,400	—	2,400
2 ägckontrollörer	5,200	5,200	10,400
summa kronor	46,600	28,600	75,200
Dyrtidstillägg enligt för reglerade verk gällande grunder	—	—	11,000
Bidrag till pensionsavgifter, förslagsvis	—	—	1,200
kronor	—	—	87,400

I fråga om avlöningsstaten innefattar smörprovningarnas förslag *dels* upptagande däri av ytterligare en smörbedömare (4,000 kronor), en kontrollör för nettovikt (4,000 kronor) och ett kontorsbiträde (2,100 kronor), vilket skulle medföra en ökad kostnad med tillhoppa 10,100 kronor, *dels* en höjning med 200 kronor i posten bidrag till pensionsavgifter. Härjämte har ersättningsbeloppet för den för allenast tiden intill den 1 januari 1930 avsedda inspektören uteslutits, vilket medför en minskning av anslagsbehovet med 2,600 kronor. Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt höjningen beträffande pensionsavgifter. I avseende å de ifrågasatta tre nya befattningarna med en kostnad av tillhoppa 10,100 kronor har lantbruksstyrelsen ej förordat detta beloppes upptagande i avlöningsstaten, men har styrelsen — på sätt framgår av det följande — i stället föreslagit viss höjning i den bland övriga omkostnader ingående posten diverse utgifter. En jämförelse mellan slutsumman i den nuvarande avlöningsstaten samt motsvarande summor i smörprovningarnas respektive lantbruksstyrelsens förslag till avlöningsstater för budgetåret 1931/1932 ställer sig sålunda:

Avlöningsstat.

[96.]

	Godkänd för budgetåret 1930/1931	Smörprov- ningarnas förslag för budgetåret 1931/1932	Lantbruks- styrelsens förslag för budgetåret 1931/1932
	kronor	kronor	kronor
Avlöningar	75,200	82,700	72,600
Dyrtidstillägg, förslagsvis	11,000	11,000	11,000
Bidrag till pensionsavgifter, förslagsvis	1,200	1,400	1,400
summa kronor	87,400	95,100	85,000

Nedanstående tabell upptager *övriga omkostnader* ävensom *inkomsterna*.

	Godkända kostnader för budgetåret 1930/1931	Smörprov- ningarnas förslag för budgetåret 1931/1932	Lantbruks- styrelsens förslag för budgetåret 1931/1932
	kronor	kronor	kronor
<i>Övriga omkostnader.</i>			
Resersättning för styrelse, direktör, inspektör, ägg- kontrollörer m. fl., förslagsvis	14,000	21,000	17,500
Bedömnings- och analyskostnader, förslagsvis	8,000	13,500	13,500
Ersättning till bedömare å olika exportorter, för- slagsvis	7,000	7,000	7,000
Arbets- och transportkostnader, förslagsvis	3,000	4,000	4,000
Trycknings- och expeditiionskostnader, förslagsvis...	7,000	9,000	7,000
Porto-, telegram- och telefonkostnader, » ...	10,000	10,000	10,000
Hyror för kontorslokaler (inkl. värme) och prov- ningskällare:			
i Malmö	5,000		
i Göteborg	7,000		
	12,000	12,000	12,000
Ljus och städning m. m., förslagsvis	1,000	1,500	1,500
Isningskostnader för smörets avkylning i lagerkällare, förslagsvis	1,000	1,500	1,500
Inventarier, förslagsvis	5,000	3,000	3,000
Brandförsäkringsavgifter, revision m. m., förslagsvis	—	1,500	1,500
Diverse utgifter, förslagsvis	1,500	3,000	10,500
kronor	69,500	87,000	89,000
<i>Inkomster.</i>			
Provningsavgifter från mejerier	60,000	61,000	61,000
Avgifter för äggexportkontrollen	15,000	18,000	18,000
Statsbidrag	81,900	103,100	95,000
kronor	156,900	182,100	174,000

[96.] Jag återgår nu till *lantbruksstyrelsens* berörda utlåtande, däri anförts i huvudsak följande.

Såsom styrelsen för smörprovningarna i sin skrivelse anført, torde med anledning av pågående utredning rörande uppförande av byggnader för kontrollstationerna i Malmö och Göteborg samt den i samband härmed stående frågan om smörexportens koncentration den för budgetåret 1931/1932 avsedda löne- och omkostnadsstaten i likhet med den för innevarande budgetår fastställda vara att betrakta såsom en övergångsstat. I likhet med styrelsen för smörprovningarna ansåge lantbruksstyrelsen, att den av provningarna omhändertagna kontrollen, ehuru redan under innevarande budgetår skärpt, än ytterligare borde utvidgas och att för detta ändamål ökat statsanslag bleve erforderligt.

Vid beräkning av erforderligt statsanslag för budgetåret 1931/1932 hade styrelsen för smörprovningarna till en början ifrågasatt anställande av ytterligare en smörbedömare, en kontrollör för nettovikt och ett kontorsbiträde, för vilkas avlönande anslag begärdes med tillhopa 10,100 kronor. Ehuru det måhända torde bliva nödvändigt att för den utvidgade kontrollen anställa ytterligare arbetskraft i smörprovningarnas tjänst, syntes det emellertid lantbruksstyrelsen, som om med fast anställande av nya befattningshavare borde anstå, till dess tillräcklig erfarenhet rörande behovet därav vunnits. Lantbruksstyrelsen ville emellertid föreslå, att anslagsposten till diverse utgifter upptoges med så stort belopp, att eventuella utgifter för ytterligare arbetskraft kunde tillsvidare utgå ur denna post.

Mot smörprovningarnas förslag om höjning av anslagsposten till pensionsavgifter för befattningshavarna med 200 kronor till 1,400 kronor syntes intet vara att erinra.

I fråga om övriga omkostnader hade provningarnas styrelse bland annat föreslagit en höjning av anslaget till reseersättningar med 7,000 kronor till täckande av äggkontrollörernas resekostnader. Härtill borde emellertid anmärkas, att inspektörstjänsten i Göteborg komme att indragas med utgången av kalenderåret 1930 och att de resekostnader, som beräknats för denne inspektör, sålunda ej längre komme att utgå. Med hänsyn bland annat härtill ansåge lantbruksstyrelsen, att ifrågavarande höjning kunde begränsas till 3,500 kronor och sålunda den allmänna posten till resekostnader beräknas till 17,500 kronor.

Mot av smörprovningarna föreslagen förhöjning av anslagsposten till täckande av bedömnings- och analyskostnader med 5,500 kronor syntes på grund av den skärpta kontrollen ingen skälig erinran kunna framställas, liksom ej heller mot den ifrågasatta höjningen å 1,000 kronor av posten arbets- och transportkostnader. Däremot syntes med ökning av anslaget till trycknings- och expeditiionskostnader böra anstå, till dess större erfarenhet vunnits beträffande för nämnda ändamål verkligen erforderliga medel.

Slutligen hava styrelsen för smörprovningarna föreslagit en höjning av posterna ljus och städning samt isningskostnader med vardera 500 kronor ävensom upptagande av en ny utgiftspost brandförsäkring, revision m. m. med 1,500 kronor. Lantbruksstyrelsen hade icke funnit sig böra göra någon erinran mot dessa förslag.

Då lantbruksstyrelsen i övrigt icke hade något att erinra mot föreliggande statförslag, skulle, under förutsättning att lantbruksstyrelsens

erinringar vunne beaktande och att posten diverse utgifter dels med hänsyn till vad ovan anförts rörande behov av ytterligare arbetskraft, dels i utjämnings syfte uppfördes med ett belopp av 10,500 kronor, smörprovningarnas stat för budgetåret 1931/1932 få ovan angivna utseende.

Såsom framginge av detta förslag till inkomst- och utgiftsstat torde för svenska smörprovningarnas verksamhet under budgetåret 1931/1932 böra beräknas ett statsanslag av 95,000 kronor. Anmärkas borde, att dyrtidstilläggen beräknades efter 16 procent, vilket med hänsyn till gällande levnadskostnadsindex måhända kunde anses väl högt.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställde lantbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att till svenska smörprovningarnas verksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 95,000 kronor.

Vid behandlingen vid 1930 års riksdag av frågan om mejerihanterings- och smörexportens befrämjande ägnades stor uppmärksamhet åt sådana åtgärder, som kunde gynnsamt påverka det svenska smörets anseende och prissättning å den utländska marknaden. Därvid beaktades bland annat det arbete för åvägabringande av effektiv kontroll å det exporterade smörets kvalitet, som utföres av svenska smörprovningarna. En ökad personaluppsättning och förbättrad organisation bereddes svenska smörprovningarna, i samband varmed anslaget för ändamålet för budgetåret 1931/1932 uppfördes med ett från 40,000 till 81,900 kronor förhöjt belopp.

*Departements-
chefen.*

Jag finner det vara berättigat och synnerligen betydelsefullt, att stor uppmärksamhet ägnas smörkontrollens ändamålsenliga organisation. I dylikt hänseende är det av vikt, att de vid fjolårets riksdag vidtagna understödsåtgärderna målmedvetet fullföljas och utvecklas. Givetvis bör för detta syfte fortsatt anslag beredas för svenska smörprovningarna. Beträffande anslaget storlek för budgetåret 1931/1932 har smörprovningarnas styrelse äskat ett belopp av 103,100 kronor, medan lantbruksstyrelsen tillstyrkt 95,000 kronor.

För egen del anser jag mig för närvarande böra stanna vid tillstyrkan av i huvudsak det förslag, som förordats av lantbruksstyrelsen. Emellertid finner jag mig böra i ett hänseende ifrågasätta jämkning i sistberörda förslag.

På sätt lantbruksstyrelsen anfört hava kostnaderna för dyrtidstillägg vid svenska smörprovningarna för budgetåret 1931/1932 beräknats efter 16 procent eller till i runt tal 11,000 kronor. Emellertid skola såsom den av lantbruksstyrelsen för budgetåret 1930/1931 fastställda staten angiver dyrtidstilläggen utgå efter för reglerande verk gällande grunder. Då dyrtidstilläggen beträffande dessa verk för sista kvartalet 1930 utgått med allenast 13 procent, torde en sänkning av ifrågavarande utgiftspost kunna ske med i runt tal 2 000 kronor eller till 9,000 kronor.

Då jag, såsom nyss antytts, för övrigt icke anser mig böra framställa någon erinran mot lantbruksstyrelsens anslagsberäkning, tillstyrker jag,

[96.] att anslaget till svenska smörprovningarna för budgetåret 1931/1932 bestämmes till (95,000 — 2,000 =) 93,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom statsbidrag till täckande av kostnaderna för svenska smörprovningarnas verksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 93,000.

[97.] 197.] 44. Åtgärder till förbättrande i organisatoriskt och merkantilt hänseende av mejerihanteringen samt ägg- och fläskproduktionen m. m. Av 1930 års riksdag anvisades, i anledning av väckta motioner, ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor att, efter närmare utredning om anslagsbehovet i varje särskilt fall, av Kungl. Maj:t disponeras, i huvudsaklig överensstämmelse med vissa i särskilda utskottets utlåtande nr 3 angivna riktlinjer, såsom bidrag för vidtagande av åtgärder, ägnade att verksamt förbättra mejerihanteringen i organisatoriskt och merkantilt hänseende, särskilt med hänsyn till ordnande av exporthandeln med smör (R. skr. nr 377). Anslaget är av Kungl. Maj:t till viss del redan disponerat.

Från den jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 juni 1928 tillsatta *jordbruksutredningen* äro att emotse vissa förslag, vilkas genomförande torde komma att kräva understöd från statens sida. Sålunda har jordbruksutredningen tillkännagivit sin avsikt att i början av 1931 framlägga förslag beträffande organisations- och avsättningsförhållandena i avseende å dels äggmarknaden och dels fläskmarknaden. Jämväl torde böra räknas med, att ytterligare anslag påkallas i fråga om åtgärder till förbättrande av mejerihanteringen i organisatoriskt och merkantilt hänseende.

För beredande av erforderliga medel till åtgärder av nyss antydd art torde anslagsbelopp redan nu böra upptagas i förslaget till riksstat. Med hänsyn till ärendenas ännu outredda skick kan ett närmare angivande av de belopp, som komma att avses för de särskilda ändamålen, för närvarande icke ske, utan lärers härför nu böra uppföras en gemensam summa, vilken torde, i vad avser utgifter under nionde huvudtiteln, för åsyftade ändamål kunna begränsas till 250,000 kronor.

Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på de framställningar i ämnet, som må varda riksdagen förelagda, för åtgärder till förbättrande i organisatoriskt och merkantilt hänseende av mejerihanteringen samt ägg- och fläskproduktionen m. m. beräkna för budgetåret 1931/1932 ett belopp av kronor 250,000.

[98.] 45. **Statens spannmålsnämnd m. m.** Vid 1930 års riksdag (prop. nr 108; R. skr. nr 376) beslöts inrättandet av ett särskilt organ, benämnt statens spannmålsnämnd, för den centrala handläggningen av de ärenden, som föranleddes av då beslutade statliga åtgärder att genom inmalnings- och inblandningstvång befordra avsättningen av svenskt vete och svensk råg. Riksdagen anvisade sålunda för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor till bestridande av kostnaderna för spannmålsnämndens verksamhet samt för erforderliga anläggningar i anledning av föreskriven inblandning av svenskt vetemjöl och rågmjöl i importerat mjöl av motsvarande sädesslag ävensom för verkställande av cereala undersökningar. Av anslaget beräknades 60,000 kronor för uppehållande av spannmålsnämndens verksamhet, 25,000 kronor för blandningsanläggningar samt 15,000 kronor till cereala undersökningar.

Sedan Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 utfärdat förordning (nr 249) om användande av svenskt vete och svensk råg vid framställning av mjöl m. m., vilken förordning enligt kungörelse den 14 augusti 1930 (nr 330) trätt i kraft den 1 september 1930, har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 juli 1930 förordnat ledamöter av statens spannmålsnämnd samt utfärdat instruktion för nämnden (Sv. förf. saml. nr 316). Nämnden består av fem ledamöter och lika antal suppleanter, vilka förordnas av Kungl. Maj:t för ett år i sänder. Det åligger nämnden, bland annat, att med uppmärksamhet följa utvecklingen å marknaden för omalen och malen spannmål samt, då nämnden finner förhållandena så påkalla, till Kungl. Maj:t ingiva förslag till åtgärder för befrämjande av avsättningen av svensk spannmål, att till Kungl. Maj:t avgiva förslag beträffande bestämmande av förmalningsperioder ävensom till inmalnings- och minimiprocent, varom förmälas i ovan nämnda förordning nr 249/1930, att följa tillförseln av vete och råg till kvarnarna inom landet samt, därest nämnden finner förhållandena så påkalla, föreslå Kungl. Maj:t åtgärder för befordrande av en jämn sådan tillförsel, samt att övervaka, att i förenämnda förordning föreskriven inmalningsskyldighet behörigen fullgöres. Nämnden äger antaga sekreterare och annan erforderlig personal ävensom, för att biträda nämnden vid fullgörande av nämnden åliggande övervakning, ombud till antal, som nämnden prövar nödigt.

Kungl. Maj:t har vid skilda tillfällen från förenämnda förslagsanslag ställt till nämndens förfogande erforderliga belopp till arvoden och avlöningar, expenser, kontrollverksamheten, cereala undersökningar m. m. samt i samband därmed, i mån av behov, meddelat föreskrifter om sålunda anvisade medels närmare användning.

I skrivelse den 7 augusti 1930 har *statens spannmålsnämnd* gjort i huvudsak följande framställning om äskande av anslag för nämndens verksamhet under budgetåret 1931/1932: Det kunde förutses, att läget å spannmålsmarknaden komme att påkalla spannmålsnämndens verksamhet även under nämnda budgetår. Beträffande storleken av det belopp, som för än-

[98.]

[98.] damålet kunde väntas bliva erforderligt, vore nämnden ej i tillfälle att framlägga någon säkrare beräkning, då dess verksamhet dittills varit alltför kortvarig för att kunna giva tillräckliga erfarenheter för en sådan beräkning. Nämnden ville därför föreslå, att anslaget för uppehållande av dess verksamhet under budgetåret 1931/1932 måtte upptagas till samma belopp som för det innevarande, d. v. s. till 60,000 kronor, samt att angivna belopp måtte uppföras såsom extra förslagsanslag.

Nämnden har i samma skrivelse meddelat, dels att nämnden framdeles återkomme till frågan om anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 för cereala undersökningar, dels att något anslag till bestridande av kostnader för blandningsanläggningar icke erfordrades för sagda budgetår.

Statskontoret har i yttrande den 12 augusti 1930 förklarat, att ur de synpunkter, statskontoret hade att företräda, icke något syntes vara att erinra beträffande spannmålsnämndens förevarande förslag om anvisande å riksstaten för budgetåret 1931/1932 av ett extra förslagsanslag till nämndens verksamhet å 60,000 kronor.

Härefter har *statens spannmålsnämnd* i skrivelse den 27 november 1930 ånyo utlåtit sig i anslagsfrågan samt därvid hemställt om anslag för budgetåret 1931/1932 — med inräknande av ovan nämnda 60,000 kronor — av 100,000 kronor, därav 15,000 kronor beräknas för cereala undersökningar och 25,000 kronor för inventering av landets brödsädesförråd. I sistnämnda skrivelse har nämnden anfört i huvudsak följande.

Sedan nämnden numera låtit slutföra en första serie kvalitetsundersökningar rörande årets skörd av vete och råg och även såge sig i stånd att med någorlunda säkerhet överblicka kostnaderna för de ytterligare kvalitetsundersökningar och bakningsförsök, vilka för närvarande påginge för nämndens räkning, visade sig, att kostnaderna för samtliga undersökningar knappast komme att överstiga 10,000 kronor.

Innevarande budgetår företagna och pågående cereala undersökningar hade väsentligt underlättats och kostnaderna för desamma kunnat nedbringas genom tillmötesgående från vissa kvarnföretag, vilka dels ställt ett värdefullt primärmaterial rörande skördens kvalitet till förfogande och dels åtagit sig att utan särskild kostnad till nämndens förfogande ställa sina laboratorier för företagande av provbakningar för nämndens räkning. Med hänsyn härtill men framför allt med tanke på att skördeutfallet ett följande år kunde giva anledning till icke obetydligt större kostnader för då erforderliga undersökningar, ansåge sig nämnden icke böra räkna med lägre anslagsbehov för detta ändamål än under innevarande år, eller 15,000 kronor.

I detta sammanhang ville nämnden framhålla, att hittills företagna cereala undersökningar visat sig vara utav stor betydelse vid bedömandet av skördens kvalitet och kvantiteten av till förmalning duglig brödsäd. Beträffande mjölets bakningsduglighet hade några försök ännu icke hunnit slutföras. Nämnden ansåge emellertid, att dylika försök vore nödvändiga, när det gällde att pröva den utsträckning, vari den inhemska brödspannmålen kunde finna avsättning till förmalning. Mot det sätt, på vilket nämnden under föreliggande förhållanden sökt lösa dessa frågor, kunde

måhända vissa invändningar framställas. I det hela torde emellertid de vidtagna åtgärderna ur den synpunkt, nämnden närmast hade att företräda, kunna godtagas såsom ett provisorium.

Redan i sin skrivelse den 7 augusti 1930 hade nämnden framhållit, att något anslag för blandningsanläggningar för nästa budgetår icke ansåges erforderligt.

I skrivelse den 29 oktober 1930 hade nämnden emellertid hos Kungl. Maj:t hemställt, att en allmän inventering av landets förråd av vete och råg måtte företagas den 1 februari 1931. Huruvida ett liknande behov kunde komma att göra sig gällande även kommande konsumtionsår, berodde av så ovissa faktorer som uttallet av nästa års skörd och slutresultatet av hushållningen med innevarande års brödsäds-skörd. Vidare kunde man för närvarande icke bedöma, huru den nyssberörda inventeringen kunde komma att utfalla. Nämnden ansåge dock, att man sannolikt borde räkna med att en liknande inventering kunde komma att visa sig nödvändig även beträffande 1931 års skörd. Nämnden hade approximativt uppskattat kostnaden för en dylik inventering till 25,000 kronor.

I yttrande den 3 december 1930 över nämndens framställning den 27 november 1930 har *statskontoret* förklarat sig ej hava erinran mot den däri gjorda hemställan.

Jag vill i detta sammanhang erinra därom, att Kungl. Maj:t, efter framställning av spannmålsnämnden samt hörande av statistiska centralbyrån, lantbruksstyrelsen och statskontoret, den 12 december 1930 dels utfärdat kungörelse (nr 425) angående uppgifter för inventering av landets förråd av vete och råg, dels ock av förevarande extra förslagsanslag ställt ett belopp av intill 30,000 kronor till förfogande för bestridande av de av inventeringen föranledda utgifterna.

Så vitt nu kan bedömas, har man all anledning utgå från, att statens spannmålsnämnds verksamhet behöver uppehållas i oförminskad omfattning under nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill erfordras, att anslag för ändamålet äskas jämväl för budgetåret 1931/1932. *Departements-
chefen.*

Rörande medelsbehovet har statens spannmålsnämnd beräknat ett oförändrat belopp av 60,000 kronor till uppehållande av nämndens verksamhet, ett likaledes oförändrat anslagsbelopp av 15,000 kronor till cereala undersökningar samt 25,000 kronor till inventering under nästa budgetår av landets brödsädsförråd. Nämndens hemställan om anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett förslagsanslag å 100,000 kronor för ändamålet har ej föranlett erinran från statskontorets sida.

Då den sålunda gjorda anslagsberäkningen icke giver mig anledning till erinran, vill jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av kostnaderna för statens spannmålsnämnds verksamhet, för verkställande av cereala undersökningar och för inventering av landets brödsädsförråd anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 100,000.

[99.] [99.] 46. Åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande. I skrivelse den 11 mars 1930, nr 65, tillkännagav riksdagen, att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts den 7 februari 1930 avlåtna proposition, nr 82, angående åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande och med anledning av vissa inom riksdagen i ämnet väckta motioner, för budgetåret 1930/1931 under riksstatsens nionde huvudtitel anvisat ett extra förslagsanslag av 3,800,000 kronor att användas för utlämnande, i huvudsaklig överensstämmelse med av sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet i dess av riksdagen godkända utlåtande nr 1 föreslagna grunder, av visst tillägg till priset för 1930 års sockerbetsodling.

Genom beslut den 14 mars 1930 fann Kungl. Maj:t gott att, bland annat, med godkännande av de utav riksdagen angivna bestämmelser för anslagets användning och grunder för utlämnande av omförmälda tilläggspris, ställa förevarande anslag till statskontorets förfogande, att användas för därmed avsett ändamål. Därefter har Kungl. Maj:t den 20 september 1930 meddelat föreskrifter angående anordnande genom särskilda granskningsmän av kontroll rörande användningen av från anslaget i fråga utanordnade belopp.

De jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 1 november 1929 tillkallade utredningsmän för verkställande av utredning och avgivande av förslag i sockerfrågan (*1929 års sockersakkunniga*) hava den 15 december 1930 avgivit betänkande i ämnet (statsens offentliga utredningar 1930: 35). Ett kapitel häri ägnas frågan om åtgärder från statsens sida för stödjande av sockerbetsodlingen under 1931, därvid utredningsmännen framlagt alternativa förslag om äskande för budgetåret 1931/1932 av statsanslag för ändamålet av ungefär den storlek, som det för innevarande budgetår i riksstaten uppförda beloppet.

Över utredningsmännens betänkande hava yttranden infordrats från statskontoret, lantbruksstyrelsen, kommerskollegium samt de jämlikt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 20 september 1930 tillkallade granskningsmän.

Den pågående beredningen av ifrågavarande ärende hinner icke avslutas inom sådan tid, att förslag kan framläggas i förevarande huvudtitel, utan torde frågan få bli föremål för särskild proposition till riksdagen. Jag hyser förhoppning om att kunna för Kungl. Maj:t i detta syfte ånyo anmäla ärendet inom den närmaste tiden. Emellertid torde för ändamålet i förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 böra beräknas ett belopp av 3,800,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som må vardas riksdagen förelagd, till åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande under år 1931 beräkna för budgetåret 1931/1932 ett belopp av kronor 3,800,000.

[100.] 47. **Jordbrukarungdomens förbund.** Såsom bidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet har från och med 1921 årligen anvisats medel av staten. Anslaget har från och med budgetåret 1927/1928 uppförts med 15,000 kronor. Detsamma har natur av extra anslag och utbetalas i den mån förbundet visat sig hava från annat håll för ändamålet mottagit understöd å minst lika stort belopp.

Vidare har Kungl. Maj:t den 14 december 1928 av lotterimedel ställt ett belopp av 100,000 kronor till förbundets förfogande, särskilt för upprätthållandet av konsulentverksamheten, under villkor, bland andra, att högst 20,000 kronor av medlen ifråga årligen tagas i anspråk för ändamålet.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 23 augusti 1930 överlämnad framställning har *styrelsen för jordbrukarungdomens förbund*, med bifogande av statförslag för 1931 jämte årsberättelse för 1929, hemställt att för budgetåret 1931/1932 komma i åtnjutande av ett statsunderstöd utav 46,000 kronor, varav 26,000 kronor för den centrala ledningen och verksamheten samt 20,000 kronor för den lokala verksamheten. Till stöd för anslagsökningen anföres, dels att förbundet från och med den 1 juli 1930 övertagit ledningen av jämväl den ungdomsverksamhet, som med bidrag från Rockefellerinstitutionen och under ledning av dess representant igångsatts i vissa län, dels ock de ökade kostnader, som föranledas för förbundet vid genomförandet av det förslag till organisation av ungdomsverksamheten på lanthushållningens område, som av de s. k. lägre lantbruksundervisningssakkunniga framlagts i betänkande den 30 april 1930 (statens offentliga utredningar 1930: 9).

Innan jag närmare ingår på berörda framställning, vill jag i korthet erinra om vad *förenämnda sakkunniga* i sitt betänkande i denna del anført.

Bland de många verksamhetsgrenar, som upptagits på förbundets program, syntes enligt de sakkunnigas förmenande den fackligt undervisande verksamheten under ledning av konsulenter och andra vara den ur jordbruksundervisningssynpunkt betydelsefullaste. Frågan om de lokalt arbetande instruktörerna, deras kompetens samt sättet för deras anställande och avlönande hade av de sakkunniga diskuterats. Utom i undantagsfall syntes det ej vara möjligt att påräkna hushållningssällskapens nuvarande tjänstemän såsom ungdomsledare på grund av bristande tid. Man vore sålunda nödsakad att tillsvidare utgå från att, därest för de unga ständigt tillgängliga rådgivande och instruerande krafter skulle finnas till förfogande, huvudsakligen annan personal erfordrades såsom ungdomsledare. De sakkunniga, vilka hyste den uppfattningen, att ungdomsverksamheten såsom hittills borde få växa fram successivt, i den mån ett tillräckligt starkt ortsintresse komme till synes, ansåge, att tillsvidare såväl konsulenter som andra ungdomsledare endast borde anställas mera tillfälligt.

Beträffande det statsbidrag, som kunde vara behövt för den lokala ledningen av ungdomsverksamheten, funne de sakkunniga det lämpligt,

[100.] att kostnaderna för verksamheten fördelades mellan statsverket och de lokala anordnarna eller andra bidragsgivare. Ortsintresset syntes nämligen vara en nödvändig förutsättning för att ett gott resultat av verksamheten skulle kunna förväntas. För erhållande av en garanti för att nödig sparsamhet iakttoges borde lämpligen statsbidraget begränsas till två tredjedelar av arvoden till ungdomsledarna, dock högst 200 kronor för månad, under det att återstoden av arvoden, resekostnader och övriga utgifter bestredes av anslag från orten eller annorledes. Då många ungdomsledare behövde vara verksamma endast kortare del av året samt arvodesbeloppen borde avvägas efter arbete och kompetens, syntes ett under de närmaste åren successivt stigande statsanslag av 20,000—40,000 kronor vara tillräckligt. Å jordbrukarungdomens förbunds styrelse borde ankomma att till Kungl. Maj:t ingiva beräkning över det årligen erforderliga anslagsbeloppet, vilket åtminstone tills vidare rönne inverkan av bidragen från Rockefellerinstitutionen i U. S. A.

Nämnda institution, med vars avdelning International Education Board (I. E. B.) jordbrukarungdomens förbund år 1924 sökte förbindelse i avsikt att erhålla ekonomiskt stöd, påbörjade våren 1925 demonstration av huru klubbarbetet i U. S. A. bedreves, och anställdes på dess bekostnad samma år en ungdomskonsulent. Verksamheten hade sedermera utvidgats och vore 1929 manliga konsulenter anställda inom tolv hushållningssällskapsområden. Dessutom vore 6 kvinnliga konsulenter anställda. De manliga konsulenterna hade avlönats av I. E. B. på ett undantag när, som avlönats av I. E. B. och jordbrukarungdomens förbund gemensamt. För år 1930 hade 13 hushållningssällskap beslutat bidraga med vissa belopp till avlönande av konsulenter. Den för finansåret 1 juli 1929—30 juni 1930 uppgjorda budgeten för jordbrukarungdomens förbund upptog en slutsumma av 81,960 kronor, varav 76 360 kronor ställts till disposition av I. E. B. Enligt vad de sakkunniga uppgivit syntes Rockefellerinstitutionen vara villig att under ännu några år bidraga till kostnaderna för denna ungdomsverksamhet, under förutsättning att ökade penningmedel inom landet ställdes till förfogande. Denna förutsättning syntes i viss mån kunna tyllas därigenom, att Kungl. Maj:t genom resolution den 14 december 1928 medgivit, att av lotterimedel 100,000 kronor utbetalades till förbundet att användas till förbundets verksamhet, särskilt upprätthållandet av konsulentverksamheten, under villkor att högst 20,000 kronor av medlen ifråga årligen toges i anspråk för ändamålet.

Åt förbundet, som för närvarande åtnjöt ett årligt statsanslag av 15,000 kronor, borde enligt de sakkunnigas förmenande anförtros jämväl ledningen av den genom de särskilt anställda ungdomsledarna föranstaltade verksamheten. Förbundets sekreterare vore enligt stadgarna föreståndare för förbundets centralbyrå och syntes böra helt ägna sina krafter åt denna. De mångskiftande och krävande arbeten, som föreståndaren genom ledningens av ungdomsverksamheten tilläggande finge att utföra, syntes emellertid bliva så omfattande, att därjämte åtminstone en konsulent behövde anställas i förbundets tjänst.

Då sålunda förbundets sekreterare komme att behöva helt ägna sig åt förbundet samt dessutom behövde anställas en årsavlönad manlig konsulent och eventuellt även en kvinnlig och då ej obetydliga belopp komme att erfordras för dessa personers resor, för ökad kontorspersonal, för utgivande av publikationer och anordnande av instruktionskurser för ungdomsledare med mera, funne de sakkunniga, att årsanslaget borde av-

sevärt ökas. Ökningen syntes emellertid komma att påfordras endast småningom och bleve även i viss mån beroende av bidragen från Rockefellerinstitutionen. [100.]

I sitt över jordbrukarungdomens förbunds föreliggande framställning avgivna utlåtande anför *lantbruksstyrelsen* följande.

Lantbruksstyrelsen ansåge förbundets verksamhet fortfarande vara av stor betydelse för landsbygdens ungdom, framför allt såsom ett led i strävandena att öka denna ungdoms intresse för jordbruket och kvarhålla denna vid modernäringen. Jämväl såsom rent undervisande på lantbruksområdet torde förbundets verksamhet icke sakna sin betydelse, om vilket förhållande det förenämnda sakkunnigebetänkandet bure vittne. Allt sedan dess bildande hade förbundet utvecklat en livlig verksamhet. Sedan under 1930 överenskommelse träffats med Rockefellerinstitutionen, att förbundet, om också med ett successivt fallande understöd, skulle övertaga den hittills av nämnda institution drivna ungdomsledarverksamheten inom landet, hade förbundets verksamhet i betydande grad utvidgats och därmed jämväl dess behov av stöd från det allmännas sida ökats.

Då förbundets egna inkomster icke försloge till täckande av kostnaderna för verksamhetens upprätthållande, ansåge lantbruksstyrelsen, att statsunderstöd här för borde utgå även för 1931.

Lantbruksstyrelsen ansåge sig böra erinra, att förbundets övertagande av ungdomsledarverksamheten redan i viss mån underlättats därigenom, att Kungl. Maj:t genom beslut den 14 december 1928 av lotterimedel ställt till förbundets förfogande ett belopp av 100,000 kronor, att med 20,000 kronor årligen under 5 år användas för speciellt av förbundet bedriven ungdomsledar- eller konsulentverksamhet.

I sin föreliggande framställning beräknade förbundet en uppdelning av statsbidraget på den centrala och den lokala verksamheten; och ansåge sig lantbruksstyrelsen böra behandla dessa båda verksamhetsgrenar var för sig.

Det statsbidrag — fränsett anslaget av lotterimedel — varav förbundet hittills kommit i åtnjutande, hade avsett *den centrala verksamheten*. För denna verksamhet hemställde förbundet 1929 att för 1930 komma i åtnjutande av ett statsbidrag utav 20,000 kronor och grundade denna framställning på ett statsförslag, varemot lantbruksstyrelsen i sitt den 19 september 1929 avgivna yttrande förklarade sig för sin del icke hava någon erinran att göra. Förbundets för 1930 beräknade utgifter — fränsett de 20,000 kronor av lotterimedel, som speciellt avsåge konsulentverksamheten — slutade på ett belopp av 37,000 kronor och de beräknade inkomsterna, fränsett statsbidraget, uppginge till 17,000 kronor. I föreliggande statsförslag beräknades utgifterna för den centrala verksamheten till 45,500 kronor och inkomsterna för denna verksamhet, fränsett statsanslaget, till 19,500 kronor.

Den betydande ökningen av de beräknade utgifterna hade huvudsakligen föranletts därav, att posten styrelse och revisorer höjts med 1,000 kronor, att utgifterna för föreståndaren ökats med sammanlagt 5,000 kronor och att bland utgifterna upptagits tvenne nya poster »konsulentmöte» och »resestipendier åt konsulenterna».

De två sistnämnda posterna förorsakades av den lokala verksamheten, och ansåge sig lantbruksstyrelsen, då dessa båda poster enligt vad styrelsen under hand inhämtat inginge bland dem, vartill medel för ifrågava-

[100.] rande verksamhetsår anvisats från Rockefellerinstitutionen, icke nu böra ingå på en granskning av dessas skälighet. Förhöjningen av posten till styrelse och revisorer föranleddes, enligt vad lantbruksstyrelsen inhämtat, av att styrelsen ökats, bland annat genom att Kungl. Maj:t utsett ett ombud inom densamma. Att en förhöjning av utgifterna för dessa ändamål kunde befinnas nödvändig, funne lantbruksstyrelsen antagligt, men ville styrelsen dock ifrågasätta, om icke en höjning med 500 kronor skulle kunna vara tillfyllest. Höjningen av utgifterna för föreståndaren beräknades, såsom sagt, till icke mindre än 5,000 kronor, fördelade på arvodeshöjning med 2,000 kronor, personligt lönetillägg 2,000 kronor och hyresbidrag 1,000 kronor. Erinras linge, att förbundets nuvarande föreståndare — dess förutvarande sekreterare — intill 1930 åtnjutit endast ett mindre arvode, som för 1929 utgått med 3,600 kronor. Då han från och med 1930 frånträtt sin tjänst som lantmannaskolföreståndare och flyttat till Lidingö, erhöll han ett till 6,000 kronor förhöjt arvode. Att förhöjningen då kunde begränsas till detta belopp föranleddes av att han under 1930 åtnjöt andra inkomster, bland annat såsom en av de sakkunniga för utredning angående den lägre lantbruksundervisningens ordnande. Att nu, sedan föreståndaren helt ägnade sig åt förbundets verksamhet, det för 1930 tillmätta arvodet vore för lågt, funne lantbruksstyrelsen vara klart. Styrelsen hade icke heller med hänsyn till den dyra bostadsorten någon erinran att göra emot det arvode av 8,000 kronor jämte 1,000 kronor i hyresbidrag, som stafförslaget upptog. Ehuru lantbruksstyrelsen icke ansåge sig kunna ifrågasätta skäligheten av, att den nuvarande föreståndaren erhöle ett personligt lönetillägg, funne styrelsen dock med hänsyn till därmed förenade konsekvenser detta belopp icke böra inräknas bland de utgifter, som lades till grund för beräkandet av ett eventuellt statsbidrag. Vid beräkandet av föreningens behov av statsbidrag till den centrala ledningen, ansåge sig lantbruksstyrelsen därför böra räkna med ett belopp, som med 2,500 kronor understeg det av förbundet upptagna.

Bland förbundets inkomster saknade lantbruksstyrelsen tvenne poster. I sitt stafförslag för 1929 räknade förbundet med en inkomst av donation utav 11,800 kronor, och den verkliga inkomsten under denna titel hade 1929 enligt revisionsberättelsen uppgått till 19,603 kronor. Om också donationer och gåvor i vissa fall lämnades för bestämda ändamål och sålunda icke alltid kunde tagas i anspråk för den allmänna verksamheten, syntes det lantbruksstyrelsen, som skäl förefunnes att förvänta någon inkomst härav jämväl för 1931. Förbundet hade vidare i sin stat icke upptagit någon ränteinkomst. Sammanlagt syntes det lantbruksstyrelsen, som om man på dessa båda poster borde kunna räkna med så stor inkomst, att statsbidraget till den centrala verksamheten kunde begränsas från av förbundet begärda 26,000 kronor till 20,000 kronor. För tillgodonjutande av statsbidrag till förbundets centrala verksamhet torde böra gälla samma förutsättningar som hittills.

Till den lokala verksamheten hade hittills icke utgått något direkt av riksdagen anvisat statsbidrag. För sin hemställan om sådant bidrag åberopade förbundet ett uttalande av förenämnda sakkunniga. Ehuru infortrade yttranden över de sakkunnigas betänkande ännu icke avgivits, ansåge sig lantbruksstyrelsen med hänsyn därtill, att förbundet övertagit den lokala ledarverksamheten och icke utan direkt statsunderstöd utöver de anvisade lotterimedel torde kunna upprätthålla denna sin mest betydelsefulla verksamhet i full omfattning, böra föreslå, att bidrag för ända-

målet äskades av riksdagen. Lantbruksstyrelsen delade de sakkunnigas uppfattning, att den lokala verksamheten borde upprätthållas medelst anslag icke blott av staten utan jämväl från orten. Lämpligt syntes då vara, att statsbidraget — såsom de sakkunniga ifrågasatt — begränsades till visst bidrag till ungdomsledarnas avlöning. Lantbruksstyrelsen hade icke något att erinra mot, att detta bidrag beräknades till två tredjedelar av arvodet, dock högst 200 kronor per månad. Då förbundet enligt statförlaget förutsatt anställande under 1931 av 16 manliga och 11 kvinnliga ungdomsledare med sammanlagt 172 tjänstgöringsmånader, skulle efter sagda beräkningsgrund härför kunna utgå 34,400 kronor av statsmedel. Då de redan till konsulentverksamheten för 1931 till förfogande ställda lotterimedlen, 20,000 kronor, i första hand syntes böra tagas i anspråk för detta ändamål, skulle sålunda ytterligare högst 14,400 kronor mot av förbundet begärda 20,000 kronor behöva anvisas. Med hänsyn till den grund, varefter statsanslaget till den lokala verksamheten skulle anvisas, syntes det nödvändigt, att detta finge lyftas endast i den mån förbundet genom intyg från lantbruksstyrelsen eller annan myndighet, som Kungl. Maj:t kunde finna skäl föreskriva, styrkte sig hava utöver lotterimedlen haft utgifter, som enligt denna grund kunde täckas av statsmedel. Anslaget i denna del syntes därför böra anvisas såsom förslagsanslag högst.

I anslutning till vad sålunda anförts, finge lantbruksstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att såsom statsunderstöd till främjande av jordbrukarungdomens förbunds verksamhet under år 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom särskilda extra anslag dels till förbundets centrala verksamhet 20,000 kronor, dels ock till dess lokala verksamhet 14,400 kronor eller sammanlagt 34,400 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande i ärendet den 17 september 1930 uttalat, att vad lantbruksstyrelsen i sitt i ärendet avgivna yttrande anfört till stöd för ökning av statens bidrag till kostnaderna för förbundets organisation och centrala verksamhet syntes statskontoret värt beaktande; och ville statskontoret därför icke motsätta sig att för budgetåret 1931/1932 hos riksdagen äskades ett till 20,000 kronor förhöjt anslag till understödande av förbundets verksamhet.

Förbundets omkostnader för dess lokala verksamhet syntes statskontoret knappast böra läggas till grund för en ytterligare höjning av berörda anslag. Dessa omkostnader torde — utöver de av Kungl. Maj:t anvisade lotterimedlen och de belopp, som inlöte från Rockefellerinstitutionen — böra bestridas medelst anslag från orterna.

Den verksamhet, som bedrivits av jordbrukarungdomens förbund, har av statsmakterna befunnits väl förtjänt av understöd. Sålunda har förbundet kommit i åtnjutande av *dels* å riksstaten uppförda anslag, vilka för de senaste fyra budgetåren utgjort 15,000 kronor årligen, *dels ock* lotterimedel till belopp av 100,000 kronor, vilket belopp emellertid avsetts att tagas i anspråk under viss femårsperiod.

Vad nu angår frågan om statsanslag för budgetåret 1931/1932, har förbundet äskat ett från 15,000 kronor till 46,000 kronor förhöjt anslagsbe-

*Departements-
chefen.*

[100.] lopp, därav 26,000 kronor till den centrala ledningen och 20,000 kronor för den lokala verksamheten. Beloppen avse utgifter under kalenderåret 1931. Medan lantbruksstyrelsen tillstyrkt anslag å sammanlagt 34,400 kronor, därav 20,000 kronor till förbundets centrala ledning och 14,400 kronor till dess lokala verksamhet, har statskontoret förordat allenast ett med 5,000 kronor till 20,000 kronor förhöjt anslag.

För egen del tillmåter jag stor vikt åt den verksamhet, som förbundet avser att befrämja, och vill jag gärna understryka vikten av att förbundets verksamhet uppehålls och i görligaste mån utvecklas. Ur dessa synpunkter och med hänsyn till vad i ärendet, enligt lantbruksstyrelsens utredning, blivit utrönt rörande medelsbehovet finner jag visserligen mycket starka skäl tala för önskvärdheten av att förbundet måtte komma i åtnjutande av förhöjt statsunderstöd. Att jag det oaktat ej nu tillstyrker anslag åt förbundet till annat belopp, än det för innevarande budgetår utgående, eller 15,000 kronor, beror därpå, att det ytterligare statliga understöd, varav förbundet befinnes böra komma i åtnjutande, lämpligen synes kunna, på ansökan av förbundet, utgå av lotterimedel.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet under kalenderåret 1931 anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 15,000.

[101.] [101.] **48. Landsbygdens elektrifiering.** Från och med 1918 har riksdagen till främjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anvisat extra anslag, vilket alltsedan budgetåret 1926/1927 utgått med 75,000 kronor för år. Från och med budgetåret 1928/1929 har anslaget reservationsanslags natur.

I gemensam skrivelse den 17 november 1930 hava *kommerskollegium* och *lantbruksstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor. I skrivelsen anføres i huvudsak följande.

Även för budgetåret 1931/1932 torde behov föreligga av understöd från det allmännas sida till samma omfattning, som under de fyra senaste budgetåren lämnats i och för att möjliggöra rådgivande verksamhet m. m. på förevarande område.

Den elektriska konsulentverksamheten torde nämligen för sagda budgetår anses bliva av minst samma betydelse för landsbygden som under de senare åren. Visserligen hade området för verksamheten under senare tider något förändrats, men hade densamma icke desto mindre betydelsefulla elektrifieringsfrågor att bringa till en för landsbygden lycklig lösning.

Tidigare hade den rådgivande verksamheten till stor del varit inriktad på att lämna anvisningar rörande nyanläggningar för den egentliga landsbygdselektrifieringen. Elektrifieringen på landsbygden måste emellertid numera iå anses i huvudsak genomförd, vartill komme att även, där nyanläggningar skulle erfordras, de särskilt för jordbruket tryckta tiderna i allmänhet icke medgäve utförandet av några nya anläggningar.

De för den elektriska konsulentverksamheten av i dag främsta uppgifterna vore framför allt att verka för att genom rationell tillsyn, skötsel och utnyttjande av redan befintliga anläggningar största möjliga nytta droges av desamma. Medlen för att uppnå detta resultat vore av flerfaldiga slag. Av stor betydelse vore, att lämpligt avvägda strömtaxor blevo tillämpade, som uppmuntrade till elektricitetens rationella användning inom olika områden och till ökad anslutning. Sakkunnig planläggning av utvidgningar och omläggningar samt omsorgsfullt utval av material och apparater inverkade även avsevärt på utnyttjningsmöjligheter och framtida kostnader. Ett rationellt underhåll av speciellt ytterledningsnäten med mängden av trästolpar vore jämväl en sak av största ekonomiska betydelse.

I anslutning till vad kommerskollegium och lantbruksstyrelsen föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departements-
chefen.

att för främjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 75,000.

I. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

Egnahemsbildning.

[102.] [102.] 1. Statens egnahemsstyrelse. Sedan vid 1928 års riksdag (prop. nr 97; R. skr. nr 232) beslut fattats om inrättande av statens egnahemsstyrelse såsom centralorgan för den statsunderstödda egnahemsverksamheten, hava bestämmelser rörande styrelsens uppgifter och sammansättning av Kungl. Maj:t meddelats i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för nämnda verksamhet. Instruktion för styrelsen har av Kungl. Maj:t fastställts den 18 oktober 1929. För ett vart av budgetåren 1928/1930 har för egnahemsstyrelsen i riksstaten uppförts ett extra förslagsanslag av 39,500 kronor. Vidare har Kungl. Maj:t den 6 juni 1929 fastställt avlöningsstat för styrelsen med tillämpning från och med den 1 juli 1929 och framdeles intill dess annorledes förordnas.

Medel till styrelsens expenser ävensom lokalhyra hava av Kungl. Maj:t ställts till styrelsens förfogande från det under nionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. Rese- och traktamentsersättning åt befattningshavare och ledamöter i styrelsen utgår från huvudtiteln ordinarie förslagsanslag till dylika kostnader.

I skrivelse den 21 augusti 1930 har egnahemsstyrelsen framlagt förslag till de anslagsäskanden inom styrelsens hela förvaltningsområde, vilka styrelsen funnit böra göras hos 1931 års riksdag. Över nämnda framställning, i vad den avser utgifter under nionde huvudtiteln, har statskontoret den 3 september 1930 avgivit infortrat utlåtande.

Vad nu angår anslagsbehovet för egnahemsstyrelsen för budgetåret 1931/1932 anför *styrelsen*: Även om det på grund av en alltmera ökad arbetsomfattning visat sig svårt för styrelsen att med dess till buds stående arbetskrafter medhinna på styrelsen ankommande arbetsuppgifter, funne styrelsen, innan mera ingående erfarenhet vunnits beträffande verkningarna av den av 1928 års riksdag beslutade omorganisationen av den statsunderstödda egnahemsverksamheten, ännu icke anledning ifrågasätta annat, än att för sagda budgetår måtte utgå i huvudsak samma medelsanvisningar som för det nu löpande budgetåret.

Statskontoret har härutinnan icke funnit anledning till någon erinran.

Såsom ovan berörts bestridas *rese- och traktamentsersättningarna* till befattningshavare och ledamöter i egnahemsstyrelsen från nionde huvudtiteln allmänna reseanslag. Uti det under punkt 3 omförmälda *sakkunnigbetänkandet* föreslås, att dessa kostnader, vilka för budgetåret 1928/1929 uppgått till

16,405 kronor, skola utbrytas ur sagda anslag och i stället såsom särskild anslagspost å förslagsvis 16,000 kronor uppföras i staten för styrelsen, i vilken redan nu finnes upptaget bland annat en särskild anslagspost till dagarvoden till styrelsens ledamöter.

[102.]

Jag finner den sålunda föreslagna anordningen till resekostnadernas bestridande ändamålsenlig. Enligt vad jag inhämtat från egnahemsstyrelsen torde emellertid resekostnadsersättningen böra beräknas till 18,000 kronor. Vid bifall härtill och i anslutning i övrigt till egnahemsstyrelsens förslag skulle anslaget till styrelsen, nu uppfört med 39,500 kronor, höjas med det beräknade resekostnadsbeloppet, förslagsvis 18,000 kronor, samt alltså för instundande budgetår uppföras med 57,500 kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till statens egnahemsstyrelse anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av ... kronor 57,500.

[103] 2. **Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare.** I samband med genomförandet av vissa ändringar i grunderna för den statsunderstödda egnahemsverksamheten meddelade 1928 års riksdag nya föreskrifter jämväl rörande förvaltningsbidrag från staten till egnahemslåneförmedlarna att tillämpas från den 1 januari 1929. Enligt nämnda föreskrifter, vilka återfinnas huvudsakligen i §§ 36 och 37 av kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten, äger hushållningssällskap till bestridande av sällskapets med den statsunderstödda egnahemsverksamheten förenade förvaltningskostnader och å egnahemslånerörelsen uppkommande förluster åtnjuta ett årligt statsbidrag motsvarande a) ett belopp (*procentbidraget*) av 0.55 procent av sällskapets kapitalskuld till egnahemslånefonden vid nästföregående års utgång, vilket procenttal beträffande sällskapets hela kapitalskuld till fonden dock minskas med 0.01 för varje fullt miljontal kronor, varmed kapitalskulden överskjuter 3,000,000 kronor, därvid emellertid skall iakttagas, att procenttalet ej i något fall må nedsättas under 0.3; samt b) för ett vart av sällskapet under nästföregående år beviljat egnahemslån ett *tilläggsbidrag* av beträffande Norrbottens läns hushållningssällskap 60 kronor, Västerbottens och Jämtlands läns hushållningssällskap 50 kronor, Västernorrlands, Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands läns hushållningssällskap 40 kronor samt övriga hushållningssällskap 30 kronor. Låneförmedlande kommun, aktiebolag eller förening åter skall åtnjuta ett årligt statsbidrag för ändamålet motsvarande 0.5 procent av låneförmedlarens kapitalskuld till egnahemslånefonden vid nästföregående års utgång.

[103.]

I riksstaten för budgetåret 1930/1931 har för ändamålet uppförts ett förslagsanslag av 985,000 kronor. Såsom förvaltningsbidrag för 1930 har

[103.] jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1930 till låneförmedlarna anvisats ett sammanlagt belopp av 998,768 kronor 65 öre.

I fråga om anslagsbehovet för ändamålet för budgetåret 1931/1932 har *statens egnahemsstyrelse* i sin under föregående punkt omförmälda skrivelse den 21 augusti 1930 anfört följande.

Anslaget som avsåge förvaltningsbidrag för kalenderåret 1931, beräknades på grundval av låneförmedlarnas kapitalskuld till egnahemslånefonden den 31 december 1930 samt antalet av hushållningssällskapens egnahemsnämnder under 1930 beviljade egnahemslån. Ett exakt angivande av förvaltningsbidragens belopp för 1931 kunde därför givetvis icke ske förrän under våren 1931, sedan en var låneförmedlares kapitalskuld till egnahemslånefonden per den 31 december 1930 fastställts samt redogörelser ingått från låneförmedlarna rörande antalet under 1930 beviljade egnahemslån. Styrelsen hade emellertid från egnahemsnämnderna infordrat vissa uppgifter till ledning för en förhandsberäkning av anslagsbehovet. Med stöd av de inkomna uppgifterna samt för styrelsen i övrigt tillgängligt material hade styrelsen upprättat skrivelser bilagd tabell rörande beräkning av förvaltningsbidrag för 1931, varav framginge, att förvaltningsbidragen för 1931 kunde uppskattas till sammanlagt 1,054,164 kronor eller i runt tal 1,050,000 kronor.

Då förvaltningsbidragen för 1931 till egnahemslåneförmedlarna torde komma att utbetalas under senare halvåret 1931, torde det härför erforderliga anslagsbeloppet, 1,050,000 kronor, behöva av riksdagen äskas för budgetåret 1931/1932. Anslaget torde, liksom för innevarande budgetår, böra hava förslagsanslags natur.

Statskontoret har icke haft något att i ärendet erinra.

*Departements-
chefen.*

Jag ansluter mig i huvudsak till egnahemsstyrelsens förslag, dock att anslagsbeloppet med hänsyn bland annat till belastningen å anslaget torde kunna jämkas nedåt till 1,035,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utlämnande av förvaltningsbidrag för 1931 till egnahemslåneförmedlarna anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 1,035,000.

[104.] 3. Statsbidrag till hushållningssällskap för jordanskaffningsverksamhet (jordanskaffningsbidrag). Vid 1928 års riksdag (prop. nr 97; R. skr. nr 232) antogos bestämmelser i syfte att åstadkomma viss mera effektiv jordanskaffningsverksamhet genom hushållningssällskapens egnahemsnämnder. Sålunda skulle, bland annat, s. k. jordanskaffningslån ur jordförmedlingsfonden kunna tilldelas hushållningssällskap för inköp av viss fastighet, lämplig att helt eller delvis användas för bildande av egnahem huvudsakligen för jordbruksändamål, samt för bestridande av de för fastighetens exploatering i dylikt syfte förenade kostnader. Bestämmelser i ämnet hava meddelats i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten samt kungörelsen

samma dag (nr 219) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamheten.

[104.]

Jämlikt § 38 i förstnämnda kungörelse skall hushållningssällskap, som beviljats jordanskaffningslån, åtnjuta ett årligt statsbidrag (*jordanskaffningsbidrag*), avsett att utgöra ersättning för av jordanskaffningsverksamheten föranledda försäljnings- och förvaltningskostnader samt utgående med belopp motsvarande 3 procent av försäljningssumman å under nästföregående år försålda lotter från sådan fastighet, som sällskapet förvärvat och enligt fastställd plan exploaterat medelst anlitande av jordanskaffningslån. I § 40 av samma kungörelse stadgas därjämte vissa föreskrifter rörande redovisning av vinst och täckning av förlust, som må uppkomma å hushållningssällskaps med anlitande av jordanskaffningslån bedrivet jordanskaffningsföretag, innebärande i huvudsak att sällskapet under vissa villkor åtnjuter statens garanti mot förluster å dylika företag.

I förutberörda skrivelse den 21 augusti 1930 har *statens egnahemsstyrelse* i fråga om anslagsbehovet för statsbidrag för jordanskaffningsverksamhet under 1931 anfört följande.

Vad beträffade anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 för utlämnande till hushållningssällskap av ifrågavarande jordanskaffningsbidrag för 1931 ville egnahemsstyrelsen till en början anförä, att, sedan nya bestämmelser rörande hithörande verksamhet trädde i kraft, intet hushållningssällskap ännu anlitat något jordanskaffningslån ur jordförmedlingsfonden. Orsaken därtill torde förnämligast vara att söka i hushållningssällskapens återhållsamhet att särskilt under en tid med sjunkande jordpriser och därmed åtföljande riskmoment inlåta sig på en rent affärsmässigt bedriven jordanskaffningsverksamhet. Därjämte hade nämndernas verksamhet särskilt under senaste året i stora delar av landet varit i huvudsak inriktad på egnahemslånegivning i samband med de rätt omfattande arrendefrilösningar, som ägt rum särskilt från bolag. Något jordanskaffningsbidrag hade sålunda hittills icke behövt tagas i anspråk. Även om — såvitt styrelsen hade sig bekant — inköp av jord från hushållningssällskapens sida icke planerats i någon större utsträckning för nästkommande år, torde likväl icke under 1931 en lägre försäljningssumma å försålda jordlotter från fastigheter, som förvärvats medelst anlitande av jordanskaffningslån, böra beräknas än 1,000,000 kronor eller samma belopp, som beräknades för 1930. I anslutning därtill torde de med 3 procent å försäljningssumman utgående jordanskaffningsbidragen kunna för kalenderåret 1931 beräknas till sammanlagt 30,000 kronor. Då bidragen möjligen komme att utbetalas under förra halvåret 1932, torde sagda belopp böra äskas för budgetåret 1931/1932. Anslaget torde böra hava förslagsanslags natur.

Egnahemsstyrelsens förslag har icke föranlett någon *statskontorets* erinran.

Enligt vad egnahemsstyrelsen meddelat har ännu icke förekommit sådan verksamhet, som påkallar utgivande av här ifrågavarande statsbidrag. Huruvida jordanskaffningsverksamhet av förevarande art kommer att äga rum under 1931, kan icke nu med säkerhet bedömas. I denna situation anser jag anledning ej föreligga att upptaga anslaget till så högt belopp

*Departements-
chefen.*

- [104.] som det föreslagna, utan torde detta för instundande budgetår lämpligen kunna begränsas till 10,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utlämnande av statsbidrag för 1931 till hushållningssällskap för jordanskaffningsverksamhet anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 10,000.

- [105.] [105.] 4. **Premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten.** Alltsedan 1923 har riksdagen anvisat anslag för utlämnande av premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten. Anslaget, som har natur av extra reservationsanslag, har uppförts med för vart och ett av budgetåren 1925/1928 650,000 kronor, för vardera budgetåret 1928/1930 800,000 kronor samt för budgetåret 1930/1931 900,000 kronor.

Bestämmelser rörande anslagets användning äro meddelade i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten samt kungörelsen samma dag (nr 218) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda egnahemslåne- och premielåneverksamheten.

Premielån får beviljas blott sådan egnahemslåntagare, som åsyftar att genom nyodling och nybyggnad bilda ett helt och hållet nytt jordbruk eller att genom mera väsentligt nyodlings-, byggnads- eller grundförbättringsarbete i avsevärd mån förbättra eller utvidga den med egnahemslånet förvärvade jordbrukslägenheten. Låntagaren skall därjämte vara i behov av understöd för nyss nämnda ändamål.

Premielånebeloppet får ej överstiga halva den beräknade arbetskostnaden för de odlings- och byggnadsarbeten, som befinnas böra understödjas. I intet fall får premielånet överstiga 1,500 kronor.

I regel sökes och beviljas premielån i samband med egnahemslånet. Premielånet utbetalas, i enlighet med mellan låneförmedlaren och låntagaren upprättat kontrakt, i den mån de föreskrivna arbetena utföras. Då arbetena äro vederbörligen utförda, anses premielånet guldett.

Rörande anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 har *statens egnahemsstyrelse* i meranämnda skrivelse den 21 augusti 1930 anfört följande.

Även med det av 1930 års riksdag beslutade förhöjda beloppet (från förut 800,000 till 900,000 kronor) torde anslaget komma att visa sig knappt. Efterfrågan på premielån vore nämligen stor, och det för 1930 av låneförmedlarna sökta beloppet hade uppgått till 1,124,300 kronor. Den stränga sparsamhet, som därigenom vid låneärendenas prövning givetvis hade måst iakttagas såväl vid bestämmandet av premielåntagare som vid tillmätningen av premielånebeloppens storlek, syntes ej i tillräcklig och önskvärd grad gagna det goda syfte, som med verksamheten ifråga av statsmakterna avsetts. Icke minst under nu rådande tryckta förhållanden för jordbruksnäringsen, vilka i särskilt hög grad medförde svårigheter för de mindre bemedlade, som under uppkommande stor skuldbörda skulle bilda egnahemsjordbruk, hade en förhållandevis rikligt tillmätt premielånehjälp åt före-

tagaren visat sig vara av en mycket väsentlig betydelse för möjliggörandet av egnahemsföretagets genomförande. Hithörande premielåneverksamhet torde sålunda vara att anse som en betydelsefull angelägenhet, vilken särskilt i och för nybildning av jordbruk vid egnahemsarbetet för närvarande borde befrämjas. Sedan möjlighet jämväl öppnats för beviljande av premielån till egnahemslåntagare utan direkt samband med beviljandet av egnahemslån (§ 20 av kungörelsen den 8 juni 1928, nr 218), hade efterfrågan även på sådana premielån gjort sig tydligt gällande. Sistnämnda slag av premielån, vars beviljande vore beroende på egnahemsstyrelsens medgivande i vart särskilt fall, kunde visserligen endast i särskilda undantagsfall, då synnerliga skäl därför visade sig vara för handen, komma ifråga. Erfarenheten hade dock visat, att en på grund av medlens otillräcklighet ofta alltför sträng sparsamhet med nämnda premielån måst iakttagas. Tillgängliga premielånebelopp hade nämligen i första hand i behörig omfattning måst hållas tillgängliga för dem, som kunnat vara berättigade till premielån i direkt samband med egnahemslåns beviljande, däribland främst de, vilka genom omfattande nybyggnad o. d. bildade *helt* nya jordbruk. Då premielåneverksamheten visat sig vara av synnerlig vikt för främjandet av egnahemsbildningen och då det måste anses angeläget, att premielån icke tillmättes alltför knappt för att kunna fylla därmed avsett ändamål, funne styrelsen välgrundade skäl för ökning av berörda anslag. För nästa budgetår syntes ett anslagsbelopp av 1,100,000 kronor böra äskas.

Statskontoret har i ärendet anført.

Statskontoret ville erinra, att anslaget till premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten i riksstaten för budgetåret 1929/1930 varit upptaget med 800,000 kronor. För budgetåret 1930/1931 hade statens egnahemsstyrelse begärt en förhöjning med 300,000 kronor till 1,100,000 kronor. I anledning av denna framställning hade statskontoret i utlåtande den 16 oktober 1929 anført, att statskontoret med hänsyn till den budgetära situationen ansåge sig böra ifrågasätta, huruvida en förhöjning av ifrågavarande anslag med ett så betydande belopp som 300,000 kronor kunde anses tillräddlig. I statsverkspropositionen till 1930 års riksdag hade med hänsyn till de stora krav, som ställdes på statsverket, begärts en höjning av anslaget med allenast 100,000 kronor. Riksdagen hade beslutit i enlighet härmed.

För budgetåret 1931/1932 föresloges nu en höjning av sagda anslag med ytterligare 200,000 kronor. Anslaget skulle sålunda komma att uppgå till samma belopp, som av statens egnahemsstyrelse begärts för innevarande budgetår.

I fråga om berörda krav ansåge statskontoret sig böra framhålla, att det tryckta ekonomiska läge, som för närvarande vore rådande och som ännu icke visat tecken till upphörande, torde mana till iakttagande av en viss försiktighet även med avseende å anslagsäskandena för budgetåret 1931/1932. Statskontoret ansåge sig därför icke kunna tillstyrka, att ifrågavarande anslag för sagda budgetår upptoges med högre belopp än 1,000,000 kronor, alltså 100,000 kronor mera än det i nu gällande stat upptagna motsvarande anslaget.

I likhet med egnahemsstyrelsen anser jag ifrågavarande premielåneverksamhet vara en betydelsefull angelägenhet, i hög grad värd att främjas. Även om jag sålunda betraktar en utveckling av förevarande verksamhet

*Departements
chefen.*

- [105.] såsom synnerligen önskvärd, anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka utlämnande av premielåneanslag för kalenderåret 1932 till högre sammanlagt belopp än 950,000 kronor. Med hänsyn till att å anslaget i fråga en reservation av i runt tal åtminstone 150,000 kronor kan påräknas, torde anslagsbeloppet för budgetåret 1931/1932 kunna begränsas till 800,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utlämnande av premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 800,000.

- [106.] [106.] 5. Byggande av nybyggesvägar. Vid 1929 års riksdag (prop. nr 196; R. skr. nr 226) antogos bestämmelser, varigenom statsbidrag kan i viss ordning beviljas till byggande av väg till sådant odlingsområde i Norrland och Dalarna, som med hänsyn till storlek, markbeskaffenhet och övriga förhållanden finnes vara väl ägnat att användas till jordbruk och framtida bebyggelse (nybyggesväg). Kungörelse i ämnet har av Kungl. Maj:t utfärdats den 14 juni 1929 (nr 171). Enligt däri meddelade bestämmelser, som trädde i kraft den 1 juli 1929, bör statsbidraget i allmänhet icke utgå med mer än en fjärdedel till en tredjedel av den beräknade kostnaden för väganläggningen och må ej för något fall bestämmas till högre belopp än som motsvarar hälften av samma kostnad. Statsbidrag beviljas av vederbörande länsstyrelse och må ej utgå, med mindre vederbörande landsting till byggande av nybyggesvägar anvisat medel, uppgående till minst 15 procent av det belopp, som för ändamålet blivit länet tilldelat av statsmedel. Beviljat statsbidrag utbetalas med en tredjedel, sedan kontrakt om arbetets utförande blivit avslutat och arbetet påbörjats, med ytterligare en tredjedel efter det vederbörande kontrollant intygat, att hälften av arbetet blivit utfört, samt med återstående tredjedel, sedan arbetet blivit vederbörligen avsynat och godkänt samt styrkt blivit, att vägens framtida underhåll ordnats jämlikt bestämmelserna i lagen om enskilda vägar genom lagakraftvunnen förrättning eller dom eller i dombok intagen förening mellan intressenterna.

Till grund för Kungl. Maj:ts ovanberörda proposition i ämnet till 1929 års riksdag låg en av statens egnahemsstyrelse i skrivelse den 22 september 1928 framlagd utredning. I fråga om beloppet av ett blivande anslag för ändamålet anfördes däri, bland annat, att man visserligen finge förutsätta, att åtminstone under det första året något större antal ansökningar icke hunne framkomma. Särskilt inom Norrbottens län torde dock åtskilliga nybyggesvägföretag vara planlagda och kunna omedelbart påbörjas. För att en i möjligaste mån planmässig användning av medlen skulle kunna ske, syntes det styrelsen lämpligt, att en icke alltför ringa summa kunde från början disponeras av varje länsstyrelse, och föreslog egnahemsstyrelsen anvisande för ändamålet av ett belopp av 50,000 kronor för det första året.

För egen del anslöt sig departementschefen till styrelsens förslag, under framhållande av att verksamheten måste till en början betraktas som ett försök samt att för ett följande år prövning finge ske, huruvida ett större belopp borde för ändamålet anvisas. Framställningen till riksdagen avfattades i enlighet härmed, och uppförde riksdagen för ändamålet i riksstaten för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor. [106.]

I fråga om anslaget för innevarande budgetår framhöll departementschefen (se IX H. T. 1930 p. 100), att i avbidan på ytterligare någon erfarenhet rörande ifrågavarande bidragsform samt anslagets disposition detsamma borde upptagas med oförändrat belopp av 50,000 kronor. Kungl. Maj:ts i överensstämmelse härmed avfattade förslag bifölls av riksdagen.

De sålunda anvisade anslagen hava av Kungl. Maj:t genom beslut den 31 december 1929 respektive den 7 november 1930 ställts till länsstyrelsens förfogande med följande fördelning:

		Anslag för budget- året 1929/1930.	Anslag för budget- året 1930/1931.
länsstyrelsen i Kopparbergs län		5,000	2,500
» » Gävleborgs »		5,000	2,500
» » Västernorrlands »		7,000	15,000
» » Jämtlands »		5,000	2,000
» » Västerbottens »		13,000	13,000
» » Norrbottens »		15,000	15,000
summa kronor		50,000	50,000.

Anmärkas torde, att ansökningar om bidrag till nybyggesvägar av länsstyrelserna anmälts till ett sammanlagt belopp av för budgetåret 1929/1930 95,000 kronor och för budgetåret 1930/1931 60,000 kronor.

För budgetåret 1931/1932 hava av länsstyrelserna anmälts ett anslagsbehov av sammanlagt 85,000 kronor.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län hemställer utan närmare motivering om ett belopp av 5,000 kronor. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* har med framhållande av, att länets landsting såsom bidrag till nybyggesvägar i 1930 års stat anvisat 6,000 kronor, hemställt om ett statsbidrag av 10,000 kronor. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* har beräknat medelsbehovet till 15,000 kronor. Länsstyrelsen omnämner, att tre olika vägföretag för närvarande äro planerade, för vars utförande den sammanlagda kostnaden av vägingenjör beräknats till minst 70,000 kronor, och att beträffande två av dessa företag, vartill föreläge upprättade planer och kostnadsförslag, framställning om bidrag redan ingivits till länsstyrelsen. Ävenså framhålles, att behovet av medel till nybyggesvägar med hänsyn till den rikliga förekomsten inom länet av lämpliga odlingsområden förutsättes med säkerhet komma att allt mer och mer ökas. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* har utan närmare motivering beräknat medelsbehovet till 5,000 kronor. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* har hemställt om ett anslag av 20,000 kronor. Länsstyrelsen meddelar, att det till dess förfogande för budgetåret 1929/1930 ställda anslaget till nybyggesvägar helt fördelats till sju olika företag, av vilka två ännu endast erhållit ett mindre bidrag till arbetenas påbörjande,

[106.] men till vars avslutande beräknas åtgå ytterligare tillhoppa 5,000 kronor. Inom länsstyrelsen vore vidare för närvarande föremål för behandling framställningar om upprättande av arbetsplaner för tjugo nybyggesvägar. Vidare vore åtskilliga hos länsstyrelsen inneliggande förslag till enskilda utfartsvägar av beskaffenhet att böra omarbetas att avse förslag till nybyggesvägar. Dessutom funnes all anledning antaga, att redan under närmaste tiden ytterligare framställningar om bidrag till nybyggesvägar vore att förvänta. Slutligen har *länsstyrelsen i Norrbottens län* ansett det angeläget, att ett statsbidrag av 30,000 kronor måtte anvisas detta län till nybyggesvägar. Länsstyrelsen meddelar, att för närvarande inneliggande ansökningar om bidrag till dylika vägar, omfattande en väglängd av 120 kilometer till en beräknad anläggningskostnad av i runt tal 515,000 kronor. Dessutom vore under handläggning ytterligare vägföretag, för vilka anläggningskostnaderna uppskattats till ungefär 125,000 kronor, och vidare hade ett tjugutal förordnande utfärdats att verkställa förrättningar rörande nybyggesvägar, vilka förrättningar ännu icke hunnit påbörjas.

I remissutlåtande i ärendet den 23 oktober 1930 anför *statens egna hemsstyrelse* följande.

Av handlingarna i ärendet torde framgå, att inom särskilt Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län en stegrad efterfrågan på bidrag till nybyggesvägar vore att förvänta. Inom Kopparbergs, Gävleborgs och Jämtlands län hade däremot — så vitt egna hemsstyrelsen hade sig bekant — några nybyggesvägar ännu icke ifrågasatts, för vars utförande statsbidrag under budgetåret 1931/1932 vore avsett att disponeras. Det torde därför finnas anledning antaga, att så stora bidragsbelopp, som länsstyrelserna i nu berörda tre län beräknat för sagda budgetår, näppeligen torde komma att erfordras.

Det med åsyftade bidrag avsedda ändamålet funne egna hemsstyrelsen vara ur egna hemsstyrelsens synpunkt av sådan betydelse, att anslaget härför icke borde tillmätas alltför knäppt.

Då statsmedel funnes tillgängliga såsom bidrag till anläggning av utfartsvägar, och det, efter vad egna hemsstyrelsen erfarit, för vederbörande länsstyrelse stundom kunde vara tveksamt, huruvida ett vägföretag skulle hänföras till utfartsväg eller nybyggesväg, ville egna hemsstyrelsen med hänsyn till de jämförelsevis ringa anslag, som stode till förfogande för underlättande av anläggning av nybyggesvägar, uttala, att vederbörande länsstyrelser borde i tveksamma fall giva företräde åt sådana vägföretag, som kunde betraktas såsom uteslutande nybyggesvägar, och, därest anslagen ej räckte till för alla sådana företag, särskilt tillgodose behovet av nybyggesvägar till odlingsföretag av mera betydande omfattning.

Även om länsstyrelserna med den allra största sparsamhet beviljade anslag till nybyggesvägar, och man jämväl torde kunna räkna med, att en icke oväsentlig nedprutning av det av länsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs och Jämtlands län äskade anslaget av förutberörda skäl torde kunna göras, syntes det emellertid vara uppenbart, att de föreliggande behoven icke komme att bli tillgodosedda, därest icke statsbidraget för ändamålet för budgetåret 1931/1932 i någon mån höjdes. Av vederbörande länsstyrelser i ärendet gjorda uttalanden framginge nämligen, bland annat, att ett betydande antal nybyggesvägar vore under planläggning, särskilt inom Västerbottens och Norrbottens län. Då emellertid detta viktiga anslag i avvaktan på vidare erfarenhet endast successivt torde böra höjas, syntes under för-

handenvarande förhållanden statsanslaget för budgetåret 1931/1932 icke böra höjas med mer än 15,000 kronor eller från 50,000 kronor till 65,000 kronor.

[106.]

Inom egnahemsstyrelsen hava *avvikande meningar* i ärendet anmälts av ledamöterna i styrelsen N. G. Gabrielsson och N. Adler var för sig.

Gabrielsson anför: Av ansökningshandlingarna framginge, att för budgetåret 1931/1932 förefunnes ett anslagsbehov av 85,000 kronor. Enligt vad landshövdingen i Västerbottens län meddelat uppginge sammanlagda kostnaden för de nybyggesvägar, till vilka bidrag beviljats från anslaget för budgetåret 1929/1930, till 39,430 kronor. Bidrag till dessa hade beviljats med 14,950 kronor. Antalet företag, som erhållit bidrag, utgjorde sju. Ytterligare 5,000 kronor i statsbidrag erfordrades till dessa företag, vilket belopp måste tagas ur anslaget för budgetåret 1930/1931.

Under 1930 hade inkommit ansökningar om bidrag till 20 företag. För 8 av dessa vore alla förberedande formella utredningar slutförda. Totalkostnaden uppginge till 73,000 kronor och hade länsstyrelsen för sagda 8 företag beräknat ett statsbidrag av 35,000 kronor.

De 12 företag, rörande vilka den formella behandlingen ej vore slutförd, beräknades draga en kostnad av cirka 100,000 kronor. För dessa ansåges statsbidraget ej kunna beräknas lägre än 45,000 kronor.

Landshövdingen beräknade sålunda behovet av anslaget för budgetåret 1930/1931, utöver redan beviljat anslag, 5,000 kronor, för budgetåret 1931/1932 35,000 kronor och för budgetåret 1932/1933 45,000 kronor, eller sålunda sammanlagt till 85,000 kronor. Om härifrån avdroges landstingets bidrag 15 procent eller 12,750 kronor, återstode i statsbidrag enbart för Västerbottens län ett belopp av 72,250 kronor, varav för budgetåret 1930/1931 redan beviljats 13,000 kronor. Resterande statsbidrag för redan föreliggande ansökningar skulle då uppgå i runt tal till 60,000 kronor.

Då även i de övriga länen — särskilt Norrbottens — stor efterfrågan på statsbidrag med all sannolikhet vore att förvänta, hade Gabrielsson inom egnahemsstyrelsen yrkat, att styrelsen måtte föreslå Kungl. Maj:t att för budgetåret 1931/1932 som statsbidrag till nybyggesvägar i Norrland och Dalarna av riksdagen äska ett anslag av 75,000 kronor.

Adler har utan närmare motivering ansett anslaget böra upptagas oförändrat till 50,000 kronor.

Såsom ovan berörts har för ifrågavarande ändamål av riksdagen anvisats anslag för ett vart av budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 med 50,000 kronor. För budgetåret 1931/1932 har medelsbehovet av vederbörande länsstyrelser beräknats till sammanlagt 85,000 kronor. Medan majoriteten inom statens egnahemsstyrelse ansett anslagsbeloppet böra bestämmas till 65,000 kronor, har en av styrelsens ledamöter yrkat på förhöjning av anslaget till 75,000 kronor under det en annan ledamot ansett anslaget böra upptagas med oförändrat belopp av 50,000 kronor. Nämnvärd erfarenhet har ännu ej vunnits rörande hithörande verksamhet. Med hänsyn härtill samt av sparsamhetsskäl finner jag mig icke böra ifrågasätta annat, än att anslaget även för nästkommande budgetår bestämmas till 50,000 kronor.

Departements-
chefen.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[106.]

att såsom statsbidrag till byggande av nybyggesvägar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 50,000.

Kolonisation.

[107.]

[107.] 6. Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl. Ifrågavarande anslag, vilket har natur av ordinarie förslagsanslag, är i riksstaten uppfört med 225,000 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till den redogörelse i ämnet, som lämnats i fjolårets statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 101. På sätt där framgår gälla från och med den 1 juli 1929 vissa ändrade grunder för dispositionen av anslaget. Då desamma ansåges komma att medföra ett ökat medelsbehov, har anslaget, vilket tidigare utgick med 200,000 kronor, från och med innevarande budgetår förhöjts till 225,000 kronor.

Departements-
chefen.

Utgifterna under anslaget hava under budgetåret 1929/1930 utgjort 140,006 kronor 11 öre. Vid sådant förhållande anser jag anslaget kunna ånyo upptagas till sitt ursprungliga belopp av 200,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att minska *ordinarie förslagsanslaget* till odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.,

nu	kronor 225,000,
med	» 25,000
till	» 200,000.

[108.]

[108.] Kolonisation å vissa kronoparker. Vid 1918 års riksdag beslöts anordnande av kolonisationsförsök å vissa kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län (prop. nr 198; R. skr. nr 173). Kolonisationsverksamheten skulle ske i huvudsaklig överensstämmelse med av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet i propositionen tillstyrkt förslag. Vid 1919—1924 års riksdagar beslöts igångsättande av ytterligare kolonisationsförsök å kronoparker i Norrland och Dalarna, vilka skulle äga rum enligt i allt väsentligt samma grunder som stadgats för 1918 års försök. För de sålunda beslutade kolonisationsförsöken, jämte den enligt beslut vid 1921 års riksdag medgivna omföringen till kolonat av vissa krononybyggen å Abmobergets kronopark i Västerbottens län, har riksdagen anvisat anslag å sammanlagt 6,570,500 kronor. För budgetåret 1930/1931

beräknades medelsbehovet till 220,700 kronor. Till följd av å anslaget [108.] uppkommen behållning tarvades emellertid icke någon anslagsanvisning.

Sedan viss omläggning av kolonisationsverksamheten å kronoparker i Norrland och Dalarna blivit vid 1925 års riksdag beslutad (prop. nr 90; R. skr. nr 299), fann Kungl. Maj:t gott att den 26 juni 1925 dels utfärda kungörelse (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna, dels ock godkänna vissa tilläggsbestämmelser att gälla för äldre kolonat. Den 18 december 1925 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 486) med tillämpningsföreskrifter till berörda kungörelse. I nämnda två kungörelser hava sedermera vissa ändringar vidtagits genom kungörelser den 17 december 1926 (nr 511 och 515) samt den 8 juni 1928 (nr 220 och 221). Ytterligare har, i överensstämmelse med beslut av 1929 års riksdag (prop. nr 143; R. skr. nr 281), Kungl. Maj:t genom brev den 27 juni 1929 fastställt vissa ändringar i de för kolonatupplåtelser gällande villkoren.

Jämlikt de i ämnet 1925 antagna förändrade bestämmelserna handlagas frågor om kolonisationsåtgärder — vilka förut omhänderhafts av statens kolonisationsnämnd — numera av fyra särskilda kolonisationsnämnder, nämligen en för Norrbottens län, en för Västerbottens län, en för Jämtlands och Västernorrlands län samt en för Gävleborgs län. Därjämte har Kungl. Maj:t uppdragit åt domänstyrelsen att tillsvidare fullgöra kolonisationsnämnd tillkommande åligganden rörande inom Kopparbergs län beslutat kolonisationsområde. Ledningen av och kontrollen över kolonisationsnämndernas verksamhet utövas sedan den 1 juli 1928 av statens egnahemsstyrelse.

I fråga om beräkningen av medelsbehovet för ändamålet för budgetåret 1931/1932 hava *kolonisationsnämnderna* och *domänstyrelsen* i särskilda till Kungl. Maj:t ställda skrivelser framställt anslagsäskanden å tillhopa 213,800 kronor. Utlåtande i ärendet har den 20 oktober 1930 avgivits av statens egnahemsstyrelse, som därvid tillika överlämnat från kolonisationsnämnderna infordrade uppgifter om de eventuella inkomster, som nämnderna beräknat erhålla under ett yart av budgetåren 1930/1931 och 1931/1932.

Anslags-
behovet för
1931/1932.

Enligt nämndernas framställningar, jämförda med nyssnämnda uppgifter om påräkneliga inkomster under budgetåret 1931/1932, skulle efter av *egnahemsstyrelsen* här nedan föreslagna ändringar av vissa av nämnderna upptagna utgiftsposter *medelsbehovet för budgetåret 1931/1932* uppgå till nedan angivna belopp, därvid för jämförelse medtagits motsvarande belopp enligt av Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 fastställd stat för budgetåret 1930/1931:

Norrbottens läns kolonisationsnämnd.

	1931/1932	1930/1931
Administrationskostnader	16,500	16,800
Byggnadshjälp och odlingsbidrag	23,000	25,000
Odlingsbidrag enligt 1929 års bestämmelser	25,000	25,000
Diknings- och vägarbeten	12,000	12,000
Utskylder för kolonaten	8,000	8,000
Oförutsedda utgifter	3,500	3,200
	Tillhopa kronor 88,000	90,000
Avgå beräknade inkomster	3,000	
	Kronor 85,000.	

Västerbottens läns kolonisationsnämnd.

Enligt vad styrelsen från nämndens ordförande inhämtat torde den i statförslaget upptagna utgiftsposten »Arvode till extra arbetsledare, kronor 900» på grund av redan beslutad omreglering av denna befattning kunna helt utgå. Med uteslutande av nämnda post skulle nämndens medelsbehov bli:

	1931/1932	1930/1931
Administrationskostnader	17,100	18,400
Byggnadshjälp och odlingsbidrag samt diknings- och vägarbeten m. m.	52,695	61,530
Odlingsbidrag enligt 1929 års bestämmelser	15,950	9,050
Förbättringar å statsbyggen	800	800
Utskylder för kolonaten	6,500	6,500
Förluster å nyodlingslån	2,000	—
Svenska mosskulturföreningen för jordbruksförsök	750	750
Oförutsedda utgifter	305	970
	Tillhopa kronor 96,100	98,000
Avgå beräknade inkomster	2,000	
	Kronor 94,000.	

Kolonisationsnämnden för Jämtlands och Västernorrlands län.

Beträffande nämndens administrationskostnader, som i det nu föreliggande statförslaget upptagits till 5,000 kronor, uppgivas dessa av nämnden under budgetåret 1929/1930 hava uppgått till 4,998 kronor 32 öre. Enligt vad egnahemsstyrelsen från nämnden inhämtat, har bebyggelsen av de inom nämndens verksamhetsområde upplåtna kolonaten numera fortskridit så långt, att resekostnaden för deras tillsyn under nästkommande budgetår beräknas kunna bli omkring 200 kronor mindre än vad den hittills varit. Vidare torde — enligt vad nämnden uppgivit — i samband med denna minskade verksamhet nämndens årliga lokalhyra, som hittills varit 400 kronor, kunna minskas med 200 kronor och kostnaderna för telefon m. m. med 100 kronor. Nämndens administrationskostnader för budgetåret 1931/1932 skulle alltså kunna begränsas till 4,500 kronor.

Med denna minskning av administrationskostnaderna skulle nämndens medelsbehov bli:

Nionde huvudtiteln.

309

	1931/1932	1930/1931	[108.]
Administrationskostnader	4,500	4,500	
För dikning, odling, vägförbättring och byggnadsarbeten inom de olika kolonatområdena	15,000	23,000	
Byggnadsbidrag för förflyttning av kolonisten J. F. Hammarströms åbyggnader å Haverö kolonatområde till av domänstyrelsen såsom kronotorp upplåtna lägenheten, benämnd »Lillhellan och Glättan», jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 september 1930	3,000	—	
Oförutsedda utgifter	500	500	
Tillhopa kronor	23,000	28,000.	

Gävleborgs läns kolonisationsnämnd.

	1931/1932	1930/1931
Administrationskostnader	2,200	2,200
Avhjälpande av brister å tidigare utförda statliga arbeten	800	800
Utskylder för kolonaten	300	300
Anslag till Svenska mosskulturföreningen för försök å kolonaten	200	—
Oförutsedda utgifter	500	500
Tillhopa kronor	4,000	3,800.

Domänstyrelsen (för Älvdalens kolonisationsområde).

	1931/1932	1930/1931
Tillredning av virke för kolonatens utbyggnad, avsedd att av statsverket förskotteras	400	—
Resterande odlingsbidrag	100	100
Odlingsbidrag enligt 1929 års bestämmelser	600	—
Upprensning av avloppsdiken	100	100
Inköp av rödfärg till två kolonat	—	50
Oförutsedda utgifter	100	150
Tillhopa kronor	1,300	400.

Medelsbehovet för budgetåret 1931/1932 skulle alltså med de av egna-hemsstyrelsen föreslagna ändringarna i vissa nämnders egna förslag uppgå till sammanlagt (85,000 + 94,000 + 23,000 + 4,000 + 1,300 =) 207,300 kronor.

Egnahemsstyrelsen anför vidare.

Av de nu föreliggande anslagsberäkningarna från kolonisationsnämnderna framginge, att nämnderna alltjämt sökte begränsa sina *administrationskostnader*. Sålunda finge erinras, att efter den sänkning av nämnda kostnader, som av statsmakterna vidtogs för budgetåret 1929/1930 från av nämnderna själva begärda belopp å tillhopa 51,730 kronor till 45,800 kronor, administrationskostnaderna för budgetåret 1930/1931 nedbringades efter nämndernas egna förslag med sammanlagt 3,400 kronor till 42,400 kronor. För budgetåret 1931/1932 hade administrationskostnaderna enligt nämndernas förslag ytterligare minskats med 700 kronor till 41,700 kronor, vilken summa dock — såsom styrelsen föreslagit — syntes bära

[108.] kunna nedbringas med ytterligare 1,400 kronor (900 kronor för Västerbottens och 500 kronor för Jämtlands läns kolonisationsnämnd) till 40,300 kronor.

I avvaktan på från vissa håll infordrade yttranden hade egnahemsstyrelsen ännu ej blivit i tillfälle att avgiva något utlåtande och förslag i den till styrelsen för utredning hänskjutna *frågan om lämpligaste sättet för kolonisationsnämndernas avveckling*. Därest emellertid sådan avveckling av vissa nämnders verksamhet skulle visa sig inom den närmaste tiden kunna genomföras på sätt egnahemsstyrelsen tänkt sig, torde redan för budgetåret 1931/1932 en än ytterligare begränsning av administrationskostnaderna kunna möjliggöras. Innan egnahemsstyrelsens utredning härutinnan fortskridit så långt, att ett förslag i ärendet kunde framläggas, ansåge sig styrelsen icke kunna ifrågasätta andra ändringar i de föreliggande anslagsberäkningarna, än vad som ovan anförts.

Beträffande *behovet av nytt anslag till kolonisationsnämndernas verksamhet* för budgetåret 1931/1932 anför egnahemsstyrelsen följande.

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1929/1930 förefanns den 30 juni 1930 en reservation å anslaget av 471,665 kronor 22 öre. För budgetåret 1930/1931 hade av riksdagen något nytt anslag för ändamålet icke anvisats. Med hänsyn till dels de av kolonisationsnämnderna beräknade inkomsterna under innevarande budgetår (tillhoppa 14,100 kronor) och dels att kolonisationsnämnden i Jämtlands och Västernorrlands län — på grund av att dess behållning den 30 juni 1930 av tidigare lyftade anslagsmedel uppginge till nära 27,000 kronor — förklarat sig ej behöva av anslaget för innevarande budgetår lyfta mer än högst 10,000 kronor, torde det sammanlagda belopp, som nämnderna komme att lyfta av det av Kungl. Maj:t för sagda budgetår anvisade anslaget (tillhoppa 220,200 kronor) ej uppgå till mer än högst 188,100 kronor. Vid ingången av budgetåret 1931/1932 torde alltså en behållning å anslaget av i runt tal $(471,665:22 - 188,100 =)$ 283,500 kronor komma att förefinnas. Då medelsbehovet för verksamheten under budgetåret 1931/1932, enligt vad förut anförts, beräknats uppgå till sammanlagt 207,300 kronor, torde någon anslagsanvisning ej heller för nyssnämnda budgetår av riksdagen behöva äskas.

Beträffande den i ovan återgivna anslagsberäkning för kolonisationsnämnden för Jämtlands och Västernorrlands län upptagna utgiftsposten å 3,000 kronor för *förflyttning av kolonisten J. F. Hammarströms åbyggnader* från ett kolonat å Haverö kolonatområde till kronotorpet »Lillhellan och Glättan», torde jag få erinra därom, att Jämtlands läns kolonisationsnämnd i skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 april 1930 anfört bland annat följande.

Efter undersökning rörande kolonatens inom Jämtlands och Västernorrlands län lämplighet ur brukningssynpunkt hade nämnden beslutat nedlägga kolonaten nr 1—13 inom Haverö kolonatområde i sistnämnda län med undantag dock för kolonatet nr 2, som redan tidigare upplåtits till J. F. Hammarström. Enär även detta kolonat visat sig otjänligt för ändamålet, hade Hammarström föreslagits uppsäga gällande avtal rörande kolonatet. Denne, som fullbordat åbyggnaderna å detsamma, ville avflytta från kolonatet endast under förutsättning, att han erhöles en

bättre jordbrukslägenhet och finge de av honom uppförda byggnaderna fritt transporterade till och uppförda å den nya lägenheten. Vederbörande överjägmästare hade meddelat, att obebyggda odlingslägenheten »Lillhellan och Glättan» funnes att övertaga. Kostnaden för flyttning dit och uppförande därstädes av kolonatbyggnaderna beräknades uppgå till cirka 3,000 kronor. Nämnden ansåge dylik engångskostnad medföra fördel för såväl staten som Hammarström samt hemställde om medgivande att av tillgängliga medel använda sagda belopp till bestridande av kostnaderna för flyttning till och uppförande av omförmälda byggnader å odlingslägenheten Lillhellan och Glättan.

[108.]

I ärendet avgåvos infordrade utlåtanden av statens egnahemsstyrelse och domänstyrelsen.

Den 26 september 1930 medgav Kungl. Maj:t, att — sedan i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 14 juni 1929 (nr 170) angående upplåtande av kronotorp å vissa kronoparker m. m. ett kronotorp å omförmälda lägenhet Lillhellan och Glättan å kronoparken Vallen av domänstyrelsen upplåtits till bemälda Hammarström och av Jämtlands läns kolonisationsnämnd med Hammarström träffats bindande överenskommelse om hävande av gällande kontrakt rörande kolonattet nr 8 inom Haverö kolonatområde med bestämmelse, utom annat, att kolonisationsnämnden åtog sig förflyttning av de å kolonattet befintliga byggnader och dessas återuppförande å det till Hammarström sålunda upplåtna kronotorpet mot det att denne såsom kronotorpare tillkommande byggnadsbidrag enligt 9 § i förenämnda kungörelse den 14 juni 1929 (nr 170), högst 3,000 kronor, finge för nu ifrågavarande ändamål av nämnden disponeras — kolonisationsnämnden skulle äga att i sina räkenskaper avskriva den förlust, som kunde uppkomma genom kolonattets nedläggande och byggnadernas uppförande å kronotorpet.

Beträffande ifrågavarande anslag må vidare erinras, hurusom av föredragande departementschefen i samband med framläggande för 1929 års riksdag av förslag rörande anslagets belopp för budgetåret 1929/1930 uttalades såsom synnerligen angeläget, att administrationskostnaderna för kolonisationsverksamheten för framtiden i görligaste mån nedbringades samt att närmare utredning rörande förutsättningarna härför borde verkställas. Vid prövning av nämnda förslag anhöll riksdagen i skrivelse nr 281, med anledning av motion i ämnet, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning rörande lämpligaste sättet för avveckling av de nuvarande kolonisationsnämnderna. Genom beslut den 14 juni 1929 har Kungl. Maj:t uppdragit åt statens egnahemsstyrelse att verkställa den av riksdagen sålunda ifrågasatta utredningen. Såsom framgår av egnahemsstyrelsens ovan omförmälda utlåtande har styrelsen ännu ej blivit i tillfälle att avgiva utlåtande i ämnet.

Utredning om
kolonisations-
nämndernas
avveckling.

[108.]
Utredning
rörande kolonisternas arbetsstillfällen.

I detta sammanhang anholder jag slutligen att få redogöra för resultatet av verkställd utredning rörande kolonisternas arbetsstillfällen å kronoparkerna. I anledning av motion vid 1928 års riksdag (I: 76) anhöll riksdagen i skrivelse nr 263 av den 29 maj 1928, under åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 66, om viss utredning rörande skäligheten av de värden å kolonaten, som låge till grund för kolonatsupplåtelser. Sedan dylik utredning verkställts, förelades denna fråga 1929 års riksdag (prop. nr 143; R. skr. 281). I jordbruksutskottets nyssnämnda utlåtande framhölls emellertid tillika, att i samband med förenämnda utredning synnerlig uppmärksamhet borde fästas vid angelägenheten av att bereda arbetsförtjänst åt kolonisterna genom att i möjligaste mån anordna arbeten å kronoparkerna. Den 29 juni 1928 uppdrog Kungl. Maj:t åt domänstyrelsen att i samråd med statens egnahemsstyrelse i anslutning till jordbruksutskottets ovanberörda uttalande verkställa utredning av frågan angående möjligheten att på angivet sätt bereda kolonisterna arbetsförtjänst.

Med skrivelse den 11 maj 1929 har domänstyrelsen inkommit med den begärda utredningen. Sedermera har statens egnahemsstyrelse till följd av remiss den 28 juli 1930 med överlämnande av från kolonisationsnämnderna inhämtade yttranden avgivit utlåtande i ärendet.

Domänstyrelsen framhåller inledningsvis, att styrelsen till belysande av hithörande förhållanden från vederbörande skogspersonal infordrat yttranden samt utredning dels i vilken omfattning kolonister under de senaste två åren utfört arbeten av skilda slag å kronoparkerna, och dels i vilken omfattning dylikt arbete beräknats kunna beredas kolonisterna för framtiden, varvid jämväl borde beaktas, att å kronoparkerna bosatta skogstorpäre och odlingslägenhetsinnehavare även borde i möjligaste mån beredas arbete på kronoparken.

Av de till domänstyrelsen inkomna yttrandena inhämtas i huvudsak följande.

Överjägmästaren i *övre Norrbottens distrikt* har framhållit, att tillgången till arbetsförtjänst i öppna marknaden och därmed även kolonisternas behov av arbete genom revirförvaltningarna varierade avsevärt å olika orter. En statistik, utvisande den omfattning, vari kolonisterna sysselsatts genom vederbörande revirförvaltningar, vore av denna anledning föga upplysande i fråga om kolonisternas verkliga arbetsstillfällen. Särskilt gällde detta vinterarbeten, då nämligen under senare år tillgången på dylika hos enskilda arbetsgivare varit mycket god. Inom de revir, där egna avverkningar bedreves, hade emellertid kolonister, liksom odlingslägenhetsinnehavare och skogstorpäre, beretts tillfälle till dylikt arbete. Dessa tillfällen hade likväl ej tillfullo utnyttjats, i det enligt jägmästarnas uppgifter en del kolonister visat sig obenägna att motaga arbete på något längre avstånd från hemmet, och i så fall hellre sökt erhålla arbete av enskilda arbetsgivare eller i vissa fall föredragit gå arbetslösa. I stort sett hade under de senaste åren de arbetstillfällen, som erbjudits kolonisterna genom revirförvaltningarna, i förening med

övriga arbetsmöjligheter i öppna marknaden fullt täckt kolonisternas behov av arbetsförtjänst, under förutsättning att vederbörande velat emottaga arbete, även om detta icke funnits att tillgå i kolonatets omedelbara närhet. Frågan om i vad mån arbetsförtjänst även i framtiden kunde i full utsträckning beredas kolonister samt odlingsläghetsinnehavare och skogstorp vore intimt sammanknuten med den rationella skogsdriftens utveckling. Även om vissa sannolikhetsskäl talade för, att denna utveckling komme att fortlöpa gynnsamt, vore arbetsmöjligheterna i allt för hög grad sammanhängande med konjunkturförhållanden för att någon allmän plan skulle kunna framläggas för arbeten på kronans skogar, lämpliga för beredande av arbetsförtjänst åt kolonisterna. Enligt överjägmästarens uppfattning torde emellertid inga farhågor behöva hysas för någon allvarligare brist på arbetstillfällen. Överjägmästaren ville slutligen påtala den hos kolonisterna ej sällan tillsyneskomna uppfattningen, att de i första hand skulle komma i fråga beträffande förekommande arbetstillfällen å kronans skogar. En dylik företrädesrätt vore obefogad, särskilt ur den synpunkten att odlingslägheter och skogstorp i de flesta fall anlagts tidigare på kronoparkerna och ej sällan med hänsyn till behovet av arbetskraft å dessa skogar, en synpunkt, som ej i samma grad finge göra sig gällande beträffande kolonaten, som ofta upplåtits utan att revirförvaltarna ens givits tillfälle uttala sig om dessa. Härtill komme, att skogstorparna och odlingsläghetsinnehavarna, som i större utsträckning än kolonisterna vore av ortens befolkning, i allmänhet vore lämpligare, villigare och pålitligare arbetare. Antalet kolonister inom distriktet uppgåves till 60 stycken år 1927 och 56 stycken år 1928.

Inom *nedre Norrbottens distrikt*, där antalet bebodda kolonat under år 1926 utgjort 120 stycken och under 1927 118 stycken, synas kolonisternas arbetsförhållanden ställa sig tämligen olika på de skilda reviren. Medan sålunda, enligt överjägmästaren, inom Storbackens, Sikå, Östra och Västra Arvidsjäurs samt Södra Piteå revir kolonisternas möjligheter till erhållande av arbetsförtjänst syntes relativt goda, vore dessa möjligheter inom Bodens och Norra Piteå revir mindre gynnsamma. Inom Bodens revir funnes 59 kolonat, varav 50 bebodda, samt dessutom 21 odlingslägheter och skogstorp. Enligt en av överjägmästaren gjord beräkning utgjorde den totala arbetstillgången på kronoparkerna inom detta revir tillsammans 10,200 dagsverken, motsvarande 144 per bebodd läghet (50 ÷ 21). Av de 50 kolonisterna hade 14 stycken hittills nästan uteslutande arbetat i gruvfälten eller hos statens järnvägar, och vore 36 kolonister sålunda beroende av skogsarbete. Inom Norra Piteå revir vore kolonatområdet beläget i revirets sydligaste del, där diknings- och beståndsvårdande arbeten i stort sett redan vore utförda. 6 av de 22 kolonisterna inom detta revir hade fast anställning vid industriföretag i Piteå. För samtliga kolonisationsområden inom distriktet gällde i övrigt att kolonisterna i regel vore mindre benägna att åtaga sig annat arbete än i närheten av hemmet. Att under dylika omständigheter uppgöra någon plan eller kalkyl över kolonisternas framtida arbetsförhållanden, vore enligt överjägmästaren ogörligt.

Inom *Skellefteå distrikt*, där antalet bebodda kolonat utgjorde 62, synes arbetstillgången i stort sett vara tillräcklig för kolonisternas behov undantagandes inom Södra Arvidsjäurs revir (22 kolonister), där tillgången till vinterarbete uppgivits vara för knapp, särskilt under förvintern. Inom Västra Jörns revir (33 kolonister) uppgives arbetstillgången

[108.] för närvarande vara möjligen tillräcklig under förutsättning att dels allt arbete å kronoparkerna reserverades för kolonisterna och andra lägenhetshavare å dessa skogar samt att dessa vore villiga åtaga sig arbete även på något avstånd från hemmet. Särskilt i fråga om kolonisterna vore enligt jägmästaren detta villkor ofrånkomligen nödvändigt, då nämligen kolonaten placerats i en trakt, där ytterst ringa möjlighet numera funnes att bereda arbeten i närheten av hemmet. Jägmästaren har framhållit, att igångsättande av kolningar skulle avsevärt underlätta beredandet av arbete åt kronoparksbefolkningen, och syntes anordnandet av dylika nya arbeten bliva nödvändigt för att trygga den framtida tillgången till arbete för denna befolkning.

Överjägmästaren i *Umeå distrikt* (113 kolonister) har funnit arbetstillgången för kolonisterna i stort sett fullt tillräcklig såväl sommar- som vintertid, även om en del av dem ej utnyttjat dessa arbetstillfällen i tillbörlig grad. Överjägmästaren har, även med hänsyn särskilt till de inom distriktet i allt större omfattning förekommande sommaravverkningarna av gallringsvirke å såväl kronoparker som enskildas skogar, ansett allt tala för, att kolonisternas arbetsförhållanden under den närmaste tioårsperioden komme att ytterligare förbättras och tryggas.

Inom *Härnösands distrikt* äro av 55 utstakade kolonat 30 upplåtna, varav 11 i Västra Åsele revir och 19 i Volgsjö revir. Då antalet odlingslägenhetsinnehavare och skogstorpäre inom dessa revir är mycket stort, 74 i Västra Åsele och 111 i Volgsjö revir, hava revirförvaltningarna för att bereda arbete åt denna stora arbetarestam så gott som uteslutande anlitat den på kronoparkerna bosatta befolkningen för förekommande arbeten, varvid enligt jägmästarnas uppgift eftersträfvats en så rättvis fördelning som möjligt mellan de båda kategorierna kolonister samt skogstorpäre och odlingslägenhetsinnehavare. Om kolonisterna i genomsnitt ej lyckats komma upp till samma arbetsinkomster som skogstorpärarna och odlingslägenhetsinnehavarna, berodde detta på att dessa senare i allmänhet besatte större vana vid skogsarbetena. Då dessa i så stor omfattning som möjligt avlönats enligt ackordssystem, vore inkomsten direkt beroende av arbetsprestationen. Kolonisternas mindre vana vid skogsarbete medförde dessutom, att de endast i mindre omfattning anlitades av enskilda för avverkning av inköpt kronovirke, och hade jägmästaren i Västra Åsele revir varje vinter måste bereda en del arbetslösa nödig förtjänst genom att låta dem inköpa smärre poster torr, vindfälld och mera skadad skog i och för avverkning och försäljning. De framtida arbetsmöjligheterna torde enligt jägmästarens uppfattning ställa sig ungefär som de nuvarande.

Överjägmästaren i *Mellersta Norrlands distrikt* (21 kolonister) har i sitt yttrande ingått på en närmare kritik av den uppläggning av frågan, som givits i den i ärendet väckta motionen, och i samband härmed redogjort för de grundläggande orsakerna till de påtalade svårigheterna i fråga om kolonisternas arbetsförhållanden. Dessa orsaker vore enligt överjägmästaren att finna dels i försämrade konjunkturer på trävarumarknaden, dels ock i lika hög grad i kolonisationens planläggning. Redan på ett tidigt stadium av kolonisationskommitténs verksamhet hade från överjägmästarna i Norrland varningar uttalats mot en allt för optimistisk syn på möjligheterna att bereda kolonisterna arbete vintertid. Vid dessa varningar hade emellertid ej fästs något avseende. När härtill komme, att kolonaten i många fall befunnits mindre goda ur odlings-

synpunkt samt att kolonisationsnämnden vid upplåtandet av kolonat ej tillämpat något strängare personutval, vore det ej ägnat att förvåna, att resultatet av kolonisationen i många fall blivit en misräkning. Genom klarläggandet av orsakerna härtill vore även de riktlinjer angivna, efter vilka en framtida, varaktig förbättring av de nu rådande förhållandena borde åstadkommas. Mindre lämpliga kolonat borde sålunda, i den mån det bleve möjligt, nedläggas och olämpliga kolonister uppsägas och ersättas med dugligt folk. Länets kolonisationsnämnd syntes även hava gått in för dessa principer med påföljd, att kolonisternas arbetsförhållanden numera med något undantag vore tämligen tillfredsställande, även om svårigheter fortfarande visade sig att kunna bereda vinterarbete i fullt tillräcklig omfattning, och syntes dessa förhållanden komma att i stort sett bliva bestående jämväl i fortsättningen.

Inom *Dalarnas distrikt* (31 kolonister) synas kolonisternas arbetsförhållanden i stort sett goda, och befaras vid normala trävarukonjunktioner ej heller framdeles några svårigheter behöva yppa sig att bereda kolonisterna nödig arbetsförtjänst.

För egen del anför *domänstyrelsen*.

En sammanfattning av överjägmästarnas yttranden syntes giva vid handen, att kolonisternas möjligheter till arbetsförtjänst i det stora hela vore bättre än som i åberopade motionen angåves, i varje fall under förutsättning, att kolonisterna verkligen utnyttjade de tillfällen, som stode dem till buds. Uppenbart vore, att svårigheter måste uppstå att bereda arbete åt kolonisterna, om dessa endast ville taga sådant i hemmens närhet, ävensom att dessa svårigheter måste växa, i mån som de kolonaten närliggande trakterna bleve genomgångna med de skogsvårdande m. fl. arbeten och åtgärder, som kunde ifrågakomma.

Utöver denna utredning hade styrelsen genom tillmötesgående från Norrbottens läns kolonisationsnämnd fått tillgång till viss av nämnden åstadkommen statistik rörande kolonisternas inom länet totala kontanta arbetsförtjänster under år 1927 m. m. Utredningen omfattade visserligen endast de cirka 180 inom övre och nedre Norrbottens distrikt belägna kolonaten, men torde ändock få anses vara rätt så representativ för förhållandena på området inom länet, enär uppgifter endast saknades för de cirka 10 procent av kolonatena, som vore belägna inom Södra Arvidsjaur, till Skellefteå distrikt hänfödda, revir.

Den av styrelsen verkställda bearbetningen av det insända primärmaterial utvisade, att för 183 kolonat den kontanta arbetsförtjänsten under år 1927 stigit till 1,013 kronor. För enbart övre Norrbottens distrikt vore motsvarande siffra 875 kronor. Däremot hade inom sistnämnda distrikt kolonisterna under 1928 i medeltal haft en kontant arbetsinkomst av 1,222 kronor. Ett försök, att med ledning av primärmaterial erhålla någon allmängiltig uppfattning om, huru kolonisternas arbetsförtjänst fördelade sig med hänsyn till olika arbetsgivare och olika årstider (vinter eller sommarhalvår), hade icke givit något tillförlitligt resultat beroende på de olika förhållandena inom skilda delar av länet. Betecknande för förhållandena vore emellertid, att de högsta arbetsförtjänsterna erhållits vid de kolonat, där tidigare stora stridigheter förekommit mellan kolonisterna och vederbörande jägmästare såsom i Bodens revir, där genom revirförvaltningen på sin tid anordnade arbeten, i huvudsak avsedda för kolonisterna, av dessa blockerats. Sedan till följd härav dylika arbeten

[108.] genom revirförvaltningen måst för viss tid inställas och kolonisterna hänvisats till den öppna arbetsmarknaden, syntes en viss naturlig utgallring hava ägt rum, vilket resulterat uti, att de kolonister, som velat arbeta, också kunnat erhålla en mycket god arbetsförtjänst, mestadels hos privata arbetsgivare, men även i ej så ringa omfattning vid arbeten för domänverkets räkning inom reviret. Inom vissa revir, förnämligast inom övre Norrbottens distrikt, syntes kolonisternas arbetsförtjänster, helt visst genom jägmästarens direkta ingripande, hava blivit synnerligen jämnt fördelade på de skilda kolonaten, och gällde detta även i de fall, att kolonisterna erhållit arbete hos sågverksbolagen. I stort sett torde kolonisternas arbetsförtjänster i nu berörda län få anses hava varit under de senare åren rätt så tillfredsställande. Och ej minst ur den synpunkten, att kolonisterna i stor omfattning kunnat såsom skogsarbetare erhålla betydande arbetsförtjänster hos sågverksbolagen, torde deras möjligheter till fortsatt arbetsförtjänst få anses rätt så goda. Beträffande särskilt övre Norrbottens distrikt syntes utvecklingen under senare åren inge de allra bästa förhoppningar, enär kolonisternas arbetsförtjänst ifrån år 1927 till år 1928 kunnat stiga med i runt tal 50 procent.

Ehuruval med den sista jämförlig utredning beträffande Västerbottens län icke föreläge, torde det likväl kunna påstås, att, då avsättningsförhållandena för virke inom detta län vore avsevärt bättre än inom Norrbottens och skogsbruket till följd därav kunnat mera intensifieras, utsikterna för ökade arbetstillfällen inom Västerbottens län borde vara åtskilligt större än inom det nordligaste länet.

I fråga om möjligheten att framdeles bereda kolonisterna arbete å kronans mark anför *domänstyrelsen*.

Sedan år 1911 hade domänverket inrangerats bland statens affärsdrivande verk, och hade statsmakterna därmed markerat, att statsskogarnas skötsel borde bedrivas affärsmässigt. Det vore emellertid givet, att då man krävde affärsmässighet vid ett företag, som vore inriktat på så lång sikt som skogsbruket på statens skogar, affärsmässigheten måste i tillämpningen givas en viss begränsad omfattning i jämförelse med sådana affärsföretag, som dreves på kortare sikt. Styrelsen hade emellertid alltid sökt dels att icke låta sådana åtgärder, som icke vore befogade eller kunde anses lönande ur statsskogsbrukets intresse, komma till stånd, dels att hålla kostnaderna för de som nyttiga och lämpliga ansedda åtgärder på nivå med arbetspriserna på den fria marknaden.

I det förra avseendet hade därför i första hand kommit ifråga de ur avsättningssynpunkt och med hänsyn till de biologiska förhållanden bäst belägna markerna, vilka ansetts fortast kunna återbära de kostnader, som här nedlades. Såsom en följd härav hade styrelsen icke ansett sig, så länge marker av berörda slag i stor omfattning icke hunnit behandlas, kunna igångsätta skogsvårdande arbeten å marker, där skogsbruket i stor omfattning måste bedrivas extensivt och där man hänvisades till att i stort sett lita till naturens egna verkningar. Styrelsen ville här mera i förbigående erinra om, hurusom i åtskilliga fall rätt så stora kolonisationsområden förlagts till just sådana kronoparker, där ett mera intensivt skogsbruk, åtminstone med nuvarande priser på virke, icke vore genomförbart.

Beträffande själva arbetskostnaderna torde ingen kunna klandra domänstyrelsen, om styrelsen sökt hålla dessa å nivå med de i den fria

arbetsmarknaden gällande. För att tillämpa denna princip hade det givetvis varit nödvändigt, att låta konkurrensen göra sig gällande, och som en följd härav hade hänsyn ej kunnat tagas till den arbetssökandes levnadsvillkor i övrigt. Att härvidlag de å kronoparkerna nedsatta lägenhetsinnehavarna — kolonister och skogstorpäre samt innehavare av odlings- och arrendelägenheter — icke alltid kunnat göra sig gällande i konkurrensen, torde få anses såsom en rätt så naturlig företeelse. På sådana revir, där antalet dylika lägenhetsinnehavare vore särskilt stort, såsom ex. Volgsjö revir i Vilhelmina socken, Västerbottens län, hade till följd av en del samverkande omständigheter under senare åren utbildats en viss lokal arbetsmarknad, som haft till följd, att en stor del utav revirets egna avverkningar kommit att utföras så gott som uteslutande med arbetare av nyssnämnda kategorier. Resultatet hade emellertid blivit rent ekonomiskt sett för reviret synnerligen otillfredsställande. I ett flertal fall och på skilda trakter hade emellertid förekommit, att icke så obetydliga arbeten igångsatts uteslutande i avsikt att bereda arbetslösa kolonister arbetsförtjänst. Resultatet av dylika arbeten hade alltid blivit mycket svagt för domänverkets vidkommande, och kunde givetvis icke betecknas såsom ekonomiskt tillfredsställande. Dessa arbetens igångsättande kunde över huvudtaget ej betraktas såsom affärsmässig drift.

Domänstyrelsen, som hade den uppfattningen, att styrelsen även framdeles borde ifråga om skogsdriften på kronomarkerna i nu ifrågakomna trakter följa samma linjer som hittills, hade emellertid av den förebragta utredningen bibringats den övertygelsen, att några särskilda åtgärder för att bereda kolonisterna arbete icke behöfde åtminstone för det närvarande ifrågakomma å kronoparkerna, enär dels kolonisterna numera torde hava förvärvat erforderlig skicklighet som skogsarbetare, för att i den allmänna arbetsmarknaden kunna förskaffa sig tillräckligt arbete, dels trävarukonjunkturerna och utvecklingen på trävaruindustriens område, som tagit sig uttryck i bland annat en utvidgad förarbetning av virket i samband med själva avverkningen, syntes skapa i betydlig omfattning ökade arbetstillfällen inom de nordligaste delarna av landet.

Domänstyrelsen komme emellertid att genom sina förvaltningsorgan, jägmästarna och kronojägarna, fullfölja upprättandet av den statistik, som Norrbottens läns kolonisationsnämnd åstadkommit för de senaste åren, samt i den mån densamma skulle giva vid handen, att särskilda åtgärder erfordrades för att tillgodose kolonisternas lojala krav på särskild arbetsförtjänst genom anordnande av arbete på kronoparkerna, tillse att dylika komme till utförande.

Såväl kolonisationsnämnderna som *egnahemsstyrelsen* ansluta sig i allt väsentligt till vad domänstyrelsen uttalat, och hava ej funnit några särskilda åtgärder erforderliga för beredande av arbetstillfällen åt kolonisterna.

Innan jag yttrar mig i frågan om anslagsbehovet för kolonisationsverksamheten för budgetåret 1931/1932, vill jag beträffande den verkställda, ovan återgivna utredningen rörande kolonisternas arbetstillfällen framhålla, att jag lika med domänstyrelsen, *egnahemsstyrelsen* och kolonisationsnämnderna ej finner särskilda åtgärder i avseende å denna angelägenhet för närvarande påkallade.

Departements-
chefen.

[108.] Vad härefter angår egnahemsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för instundande budgetår, har jag icke annat att erinra, än att den i staten för kolonisationsnämnden för Jämtlands och Västernorrlands län upptagna posten å 3,000 kronor till byggnadsbidrag för förflyttning av vissa byggnader, tillhöriga kolonisten J. F. Hammarström å Haverö kolonisationsområde, torde med hänsyn till Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut den 26 september 1930 ej erfordras och alltså böra utgå. Med denna jämkning skulle medelsbehovet komma att uppgå till (207,300 — 3,000 =) 204,300 kronor och sålunda understiga det för innevarande budgetår fastställda beloppet med (220,700 — 204,300 =) 16,400 kronor. Såsom egnahemsstyrelsen angivit, erfordras emellertid med hänsyn till påräknelig reservation å anslaget icke någon anslagsanvisning.

Jag har emellertid här velat redogöra för anslagsärendet, för att frågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

[109.] [109.] 7. Kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde. Under punkten 116 i nionde huvudtiteln av 1923 års statsverksproposition har, vid äskande av anslag för dikning m. m. å Alträskes kolonisationsområde i Norrbottens län, redogörelse lämnats för uppkomsten av upplåtelser å området samt villkoren för dessa upplåtelser. (Jmf. ock prop. 1925: 90 och prop. 1929: 198.)

Närmaste tillsynen över nybyggesverksamheten å kolonisationsområdet handhaves av en nämnd, Alträskes nybyggesnämnd, för vilken den 21 juni 1912 fastställts reglemente, däri sedermera den 17 augusti 1928 och den 22 augusti 1930 vidtagits vissa ändringar.

För budgetåret 1930/1931 har riksdagen till gäldande av de nybyggesnämndens utgifter, vilka icke täckas av inflytande avgifter, anvisat ett extra förslagsanslag av 3,330 kronor.

Kungl. Maj:t har den 22 augusti 1930 fastställt inkomst- och utgiftsstat för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 för Alträskes nybyggesnämnd.

Däri upptagas såsom *inkomster*, förutom erforderligt statsanslag, hyvlings- och legosågavgifter 500 kronor och arrendeavgifter 10 kronor.

Å andra sidan ingå i staten följande *utgifter*:

Amortering av hyvelmaskin enligt kungl. brevet till länsstyrelsen i Norrbottens län den 17 mars 1922	kronor	361
Brandförsäkringspremier för sågen	»	500
Diverse omkostnader för sågens underhåll	»	300
Förvaltningskostnader	»	1,100
Annonser och diverse andra utgifter	»	200
Grusning av vissa kolonatvägar	»	500
Kronoutskylder	»	175
Kommunalutskylder	»	1,000

summa kronor 4,136.

Kungl. Maj:t har tillika medgivit, att besparingar, som kunna uppkomma å någon i staten angiven utgiftspost, må användas till täckande av brist å annan, ej till förvaltningskostnader avsedd post i staten.

I skrivelse den 11 september 1930 har *Alträskes nybyggesnämnd* gjort framställning om anslag för verksamheten för budgetåret 1931/1932 med 4,201 kronor, utgörande, enligt uppgjort statförslag, skillnaden mellan utgifter och inkomster.

Statförslaget, som balanserar å 4,721 kronor, företer vid jämförelse med ovanberörda av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår fastställda stat följande höjningar å *utgiftssidan*, nämligen för vardera av posterna »förvaltningskostnader» samt »annonser och diverse andra utgifter» med 100 kronor, för grusning av vissa kolonativägar — jämte rensning av avloppsdiken — med 300 kronor samt för krono- och kommunalutskylder med 85 kronor, d. v. s. med i allt 585 kronor. *Inkomstsidan* upptager en ökning å posten arrendeavgifter med 10 kronor.

I remissutlåtande i ärendet den 20 oktober 1930 anför *statens egna-hemsstyrelse* följande.

Rörande den i statförslaget upptagna posten förvaltningskostnader hade *egnahemsstyrelsen* från *nybyggesnämnden* inhämtat, att nämnda kostnader beräknats på följande sätt, nämligen:

Arvode till ombudsmannen	kronor	700
Resor för ombudsmannen och nämndens ledamöter	»	400
Telefon m. m.	»	100
summa kronor		1,200.

Härtill komme i statförslaget upptagen post annonser och diverse andra utgifter å 300 kronor.

I den för budgetåret 1930/1931 av Kungl. Maj:t fastställda inkomst- och utgiftsstaten för nämnden hade förvaltningskostnaderna upptagits till 1,100 kronor och posten annonser och diverse andra utgifter till 200 kronor eller tillsammans 1,300 kronor. Då inga skäl syntes föreligga att höja nu angivna poster för budgetåret 1931/1932, ville *egnahemsstyrelsen* hemställa, att berörda utgifter måtte upptagas till samma belopp, som i den för nämnden för innevarande budgetår fastställda staten.

Mot det av nämnden i övrigt uppgjorda statförslaget hade *egnahemsstyrelsen* ingen erinran.

Med de av *egnahemsstyrelsen* sålunda föreslagna ändringarna i *nybyggesnämndens* statförslag skulle nämndens beräknade utgifter för budgetåret 1931/1932 komma att överstiga inkomsterna med i runt tal [(4,721 — 200 =) 4,521 — 520 =] 4,000 kronor.

Jag finner icke anledning till erinran mot statförslaget, sådant det samma förordats av *statens egna-hemsstyrelse*. Detsamma förutsätter, såsom nämnt, anslagsanvisning till belopp av 4,000 kronor; och hemställer jag förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Departements-
chefen.*

att till gäldande av vissa av kolonisationsverksamheten å *Alträskes kolonisationsområde* i *Norrbottnens län* föranledda utgifter anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 4,000.

Grundförbättringar.

[110.] [110.] 8. Statens avdikningsanslag. Under en följd av år anvisade riksdagen under benämningarna »allmänna avdikningsanslaget» och »norrländska avdikningsanslaget» medel till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av myrutedikningar och vattenavtappningar. Genom beslut av 1926 års riksdag sammanslogos nämnda två anslag till ett, benämnt statens avdikningsanslag, och antogos därvid ändrade grunder för understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av sådana torrlägningsföretag, vilka avsåge höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande såsom åker eller ständig slätter- eller betesvall.

Bestämmelser angående villkoren för erhållande av statsbidrag från statens avdikningsanslag äro meddelade i kungörelsen den 11 juni 1926 (nr 257) med däri genom kungörelse den 27 juni 1929 (nr 215) gjord ändring.

Riksdagen plägar årligen bestämma det belopp, intill vilket statsbidrag ur anslaget må av Kungl. Maj:t för det nästkommande budgetåret beviljas. Härjämte anvisar riksdagen visst anslagsbelopp för finansieringen av sagda bidrag. Anslaget har karaktär av reservationsanslag. Av följande tabell framgå för ett vart av budgetåren 1926/1931 dels den bestämda bidragssumman, dels de anvisade anslagsbeloppen:

Budgetår	Av riksdagen bestämd bidragssumma	Anvisat anslag
1926/1927	2,500,000	1,800,000
1927/1928	3,100,000	2,100,000
1928/1929	3,100,000	2,600,000
1929/1930	3,100,000	2,600,000
1930/1931	4,000,000	3,800,000.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om beredande av medel för budgetåret 1931/1932 för fortsatt utlämnande av statsbidrag från avdikningsanslaget. Häri hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att *dels* Kungl. Maj:t måtte bliva i tillfälle att till understödjande av sådana torrlägningsföretag, vilka avsåge höjandet av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande såsom åker eller ständig slätter- och betesvall, under budgetåret 1931/1932 bevilja statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhopa 5,300,000 kronor, *dels ock* så stort belopp tillfördes anslaget, att under nämnda tid medel måtte finnas tillgängliga för utbetalning från anslaget av sammanlagt 4,300,000 kronor.

Över lantbruksstyrelsens framställning har *statskontoret* den 15 december 1930 avgivit yttrande.

I detta sammanhang må erinras, att i statsverkspropositionen till 1930

års riksdag dåvarande chefen för jordbruksdepartementet dels under nionde huvudtiteln punkt 104 och dels under utgifter för kapitalökning bil. 6 punkt 1 i samband med anmälan av anslagsbehovet för budgetåret 1930/1931 för statens avdikningsanslag respektive statens avdikningslånefond framhöll önskvärdheten av en jämnare fördelning de olika budgetåren emellan av de belopp, som borde tillföras avdikningsanslaget ävensom avdikningslånefonden för att de skulle kunna motsvara de krav, som på grund av statens gjorda åtaganden gent emot företagen ställdes å desamma, ävensom ifrågasatte anordnande av undersökning rörande ändamålsenligaste sättet att undanröja de olägenheter, särskilt ur budgetär synpunkt, som uppstode genom en dylik ojämn fördelning. I anslutning till sagda uttalanden har Kungl. Maj:t den 9 maj 1930 anbefallt statskontoret att, efter samråd med lantbruksstyrelsen och riksräkenskapsverket, verkställa den sålunda ifrågasatta undersökningen samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen må föranleda. Med skrivelse den 15 december 1930 har statskontoret inkommit med utredning i ämnet.

Ifrågavarande ärenden äro föremål för vidare handläggning inom jordbruksdepartementet. Först framdeles, sedan denna avslutats, kan jag underställa Kungl. Maj:t spørgsmålet om avlåtande till riksdagen av proposition i ämnet. Emellertid bör anslag för ändamålet redan nu beräknas, och synes ett belopp av 3,800,000 kronor böra upptagas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som må
varda riksdagen förelagd, under benämningen statens
avdikningsanslag beräkna för budgetåret 1931/1932 ett
belopp av kronor 3,800,000.

[111.] 9. **Undersökning rörande vattenavledning från Helgeåns vattenområde.** För utredning och undersökning rörande vattenavledning från Helgeåns vattenområde beviljade 1930 års riksdag ett anslag av 50,000 kronor, och anvisades därav för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor (prop. nr 200; R. skr. nr 232).

[111.]

Den 26 september 1930 ställde Kungl. Maj:t sistnämnda belopp, 20,000 kronor, till länsstyrelsens i Kristianstads län förfogande, att under vissa villkor användas för därmed avsett ändamål.

I skrivelse den 27 september 1930 har *länsstyrelsen i Kristianstads län* — som förutsätter, att utrednings- och undersökningsarbetet bör kunna slutföras under loppet av två till tre år — hemställt, att Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen för budgetåret 1931/1932 måtte för ifrågavarande ändamål upptaga ett belopp av 20,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i infordrat yttrande den 17 oktober 1930 tillstyrkt bifall till länsstyrelsens förevarande framställning.

[111.]
Departements-
chefen.

Med hänsyn till de betydande intressen, som genom de ogynnsamma vattenståndsförhållandena inom Helgeåns vattenområde stå på spel, samt ett blivande vattenavledningsföretags omfattning, ansågs vid frågans behandling i föl det vara av största vikt, att undersökning rörande orsakerna till olägenheterna samt möjligheterna och medlen för deras avhjälpan med det snaraste ägde rum ävensom att staten ställde medel till förfogande för bestridande av kostnaderna för undersökningen. Riksdagen beviljade för ändamålet ett anslag av 50,000 kronor, varav en första del, 20,000 kronor, uppfördes å riksstaten för innevarande budgetår. Framställning föreligger nu om uppförande av enahanda belopp, 20,000 kronor, å riksstaten för nästinstundande budgetår. Detta innebär i huvudsak allenast ett fullföljande av följårets beslut i ämnet. Det belopp, som nu torde böra äskas, synes mig dock lämpligen kunna begränsas till 15,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det för utredning och undersökning rörande vattenavledning från Helgeåns vattenområde av 1930 års riksdag beviljade anslaget av 50,000 kronor anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 15,000.

[112.]

[112.] 10. Statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Från och med år 1927 har riksdagen varje år efter framställning av Kungl. Maj:t anvisat ett extra reservationsanslag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Det förslag i ämnet, som Kungl. Maj:t genom proposition nr 157 framlade för 1927 års riksdag, var grundat på ett av 1925 års kolonisationssakkunniga den 18 oktober 1926 avgivet betänkande (st. off. utr. 1926: 21).

Av riksdagen för respektive budgetår för ändamålet anvisade anslag uppgå till följande belopp.

Budgetår	Anslag	Till betesförbättring har av anslaget fått tagas i anspråk
1927/1928.....	kronor 400,000	100,000
1928/1929.....	» 800,000	200,000
1929/1930.....	» 1,000,000	250,000
1930/1931.....	» 1,100,000	250,000.

Beträffande den för betesförbättring avsedda delen av anslaget äger Kungl. Maj:t rätt att, därest förhållandena skulle därtill giva anledning, för nämnda ändamål taga i anspråk större belopp av anslaget, än vad för respektive budgetår utvisas av tabellen.

Beträffande det för budgetåret 1930/1931 anvisade anslaget innefattade Kungl. Maj:ts förslag beviljande av 1,000,000 kronor, varav intill 250,000 kronor skulle avses såsom bidrag till betesförbättringar. I sitt förslag förutsatte Kungl. Maj:t tillika, att av den för nyodlingen avsedda delen av anslaget intill 50,000 kronor skulle få tagas i anspråk såsom bidrag för stenröjning av redan odlad jord. Uti vissa inom riksdagen väckta motioner yrkades på höjning av förevarande anslag upptill 1,500,000 kronor. Riksdagen, som icke ville motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag med avseende å statsbidrag till stenröjning, anvisade i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och de väckta motionerna för budgetåret 1930/1931 förenämnda belopp av 1,100,000 kronor.

Villkoren för berörda statsbidrag äro meddelade i kungörelsen den 20 maj 1927 (nr 206) med däri genom kungörelsen den 30 juli 1930 (nr 326) gjorda ändringar.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anslag för budgetåret 1931/1932. Därvid har styrelsen anført följande.

De för ifrågavarande ändamål hittills anvisade medlen hade rönt en synnerligen stark efterfrågan, vilket närmare belystes av nedanstående tabell öfver till lantbruksstyrelsen inkomna ansökningar om statsbidrag från anslaget:

År	S ö k t a b i d r a g s b e l o p p f ö r			Summa
		nyodling	betesförbättring	
1928	 kronor	1,583,828: —	290,147: —	1,873,975: —
1929	»	1,763,238: 50	396,275: —	2,159,513: 50
1930	»	1,462,776: 25	462,019: 25	1,924,795: 50

Vid jämförelse mellan dels anvisade medel och dels av hushållningssällskapen sökta bidrag framginge, att det under ifrågavarande år i endast relativt ringa utsträckning varit möjligt att tillgodose de inkomna ansökningarna om bidrag. Vad beträffade det för löpande budgetår anvisade (för 1931 avsedda) anslaget å 1,100,000 kronor kunde likaså förväntas, att ansökningar om bidrag från detsamma inkomme i sådan omfattning, att anslaget komme att visa sig otillräckligt. Härtill torde även medverka, att statsbidrag från och med nämnda år kunde utgå jämväl till stenröjning av redan odlad jord.

Med hänsyn till den för höjande av det mindre jordbruket stora betydelsen av den verksamhet, som ifrågavarande anslag vore avsett att främja, syntes medel för ändamålet böra anvisas jämväl för 1932.

Det kunde med visshet förutses, att medelsbehovet nämnda år icke komme att utvisa någon minskning. Beträffande storleken av det anslag, som för budgetåret 1931/1932 borde för ändamålet anvisas, erinrade lantbruksstyrelsen vidare, att 1925 års kolonisationssakkunniga beräknat det årliga medelsbehovet till 1,500,000 kronor, varav intill en tredjedel eller högst 500,000 kronor borde få användas till betesförbättring. Lantbruksstyrelsen funne sig för sin del böra förorda, att anslag intill av kolonisationssakkunniga

[112.] sålunda beräknade belopp, nämligen 1,000,000 kronor för nyodling och 500,000 kronor för betesförbättring, ställdes till förfogande för nämnda budgetår. Den därigenom uppkommande relativt stora höjningen av statsbidraget till betesförbättring syntes motiverad av det ökade intresse för nämnda arbeten, som kunde utläsas av den starkt uppåtgående tendensen i antalet ansökningar om bidrag till desamma. Medan för 1928 de för betesförbättring sökta bidragsbeloppen uppginge till endast 15.5 procent av samtliga till lantbruksstyrelsen inkomna ansökningar om bidrag från anslaget, hade sålunda beträffande ansökningarna för 1930 nämnda proportion ökat till 24 procent. Därjämte kunde framhållas, att av det för 1930 tillgängliga anslaget å 1,000,000 kronor ett belopp av 300,000 kronor eller 30 procent tillförts betesförbättringen. Med nu föreslagen höjning till 500,000 kronor av statsbidraget för sistnämnda ändamål torde ett överskridande av desamma icke behöva förutsättas. Av det anslag å 1,000,000 kronor, som enligt föreliggande förslag skulle för år 1931 bli tillgängligt för nyodling, torde högst 50,000 kronor böra reserveras för stenröjning av redan odlad jord.

På grund av vad sålunda blivit anfört hemställde lantbruksstyrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att för utlämnande under 1932 av statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra reservationsanslag av 1,500,000 kronor, därav intill 50,000 kronor må användas till stenröjning av redan odlad jord samt intill 500,000 kronor till betesförbättring.

Statskontoret har den 15 september 1930 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid yttrat följande.

Ifrågavarande anslag höjdes av 1930 års riksdag med 100,000 kronor. Försiktigheten och hänsynen till övriga krav på statskassan syntes bjuda, att större ökning ej heller vidtoges med avseende å anslagets belopp för budgetåret 1931/1932. Därest alltså 1,200,000 kronor komme att för sagda ändamål äskas av nästkommande års riksdag, torde härav 300,000 kronor böra avses för betesförbättringar.

*Departements-
chefen.*

Den verksamhet, som här ifrågavarande anslag avser att främja, är av stor betydelse för möjliggörande av utveckling och förbättring av ofullständiga jordbruk. Riksdagen har också genom att år från år höja anslaget understrukit verksamhetens vikt. Erinras må även, att fjolårets riksdag i skrivelse den 23 maj 1930, nr 276, i anledning av väckta motioner rörande vissa sociala jordfrågor, bland annat, begärt utredning rörande de ytterligare åtgärder, som kunde vara ägnade att främja utökandet av ofullständiga jordbruk. Dylik utredning är jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 4 december 1930 igångsatt genom särskilda sakkunniga i samband med utredning av andra sociala jordfrågor.

Lantbruksstyrelsen har nu föreslagit en höjning av anslaget från 1,100,000 kronor till 1,500,000 kronor. Statskontoret har ansett, att beloppet ej borde höjas över 1,200,000 kronor.

För egen del finner jag visserligen skäl tala för en höjning av anslaget. Av lantbruksstyrelsen angivna belopp å sökta bidrag giva vid handen, att intresset

alltjämt är stort för ifrågavarande betydelsefulla verksamhet. Jag är emellertid, med hänsyn till övriga viktiga krav på statskassan, nödsakad ifrågasätta, att anslaget för nästkommande budgetår upptages med oförändrat belopp eller 1,100,000 kronor.

Av anslaget torde i betraktande av den betydande stegringen i beloppet av sökta betesförbättringsbidrag för 1930, såsom statskontoret ifrågasatt, 300,000 kronor böra avses för betesförbättringar. Kungl. Maj:t torde dock böra äga enahanda rätt som hittills att för betesförbättringar, därest förhållandena skulle därtill giva anledning, använda större belopp än det sålunda särskilt angivna.

Med avseende å statsbidrag till stenröjning å redan odlad jord förutsätter jag i likhet med lantbruksstyrelsen att, liksom beträffande anslaget för innevarande budgetår, intill 50,000 kronor må för detta ändamål få tagas i anspråk av den till nyodlingar avsedda delen av anslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utlämnande under 1932 av statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 1,100,000.

därav intill 300,000 kronor må användas till utlämnande av statsbidrag till betesförbättringar, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle därtill giva anledning, för sistnämnda ändamål taga i anspråk större belopp av ifrågavarande anslag.

11. Jordbrukskommissioner, oförändrat ordinarie förslagsanslag (se IX H. T. 1928 p. 94) kronor 25,000 .

J. **Fiskeriväsendet.**

[113.] [113.] 1. **Statens lokala fiskeriadministration.** Ordinarie förslagsanslaget till statens lokala fiskeriadministration är jämlikt beslut av 1930 års riksdag (prop. nr 264; R. skr. nr 323) uppfört med 81,000 kronor. Följande stat tillämpas från och med budgetåret 1930/1931:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 65,100
Arvode till en fiskeriingenjör	» 4,000
Arvoden till två fiskeristipendiater, vardera arvudet å 3,000 kronor, vilket belopp efter tre år kan höjas med 500 kronor	» 7,000
Renskrivning och andra kontorskostnader	» 4,900

Förslagsanslag kronor 81,000.

Uti det under punkt 3 omförmälda *sakkunnigbetänkandet* föreslås, att resekostnads- och traktamentsersättningen till befattningshavarna vid den lokala fiskeriadministrationen, vilken ersättning nu bestrides från nionde huvudtitelns allmänna reseanslag, skulle från och med instundande budgetår utbrytas ur sagda anslag och i stället uppföras såsom särskild anslagspost i staten för administrationen. Som kostnaderna i fråga under budgetåret 1928/1929 uppgått till 33,423 kronor, borde anslagsposten uppföras med förslagsvis 35,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i den under punkt 3 omnämnda promemorian mot förslaget icke framställt annan erinran än att, med hänsyn bland annat till att från och med innevarande budgetår tillkommit ytterligare en ordinarie fiskerintendent, anslagsposten till reseersättningar borde upptagas med 38,000 kronor.

*Departement-
chefen.*

Jag har icke något att erinra mot förslaget, i anslutning vartill ordinarie förslagsanslaget till statens lokala fiskeriadministration från och med instundande budgetår skulle förhöjas till 119,000 kronor, att disponeras enligt följande

Stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 65,100
Arvode till en fiskeriingenjör	» 4,000
Arvoden till två fiskeristipendiater, vardera arvudet å 3,000 kronor, vilket belopp efter tre år kan höjas med 500 kronor	» 7,000
Renskrivning och andra kontorskostnader	» 4,900
Reseersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 38,000

Förslagsanslag kronor 119,000.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att [113.]

a) godkänna det av mig förordade förslaget till stat för statens lokala fiskeriadministration, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932,

b) vid bifall här till höja *ordinarie förslagsanslaget* till statens lokala fiskeriadministration,

nu	kronor	81,000,
med	»	38,000
till	»	119,000.

[114.] 2 och 3. Undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket. [114.]
I skrivelse den 31 maj 1930, nr 323, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition den 14 mars 1930, nr 264, angående åtgärder för upphjälpande av sötvattensfisket m. m. har riksdagen, under återopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 73, anmält, att riksdagen, bland annat, *dels* antagit ett i statsrådsprotokollet till nämnda proposition omförmält, av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse gjort erbjudande att bekosta upprättande av ett] centrallaboratorium för insjöfisket m. m., *dels* till avlöningskostnader för en sådan undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket för] budgetåret 1930/1931 beviljat ett extra förslagsanslag av 2,800 kronor och *dels* till omkostnader för driften av nämnda anstalt för samma budgetår beviljat ett extra reservationsanslag av 1,700 kronor.

Riksdagens nämnda beslut avsåg, förutom anordnande av två lokala försöksstationer, upprättande med anlitan av ovanberörda donation av en central anstalt för undersöknings- och försöksverksamhet på sötvattensfiskets område. Kostnaderna för avlöningar vid anstalten och driften av densamma skulle bestridas av statsmedel.

Den av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag godkända avlöningsstaten för anstalten har följande utseende:

2 laboratorer, lönegrad B 26	kronor	16,248
1 fiskmästare, » B 10	»	2,988
1 vaktmästare, » B 5	»	2,208
1 kontorsbiträde, » B 4	»	2,052
Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>		1,004

Förslagsvis kronor 24,500.

De årliga driftkostnaderna för anstalten upptogs i propositionen till 15,000 kronor, vilken beräkning av riksdagen lämnades utan erinran.

De av fjolårets riksdag beviljade anslagen avsågos för anställande av en laborator och fiskmästaren för en tid av tre månader under budgetåret

[114.] 1930/1931 samt för arrendeavgift och driftkostnader i övrigt för sist-nämnda tid.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* erinrat om, att driftkostnaderna för anstalten av styrelsen beräknats till 19,000 kronor. Föredragande departementschefen hade i berörda proposition anført, att dessa kostnader åtminstone tills någon erfarenhet vunnits om medelsbehovet ej borde beräknas högre än vad statskontoret ifrågasatt eller 15,000 kronor, därvid han emellertid tillika uttalat som möjligt, att nämnda belopp kunde befinnas vara väl knappt tilltaget. Härefter har *lantbruksstyrelsen* anført följande.

Under dessa omständigheter ansåge *lantbruksstyrelsen* sig för budgetåret 1931/1932 icke böra ifrågasätta högre anslag till driftkostnaderna än 15,000 kronor.

Då ifrågavarande anstalt beräknades kunna upptaga sin verksamhet i full utsträckning från och med budgetåret 1931/1932, bleve utgifterna enligt nämnda stat ävensom för driften nödvändiga från ingången av samma budgetår.

Lantbruksstyrelsen hemställde därför, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att anvisa för budgetåret 1931/1932 *dels* till avlöningskostnader vid centralanstalten för undersöknings- och försöksverksamhet på sötvattensfiskets område ett extra förslagsanslag av 24,500 kronor, *dels ock* till omkostnader för driften av nämnda anstalt ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Härefter har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 8 november 1930 anført följande.

Sedan hinder visat sig möta för anstaltens förläggande till det område å Kersön, vars disponerande för ändamålet *lantbruksstyrelsen* räknat med, blev det för styrelsen nödvändigt att utreda möjligheten att förlägga anstalten till annan lämplig plats. Denna utredning hade nu givit till resultat, att *lantbruksstyrelsen* preliminärt avtalat med vederbörande om arrendering för ändamålet av ett område å nordöstra Lovön, vilken plats i avseende å betingelserna för ifrågavarande verksamhets ändamålsenliga bedrivande finge anses jämställd med det förutnämnda området å Kersön. Genom denna nya utredning angående anstaltens förläggning hade emellertid förberedelserna för dess uppförande blivit försenade omkring tre månader, vilket förhållande givetvis även medförde en viss förskjutning i anslagsbehovet. Sålunda torde till en början det ovannämnda, av riksdagen för löpande budgetår anvisade anslaget å 2,800 kronor till avlöningar icke komma att till någon del tagas i anspråk och det samtidigt anvisade anslaget å 1,700 kronor, avsett till anstaltens drift, endast behöva anlitas för gäldande av 500 kronor i arrende för anstaltsområdet. Men även anstaltens anslagsbehov för budgetåret 1931/1932 torde komma att röna inverkan av ovanberörda försening i anstaltens uppförande. I sin förutnämnda skrivelse den 23 augusti 1930 angående anslagsäskanden för nyssnämnda budgetår, vartill *lantbruksstyrelsen* tilläte sig hänvisa, räknade styrelsen med att verksamheten skulle under hela budgetåret 1931/1932 uppehållas i full utsträckning. Den nu inträffade förseningen torde emellertid medföra, att verksamhe-

ten icke kunde beräknas vara fullt igång förrän tidigast den 1 oktober 1931. Detta åter innebure, att endast för tiden 1 oktober 1931—30 juni 1932 fullt anslagsbehov torde få anses föreligga, och att alltså för denna tid skulle behöva erfordras tre fjärdedelar av de av lantbruksstyrelsen i meranämnda skrivelse den 23 augusti 1930 äskade beloppen av 24,500 kronor och 15,000 kronor, det ville säga 18,375 kronor respektive 11,250 kronor. För tiden 1 juli—30 september 1931 åter torde anslagsbehovet få anses föreligga allenast i den utsträckning, lantbruksstyrelsen tidigare räknat med för tiden 1 april—30 juni 1931, eller sålunda med 2,800 kronor till löner och — då arrendeavgift för denna tid beräknades gulden av de för löpande budgetår anvisade medel — 1,200 kronor till omkostnader för driften. Sammanlagt skulle sålunda för anstalten för budgetåret 1931/1932 erfordras dels 21,175 (2,800 + 18,375) kronor eller i avrundat tal 21,000 kronor till avlöningskostnader, dels ock 12,450 (1,200 + 11,250) kronor till omkostnader för driften.

Under åberopande av vad sålunda anförts finge lantbruksstyrelsen, med ändring av sitt i förutnämnda skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 augusti 1930 gjorda äskande av anslag till bestridande av kostnader under budgetåret 1931/1932 för en central anstalt för undersöknings- och försöksverksamhet på sötvattensfiskets område, hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att för sagda budgetår anvisa *dels* till avlöningskostnader för nämnda anstalt ett extra förslagsanslag av 21,000 kronor, *dels ock* till omkostnader för samma anstalts drift ett extra reservationsanslag av 12,450 kronor.

Den i lantbruksstyrelsens sistberörda framställning gjorda anslagsberäkningen föranleder ingen annan erinran från min sida, än att det till driftkostnader för anstalten upptagna beloppet bör minskas med 1,200 kronor motsvarande den behållning, som enligt vad lantbruksstyrelsen anförat kommer att uppstå å det för innevarande budgetår för samma ändamål beviljade reservationsanslaget å 1,700 kronor. Detta anslag bör sålunda uppföras med 11,250 kronor, vilket belopp torde avrundas till 11,200 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1931/1932 anvisa

a) till avlöningar vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket ett *extra förslagsanslag* av kronor 21,000;

b) till driftkostnader för nämnda anstalt ett *extra reservationsanslag* av » 11,200.

Departements-
chefen.

Fiskerinäringens understöd.

4. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, *oförändrat ordinarie reservationsanslag* (se prop. 1930 nr 264) kronor 122,500.

5. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, *oförändrat ordinarie reservationsanslag* (se prop. 1930 nr 264) kronor 36,000.

[115.] [115.] 6 och 7. **Södra Sveriges fiskeriförening.** Till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening för dess fortlöpande verksamhet har riksdagen för varje år från och med 1908 anvisat särskilt anslag. För ett vart av budgetåren 1925/1931 har sålunda anvisats såsom extra anslag dels såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor, dels ock såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor eller tillhopa 26,000 kronor.

För uppförande av bostad åt föreståndaren för föreningens försöksverksamhet vid Aneboda har därjämte för budgetåret 1930/1931 anvisats ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

I två särskilda till Kungl. Maj:ts inkomna ansökningar har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* dels med bifogande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1931/1932 hemställt, att Kungl. Maj:tt måtte vidtaga åtgärder för att föreningen måtte för samma budgetår komma i åtnjutande av ett statsunderstöd av 25,400 kronor, varav 8,650 kronor till föreningens upplysningsverksamhet och 16,750 kronor till dess fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet, dels anhållit om anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett fyllnadsanslag å 3,000 kronor för uppförandet av ovanberörda föreståndarbostad vid Aneboda.

Föreningens
allmänna
verksamhet.

I ovanberörda statförslag hava *utgifterna* för budgetåret 1931/1932 upptagits till 41,150 kronor mot 44,450 kronor för innevarande budgetår.

Såsom *inkomster* i statförslaget för 1931/1932 hava upptagits anslag från hushållningssällskapen med 1,800 kronor samt beräknad inkomst av fiske och fiskodling 10,950 kronor eller tillhopa 12,750 kronor. Skillnaden mellan utgifts- och inkomstbeloppen (41,150 — 12,750 =) 28,400 kronor motsvaras av de begärda statsbidragen.

Över förstnämnda framställning har *lantbruksstyrelsen* den 23 augusti 1930 avgivit infortrat utlåtande. Därvid har styrelsen anfört följande:

Lantbruksstyrelsen hölle före, att föreningens verksamhet alltjämt vore av stor betydelse för utvecklingen av landets sötvattensfiske. Styrelsen ville därför, då föreningen fortfarande vore i behov av understöd, förordna, att föreningen för uppehållande av sin verksamhet erhöles statsunderstöd jämväl för budgetåret 1931/1932.

Utgiftsförslaget utvisade, såvitt anginge budgetåret 1931/1932, en minskning i jämförelse med föregående budgetår med 3,300 kronor. Denna minskning berodde huvudsakligen därpå, att den under förra året av föreningen övertagna dammen på Drättingeområdet iordningställdes och under året ej komme att utfiskas. Vidare hade utgifterna för dammarbeten och reparationer kunnat nedbringas med 1,000 kronor, varjämte arrendebeloppet något minskats. Vidare hade sänkningar skett uti posterna redskap, inventarier samt löner och provisioner, därvid föreståndarens löneförmåner sänkts med 600 kronor, motsvarande nu utgående hyresbidrag. Då bostadsbyggnad nu komme att med statsmedel uppföras åt honom, behövde detta hyresbidrag icke längre utgå. Lantbruksstyrelsen hade ej något att erinra mot de föreslagna utgiftsposterna.

På *inkomstsidan* hade anslag från hushållningssällskap beräknats till 500 kronor lägre än föregående budgetår eller till 1,800 kronor, enär bidrag från Hallands läns hushållningssällskap numera ej erhöles. Den beräknade inkomsten av fiske och fiskodling, sammanlagt 10,950 kronor, vore avsevärt lägre än den härför för föregående år beräknade inkomsten. Detta berodde på, att dammarna vid Drättinge och Liatorp ej komme att utfiskas under året och sålunda ej lämna någon avkastning. Mot inkomstberäkningen i dessa delar hade lantbruksstyrelsen ej heller något att erinra.

Statsbidraget för uppehållande av föreningens verksamhet torde böra bestämmas till 25,400 kronor, varav 8,650 kronor till upplysningsverksamhet och 16,750 kronor till den fiskeribiologiska undersöknings- och försöksverksamheten.

För erhållande av begärt statsbidrag torde böra uppställas samma villkor som föreskrivits genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 mars 1928, den 22 mars 1929 och den 3 juli 1930.

Innan jag härefter närmare ingår på den av fiskeriföreningen gjorda framställningen om ett fyllnadsanslag å 3,000 kronor till det för budgetåret 1930/1931 beviljade anslaget för uppförande av en föreståndarbostad, torde jag få bringa i erinran vad som förekom i samband med anvisande av sistnämnda anslag.

I en till Kungl. Maj:t den 30 augusti 1929 ingiven framställning hemställde föreningen om ett statsanslag av 17,000 kronor för uppförande av en bostadsbyggnad vid Aneboda åt föreningens föreståndare. Härvid återopade föreningen en av byggmästaren Josua Persson i Lamhult utförd, vid ansökningen fogad preliminär skiss till byggnaden, som Persson erbjudit sig uppföra för en kostnad av 15,500 kronor, vartill skulle komma erforderliga väg- och planeringsarbeten efter en beräknad kostnad av 1,500 kronor. Byggnadsstyrelsen överlämnade med infordrat utlåtande över framställningen den 9 november 1929 ett omarbetat förslag, vilket åskådliggjordes å en vid utlåtandet fogad ritning, och anförde därvid, att detta förslag innebure en lämpligare rumsindelning, varjämte byggnadens planyta minskats. Den för det ursprungliga förslaget angivna byggnadskostnaden å 15,500 kronor syntes byggnadsstyrelsen knappt beräknad, men ansågs förslå för genomförande av det omarbetade förslaget, vilket styrelsen förordade till utförande. I nionde huvudtiteln, punkten 108, till 1930 års riksdag förordade departementschefen, att statsanslag å det av föreningen begärda beloppet 17,000 kronor lämnades föreningen för utförande av en bostadsbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med den inom byggnadsstyrelsen uppgjorda ritningen. Kungl. Maj:ts i anslutning härtill avfattade förslag bifölls av riksdagen.

I sin nu förevarande framställning om fyllnadsanslag å 3,000 kronor har föreningen anført följande.

Sedan detaljerade ritningar blivit utförda och entreprenadanbud infordrade, hade det visat sig, att kostnaderna med något över 3,000 kronor komme att överstiga de ursprungligen beräknade. För att icke fördröja

Föreståndar-
bostaden vid
Aneboda.

[115.] arbetets utförande hade föreningen det oaktat nu kontrakterat med byggmästaren Gustaf Berg, Alvesta, om uppförande av byggnaden i överensstämmelse med framställningen bifogade ritningar samt utförande av allt målningsarbete för en sammanlagd summa av 14,889 kronor. Härtill komme emellertid kostnaderna för värmeledning och sanitära anläggningar, vilka enligt det lägsta anbudet från firman O. S. Welanders Eftr., Växjö, belöpte sig på 4,700 kronor, därav för värmeledningen 2,780 kronor och för de sanitära anordningarna 1,920 kronor. Förutom planeringsarbetena å tomten, vilka komme att draga en kostnad av över 1,000 kronor, komme således kostnaderna för den färdiga byggnaden att belöpa sig på 19,589 kronor. Att summan blivit så mycket högre än den av föreningen 1929 beräknades berodde väsentligen på, att de sanitära anordningarna under senaste året avsevärt fördyrats, samt att kostnaderna för alla målningsarbeten stigit med cirka 50 procent. Då, såsom framginge av ovanberörda förslag till inkomst- och utgiftsstat för räkenskapsåret 1931/1932, föreningen icke utan ett särskilt anslag kunde balansera utgifterna under samma år, finge föreningens styrelse hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för, att föreningen under nämnda räkenskapsår måtte erhålla ett fyllnadsanslag å 3,000 kronor för uppförande av föreståndarbostaden i Aneboda.

Byggnadsstyrelsen har i infordrat utlåtande den 14 augusti 1930 anført följande.

Den vid föreningens förevarande ansökning bifogade ritningen utvisade att föreningen, med frångående av det tidigare förslaget, ämnade uppföra en byggnad, som komme att bliva något större än den ursprungligen avsedda, dock med samma rumsantal ehuru delvis annan planlösning. Den uppkommande kostnadsökningen hade visat sig direkt svara mot den tillämnade utökningen. Det tidigare förslaget avsåge en byggnad om 940 kubikmeter, som i uppförande skulle betinga den av föreningen angivna byggnadskostnaden eller omkring 15,500 kronor, vilket motsvarade ett belopp av 16 kronor 50 öre per kubikmeter. Nu förevarande förslag avsåge en byggnad med en volym av 1,190 kubikmeter, som med samma byggnadskostnad per kubikmeter skulle i uppförande betinga 19,635 kronor.

Byggnadsstyrelsen funne det nya förslaget väl planlagt, och trots utökningen kunde rummen icke sägas vara för stora för en byggnad av den art, varom här vore fråga. Den beräknade byggnadskostnaden om sammanlagt omkring 20,000 kronor måste betraktas såsom synnerligen låg för en byggnad av nu angivna storlek.

På grund härav finge byggnadsstyrelsen tillstyrka bifall till förevarande ansökning.

Härefter har på min anmodan från föreningens ordförande överlämnats en av föreståndaren hos föreningen uppgjord, den 9 september 1930 dagtecknad *promemoria* med komplettering och närmare förklaring av de i föreningens ifrågavarande framställning lämnade uppgifter.

I promemorian framhålles först, att den förenämnda av byggnadsstyrelsen omarbetade ritningen icke varit så i detalj utförd, att den kunde antagas vara avsedd att utan vidare läggas till grund för bostadsbyggnadens utförande. För byggnadsförslagets definitiva utformande ävensom för erhållande av en detaljerad byggnadsbeskrivning hade förening-

en därför hänvänt sig till arkitekten A. Wiman, Växjö, som utfört den vid föreningens ansöknings fogade ritningen. Den byggnad, som i överensstämmelse med denna ritning vid tiden för promemorians dagtecknande vore under utförande, hade en grundyta av 10×14 meter mot i byggnadsstyrelsens ovanberörda förslag angivna 9×13 meter. Under framhållande att grundytans utvidgning endast i ganska ringa mån torde hava inverkat på byggnadskostnaderna, anför föreningens föreståndare vidare, att de ökade kostnaderna huvudsakligen hänförde sig därtill att Wimans förslag i olikhet med det ursprungliga förslaget upptog jämväl utförande av värmeledning, elektrisk pump med hydrofor samt w. c. med tvättställ, tillhörande avloppsledningar m. m., vilka anordningar beräknades medföra en merkostnad av minst 2,000 kronor. Vidare hade kostnaderna för målningsarbeten sedan 1929 stigit med omkring 50 procent, innebärande en merkostnad av 600 kronor.

[115.]

Enligt ett av *byggmästaren Gustaf Berg* utfärdat, av föreningens ordförande överlämnat intyg skulle kostnaderna för ifrågavarande byggnad enligt Wimans förslag med högst 600 kronor överstiga kostnaderna enligt byggnadsstyrelsens ovanberörda förslag, under förutsättning dock att i båda fallen vanliga eldstäder kommit till utförande i stället för värmeledning.

Jag har ej erinran mot södra Sveriges fiskeriförenings hemställen, i vad den avser statsbidrag för budgetåret 1931/1932 till föreningens allmänna verksamhet. Det sålunda av mig förordade bidraget utgör 25,400 kronor mot 26,000 kronor för innevarande budgetår. *Departementschefen.*

Det härutöver begärda fyllnadsanslaget till föreståndarbostaden är avsett att täcka dels kostnader för anordnande av värmeledning, w. c. m. m., dels ökade utgifter för måleriarbeten och dels vissa av den på sätt ovan nämnts av föreningen företagna utökningen av bostadsbyggnadens grundyta föranledda kostnader.

Statsmakterna böra givetvis kunna förutsätta, att de utgiftsberäkningar, som läggas till grund för ett anslagsbeviljande, i möjligaste mån motsvara de verkliga kostnaderna. I detta avseende synes föreningens 1929 framlagda beräkning hava varit så till vida bristfällig, som däri icke upptagits några kostnader för de av föreningen sedermera verkställda anordningarna för värmeledning, w. c. m. m. Vidkommande den merkostnad, som står i samband med grundytans utökning, vill det synas, som om föreningen bort hava haft så mycket mera anledning att härutinnan iakttaga försiktighet, som enligt byggnadsstyrelsens förstberörda utlåtande den av styrelsen däri tillstyrkta och av departementschefen godtagna begränsningen i byggnadens grundyta utgjort en förutsättning för att kostnaden skulle kunna rymmas inom det av föreningen 1929 begärda och av riksdagen beviljade anslaget.

Byggnadsstyrelsen har emellertid funnit det nya förslaget väl planlagt och framhållit, att trots utökningen rummen icke kunde sägas vara för stora för en byggnad av den art, varom här vore fråga. Byggnads-

[115.] styrelsen har härjämte anfört, att den beräknade byggnadskostnaden måste betraktas såsom synnerligen låg i förhållande till byggnadens storlek.

I betraktande av detta byggnadsstyrelsens uttalande samt med hänsyn till att föreningens egna begränsade tillgångar icke torde bereda möjlighet till täckande av ifrågavarande ökade utgifter, har jag — oaktat ovan anförda erinringar — icke velat motsätta mig anvisandet av det begärda fyllnadsanslaget å 3,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom *extra anslag*

a) såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet kronor 8,650,

b) såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet kronor 16,750
eller tillhopa » 25,400;

2) utöver det för budgetåret 1930/1931 anvisade reservationsanslaget av 17,000 kronor för uppförande vid Aneboda av en bostadsbyggnad åt föreståndaren för föreningens försöksverksamhet för samma ändamål anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 3,000.

Hydrografisk-biologiska havsundersökningar.

[116.] [116.] 8—10. Hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar, vissa havshydrografiska mätningar samt andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt. För utförande av hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag under en lång följd av år anvisat medel å extra stat. De senare åren hava för ändamålet anvisats tre särskilda anslag, nämligen dels till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna, dels till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna observationsarbeten, dels ock till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium.

I skrivelse den 5 augusti 1930 har svenska hydrografisk-biologiska kommissionen gjort framställning om anslag för budgetåret 1931/1932. I samband härmed har kommissionen föreslagit till antagande ett av

styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse under viss förutsättning gjort erbjudande att ställa till kommissionens förfogande ett belopp av 42,000 kronor för upprättande av ett fiskeritekniskt laboratorium.

Innan jag närmare ingår på kommissionens framställning, torde jag i korthet få erinra om ett tidigare uppgjort förslag angående ordnande av den av staten bedrivna undersöknings- och försöksverksamheten på havsfiskets område.

Nämnda verksamhet bedrivs för närvarande i främsta rummet av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, varjämte undersökningar och försök i sagda avseende jämväl utföras av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå. Till omkostnader för de av sagda kommission bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven har riksdagen för budgetåret 1930/1931 beviljat ett anslag av 43,500 kronor. De båda andra här ovan berörda anslagen äro för samma budgetår upptagna med 9,000 kronor respektive 10,000 kronor.

De jämlikt Kungl. Maj:ts den 3 juli 1917 givna bemyndigande av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning och avgivande av förslag rörande fiskeriadministrationen och fiskeriförsöksanstalt m. m. framlade i betänkande den 17 juni 1920 förslag till, bland annat, upprättande av en undersöknings- och försöksanstalt för havsfiske, avsedd att förläggas till Göteborg. De sakkunnigas förslag, som även avsåg inrättande i Stockholmstrakten av en undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket, åsyftade, att de sålunda föreslagna anstalterna skulle möjliggöra fullständiga och tidsenliga undersökningar på fiskets båda huvudområden.

De sakkunniga framhöllo, att västkustfisket vore det ojämförligt viktigaste och att den härför avsedda anstalten borde ligga i närheten av de förnämsta fiskeområdena, där också de för fisket viktigaste problemen kunde av anstalten upptagas till undersökning. Då Göteborg vore huvudorten för fiskerinäringen, syntes Göteborg i främsta rummet böra komma i åtanke vid valet av plats för en undersöknings- och försöksanstalt för havsfisket. Därvid erinrade de sakkunniga särskilt om vikten av att anstalten hade lätt tillgång till de stora fiskefångster, som dagligen infördes till Göteborg. Enligt de sakkunnigas förslag skulle havsfiskeanstalten omfatta två avdelningar, en fiskeribiologisk och en fiskeriteknisk, vardera avdelningen under en vetenskapligt utbildad chef, biträdd av vissa befattningshavare.

Havsfiskeanstaltens stat upptogs av de sakkunniga till 113,550 kronor. Anslaget till anstalten skulle i sig innesluta det till hydrografisk-biologiska kommissionens undersökningar utgående anslaget. Laboratorierustningen för anstalten beräknades till 45,000 kronor. För anstalten avsågs att uppföras en byggnad, för vilken kostnaden av de sakkunniga beräknades till 650,000 kronor. Till denna byggnad skulle Göteborgs stad enligt preliminärt, dock sedan några år förfallett avtal kostnadsfritt tillhandahålla tomt.

[116.] Över de sakkunnigas betänkande avgåvos åtskilliga utlåtanden, däribland av lantbruksstyrelsen, och förordades i flertalet av utlåtandena inrättandet av den föreslagna undersöknings- och försöksanstalten för havsfisket eller förklarades, att intet vore att erinra däremot. I flera utlåtanden betonades starkt betydelsen av en dylik anstalt.

Sedan emellertid lantbruksstyrelsen anbefallts att verkställa utredning i vad mån inskränkningar i de sakkunnigas förslag, särskilt i avseende å undersökningsverksamheten, kunde vidtagas, avgav lantbruksstyrelsen den 15 juni 1922 förnyat utlåtande i ämnet, däri lantbruksstyrelsen föreslog sådan inskränkning i havsfiskeanstalten, att endast den fiskeribiologiska avdelningen då skulle inrättas. Med den föreslagna inskränkningen beräknade lantbruksstyrelsen, att engångskostnaderna skulle kunna nedbringas till 38,000 kronor och årskostnaderna till 74,550 kronor, därav 29,550 kronor till avlöningar, 35,000 kronor till driftkostnader och 10,000 kronor till lokalhyra.

I statsrådsprotokollet till 1923 års statsverksproposition (IX H. T. p. 120) anförde dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, att han med hänsyn till det statsfinansiella läget icke ansåge sig kunna tillstyrka åtgärder för genomförande av de sakkunnigas eller lantbruksstyrelsens förslag rörande ifrågavarande undersökningsverksamhet.

Enligt skrivelse den 9 maj 1928, nr 178, anmälde riksdagen sitt bifall till en av Kungl. Maj:t avlåten proposition (nr 108) med hemställan, att riksdagen måtte förklara sig icke finna anledning till erinran mot antagandet av ett av Lysekils stad gjort erbjudande att på vissa villkor till statsverket överlämna en i statsrådsprotokollet till nämnda proposition angiven fastighet i Lysekil för anordnande därstädes i anslutning till en av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen i ämnet gjord framställning av en anstalt för fiskeriundersökningar liksom ej heller mot mottagandet av i samma statsrådsprotokoll omförmäld donation å 75,000 kronor för anstaltens iordningsställande och utrustning. Denna anstalt var avsedd att användas för kommissionens biologiska arbeten samt framdeles, när statsmakterna eventuellt därom fattade beslut, även för fiskeritekniska undersökningar.

Genom beslut den 22 juni 1928 förklarade sig Kungl. Maj:t mottaga Lysekils stads ovanberörda erbjudande ävensom förenämnda donation. Därjämte bemyndigade Kungl. Maj:t hydrografisk-biologiska kommissionen att med anlitande av omförmälda donationsmedel å fastigheten i fråga i huvudsaklig överensstämmelse med av kommissionen i skrivelse den 10 december 1927 uppgjort förslag uppföra nybyggnad för en havsfiskeriundersökningsanstalt och inreda den å fastigheten befintliga mindre byggnaden till vaktmästarbostad samt att inom ramen för återstående till förfogande ställda medel förse anstalten med nödig utrustning. I nämnda framställning framhöll kommissionen, att den nya anstalten vore avsedd att användas för kommissionens biologiska arbeten samt

framdeles, när statsmakterna eventuellt därom fattade beslut, även för fiskeritekniska undersökningar. Däremot skulle kommissionens hydrografiska undersökningar alltjämt hava sin fasta station i den av kommissionen förhyrda laboratoriebyggnaden å Bornö i Gullmarfjordens inre del. [116.]

Under punkt 104 i nionde huvudtiteln till 1929 års riksdag förklarade sig departementschefen icke hava något att erinra mot ett av hydrografisk-biologiska kommissionen i huvudtiteln återgivet utgiftsförslag slutande å 40,000 kronor, innefattande en ökning i jämförelse med anslaget för budgetåret 1928/1929 med 9,750 kronor på grund av det nyinrättade fiskeribiologiska laboratoriet. Med bifall till Kungl. Maj:ts i anslutning härtill framlagda förslag beviljade riksdagen för budgetåret 1929/1930 till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Sedan riksdagen för budgetåret 1930/1931 för ifrågavarande ändamål anvisat ett till 43,500 kronor förhöjt belopp, har Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 fastställt följande utgiftsstat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen för samma budgetår:

Allmänna utgifter.

Föreståndaren för korrespondens och räkskapernas förande	kronor 1,500	
Materialförvaltaren och trälmästaren	» 2,500	
Böcker och bindning	» 1,000	
Tryckningskostnader	» 3,800	
Expenser (telegram, porton m. m.)	» 1,000	kronor 9,800

Utgifter för hydrografiska avdelningen.

Förste assistenten	kronor 3,000	
Andre »	» 2,400	
Hyra av depålokal	» 1,800	
Reseersättningar	» 1,500	
Redskap, ritare, analytiskt arbete m. m.	» 5,000	
Vaktmästare vid stationen å Bornö	» 2,000	kronor 15,700

Utgifter för biologiska avdelningen.

Förste assistenten	kronor 3,750	
Andre »	» 2,400	
Ett extra biträde	» 1,836	
En extra vaktmästare	» 1,974	
Ljus och värme	» 1,500	

[116.] Underhåll av byggnader m. m.	kronor 1,000
» och drift av båtar	» 1,000
» av redskap, märkning av fisk m. m.	» 2,500
Reseersättningar	» 1,100
Laboratoriekostnader m. m.	» 940
	kronor 18,000
	summa kronor 43,500.

Tillika medgav Kungl. Maj:t svenska hydrografisk-biologiska kommissionen rätt att — utom vad angår i staten upptagna arvoden — därest besparing skulle uppstå å en post, använda sådan besparing för andra i staten omförmälda ändamål, som ej avsåge avlöning till fast personal.

Med hänsyn till ett av kommissionen framställt förslag till löneförbättring för vissa hos kommissionen anställda befattningshavare, vilka tillika äro fiskeristipendiater, vill jag här meddela, att sådan stipendiat åtnjuter ett arvode av 3,000 kronor med rätt till ett ålderstillägg å 500 kronor efter tre år. Till extra stipendiat, som av lantbruksstyrelsen förordnas för ett år i sänder, utgår arvode med 2,500 kronor jämte ålderstillägg å 500 kronor, vilket under senaste år varit personligt ålderstillägg. Dyrtidstillägg å stipendiatarvodena utgå enligt för reglerade verk gällande grunder.

I sin ovanberörda skrivelse den 5 augusti 1930 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* anfört i huvudsak följande.

Sedan kommissionen i skrivelse den 30 september 1926 — under framhållande att den nuvarande *förste assistenten å fiskeribiologiska avdelningen*, filosofie doktor A. R. Molander, vars lön dittills utgått med 3,000 kronor, då varit i kommissionens tjänst i 15 år och därvid utfört ett högt kvalificerat arbete — hemställt om en höjning i nämnda arvode med 750 kronor, hade riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t för budgetåret 1927/1928 höjt anslaget till ifrågavarande undersökningar med samma belopp. Det hade varit kommissionens avsikt, att Molander, som samtidigt vore statens fiskeristipendiat och i sådan egenskap uppbure ett årligt arvode av 3,500 kronor, skulle genom nämnda arvodeshöjning erhålla en sammanlagd lön, motsvarande lönegraden näst under den, vari fiskeriintendenterna placerats, eller lönegraden B 25. Hans nuvarande avlöning, tillhoppa 7,250 kronor, motsvarade också ungefärligen *lägsta* löneklassen inom lönegraden B 25, ortsgrupp C, dit hans dåvarande bostadsort, Fiskebäckskil, vore hänförd. Då Molander varit i kommissionens tjänst i mer än 18 år, funne kommissionen nu skäligt, att hans lön bestämdes efter *högsta* löneklassen av nämnda lönegrad eller 28 löneklassen. Sedan det nya till Lysekil förlagda havsfiskelaboratoriet från och med juli 1929 tagits i bruk, hade Molander måst flytta till Lysekil, vilken stad vore hänförd till ortsgrupp E. Då avlöningen i 28 löneklassen i ortsgrupp E utgjorde 9,060 kronor, borde Molanders arvode för att hans sammanlagda lön skulle uppgå till detta belopp höjas med 1,810 kronor eller till 5,560 kronor. Kommissionen föreslog sålunda, att posten »förste assistenten» under utgifter för biologiska avdelningen måtte höjas till sistnämnda belopp.

Den *andre assistenten* på biologiska avdelningen, som hade att utföra de för kommissionens arbeten synnerligen viktiga planktonundersökningarna, hade hittills avlönats med 2,400 kronor. Samtidigt vore han extra fiskeristipendiat och uppbure därför ett arvode av 3,000 kronor. Sedan kommissionen fått ett fast laboratorium för havsundersökningar i Lysekil, vore det för arbetets fortgång nödvändigt, att denne assistent vore stationerad i Lysekil för arbete å laboratoriet under den tid han icke tjänstgjorde som fiskeristipendiat. För att kunna räkna på att få en fullt kvalificerad person för tjänstgöring på sagda villkor, syntes det vara nödvändigt att höja hans avlöning i enlighet med avlöningen efter grundlöneklassen i 25 lönegraden, ortsgrupp E, alltså till 7,656 kronor. Härför skulle kommissionens arvode till honom behöva höjas med 2,256 kronor till 4,656 kronor. Kommissionen ville föreslå, att posten »*andre assistenten*» under »utgifter för biologiska avdelningen» höjdes till 4,656 kronor.

Uti den nu gällande staten för biologiska avdelningen vore för laboratoriekostnader m. m. upptaget ett belopp av 940 kronor. Det vore emellertid synnerligen önskvärt, att det med hänsyn till den fåtaliga personalen vid laboratoriet funnes möjlighet att kunna anlita tillfälligt biträde för enklare men tidsödande arbeten, såsom tagning av fjällprov, fiskmätning med mera. Därigenom skulle mycken tid sparas åt assistenterna för annat mera kvalificerat arbete. För detta ändamål vore det nödvändigt att höja sagda post. Kommissionen ville föreslå en höjning med 1,200 kronor till 2,140 kronor, vilket belopp i avrundningssyfte torde sänkas till 2,118 kronor.

De ovanberörda sakkunnigas förslag innebure, att undersökningsanstalten för havsfiske utom en fiskeribiologisk avdelning även skulle omfatta en fiskeriteknisk avdelning. Personalen vid denna senare skulle enligt förslaget bestå av en chef, en laborator, en statens fiskeriinstruktör samt ett kvinnligt biträde. Chefen och laboratorn skulle vardera representera kemien och bakteriologin. Kostnaderna för laboratorieutrustningen för hela havsfiskeanstalten beräknades av de sakkunniga till 45,000 kronor, varav omkring hälften torde hava beräknats för den fiskeritekniska avdelningen. De årliga laboratoriekostnaderna för denna avdelning beräknades till 18,000 kronor, vartill skulle komma kostnader för personalens avlöning, värme och ljus samt underhåll av byggnader m. m.

Enligt de sakkunniga skulle den fiskeritekniska avdelningens uppgift bli att kontrollera, analysera och pröva olika fiskprodukter. Därjämte borde vid avdelningen beredas tillfälle till undervisning i varukunskap åt personer, som ägnade sig åt fiskerinäringen. Framför allt vore det västkustens stora fisken samt ostkustens strömmingsfiske, som kunde draga nytta av denna sida av avdelningens verksamhet. Avdelningen borde vidare med uppmärksamhet följa konservindustriens och fiskberedningens utveckling samt själv arbeta på åstadkommandet av förbättringar härutinnan. Ävenledes borde i arbetsprogrammet ingå att främja konservering och färgning av fiskredskap. Stora summor ginge årligen förlorade därigenom att fullt lämpliga medel för ifrågasvarande ändamål ännu saknades. Dylka undersökningar krävde kemiska men även bakteriologiska kunskaper och hjälpmedel och erfordrade sålunda enahanda förutsättningar, som undersöknings- och försöksverksamheten rörande fiskprodukter. Vidare borde denna avdelning ägna sitt arbete åt utexperimenterande av förbättrade fiskemetoder för olika

[116.] delar av de vårt land omgivande haven och åt spridande av kännedom härom. Härvid borde ock vikt läggas vid att utröna, vilka båtar och redskap som för fiske vore ägnade att giva det bästa ekonomiska utbytet.

Vad de sakkunniga sålunda föreslagit om inrättandet av en fiskeriteknisk avdelning förordades i allmänhet av hörda myndigheter och institutioner eller hade de icke något att erinra däremot. Flera hade starkt framhållit betydelsen av en dylik anstalt. Lantbruksstyrelsen tillstyrkte också förslaget.

Genom tillkomsten av det nya havsfiskelaboratoriet i Lysekil kunde man säga, att den av de sakkunniga föreslagna fiskeribiologiska avdelningen av havsundersökningsanstalten realiserats om ock i mera begränsad omfattning än de sakkunniga föreslagit. Däremot vore frågan om inrättande av en fiskeriteknisk avdelning alltjämt olöst.

De skäl, som talat för de sakkunnigas förslag uti ifrågavarande avseende, stode alltjämt kvar och hade vunnit i styrka. För lösandet av den för fisket alltjämt aktuella frågan om ökad avsättning av fångsterna vore det uppenbart, att konserveringen av fisk vore av den största betydelse. Den svenska fiskkonserverindustrin hade redan gjort vårt fiske stora tjänster och syntes för närvarande genomleva en period av stark utveckling. Fiskarena runt landets kuster satte också nu sina förhoppningar till att en förbättrad och utvidgad fiskkonserverindustri skulle kunna förhjälpa dem till en förbättrad avsättning av fångsterna. Men det torde vara uppenbart, att det för industrin skulle vara av största vikt att i sitt arbete åtnjuta stödet av vetenskaplig forskning på området. Därigenom skulle säkerligen mycket onödigt experimenterande kunna undgås och mycket arbete sparas. Men ett fiskeritekniskt laboratorium skulle säkerligen även positivt kunna främja industrin genom framexperimenterande av förbättrade eller nya konserveringsmetoder.

Ett dylikt laboratorium skulle också få stora och i ekonomiskt avseende betydelsefulla uppgifter för åstadkommande av en bättre impregnering av fiskredskap. Starka skäl syntes alltså tala för inrättande av en fiskeriteknisk undersökningsverksamhet i vårt land.

Inom andra länder hade man också insett betydelsen av dylika undersökningar. Sålunda hade i Tyskland under senare år inrättats två olika institut med uppgift att bedriva forskningar på fiskkonserverindustrins område, nämligen Institut für Seefischerei i Wesermünde och Forschungsinstitut für die Fischindustrie i Altona.

I Norge, där man länge haft en försöksstation vid fiskeridirektörens kontor i Bergen för fiskeritekniska undersökningar, hade nyligen i Stavanger, som utgjorde huvudorten för den norska fiskkonserverindustrin, inrättats ett forskningsinstitut till industrins tjänst, och i Danmark hade 1930 års riksdag beslutat upprättande av ett fiskeri-ekonomiskt laboratorium med säte i Köpenhamn, för vilket ändamål anslagits ett belopp av 50,000 kronor.

Vidare erinrade kommissionen, att kommissionen i skrivelse den 10 december 1927 med tillstyrkan av mottagande av de ovanberörda donationerna, vilka möjliggjort inrättande av det förenämnda fiskeribiologiska laboratoriet i Lysekil, framhållit den stora vikten av, att anstalten kunde snarast möjligt få tagas i anspråk jämväl för fiskeritekniska undersökningar. Dessa undersökningar skulle framför allt inriktas på fiskkonservering och nätimpregnering, på vilka områden nu icke några som

helst undersökningar bedreves och där helt visst funnes stora möjligheter till fiskerinäringens befrämjande. Det borde i detta sammanhang framhållas, att vårt lands konservindustri enligt då tillgängliga siffror representerade ett värde av 8,109,000 kronor. I sitt över denna framställning den 5 januari 1928 avgivna utlåtande hade lantbruksstyrelsen ytterligare understrukt vad kommissionen sålunda anfört angående behovet av undersökningar på det fiskeritekniska området.

Det utrymme uti laboratoriebyggnaden, som skulle kunna tagas i bruk av en fiskeriteknisk avdelning, låge i övre våningen och utgjordes av fem rum, av vilka dock ett lämpligen borde delas i två, varigenom antalet rum skulle bli sex. Dessutom funnes biblioteksrum, fotografi- och mörkrum, som skulle bli gemensamma för den fiskeribiologiska och den fiskeritekniska avdelningen. Skulle de nämnda rummen tagas i anspråk för ett fiskeritekniskt laboratorium, borde de givetvis inredas och fullständig laboratorieutrustning anskaffas.

Då den svenska fiskkonservindustrin huvudsakligen vore förlagd till Lysekil eller dess närhet, torde Lysekil vara en mycket lämplig plats för ett dylikt laboratorium.

En möjlighet hade nu yppat sig att få iståndsatt detta utrymme till ett fiskeritekniskt laboratorium. Styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse hade nämligen beslutat, såsom ett kommissionens skrivelse i avskrift bilagt erbjudande utvisade, ställa ett belopp av 42,000 kronor till kommissionens förfogande, under förutsättning att regeringen avlämnade proposition om och att nästkommande riksdag beviljade nödiga medel till bestridande av driften för det planerade laboratoriet. Enligt de beräkningar, kommissionen med anlitande av sakkunniga personer utfört, skulle nämnda belopp vara fullt tillräckligt för ett fullständigt iordningställande av laboratoriet med modern utrustning. Driften av ett dylikt laboratorium krävde givetvis personal och ökade kostnader. Kommissionen hölle före, att verksamheten borde kunna upptagas inom en mera begränsad ram än den, de ovannämnda sakkunniga på sin tid föreslagit. Sparsamhetsskäl talade starkt härför. Enligt kommissionens mening skulle det sålunda vad personalen beträffade åtminstone till en början vara tillräckligt med en laborator jämte ett laboratoriebiträde. Vaktmästare och skrivbiträde torde kunna delas med den fiskeribiologiska avdelningen. För laboratorn torde avlöning böra utgå enligt löneklass, som vore närmast lägre än grundlöneklassen i lönegrad B 26, varjämte dyrtidstillägg torde böra utgå enligt reglerna för icke reglerade verk. Då Lysekil tillhörde ortsgrupp E, skulle hans årsavlöning utom dyrtidstillägg utgå med 7,656 kronor. Laboratoriebiträdet torde böra avlönas med 3,600 kronor per år.

De årliga laboratoriekostnaderna för ett fiskeritekniskt laboratorium torde, tills närmare erfarenhet vunnits, kunna beräknas till 5,000 kronor, varjämte till reseersättningar torde behövas 500 kronor.

Inrättande av ett dylikt laboratorium komme vidare att medföra vissa öknings uti den för kommissionen nu gällande utgiftsstaten. Sålunda torde under »allmänna utgifter» posten »böcker och bindning» böra höjas med 50 procent eller 500 kronor till 1,500 kronor. Posten »expenser (telegram, porton m. m.)», som nu utginge med 1,000 kronor hade under det gångna budgetåret visat sig vara otillräcklig och torde hava krävt en ökning av 500 kronor redan utan utvidgning av laboratoriet i Lysekil. Med inrättande av en fiskeriteknisk avdelning torde en höjning med

[116.] ytterligare 500 kronor till 2,000 kronor bliva nödvändig. Posten »tryckningskostnader» torde under det fiskeritekniska laboratoriets första arbetsår icke behöva ökas.

Då de fiskeritekniska och fiskeribiologiska laboratorierna skulle hava samma byggnad, finge de vissa utgiftsposter gemensamma, nämligen avlöning till vaktmästare och skrivbiträde, kostnader för ljus och värme samt underhåll av byggnader.

Kostnaderna för ljus och värme för den biologiska avdelningen belöpte sig under budgetåret 1929/1930 till omkring 900 kronor. Sista vintern hade varit ovanligt mild, varigenom kostnaderna för värme torde hava blivit relativt låga. Då ljus och värme för närvarande å utgiftsstaten upptagits till 1,500 kronor, torde en höjning å denna post med 500 kronor bliva tillräcklig.

För underhåll av byggnader m. m. torde behöva göras en höjning med 500 kronor till 1,500 kronor.

Den totala höjning uti kommissionens utgiftsstat, som skulle förorsakas genom inrättande av ett fiskeritekniskt laboratorium enligt nu angiven plan, skulle således tillsammans belöpa sig till 18,756 kronor.

Då behovet av ifrågavarande fiskeritekniska laboratorium måste anses vara synnerligen stort, vore kommissionen av den meningen, att den nämnda frikostiga donationen borde med tacksamhet av staten mottagas och laboratoriet snarast möjligt inrättas i enlighet med ovan uppgjord plan. Vid ett bifall härtill torde laboratoriet kunna vara färdigt att tagas i bruk redan i början av nästkommande budgetår. De ovan angivna driftkostnaderna för laboratoriet torde därför böra medtagas i kommissionens utgiftsstat för budgetåret 1931/1932.

Utöver vad ovan anförts torde några ändringar i nu gällande utgiftsstat icke vara behövliga för nästkommande budgetår.

Med stöd av det anförda föreslår kommissionen följande utgiftsstat för kommissionens egna arbeten för budgetåret 1931/1932:

Allmänna utgifter.

Föreståndaren för korrespondens och räken-		
skapernas förande	kronor	1,500
Materialförvaltaren och trälmästaren	»	2,500
Böcker och bindning	»	1,500
Tryckningskostnader	»	3,800
Expenser (telegram, porton m. m.)	»	2,000
		kronor 11,300

Utgifter för hydrografiska avdelningen.

Förste assistenten	kronor	3,000
Andre »	»	2,400
Hyra av depålokal	»	1,800
Reseersättningar	»	1,500
Redskap, ritare, analytiskt arbete m. m.	»	5,000
Vaktmästare vid stationen å Bornö	»	2,000
		» 15,700

Utgifter för havsfiskelaboratoriet.

[116.]

A. Gemensamma utgifter.

Ett extra biträde	kronor 1,836	
En extra vaktmästare	» 1,974	
Ljus och värme	» 2,000	
Underhåll av byggnader m. m.	» 1,500	kronor 7,310

B. Utgifter för biologiska avdelningen.

Förste assistenten	kronor 5,560	
Andre »	» 4,656	
Underhåll och drift av båtar	» 1,000	
» av redskap, märkning av fisk m. m.	» 2,500	
Reseersättningar	» 1,100	
Laboratoriekostnader m. m.	» 2,118	» 16,934

C. Utgifter för fiskeritekniska avdelningen.

En laborator	kronor 7,656	
Ett laboratoriebiträde	» 3,600	
Reseersättningar	» 500	
Laboratoriekostnader m. m.	» 5,000	» 16,756
summa kronor 68,000.		

Anslaget till de från nautisk-meteorologiska byrån övertagna arbetena — vilka bestode i vissa havshydrografiska mätningar med mera eller så kallade fyrskeppsobservationer — vore för budgetåret 1930/1931 uppfört med 9,000 kronor. Samma belopp torde bliva erforderligt även för budgetåret 1931/1932.

Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium utgjorde 10,000 kronor årligen. Utbetalningen skedde i danskt mynt. För ändamålet hade för budgetåret 1930/1931 anvisats samma belopp. På sätt anmälts i statsverkspropositionen till 1926 års riksdag, nionde huvudtiteln, sid. 289, i samband med frågan om anslag för ändamålet, hade Kungl. Maj:t den 30 oktober 1925 med anledning av officiell framställning från danska utrikesministeriet förklarat, att Kungl. Maj:t, under förutsättning att riksdagen komme att bevilja det för varje år erforderliga beloppet för Sveriges deltagande i de internationella havsundersökningarna, för sin del biträdde framställt förslag om undersökningarnas fortsättande under ytterligare fem år, räknat från den 22 juli 1926, och Sveriges anslutning för nämnda tid till det internationella rådet för ifrågavarande undersökningar. Kommissionen hemställde, att ett belopp av 10,000 kronor måtte beviljas även för budgetåret 1931/1932.

Under åberopande av det anförda finge kommissionen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen att

dels antaga det av styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse gjorda erbjudandet;

dels besluta att i statens havsfiskelaboratorium i Lysekil inrätta en fiskeriteknisk avdelning med laboratorium;

[116.]

dels ock för budgetåret 1931/1932 anvisa

a) till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven och på det fiskeritekniska området ett extra reservationsanslag av 68,000 kronor,

b) till omkostnader för vissa av kommissionen ifrån nautisk-meteorologiska byrån övertagna havshydrografiska mätningar m. m. (s. k. fyr-skeppsobservationer) ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor, samt

c) till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium ett extra anslag av 10,000 kronor.

Över denna framställning hava infordrade utlåtanden avgivits den 23 augusti 1930 av lantbruksstyrelsen, den 15 september 1930 av statskontoret och den 22 oktober 1930 av allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande anfört följande.

I likhet med vad lantbruksstyrelsen i tidigare utlåtanden till Kungl. Maj:t haft anledning anförda i detta avseende, ville styrelsen även nu framhålla det stora behovet av fiskeritekniska undersökningar och kunde styrelsen härutinnan instämma uti vad kommissionen anfört.

Då nu genom ovan nämnda frikostiga donation möjlighet beretts att utan kostnad för statsverket åstadkomma ett tidsenligt fiskeritekniskt laboratorium, syntes tvekan icke kunna råda därom, att statsmakterna borde antaga det av nämnda stiftelse gjorda erbjudandet och besluta inrättande av en fiskeriteknisk avdelning inom havsfiskelaboratoriet i Lysekil i enlighet med kommissionens föreliggande förslag.

Den av kommissionen nu föreslagna fiskeritekniska avdelningen skulle visserligen bli av något mindre omfattning såväl beträffande personal som driften i övrigt än de i ärendet omförmälda sakkunniga föreslagit, men lantbruksstyrelsen förutsatte, att det framdeles, om behov därav komme att uppstå, skulle visa sig möjligt att utvidga avdelningens verksamhet.

Vad anginge kommissionens förslag till ökning av arvodet åt kommissionens båda assistenter i biologi, syntes de av kommissionen anförda skälen starkt tala härför. I detta sammanhang ville lantbruksstyrelsen emellertid anmärka, att det i längden icke torde bli lämpligt, att fiskeristipendiater, såsom nu vore fallet, samtidigt vore assistenter hos kommissionen.

Den av kommissionen föreslagna höjningen av laboratoriekostnaderna för havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning med cirka 1,200 kronor syntes ock vara nödvändig.

Övriga förslag uti förevarande framställning gäve icke anledning till erinran från lantbruksstyrelsens sida.

Med stöd av det anförda ville lantbruksstyrelsen förorda bifall till svenska hydrografisk-biologiska kommissionens föreliggande framställning rörande anslagsäskanden för budgetåret 1931/1932.

Statskontoret har yttrat.

Sedan åtskilliga år tillbaka hade i utgiftsstaten för de av kommissionen inrättade laboratorierna arvoden till assistenterna varit uppförda med 3,000 kronor för förste assistent och 2,400 kronor för andre assistent. Till förste assistenten vid det biologiska laboratoriet beviljades dock genom

beslut av 1927 års riksdag en särskild arvodesförhöjning av 750 kronor i anledning av att denne varit anställd i kommissionens tjänst i 15 år och därvid utfört ett högt kvalificerat arbete. [116.]

I visst sammanhang med den nyligen verkställda flyttningen av kommissionens biologiska laboratorium från Fiskebäckskil till Lysekil hade kommissionen nu föreslagit, att avlöningen till de två assistenterna vid sagda laboratorium skulle tillmätas efter samma grunder som den till innehavare av reglerade befattningar i statens tjänst utgående lönen.

Statskontoret kunde för sin del icke finna tillräckliga skäl föreligga att tillämpa berörda grunder vid bestämmande av avlöningen åt den hos kommissionen anställda personalen. Alldeles särskilt gällde detta de två assistenterna, som nu vore i fråga. Dessa vore nämligen tillika fiskeristipendiater i statens tjänst och åtnjöte med sådan befattning förenad avlöning. Härtill komme, att en eventuell omläggning av de för kommissionens befattningshavare gällande avlöningsprinciperna syntes böra omfatta samtliga dessa befattningshavare, ej endast några få av dem.

Emellertid torde arvoden till ifrågavarande assistenter kunna anses tillmätta med hänsyn till levnadsomkostnaderna i Fiskebäckskil. Statskontoret ville därför icke motsätta sig, att nämnda befattningshavare erhöles någon arvodesförhöjning, angelärligen motsvarande skillnaden i levnadsomkostnader mellan Lysekil och Fiskebäckskil, förslagsvis med 450 kronor vardera.

Inrättandet av en fiskeriteknisk avdelning vid kommissionens till Lysekil överflyttade laboratorium syntes hava blivit förutsatt vid övertagandet av den till laboratoriet donerade fastigheten. Visserligen torde den nya avdelningen komma att draga ej obetydliga omkostnader, som skulle gäldas av statsverket, men med hänsyn till nyssberörda omständighet och då behovet av den nya avdelningen blivit av lantbruksstyrelsen vitsordat, ville statskontoret icke framställa någon erinran mot att för dess drift erforderliga medel åskades hos riksdagen.

Vid sagda avdelning skulle enligt kommissionens förslag vara anställda en laborator och ett laboratoriebiträde med arvoden, den förre av 7,656 kronor och den senare av 3.600 kronor.

Med avseende å laboratorn hade icke av kommissionen åberopats några omständigheter, som kunna föranleda, att denne erhöles bättre löneställning än de hos kommissionen anställda förste assistenterna. Då dessa såsom ovan nämnts åtnjöte ett grundarvode av 3,000 kronor och då i förevarande fall med hänsyn till tjänstens placering i Lysekil ortstillägg syntes böra beviljas till belopp av 450 kronor, finge statskontoret för sin del förorda, att laboratorns arvode i staten för laboratoriet upptoges med 3,450 kronor.

I fråga om laboratoriebiträdet hade inga upplysningar lämnats angående erforderliga kvalifikationer m. m. Statskontoret föreställde sig, att arvodet till ifrågavarande befattningshavare icke borde överstiga vad som på E-ort motsvarade begynnelseavlöningen för laboratoriebiträde i statens tjänst (statens provningsanstalt), eller 2,628 kronor, och finge såsom lämpligt belopp i förevarande avseende föreslå 2 600 kronor.

Beräkningen av övriga utgifter för de bägge avdelningarna av havsfiskelaboratoriet hade icke givit statskontoret anledning till anmärkning. De särskilda utgifterna för dessa avdelningar skulle vid bifall till vad statskontoret ovan anfört uppgå till 13,768 kronor för den biologiska avdelningen och 11,550 kronor för den fiskeritekniska avdelningen.

[116.] Mot föreslagna ökningen i övrigt av vissa utgiftsposter, tillhoppa utgörande 2,500 kronor, hade statskontoret intet att erinra. I enlighet härmed skulle slutsumman av utgiftsstaten komma att uppgå till 59,628 kronor. Till utjämnande av denna summa torde utgifterna för laboratoriekostnader m. m. för den biologiska avdelningen av havsfiskelaboratoriet kunna nedsättas till 2,090 kronor, i vilket fall det erforderliga riksstatsanslaget skulle utgöra 59,600 kronor, eller sålunda 16,100 kronor mer än det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Lönenämnden har anfört följande.

Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen hade i sin föreliggande framställning till en början föreslagit, att den å biologiska avdelningen inom det nyinrättade havsfiskelaboratoriet i Lysekil tjänstgörande förste assistenten, vilken för närvarande, förutom det å kommissionens stat för honom upptagna arvodel av 3,750 kronor, jämväl uppbure ett arvode av 3,500 kronor såsom statens fiskeristipendiat, måtte tillerkännas ett tillägg å förstnämnda arvode av 1,810 kronor, varigenom hans sammanlagda löneförmåner skulle komma att uppgå till samma belopp, som högst kunde tillkomma befattningshavare å extra stat i lönegraden B 26 vid de nyreglerade verken. Likaledes föresloge kommissionen för andre assistenten ett liknande tillägg av 2,256 kronor, varigenom denne befattningshavare, vilken såsom fiskeristipendiat uppbure arvode av 3,000 kronor, skulle erhålla en sammanlagd löneinkomst, motsvarande begynnelselönen för befattningshavare å extra stat i nyssberörda lönegrad.

I avgivet yttrande över denna framställning hade statskontoret förklarat sig icke finna tillräckliga skäl föreligga, att avlöningen till kommissionens personal tillmättes efter samma grunder som för innehavare av reglerade befattningar i statens tjänst. I stället hade statskontoret förordat ett tillägg av förslagsvis 450 kronor, betingat av att biologiska avdelningen förflyttats från Fiskebäckskil (C-ort) till Lysekil (E-ort).

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som haft överläggningar i förevarande ärende med en representant för lantbruksstyrelsen, tillika ledamot av hydrografiska-biologiska kommissionen, hade för sin del icke velat ställa sig avvisande mot att löneförmånerna för assistenterna å den biologiska avdelningen beräknades i närmare anslutning till de vid de nyreglerade verken utgående lönerna, så mycket mindre som redan för närvarande avlöningen till extra biträde och vaktmästare å avdelningen utginge enligt de för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk gällande avlöningsbestämmelser. Arbetsförhållandena inom det nyinrättade havsfiskelaboratoriet torde emellertid ännu icke hava nått den utveckling eller stadga, att därpå kunde grundas något bestämt omdöme rörande den löneställning, som skäligen borde för framtiden tillkomma de vid laboratoriet arbetande befattningshavarna. Härtill komme ock, att frågan om dessa befattningshavares fortsatta tjänstgöring såsom fiskeristipendiater ännu icke upptagits till slutligt avgörande. Med hänsyn härtill syntes försiktigheten bjuda, att den nu ifrågasatta löneförhöjningen bestämdes till något lägre belopp än kommissionen föreslagit. För sin del ville nämnden därför förorda, att vid bestämmande av det begärda arvodestillägget såsom utgångspunkt valdes den löneställning, som skulle tillkomma ifrågavarande befattningshavare, därest de såsom befattningshavare å extra stat hänfördes till lönegraden B 24.

I enlighet med denna beräkningsgrund torde arvodestillägget böra, vad

anginge förste assistenten Molander, utgå med skillnaden mellan 26:e löneklassen eller den högsta för belättningshavare å extra stat inom 24:e lönegraden gällande löneklassen (8,100 kronor å E-ort) och hans nuvarande sammanlagda löneförmåner (7,250 kronor) eller sålunda med 850 kronor. I fråga om andre assistenten torde med tillämpning av enahanda beräkningsgrund löneförhöjningen böra beräknas till ett belopp, motsvarande skillnaden mellan 23:e löneklassen (6,768 kronor å E-ort) och hans nu utgående sammanlagda löneinkomst (5,400 kronor) eller 1,368 kronor. Lönenämnden ville emellertid framhålla, att avlöningsförhöjningarna, dyrtidstillägg inberäknade, komme att understiga nämnda båda ökningsbelopp, enär dyrtidstillägg å arvoden från kommissionen hittills beräknats efter de för oreglerade verk gällande grunderna.

Beträffande härefter laboratorsbefattningen å den till nyinrättande föreslagna fiskeritekniska avdelningen innebure kommissionens förslag, att den blivande innehavaren av denna befattning skulle berättigas åtnjuta lön enligt den löneklass, som vore närmast lägre än begynnelselönen i lönegraden B 26. I sitt i ärendet avgivna yttrande hade statskontoret framhållit, att laboratorn icke borde erhålla bättre löneställning än som tillkomme de hos kommissionen anställda förste assistenterna eller 3,000 kronor. Till detta belopp borde dock enligt statskontorets mening komma ett tillägg av 450 kronor med anledning av havsfiskelaboratoriets förläggning till Lysekil.

Enligt vad för lönenämnden blivit upplyst, vore det för den fiskeritekniska avdelningens kommande verksamhet nödvändigt, att den blivande laboratorn vore i besittning av högre vetenskaplig utbildning. Ifrågasvarande befattningshavare avsåges vidare skola hava full tjänstgöring vid laboratoriet och sålunda icke kunna i likhet med assistenterna å biologiska avdelningen förena innehavande tjänst hos kommissionen med befattning såsom fiskeristipendiat.

I frågans nuvarande läge och innan någon erfarenhet vunnits rörande verksamheten å den nya avdelningen syntes det nämnden, att den av kommissionen för laboratorn föreslagna löneställningen vore något för hög. Å andra sidan syntes det icke vara möjligt för kommissionen att mot det av statskontoret ifrågasatta årliga arvodet, 3,450 kronor, för den fiskeritekniska avdelningen förvärva en fullt kvalificerad person, som vore villig att helt ägna sig åt denna arbetsgren. För sin del finge nämnden föreslå, att befattningen i fråga tillsvidare hänfördes till samma lönegrad, som legat till grund för nämndens här ovan gjorda beräkning av arvodestillägget åt assistenterna å biologiska avdelningen, eller alltså till lönegraden B 24, med tillämpning tillika av bestämmelserna i 33 § av kungörelsen 1925:356. I enlighet härmed borde ock dyrtidstillägg utgå enligt för reglerade verk gällande grunder och ej — såsom kommissionen föreslagit — enligt de grunder, som i sådant hänseende gällde för oreglerade verk.

Enligt vad som för nämnden framhållits, borde det föreslagna laboratoriebiträdet, för att kunna verksamt biträda laboratorn i dennes arbete, hava avlagt filosofie kandidat- eller motsvarande examen. I betraktande av att det av kommissionen föreslagna arvodet, 3,600 kronor, ungefär motsvarade det belopp, som i begynnelselön tillkomme amanuens i 15:e lönegraden, syntes någon erinran icke vara att framställa mot kommissionens förslag i denna del. Givetvis borde dyrtidstillägget jämväl å detta belopp utgå på sätt nämnden nyss angivit. Det kunde emellertid ifrågasättas.

[116.] huruvida icke nu ifrågavarande befattningshavare lämpligen borde inplaceras såsom extra eller extra ordinarie tjänsteman i nyssnämnda lönegrad.

I detta sammanhang ansåge sig lönenämnden ock böra ifrågasätta, huruvida ej lönerna för övrig, här ovan icke omnämnd personal hos hydrografisk-biologiska kommissionen borde så omregleras, att dyrtidstillägg därå kunde genomgående beräknas på sätt vore stadgat i fråga om ny-reglerade verk.

I övrigt föranledde kommissionens förevarande framställning eller de däröver avgivna yttrandena icke till något uttalande från nämndens sida.

Departements-
chefen.

Hydrografisk-biologiska kommissionens förevarande framställning avser i vad den rör *anslaget till omkostnader för de av kommissionen bedrivna undersökningarna av de Sverige omgivande haven* dels en höjning med i runt tal 5,800 kronor av däri ingående utgifter för det till Lysekil förlagda fiskeribiologiska laboratoriet, dels i samband med förslag om antagande av den ovannämnda donationen för inrättande vid nämnda laboratorium jämväl av en fiskeriteknisk avdelning med laboratorium upptagande i förevarande anslag av ett till i runt tal 18,700 kronor beräknat belopp till driftkostnader för samma avdelning.

Såsom ovan nämnts innebar de förenämnda sakkunnigas förslag angående anordnande av en försöksanstalt på havsfiskets område, att denna anstalt skulle omfatta en fiskeribiologisk och en fiskeriteknisk avdelning. Genom upprättande av det berörda fiskeribiologiska laboratoriet i Lysekil har det av de sakkunniga angivna behovet i först angivet avseende blivit tillgodosett. Då genom den nu erbjudna donationen jämväl det av de sakkunniga med styrka framhållna och av lantbruksstyrelsen kraftigt understrukna önskemålet av en fiskeriteknisk avdelning vid ifrågavarande institution skulle kunna realiseras utan andra utgifter för statsverket än de därav föranledda årliga driftkostnaderna, anser jag mig böra tillstyrka den frikostiga donationens mottagande. Då mottagandet emellertid såsom nyss nämnts kommer att medföra ökat behov av statsmedel för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, torde riksdagens medgivande till mottagandet böra inhämtas. Mot det av samtliga myndigheter biträdda förslaget till den fiskeritekniska avdelningens organisation, vilket skulle påkalla anställande av allenast en laborator och ett laboratoriebiträde, har jag ej erinran. Den i organisationsförslaget innefattade begränsningen överensstämmer väl med den strävan att genom inskränkningar i de berörda sakkunnigas förslag nedbringa kostnaderna, som på sätt ovan nämnts gjort sig gällande vid frågans tidigare behandling. Till frågan om de föreslagna befattningshavarnas löneställning och de för den nya avdelningen i övrigt beräknade driftkostnaderna återkommer jag här nedan.

Av de föreslagna höjningarna beträffande den fiskeribiologiska avdelningen hänföra sig 500 kronor till ökade utgifter för expenser som följd av fiskeribiologiska laboratoriets tillkomst och i runt tal 1,200 kronor till

ökade laboratoriekostnader. Återstoden, i runt tal 4,100 kronor, är för-
anledd av en av kommissionen ifrågasatt löneförbättring för å laboratoriet
tjänstgörande en förste och en andre assistent.

[116.]

De föreslagna höjningarna om tillhopa 1,700 kronor för ökade omkostna-
der för den fiskeribiologiska avdelningen, vilka tillstyrkts av samtliga i
ärendet hörda myndigheter, anser jag mig icke böra motsätta mig. Vad
åter angår den ifrågasatta förändringen i löneavseende för förste och
andre assistenten å samma avdelning håller jag före, att prövningen av
frågan om reglering av lönerna till dessa befattningshavare liksom tjän-
stemännen över huvud vid ifrågavarande institution i anslutning till av-
löningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa
andra verk inom den civila statsförvaltningen icke bör ske förrän insti-
tutionen — som tidigast från och med budgetåret 1931/1932 skulle kunna
vara i full gång — bedrivit sin verksamhet så länge, att tillräcklig
erfarenhet kunnat vinnas för ett säkrare bedömande av förevarande
spörsmål. Härav följer, att jag icke kan biträda vare sig hydro-
grafisk-biologiska kommissionens eget eller lönenämndens förslag, vilka
båda bygga på lönernas avvägning i förhållande till avlöningsreglemen-
tet. Å andra sidan torde — med hänsyn till att de ifrågavarande båda
befattningshavarnas nuvarande arvoden hava utmätts i förhållande till
levnadsomkostnaderna i Fiskebäckskil — det vara skäligt, att dessa tjän-
stemän på grund av den förändrade bostadsorten i enlighet med vad
statskontoret anført erhålla en arvodesförhöjning, ungefärligen motsva-
rande skillnaden i levnadskostnaderna mellan Lysekil och Fiskebäckskil
eller 450 kronor. Härigenom skulle förste assistentens sammanlagda lön
inbegripet arvode såsom fiskeristipendiat uppgå till $(3,750 + 450 + 3,500 =)$
7,700 kronor och den andre assistentens lön inbegripet arvodet såsom
extra fiskeristipendiat belöpa sig till $(2,400 + 450 + 3,000 =)$ 5,850 kro-
nor eller med dyrtidstillägg enligt hittills tillämpade grunder i avjämnat
tal till 9,400 kronor respektive 7,100 kronor.

Arvodet till laboratorn å fiskeritekniska avdelningen, vilken tjän-
steman enligt förslaget avses skola hava full tjänstgöring vid ifråga-
varande institution, anser jag i anslutning till vad lönenämnden här-
utinnan anført böra bestämmas till samma belopp som för andre assi-
stenten å biologiska avdelningen eller till det av mig för sistnämnde be-
fattningshavare tillstyrkta beloppet 5,850 kronor. Med avseende å det
arvode som torde böra tillerkännas laboratorsbiträdet å fiskeritekniska
avdelningen ansluter jag mig till kommissionens, av lantbruksstyrelsen
och lönenämnden biträdda förslag. Det torde nämligen av vad löne-
nämnden anført framgå, att detta arvode med hänsyn till de kvalifika-
tioner, som måste uppställas på denne befattningshavare icke torde kun-
na upptagas till lägre belopp än 3,600 kronor. Beträffande driftkostna-
derna i övrigt för fiskeritekniska avdelningen, uppgående till 7,500 kronor,
beräknas därav 5,000 kronor för laboratoriekostnader. Återstoden belö-

[116.] per på reseersättningar, böcker och bindning, expenser, lyse och värme samt byggnadsunderhåll. Mot dessa äskanden, vilka av samtliga hörda myndigheter lämnats utan anmärkning, anser jag mig icke böra framställa någon erinran. Driftkostnaderna för ifrågavarande avdelning skulle sålunda i enlighet med vad jag ovan anfört beräknas till $(5,850 + 3,600 + 7,500 =) 16,950$ kronor eller i runt tal 16,900 kronor.

Lägges till sistnämnda belopp den av mig ovan tillstyrkta ökningen å tillhoppa 2,600 kronor beträffande den fiskeribiologiska avdelningen, erhålles den totala anslagshöjningen eller $(2,600 + 16,900 =) 19,500$ kronor. Då det nuvarande anslaget utgör 43,500 kronor, skulle det för budgetåret 1931/1932 erforderliga beloppet uppgå till $(43,500 + 19,500 =) 63,000$ kronor.

Anslaget till *de från nautisk-meteorologiska byrån övertagna arbetena* — vilka bestå i vissa havshydrografiska mätningar m. m. eller s. k. fyr-skeppsobservationer — torde i enlighet med kommissionens förslag upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 9,000 kronor.

Till *täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium*, vilken för år utgör 10,000 kronor danskt mynt, är för budgetåret 1930/1931 anvisat ett anslag å nämnda belopp. Jag vill erinra att Kungl. Maj:t med anledning av officiell hänvändelse från danska utrikesministeriet den 31 oktober 1930 förklarar, att Kungl. Maj:t, under förutsättning att riksdagen komme att bevilja det för varje år erforderliga beloppet för Sveriges deltagande i de internationella havsundersökningarna, för sin del biträdde framställt förslag om undersökningarnas fortsättande under ytterligare fem år, räknat från den 22 juli 1931, och Sveriges anslutning för nämnda tid till det internationella rådet för ifrågavarande undersökningar. För ifrågavarande ändamål torde för budgetåret 1931/1932 böra anvisas anslag med samma belopp som för innevarande budgetår eller 10,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) förklara, att riksdagen medgiver mottagande av ovanberörda donation för inrättande och utrustning av en fiskeriteknisk avdelning med laboratorium vid den ovanberörda till Lysekil förlagda anstalten för fiskeriundersökningar;

2) för budgetåret 1931/1932 anvisa

a) till omkostnader för de av svenska hydrografisk-biologiska kommissionen bedrivna undersökningar av de Sverige omgivande haven ett *extra reservationsanslag* av kronor 63,000,

- b) till omkostnader för vissa av kommissionen från nautisk-meteorologiska byrån övertagna havshydrografiska mätningar m. m. ett *extra reservationsanslag* av kronor 9,000, [116.]
- c) till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium ett *extra anslag* av ..kronor 10,000.

[117.] 11. **Fartyget Skagerak.** För hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken har fartyget Skagerak sedan 1905 varit i verksamhet. Riksdagen har för varje år beviljat anslag till underhålls- och driftkostnad för nämnda fartyg. För budgetåret 1930/1931 har för ändamålet anvisats ett extra reservationsanslag av 87,000 kronor. [117.]

Seglationstiden för fartyget beräknades vid anslagsäskandet för sistnämnda budgetår till, i likhet med för föregående år, tio månader, varav fyra månader till sillrekognosceringar. Övriga sex månader skulle användas för de ändamål i de internationella havsundersökningarnas tjänst, för vilka fartyget ursprungligen avsetts, samt för andra vetenskapliga och praktiska undersökningar ävensom tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken.

I skrivelse den 28 augusti 1930 har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som har överinseendet över fartyget, efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen gjort framställning om anslag till fartygets underhålls- och driftkostnad för budgetåret 1931/1932.

Över nämnda framställning hava infordrade utlåtanden avgivits den 3 september 1930 av lantbruksstyrelsen och den 20 i samma månad av statskontoret.

Länsstyrelsens anslagsäskande är grundat på, att fartyget jämväl under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 skall vara i verksamhet under tio månader. För att så skall kunna ske, anser länsstyrelsen ett belopp av 96,260 kronor erforderligt. Sagda belopp har beräknats enligt följande uppställning, däri för jämförelse medtagits motsvarande siffror för budgetåret 1930/1931.

	1931/1932	1930/1931
Avlöningar	kronor 33,566	33,896
Proviand för tio månader och portionersättning »	12,500	12,500
Kol och olja	» 18,600	20,000
Reparationer, utrustning och underhåll	» 25,260	14,000
Beklädnad, läkare, medicin, tvätt, transporter samt diverse och oförutsedda utgifter	» 6,334	6,604
	kronor 96,260	87,000.

Av posten till avlöningar i den nya staten avsåges 17,016 kronor (17,196 kronor för innevarande budgetår) till årslöner åt befälhavare, styrman,

[117.] förste maskinist och kockstewart, vilka befattningshavare såsom hittills ansåges böra anställas för år.

I posten för proviant inginge såsom tidigare varit fallet portionsersättning under två månader för den årsanställda personalen.

Kostnaderna för kol under budgetåret 1931/1932 hade beräknats efter en åtgång av 700 ton samt efter ett pris av 26 kronor per ton, varjämte smörjoljor upptagits till 400 kronor.

Det hade visat sig omöjligt att hålla fartygets däck tätt i dess nuvarande skick, och en reparation av däcket finge därför anses oundgängligen nödvändig. Genom inläggande av förhydringsdäck hade på ett flertal fartyg — bland annat vissa ångtrålare — å vilka liknande bristfällighet förefunnits, utmärkta resultat vunnits. Länsstyrelsen hade låtit infordra anbud å ett dylikt däck inläggande i fartyget. Eriksbergs mekaniska verkstads aktiebolag, vilket avgivit det lägsta anbudet, hade erbjudit sig utföra arbetet för ett pris av 9,200 kronor. I posten reparationer, utrustning och underhåll hade därför detta belopp upptagits.

Under samma rubrik hade vidare upptagits 750 kronor kostnad för dockning och bottenmålning, 3,845 kronor kostnad för underhållsreparationer å maskinen, 1,575 kronor kostnad för ändring av en hytt, 1,800 kronor för extra arbetshjälp under utrustningen samt 5,500 kronor till inköp av skeppsförnödenheter, varjämte beräknats kostnader till ersättning för följande försliten materiel, nämligen: en fisketrål 990 kronor, en silltrål 1,100 kronor samt två skovelvadar 500 kronor.

I posten beklädnad m. m. inginge jämväl kostnader för underhåll och avgifter för radiostationen jämte telefonavgifter samt tull- och lotsavgifter.

Av anslaget för budgetåret 1929/1930 och tidigare reservationer återstode den 30 juni 1930 bokföringsmässigt sammanlagt en behållning av 10,796 kronor 12 öre. Av detta belopp utgjorde emellertid 7,819 kronor 68 öre icke någon verklig besparing. Beloppet motsvarade nämligen vissa utgifter för Skageraks drift under budgetåret 1929/1930, för vilka räkningarna kunnat betalas först under juli månad 1930 och alltså efter budgetårets utgång. Den verkliga behållningen belöpte sig alltså till endast 2,976 kronor 44 öre.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde länsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att uppföra ifrågavarande anslag med 93,500 kronor.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt bifall till framställningen.

Statskontoret förklarar, att vad länsstyrelsen i sin skrivelse anført och hemställt icke givit statskontoret anledning till erinran.

*Departements-
chefen.*

Det ökade medelsbehovet för fartyget Skagerak hänför sig till posten reparationer och underhåll, vari föreslås en höjning i förhållande till beräkningen för innevarande budgetår från 14,000 kronor med 11,260 kronor till 25,260 kronor. De sålunda beräknade kostnaderna — varunder visserligen inbegripes ett belopp av 9,200 kronor för inläggande av förhydringsdäck å fartyget — synas mig ganska avsevärda jämväl i betraktande av att under senare åren till reparationer upptagits ej oväsentliga belopp. Med hänsyn emellertid till att fartyget, som varit i verksamhet alltsedan 1905, nu tarvar betydande reparationer för att kunna hållas i fullt brukbart skick samt av skäl länsstyrelsen, utan erinran från lantbruksstyrelsen och statskontoret, i

övrigt anfört, finner jag mig böra tillstyrka anslagspostens förhöjning, dock endast med 9,000 kronor eller till 23,000 kronor. Härigenom skulle sammanlagda medelsbehovet för instundande budgetår bliva 94,000 kronor. Sedan härifrån avräknats påräknelig reservation, i runt tal 3,000 kronor, återstå 91,000 kronor att uppföras såsom anslagsbelopp för budgetåret 1931/1932. [117.]

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till underhålls- och driftkostnader för fartyget
Skagerak anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra*
reservationsanslag av kronor 91,000.

[118.] 12. Fartyget Eystrasalt. Till underhålls- och driftkostnad för fiskeriadministrationens fartyg Eystrasalt har riksdagen anvisat anslag från och med 1909. För budgetåret 1930/1931 har för ändamålet anvisats ett extra reservationsanslag av 14,000 kronor, varvid dock räknades med en reservation till den 1 juli 1930 av omkring 500 kronor. [118.]

Under förutsättning att fartyget under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 skall hållas i gång under en tid av omkring sex månader, har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 23 augusti 1930 uppgjort förslag till stat för fartyget, slutande å ett belopp av 14,500 kronor.

I förhållande till staten för innevarande budgetår innebär lantbruksstyrelsens förslag ingen annan ändring än att på grund av beräknade ökade underhållskostnader under budgetåret 1931/1932 kostnaderna för vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, kompletteringar m. m. höjts till 2,000 kronor eller med 800 kronor, med vilket sistnämnda belopp emellertid utgifterna för fotogén och andra förbrukningsartiklar sänkts.

Då lantbruksstyrelsen räknar med en reservation å anslaget vid utgången av innevarande budgetår å 1,000 kronor, har styrelsen hemställt om anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett anslag av 13,500 kronor.

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-*
chefen.

att till underhålls- och driftkostnad för fartyget
Eystrasalt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra*
reservationsanslag av kronor 13,500.

[119.] 13. Bevakningsfartygs stationerande vid rikets kuster. Under en följd av år har med vissa uppehåll sjöförsvaret tillhörande fartyg under vintrarna varit stationerade vid rikets västra kust för upprätthållande av ordning under pågående vintersillfiske och för att på olika sätt bistå fiskarena. Jämväl skydd mot intrång av utländska fiskare på svenskt territorium har härvid lämnats. Kostnaderna för kol och olja under dylika expeditioner [119.]

[119.] ävensom för däri deltagande fartygs ut- och avrustning hava bestritts från för ändamålet under nionde huvudtiteln särskilt anvisade anslag.

Tidigare pågingo dessa expeditioner vanligen 2 å 3 månader med början vid nyåret. Då det emellertid visat sig erforderligt att åvägabringa skärpt bevakning mot utlänningars olaga fiske på svenskt område, beviljade 1926 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (prop. nr 133) medel till dylik bevakning även under november och december månader. Under vintern 1926—1927 voro sålunda vid västkusten stationerade två jagare under november och december samt kanonbåten Svensksund under januari—mars. Från och med vintern 1927—1928 har ifrågavarande bevakning skötts genom kanonbåten Svensksund under tiden november—mars.

För ändamålet beviljade riksdagen för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 36,000 kronor, varvid räknades med en reservation å anslaget av i runt tal 6,000 kronor.

I skrivelse den 23 augusti 1930 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om anslag för instundande budgetår till bevakningens uppehållande under vintern 1931/1932. Därvid har styrelsen anfört i huvudsak följande:

Det syntes vara av nöden, att medel bleve tillgängliga jämväl under vintern 1931—1932 för stationerande under månaderna november—mars av ett bevakningsfartyg vid västkusten. Det vore emellertid icke möjligt att redan nu med säkerhet beräkna kol- och oljepriserna för vintern 1931—1932, varav kostnaderna för ifrågavarande ändamål i hög grad berodde, men enligt från sjöförsvarets kommandoexpedition erhållna upplysningar torde kostnaderna för stationerande av kanonbåten Svensksund vid västkusten under nämnda tid kunna beräknas till sammanlagt 40,550 kronor. Härtill komme kostnaderna för anställande av en sillkännare ombord under januari och februari med 720 kronor och för rapportering rörande sillrekognosceringen med 800 kronor.

Kostnaderna för Svensksunds stationerande vid västkusten under berörda tid skulle alltså, såvitt kunde beräknas, belöpa sig till 42,070 kronor. Med hänsyn till en beräknad reservation å anslaget den 1 juli 1931 å i runt tal 11,500 kronor skulle det erforderliga anslagsbeloppet för budgetåret 1931/1932 kunna begränsas till 30,500 kronor, om vars anvisande *lantbruksstyrelsen* hemställde.

Till följd av remiss har marinförvaltningen, efter samråd med chefen för marininstaben och med överlämnande av yttrande från denne, den 22 oktober 1930 avgivit utlåtande i ärendet.

Marinförvaltningen erinrar, att utgifterna för kanonbåten Svensksunds expedition hittills bestritts från anslag under nionde huvudtiteln med undantag för provianterings- och underhållskostnader, vilka, liksom den ordinarie avlöningen till den å fartyget kommenderade personalen, utgått från flottans vederbörande anslag. I underhållskostnaderna inginge emellertid vissa utgifter, som vore en direkt följd av expeditionen och som sålunda icke skulle uppstått, därest fartyget ej varit rustat. Hit hörde utgifter, som under expeditionen uppkomme för reparation eller ersättning av inventariépersedlar, som under pågående expedition skadades, försletes eller ginge förlorade. Dessa utgifter, vilka tidigare antingen bestredes av expeditions-

medlen eller inginge i avrustningskostnaderna, beräknades i medeltal uppgå till 600 kronor per månad, eller för 5 månaders expedition 3,000 kronor. Det syntes marinförvaltningen riktigt, att även dessa utgifter, vilka icke tjänade något flottans ändamål, bestredes från anslag under nionde huvudtiteln. Flottans underhållsanslag, som för närvarande bestridde sistnämnda utgifter, belastades ändock med en del utgifter, som vore en direkt följd av fartygets expedition, nämligen de reparationskostnader för slitning av materielen, vilka uppkomme under fartygets översyn efter expeditionen. Enär dessa kostnader icke utan svårighet kunde särskiljas från kostnaderna för normalt underhåll och därför vore svåra att för sig beräkna, ville marinförvaltningen likväl icke ifrågasätta någon ändring beträffande desammas gäldande. [119.]

Chefen för marinstaben förmäler sig icke hava något att erinra mot lantbruksstyrelsens beräkning av anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål och komme att beakta densamma vid uppgörandet av kostnadsberäkning för Svensksunds förestående vinterexpedition. Med anledning av vad lantbruksstyrelsen anført rörande underhållskostnadernas bestridande finge dock i förbigående framhållas, att hittills ej blott kostnaderna för bevakningsfartygets ut- och avrustning samt för kol och olja bestritts från anslaget i fråga, utan även sådana övriga expeditionskostnader, vilka eljest belastade vederbörligt övningsanslag, såsom för annan materialutredning, ammunitionsutredning, sjötillägg m. m. och övriga utgifter ombord.

Under ett flertal år hava de utgifter, som äro avsedda att bestridas från förevarande anslag, av myndigheterna beräknats till 42,070 kronor. För ett vart av de senaste fyra budgetåren hava de verkliga utgifterna uppgått till respektive 33,708, 31,630, 35,410 och 33,131 kronor. För intet av dessa år hava utgifterna alltså överstigit 36,000 kronor. *Departements-
chefen.*

Med hänsyn härtill samt under iakttagande därjämte av vad marinförvaltningen ifrågasatt om bestridande från förevarande anslag av vissa till 3,000 kronor beräknade utgifter, som hittills täckts från flottans underhållsanslag, synes medelsåtgången per år näppeligen behöva uppskattas till mera än högst 39,000 kronor. Enär å anslaget vid innevarande budgetårs ingång förefanns en reservation av i runt tal 17,000 kronor samt årets anslag utgör 36,000 kronor, torde för instundande budgetår en anslagsanvisning av 25,000 kronor vara tillfyllest.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för stationerande under vintermånaderna 1931/1932 av bevakningsfartyg vid rikets kuster för åstadkommande av ordning och skydd vid fiskets bedrivande anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 25,000.

K. Skogsväsendet.

Skogsundervisning m. m.

[120.] [120.] 1. Skogshögskolan. I riksstaten för budgetåret 1930/1931 har till skogshögskolan upptagits ett *ordinarie förslagsanslag* å 221,800 kronor, vilket disponeras i överensstämmelse med följande av 1928 års riksdag (skr. nr 88 p. 1) godkända stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	78,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	1,500
Arvoden till rektor, 1,500 kronor, en överassistent, 7,500 kronor, och en kamrerare, 4,800 kronor	»	13,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	22,000
Övriga utgifter	»	106,000

Förslagsanslag kronor 221,800.

Den i den ordinarie staten ingående anslagsposten »övriga utgifter» har beräknats på följande sätt:

Resestipendier åt lärare	kronor	1,000
Stipendier åt elever vid jägmästarkursen	»	3,000
» » » » forstmästarkursen	»	600
Praktiska övningar vid jägmästarkursen	»	41,100
» » » » forstmästarkursen	»	14,000
Expenser	»	43,900
Utgifter för styrelsen	»	2,400

summa kronor 106,000.

Till grund för beräkningen av det i anslagsposten »övriga utgifter» ingående beloppet för expenser, 43,900 kronor ligger ett vid anslagsäskandet för skogshögskolan i 1924 års statsverksproposition (IX H. T. p. 106) åberopat förslag till utgiftsstat, enligt vilket bland expenserna skulle ingå en post å 5,800 kronor för biblioteket.

Till diverse behov vid skogshögskolan har för budgetåret 1930/1931 uppförts ett *extra reservationsanslag* å 37,900 kronor, beräknat sålunda:

Personligt ålderstillägg åt extra läraren, docenten G. Grönberg	kronor	600
Avlöning åt en lektor	»	8,124
Två docentstipendier å 6,000 kronor	»	12,000
Avlönande av assistenter	»	5,720

[120.]		
Vetenskapliga forskningar, därav högst 4,500 kronor till gottgörelse för assistentarbeten och högst 3,000 kronor till arvode åt docenten vid skogshögskolan fil. d:r E. Melin	kronor	8,956
Avlönande av biträde åt vaktmästaren och maskinisten	»	800
Studieunderstöd för vetenskaplig forskning	»	1,000
Kurs i förvaltningskunskap	»	700
summa kronor		37,900.

I skrivelse den 24 september 1930, varöver statskontoret den 11 oktober 1930 avgivit infordrat utlåtande, har styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt, med överlämnande av ett av högskolans rektor avgivet förslag till utgiftsstat för högskolan, hemställt om medelsanvisning för budgetåret 1931/1932.

Beträffande det *ordinarie förslagsanslaget* ifrågasätter högskolestyrelsen en höjning med 1,000 kronor, avseende det i posten expenser ingående beloppet till biblioteket.

Högskolestyrelsen åberopar en av *biblioteksstyrelsens ordförande* professor T. Lagerberg avlämnad p. m., vari framhålles i huvudsak följande: Skogsbiblioteket hade under de senare åren för ökning av bokbeståndet och för detsammans underhåll haft att tillgå ett anslag om 5,800 kronor. Med denna summa hade omkostnaderna för nyinköp och bindning bestritts såväl för boksamlingarna i skogshögskolan som för dem å statens skogsförsöksanstalt och å Garpenberg. Emellertid hade det allt tydligare framgått, att dessa medel icke längre vore tillräckliga för att tillgodose bibliotekets intressen. Anledningarna härtill vore flera, i främsta rummet dock den avsevärda stegring av subskriptionspris på löpande tidskriftsserier och av priset på utländsk handbokslitteratur, som kommit till stånd. Bindning hade därjämte blivit en betydande utgiftspost, även om den utfördes i en omfattning, som endast tillgodosåge de nödigaste kraven. Under föregående år belöpte sig sålunda denna post till i runt tal 2,000 kronor. Det vore önskvärt, att anslaget till skogsbiblioteket ökades med 1,000 kronor till 6,800 kronor.

Skolans rektor har anfört, att posten å 5,800 kronor för biblioteket visat sig otillräckligt, varför tillfällig förstärkning stundom skett i mån av tillgång på besparingar å andra expensmedel. Nu hade emellertid dessa övriga expensmedel tagits allt hårdare i anspråk bland annat för byggnadsunderhåll, detta speciellt för de gamla f. d. bruksbyggnader, som högskolan disponerade för sina praktiska övningar i landsorten, vartill komme vissa ökningar för värme, lyse och städning m. m., vilka bleve en följd av i år verkställd inredning av 4 nya arbetsrum och en ritsal samt ett arkivrum å högskolans vind. Den sedan flera år tillbaka behövlige höjningen av biblioteksanslaget kunde därför ej längre anstå.

Högskolestyrelsen hemställer, att anslagsposten till expenser höjes med 1,000 kronor till 44,900 kronor, samt att det *ordinarie förslagsanslaget* till skogshögskolan i anslutning härtill uppföres till 222,800 kronor.

Statskontoret har med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen icke haft något att erinra mot förslaget i denna del.

Beträffande det *extra reservationsanslaget* ifrågasätter högskolestyrelsen den ändring, att posten personligt ålderstillägg åt extra läraren docenten

[120.] G. Grönberg höjes från 600 kronor till 1,200 kronor *samt att* posten vetenskapliga forskningar, 8,956 kronor, utgår.

Skolans rektor har härom anført: Extra läraren G. Grönberg förordnades som lärare vid skogsinstitutet år 1901. År 1918 beviljade riksdagen 500 kronor som personligt ålderstillägg. Detta anslag hade år 1926 på grund av då företagen sänkning av dyrtidstilläggen reglerats till nuvarande 600 kronor. Därutöver åtnjote Grönberg såsom icke-ordinarie befattningshavare en avlöning av 4,952 kronor, varvid han förutom sin undervisning bland annat hade att bära ansvaret för en stor institution (zoologi) med mycket omfattande samlingar. Med betraktande av att Grönberg nu under 30 år bedrivit en förtjänstfull och gagnande verksamhet såsom extra lärare vid skogsinstitutet och skogshögskolan, åt vilka institutioner han ägnat sin livsuppgift utan att innehava annan tjänst, samt att han ehuru institutionsföreståndare endast åtnjote en avlöning, som utginge med mindre än hälften av vad ordinarie sådan föreståndare uppbure, borde ännu ett personligt ålderstillägg tilldelas Grönberg att utgå med samma belopp som det nuvarande eller 600 kronor, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgjorde å nuvarande befattning. Nuvarande anslaget borde sålunda höjas från 600 till 1,200 kronor.

Beträffande anslagen till en lektor, 8,124 kronor, till två docentstipendier, 12,000 kronor, till assistenter, 5,720 kronor, till biträde åt vaktmästaren och maskinisten, 800 kronor, till studieunderstöd, 1,000 kronor, samt till kurs i förvaltningskunskap, 700 kronor, föresloges ingen ändring.

I årets stat inginge vidare 8,956 kronor till vissa av dåvarande docenten E. Melin bedrivna mykologiska undersökningar. Sedan Melin nyligen utnämnts till professor vid Uppsala universitet, vore han emellertid förhindrad att vid högskolan fortsätta detta arbete, varför anslaget, som endast delvis komme att tagas i anspråk under innevarande budgetår, hädanefter borde utgå ur staten.

Högskolestyrelsen har med vitsordande av det insiktsfulla och utomordentligt hängivna arbete, doktor Grönberg ända från 1901 nedlagt i skogsundervisningens tjänst varmt tillstyrkt, att det honom beviljade personliga ålderstillägget höjdes från 600 till 1,200 kronor, att uppföras bland anslagen till diverse behov vid skogshögskolan.

I proposition till 1927 års riksdag (IX H. T. 1927 sid. 275 och följande) hade Kungl. Maj:t upptagit ett anslag å 9,000 kronor för bekostande av docenten Elias Melins vetenskapliga undersökningar, därvid beräknades, att anslaget skulle komma att utgå under fem år.

Sedan docenten Melin numera blivit utnämnd till professor vid Uppsala universitet, vilken befattning han tillträtt innevarande hösttermin, torde den av honom upprättade planen för arbetets fullbordande icke kunna följas. Professor Melin hade rörande undersökningarna, vilka ännu påginge under hans överinseende, meddelat, att problemet angående blåytans bekämpande medelst kemikalier bragts till en viss avslutning och att det synnerligen omfattande materialet föreläge i det närmaste tryckfärdigt. Arbetena beträffande sonderdelning av olika förnatyper kunde givetvis ej hava avslutats, men hade dock nått en viss avrundning. De mykologiska undersökningarna vore ännu icke avslutade.

Det vore enligt styrelsens uppfattning av största betydelse, att samtliga dessa undersökningar bringades till slutförande. Även om med hänsyn till professor Melins nya arbetsuppgifter hans möjligheter att fullfölja under-

sökningarna försvärats, hade enligt vad styrelsen erfarit professor Melin för avsikt att under ferier eller eljest, då hans tid det medgäve, fortsätta undersökningarna, därvid arbetslokal på skogshögskolan kunde ställas till hans förfogande.

Då den ändrade arbetsordningen medfört, att det för innevarande budgetår för ändamålet anvisade reservationsanslaget å 8,956 kronor icke komme att helt tagas i anspråk utan till större delen kunde reserveras till ett kommande år, hade styrelsen icke ansett nödvändigt att nu begära något anslag för professor Melins undersökningar under budgetåret 1931/1932.

Statskontoret har icke heller mot förslaget i denna del haft erinran.

Den i det ordinarie förslagsanslaget ifrågasatta höjningen med 1,000 kronor avser det i anslagsposten övriga utgifter under rubriken *expenser ingående anslaget till skogshögskolans bibliotek*, för närvarande upptaget med 5,800 kronor. Svårigheter hava mött att med detta anslagsbelopp hålla biblioteket i höjd med skogsvetenskapens och skogslitteraturens utveckling. Jag vill därför tillstyrka höjning av anslaget med 1,000 kronor.

I enlighet med vad jag nu tillstyrkt skulle den ordinarie staten för skogshögskolan erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	78,500
Vikariatersättning, <i>förslagsanslag</i>	»	1,500
Arvoden till rektor, 1,500 kronor, en överassistent, 7,500 kronor, och en kamrerare, 4,800 kronor	»	13,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	22,000
Övriga utgifter	»	107,000

Förslagsanslag kronor 222,800.

Mot höjningen av den i det extra reservationsanslaget till diverse behov vid skogshögskolan ingående posten personligt ålderstillägg till docenten G. Grönberg från 600 kronor till 1,200 kronor torde med hänsyn till dennes långa och väl vitsordade tjänstgöring invändning ej böra göras. Högskolestyrelsens beräkning av anslaget har ej heller i övrigt givit mig anledning till erinran. Jag tillstyrker därför, att för diverse behov vid skogshögskolan under budgetåret 1931/1932 beräknas följande poster och belopp:

Personliga ålderstillägg åt extra läraren, docenten G. Grönberg	kronor	1,200
Avlöning åt en lektor	»	8,124
Två docentstipendier å 6,000 kronor	»	12,000
Avlönande av assistenter	»	5,720
Avlönande av biträde åt vaktmästaren och maskinisten	»	800
Studieunderstöd för vetenskaplig forskning	»	1,000
Kurs i förvaltningskunskap	»	700

summa kronor 29,544.

[120.] Enär å förevarande anslag kan beräknas förefinnas en vid ingången av nästa budgetår tillgänglig reservation av ungefär 5,500 kronor, torde det för budgetåret 1931/1932 erforderliga anslagsbeloppet kunna begränsas till 24,000 kronor. Under nästföljande punkt kommer jag att göra hemställan om anvisande av det sålunda nu föreslagna extra reservationsanslaget.

I överensstämmelse med vad jag anfört får jag nu hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna det av mig förordade förslaget till stat för skogshögskolan, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932;

b) vid bifall härtill höja *ordinarie förslagsanslaget* till skogshögskolan, nu kronor 221,800,
med » 1,000
till » 222,800.

[121.] [121.] 2. Diverse behov vid skogshögskolan. Under åberopande av vad jag under näst föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till diverse behov vid skogshögskolan anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 24,000.

[122.] [122.] 3. Statens skogsförsöksanstalt. För statens skogsförsöksanstalt finnes i riksstaten upptaget ett *ordinarie förslagsanslag*, som av 1926 års riksdag bestämts till 153,700 kronor, att disponeras i överensstämmelse med samtidigt godkänd stat.

I staten finnes upptagen en anslagspost å 47,900 kronor till expenser, vilken beräknats på följande sätt:

Expenser för skogsavdelningen	kronor 24,800
» » naturvetenskapliga avdelningen	» 10,200
» » entomologiska avdelningen	» 2,900
Gemensamma expenser	» 10,000
summa kronor 47,900.	

Under en följd av år har riksdagen till uppehållande av verksamheten vid skogsförsöksanstalten jämväl anvisat *extra anslag*. Sålunda hava för budgetåret 1930/1931 uppförts såsom särskilda reservationsanslag *dels* för diverse behov vid anstalten 70,900 kronor *dels ock* till utförande av specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring (den s. k. norrlandsavdelningen) 27,300 kronor.

[122.] verkades av olika skogsbruksåtgärder. Samtidigt hade det emellertid visat sig, å ena sidan att undersökningarna på grund av djurens stora talrikhet och ringa storlek vore synnerligen tidsödande, å den andra att ett betydande antal prov måste undersökas, för att några säkra slutsatser skulle kunna dragas. Den nuvarande arbetskraften — ett extra bi-träde under halva året — vore därför, även om avdelningsföreståndaren använde avsevärd tid åt denna forskningsgren, ej tillräcklig för att man skulle kunna företaga den allmänna inventering av skogsmarkens lägre djurvärld, som det vore synnerligen önskvärt att snarast möjligt erhålla genom bearbetningar av de hittills insamlade proven, en inventering som kunde förväntas giva viktiga riktlinjer för markfauneforskningens vidare utveckling. Av denna anledning hemställdes om ett extra anslag av 1,000 kronor för att möjliggöra ett hastigare utförande av denna bearbetning, än vad som för närvarande vore möjligt.

Såväl *chefen* som *styrelsen för anstalten* tillstyrka den begärda höjningen av 1,000 kronor. Vid bifall härtil skulle anslaget till diverse behov undergå motsvarande höjning och sålunda uppföras med 71,900 kronor.

Vidkommande *reservationsanslaget för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring* vill jag erinra, att ifrågavarande undersökningar beräknats skola utföras under tre särskilda femårsperioder räknade från våren 1916. Under envar av dessa perioder skulle utföras i huvudsak följande arbeten, nämligen under den första perioden anläggandet av erforderliga provytor och utförandet av andra förberedande arbeten, under den andra perioden viss revision och komplettering av provytorna samt under den sista perioden slutlig revision av dessa jämte utarbetande och publicering av resultatet.

Den femtonåriga perioden slutar den 30 juni 1931. Sedan styrelsen för skogsförsöksanstalten erfarit, att bearbetningen av undersökningsmaterialet beträffande ifrågavarande specialundersökningar icke kunde avslutas till nämnda tidpunkt, har *föreståndaren för undersökningarna, jägmästaren E. Wibeck*, på anmodan av anstaltsstyrelsen, den 22 november 1929 inkommit med en *promemoria* i ämnet, varav inhämtas, bland annat, följande.

Avdelningens arbete hade varit koncentrerat på trenne huvudfrågor, nämligen fröundersökningar, åtgärder för naturlig föryngring och skogsodlingsåtgärder, vilka frågor av jägmästaren Wibeck uppdelats i femton särskilda grupper. Bearbetningen av hela det stora insamlade materialet beräknades taga åtskilligt längre tid i anspråk än till mitten av år 1931. Enligt Wibecks mening hade utvecklingen gått i den riktningen, att det under nuvarande förhållanden måste betecknas såsom olämpligt för att ej säga otänkbart att avbryta de arbeten, som påginge för att vinna ökad kännedom om återväxtbetingelser och lämpliga beståndsföryngringsvägar uti de i detta avseende mindre väl lottade trakterna i vårt land. Det torde icke heller vara lämpligt att avhända sig det specialorgan för nämnda arbeten, som förefunnes i norrlandsavdelningen, och syntes det Wibeck vara bäst, om norrlandsavdelningens verksamhet med bibehållande av nuvarande organisation och personal finge fortgå ytterligare

några år framåt, så att åtminstone de för närvarande i mer eller mindre halvarbetat skick varande arbetena kunde hinna bringas till avslutning och publicering. Om anslagsfrågan kunde tryggas för budgetåren 1931—1933, torde den utförligare diskussionen om avdelningens arbetsuppgifter och eventuella fortbestånd möjligen kunna uppskjutas till det s. k. femårsmötet för skogsförsöksanstalten i dess helhet, som vore avsett att hållas hösten 1931.

Över jägmästaren Wibecks sålunda gjorda förslag rörande förlängning av norrlandsavdelningens verksamhetstid hava *professorerna Hesselman* och *Petterson* avgivit yttrande den 10 juni 1930, varav inhämtas i huvudsak följande.

Som ett allmänt omdöme om avdelningens verksamhet torde man kunna säga, att den i mycket väsentliga avseenden ökat vår kännedom om de norrländska skogarnas föryngringsbiologi. I främsta rummet gällde detta studierna över det norrländska skogsfröets beskaffenhet och villkoren för utvecklingen av ett gott, väl grobart frö. I detta avseende torde den vunna kännedomen få anses ganska tillfredsställande för det praktiska behovet. Något annorlunda ställde sig saken beträffande både villkoren för naturlig föryngring och frågan om olika skogsodlingsmetoder. Så värdefulla de utförda försöken än månne vara, kunde de endast giva ett ofullständigt svar på de uppställda frågorna. Ännu återstode många olösta spörsmål.

Det torde emellertid ej kunna bestridas, att frågan om de norrländska skogarnas föryngring blivit ännu mera aktuell än den var på den tid, då norrlandsavdelningen började sin verksamhet. Den särslagstiftning, som då gällde för Västerbottens och Norrbottens kustland, hade blivit upphävd och ersatt med den allmänna skogsvårdslagen. En revision av nu gällande lappmarkslag hade blivit påyrkad, och frågan härom hade för utredning överlämnats till en särskild kommitté. Det funnes på många håll en tydlig tendens i den riktningen, att staten borde minska sitt förmynderskap över den enskilda skogsägaren men på samma gång hålla på sin fordran om den avverkade skogens föryngring. Ett sådant program kunde emellertid knappast genomföras, om icke statens sakkunniga organ vore i stånd att giva anvisning om de härför lämpliga metoderna. Med hänsyn till våra nuvarande kunskapers ofullständighet kunde det från försöksanstaltens sida i detta läge ej bli fråga om nedläggande av de norrländska skogsföryngringsstudierna.

Skogsförsöksanstalten borde i stället på alla sätt söka bidra till dessa viktiga frågor lösning och för detta ändamål använda de lämpligaste och mest effektiva metoderna samt organisera sin verksamhet på sådant sätt, att frågorna bleve för praktiken så vitt möjligt klarlagda. Vid lösningen av ett sådant problem som det föreliggande kunde forskningen gå olika vägar. Genom direkta iakttagelser över lyckade eller misslyckade föryngringar, naturliga eller med konst frambragta, kunde viktiga upplysningar vinnas. Den kunskap, som på detta sätt redan samlats, vore betydande, men den kunde helt säkert genom målmedvetna och systematiska observationer avsevärt ökas. De så vunna erfarenheterna kunde prövas genom utläggande av provytor, där olika metoder kommit till användning och där varje ytas resultat finge utgöra ett svar på den uppställda frågan. Till denna kategori hörde flertalet av norrlandsavdelningens föryngringsytor. Skulle man emellertid komma längre och

[122.] få en inblick i orsaken till de uppnådda resultatens växlingar, fordrades ett djupare inträngande i problemen.

Genom en analys av de faktorer i avseende på ljus, fuktighet, markbeskaffenhet, sjukdomar etc., som varit avgörande för resultaten, måste man söka få en närmare kännedom om orsakssammanhanget. En sådan stode närmast att vinna på naturvetenskaplig väg. För ett ståndpunkts-tagande i föryngringsfrågorna fordrades dessutom, att hänsyn toges till rent skogliga synpunkter. Föryngringen framginge normalt som en följd av den föregående beståndsbehandlingen och den inleddes ofta, medan delar av det gamla beståndet ännu kvarstode och lämnade en mer eller mindre avsevärd tillväxt. Beståndsvård och föryngring bildade då ett oskiljaktigt helt, som måste studeras i sammanhang under beaktande av ekonomiska synpunkter. Även vid föryngring av överåriga eller söndertrasade bestånd trädde produktionssynpunkter och ekonomiska hänsyn i förgrunden. Den viktiga frågan om beståndsresternas behandling inneslöte ett avvägande mellan den produktion, som ännu kunde erhållas å restträden, och den av dessa träd upptagna markens möjliga framtidsavkastning. Bedömandet av frågan, hur stora kostnader man rimligen kunde nedlägga på en skogskulturåtgärd, förutsatte likaledes ett vägande av kulturkostnaden mot den därigenom sannolikt vunna framtida avkastningsökningen.

Föryngringsfrågan vore därför av den natur, att den helst och med största framgång borde studeras och lösas genom ett samarbete mellan anstaltens båda huvudavdelningar, den skogliga och den naturvetenskapliga. På grund härav torde inrättandet av en permanent avdelning för föryngringsstudier i längden visa sig vara ett organisatoriskt missgrepp.

Det vore särdeles angeläget, att den person, som hela tiden haft ledningen av dessa arbeten och som sålunda kände materialet i alla dess detaljer, också bleve satt i tillfälle att avgiva en fullständig redogörelse för undersökningarna.

Efter ingående överläggningar inför anstaltsstyrelsen, därvid professorerna Hesselman och Pettersson samt jägmästaren Wibeck närvarit, har *jägmästaren Wibeck i skrivelse till anstaltsstyrelsen den 11 juni 1930* hemställt, att den för publicering avsedda tredje perioden måtte förlängas till den 1 juli 1933 och i anslutning härtill föreslagit upptagande för budgetåret 1931/1932 av ett anslag till avdelningens fortsatta verksamhet å 25,000 kronor enligt följande specifikation:

Arvode åt försöksledaren	kronor 10,740
» » skogsbiträdet	» 3,672
Expenser	» 10,588

summa kronor 25,000,

vilket innebär en minskning av nuvarande anslag med 2,300 kronor.

Wibeck anför i ämnet följande.

En detaljgranskning av utgifternas fördelning mellan olika huvudkategorier under tiden från den 1 juli 1926 till slutet av år 1929 gäve vid handen, att under tidsperioden 1 juli 1931—30 juni 1933 posterna för hantlangningen på fältet, för resorna samt i någon mån även för frakter och (genom statens centrala frökontrollanstalt utförd) fröanalys bor-

de kunna något begränsas gent emot dem under föregående år. Däremot torde kostnaderna för tillfälliga innearbeten, d. v. s. arbetshjälp av olika slag, som erfordrades under en forcerad bearbetnings- och publiceringsperiod, snarast kunna väntas bli ytterligare något ökade, ehuru man torde kunna utgå från den förutsättningen, att avdelningens förutvarande fasta arbetsbiträde även då skulle komma att bli kvar.

Därest å posten hantlangning vid fältarbeten, vilken post under tiden efter den 1 juli 1926 i genomsnitt krävt 2,070 kronor per år — hägnadsunderhållet oberäknat —, beräknades en minskning av 1,000 kronor samt lika mycket å försöksledarens och skogsbiträdets resor, vilka i medeltal tillsammans krävt 3,260 kronor per år, samt slutligen en minskning om 300 kronor å vissa övriga poster (frakter, fröanalys), skulle den totala erforderliga kostnaden under vartdera av budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 bli 25,000 kronor mot nu utgående belopp om 27,300 kronor. Mellan löne- och expensmedel skulle nyssnämnda belopp, 25,000 kronor, då komma att fördela sig på sätt ovan angivits.

Under nyssnämnda belopp, 25,000 kronor, ansåges anslaget icke böra minskas, då detta skulle kunna tvinga till olämpliga hämningar i bearbetningen av försöksmaterialet samt då ett åsidosättande av vissa revisionsarbeten ävensom vården och tillsynen av de till ett 100-tal uppgående försöksfälten med över 800 delförsök ännu icke kunde ske.

Även om med utgången av budgetåret 1932/1933 en första redogörelse för dessa försök i huvudsak kunde påräknas föreligga färdig, vore det nämligen i de flesta fall synnerligen olämpligt att då omedelbart nedlägga och övergiva fältförsöken i fråga. Ännu vid nämnda tidpunkt befunno sig sålunda så gott som alla norrlandsavdelningens kulturer — inklusive dem, som i promemorian av den 22 november 1929 betecknats såsom markberednings- och markluckringsförsök — i en ålder och på ett utvecklingsstadium, att de allt fortfarande ingalunda kunde anses hava nått det relativt stabiliserade jämviktsläge, då de egentliga skogsodlingsproblemen kunde helt avskrivas. Så långsamt som barrträdens första utveckling från planta till ungträd i stort sett förlöpte på de magra skogs- och myrmarkerna i Norrland under bibehållet hot av diverse kalamiteter och från mångahanda plantsjukdomars sida, finge kulturresultaten ännu under många år framåt betraktas såsom varande i viss mån problematiska, och försöksytorna kunde säkerligen i många fall fortfarande lämna värdefulla bidrag till frågor, som hörde samman med nord-svensk skogskultur och beståndsförnyring.

På grundval av ovan refererade utredning har *anstaltsstyrelsen* ansett sig böra i anslutning till de framlagda förslagen tillstyrka, att den nuvarande organisationen av norrlandsavdelningen bibehålles under ytterligare två år till den 1 juli 1933, till vilken tidpunkt en huvudsaklig redogörelse för avdelningens ännu pågående undersökningar beräknas kunna vara färdig. Styrelsen, som icke har något att erinra mot kostnadsberäkningen, hemställer, att för nästa budgetår måtte för avdelningens verksamhet anvisas 25,000 kronor.

I remissutlåtande i ärendet den 28 oktober 1930 har *domänstyrelsen* förordat bifall till anstaltsstyrelsens framställning i hela dess vidd.

[122.] I särskild skrivelse, jämväl denna daterad den 24 september 1930, har *anstaltsstyrelsen* framlagt *huvuddragen för en omorganisation av anstalten*, baserad på att norrlandsavdelningens verksamhet skulle upphöra den 30 juni 1933, efter vilken tidpunkt anstaltens ordinarie avdelningar skulle övertaga de av nämnda avdelnings uppgifter, som ansåges böra göras till föremål för ytterligare bearbetning och mera djupgående undersökningar. Det vore härvid att märka, framhåller styrelsen, att vissa av norrlandsavdelningens försök, vilka på grund av avdelningens organisation hittills endast kunnat lokaliseras till de norrländska skogsområdena, vore av den beskaffenhet, att jämförande undersökningar för bedömande av viktiga frågor borde utföras även i övriga delar av landet. De frågor, som varit föremål för norrlandsavdelningens verksamhet, vore av utomordentlig betydelse för vår skogsvård och hela landets ekonomi, varför en fortsatt bearbetning av dessa spörsmål måste betraktas som ett riksintresse. Styrelsen har under ärendets behandling sökt utröna, i vad mån det framtida överförandet av norrlandsavdelningens arbetsuppgifter till skogsförsöksanstalten kunde ske utan alltför stor ökning av anstaltens budget. I detta syfte har styrelsen ansett lämpligt att redan nu låta de särskilda avdelningarnas föreståndare framlägga sina förslag rörande anstaltens blivande organisation. Förslagen föreligga i styrelsens framställning bilagd skrivelse av den 23 september 1930, däri avdelningsföreståndarna med utförlig motivering hemställt om vissa av överförandet betingade förändringar i organisationen. Förslagen innebära överflyttningar till ordinarie stat av vissa ökade anslagsposter. Då mera än två år återstå, innan den föreslagna omorganisationen är avsedd att träda i tillämpning, förmäler sig styrelsen ämnat först i samband med statförslag för budgetåret 1933/1934 yttra sig rörande detaljerna i det föreliggande förslaget, vilka med hänsyn till möjligen skeende förändringar i försöksanstaltens arbeten eller andra förhållanden kunna bliva föremål för jämkning.

*Departements-
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår ifrågasättes för budgetåret 1931/1932 i de till skogsförsöksanstaltens verksamhet utgående anslagen höjning med 1,000 kronor av den i anslaget till diverse behov ingående anslagsposten till expenser vid entomologiska avdelningen samt sänkning av anslaget till specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föröngning med 2,300 kronor.

Höjningen av expensanslaget motiveras med, att undersökningarna rörande skogarnas markfauna visat sig så omfattande och tidsödande, att en förstärkning av den extra arbetshjälpen erfordrades, därest man skulle kunna företaga en allmän inventering av skogsmarkens lägre djurvärld genom bearbetning av de hittills insamlade proven. Jag anser mig kunna tillstyrka den ifrågasatta utgiftsökningen. Anslaget till

diverse behov torde sålunda för instundande budgetår böra uppföras med (70,900 + 1,000 =) 71,900 kronor. [122.]

Specialundersökningarna rörande de norrländska skogarnas föryngring skulle, såsom nämnts, programenligt slutföras med innevarande budgetår. Förslag föreligger nu, att den med undersökningarna sysselsätta s. k. norrlandsavdelningens verksamhet skulle med bibehållande av nuvarande organisation och personal fortgå till den 1 juli 1933 eller sålunda ytterligare två år, för att de för närvarande i icke färdigarbetat skick varande undersökningarna skulle hinna avslutas och publiceras. För budgetåret 1931/1932 äskas nu ett från nuvarande 27,300 kronor till 25,000 kronor begränsat anslagsbelopp. Jag torde här få bringa i erinran, att vid framläggandet i 1916 års statsverksproposition (IX H. T. p. 65) av förslaget om undersökningarnas igångsättande dåvarande departementschefen som sin åsikt framhöll, att ett bestämt fastslående av viss plan för undersökningarna icke torde böra äga rum, då under försökens fortgång både ändringar, tillägg och kanske även utslutningar kunde visa sig behövliga och lämpliga. För egen del anser jag, att, innan avdelningens arbetsuppgifter påläggas andra organ, avdelningen torde böra givas tillfälle till bearbetning åtminstone under budgetåret 1931/1932 av det omfattande undersökningsmaterialet samt resultatens publicering. Jag förutsätter därvid, att anstaltens styrelse och ledning noga tillse, att arbetet därvid målmedvetet inriktas på utredningens färdigställande och publicerande snarast möjligt. Anslagsbeloppet synes mig emellertid kunna begränsas till 24,000 kronor.

Under nästföljande punkter kommer jag att i enlighet med vad jag ovan tillstyrkt göra hemställan om anvisande av extra reservationsanslag dels till diverse behov vid anstalten med 71,900 kronor, dels ock till specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring med 24,000 kronor.

Med avseende å förevarande ordinarie anslag, vari icke föreslagits någon förändring, bör i riksstaten för budgetåret 1931/1932 uppföras statens skogsförsöksanstalt, *oförändrat ordinarie förslags-*
anslag kronor 153,700.

[123.] 4. Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt. Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [123.]

att till diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 71,900.

[124.] [124.] 5. **Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas för-
yngning.** Under återopande av vad jag under punkt 122 här ovan anført
hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för specialundersökningar rörande de norrländ-
ska skogarnas föryngning, i huvudsaklig överens-
stämmelse med den 1916 för riksdagen framlagda
plan, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reser-
vationsanslag* av kronor 24,000.

[125.] [125.] 6—8. **Ersättning till domänfonden för utgifter för statens skogs-
skolor.** Till ersättning till domänfonden för utgifter för statens skogs-
skolor anvisades jämlikt beslut av 1923 års riksdag (se IX H. T. p. 135)
dels ett ordinarie förslagsanslag av 100,000 kronor till avlöningar, dels
ett ordinarie reservationsanslag av 96,300 kronor till övriga utgifter dels
ock ett extra förslagsanslag av 31,000 kronor för genom dyrtidstillägg
ökade utgifter för samma skolor. Ifrågavarande anslag — vilka beräk-
nas för kalenderår och uppföras i budgeten för den period, som börjar
den 1 juli det kalenderår vederbörligt anslag avser — hava för budget-
året 1930/1931 uppförts med respektive 64,500 kronor, 41,600 kronor och
10,300 kronor.

Den nuvarande begränsningen av förslagsanslaget till *avlöningar* har
föranletts därav att, sedan undervisningen, vilken förut bedrivits vid 8
skogsskolor, inställts vid Grönsinka skogsskola från och med den 1 okto-
ber 1924, vid Baggå skogsskola från och med den 1 oktober 1926 och
vid Hammersebo skogsskola från och med den 1 oktober 1928, anslaget
kunnat minskas med ett belopp, motsvarande avlöningarna till persona-
len vid nämnda skolor.

Till grund för reservationsanslaget för innevarande budgetår till *övriga
utgifter* låg följande beräkning:

expens- och underhållsmedel, att av domänstyrelsen efter	
behov fördelas mellan fem skogsskolor	kronor 14,450
70 elevstipendier à 250 kronor samt kostnader för inköp	
av visst bokverk att utdelas såsom premium åt förtjänta	
lärjungar	» 18,220
rese- och traktamentsersättningar åt skogsrättare	» 1,450
underhåll av byggnader	» 7,500
	summa kronor 41,620,

avrundat till 41,600 kronor.

Vad anslagsberäkningen i övrigt angår tillåter jag mig hänvisa till
den redogörelse i ämnet, som lämnats under punkt 119 i nionde huvud-
titeln av fjolårets statsverksproposition.

Extra förslagsanslaget för genom *dyrtidstillägg* ökade utgifter för sko-

lorna har beräknats i anslutning till den till personalen utgående avlöning. [125.]

I skrivelse den 20 september 1930 rörande anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 till skogsväsendet har *domänstyrelsen* beträffande nu förevarande anslag till ersättning till domänfonden för utgifter för statens skogsskolor inledningsvis erinrat, att under 1931 komme i likhet med under 1929 och 1930 allenast skogsskolorna vid Hällnäs, Bispgården, Bjurfors, Omberg och Kolleberga att vara i verksamhet.

Vidkommande ordinarie förslagsanslaget till *avlöningar* beräknar styrelsen erforderligt ett belopp av 63,100 kronor eller 1,400 kronor mindre än det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

I fråga om ordinarie reservationsanslaget till *övriga utgifter* framhåller styrelsen följande.

Expens- och underhållsmedlen hade för 1930 beräknats till 14,450 kronor. Med dessa medel bestredes dels årligen återkommande kostnader, cirka 13,750 kronor, för ved, lyse, renhållning, anskaffning och underhåll av inventarier, demonstrationssamlingar, böcker och tidskrifter m. m. samt, i den mån medlen försloge, studieresor för lärjungarna, dels ock kostnader, omkring 700 kronor, för anordnande vid skolorna av sådana kurser i enklare sjukvård, som närmare omförmäldes i 1929 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 115. Dylika kurser hade avhållits vid samtliga skolor under läroåren 1928—1929 och 1929—1930.

Expens- och underhållsmedlen hade, i vad de avsåge ovannämnda årligen återkommande kostnader, genom återhållsamhet, särskilt i fråga om anskaffning och underhåll av inventarier, under de senare åren kunnat begränsas till cirka 13,750 kronor. Styrelsen ansåge emellertid nödigt, att anslaget till berörda ändamål för 1931 höjdes till 16,000 kronor. Ovannämnda kurser i enklare sjukvård ansåges även böra anordnas under 1931.

Styrelsen beräknade alltså expens- och underhållsmedlen för 1931 till $(16,000 + 700 =)$ 16,700 kronor eller 2,250 kronor mera än det för 1930 beräknade anslaget.

Elevstipendierna utginge för närvarande med 250 kronor för elev och år. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 maj 1930 skulle elevantalet under 1930—1931 års lärokurs vid statens skogsskolor uppgå till högst 15 vid varje skola eller till sammanlagt $(5 \times 15 =)$ 75. Såvitt numera kunde bedömas torde emellertid elevantalet i medeltal vid 1930—1931 och 1931—1932 års lärokurser icke komma att överstiga 70. Med beräkning av detta antal erfordrades för ändamålet ett anslag av $(70 \times 250 =)$ 17,500.

I riksstaten för budgetåret 1930/1931 hade på förslag av styrelsen uppförts ett anslag av 720 kronor till inköp av 15 exemplar av ett å F. L. Hökerbergs förlag, Stockholm, utkommet bokverk »Sveriges skogar och huru vi utnyttja dem», avsett att med högst tre exemplar vid varje skogsskola vid avslutning av 1929—1930 års lärokurs såsom premium tilldelas därav särskilt förtjänta lärjungar. Styrelsen hade erfarit, att lärjungar vid statens skogsskolor på grund av intresse för ifrågavarande bokverk i stor utsträckning av egna medel inköpt detsamma. Då det kunde förmodas, att även lärjungar i följande lärokurser kunde komma att med

[125.] egna medel inköpa verket, ansåge sig styrelsen icke böra för 1931 ifrågasätta anvisandet av statsanslag för detta ändamål.

Med stöd av det anförda beräknade styrelsen kostnaden för elevstipendier för 1931 till 17,500 kronor eller 720 kronor mindre än det för 1930 beräknade anslaget.

Rese- och traktamentsersättning till skogsrättarna hade — fränsett studieresor med eleverna utom reviret — för 1929 uppgått till sammanlagt 1,289 kronor 96 öre, därav reseersättning 530 kronor 96 öre och traktamentsersättning 759 kronor. Ifrågavarande anslag, som för 1930 beräknats till 1,450 kronor, ansåge sig styrelsen för 1931 kunna beräkna till 1,350 kronor.

Kostnaderna för underhåll av byggnader m. m. hade för 1930 upptagits till 7,500 kronor.

I statförslaget för budgetåret 1930/1931 hade styrelsen förutskickat, att styrelsen i den kostnadsberäkning, som styrelsen hade att avgiva för budgetåret 1931/1932, torde nödgas föreslå en avsevärd förhöjning av byggnadsanslaget vid statens skogsskolor av den anledning, att försätandet av Bjurfors skogsskola i tidsenligt skick torde påkalla betydande byggnadsarbeten. Förslag och kostnadsberäkning för ifrågavarande byggnadsarbeten föreläge emellertid vid tiden för avlåtandet av styrelsens förevarande framställning den 20 september 1930 icke färdiga, varför med utförandet av ifrågavarande arbeten måste anstå ännu en tid.

Emellertid hade vid undersökning i första hand av överjägmästaren i Umeå distrikt, vilken tillika vore inspektör vid *Hällnäs skogsskola*, befunnits, att jämförelsevis omfattande byggnads- och anläggningsarbeten tarvades vid denna skola under 1931. På grund härav hade överdirektören vid domänverket under ämbetsresa i september 1930 företagit särskild besiktning av skogsskolans byggnader och anläggningar. Av en utav överdirektören upprättad, den 13 september 1930 dagtecknad promemoria framginge, att stort behov föreläge att under 1931 avhjälpa förelintliga brister å byggnadsbeståndet och att därvid anordna centralvärmesystem i såväl skolbyggnaden som föreståndar- och underläarbostäderna. Kostnaderna för arbetena beräknades, såsom framginge av nämnda promemoria, till i runt tal 49,000 kronor. Upplyningsvis finge styrelsen meddela, att byggnaderna vid skogsskolan uppförts i samband med skolans anläggning år 1905 med undantag av underläarbostaden, som byggts år 1920.

Av överdirektörens vid domänverket omförmälda promemoria rörande byggnaderna vid Hällnäs skogsskola inhämtas i huvudsak följande.

Skolbyggnaden: Grunder, väggar av timmer och tak av plåt vore i gott stånd. Inredningen vore däremot till största del försliten. Golven, särskilt i lärlingarnas bostadsrum, vore gropigt nedslitna med högt uppstående kvistknölar. Målning å väggar och snickerier vore utnött. Kakelugnarna vore mer eller mindre utbrända och till stor del nu oanvändbara. De senare komme att under vintern 1930/1931 ersättas med lånade kaminer.

Föreståndarens bostad: Grunder, väggar av timmer och tak av plåt vore i gott stånd. Inredningen vore mer eller mindre bristfällig i avseende å golv, målning, tak, tapeter och kakelugnar. Å vinden vore f. n. endast inredda sängkammare och jungfrukammare, varför ifrågasattes, att här ytterligare finge inredas barnkammare och ett gästrum samt att

mellanliggande utrymme inkläddes till hall. Nedre botten inrymde åt föreståndaren 3 rum och kök. Det ifrågasattes att avbalka köket för erhållande av serveringsrum och skafferi.

[125.]

Övriga byggnader: Underlärar- och skogsrättarbostad, brygg- och bagerstuga samt diverse ekonomibyggnader vore i huvudsak i gott stånd och tarvade endast mindre underhållsarbeten.

På grund av gjorda iakttagelser syntes det överdirektören ofrånkomligt att nu skrida till ett avhjälpande av ovan angivna brister samt därvid tillika låta utföra de ändrings- och kompletteringsarbeten, som i detta sammanhang ifrågasatts. Enär vissa underhållsarbeten icke utan allvarlig våda kunde uppskjutas, vilket i synnerhet gällde anordningarna för eldning och uppvärmning, och då samtliga ifrågavarande arbeten direkt berörde varandra, vore det givetvis ur kostnadssynpunkt sett fördelaktigast, att de bleve i ett sammanhang utförda. Överdirektören tillstyrkte därför, att de av överjägmästaren föreslagna arbetena måtte komma till utförande och att dessa i sin helhet verkställdes under 1931.

Närmast i anslutning till överjägmästarens förslag samt till av byggmästare och entreprenörer gjorda beräkningar torde kostnaderna kunna uppskattas till följande belopp:

Föreståndarbostaden	kronor	9,000
Skolbyggnaden	»	12,000
Underlärar- och skogsrättarbostaden	»	300
Ekonomibyggnader, 8 st.	»	2,000
Centralvärmesystem i skolbyggnad, föreståndarbostad, underlärar- och skogsrättarbostad, badrum i föreståndarbostad, sanitär inredning i sistnämnda bostad samt skolbyggnaden	»	19,700
Badavdelning i skolbyggnaden	»	5,000
Vattenledning	»	1,000
summa kronor		49,000.

Uti den 30 oktober 1930 avgivet remissutlåtande har *byggnadsstyrelsen*, som från arkitekten Robert Laurell i Umeå införskaffat utlåtandet bilagt yttrande rörande byggnadsarbetena vid Hällnäs skogsskola samt under hand tagit del av hos domänstyrelsen förvarade ritningar och kostnadsberäkningar rörande samma arbeten, förklarat sig icke hava något att erinra med avseende å byggnadsföretaget.

Laurell har icke funnit anledning till erinran mot förslag och kostnadsberäkningar beträffande värme- och sanitäranläggningen, vilket förslag uppgjorts av vattenledningsentreprenören Johan Jonsson i Umeå. Laurell anser emellertid någon sänkning av kostnaderna kunna erhållas, därest entreprenadanbud infordras. Rörande förslag och beräkningar till byggnadsarbetena, vilka upprättats av byggmästaren O. Strandgren i Umeå, framhåller Laurell, att beräkningarna äro gjorda i underkant och att någon minskning av kostnaderna med säkerhet icke kan påräknas. Förslaget i dess helhet anser Laurell väl motiverat och tillstyrker det samma.

Till byggnadsarbeten vid statens övriga fyra skogsskolor beräknar domänstyrelsen för 1931 ett belopp av 7,000 kronor.

[125.] Kostnaderna för underhåll av byggnader m. m. vid skogsskolorna beräknas sålunda till $(49,000 + 7,000 =)$ 56,000 kronor.

Anslaget till övriga utgifter bör sålunda enligt domänstyrelsens förmenande för 1931 beräknas till $(16,700 + 17,500 + 1,350 + 56,000 =)$ 91,550 kronor eller i runt tal 91,500 kronor, alltså 49,900 kronor mer än det för 1930 beräknade.

Vad slutligen angår anslaget till *dyrtidstillägg* beräknar domänstyrelsen detta till $(63,100 \times 14/100 =)$ 8,834 kronor eller i avrundat tal 8,800 kronor, därvid till grund för beräkningen legat det genom kungörelsen den 3 juli 1930 (nr 292) fastställda procenttalet, vilket vad domänverket beträffar utgör 14.

Departements-
chefen.

Domänstyrelsen har beträffande det ordinarie reservationsanslaget till övriga utgifter föreslagit en höjning med 2,250 kronor av den däri ingående posten expens- och underhållskostnader, varjämte äskats ett belopp av 49,000 kronor för byggnads- och anläggningsarbeten vid Hällnäs skogsskola. Enligt vad jag under hand inhämtat från domänstyrelsen, har genom den återhållsamhet, som präglat de senare årens anvisningar till expens- och underhållsmedel, behov framkommit om visst förnyande av inventariebeståndet vid skolorna. Jag anser vid sådant förhållande domänstyrelsens framställning härutinnan böra tillmötesgås. De föreslagna byggnads- och anläggningsarbetena vid Hällnäs skogsskola medföra ganska avsevärda kostnader. Utredningen i ärendet giver emellertid vid handen, att en genomgripande reparation av byggnaderna är ofrånkomlig. Lämpligt synes även mig då vara att i samband därmed centralvärmeledning inledes samt att å vinden inom föreståndarens bostadsbyggnad inredas ytterligare två rum m. m., varigenom utrymmet i byggnaden bättre kan tillgodogöras. Jag tillstyrker sålunda domänstyrelsens framställning jämväl i denna del, dock att anslagsanvisningen torde fördelas på två budgetår och domänfonden sålunda, i mån av behov, förskottera det på det senare av budgetåren belöpande beloppet. Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle ordinarie reservationsanslaget till övriga utgifter komma att uppföras med 67,000 kronor.

I fråga om anslaget till dyrtidstillägg ansluter sig domänstyrelsens beräkning, även vad angår senare halvåret 1931, till nu gällande grunder för dyrtidstillägg, vilka chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordat för beräkning av dyrtidstillägg jämväl för nämnda tid.

Under erinran vidare att domänstyrelsen från förevarande anslag icke skall äga tillgodogöra sig mer än som verkligen för respektive ändamål utgivits, därvid utbetalningarna från anslaget till övriga utgifter tillika begränsas till detta anslags belopp samt därå eventuellt från ett föregående år odisponerad behållning, ävensom att samtliga anslag avse

ersättning för utgifter under kalenderåret 1931, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att [125.]

a) minska det under anslagstiteln ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor upptagna <i>ordinarie förslagsanslaget</i> till avlöningar, nu	kronor 64,500,
med	» 1,400
till	» 63,100;
b) höja det under samma anslagstitel upptagna <i>ordinarie reservationsanslaget</i> till övriga utgifter, nu	» 41,600;
med	» 25,400
till	» 67,000;
c) till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för omförmälda skolor anvisa för budgetåret 1931/1932 ett <i>extra förslagsanslag</i> av	» 8,800.

[126.] 9—11. **Ersättning till domänfonden för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten.** För budgetåret 1923/1924 anvisades jämlikt beslut av 1923 års riksdag (se IX H. T. p. 136) till ersättning till domänfonden för utgifter för fortsättningsskolan vid Kloten dels till avlöningar m. m. ett extra förslagsanslag, dels till övriga utgifter ett extra reservationsanslag dels ock till genom dyrtidstillägg ökade utgifter för nämnda skola ett extra förslagsanslag. Anslagen hava i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med respektive 17,900 kronor, 6,350 kronor och 2,500 kronor eller sammanlagt 26,750 kronor. [126.]

Undervisningen vid skolan har intill det läroår, som började den 1 oktober 1927, bedrivits såsom en hela läroåret omfattande kurs för utbildande av förmän inom skogsbruket (*skogsmästare*). I överensstämmelse med den plan, som framlades i 1927 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 114, har undervisningen från och med nämnda läroår så till vida omlagts, att alternerande med skogsmästarkursen skulle vart annat år anordnas fyra kortare *specialkurser*, envar med ändamål att på grundval av skogsskolans kunskapsnivå meddela en huvudsakligen praktiskt lagd vidareutbildning inom viss gren av skogshanteringen. Den sålunda förändrade undervisningsplanen avsågs att anordnas allenast försöksvis såväl i fråga om specialkursernas läroämnen som deras längd m. m.

För läroåret 1 oktober 1927—30 september 1928 förklarade Kungl. Maj:t den 1 juli 1927, att bestämmelserna i 4 kap. 1—30 §§ i den för domänverket gällande instruktionen skulle lända till efterrättelse med vissa i

[126.] brevet närmare angivna ändringar eller, med andra ord, att specialkurser skulle anordnas, varav under tiden 1 oktober—20 december 1927 en taxationskurs samt att under tiden januari—september 1928 en drivnings- och sågningskurs, en mark- och beståndsvårdskurs samt en väg- och husbyggnadskurs. För läroåret 1 oktober 1928—30 september 1929 bedrevs undervisningen såsom skogsmästarkurs. För läroåret 1 oktober 1929—30 september 1930 meddelade Kungl. Maj:t den 14 juni 1929 föreskrifter om undervisningens anordnande å specialkurser. Sedan ingen kompetent sökande anmält sig till de för tiden 1 oktober—20 december 1929 och 8 januari—8 april 1930 planerade taxations- samt drivnings- och sågningskurserna, har Kungl. Maj:t, på därom av domänstyrelsen gjord framställning, den 13 september och den 31 december 1929 bemyndigat styrelsen att föranstalta om inställande av undervisningen vid fortsättnings-skolan under läroåret 1 oktober 1929—30 september 1930. Den 13 juni 1930 föreskrev Kungl. Maj:t vidare, att undervisningen vid fortsättnings-skolan under läroåret 1 oktober 1930—30 september 1931 skulle anordnas såsom skogsmästarkurs.

Uti den under föregående punkt omförmälda skrivelsen den 20 september 1930 anför *domänstyrelsen* beträffande anslagsbehovet för kalenderåret 1931 för fortsättningsskolan följande.

Med hänsyn till det ringa intresse, som den för läroåret 1 oktober 1929—30 september 1930 planerade undervisningen å specialkurser rönt från deras sida, för vilka kurserna varit avsedda — och då dessutom jämväl för den undervisning, som under läroåret 1 oktober 1927—30 september 1928 var anordnad å specialkurser, intresse i berört hänseende i jämförelsevis ringa grad ådagalades — ansåge styrelsen, att undervisningen under det läroår, som började den 1 oktober 1931, lämpligen borde bedrivas enligt samma grunder som under det nu närmast stundande.

Styrelsen beräknade, att nedan angivna anslag, avsedda att ersätta fortsättningsskolans utgifter under kalenderåret 1931, erfordras för budgetåret 1931/1932.

Avlöningarna till föreståndare och assistent (underlärare) beräknades utgöra $(8,340 + 5,740 =)$ 14 080 kronor. De fasta respengarna till samma tjänstemän utginge med $(240 + 240 =)$ 480 kronor. Vikariatsersättningar vid semestrar för föreståndare och assistent upptoges till 540 kronor. Kostnad för avlöning och reseersättning till repetitör, som under nästa år ansåges erforderlig under högst tre månader, samt för anordnande av vägmarsch beräknades till $(1,050 + 500 =)$ 1 550 kronor. Inspektörens rese- och traktamentsersättning beräknades till 350 kronor. Under 1931 torde relevantalet komma att i medeltal uppgå till högst 12. Under antagande av 12 elever erfordrades till elevstipendier $(12 \times 250 =)$ 3,000 kronor.

Anslaget till expenser och underhåll, för 1930 upptaget till 5,550 kronor, beräknades till 5,500 kronor. Byggnads- och reparationsanslaget upptoges till samma belopp som för 1930 eller till 800 kronor.

Vad slutligen anginge dyrtidstilläggen, beräknade styrelsen dessa till 2,200 kronor.

I anslutning till det anförda skulle sålunda för budgetåret 1931/1932

erfordras följande anslag, avsedda att ersätta fortsättningsskolans utgifter under kalenderåret 1931, nämligen [126.]

förslagsanslag till avlöningar m. m.:

avlöningar m. m.	kronor 16,650	
inspektörens rese- och traktamentsersättning »	350	
12 elevstipendier	3,000	kronor 20,000

reservationsanslag till övriga utgifter:

expenser och underhåll	kronor 5,500	
byggnads- och reparationsarbeten	800	» 6,300

förslagsanslag till dyrtidstillägg » 2,200

eller anslag av tillhoppa kronor 28,500.

Enligt den i 1927 års statsverksproposition framlagda planen rörande undervisningens vid ifrågavarande skola anordnande skulle under läroåret 1 oktober 1931—30 september 1932 — för vilket läroår de nu begärda anslagen avses — undervisningen bedrivas å specialkurser. Med hänsyn till det ringa intresse, varmed sistnämnda kurser omfattats, föreslår domänstyrelsen, att jämväl för sagda läroår undervisningen skall anordnas enligt enahanda grunder som under det nu närmast instundande läroåret eller såsom en hela läroåret omfattande kurs för utbildande av för män inom skogsbruket. Häremot har jag intet att erinra. Departementets
chefen.

De av domänstyrelsen angivna kostnaderna överensstämman i stort sett med de för läroåret 1 oktober 1930—30 september 1931 i fjolårets statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 120, beräknade. Den ökning av kostnaderna med (28,500 — 26,750 =) 1,750 kronor, som framgår vid jämförelse mellan läroåren 1931—1932 och 1930—1931, hänför sig huvudsakligen till posten elevstipendier, vilken nu beräknas för helt år för 12 elever till ($12 \times 250 =$) 3,000 kronor. För läroåret 1930—1931 beräknades stipendier skola utgå till 10 deltagare i den kurs, som begynte den 1 oktober, eller sålunda allenast för tiden oktober—december, varigenom kostnaderna begränsades till ($10 \times 250 \times \frac{1}{4} =$) 625 kronor. Mot den av domänstyrelsen sålunda nu gjorda anslagsberäkningen har jag intet att erinra.

Vad särskilt angår anslaget till dyrtidstillägg vill jag i övrigt åberopa vad chefen för finansdepartementet vid anmälan förut denna dag av för flera huvudtitlar gemensamma frågor yttrat rörande sådana tillägg under budgetåret 1931/1932 åt befattningshavare i statens tjänst.

Under erinran tillika, att de anslag, varom nu är fråga, avse ersättning för utgifter under kalenderåret 1931, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att anvisa för budgetåret 1931/1932

1) till ersättning till statens domäners fond för utgifter för kalenderåret 1931 för fortsättningsskolan vid Kloten

[126.]

a) till avlöningar m. m. ett <i>extra förslagsanslag</i> av	kronor 20,000;
b) till övriga utgifter ett <i>extra reservationsanslag</i> av	» 6,300;
2) till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för samma skola ett <i>extra förslagsanslag</i> av	» 2,200.

[127.]

[127.] 12. Skogshushållning i allmänhet. Ordinarie reservationsanslaget till skogshushållning i allmänhet — för vilket anslag närmare redogörelse lämnats under punkten 137 i 1923 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln — är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 20,700 kronor.

Nämnda belopp har Kungl. Maj:t, jämlikt beslut den 11 juli 1930, disponerat till följande ändamål:

anordnande genom domänstyrelsens försorg av kolarskola	kronor 1,700
Svenska skogsvårdsföreningen	» 13,000
Norrlands skogsvårdsförbund	» 3,500
Svenska jägarförbundet	» 2,500

summa kronor 20,700.

I förut omförmälda skrivelse den 20 september 1930 anför *domänstyrelsen*, att någon ändring av anslagsbeloppet för budgetåret 1931/1932 icke syntes påkallad.

Departements-
chefen.

I anslutning till domänstyrelsens förslag torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 böra uppföras

skogshushållning i allmänhet, *oförändrat ordinarie reservationsanslag* kronor 20,700.

[128.]

[128.] 13. Bearbetning av material från riksskogstaxeringen. För *verkställande av en allmän taxering* av de svenska skogarna i syfte att utröna deras virkesmassa och den årliga virkestillväxten har av riksdagen anvisats medel från och med 1923 till och med budgetåret 1929/1930. Med det i riksstaten för sistnämnda budgetår för ändamålet uppförda anslaget å 160,000 kronor avsågs att slutföra den allmänna riksskogstaxeringen i återstående delar av landet samt att efter de därvid tillämpade grunderna omtaxera de under 1911 försökstaxerade skogarna i Värmlands län.

Den centrala ledningen av riksskogstaxeringen ävensom bearbetningen av det vid taxeringen insamlade materialet har enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut handhåfts av en riksskogstaxeringsnämnd.

För *bearbetningen* av det insamlade materialet har riksdagen anvisat för

ett vart av budgetåren 1924/1927 63,000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1927 1931 66,000 kronor. Av ifrågavarande anslag avses årligen 3,000 kronor till publicerande av bearbetningens resultat. Vid anslagsberäkningen har förutsatts, att lokal åt nämnden hyresfritt ställes till förfogande.

[128.]

I skrivelse den 29 september 1930 har riksskogstaxeringsnämnden anfört, att bearbetningen med all sannolikhet komme att pågå även under större delen av budgetåret 1931/1932 samt att de till nämndens disposition hittills för bearbetningen ställda medel — bortsett från de till publiceringskostnader anslagna — komme att vid utgången av innevarande budgetår vara i huvudsak förbrukade, vadan anslag erfordrades även för budgetåret 1931/1932. Nämnden har ansett dess nuvarande uppdrag böra kunna slutföras till den 1 april 1932 samt beräknat kostnaderna under budgetåret 1931/1932 till 50,000 kronor, varav 3,000 kronor avses till publiceringskostnader.

I de för bearbetning av material från riksskogstaxeringen för de sju budgetåren 1924/1931 anvisade anslagen har, såsom ovan erinrats, till publiceringskostnader årligen inbegripits en post å 3,000 kronor eller tillhopa 21,000 kronor. Enligt vad jag inhämtat från riksskogstaxeringsnämnden skulle av detta belopp vid nästa budgetårs ingång återstå ungefär 15,000 kronor, reserverade för kostnader för tryckningen av den slutliga redogörelsen. Då tillräckliga skäl icke synas föreligga för beräkning av högre kostnader för sagda ändamål, synes det av nämnden för instundande budgetår för publiceringskostnader äskade ytterligare beloppet å 3,000 kronor kunna uteslutas. Med hänsyn härtill torde anslagsbeloppet kunna begränsas till 47,000 kronor.

Departements-
chefen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för bearbetning av material från riksskogstaxeringen
anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservations-*
anslag av kronor 47,000.

Skogsvård m. m.

[129.] 14 och 15. Ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar. Av 1923 års riksdag uppfördes till ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar jämlikt förordningen den 18 juni 1915 (nr 251), den s. k. lappmarkslagen, ett ordinarie förslagsanslag, varjämte till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för dylik tillsyn anvisades för budgetåret 1923/1924 ett extra förslagsanslag.

[129.]

Närmare redogörelse för anslagen och deras användning har lämnats under punkten 138 i nionde huvudtiteln, 1923 års statsverksproposition.

[129.] På sätt där framgår, skulle domänstyrelsen äga tillgodogöra sig från det ordinarie anslaget vad som, utöver under kalenderåret influtna utsyningsavgifter, åtginge för täckande av 40 procent av domänstyrelsens utgifter under året för avlöning av skogsstatspersonal i de revir, där förenämnda förordning den 18 juni 1915 gällde, samt från extra anslaget 40 procent av dyrtidstillägg till skogsstatspersonalen i samma revir.

I riksstaten för *budgetåren 1928/1930* hava anslagen varit uppförda med respektive 370,800 kronor och 50,000 kronor. Att anslagen kunnat begränsas till nämnda belopp sammanhängde därmed, att kostnaderna för lappmarkslagens handhavande visat sig motsvara en lägre procent än den nyssnämnda av de totala kostnaderna för skogsstatspersonalen inom berörda områden. Sagda anslagssummor motsvarade sålunda ungefär 25 procent av totalkostnaderna.

Vid anmälan av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för *budgetåret 1929/1930* framhöll domänstyrelsen, att styrelsen i september 1928 slutfört utredning omfattande åren 1925—1927 rörande grunderna för nu förevarande anslags beräkning. Enligt denna utredning utgjorde det årliga medeltalet för ifrågavarande kostnader, inberäknat dyrtidstillägg, 554,388 kronor. Då sistnämnda belopp utgjorde 28 procent av medeltalet av totalkostnaderna under åren 1925—1927 för skogsstatspersonalen i reviren inom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, hemställde styrelsen, att det procenttal av 25, efter vilket ifrågavarande ersättning för det dåvarande utginge, från och med budgetåret 1929/1930 måtte höjas till 28. Med denna utgångspunkt skulle det ordinarie anslaget behöva uppföras med 418,000 kronor och det extra anslaget till genom dyrtidstillägg ökade utgifter med 65,000 kronor. I punkt 120 i nionde huvudtiteln för 1929 framhöll departementschefen vid behandlingen av detta ärende, att genom särskilda sakkunniga påginge förnyad utredning rörande revision av den för ifrågavarande skogar gällande lagstiftningen samt i samband därmed stående administrativa och ekonomiska frågor, samt att de sakkunniga till Kungl. Maj:t ingivit utlåtande rörande viss del av uppdraget. Denna del avsåge de under lappmarkslagen lydande, utom lappmarken samt Särna och Idre socknar belägna skogarna samt omfattade endast en mindre del av utredningen. Den återstående, huvudsakliga delen därav kunde icke förväntas bli slutförd inom sådan tid, att förslag till frågans lösning kunde föreläggas 1929 års riksdag. Även om riksdagen i anslutning till den färdigställda delen av utredningen skulle besluta vissa förändringar med avseende å lagens tillämpningsområde, syntes ett dylikt beslut i jämförelsevis ringa mån påverka omfattningen av de marker, för vilkas tillsyn ersättning utginge från ifrågavarande anslag. Medel för ändamålet borde fördenskull stå till förfogande jämväl för 1929. Med hänsyn emellertid till den pågående utredningen ansåg departementschefen någon förändring näppeligen då böra vidtagas i gällande ordning för ersättningens beräkning, och ansla-

gen syntes lämpligen kunna upptagas med för det dåvarande utgående belopp. Framställningen till riksdagen avfattades i överensstämmelse härmed, varefter riksdagen biföll Kungl. Maj:ts förslag. [129.]

De sakkunnigas ovannämnda till Kungl. Maj:t överlämnade utredning rörande de enskildas skogar utom lappmarkerna och Särna och Idre socknar, de s. k. ströhemmanen, som voro underkastade lappmarkslagen, utmynnade i ett förslag till sådan lagändring, att ifrågavarande skogar skulle underkastas samma lagbestämmelser i skogsvårdshänseende som kringliggande enskildas skogar eller med andra ord bliva undantagna från lappmarkslagen och underställda 1923 års skogsvårdslag. Tidpunkten för denna lagändring föreslogs till den 1 maj 1930. Förslaget, som förelades 1929 års riksdag genom proposition nr 197, godkändes av riksdagen (R. skr. nr 284). I överensstämmelse härmed utfärdade Kungl. Maj:t den 14 juni 1929 (nr 172) förordning om ändrad lydelse av 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Vid anmälan av anslagsbehovet för *budgetåret 1930/1931* anförde domänstyrelsen, att i avvaktan på förenämnda sakkunnigutrednings slutförande till grund för beräkningen av ersättningsanslagen i likhet med föregående år lagts den inom styrelsen 1928 verkställda utredningen rörande domänverkets kostnader för lappmarkslagens handhavande. Enligt denna utredning hade kostnaderna utgjort i medeltal för åren 1925—1927 554,388 kronor eller 28 procent av de till 1,996,550 kronor uppskattade totala administrationskostnaderna. Frändroges från sagda belopp av 554,388 kronor vad som åbelöpte de från lappmarkslagen efter den 1 maj 1930 undantagna ströhemmanen eller 67,010 kronor, utgjorde alltså domänverkets årliga kostnad för lappmarkslagens handhavande å de fastigheter, som även efter den 1 maj 1930 vore underkastade lagens föreskrifter 487,378 kronor. I procent till nämnda totala administrationskostnader, 1,996,550 kronor, utgjorde denna kostnad 24.4 procent eller avrundat 25 procent.

Även i fortsättningen skulle alltså domänverkets beräknade kostnader för lappmarkslagens handhavande uppgå till 25 procent av de totala administrationskostnaderna inom lappmarks- samt Särna- och Idre-reviren. I dessa kostnader inginge kostnaderna för lagens handhavande å kronhemman och krononybyggen under stadgad åborätt jämväl utom dessa områden. Den sänkning av det förutvarande procenttalet, som inskränkningen av lappmarkslagens giltighetsområde bort medföra, uppvägdes sålunda av den kostnadsökning, som framkommit genom 1928 års utredning.

Under angivna förutsättningar hemställde domänstyrelsen, att anslagen måtte för budgetåret 1930/1931 uppföras det ordinarie med 362,500 kronor och det extra med 52,200 kronor.

[129.] Departementschefen uttalade, att — med hänsyn till det sätt, varpå vid förenämnda utredning domänverkets kostnader för ändamålet uppskattats, samt de svårigheter, som torde möta att, efter bortfallande från domänstyrelsens uppsikt av de förut under lappmarkslagen ingående s. k. ströhemmanen, vid tillämpning av de äldre grunderna beräkna de å reviren inom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar belöpande kostnaderna — han ansåge styrelsens föreliggande förslag kunna godkännas. Kungl. Maj:ts i överensstämmelse härmed till riksdagen avlåtna förslag bifölls av riksdagen.

I förutnämnda skrivelse den 20 september 1930 har *domänstyrelsen* be-
träffande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/
1932 erinrat, att departementschefen i uttalande till 1930 års statsverks-
proposition i princip vidhållit sin föregående år framförda mening, att
under pågående undersökning genom särskilda sakkunniga angående
lappmarkslagens revision någon förändring icke syntes böra ske i gäl-
lande ordning för ersättnings fastställande. Med hänsyn därtill och
enär styrelsen under hand inhämtat, att de sakkunnigas utlåtande icke
torde komma att avlämnas så tidigt, att förslag i ämnet kunde förväntas
till 1931 års riksdag, hade styrelsen för budgetåret 1931/1932 beräknat er-
sättningsanslagen enligt samma grunder som för innevarande budgetår.

Under återopande härav och med hänvisning till vissa skrivelser bifogade uppgifter angående det beräknade antalet befattningshavare och
dessas avlöning m. m., föreslår styrelsen, att det ordinarie förslagsansla-
get uppföres med 370,700 kronor och det extra förslagsanslaget med 47,000
kronor.

Styrelsens beräkning av det ordinarie anslaget är av följande innehåll:

Avlöning till

36 jägmästare	kronor	277,000
168 kronojägare	»	563 000
40 extra jägmästare	»	262 000
70 » kronojägare	»	211,000
expeditionsbiträden	»	31,000
	kronor	1,344,000.
Rese- och traktamentsersättning samt expenser	»	499,000
	kronor	1,843,000.
25 procent härav utgöra	»	460,750
Sedan härifrån avräknats utsyningsavgifter	»	90,000
återstå	»	370,750
	eller avrundat kronor	370,700.

Departements-
chefen.

Såsom domänstyrelsen erinrat torde den pågående utredningen rörande
ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogarna icke
hinna färdigställas inom sådan tid, att därpå grundat förslag kan före-
läggas årets riksdag. Ifrågavarande ersättningsanslag torde fördenskill

böra utgå jämväl för år 1931. Anledning föreligger icke att i frågans nuvarande läge ändra den beräkningsgrund, som för innevarande budgetår tillämpats för bestämmande av anslagens storlek, nämligen att dessa skola utgå med belopp, motsvarande 25 procent av de totala administrationskostnaderna inom lappmarks- samt Särna- och Idre-reviren. Mot domänstyrelsens beräkning av anslagen har jag icke heller i övrigt något att erinra. Vad särskilt angår anslaget till dyrtidstillägg under senare hälften av nämnda kalenderår, får jag åberopa de grunder chefen för finansdepartementet vid anmälan förut denna dag av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordnat för beräkning av dyrtidstillägg för samma tid.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) höja *ordinarie förslagsanslaget* till ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, nu kronor 362,500,
med » 8,200
till » 370,700;
- b) till ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för dylik tillsyn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 47,000.

[130.] 16 och 17. **Ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar.** Av 1923 års riksdag uppfördes till ersättning till domänfonden för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar i anslutning till lagen den 24 juli 1903 angående skyddsskogar ett ordinarie förslagsanslag till avlöningar, varjämte till ersättning till domänfonden för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för dylik tillsyn anvisades ett extra förslagsanslag. Anslagen avse utgifter för dylik tillsyn anvisades ett extra förslagsanslag. Anslagen avse utgifter under det kalenderår, vars senare hälft ingår i det budgetår, för vilket anslaget uppförts i budgeten.

Närmare redogörelse för anslagen och deras användning hava lämnats under punkten 140 i nionde huvudtiteln, 1923 års statsverksproposition. På sätt där framgår, skulle domänstyrelsen äga tillgodogöra sig från det ordinarie anslaget vad som åtginge dels till arvoden åt särskilda med utslutande verksamhet å skyddsskogarna sysselsätta assistenter och övrig extra personal dels ock till täckande av 35 procent av domänstyrelsens utgifter under året för avlöning av skogsstatspersonalen i de revir, där förenämnda lag den 24 juli 1903 gällde, ävensom från det extra anslaget dels vad som utbetalts i dyrtidstillägg till skyddsskogsassistenterna och nämnda extra personal dels ock 35 procent av dyrtidstillägg, som utbetalts till skogsstatspersonalen i förenämnda revir.

I riksstaten för innevarande budgetår hava anslagen uppförts med re-

[129.]

[130.]

[130.] spektive 93,000 kronor och 10,000 kronor. Anslagen hava kunnat begränsas till nämnda belopp med hänsyn därtill att kostnaderna för lagens handhavande i samband med en år 1928 beslutad revision av skyddsskogsgränserna inom Jämtlands och Kopparbergs län visat sig, utöver ersättningen till skyddsskogsassistenterna och särskild extra personal, motsvara allenast 21 procent av de totala kostnaderna för skogsstatspersonalen inom ifrågavarande områden, bestående av Frostvikens, Åre, Hallens, Hede och Rätans revir i Jämtlands län samt Västerdalarnas revir av Kopparbergs län.

I förut omförmälda skrivelsen den 20 september 1930 har *domänstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1931/1932 måtte för ändamålet anvisas dels ett ordinarie förslagsanslag å 87,600 kronor dels ock ett extra förslagsanslag för genom dyrtidstillägg ökade utgifter å 8,500 kronor.

Styrelsens beräkning av det ordinarie anslaget är av följande innehåll:

Avlöning till			
6 jägmästare	kronor	56,000	
34 kronojägare	»	115 000	
8 extra ordinarie kronojägare	»	20,500	
		kronor	191,500.
Reseersättning och traktamenten	»	54 600	
		kronor	246,100
21 procent härav utgöra i runt tal	»	51,600	
3 skyddsskogsassistenter med full tjänstgöring	kronor	12,100	
4 extra kronojägare med d:o	»	8,400	
		kronor	20,500
Reseersättning och traktamenten	»	15,500	» 36,000
			kronor 87,600.

Departements-
chefen. De av domänstyrelsen gjorda anslagsäskandena avse utgifter under kalenderåret 1931. Mot utgifternas beräkning har jag icke något att erinra. Vad angår kostnaderna för dyrtidstillägg under senare hälften av nämnda kalenderår får jag åberopa de grunder, chefen för finansdepartementet vid anmälan förut denna dag av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordnat för beräkning av dyrtidstillägg för samma tid.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) minska *ordinarie förslagsanslaget* till ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, nu kronor 93,000, med » 5,400 till » 87,600;
- b) till ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för dylik tillsyn anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 8,500.

[131.] 18. Skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar. På grund av framställning i proposition nr 97 till 1924 års riksdag anvisade riksdagen för budgetåret 1924/1925 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor till främjande av skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar m. fl. områden. Anslaget avsåg bidrag under kalenderåret 1925. Även tidigare har bidrag av statsmedel lämnats till ifrågavarande ändamål, varvid bidraget utgått från ett för skogsvård inom vidsträcktare trakter anvisat, sedermera ur riksstaten uteslutet anslag.

[131.]

I nämnda proposition nr 97 beräknades medelsbehovet i förevarande avseende för lappmarkerna till 18,000 kronor samt för Särna och Idre socknar till 2,000 kronor. Vid denna beräkning förutsattes emellertid, att understöd från anslaget skulle lämnas jämväl till sådana skogar, som vore belägna i Västerbottens och Norrbottens läns kustland men löde under förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, den s. k. lappmarkslagen. Beträffande dispositionen av anslaget uttalades i propositionen, att anslaget borde ställas till domänstyrelsens förfogande att enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter användas för angivet ändamål.

Anslaget har för ett vart av budgetåren 1925/1931 uppförts med oförändrat belopp av 20,000 kronor.

Vid anmälan av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för senaste budgetåren har domänstyrelsen framhållit att, då intresset för skogsvården å här ifrågavarande skogar för varje år avsevärt stegrats, anslaget befunnits otillräckligt, och har styrelsen begärt väsentlig ökning av anslaget. Någon ökning har emellertid icke ansetts böra ifrågakomma i avvaktan på genomförandet av ny lagstiftning för ifrågavarande skogar.

I skrivelsen den 20 september 1930 har *domänstyrelsen*, under åberopande av att frågan om berörda lagstiftning icke vore slutförd, ansett sig för budgetåret 1931/1932 icke böra begära högre anslag för ändamålet än 20,000 kronor.

I avvaktan på resultatet av den utredning, som genom särskilt tillkallade sakkunniga pågår rörande ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogar, torde nu förevarande anslag böra för instundande budgetår uppföras med oförändrat belopp av 20,000 kronor. Härvid vill jag erinra, att omfattningen av de skogar, vilka kunna bli föremål för åtgärder genom anslaget, i viss mån minskats, sedan de s. k. ströhemmanen från och med den 1 maj 1930 kommit att lyda under 1923 års skogsvårdslag. Anslagets rubrik torde böra jämkas i anslutning härtill.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[131.]

att till främjande av skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 20,000.

[132.]

[132.] **19. Skogsvårdens befrämjande.** Till skogsvårdens befrämjande, att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser, har under senare år av riksdagen anvisats anslag, nämligen för budgetåret 1927/1928 500,000 kronor, för budgetåret 1928/1929 750,000 kronor, för budgetåret 1929/1930 800,000 kronor samt för innevarande budgetår 830,000 kronor.

Närmare redogörelse för anslaget och dess användning har lämnats under punkten 123 i nionde huvudtiteln, 1929 års statsverksproposition.

I skrivelse den 23 september 1930 har *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund*, med överlämnande av yttranden från samtliga skogsvårdsstyrelser, rörande anslagsbehovet för ändamålet för budgetåret 1931/1932 anfört följande.

För att utröna skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov för budgetåret 1931/1932, d. v. s. för kalenderåret 1931, hade centralrådet från de olika skogsvårdsstyrelserna infordrat provisoriska inkomst- och utgiftsstater för sagda år. Med ledning härav hade centralrådet låtit uppgöra tablåer, utvisande såväl för en var som för samtliga styrelser beräknade inkomster och utgifter för år 1931. Enligt dessa tablåer skulle skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda utgifter och inkomster 1931 kunna uppskattas sålunda:

Utgifter:

Kostnad för virkestaxering	kronor	16,400
Upplysande och skogsvårdsbefrämjande verksamhet:		
skogsupplysning	160,700	
biträde för avverkning m. m.	487,500	
skogsodling och markberedning:		
fröklängning	141,600	
anskaffande av skogsfrö	159,700	
» » plantor	235,800	
särskilda bidrag	140,200	
arbetsledning	161,800	
diverse	33,800	872,900
skogsutdikning	275,600	
reglering av skogsbetet	31,600	» 1,828,300
Övervakandet av skogslagarnas efterlevnad		» 278,100
Förvaltningen i övrigt:		
styrelse och revision	48,100	
löner och bidrag till pensionsavgifter	1,414,537	
personalens diverse resor	47,900	
underhåll av fastigheter och inventarier	63,100	
tjänstelokaler, expenser, annonser och tryck	197,500	
räntor och diverse utgifter	73,247	» 1,844,384
Nyanskaffning av fastigheter och inventarier		» 71,100
summa utgifter kronor		4,038,284.

Inkomster:

Medel för skogsvårdens befrämjande:			[132.]
av landsting	104,000		
» hushållningssällskap	52,400		
direkt influtna skogsvårdsavgifter	1,758,100	kronor	1,914,500
Övriga inkomster:			
ersättning för skogsupplysning	2,400		
ersättning för biträde för avverkning m. m.	205,500		
ersättning för skogsodling och markberedning:			
fröklängning m. m.	1,800		
skogsfrö	108,300		
plantor	147,300		
arbetsledning	47,600		
diverse	7,400	312,400	
ersättning för skogsutdikning	73,300		
ersättning för reglering av skogsbetet	1,000		
ersättning för besiktning samt syne- o. rättegångskostnader m. m.	6,200	»	600,800
räntor		»	116,800
inkomster av fastigheter och inventarier		»	31,350
diverse inkomster		»	8,330
summa inkomster		kronor	2,671,780.

Härav framginge, att för samtliga skogsvårdsstyrelser beräknades en brist av sammanlagt (4,038,284 — 2,671,780 =) 1,366,504 kronor.

För täckande av detta medelsbehov stode i första hand till förfogande vid årsskiftet 1930/1931 hos statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter. Enligt skogsvårdsstyrelsernas inkomststat för år 1931 upptoges de direkt inflytande skogsvårdsavgifterna sagda år till totalt 1,758,100 kronor. Detta belopp skulle motsvara 90 procent av de under år 1930 debiterade skogsvårdsavgifterna. Återstående 10 procent av samma utgifter, utgörande vad som inlevererades till statskontoret, uppginge alltså till 195,344 kronor. För nu ifrågakarande ändamål kunde sålunda beräknas stå till disposition, i runt tal, 200,000 kronor. Den kvarstående bristen bleve alltså (1,366,504 — 200,000 =) 1,166,504 kronor, eller avrundat 1,150,000 kronor, vilket belopp sålunda skulle behöva täckas med statsmedel.

Vid den granskning, centralrådet underkastat skogsvårdsstyrelsernas utgifts- och inkomststater, hade emellertid centralrådet funnit skäl ifrågasätta viss nedskärning av nettoutgifterna för några av verksamhetsgrenarna.

Enligt förberörda stater hade skogsvårdsstyrelserna beräknat bruttoutgifterna för *skogsodling och markberedning* till 872,900 kronor och inkomsterna till 312,400 kronor. Nettoutgifterna för denna gren av verksamheten hade alltså för år 1931 kalkylerats till (872,900 — 312,400 =) 560,500 kronor. I motsvarande stater för år 1930 hade nettoutgifterna för samma ändamål beräknats till 431,700 kronor. För år 1929 hade nettoutgifterna för skogsodling och markberedning uppgått till 233,185 kronor. Den av skogsvårdsstyrelserna beräknade utgiftsökningen från år 1929 till år 1931 syntes centralrådet anmärkningsvärt hög.

Nu vore visserligen förhållandet, att tallen för närvarande i stora delar av landet bure synnerligen rikligt med kott. Det vore därför både

[132.] lämpligt och angeläget, att skogsvårdsstyrelserna utnyttjade detta tillfälle för inköp av sådana kvantiteter tallkott, som kunde anses motsvara behovet för ett antal år framåt. Vissa skogsvårdsstyrelser hade räknat med att under år 1931 inköpa tre års behov av tallfrö. Erforderligt kapital för dessa inköp borde dock enligt centralrådets mening i viss utsträckning kunna anskaffas genom anlitan av skogsvårdsstyrelsernas behållna medel; att uteslutande använda 1931 års löpande inkomster för dessa inköp syntes ej erforderligt. Den betydande utgiftsstegringen under år 1931 för skogsodling och markberedning syntes därför ej vara tillräckligt motiverad med behovet av fröinköp.

Med hänsyn härtill samt till det förhållande, att numera ett särskilt anslag, statens skogsodlingsanslag, anvisats för vissa skogsodlingsarbeten, för första verksamhetsåret eller 1931 utgående med 600,000 kronor, torde de av skogsvårdsstyrelserna beräknade »ordinarie» utgifterna för skogsodling och markberedning under år 1931 kunna beskäras, förslagsvis med 100,000 kronor, varigenom nettoutgifterna för ändamålet i fråga angelärligen skulle komma att uppgå till samma belopp, vartill de beräknats för år 1930.

Av inkomst- och utgiftsstaterna för år 1931 kunde vidare utläsas, att skogsvårdsstyrelserna beräknade utgifterna för *skogsdikning* sagda år — oavsett verksamheten för utdelning av bidrag från statens skogsutdikningsanslag — till 275,600 kronor och inkomsterna å samma rörelsegrän till 73,300 kronor. De för ifrågavarande år beräknade nettoutgifterna för skogsdikning uppginge alltså till $(275,600 - 73,300 =) 202,300$ kronor. Med hänsyn till förelintligheten av statens skogsutdikningsanslag, för år 1931 uppgående till 700,000 kronor, syntes även här en viss beskärning av utgifterna kunna ske. Då emellertid skogsvårdsstyrelserna lämpligen i viss mindre omfattning borde driva skogsutdikningsverksamhet jämväl med skogsvårdskassans egna medel och dessutom i många fall tvingades att anlita dessa för täckande, till en del, av de med den statsunderstödda dikningsverksamheten förenade förvaltningskostnaderna, ansåge centralrådet sig med avseende på de för år 1931 beräknade nettoutgifterna för skogsdikning ej kunna ifrågasätta större minskning än 50 000 kronor.

Av skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län hade äskats, bland annat, dels 25,000 kronor till *utbyggnad och reparation av undervisningslokalerna vid Stagården*, dels ock 25,000 kronor för *inköp av vissa skogsskiften vid Stagården*. Dessa utgifter borde enligt centralrådets mening till huvudsaklig del bestridas av skogsvårdsstyrelsens fonderade medel och sålunda ej ligga till grund för centralrådets förevarande framställning om anslag till skogsvårdens befrämjande för år 1931.

Utöver vad nu sagts hade centralrådet ej ansett sig kunna ifrågasätta någon nedsättning av de av skogsvårdsstyrelserna beräknade utgifterna för år 1931. Den brist, som måste täckas med statsmedel, uppginge således till $(1,150,000 - 100,000 - 50,000 - 50,000 =) 950,000$ kronor.

Till skogsvårdens befrämjande hade centralrådet för år 1930 hemställt om anslagsanvisning av 830,000 kronor, vilket belopp sedermera av riksdagen beviljats. Anvisningen vore 120,000 kronor mindre än vad nu måste äskas. Det för år 1931 ökade behovet av statsmedel vore uteslutande beroende på den minskning av skogsvårdsavgifterna, varmed för år 1931 måste räknas. I statförslagen för år 1930 beräknade skogsvårdsstyrelserna de direkta skogsvårdsavgifterna till 1,876,600 kronor. I staten för år 1931 hade skogsvårdsstyrelserna ej kunnat upptaga dessa avgif-

ter till högre sammanlagt belopp än 1,758,100 kronor. Minskningen, som vore orsakad av de allmänt fallande virkespriserna, beräknades alltså uppgå till (1,876,600 — 1,758,100 =) 118,500 kronor, eller ungefär till exakt samma belopp, varmed skogsvårdsstyrelsernas behov av statsmedel ökats.

Ehuru, med hänsyn till de nya uppgifter, som alltjämt pålades skogsvårdsstyrelserna, det vore välmotiverat, att medel i sådan omfattning ställdes till skogsvårdsstyrelsernas förfogande, att dessa bereddes ökade inkomster, hade centralrådet ej ansett sig för närvarande böra göra framställning därom.

Under återopande av det anförda hemställer centralrådet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1931/1932 till skogsvårdens befrämjande anvisa ett belopp av 950,000 kronor.

Över centralrådets framställning hava infordrade yttranden avgivits den 8 oktober 1930 av domänstyrelsen och den 22 i samma månad av statskontoret.

Domänstyrelsen framhåller, att centralrådets framställning innebure, att en ytterligare höjning av anslaget med 120,000 kronor skulle komma till stånd, vilken höjning styrelsen av i huvudsak följande skäl icke funne tillräckligt grundad:

Centralrådet hade beräknat skogsvårdsstyrelsernas nettoutgifter under år 1931 för »skogsodling och markberedning» till det av sagda styrelser beräknade beloppet, 560,500 kronor, minskat med 100,000 kronor eller till 460,500 kronor. Centralrådet meddelade, att nettoutgifterna för samma ändamål för år 1929 utgjort 233,185 kronor. Även om hänsyn toges till att anskaffning av tallfrö borde ske i ökad omfattning under år 1931, funne domänstyrelsen det till nettoutgifter för »skogsodling och markberedning» erforderliga anslaget kunna beräknas till avsevärt lägre belopp, än centralrådet nu gjort, särskilt vid det förhållande att statens skogsodlingsanslag, utgörande för budgetåret 1930/1931 600,000 kronor, funnes tillgängligt för år 1931.

Centralrådet hade vidare anført, att en minskning i de under år 1931 »direkt inflytande skogsvårdsavgifterna» måste beräknas till följd av de allmänt fallande virkesprisen. Domänstyrelsen ville häremot erinra, att ifrågavarande avgifter, som debiterats år 1930 och grundade sig på värdet av det under år 1929 avverkade virket, icke kunde antagas röna inverkan av de först under år 1930 fallande virkesprisen.

Domänstyrelsen ansåge sig böra för sin del tillstyrka ett anslag för budgetåret 1931/1932 till skogsvårdens befrämjande med samma belopp, som anvisats för budgetåret 1930/1931, eller 830,000 kronor.

Statskontoret finner sig med hänsyn till vad domänstyrelsen i ärendet anført icke kunna tillstyrka förhöjning av anslaget.

Enligt under hand genom sekreteraren hos centralrådet erhållen uppgift angående skogsvårdsavgifter under åren 1927—1930 hava under sagda år debiterade dylika avgifter uppgått för 1927 till 1,848,554 kronor, för 1928 till 2,076,730 kronor, för 1929 till 2,085,985 kronor samt enligt preliminär beräkning för 1930 till 2,320,000 kronor. Med avdrag av de 10 procent, som skulle inlevereras till statskontoret, uppbure skogsvårdsstyrel-

- [132.] serna under åren 1928—1931 respektive 1,663,699, 1,869,057, 1,896,350 och 2,090,000 kronor. Sistnämnda belopp överstiger med i runt tal 200,000 kronor de för 1930 beräknade skogsvårdsavgifterna.

*Departement-
chefen.*

Centralrådets äskande innebär en höjning av anslaget från 830,000 kronor till 950,000 kronor. Höjningen motiveras därmed, att skogsvårdsstyrelserna beräknat de under 1931 direkt inflytande skogsvårdsavgifterna till ett belopp, som med i runt tal 120,000 kronor understiger de för 1930 beräknade skogsvårdsavgifterna.

Med framhållande av, bland annat, att de under 1931 inflytande skogsvårdsavgifterna, vilka debiterats under 1930 och grunda sig på värdet av det under 1929 avverkade virket, ej kunde antagas hava rönt inverkan av de först 1930 fallande virkesprisen, har domänstyrelsen gjort gällande, att någon minskning av skogsvårdsavgifterna ej torde vara att förvänta under 1931. Domänstyrelsen, liksom statskontoret, föreslår därför anslagets bibehållande vid belopp av 830,000 kronor.

De på min anmodan av centralrådets sekreterare från skogsvårdsstyrelserna införskaffade kompletterande uppgifterna giva vid handen, att skogsvårdsstyrelsernas inkomster av skogsvårdsavgifter under 1931 icke torde understiga styrelsernas motsvarande inkomster under 1930. Vid sådant förhållande och då eljest icke förebragts vägande skäl för anslagets höjning, förordar jag domänstyrelsens av statskontoret biträdda förslag om anslagets upptagande med oförändrat belopp, 830,000 kronor.

Innan jag gör hemställan i anslutning härtill, torde jag få erinra, att den utredning angående ändring i gällande bestämmelser rörande redovisning av från allmänna skogar utgående skogsvårdsavgifter, som med föranledande av 1927 års riksdags framställning (skr. nr 321) i ämnet överlämnats åt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, verkställt av vissa utav centralrådet tillkallade personer. Sedan dessas den 11 december 1929 dagtecknade betänkande med skrivelse den 9 januari 1930 överlämnats till Kungl. Maj:t, hava yttranden i ärendet infordrats från domänstyrelsen och statskontoret. Yttrande från det senast nämnda ämbetsverket har ännu icke inkommit.

Under åberopande av vad ovan anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1931/1932 anvisa till skogsvårdens befrämjande, att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser, ett *extra reservationsanslag* av kronor 830,000.

- [133.] [133.] **20. Statens skogsodlingsanslag.** I två likalydande motioner vid 1928 års riksdag (I: 46 och II: 44) hemställdes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående statens med-

verkan till skogsodling av sådana kala, till skogsbörd tjänliga marker, [133.] för vilka skogsodlingsskyldighet enligt gällande skogslagar ej kunde åläggas markägaren. Därjämte hemställdes i en tredje vid samma riksdag väckt motion (II: 45), att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta med hänsynstagande till vad i motionen anförts verkställa utredning och för riksdagen snarast möjligt framlägga förslag till genomgripande åtgärder för den svenska skogsmarkens rationella utnyttjande till skogsbörd. Med anledning av nämnda motioner anhöll riksdagen i skrivelse den 1 juni 1928, nr 329, om verkställande av utredning rörande de åtgärder, som kunde vara erforderliga för vinnande av det i motionerna avsedda syftet samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Sedan den begärda utredningen blivit verkställd genom särskilt tillkallade sakkunniga (1928 års skogsvårdskommitté), framlade Kungl. Maj:t i proposition den 21 februari 1930, nr 134, för riksdagen förslag i ämnet. Kungl. Maj:t hemställde däri, att riksdagen måtte a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder för understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet inom område, varå skogsvårdslagen äger tillämpning, av företag, som avser skogsodling eller annan åtgärd för vinnande av ändamålsenlig skogsproduktion å vissa marker med otillfredsställande skogstillstånd; samt b) till sådant understödjande anvisa för budgetåret 1930/1931 under benämning statens skogsodlingsanslag ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

I utlåtande nr 74 hemställde jordbruksutskottet, att riksdagen måtte bifalla propositionen, dock med viss mindre ändring beträffande grunderna för statsbidrags utgående. Riksdagen biföll utskottets hemställan (R. skr. 1930: 324).

Den 27 juni 1930 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 270) angående villkoren för statsbidrag från statens skogsodlingsanslag. Samma den 27 juni utgav Kungl. Maj:t cirkulär (nr 271) till samtliga skogsvårdsstyrelser och skogssällskapet med vissa föreskrifter rörande tillämpningen av sagda kungörelse. I överensstämmelse med den i propositionen uppställda principen, att verksamheten borde begränsas att avse allenast vissa typer skogsmarker, beträffande vilka med fog kunde antagas, att de ej inom skäligen tid komme att försättas i nöjaktigt skogsproduktivt skick genom markägarens egen försorg, har i kungörelsen stadgats, att statsbidrag anvisas till utförande inom område, varå skogsvårdslagen äger tillämpning, av företag, som avser skogsodling eller annan åtgärd för vinnande av ändamålsenlig skogsproduktion å följande marker med otillfredsställande skogsbestånd, nämligen 1) skogsmark, som helt saknar trädvegetation eller är bevuxen med blott enstaka träd, 2) vanhävdad skogsmark, där skogsbeståndet är av synnerligen otillfredsställande slutenhet och tillika i väsentlig mån saknar utvecklingsmöjligheter, samt 3) skogsmark, som är bevuxen med s. k. stavaskogsbestånd. Verksam-

[133.] heten handhaves av skogsvårdsstyrelserna, vilka ock kunna från anslaget erhålla särskilt förvaltnings- och understödsbidrag. I fråga om sådana skogar, som ägas av skogssällskapet eller förvaltas under dess medverkan, utövas verksamheten av sällskapet. Statsbidrag beviljas till högst femtio procent av den av skogsvårdsstyrelsen godkända kostnaden för företaget. Statsbidrag utgår ej till annan än den, som med äganderätt eller fideikommissrätt innehar marken. Aktiebolag kan ej erhålla statsbidrag.

I skrivelse den 23 september 1930 har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, med överlämnande av uppgifter från skogsvårdsstyrelserna om deras sannolika bidragsbehov under 1932 samt motsvarande uppgift från skogssällskapet, gjort framställning rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932. Över framställningen hava infordrade utlåtanden avgivits den 8 oktober 1930 av domänstyrelsen och den 15 i samma månad av statskontoret.

Centralrådet erinrar till en början, att 1928 års skogsvårdskommitté beräknat statens totala utgift för ändamålet till 39.5 miljoner kronor samt utgått ifrån, att det vore önskvärt om de arbeten, vartill enligt kommitténs förslag statsbidrag skulle utgå, kunde utföras inom en tidrymd av cirka 15 år. Det statsanslag, som därvid årligen behövde anvisas till ifrågavarande ändamål, skulle uppgå till cirka 2.5 miljoner kronor. Kommittén ansåge sig emellertid ej böra ifrågasätta, att ett anslag å nyss angivna belopp skulle ställas till förfogande för ändamålet redan vid verksamhetens igångsättande, då de bidragsbeviljande myndigheterna — skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet — borde lämnas visst rådrum för förberedande av verksamheten, innan denna gäves sådan omfattning, som nyss berörts. Det vore sålunda uppenbart, framhölle kommittén, att viss tid erfordrades för anskaffande av behöfligt skogsodlingsmaterial, för anställande av nödig personal samt för verksamhetens ändamålsenliga organiserande i övrigt. Enligt kommitténs uppfattning torde den härför erforderliga tiden kunna beräknas till tre år, under vilken organisationsperiod anslag borde utgå till statsbidrag för nu avsett ändamål med successivt ökade belopp. I enlighet härmed hemställde kommittén, att för första verksamhetsåret eller för budgetåret 1930/1931 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett belopp av 600.000 kronor.

Härefter framhåller centralrådet, att det av skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet beräknade medelsbehovet för 1932 uppgår till sammanlagt 607,000 kronor samt anför i detta sammanhang:

Det totala behovet av statsmedel för utdelning av bidrag från statens skogsodlingsanslag under år 1932 kunde sålunda, att döma av skogsvårdsstyrelsernas och skogssällskapets uppgifter å erforderliga anslag, i runt tal uppskattas till 600.000 kronor eller till samma belopp, som av riksdagen beviljats till ifrågavarande bidragsverksamhet under år 1931. 1928 års skogsvårdskommitté hade tänkt sig, att redan under organisationsperioden successivt ökade anslag till statsbidrag för nu avsett ändamål borde utgå. Anledning syntes dock ej föreligga att redan nu, för andra verksamhetsåret, ifrågasätta någon dylik ökning. Organiserandet av den

ifrågavarande bidragsverksamheten ställde betydande arbetskrav på de bidragsbeviljande myndigheterna. I första hand måste tjänstemannakåren förstärkas och instrueras, innan en starkt vidgad verksamhet av ifrågavarande slag kunde igångsättas. På bred front måste propaganda drivas bland skogsägarna för att deras intresse mera allmänt skulle kunna väckas för utförande av bidragsberättigade skogsvårdsåtgärder. Först i den mån detta skedde, kunde verksamhetens utveckling antagas komma att gå i hastigare tempo. I övrigt ansåge centralrådet, att en alltför stark forcering knappast kunde vara för rörelsen gagnelig, utan borde denna hellre successivt växa sig stark efter riktlinjer, som utstakades av i den praktiska verksamheten vunna erfarenheter. Under åberopande av det anförda hemställer centralrådet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1931/1932 för nu ifrågavarande ändamål anvisa ett anslag av 600,000 kronor. [133.]

Domänstyrelsen förklarar sig anse det skäligt, att statens skogsodlingsanslag för budgetåret 1931/1932 utgår med samma belopp, som anvisats för budgetåret 1930/1931, eller 600,000 kronor.

Statskontoret har på grund av den i ärendet förebragta utredningen förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till den av centralrådet gjorda hemställan.

Enligt vad som förutsattes vid planläggning av statens hithörande, enligt min mening synnerligen viktiga understödsverksamhet torde denna kräva anslag till växande belopp under en längre följd av år. Säsom 1928 års skogsvårdskommitté framhållit, erfordras emellertid ett visst rådrum för förberedande av här avsedd skogsodling, för anskaffande av behövt skogsodlingsmaterial m. m. Understödsverksamheten begynner först med ingången av kalenderåret 1931. Att döma av de i december 1930 inkomna ansökningar om statsanslag för 1931 kommer verksamheten inom flera län endast obetydligt igång under den närmaste tiden, och de för 1931 beräknade anslagsbeloppen, tillhoppa 600,000 kronor, torde allenast till viss del komma till användning under året. Anledning finnes att räkna med förefintligheten av en behållning vid ingången av 1932 till belopp av ungefär 300,000 kronor. Med hänsyn härtill och då hållpunkter ännu saknas för ett närmare bedömande av det verkliga anslagsbehovet för nästa budgetår, torde förevarande anslag, som har natur av reservationsanslag, kunna för budgetåret 1931/1932 uppföras till ett lägre belopp än för 1930/1931, därvid jag ifrågasätter anslagets upptagande till 400,000 kronor. *Departementschefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1931/1932 under benämning statens skogsodlingsanslag anvisa ett *extra reservationsanslag* av kronor 400,000.

[134.] [134.] 21. **Statens skogsutdikningsanslag.** Till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet inom område, varå skogsvårdslagen äger tillämpning, av torrlägningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande för skogsbörd, har av riksdagen (se 1927: prop. nr 156; R. skr. nr 235) under benämning statens skogsutdikningsanslag anvisats ett extra reservationsanslag, vilket för ett vart av budgetåren 1927/1930 uppförts med respektive 200,000, 300,000 och 500,000 kronor.

Vid anmälan den 3 januari 1930 av anslagsbehovet för budgetåret 1930/1931 meddelade föredragande departementschefen (IX H. T. p. 128), att centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund äskat ett anslag av 700,000 kronor, vilket förslag biträtts av domänstyrelsen. Statskontoret hade emellertid ifrågasatt, huruvida icke anslaget borde upptagas med oförändrat belopp av 500,000 kronor eller i allt fall icke höjas med så betydande belopp som centralrådet föreslagit. För egen del ansåg departementschefen, att — med hänsyn till statsekonomiska skäl och den betydande verksamhet, som syntes kunna bedrivas även med ett anslag av för det dåvarande utgående storlek, vilket utan återbetalningsskyldighet ställdes till skogsägarnas förfogande — anslaget borde bestämmas till oförändrat belopp, d. v. s. till 500,000 kronor. Kungl. Maj:ts framställning till riksdagen avfattades i enlighet med vad departementschefen sålunda uttalat.

I vissa inom riksdagen väckta motioner upptogs ovanberörda förslag om anslagsanvisning till belopp av 700,000 kronor. Jordbruksutskottet uttalade i sitt i ärendet avgivna utlåtande (nr 2 p. 48), att vad centralrådet i sin i motionerna återopade framställning anfört syntes utskottet ådaga-lägga behovet av en ytterligare höjning i det av Kungl. Maj:t äskade beloppet. Den i motionerna föreslagna höjningen vore visserligen betydande men att döma av de av centralrådet lämnade uppgifterna rörande bland annat storleken av den summa, vartill under 1930 inkommande ansökningar beräknades uppgå, och det vid 1929 års slut balanserade antalet ansökningar, som vid samma tidpunkt ännu icke blivit av skogsvårdsstyrelserna behandlade, hade utskottet funnit någon berättigad invändning icke kunna göras mot att anslaget, såsom motionärernas förslag innebure, bestämdes till 700,000 kronor. Riksdagen godkände utskottets förslag.

För bidrag från ifrågavarande anslag lända till efterrättelse bestämmelserna i kungörelsen den 27 juni 1927 (nr 270) angående villkoren för statsbidrag från statens skogsutdikningsanslag med däri genom kungörelserna nr 365/1928 och 273/1930 gjorda ändringar. Vidare har Kungl. Maj:t nämnda dag utfärdat cirkulär (nr 273) till samtliga skogsvårdsstyrelser och skogssällskapet med vissa föreskrifter rörande tillämpningen av förstberörda kungörelse, vilket cirkulär ändrats i vissa delar genom cirkulär den 27 juni 1930 (nr 275).

I skrivelse den 23 september 1930, varöver infortrade yttranden avgivits den 8 oktober 1930 av domänstyrelsen och den 15 i sistnämnda månad

av statskontoret, har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund gjort framställning i fråga om anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932. [134.]

Innan jag ingår på denna framställning, torde jag få något beröra resultatet av den under 1928 och 1929 med ifrågavarande anslag bedrivna verksamheten.

Enligt mom. 14 i ovanberörda kungörelse den 27 juni 1927 (nr 270) angående villkor för bidrag från statens skogsutdikningsanslag har varje skogsvårdsstyrelse, som förmedlar statsbidrag från ifrågavarande anslag, att årligen till Kungl. Maj:t avgiva redogörelse för verksamheten under näst-föregående år enligt vissa av Kungl. Maj:t i omförmälda cirkulär till skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet under 10 § meddelade föreskrifter.

Av de utav skogsvårdsstyrelserna sålunda avgivna redogörelserna över 1928 års verksamhet framgår bland annat följande: Understödsverksamhet av förevarande slag har under året bedrivits inom 15 landstingsområden, nämligen Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar norra, Gotlands, Blekinge, Hallands, Skaraborgs, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Jämtlands och Norrbottens län. Tillhoppa söktes statsbidrag för 969 företag. Av skogsvårdsstyrelserna hava under 1928 394 dikningsföretag kontrakterats med en sammanlagd båtnadsareal av 6,427 hektar, därav 3,115 hektar produktiv skogsmark, och sammanlagt beviljats statsbidrag av 159,439 kronor. Statens bidrag per hektar mark, som av dikningen beretts båtnad, skulle alltså uppgå till 25 kronor, exklusive förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna, och till icke fullt 30 kronor, inklusive dessa bidrag. Under 1928 avsynades och godkändes 113 företag med en sammanlagd båtnadsareal av 1,539 hektar, därav 826 hektar produktiv skogsmark. Intet företag har under året förverkat rätten till statsbidrag, ehuru väl ett mindre antal företag av andra orsaker ej kunnat komma till utförande.

Av skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet i dikningsredogörelserna för 1929 lämnade uppgifter framgår, bland annat, att under detta år 753 dikningsföretag kontrakterats med en sammanlagd båtnadsareal av 9,090 hektar och sammanlagt beviljade statsbidrag av 272,153 kronor. Statens bidrag per hektar mark, som på sådant sätt beredes båtnad, uppgår sålunda, exklusive förvaltningsbidragen till skogsvårdsstyrelserna, till cirka 30 kronor. Under år 1929 avsynades och godkändes 295 företag med en sammanlagd båtnadsareal av 4,049 hektar. Det beviljade statsbidraget för dessa företag uppgår till cirka 25 kronor per hektar. Intet företag har under 1929 förverkat rätten till statsbidrag.

Sedan verksamhetens början och t. o. m. år 1929 har sammanlagt kontrakterats 1,147 företag med en båtnadsareal av 15,517 hektar samt avsynats och godkänts 408 företag med en båtnadsareal av 5,588 hektar.

I berörda framställning den 23 september 1930 hemställer *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund*, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för instundande budgetår uppföra statens skogsutdikningsanslag med 1,000,000 kronor. Till stöd härför anföres i huvudsak följande.

För att utröna skogsvårdsstyrelsernas och skogssällskapets medelsbehov i nu berörda avseende under år 1932 hade centralrådet från dessa infordrat vissa uppgifter, vilka av centralrådet sammanställts.

[134.]

Såsom av sammanställningen framginge beräknade skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet, att under år 1931 ansökningar skulle inkomma om bidrag med sammanlagt 871,000 kronor. Med tillägg för skogsvårdsstyrelsernas och skogssällskapets förvaltningskostnader, beräknade till 17 procent av till markägarna utgående anslag eller till samma andel härav, som av Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål beviljats skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet vid fördelningen av statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1930/1931, komme det å 1931 års ansökningar grundade anslagsbehovet att belöpa å sammanlagt $(871,000 + 17/100 \times 871,000 =)$ 1,019,000 kronor.

Till denna summa torde vidare läggas det belopp, vartill de av skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet tillstyrkta bidragsansökningar uppginge, som ej kunnat tillgodoses från statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1930/1931 eller tidigare år.

Vid fördelningen av ifrågavarande anslag för budgetåret 1929/1930 hade från skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet inkommit tillstyrkta och av centralrådet godkända ansökningar om sammanlagt 526,183 kronor exklusive samtidigt begärda förvaltningsbidrag. Då för ändamålet anvisats 418,032 kronor, föreläge som balans från denna fördelning ansökningar på $(526,183 - 418,032 =)$ 108,151 kronor.

Av sammanställningen framginge ytterligare, att skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet uppskattat behovet av anslag till under år 1930 före den 1 september inkomna ansökningar, sammanlagt 2,110 stycken, till 767,500 kronor, förvaltningskostnaderna oberäknade.

Då under återstående delen av året ytterligare ansökningar torde vara att införfänta, beräknades, att 1930 års ansökningar skulle i runt tal taga i anspråk en summa av 800,000 kronor. Lades härtill föregående års balans av tillstyrkta ansökningar, 108,151 kronor, eller avrundat 100,000 kronor, kunde äskandena ur statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1930/1931 inklusive till förvaltningskostnadernas bestridande begärda bidrag antagas komma att belöpa på $[800,000 + 100,000 + 17/100 \times (800,000 + 100,000) =]$ 1,053,000 kronor.

Då nyssagda anslag uppginge till 700,000 kronor måste förutsättas, att ansökningar om sammanlagt cirka 350,000 kronor komme att bli balanserade till nästa år och följaktligen belasta statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1931/1932.

För beräkning av medelsbehovet 1931/1932 skulle rätteligen hänsyn jämväl tagas till de bidragsansökningar från 1929 och tidigare år, vilka ej vid 1930 års utgång blivit föremål för skogsvårdsstyrelsernas handläggning. Inklusive dylika ansökningar från år 1930 uppginge dessa till 2,454 stycken. Då man emellertid torde böra räkna med, att en viss balans av ansökningar normalt skulle förefinnas, hade centralrådet i detta sammanhang ej ansett angeläget söka utröna ifrågavarande ansökningars medelsanspråk.

De ovan gjorda beräkningarna angående medelsbehovet för budgetåret 1931/1932, vilka grundats på, i huvudsak, under år 1930 inkomna och under 1931 sannolikt inkommande bidragsansökningar visade, att detta kunde uppskattas till $(1,053,000 - 700,000 + 1,019,000 =)$ 1,372,000 kronor, varvid hänsyn ej tagits till det ej ringa antal från år 1929 och tidigare år balanserade ansökningar, vilka ej varit föremål för skogsvårdsstyrelsernas handläggning före utgången av år 1930.

I sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 september 1929 angående statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1930/1931 hade centralrådet fram-

hållit, att ifrågavarande anslagsbehov vid 1930 års slut kunde uppskattas till en summa, avsevärt överstigande en miljon kronor. [134.]

Med hänsyn till dels att utvecklingen av ifrågavarande verksamhet lämpligen ej borde försiggå i allt för snabbt tempo, dels att tillgången på för detta ändamål specialutbildad personal ännu vore knapp, dels ock till det förhållande, att statens skogsutdikningsanslag så nyligen som vid 1929 års riksdag höjts från 300,000 till 500,000 kronor, hade emellertid centralrådet funnit sig då ej böra hemställa om högre anslag än 700,000 kronor. Beviljandet av detta belopp vore, framhöll centralrådet samtidigt, nödvändigt, om intresset hos skogsägarna för skogsutdikningsarbeten under kommande år skulle kunna vidmakthållas och stärkas, vilket icke kunde ske, om en stor balans av gamla ansökningar för längre tid finge hindra nya ansökningars handläggning och bidragstilldelning.

Den år 1929 rådande knappheten å specialutbildad personal torde genom 1930 års dikningskurs vid skogshögskolan bliva undanröjd. Några hinder av organisatorisk art föreläge därför ej längre för en betydande utvidgning av skogsvårdsstyrelsernas och skogssällskapets statsunderstödda dikningsverksamhet. Skogsägarnas intresse för dikningsarbeten vore också allttjämt i ständig tillväxt, utan att skogsvårdsstyrelserna behövt göra större propaganda för saken.

Enligt centralrådets mening föreläge därför ånyo anledning att anslå ökade medel till den nationalekonomiskt gäneliga verksamhet, statens skogsutdikningsanslag avsåge att understödja. På de skäl, i huvudsak, som av centralrådet i omförmälda skrivelse anförts vid äskande av medel till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1930/1931, ville centralrådet även nu begränsa sitt anslagsäskande till det belopp, som kunde anses erforderligt för verksamhetens behöriga fortgång och ändamålsenliga utveckling. För att emellertid balansen av gamla ansökningar ej skulle bliva av sådan storlek, att den bleve till allvarligt men för uppehållande av skogsägarnas intresse för ifrågavarande skogsvårdsåtgärd, ansåge centralrådet, att till statens skogsutdikningsanslag för budgetåret 1931/1932 måtte anvisas en summa av minst 1,000,000 kronor.

I sitt remissutlåtande häröver anför *domänstyrelsen*:

Med hänsyn till förefintligheten i stor utsträckning å områden, varå skogsvårdslagen ägde tillämpning, av sankmarker, lämpliga för skogsproduktion efter utdikning, ansåge domänstyrelsen sagda, av centralrådet för ändamålet äskade anslagsbelopp icke kunna i och för sig betecknas såsom för högt. Styrelsen ansåge sig dock böra instämma i centralrådets uttalande, att anslagsäskandet borde begränsas till det belopp, som kunde anses erforderligt för behörig fortgång och ändamålsenlig utveckling av den verksamhet, statens skogsutdikningsanslag avsåge att understödja, med iakttagande av att balansen av gamla ansökningar, vilka vederbörligen prövats och godkänts men på grund av otillräckliga anslag icke kunnat leda till bidrags erhållande, icke måtte bliva av sådan storlek, att den bleve till allvarligt men för uppehållande av skogsägarnas intresse för ifrågavarande skogsvårdsåtgärd. Enligt styrelsens förmenande hade centralrådet överskattat storleken av sagda balans. Centralrådet beräknade, med ledning av från skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet infordrade uppgifter, att samtliga under år 1930 inkomna ansökningar skulle i runt taga i anspråk en bidragssumma av 800,000 kronor, vartill skulle komma förvaltningskostnader, beräknade till 17 procent av bidragssumman. Sty-

[134.] relsen ansåge fog finnas för den uppfattningen, att av samtliga, under visst år inkomna ansökningar endast omkring 75 procent efter vederbörlig prövning bleve godkända. Stöd härför syntes styrelsen jämväl finnas i de av vederbörande skogsvårdsstyrelser vid avgivande av föreskrivna redogörelser rörande verksamheten lämnade uppgifter beträffande antal företag, till vilka statsbidrag söktes, och dem, till vilka statsbidrag av skogsvårdsstyrelserna tillstyrkts. Under sådana förhållanden skulle det belopp, som erfordrades för utbetalande under år 1931 av bidrag till under år 1930 inkomna, godkända ansökningar ävensom till därå belöpande förvaltningskostnader kunna beräknas till $600,000 + 17 \text{ procent } \hat{=} 600,000 = 702,000$ eller i runt tal 700,000 kronor, motsvarande det under år 1931 tillgängliga statsanslaget. Någon balans syntes därför icke behöva befaras uppkomma under sistsagda år. Emellertid kvarstode, enligt centralrådets uppgift, dylik balans på i runt tal 100,000 kronor från tidigare verksamhetsår.

Med hänsyn till det ovan anförda ävensom till att i den beräkning, varå centralrådet grundade sin framställning om anslag till skogsvårdens befrämjande för budgetåret 1931/1932, utgifter inginge för »skogsutdikning» med $275,600 - 50,000 = 225,600$ kronor, vilka medel vore avsedda att främja samma ändamål som skogsutdikningsanslaget, ansåge sig styrelsen böra för sin del föreslå, att sistnämnda anslag för budgetåret 1931/1932 utginge med 800,000 kronor.

Statskontoret uttalar sin anslutning till vad domänstyrelsen sålunda föreslagit.

*Departements-
chefen.*

Angelägenheten att befrämja utdikning av skogsmark har föranlett riksdagen att anvisa statsanslag för ändamålet med år från år stegrat belopp. För budgetåren 1927/1931 har statens skogsutdikningsanslag sålunda uppförts med respektive 200,000, 300,000, 500,000 och 700,000 kronor. Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund äskar nu för budgetåret 1931/1932 ett anslag av 1,000,000 kronor. På anförda skäl finner domänstyrelsen ett belopp av 800,000 kronor vara i stort sett tillfyllest. Sist nämnda anslagssumma tillstyrkes jämväl av statskontoret.

För egen del finner jag det synnerligen angeläget, att den verksamhet, som förevarande anslag avser att främja, kan bedrivas i största möjliga utsträckning. Härigenom skapas en viktig förutsättning för förbättrad skogsvård samtidigt som ökade arbetstillfällen beredas. Med hänsyn härtill vill jag för min del förorda, att förevarande anslag i enlighet med vad domänstyrelsen och statskontoret tillstyrkt för budgetåret 1931/1932 uppföres till belopp av 800,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1931/1932 under benämningen statens skogsutdikningsanslag anvisa ett *extra reservationsanslag* av kronor 800,000.

[135.] 22. Skogsvårdsstyrelsernas förbund. För den sammanslutning benämnd skogsvårdsstyrelsernas förbund, vari nämnda styrelser äro förenade, hava stadgar fastställt av Kungl. Maj:t den 14 augusti 1925. Förbundet företrädes av ett centralråd, bestående av åtta enligt viss ordning tillsatta ledamöter, varförutom Kungl. Maj:t äger utse en ledamot jämte suppleant för denne i centralrådet. Förbundets beslutanderätt utövas, i den mån den ej tillkommer centralrådet, av förbundsstämma. Bokslut för centralrådet uppgöres för varje kalenderår, och räkenskaperna skola överlämnas till granskning av revisorer före utgången av januari månad näst efter räkenskapsårets utgång. Fastställandet av inkomst- och utgiftsstat för löpande treårsperiod skall ske vid ordinarie förbundsstämma. Revision verkställs för varje kalenderår och revisionsberättelse avlämnas till centralrådet före den 1 mars året näst efter det, revisionen avsett. Om ändring av stadgarna äger allenast förbundsstämman fatta beslut. För sådant beslut erfordras, att detsamma fattats av så många röster, som motsvarar minst $\frac{2}{3}$ av samtliga till förbundet anslutna skogsvårdsstyrelserns röstetal. Beslut om stadgeändring skall jämväl anmälas hos Kungl. Maj:t och träder ej i kraft, förrän fastställelse därå erhållits.

Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för förbundet har å riksstaten uppförts anslag alltsedan budgetåret 1926/1927. För innevarande budgetår är anslaget, vilket har natur av extra reservationsanslag, upptaget med 36,500 kronor och avsett för kostnaderna under kalenderåret 1930. Till grund för bestämmandet av anslaget till nämnda belopp låg, jämte annat, en av centralrådet i skrivelse den 16 september 1929 framlagd kostnadsberäkning av följande innehåll:

Sekreterararvode	kronor 12,000
Sekreterarens resor	» 1,000
Hyra för lokal, städning, lyse m. m.	» 3,500
Kostnader för centralrådet	» 5,000
» » arbetsutskottet	» 5,000
» » utredningar m. m.	» 7,000
Diverse expenser	» 3,500
För bestridande av centralrådets utgifter under första halvåret 1931	» 10,000
summa kronor 47,000.	

Såsom inkomster upptogs:

Ingående balans	kronor 10,000
Bidrag från skogsvårdsstyrelserna	» 7,000
summa kronor 17,000.	

Enligt förslaget skulle sålunda komma att föreligga en brist å 30,000 kronor, till vars täckande hemställdes om statsbidrag. Föredragande departementschefen ansåg utgifterna kunna begränsas med sammanlagt 2,500 kronor och sålunda böra beräknas till 44,500 kronor. Med oförändrad inkomstberäkning av 17,000 kronor bleve bristen alltså 27,500 kronor, vilket belopp jämte ett för möbelanskaffning i samband med centralrådets inflyttning i

[135.] nya lokaler avsett belopp av 9,000 kronor, eller tillhopa 36,500 kronor, på Kungl. Maj:ts framställning (se IX H. T. 1930 p. 129) anvisades av riksdagen.

Med anledning av ett utav statskontoret i remissyttrande den 2 oktober 1929 framställt förslag, att centralrådets medelsförvaltningsår borde omläggas till att omfatta samma tid som statens budgetår, har Kungl. Maj:t den 4 april 1930 anbefallt centralrådet att inkomma med yttrande över statskontorets förslag.

I skrivelse den 23 september 1930 har *centralrådet* gjort framställning om anslagsanvisning till förbundet för dess kostnader under kalenderåret 1931 med 34,000 kronor.

Inledningsvis besvarar centralrådet berörda remiss rörande *omläggning av rådets medelsförvaltningsår* samt erinrar därvid, att för en omläggning av räkenskapsåret att i stället för kalenderår omfatta samma tid som statsverkets budgetår erfordrades ändring av förbundets stadgar, vilket i sin tur allenast kunde verkställas av förbundsstämman. Rådet anför vidare:

Vid första ordinarie stämman med skogsvårdsstyrelsernas förbund, hållen i Stockholm den 17—18 oktober 1928, hade fastställts stat för centralrådet för kalenderåren 1928—1930. Våren 1931 skulle ånyo ordinarie stämma hållas, varvid centralrådet hade att framlägga statförslag för åren 1931—1933, eller för tiden intill nästa ordinarie förbundsstämma år 1934. I samband härmed ämnade centralrådet föreslå förbundsstämman att besluta om sådan ändring av stadgarna, att en omläggning av förbundets räkenskapsår, på sätt av statskontoret ifrågasatts, kunde genomföras. Innan sådan stadgeändring verkställts, torde emellertid någon ändring i nu ifrågasvarande avseende ej kunna vidtagas. En omläggning av räkenskapsåret kunde därför först träda i kraft från och med år 1932.

Till grund för *anslagsäskandet* har centralrådet framlagt utgifts- och inkomstberäkning för kalenderåret 1931, balanserade på 51,000 kronor. Den samma företer vid jämförelse med ovan intagna statförslag för 1930 vidkommande utgifterna minskning med 1,000 kronor i posten diverse expenser, varemot uppförts två nya poster, nämligen avlöning till skrivbiträde 2,500 kronor samt bidrag till kostnader för 1931 års förbundsstämma likaledes 2,500 kronor. Utgiftsstegringen å 4,000 kronor motsvaras i inkomstberäkningen av en ökning med samma belopp av posten beräknad brist att fyllas av statsmedel.

Centralrådet motiverar nyss angivna utgiftsökning sålunda:

Av utgiftsstegringen å sammanlagt 4,000 kronor hänförde sig 2,500 kronor till täckande av kostnaderna för 1931 års ordinarie förbundsstämma. Då denna post icke återkomme i nästa års stat, stannade sålunda den »ordinarie» utgiftsstegringen vid 1,500 kronor.

Vad först anginge den föreslagna avlöningen till särskilt skrivbiträde finge anföras, att inom centralrådet förekommande skriv- och expeditiönsarbeten hittills utförts dels av en hos Svenska skogsvårdsföreningen anställd tjänsteman mot ett månadsarvode av 75 kronor, dels vid särskilt brådsökande

arbeten med tillhjälp av andra tjänstemän i samma förening samt olika maskinskrivningsbyråer. Kostnaderna härför hade varit inrymda i posten diverse expenser; i vissa fall hade de hänförs till posten kostnader för utredningar m. m. Med centralrådets alltjämt växande arbetsbörda vore angivna ordning för expeditiönsarbetets utförande ej tillfredsställande. Centralrådet hade därför blivit nödsakat gå i författning om anställandet från och med år 1931 av ett särskilt skrivbiträde, med uppgift att uteslutande syssla med göromål för centralrådets räkning. Behovet av ett dylikt för centralrådets verksamhet fast anställt skrivbiträde bleve för nästkommande år större även därigenom, att centralrådet beslutat från och med år 1931 själv ombesörja tryckningen av skogsvårdsstyrelsernas berättelser, ett värv som tidigare varit anförtrött Svenska skogsvårdsföreningen.

Genom uppförandet i staten av en särskild post för avlöning av skrivbiträde hade posten diverse expenser kunnat nedbringas från 3,500 kronor till 2,500 kronor. En än större minskning av denna post hade ej ansetts kunna äga rum, enär expensutgifterna på grund av centralrådets vidgade verksamhet alltjämt befunne sig i stegring. Från och med år 1931 tillkomme även som ny utgift av ifrågavarande art å centralrådet belöpande andel av sekreterarens pensionsavgift.

Beträffande det i utgiftsstaten upptagna beloppet 2,500 kronor i bidrag till kostnader för 1931 års förbundsstämma finge centralrådet erinra därom, att i vardera av centralrådets utgiftsstat för åren 1927 och 1928 upptagits ett belopp av 2,000 kronor, avseende bidrag till kostnader för ordinarie förbundsstämman år 1928. Till täckande av de med denna stämman förenade kostnaderna hade centralrådet sålunda sammanlagt äskat 4,000 kronor. Vidkommande 1931 års förbundsstämma hade emellertid centralrådet ansett sig kunna begränsa det sammanlagda äskandet för denna till 2,500 kronor, grundat på följande kalkyl:

Arvoden till sekreterare	kronor	500
» » stenografer	»	300
Lokalhyror	»	400
Tryckning av framställningar, motioner, förhandlingar m. m.	»	1,300
summa kronor		2,500.

I övrigt avveke utgiftsförslaget för år 1931 ej från det för år 1930 uppgjorda. Då centralrådet endast upptagit ett belopp av 10,000 kronor för bestridande av utgifterna under första halvåret 1932, innebure detta, att de i centralrådets förberörda framställning i samma ämne den 16 september 1929 påtalade olägenheterna av att centralrådet tvingades att under viss del av året bestrida utgifter med lånemedel ej bleve undanröjda. För den händelse förbundsstämman på centralrådets förslag beslöte om-lägga förbundets räkenskapsår att omfatta samma tid som statsverkets budgetår, torde emellertid dessa olägenheter ej komma att kvarstå längre än till 1932.

Ifråga om de av centralrådet beräknade inkomsterna under år 1931 vore att märka, att det upptagna bidraget från skogsvårdsstyrelserna på 7,000 kronor skulle beviljas av 1931 års förbundsstämma, varom förslag till stämman komme att ingivas av centralrådet.

Statskontoret har i remissutlåtande i ärendet den 28 oktober 1930 förklarar sig med hänsyn till vad i ärendet blivit anført icke hava någon erinran mot centralrådets framställning.

[135.]
Departements-
chefen.

Såsom ovan erinrats beräknade departementschefen i fjolårets statsverksproposition centralrådets utgifter till 44,500 kronor och dess inkomster till 17,000 kronor. För fyllande av bristen, 27,500 kronor, samt bestridande av vissa engångskostnader å 9,000 kronor för inredning av lokal och möbelanskaffning anvisades för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 36,500 kronor. I centralrådets nu förevarande anslagsberäkning upptagas två nya utgiftsposter, vardera å 2,500 kronor, nämligen avlöning till skrivbiträde och bidrag till kostnader för 1931 års förbundsstämma, varjämte expensanslaget sänkts med 1,000 kronor. Med godtagande av de skäl, som centralrådet anfört till stöd för berörda jämkning i utgiftsberäkningen, är jag beredd att tillstyrka höjning med 4,000 kronor av det i fjol godkända skillnadsbeloppet, 27,500 kronor, mellan utgifter och inkomster. Anslaget för instundande budgetår torde sålunda böra upptagas till 31,500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1931 för skogsvårdsstyrelsernas förbund anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 31,500.

[136.]

[136.] 23. **Släckning av skogseld.** Ordinarie förslagsanslaget till släckning av skogseld är jämlikt beslut av 1918 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 78) uppfört med 50,000 kronor.

Utgifterna under anslaget hava utgjort

under budgetåret 1926/1927	kronor 23,485: —
» » 1927/1928	» 23,031: 14
» » 1928/1929	» 4,475: 72
» » 1929/1930	» 8,816: 07.

Departements-
chefen.

Utgifterna från anslaget äro av den art, att de undandraga sig varje säkrare förhandsbedömande. Med hänsyn till anslagets belastning under senare åren vill jag ifrågasätta en minskning av anslaget med 30,000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att minska *ordinarie förslagsanslaget* till släckning av skogseld, nu kronor 50,000,
med » 30,000
till » 20,000.

[137.] 24 och 25. **Utgifter för naturskyddsändamål.** Allt sedan år 1921 (jmf. IX H. T. 1920 p. 123) har i riksstaten å extra stat under titel utgifter för naturskyddsändamål varit uppförda två reservationsanslag, det ena avsett till bestridande av kostnader för nationalparker och det andra till gäldande av resekostnader och övriga utgifter för vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden. För budgetåret 1929/1930 var det förra anslaget upptaget till 3,000 kronor och det senare till 4,800 kronor. Innevarande budgetår har anslaget till övriga utgifter för akademiens förvaltning av naturskyddsärenden uppförts med ett till 6,800 kronor förhöjt belopp för beredande av sekreterarhjälp vid handläggningen av naturskyddsärenden m. m.

[137.]

I skrivelse den 10 september 1930 har *vetenskapsakademien*, med åberopande av ett av akademiens naturskyddskommitté uppgjort statförslag, hemställt, att anslagen måtte för budgetåret 1931/1932 uppföras med oförändrade belopp.

Jag har icke något att erinra mot framställningen och hemställer alltså, *Departementsschefen.*
att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att för budgetåret 1931/1932 anvisa såsom särskilda
extra reservationsanslag

a) till kostnader för nationalparker kronor 3,000,
b) till vetenskapsakademiens förvaltning
av naturskyddsärenden » 6,800.

26. Belöningar för rovdjurs dödande, oförändrat ordinarie förslagsanslag
(se R. skr. 1928 nr 9 A p. 53 och kung. samma år nr 170) kronor 40,000.

L. Lantmäteriväsendet.

Lantmäteristyrelsen.

[138.] [138.] 1. Lantmäteristyrelsen. Jämlikt beslut av 1928 års riksdag (skr. nr 9 A p. 54) uppgår *ordinarie förslagsanslaget* till lantmäteristyrelsen till 182,700 kronor. Den för tillämpning från och med budgetåret 1928/1929 fastställda staten har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 139,700
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 2,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ..	» 38,000
Till bestridande av kostnader vid inspektioner	» 2,500

Förslagsanslag kronor 182,700.

Till bestridande av kostnader för *förteckning och förvaring av arkivalierna* hos lantmäteristyrelsen har för ett vart av budgetåren 1928/1930 uppförts ett *extra reservationsanslag* av 13,500 kronor. Med hänsyn till förefintlig reservation begränsades anslaget för budgetåret 1930/1931 till 7,500 kronor.

I skrivelse den 8 september 1930 har lantmäteristyrelsen gjort framställning i fråga om anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932. Häröver har allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 28 oktober 1930 avgivit infordrat yttrande.

Lantmäteristyrelsen ifrågasätter icke ändring i det *ordinarie* anslaget men upptager i detta samband till behandling följande två spörsmål.

Lantmäteristyrelsen har tidigare gjort framställningar om utbyte av den med handhavandet av styrelsens kassarörelse och bokföring förenade kanslibiträdesbefattning mot en befattning av högre lönegrad. Framställningarna hava ej föranlett annan åtgärd, än att riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t, i avvidan på att frågan om lönegradsplacering för befattningshavare i kassörställning skulle vinna sin lösning, för de senare budgetåren medgivit, att till nämnda kanslibitråde finge, utöver den med kanslibiträdesbefattningen förenade avlöningen, från det i ordinarie avlöningsstaten för styrelsen upptagna förslagsanslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare utgå ett särskilt arvode av 768 kronor för år räknat. *Lantmäteristyrelsen* framhåller nu, att styrelsen med hänsyn till den av statsmakterna sålunda intagna ståndpunkt icke funnit sig böra framställa något förnyat yrkande om befattningens sättande i högre lönegrad, men att de av styrelsen tidigare framförda och av er-

farenheten ytterligare bestyrkta sakförhållandena kraftigare än förut [138.] motiverade en dylik uppflyttning.

Den andra av lantmäteristyrelsen i detta sammanhang berörda frågan äger samband med den i staten upptagna posten å 38,000 kronor till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. Rörande denna anslagspost vill jag erinra, att Kungl. Maj:t i brev den 18 juni 1927 föreskrivit, att hos lantmäteristyrelsen finge anställas högst sju amanuenser, samt att ersättning till sådan amanuens finge utgå med högst 3,200 kronor för år, under villkor dock, bland andra, att sammanlagda avlöningen till nämnda sju amanuenser ej överstege 21,000 kronor. *Lantmäteristyrelsen* framhåller nu, att styrelsen på grund av arbetsbördans ökning, främst å utredningsbyrån, försöksvis å ett extra ordinarie kvinnligt biträde från och med den 1 mars 1930 överflyttat en del av de löpande personalärendena, vilka tidigare handlagts av en amanuens, samt meddelar, att man på det hela taget av ifrågavarande biträde kunde påräkna lika god arbetsprodukt som av en amanuens. Då det biträdet åvilande arbetet vore av den krävande och ansvarsfulla art, att avlöningen icke borde utgå lägre än efter 11 lönegraden enligt kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, hemställer styrelsen, att möjligheter måtte beredas styrelsen att för ett av de hos styrelsen anställda icke-ordinarie kvinnliga biträdena bestämma avlöningen efter 11 lönegraden i den löneplan, som finnes intagen i 6 § av nämnda kungörelse.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd anför i sitt utlåtande i fråga om lantmäteristyrelsens framställning om särskilt arvode åt det kvinnliga kanslibiträde, som handhar kassa- och bokföringsgöromålen hos styrelsen, att, då sagda arvode tillkommit befattningshavaren i fråga under de senast förflutna åren och någon förändring i hennes arbetsuppgifter icke inträtt, nämnden icke hade något att erinra mot att dylikt arvode utginge jämväl under nästkommande budgetår. Rörande frågan om uppflyttning till 11:e lönegraden av ett hos styrelsen anställt, med personalärenden sysselsatt extra ordinarie biträde framhåller lönenämnden, att, då för genomförande av denna uppflyttning icke skulle erfordras någon ökning av den å styrelsens stat uppförda anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare och då lantmäteristyrelsen äger befogenhet att inrätta extra ordinarie befattning upp till 20:e lönegraden, det ankomme på lantmäteristyrelsen att därom fatta beslut.

I fråga om det *extra anslaget till arkivaliernas förteckning och förvaring* får jag erinra därom, att Kungl. Maj:t genom brev den 13 juni 1930 rörande anslagets användning föreskrivit, att vid pågående arbete inom lantmäteristyrelsen med förteckning av samt genomförande av ändrat sätt för förvaring av styrelsens arkivalier en amanuens finge anställas med arvode i likhet med vad som gäller för hos styrelsen i övrigt anställda amanuenser ävensom ett kvinnligt biträde med avlöning efter 11:e lönegraden i den löneplan, som finnes intagen i 6 § i kungörelsen

[138.] den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, samt att avlöning till övrig kvinnlig arbetskraft, som erfordras för ovanberörda arbete, finge utgå högst efter 4:e lönegraden av samma löneplan.

Lantmäteristyrelsen beräknar medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932 till 15,000 kronor samt hänför sig härutinnan till innehållet i en framställning av styrelsen den 6 juni 1929 med förslag till användning av anslaget för budgetåret 1929/1930. Ur styrelsens sistberörda skrivelse må här återgivas följande.

Med fullt utnyttjande av tidigare beräknade arbetskrafter, eller en amanuens, ett kvinnligt biträde i 11:e lönegraden och tre sådana biträden i 4:e lönegraden, skulle kostnaderna för arbetet under budgetåret komma att, med hänsyn jämväl tagen till vederbörande biträdens placering i löneklass, uppgå till 13,236 kronor. Emellertid torde för möjliggörande av ett effektivt utnyttjande av den mera kvalificerade arbetskraften ytterligare minst ett kvinnligt biträde med en avlöning av 2,364 kronor böra avdelas till biträde vid arbetet. Medelåtgången skulle således för budgetåret 1930/1931 komma att uppgå till 15,600 kronor.

Rörande anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 för ifrågavarande ändamål framhåller styrelsen emellertid, att detta med hänsyn till en beräknad reservation av 4,000 kronor skulle kunna begränsas till 11,000 kronor. Styrelsen anför vidare.

Vid ifrågavarande arbete hade förutom icke fackutbildade kvinnliga biträden under större delen av föregående budgetår varit anställd en amanuens med arvode i likhet med vad som gällde för hos styrelsen i övrigt anställda amanuenser. Emellertid hade styrelsen i ändamål att nedbringa kostnaderna försöksvis å ett nyanställt kvinnligt biträde, som tidigare varit sysselsatt hos distriktslantmätare, överflyttat större delen av de amanuensens åvilande göromålen, och hade härigenom alltsedan ingången av juni 1930 amanuensbiträde kunnat undvaras vid arbetet. Då försöket, så vitt hittills vunnit erfarenhet visade, slagit väl ut, vore det styrelsens avsikt att allt framgent tillämpa denna anordning, varigenom således arbetet i stort sett skulle kunna utföras av icke fackutbildad kvinnlig personal. Redan förut vore vid arbetet anställt ett kvinnligt biträde med avlöning efter 11:e lönegraden i löneplanen enligt kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356), vilket biträde haft att vid sidan av amanuensens utföra de mera kvalificerade göromålen. Det skulle därför ligga närmast tillhands att jämväl det biträde, som nu i stort sett övertagit amanuensens göromål, skulle beredas samma löneförmåner som ovannämnda kvinnliga biträde. Styrelsen hade emellertid stannat vid, att avlöningen för ifrågavarande biträde borde utgå efter vad som gällde för hos styrelsen anställda kanslibiträden eller alltså efter 7:e lönegraden i ovannämnda löneplan. Genom här berörda anordning komme anställande av amanuens icke vidare att bli erforderligt.

Vad styrelsen anført i fråga om anslaget till arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring innebure alltså, att för ifrågavarande arbete för budgetåret 1931/1932 erfordrades ett extra reserva-

tionsanslag om 11,000 kronor med rätt för styrelsen att därjämte disponera till samma anslag överförd reservation från tidigare för ändamålet anvisade anslag, ävensom att styrelsen finge vid arbetet anställa ett biträde med avlöning efter 11:e lönegraden och ett biträde med avlöning efter 7:e lönegraden i den löneplan, som funnes intagen i 6 § i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, samt att avlöning till övrig arbetskraft, som erfordrades för berörda arbete, finge utgå högst efter 4:e lönegraden av samma löneplan.

Lönenämnden har ej haft något att erinra mot styrelsens förslag om placering i 7:e lönegraden av ett av de med ifrågavarande arbete sysselsatta biträdena.

Till det kanslibitråde, som handhar kassa- och bokföringsgöromålen hos lantmäteristyrelsen torde, i likhet med vad fallet varit under de senare budgetåren, även för budgetåret 1931/1932 böra utgå ett särskilt arvode å 768 kronor. Vad angår den av lantmäteristyrelsen väckta frågan om uppflyttning till 11:e lönegraden av ett hos styrelsen anställt, med personalärenden sysselsatt extra ordinarie biträde, har lönenämnden framhållit, att, då uppflyttningen icke medför någon ökning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, det ankommer på lantmäteristyrelsen att därom fatta beslut. Då lantmäteristyrelsen emellertid gjort framställning i ämnet och den ifrågasatta anordningen synes lämplig, vill jag för min del lämna förslaget utan erinran.

I överensstämmelse med det anförda torde ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen böra för budgetåret 1931/1932 upptagas med oförändrat belopp.

Vad angår det extra anslaget till arkivaliernas förteckning och förvaring vill jag med hänsyn till betydelsen av ifrågavarande arbete förorda, att anslag för ändamålet uppföres jämväl för budgetåret 1931/1932. Mot styrelsens beräkning av kostnaderna för nämnda arbete till 15,000 kronor har jag icke att framställa någon erinran, men torde till följd av en beräknad reservation å 4,000 kronor anslaget kunna begränsas till 11,000 kronor.

Rörande anslaget till arkivaliernas ordnande skall jag göra hemställan under nästföljande punkt.

I riksstaten för budgetåret 1931/1932 torde alltså böra uppföras lantmäteristyrelsen, *oförändrat ordinarie förslagsanslag* kronor 182,700.

Tillika hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till det kanslibitråde hos lantmäteristyrelsen, som handhar kassa- och bokföringsgöromålen, må, utöver den med kanslibiträdesbefattningen förenade avlöningen, från det i ordinare avlöningsstaten för

Departements-
chefen.

- [138.] styrelsen upptagna förslagsanslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän utgå ett särskilt arvode av 768 kronor för år räknat.
- [139.] [139.] **2. Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till bestridande av kostnader för förteckning och förvaring av arkivalierna hos lantmäteristyrelsen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 11,000.
- [140.] [140.] **3. Lantmäteriuundervisningen.** Alltsedan 1910 har riksdagen ställt medel till Kungl. Maj:ts förfogande att användas till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande i huvudsaklig överensstämmelse med ett av lantmäteristyrelsen den 6 november 1909 framställt, i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 8 april 1910 (prop. nr 186/1910) närmare angivet förslag. För ett vart av budgetåren 1925/1929 har anslaget uppförts såsom extra reservationsanslag med 49,500 kronor. För budgetåren 1929/1931 har anslaget upptagits för vardera året med ett belopp av 51,350 kronor.
- Stadgar för lantmäteriuundervisningen, att tillsvidare lända till efterrättelse, hava av Kungl. Maj:t fastställts den 20 juli 1923.
- Till uppehållande av lantmäteriuundervisningen under budgetåret 1930/1931 har genom Kungl. Maj:ts brev den 23 maj 1930 anvisats 51,350 kronor enligt godkänd utgiftsstat. De anvisade medlen skola i första hand utgå av vad som den 30 juni 1930 återstod oförbrukat av det för budgetåret 1929/1930 för ifrågavarande ändamål anvisade anslaget samt i övrigt av ovannämnda anslag för budgetåret 1930/1931. I likhet med vad tidigare varit fallet har lantmäteristyrelsen medgivits rätt att i staten göra de jämkningar, som förhållandena påkalla. Härjämte har Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 från nionde huvudtiteln's allmänna expensanslag anvisat medel till bestridande under budgetåret 1930/1931 av kostnader vid lantmäteriuundervisningen för skrivmaterialier och expenser.
- I skrivelse den 13 september 1930 har lantmäteristyrelsen gjort framställning om anslag för budgetåret 1931/1932.
- Innan jag ingår på behandling av ifrågavarande framställning, torde jag i korthet få redogöra för det utredningsarbete rörande lantmäteriuundervisningens omorganisation, som under senare tid bedrivits. Med skrivelse den 27 augusti 1929 har lantmäteristyrelsen överlämnat utlåtande och förslag rörande lantmäteriuundervisningens ordnande (statens offentliga utredningar 1929:20). I utlåtandet uttalas och föreslås bland annat följande. För lantmäteriet tarvades, med hänsyn till verksamhetens egenart och omfattning, en särskild för ändamålet avpassad ut-

bildning. Lantmäteriundervisningen borde förläggas till en fristående anstalt, lantmäterihögskolan. Antalet studerande i varje årsklass beräknades normalt till 18 à 20. Undervisningen skulle efter $\frac{1}{2}$ års elevtid omfatta 7 terminer, vartill komme övningar under 3 terminer. Antalet ordinarie lärartjänster föresloges till 7, därav 4 professurer och 3 lektorat. Kostnaderna för lantmäteriundervisningens ordnande enligt förslaget beräknades till 140,932 kronor per år jämte kostnader för dyrtidstillägg. Lokalfrågan skulle ordnas genom nybyggnad.

Över utlåtandet hava yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar. I vissa yttranden har ifrågasatts, huruvida särskild högskola krävdes för lantmäteriundervisningen. Sålunda har styrelsen för tekniska högskolan ansett ytterligare utredning erforderlig, särskilt beträffande frågan om lantmäteriundervisningen lämpligen helt eller delvis kunde anknytas till undervisningen vid högskolan.

Något förslag i ämnet förelades ej 1930 års riksdag. Emellertid uttalade såväl föredragande departementschefen (IX H. T. 1930, punkt 133) som jordbruksutskottet (utlåtande nr 2, 1930, punkt 51) önskvärdheten av lantmäteriundervisningens definitiva ordnande på ett fastare och rationellare sätt. Vid det förhållande att, enligt vad utskottet inhämtat, förslag från Kungl. Maj:t till undervisningens slutliga ordnande med säkerhet vore att förvänta till 1931 års riksdag, fann utskottet ej erforderligt göra hänvändelse härom till Kungl. Maj:t. Riksdagen godkände utskottets utlåtande.

Emellertid beslöt Kungl. Maj:t på min föredragning den 3 oktober 1930 bemyndiga departementschefen att låta genom särskilt tillkallade utredningsmän verkställa viss ytterligare utredning i frågan. Utredningens art och omfattning angavs i mitt yttrande till statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för sagda dag, däri uttalades, bland annat, att, innan slutlig ställning toges till frågan om lantmäteriundervisningens ordnande, det syntes vara erforderligt att ett alternativt förslag funnes upprättat, huru samma undervisning som den av lantmäteristyrelsen föreslagna skulle ordnas, därest undervisningen förlades till tekniska högskolan. Jag ansåg därför, att för frågans allsidiga bedömande en detaljerad studieplan för lantmäteriundervisningen borde upprättas med utgångspunkt därifrån, att undervisningen i fråga tänktes förlagd till tekniska högskolan. Tillika borde undersökas, i vad mån undervisningen kunde bestridas genom vid tekniska högskolan redan befintliga lärarkrafter samt erforderliga kostnadsberäkningar upprättas.

De jämlikt Kungl. Maj:ts ovannämnda bemyndigande av mig tillkallade utredningsmän hava numera slutfört sitt uppdrag samt inkommit med ett den 1 december 1930 dagtecknat betänkande. Däröver hava yttranden infordrats av ett flertal myndigheter och sammanslutningar, vilka yttranden emellertid ännu icke inkommit till departementet.

I ovannämnda skrivelse den 13 september 1930 har *lantmäteristyrelsen*

[140.] till en början förklarat, att ett fortsättande av det provisorium rörande lantmäteriundervisningen, som varit i för handen alltsedan år 1910, komme att bli till allt större men för den gren av statsförvaltningen, som styrelsen hade att övervaka. Styrelsen hemställde därför, att Kungl. Maj:t täcktes förelägga riksdagen förslag till slutligt ordnande av lantmäteriundervisningen, samt framhåller, att, därest styrelsens år 1929 avgivna förslag i ämnet lades till grund för en blivande proposition, kostnaderna för det första budgetåret, varunder en omorganisation av lantmäteriundervisningen enligt de av styrelsen föreslagna riktlinjerna trädde i kraft, skulle kunna begränsas till 110,812 kronor.

Emellertid har lantmäteristyrelsen tillika avgivit förslag till omkostnaderna för undervisningen under den förutsättningen, att frågan icke vunne sin slutliga lösning vid 1931 års riksdag. Styrelsen framhåller, att styrelsen därvid ansett sig böra i första hand utgå från nu gällande utgiftsstat, samt anför vidare i huvudsak följande.

Jämväl för nästkommande budgetår komme särskild kurs i stadsplane-lära m. m. för redan examinerade lantmätare att erfordras. Erfarenheten hade emellertid visat, att kostnaderna för dylik kurs icke kunnat hållas inom det för ändamålet hittills avsedda beloppet 1,600 kronor; under senaste år hade ifrågavarande kostnader sålunda uppgått till 1,900 kronor. Vid dylikt förhållande torde böra räknas med sistnämnda belopp jämväl för nästkommande budgetår. Även beträffande vissa andra i nu gällande stat upptagna utgiftsposter komme någon ökning att erfordras. Sålunda torde det antal elever, som komme att bevista kursen för lantmäteriexamens avläggande under budgetåret 1931/1932, att bli i det närmaste dubbelt mot antalet under budgetåret 1929/1930, och även antalet elever vid kulturtekniska kursen att något ökas. Då under budgetåret 1929/1930 reseutgifterna för förstnämnda elever uppgått till 824 kronor 85 öre och för sistnämnda till 1,637 kronor 65 öre, hölle lantmäteristyrelsen därför före, att en ökning av utgiftsposten för resekostnader erfordrades med minst 1,200 kronor. Härtill komme, att den väsentligt ökade lagstiftningen på jorddelningsväsendets område och den därav föranledda ökade undervisningsskyldigheten för läraren i ämnet rättslära nödvändiggjorde ett överflyttande å assistenten i nämnda ämne av viss läraren förut åliggande undervisningsskyldighet, varför en förhöjning av arvodet till innehavaren av assistentbefattningen syntes ofrånkomlig. Enligt styrelsens förmenande kunde denna förhöjning icke beräknas till lägre belopp än 450 kronor. Omständigheterna torde alltså föranleda därtill, att medelsåtgången för nästa budgetår bleve omkring 2,000 kronor högre än vad i utgiftsstaten för innevarande budgetår angäves.

Som emellertid behållningen å reservationsanslaget för lantmäteriundervisningen vid utgången av budgetåret 1929/1930 utgjorde 4,464 kronor 32 öre, och då jämväl vid utgången av innevarande budgetår viss, om ej lika stor, behållning torde uppstå, torde för det närvarande icke av nu angivna orsaker erfordras någon förhöjning av anslaget.

Däremot ansåge styrelsen det vara ofrånkomligt, att redan nu provisoriskt vidtoges de förbättringar i undervisningen, som utan att föregripa en slutlig lösning kunde vidtagas, för att undervisningen skulle kunna bättre fylla de anspråk, som lantmäteriets nya och vidgade upp-

gifter ställde å densamma. Lantmäteristyrelsen tilläte sig därvid erinra därom, att allt större krav ställdes på förrättningsmannen i fråga om såväl skogsmarks gradering och fördelning som verkställandet av ståndskogslikvider mellan skiltedelägarna, samt att den nuvarande undervisningsplanen alltjämt icke upptog någon undervisning i mycket av vad det av styrelsen uti dess utredning den 27 augusti 1929 föreslagna nya ämnet jorddelningslära skulle avse. Vad särskilt sistnämnda ämne anginge, hade erfarenheten redan starkt ådagalagt nödvändigheten av en god utbildning i den del av lantmätarens verksamhet, som vore det egentliga ändamålet med skiften och ägoutbyten, nämligen en ändamålsenlig ägosammandragning och en god arrondering av ägora; de nya krav, som jorddelningslagen ställde å lantmätaren i fråga om bedömandet såväl av möjligheterna att genom omskifte ernå bättre resultat som ock huruvida eljest ifrågasatta fastighetsbildningar uppfyllde lagens villkor, underströke än ytterligare behovet av en tillfredsställande utbildning i ämnet.

En förbättrad undervisning i nu antydda båda ämnen, skogslära och jorddelningslära, kunde ej i något hänseende föregripa frågan om lantmäteriundervisningens slutliga ordnande. Ämnet skogslära handhades för det närvarande av lärarekraft vid sidan av dennes egentliga arbetsuppgift. En utökning av ämnet i avvaktan på dess slutliga utformning och omfattning skulle ej innebära annan förändring i avseende på lärarebefattningens utövande än en ökad undervisningskyldighet mot däremot svarande förhöjning av det nu utgående arvodet. Ämnet jorddelningslära vore till väsentliga delar nytt och av beskaffenhet, att det tillgodosågo och berörde utbildningen endast för lantmätare. Det torde därför vara uppenbart, att en särskild lärarekraft i detta speciella lantmäteriämne i allt fall skulle behöva anställas, även därest frågan om lantmäteriundervisningens ordnande skulle slutligt så lösas, att densamma skulle inordnas under någon redan förefintlig undervisningsanstalt.

I händelse den av styrelsen ifrågasatta utökningen av studieplanen skulle vinna Kungl. Maj:ts gillande, hade styrelsen för avsikt att i god tid före nästa läsårs början inkomma med förslag till den ändring i stadgarna, som därav kunde föranledas. Huruvida och i vilken omfattning därav nödvändiggöres någon utsträckning av studietiden läte sig icke nu med säkerhet bedömas.

Vad anginge frågan om de kostnader, som nu ifrågasatta utvidgning av undervisningen skulle medföra, så torde arvodet till läraren i ämnet skogslära behöva höjas från nuvarande 1 500 kronor till minst 3 000 kronor. För undervisning i ämnet jorddelningslära torde böra förordnas särskild lärare å extra stat. Lönen för denne torde icke böra beräknas till lägre belopp än det, som utginge till läraren i ämnet geodesi eller 7 500 kronor för år räknat. Däremot kunde, vid bifall till styrelsens förslag om inrättandet av nu ifrågasatta lärarbefattning, undervisningen i två andra ämnen delvis nedbringas, nämligen i jordbrukslära med jordbruksekonomi och jordvärderingslära samt i praktiskt lantmäteri. Arvodena till lärare och assistenter i dessa ämnen utginge för närvarande med 7 000 kronor för det förra och 6 900 kronor för det senare ämnet. Ämnet jordbrukslära med jordbruksekonomi torde alltjämt böra tills vidare bibehållas såsom särskilt ämne, varemot ämnena jordvärderingslära och praktiskt lantmäteri kunde utgå såsom särskilda huvudämnen. Med hänsyn till sålunda antydd minskning i undervisningsskyldigheten torde

[140.] kostnaderna i berörda hänseende kunna nedbringas med i runt tal 2,500 kronor.

Nu ifrågasatta provisoriska utvidgning av lantmäteriundervisningen skulle alltså medföra en sammanlagd årlig kostnadsökning av omkring 6,500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer lantmäteristyrelsen, att, därest frågan om lantmäteriundervisningens slutliga ordnande icke föreläggas 1931 års riksdag, Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att till lantmäteriundervisningens ordnande och bedrivande för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra reservationsanslag av 57,850 kronor.

*Departements-
chefen.*

Av den lämnade redogörelsen framgår, att frågan om lantmäteriundervisningens omorganisation varit föremål för särskild utredning, samt att förevarande ganska betydelsefulla organisationsärenden ännu icke är i det skick, att frågan kan underställas Kungl. Maj:ts prövning. Jag hyser emellertid förhoppning om, att ärendets beredning hinner slutföras inom en nära framtid.

Emellertid torde — även om förslag till omorganisation av ifrågavarande undervisning skulle kunna, i vad angår principfrågan, framläggas till 1931 års riksdag — det i allt fall icke behöva ifrågakomma att låta den nya organisationen träda i tillämpning förrän tidigast från och med hösten 1932. Vid nu angivna förhållanden torde anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 icke behöva påverkas av frågan om lantmäteriundervisningens omorganisation, utan torde man vid utmätandet av anslaget för nämnda budgetår böra utgå från nu gällande beräkningsgrunder.

Vad lantmäteristyrelsen anfört rörande kostnaderna för särskild kurs i stadsplanlära för redan examinerade lantmätare ävensom i fråga om reseutgifter och om förhöjning av arvodet till innehavaren av assistentbefattningen i rättslära föranleder icke någon erinran från min sida. Emellertid torde med hänsyn till beräknad behållning å anslaget de sålunda angivna utgiftsökningarna icke medföra någon höjning av anslaget. Lantmäteristyrelsens förslag om provisorisk utvidgning av undervisningen i ämnena skogslära och jorddelningslära finner jag mig av statsfinansiella skäl och då fråga föreligger om en genomgripande reform av hela lantmäteriundervisningen icke nu böra biträda.

I anslutning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till lantmäteriundervisningens ordnande och bedrivande anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 51,350.

Lantmäterikontoren i länen.

[141.] 4. Lantmäterikontoren i länen. *Ordinarie förslagsanslaget* till lantmäterikontoren i länen är i riksstaten uppfört med 539,600 kronor. Följande stater tillämpas, ordinarie avlöningsstaten från och med budgetåret 1928/1929 och övergångsstaten från och med budgetåret 1930/1931:

[141.]

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i> kronor	343,200
Vikariatsersättning, <i>förslagsanslag</i>	» 10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	
<i>förslagsanslag</i>	» 160,000
<i>Förslagsanslag</i> kronor	513,200.

B. Övergångsstat.

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	T i t e l	Antal	Kronor	Summa
5,000	2,500	—	7,500	Överlantmätaren i Gotlands län	—	7,500	7,500
2,200	1,500	150	3,850	Assistenterna i Västernorrlands (2) och Jämtlands län	3	11,550	
2,200	1,500	—	3,700	Annan assistent	2	7,400	18,950
					summa kronor 26,450		

Anm.: 1. Överlantmätare åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.
2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Härutöver finnes i riksstaten för budgetåret 1930/1931 uppfört ett *extra anslag* av 78,100 kronor *till avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen.*

Såsom framgår av motsvarande punkt i nionde huvudtiteln till 1930 års riksdag (IX H. T. 1930 p. 135), har lantmäteristyrelsen i skrivelse den 6 november 1929 i samband med framställning rörande anslagsbehovet för nu löpande budgetår framlagt ett genomgripande förslag till omorganisation av personalförhållandena vid lantmäterikontoren i länen. Berörda förslag blev icke föremål för framställning till 1930 års riksdag, enär ytterligare utredning av frågan ansågs erforderlig.

Jag vill vidare erinra om, att chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 maj 1930 tillkallat tre utredningsmän att inom departementet biträda med utredning och upprättande av förslag rörande den i länen sysselsatta lantmäteripersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden. Till dessa utredningsmän har hänskjutits, jämte annat,

[141.] det nyssnämnda i lantmäteristyrelsens skrivelse den 6 november 1929 avhandlade organisationsspörsmålet.

Lantmäteristyrelsen har nu i skrivelse den 11 september 1930 gjort framställning i fråga om anslagsbehovet för lantmäterikontoren i länen för budgetåret 1931/1932. Styrelsen erinrar inledningsvis om sitt den 6 november 1929 framlagda omorganisationsförslag samt framhåller, att, då den utredning av frågan, som uppdragits åt nyssnämnda utredningsmän, knappast torde kunna leda till förslag att föreläggas 1931 års riksdag, styrelsen icke ansett sig nu böra ånyo upptaga de i styrelsens ovannämnda förslag berörda spörsmål. Styrelsen har därför utgått ifrån att, i avvaktan å utredningen, någon ändring icke borde äga rum i nuvarande grunder för anslagsberäkningen för ifrågavarande ändamål.

Med avseende å det *ordinarie förslagsanslaget* till lantmäterikontoren i länen har lantmäteristyrelsen för budgetåret 1931/1932 påkallat ändring allenast såvitt angår den i ordinarie avlöningsstaten ingående anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* Beträffande denna post har styrelsen i sin skrivelse erinrat, att Kungl. Maj:t den 13 juni 1930 föreskrivit, bland annat, att högst 60,000 kronor finge användas till ersättning åt extra assistenter och andra examinerade biträden samt att ersättning till extra assistent, som är distriktslantmätare, finge utgå med högst 350 kronor för månad och till annan extra assistent med högst 225 kronor för månad. Vidare har styrelsen rörande nu förevarande anslagspost anfört i huvudsak följande.

Såsom lantmäteristyrelsen redan tidigare framhållit hade till följd av den under senare åren ökade arbetsbördan å lantmäterikontoren i länen den därstädes erforderliga arbetskraften måst ökas genom anställande i större utsträckning än förut av icke-ordinarie personal. Kostnaderna för denna personal hade därigenom jämväl stegrats, och hade sålunda efter den från och med budgetåret 1926/1927 genomförda löneregleringen för lantmäterikontoren medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under de olika budgetåren utgjort respektive 102,016 kronor, 127,925 kronor, 156,005 kronor och 180,894 kronor, varav till avlöande av extra assistenter åtgått respektive 26,764 kronor, 36,155 kronor, 46,167 kronor och 51,440 kronor.

Såsom syntes hade det för sistförflutna budgetår för ändamålet upptagna förslagsanslaget 160,000 kronor måst avsevärt överskridas.

Förhållandet vore emellertid redan vid beräkandet hösten 1929 av anslagsbehovet för innevarande budgetår av lantmäteristyrelsen förutsett, då styrelsen framhållit, att anslaget icke komme att bli tillräckligt. Jämväl vid framställning den 17 januari 1930 om förordnande av distriktslantmätare att biträda överlantmätaren i Gävleborgs län hade styrelsen ansett sig böra meddela, att anslaget komme att bli otillräckligt. Styrelsen hade sålunda anfört: »Till avlöning åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. å lantmäterikontoren i länen finnes i riksstaten ett förslagsanslag å 160,000 kronor. Att anslaget givits förslagsanslags natur har sin grund däri, att styrelsen ursprungligen hemställt om högre anslag för ändamålet. Ehuru lantmäteristyrelsen strävat att så långt möjligt hålla antalet befattningshavare å lantmäterikontoren nere med påföljd, att där-

varande personals arbetsförmåga för närvarande tages i anspråk i högre grad än som i längden är möjlig, kan styrelsen redan nu förutse, att nämnda anslag kommer att visa sig otillräckligt. Orsakerna härtill äro framför allt den ökning i arbetet, som uppkommit dels genom nya jorddelningslagens tillämpning, dels det fortskridande och därigenom ökade arbetet med uppläggande och förande av fastighetsregister för köpingar och municipalsamhällen, dels att myndigheter och allmänhet i alltjämt ökad utsträckning taga lantmäterikontorens tjänster i anspråk. Lantmäteristyrelsen anser sig icke kunna inskränka personalen, då därigenom allvarliga olägenheter skulle uppstå. Styrelsen har ansett sig pliktig att redan nu göra anmälan om nämnda anslags otillräcklighet. För den händelse Kungl. Maj:t icke skulle finna anledning lämna andra direktiv, har styrelsen icke ansett sig kunna gå in för någon personalindragning med åtföljande omläggning av göromålen till allvarligt men för allmänheten, utan avser styrelsen att så snart sig göra låter inkomma med uppgift å det belopp, med vilket anslaget kan beräknas bliva överskridet.» Styrelsens sistberörda framställning, vilken utmynnade i hemställan att erforderlig avlöning till såsom biträde åt överlantmätaren i Gävleborgs län anställt biträde skulle utgå av anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare, hade Kungl. Maj:t den 31 januari 1930 funnit gott bifalla.

Sedan lantmäteristyrelsen uti skrivelse den 9 maj 1930, med framläggande av beräkningar över det belopp, som för ifrågavarande ändamål erfordrades, hemställt om medgivande att utöver det anvisade anslaget 160,000 kronor få använda högst 25,000 kronor, hade Kungl. Maj:t genom beslut den 23 maj 1930 funnit gott lämna sålunda begärt medgivande.

För nu löpande budgetår torde, med hänsyn till medelsåtgången till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare under nästförflutna budgetår samt för innevarande år redan meddelade anställningar å lantmäterikontoren, den i staten upptagna anslagsposten med säkerhet icke bliva tillräcklig utan komma att i relativt hög grad behöva överskridas.

Förutom vad styrelsen redan tidigare framhållit om anledningarna till det ökade behovet av befattningshavare å lantmäterikontoren tillåte sig styrelsen i detta sammanhang erinra om nödvändigheten av att det å lantmäterikontoren förvarade, snart sagt oersättliga kartmaterialet bleve föremål för en fullt betryggande vård och konservering. Att så hittills icke låtit sig i tillräcklig utsträckning göra hade främst berott på lantmäterikontorens i många fall stora trångboddhet och i övrigt olämpliga lokalförhållanden. Sedan emellertid lantmäterikontoren numera i åtskilliga fall erhållit förbättrade eller helt nya lokaler samt i andra fall dylika lokaler redan beslutats, avsåge styrelsen att ställa erforderlig arbetshjälp för arkivvården till förfogande. Detta vore nödvändigt, om befintligt kartmaterial skulle kunna räddas från förslitning och förstöring. Vid verkställda inspektioner hade befunnits, att å flera kontor ifrågavarande arbete bleve av den omfattning, att särskilda arbetskrafter därför måste avdelas. Jämväl detta komme uppenbarligen att medföra en ökad medelsåtgång från ifrågavarande anslagspost.

Svårigheter mötte givetvis att redan nu fixera det ytterligare belopp, som för innevarande år för ändamålet kunde komma att erfordras, men med hänsyn tagen till medelsåtgången under nästförflutna budgetår och till den kostnadsökning, som föranletts av redan utfärdade nya förordnanden, samt till behovet av arbetskrafter, sådant det för närvarande kunde överblickas, hölle styrelsen före, att medelsåtgången från anslaget till icke-ordinarie befattningshavare under innevarande budgetår komme att ställa sig bortåt

[141.] 20,000 kronor högre än för nästförflutna år och alltså icke torde kunna beräknas till lägre än 200,000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts har styrelsen beräknat anslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. för budgetåret 1931/1932 till minst 200,000 kronor, därav till ersättning åt extra assistenter och andra examinerade biträden högst 75,000 kronor. Härigenom skulle ordinarie förslagsanslaget till lantmäterikontoren i länen behöva höjas från 539,600 kronor till 579,600 kronor.

Vidkommande *extra anslaget till avlöningar åt förste assistenter och assistenter* ifrågasätter styrelsen icke någon ändring utan hemställer, att detta måtte upptagas till samma belopp som för nu löpande budgetår eller 78,100 kronor.

Statskontoret har den 30 september 1930 yttrat sig över lantmäteristyrelsens nu förevarande framställning och därvid anført, att statskontoret med hänsyn till den utredning, som i ärendet förebragts av lantmäteristylelsen, icke ville motsätta sig bifall till den av nämnda styrelse gjorda hemställan.

Departements-
chefen.

Såsom ovan erinrats, är frågan om den i länen sysselsatta lantmäteripersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden föremål för särskild utredning. De tillkallade utredningsmännens förslag torde icke vara att förvänta inom sådan tid, att det kan läggas till grund för framställning till årets riksdag. Utmätandet av anslagen till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1931/1932 bör därför ske med utgångspunkt från nuvarande organisationsförhållanden.

Rörande förevarande ordinarie anslag har lantmäteristylelsen ifrågasatt den ändring, att den i den ordinarie avlöningsstaten ingående anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. höjes från nuvarande 160,000 kronor till 200,000 kronor. Till stöd härför har lantmäteristylelsen särskilt framhållit, att den under senare åren på grund av nya jorddelningslagen, förandet av fastighetsregister över köpingar och municipalsamhällen m. m. successivt skeende ökningen av göromålen å lantmäterikontoren medfört en utökning av den därstädes anställda extra-ordinarie personalen ävensom att arbetet beträffande betryggande vård och konservering av lantmäterikontorens dyrbara kartmaterial krävde ökad personal och därmed ökade kostnader. På grund av de utav lantmäteristylelsen anförda skälen samt med hänsyn till belastningen å anslaget under de senare budgetåren biträder jag i så måtto förslaget om höjning av ifrågavarande anslagspost, att jag förordar dennas upptagande till 190,000 kronor. Av höjningen beräknar jag, att ungefär 10,000 kronor komma att hänföra sig till ytterligare arbetshjälp för vård och konservering av kartmaterialet.

Ordinarie avlöningsstaten för lantmäterikontoren i länen skulle sålunda erhålla följande utseende:

Ordinarie avlöningsstat.

[141.]

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	kronor 343,200
Vikariatsersättning, <i>förslagsanslag</i>	» 10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 190,000

Förslagsanslag kronor 543,200.

I övergångsstaten ifrågasättes ej ändring.

Lantmäteristyrelsens förslag att upptaga *extra anslaget* till avlöningar åt förste assistenter och assistenter till samma belopp som för innevarande budgetår giver mig icke anledning till erinran. Beträffande detta anslag kommer jag att framställa förslag under nästföljande punkt.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna det av mig förordade förslaget till ordinarie avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932;

b) vid bifall härtill höja *ordinarie förslagsanslaget* till lantmäterikontoren i länen, nu kronor 539,600,
 med » 30,000
 till » 569,600.

[142.] 5. **Avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen.** Under åberopande av vad jag anført under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[142.]

att till avlöningar åt förste assistenter och assistenter vid lantmäterikontoren i länen anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra anslag* av kronor 78,100.

[143.] 6. **Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen.** I enlighet med vad *lantmäteristyrelsen* i skrivelse den 8 september 1930 hemställt torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 böra uppföras

[143.]

renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, *oförändrat ordinarie reservationsanslag* (se IX H. T. 1926 p. 137) kronor 6,000.

[144.] 7. **Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m.** Till anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar, vilka gingo förlorade vid den eldsvåda, som 1834 hemsökte Vänersborgs stad, har under senare år beviljats medel av riksdagen. Kostnaderna för detta arbete hava, på sätt framgår av lantmäteristyrelsens framställning i ämnet den 2 september 1924 (se IX H. T. 1925 p. 140), beräknats till 104,000 kronor, därvid dock sty-

[144.]

[144.] relsen förklarar sig vilja med uppmärksamhet följa arbetet för att bland annat se till, att möjliga inskränkningar i fråga om dess omfattning bleve vidtagna. För arbetets utförande hava stått till förfogande dels ett överskott av 3,375 kronor 68 öre av det anslag, som för budgetåret 1925/1926 anvisats av riksdagen för verkställande av motsvarande arbete för lantmäterikontoret i Karlstad, där vissa kartor och handlingar förstörts vid eldsvåda 1865, dels ock särskilda anslag, vilka uppgått för budgetåret 1926/1927 till 7,000 kronor och för ett vart av de senaste fyra budgetåren — för möjliggörande av arbetets påskyndande — till 10,000 kronor.

I skrivelse den 8 september 1930 angående anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget jämväl för sagda budgetår måtte bestämmas att utgå med 10,000 kronor, och har till stöd härför framhållits vikten för såväl länets befolkning som det allmänna därav, att arbetet snarast slutföres.

Departements-
chefen.

I anslutning till förslaget hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor med tillhörande handlingar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 10,000.

Lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar.

Innan jag ingår på de under denna rubrik upptagna anslagen, torde jag få erinra, att den under punkt 141 omförmälda utredningen rörande den i länen sysselsatta lantmäteripersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden omfattar jämväl den med lantmäteriförrättningar sysselsatta personalen. Såsom jag redan omförmäلت torde utredningen icke hinna slutföras inom sådan tid, att därpå grundade förslag kunna underställas årets riksdag. Vid sådant förhållande torde nu ifrågavarande anslag för budgetåret 1931/1932 utmätas enligt nu gällande grunder.

[145.] [145.] 8. **Avlöningar till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar.** I enlighet med vad *lantmäteristyrelsen* i skrivelse den 8 september 1930 hemställt torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 böra uppföras

avlöningar till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, *oförändrat ordinarie anslag* (se IX H. T. 1929 p. 133) kronor 746,900.

[146.] 9. Ersättning för publik renovation. I enlighet med *lantmäteristyrelsens* hemställan i skrivelse den 8 september 1930 torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 böra uppföras

[146.]

ersättning för publik renovation, *oförändrat ordinarie förslagsanslag* (se IX H. T. 1926 p. 131 och 1927 p. 132) kronor 35,000.

[147.] 10. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare. På Kungl. Maj:ts förslag har tillskott till krigtidstillägg eller dyrtidstillägg till vissa lantmätare på grund av arbete enligt taxa beviljats från och med 1917.

[147.]

För ändamålet är för budgetåret 1930/1931 uppfört ett extra förslagsanslag av 330,000 kronor.

I skrivelse den 8 september 1930 rörande anslagsbehovet för ifrågasvarande ändamål under budgetåret 1931/1932 har *lantmäteristyrelsen* förklarat sig sakna anledning att föreslå ändring i anslaget.

Samma skäl, som tidigare föranlett beviljande av tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, torde alltjämt föreligga. Tillskotten synas för budgetåret 1931/1932 böra utgå å samma antagna inkomst som förut samt beräknas efter enahanda bestämmelser, som gälla i avseende å dyrtidstilläggen. Med hänsyn till att tillskott utgår jämväl till extra lantmätare utan arvode, torde böra meddelas, att antalet extra lantmätare utan arvode, enligt vad jag från lantmäteristyrelsen inhämtat, läser kunna under budgetåret 1931/1932 beräknas till omkring 35.

*Departements-
chefen.*

Under återopande i övrigt av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor yttrat i fråga om dyrtidstillägg under budgetåret 1931/1932 åt befattningshavare i statens tjänst samt då anslaget torde med hänsyn till den antagliga medelsåtgången böra upptagas till 300,000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 må till distriktslantmätare och extra lantmätare med arvode, utöver dyrtidstillägg på grund av lön eller arvode, av statsmedel utgå tillskott därtill på grund av inkomster för arbete enligt gällande lantmäteritaxa, beräknade för distriktslantmätare till 4,000 kronor, för extra lantmätare med arvode om 2,000 kronor till 3,200 kronor och för extra lantmätare med arvode om 1,500 eller 1,000 kronor till 2,400 kronor, allt för år räknat,

b) medgiva, att för samma tid må till extra lantmätare utan arvode av statsmedel utgå tillskott

[147.]

till inkomster för arbete enligt lantmäteritaxan beräknade till 2,400 kronor för år,

c) förklara, att beträffande tillskott, som nu nämnts, de angående dyrtidstillägg för motsvarande tid gällande bestämmelser skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse, med rätt för Kungl. Maj:t att meddela de närmare föreskrifter, som kunna vara erforderliga för tillämpning av dessa bestämmelser,

d) medgiva, att Kungl. Maj:t må äga att, med tillämpning i den mån så kan ske av de angående dyrtidstillägg gällande grunder, för samma tid medgiva tillskott av statsmedel jämväl åt kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, som fortfarande utöva praktisk verksamhet,

e) för nu angivna ändamål såsom tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsan-*

slag av kronor 300,000.

[148.]

[148.] 11 och 12. **Reseersättningar vid lantmäteriväsendet.** Statsverkets utgifter för tjänsteresor för lantmäteriväsendet bestridas till huvudsaklig del från nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentsersättningar; en del mindre belopp utgå emellertid från vissa speciella anslag.

Uti det under punkt 3 omförmälda *sakkunnigbetänkandet* föreslås, att utgifterna för tjänsteresor för lantmäteriväsendet i allmänhet utbrytas ur det allmänna reseanslaget och bestridas från ett särskilt å riksstaten uppfört anslag för ändamålet, benämnt *reseersättningar vid lantmäteriväsendet*. Anslaget, vilket borde erhålla natur av förslagsanslag, syntes böra uppföras med 800,000 kronor.

I utlåtande häröver den 3 september 1930 anför *lantmäteristyrelsen* bland annat följande.

Det av den sakkunnige framförda förslaget syntes lantmäteristyrelsen onekligen vara värt visst beaktande. Då lantmäteristyrelsen emellertid redan med nu gällande bestämmelser hade tillfälle att i full utsträckning erhålla översikt över medelsåtgången för de olika befattningshavarnas resor och däråt ägna erforderlig uppmärksamhet samt statsverkets utgifter för ändamålet redan nu väl komme till synes, torde för lantmäteriets del något egentligt behov icke kunna anses föreligga av den föreslagna anordningen. Lantmäteristyrelsen hade dock icke någon anledning att avstyrka ett upptagande av resekostnaderna beträffande lantmäteriväsendet såsom särskilda anslag, därest en uppdelning av de olika huvudtitlarnas reseanslag å olika befattningshavargrupper i allmänhet skulle befinnas lämplig. Då den sakkunnige emellertid föreslog, att för bestridande av statsverkets utgifter för tjänsteresor för lantmäteriväsendet i allmänhet å riksstaten skulle uppföras ett särskilt anslag om

800,000 kronor under benämning »resekostnadsersättningar vid lantmäteriväsendet», syntes den sakkunnige hava förbisett artskillnaden mellan å ena sidan de för styrelsens befattningshavare samt överlantmätarna förekommande tjänsteresor av i huvudsak inspektionsnatur och å andra sidan den med utförande av lantmäteriförrättningar sysselsatta personalens förrättningsresor, för vilka statsverket iklätt sig i annat fall vederbörande sakägare åvilande kostnader, och vilka kostnader således närmast vore att betrakta såsom i övrigt vid lantmäteriförrättningar förekommande statsbidrag. Skulle därför den sakkunniges förslag om utbrytande från nionde huvudtitelns anslag till resekostnader genomföras i fråga om lantmäteriet, låge det i sakens natur, att det blivande reseanslaget borde upptagas såsom två olika poster, den ena avseende styrelsens befattningshavares och överlantmätarnas inspektionsresor samt andra därmed jämförliga tjänsteresor och den andra den med utförande av lantmäteriförrättningar sysselsatta personalens förrättningsresor.

Beträffande storleken av berörda anslagsposter saknade styrelsen anledning att i detta sammanhang närmare yttra sig men kunde dock icke, då den sakkunnige lagt endast för ett budgetår (1927/1928) utgående rese- och traktamentskostnader till lantmäteripersonal, som sysselsattes med utförandet av lantmäteriförrättningar, till grund för beräkning av hela reseanslagets till lantmäteriet storlek, underlåta omnämna, att i fråga om enbart sagda resekostnader under senare år förekommit variation av upp till 100,000 kronor och därutöver.

Enligt en från lantmäteristyrelsen på mitt uppdrag sedermera avgiven promemoria rörande reseersättningarna för lantmäteriväsendet hava kostnaderna för tjänsteresor för lantmäteristyrelsens och lantmäterikontorens befattningshavare uppgått till under budgetåret 1928/1929 30,075 kronor och under budgetåret 1929/1930 29,707 kronor. För den med lantmäteriförrättningar sysselsatta personalen hava kostnaderna, enligt nämnda promemoria, utgjort i medeltal för åren 1921—1927 816,098 kronor, under år 1928 784,895 kronor samt under år 1929 908,905 kronor. Medeltalet för åren 1928 och 1929 utgör 846,900 kronor.

Även jag anser lämpligt, att för bestridandet av samtliga utgifter för resekostnads- och traktamentsersättningar för personal vid lantmäteriväsendet å riksstaten under avdelningen lantmäteriväsendet uppföres ett extra förslagsanslag, vars belopp torde för budgetåret 1931/1932 fastställas till 850,000 kronor. Anslaget torde lämpligen uppdelas å två poster, den ena å 30,000 kronor till reseersättningar åt befattningshavare vid lantmäteristyrelsen och vid lantmäterikontoren i länen, den andra å 820,000 kronor till reseersättningar åt lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till reseersättningar vid lantmäteriväsendet anvisa för budgetåret 1931/1932 såsom särskilda *extra förslagsanslag*

[148.]

- a) till reseersättningar åt befattningshavare vid lantmäteristyrelsen och vid lantmäterikontoren i länen kronor 30,000,
 b) till reseersättningar åt lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, kronor 820,000
 eller tillhopa » 850,000.

Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.

[149.]

[149.] 13—16. **Bidrag till jorddelningsförrättningar m. m.** Med viss jämkning av tidigare för motsvarande ändamål i riksstaten intagna anslag uppföras numera däri under rubriken understöd åt jorddelningsväsendet m. m. följande förslagsanslag, nämligen bidrag till jorddelningsförrättningar, bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, samt bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar, därav de två förstnämnda anslagen äro av ordinarie och de två senare anslagen av extra anslags natur.

För budgetåret 1930/1931 äro ifrågavarande anslag upptagna med respektive 160,000 kronor, 300,000 kronor, 100,000 kronor och 5,000 kronor.

Bestämmelserna rörande anslagen till jorddelningsförrättningar samt till vissa utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader finnas meddelade i kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 295) angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt lagen den 18 juni 1926 (nr 326) om delning av jord på landet.

Beträffande anslagen till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, samt till bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar har utredning lämnats i 1926 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 133. Bestämmelser hava meddelats för användningen av det förra anslaget i kungörelsen nr 379/1925 samt för det senare anslaget i kungörelserna nr 280 och 358/1926.

Ifrågavarande fyra anslag äro i riksstaten för innevarande budgetår be-tecknade med respektive L 11, L 12, L 13 och L 14.

I skrivelse den 8 september 1930 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1931/1932 upptaga ifrågavarande anslag med samma belopp som i riksstaten för innevarande budgetår. Därvid har styrelsen anført följande.

Under budgetåret 1929/1930 hade medelsätgången från anslagen varit från L 11 125,377 kronor 78 öre, från L 12 309,168 kronor 49 öre, från L 13 151,371 kronor samt från L 14 5,402 kronor 33 öre.

[149.]

Vidkommande anslagsbeloppen under L 12 och L 14 syntes medelsåtgången under sistförflutna budgetåret icke giva anledning till ändring av anslagens belopp. Däremot kunde till synes föreligga vissa skäl för ändring av beloppen under L 11 och L 13.

Vad anginge det förstnämnda, eller bidrag till jorddelningsförrättningar, vilket anslag från och med budgetåret 1929/1930 höjdes från förut 125,000 kronor till nuvarande 160,000 kronor, hade lantmäteristyrelsen anledning antaga, att nedgången i anlitandet av detta anslag vore av helt tillfällig art samt komme att efterföljas av ånyo ökade anspråk från jordägarnas sida.

Enligt vad från riksräkenskapsverket inhämtade uppgifter utvisade, hade, såsom ovan antecknats, utgifterna för nästförflutna budgetår under anslaget L 13 uppgått till 151,371 kronor och således avsevärt överskridet det för ändamålet anvisade beloppet. Så hade jämväl varit förhållandet under närmast föregående åren. Då det emellertid låge i sakens natur, att de med anslaget åsyftade förrättningar framdeles komme att nedgå i antal — en minskning hade på sina håll redan gjort sig märkbar — torde anslaget, som från och med budgetåret 1928/1929 höjdes till nuvarande belopp, icke nu böra erhålla någon ytterligare höjning.

Lantmäteristyrelsen ansåge sig således även sakna anledning att föreslå någon ändring beträffande ifrågavarande anslag under L 11 och L 13.

I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag synas ifrågavarande anslag *Departements-*
böra för instundande budgetår uppföras med oförändrade belopp. *chefen.*

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) till bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 100,000;
- 2) till bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 5,000.

Härjämte torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 före nämnda två anslag böra uppföras

bidrag till jorddelningsförrättningar, *oförändrat ordinarie*

förslagsanslag kronor 160,000;

bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, *oförändrat ordinarie förslagsanslag* kronor 300,000.

[150.] 17. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark. Tilläggsavvittringen, som pågått sedan år 1922, utlöses jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 december 1916 (nr 603) med däri sedermera gjorda ändringar.

[150.]

Kungörelsens tillämpningsområde utgöres i stort sett av trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens län. Genom avvittringsförrättningen indragat slätterängar till kronan, därvid vederlag lämnas i form av bidrag

[150.]

för odling av viss annan mark. Förrättningen verkställes av en särskild nämnd, kallad avvittringsnämnd.

För innevarande budgetår har för tilläggsavvittringen i riksstaten uppförts ett extra förslagsanslag av 125,000 kronor, vilket belopp fördelats i den av Kungl. Maj:t den 30 maj 1930 fastställda staten för tilläggsavvittringen för tiden den 1 juli 1930—30 juni 1931.

Med överlämnande av en från länsstyrelsen i Västerbottens län avgiven redogörelse för det sistförflutna budgetåret rörande den pågående tilläggsavvittringen samt utgiftsberäkning för nästkommande budgetår har *lantmäteristyrelsen* i skrivelse den 18 november 1930 framlagt förslag rörande kostnaderna för avvittringen under budgetåret 1931/1932 och därvid i ärendet anfört följande.

Tilläggsavvittringen, som företrädesvis avsåge områdena ovan odlingsgränsen, hade pågått sedan år 1922. Den hade nu övergått samtliga socknar, inom vilka tilläggsavvittring skulle företagas, eller Vilhelmina, Stensele, Tärna, Sorsele och Dorotea. Det arbete som återstode utgjorde ett fåtal förrättningar, nästan uteslutande ändringsförrättningar. Därjämte kunde vissa ännu icke laga kraftvunna förrättningar medföra arbete och slutligen återstode arbete med renovationer av kartor och handlingar, redovisning av förrättningsakter ävensom åtgärder, som angäves i 32 § av kungörelsen angående tilläggsavvittring (införande av tilläggsavvittringens resultat i lantmäterikontorets handlingar och kartor).

Från verksamhetens början till slutet av oktober månad 1930 utgjorde antalet avslutade förrättningar 851; arealen till kronan indragna ströängar uppginge till 22,028 hektar. Åt enskilda fastigheter hade bibehållits 2,376 hektar ströängar, och odlingsområdenas areal uppginge till 1,094 hektar. Odlingsersättningar hade bestämts att utgå med 1,355,918 kronor.

Arbetet med tilläggsavvittringen torde kunna slutföras under budgetåret 1931/1932.

I proposition nr 189 till 1923 års riksdag beräknades samtliga kostnader för tilläggsavvittringen till ett belopp av 1,500,000 kronor. Såvitt kunde bedömas, torde också detta belopp visa sig vara tillräckligt eller i varje fall icke komma att överskridas i någon avsevärd grad.

Länsstyrelsen hade föreslagit, att en avvittringsnämnd tillsattes även för budgetåret 1931/1932 och att nämndens verksamhetsområde förlades till samtliga de socknar, som berördes av tilläggsavvittringen. Därjämte skulle det ankomma på lantmätaren att utföra renovationer av kartor och handlingar, verkställa redovisning av förrättningsakter ävensom vidtagna åtgärder, som angäves i 32 § av kungörelsen om tilläggsavvittring. Lantmäteristyrelsen instämde i detta förslag.

Länsstyrelsen hade beräknat kostnaderna för budgetåret 1931/1932 till 110,000 kronor, därav till ersättningar, som omförmäldes i 19 § i kungörelsen angående tilläggsavvittring 101,700 kronor. Då emellertid ersättningar av sistnämnda slag under budgetåret 1929/1930 uppgått till endast 94 386 kronor 97 öre och för innevarande budgetår beräknades till endast 89,101 kronor, hölle lantmäteristyrelsen före, att samtliga kostnader icke behövde beräknas till högre belopp än 100,000 kronor, vilket belopp lantmäteristyrelsen hemställde måtte äskas hos riksdagen.

Då lantmäteristytrelsens anslagsberäkning ej giver mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[150.]

Departements-
chefen.

att för tilläggsavvittring i vissa delar av Västerbottens läns lappmark anvisa för budgetåret 1931/1932 ett extra förslagsanslag av kronor 100,000.

[151.] 18. Ströängars indragande till kronan. Lagen den 22 juni 1921 (nr 378) om ströängars indragande till kronan äger tillämpning å Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med undantag av, utom annat, sådana trakter, som kunna bliva föremål för tilläggsavvittring. För ströäng, som indrages, utgår vederlag genom bekostande av odling å den fastighet, vartill ängen förut hört. Frågor om indragning och vederlag avgöras av särskild nämnd, kallad ströängsnämnd. Till bestridande av kostnaderna för ströängsindragningen har från och med 1922 av riksdagen anvisats anslag, som under senare år varit uppfört såsom extra förslagsanslag. Anslagets belopp uppgår för budgetåret 1930/1931 till 520,000 kronor.

[151.]

Intill budgetåret 1926/1927 omhänderhades ströängsindragningen av två ströängsnämnder, en för Västerbottens och en för Norrbottens län. Med anledning av i ämnet väckt motion uttalade 1926 års riksdag, att hinder icke torde böra möta för Kungl. Maj:t att, därest så skulle kunna ske inom ramen för det av Kungl. Maj:t då äskade anslaget till ifrågavarande förrättningar, förordna om tillsättande av två ströängsnämnder inom Norrbottens län. I anslutning härtill förordnade sedermera Kungl. Maj:t, att för budgetåret 1926/1927 inom Västerbottens län skulle tillsättas en ströängsnämnd och inom Norrbottens län två ströängsnämnder, vilka båda senare skulle benämnas den första och den andra ströängsnämnden i Norrbottens län. Jämväl för följande budgetår hava två ströängsnämnder varit verksamma inom sistnämnda län.

I skrivelse den 18 november 1930 har *lantmäteristytrelsen*, med överlämnande av yttranden av länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län ävensom av vederbörande avvittringslantmätare, meddelat upplysning angående ströängsindragningens fortgång samt framlagt förslag rörande kostnaderna för ströängsindragningen under budgetåret 1931/1932.

Enligt länsstyrelsernas beräkningar komme kostnaderna för ströängsindragningen att under innevarande budgetår uppgå för Västerbottens län till 188 825 kronor 80 öre och för Norrbottens län till 261,744 kronor 59 öre eller tillsammans 450 570 kronor 39 öre. Till bestridande av dessa kostnader stode till förfogande av 1930 års riksdag beviljat extra förslagsanslag av 520 000 kronor.

Ströängsindragningen, som avsåge områden nedom odlingsgränsen och påbörjats år 1922, hade nu inom båda länen övergått samtliga socknar, som därav skulle beröras.

Från verksamhetens början till slutet av oktober 1930 utgjorde enligt inkomna redogörelser

[151.]

	i Västerbottens län	i Norrbottens län
antalet avslutade förrättningar	2,983	2,178
till kronan indragna ströängar	25,535 hektar	38,850 hektar
åt enskilda fastigheter bibehållna strö- ängar	3,643 »	10,366 »
odlingsområdenas areal	1,128 »	1,903 »
bestämda odlingersättningar	1,561,368 kronor	2,204,580 kronor.

Tillsammans hade således hittills verkställda förrättningar omfattat 78,394 hektar ströängar, och odlingersättningen för indragna 64,385 hektar hade uppgått till 3,765,948 kronor.

I proposition nr 199 till 1921 års riksdag beräknades kostnaderna för ströängsindragningen till omkring 4,800,000 kronor. Savitt kunde bedömas, torde detta belopp icke komma att överskridas.

Länsstyrelsen i Västerbottens län uppgåve, att ströängsnämndens arbeten beräknades vara i stort sett avslutade under innevarande budgetår, men att möjligen en eller annan förrättning kunde antagas bliva av ägodelningsrätt återförvisad för förnyad handläggning, som ej kunde ske förrän under instundande budgetår. Länsstyrelsen föresloge därför, att för ströängsverksamheten i länet under budgetåret 1931/1932 skulle tillsättas en ströängsnämnd med uppgift att till förnyad behandling företaga av ägodelningsrätt återförvisade ärenden samt för lantmätaren i nämnden därjämte att handhava för ströängsindragningens slutliga genomförande erforderliga expeditionsgöromål. Lantmäteristyrelsen hade ingenting att erinra mot detta förslag och tilläste sig erinra därom, att lantmätaren i nämnden numera åtnjöt ersättning för sitt arbete med ströängsindragningen endast med visst arvode för varje dag, som han vore sysselsatt därmed, en anordning som givetvis borde tillämpas även under nästkommande budgetår.

Även i Norrbottens län vore ströängsindragningen enligt länsstyrelsens uppgift i stort sett slutförd. Då emellertid även här kunde iirågakomma ytterligare handläggning av förrättningar ävensom andra göromål, ansåge länsstyrelsen erforderligt, att för Norrbottens län tillsattes en ströängsnämnd för budgetåret 1931/1932. I lantmäteristyrelsen instämde i detta förslag. Ersättning till lantmätarna i de båda nuvarande nämnderna i Norrbottens län utginge för närvarande efter samma grunder, som, enligt vad ovan angivits, tillämpades för lantmätaren i Västerbottens läns ströängsnämnd. Anordningen borde givetvis tillämpas även för lantmätaren i Norrbottens läns ströängsnämnd under budgetåret 1931/1932.

I fråga om länsstyrelsernas beräkningar av kostnaderna för ströängsindragningen under budgetåret 1931/1932 finge lantmäteristyrelsen anföra följande.

Kostnaderna beräknades för Västerbottens län till 258 250 kronor, därav 250 000 kronor till odlingersättningar, och för Norrbottens län till 160 400 kronor, därav 150,000 kronor till odlingersättningar. På odlingersättningarna inom Västerbottens län under innevarande budgetår beräknades uppgå till endast 180 612 kronor syntes samma kostnader för budgetåret 1931/1932 icke behöva beräknas till mera än 180 000 kronor. I övrigt hade lantmäteristyrelsen icke frunnit något att erinra mot de gjorda beräkningarna. Totalkostnaden ansåge lantmäteristyrelsen sålunda böra med avrundning beräknas för Västerbottens län till 189 000 kronor och för Norrbottens län till 161,000 kronor eller tillsammans 350,000 kronor, vilket belopp styrelsen hemställde måtte äskas hos riksdagen.

De under senare åren stegrade kraven på anslaget äro att söka i ökningen av de belopp, som erfordras för bestridande av den gottgörelse, som tillkommer vederbörande fastighetsinnehavare för odling av dem tilldelade odlingsområden eller i övrigt för ängarnas avstående. Sedan förrättningsgarna nu avslutats å ett flertal trakter och odlingsarbetena börja komma i gång, följer av ströängslagens bestämmelser, att nämnda kostnadsbelopp stiga för att snart åter avtaga och slutligen bortfalla. Som av lantmäteristyrelsens ovan återgivna skrivelse framgår kommer av det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 520,000 kronor att disponeras allenast cirka 450,000 kronor. Huru stora kraven på anslaget under instundande budgetår komma att bli är givetvis svårt att nu avgöra. I betraktande av den förelintliga tendensen till nedgång i medelsförbrukningen synes anslagsanvisningen kunna begränsas till 325,000 kronor.

I anslutning härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av kostnaderna för ströängars indragande till kronan anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 325,000.

[151.]
Departement-
chefen.

[152.] 18. **Kostnader för provskiften i Kopparbergs län.** I proposition nr 21 till 1925 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till lag rörande vissa laga skiften inom de på bekostnad eller med understöd av staten storskiftade delarna av Kopparbergs län. Sedan riksdagen för sin del antagit förslaget, utfärdades lag i ämnet den 30 april 1925 (nr 102). Lagen avser huvudsakligen att genom anordnande på statens bekostnad av ett antal provskiften i olika delar av Kopparbergs län vinna erfarenhet rörande de regler, vilka böra för framtiden vinna tillämpning med avseende å laga skiften till rubbning av storskifte. Enligt lagen skola vid förrättning, som verkställas enligt densamma, kostnaderna till förrättningsmän, lösen av kartor och handlingar samt kostnad för väganläggning, som föranledes av skiftet, ävensom för utflyttning, som provas medföra förmånligare ägoanordning, gäldas av allmänna medel.

Med bifall till ett av Kungl. Maj:t i proposition nr 131 till 1926 års riksdag framställt förslag medgav riksdagen, att, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet i ärendet anförts, ett antal av högst 12 skiften finge verkställas enligt nyssnämnda lag samt att det belopp, som vid utgången av budgetåret 1925/1926 kvarstode å reservationsanslaget till åtgärder för skifteslagsindelning i vissa delar av Kopparbergs län, finge användas till bestridande av de kostnader för dessa skiften, som jämlikt lagen skulle gäldas av allmänna medel. Nämnda reservation uppgick till något över 80,000 kronor.

Härutöver har riksdagen till bestridande av kostnaderna för ifrågavarande

[152.]

[152.] skiften för ett vart av budgetåren 1927/1931 anvisat ett extra förslagsanlag av 100,000 kronor.

I skrivelse den 13 september 1930 har *generaldirektören T. Nothin såsom ledare av Dalautredningen*, vilken har att följa gången av förevarande provskiften, framlagt förslag rörande beräkningen av medelsbehovet för verksamheten för budgetåret 1931/1932.

I nämnda skrivelse har generaldirektören Nothin till en början erinrat, att enligt Kungl. Maj:ts beslut provskiften igångsatts inom följande skifteslag:

Socken	Skifteslag	Socken	Skifteslag
1) Ore	Östansjö och Östanvik	8) Leksand	Västanvik, Karlsarvet, Grytnäs och Sundsnäs
2) Mora	Garsås		
3) »	Vika och Vinäs		
4) Rättvik	Stumsnäs	9) Ål	Östra Insjön
5) Aspeboda	Vallmora och Billingsnäs	10) Floda	Hagen
6) Gustavs	Backa och Våbäck	11) Järna	Skamhed och Hulån
7) Siljansnäs	Hallen, Backbyn och Näsbyggebyn	12) »	Utsälje.

Generaldirektören Nothin anför vidare.

Utgifterna under budgetåret 1929/1930 hade uppgått till cirka 60,000 kronor. Intill utgången av sistnämnda budgetår hade för skiftena utanordnats sammanlagt omkring 190,000 kronor.

Under budgetåret 1929/1930 hade en av förrättningarna avslutats. Enligt från skiftesmännen inhämtade upplysningar väntades tre förrättningar bli avslutade under innevarande budgetår. I en av dessa räknade man med, att åtta utflyttningar för en beräknad kostnad av omkring 60,000 kronor komme till stånd. I en annan hade ifrågasatts två utflyttningar till ett sammanlagt belopp av cirka 17,000 kronor. I den tredje däremot torde icke någon utflyttning förekomma. Man måste räkna med, att åtminstone en del av berörda utflyttningskostnader jämte något mindre belopp för väganläggningar komme att utgå under budgetåret 1931/1932.

Under sistnämnda budgetår väntades ytterligare fem laga skiften kunna bli färdiga. I två av dessa förutsåges ej andra kostnader under samma budgetår än arvode åt förrättningsmännen. Beträffande övriga tre vore icke helt uteslutet, att under samma tid kostnader därutöver uppstode för utflyttning och väganläggning. I en av sistnämnda förrättningar räknades för närvarande med sex utflyttningar till ett uppskattat belopp av 30,000 kronor och väganläggningar till lika stort belopp, i en annan med cirka 15,000 kronor i väganläggningskostnad och i den tredje med nio utflyttningar för en beräknad kostnad av 110,000 kronor. Även under förutsättning att skiftenas slutförande icke bleve fördröjt av tvister, vore det emellertid ovisst, huruvida förrättningarna hunne bli fastställda i så god tid, att kostnader av nu omnämnda art bleve att bestrida från anslaget för budgetåret 1931/1932. Man borde dock försiktigtvis räkna med, att det samma komme att anlitas för något första förskott å dessa kostnader.

Beträffande återstående tre förrättningar torde medel ej behöva under

budgetåret 1931/1932 vara tillgängliga för annan kostnad än arvode åt förrättningsmännen.

[152.]

Av det anförda torde framgå, att man vid bedömningen av anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932 måste taga hänsyn till möjligheten av att anslaget komme att tagas i anspråk för, utöver förrättningsarvoden, även andra utgifter. Visserligen hade förstnämnda utgiftspost hittills hållit sig betydligt under anslagsbeloppet, och så torde även fallet under nu ifrågakvarande budgetår, i all synnerhet därest vissa förrättningar, i enlighet med vad man nu beräknat, hunne dessförinnan avslutas. Men med beaktande av att nyssnämnda övriga utgifter tilläventyrs kunde uppgå till icke obetydliga belopp, syntes anslaget försiktigtvis nu böra beräknas till något högre belopp än tidigare. Ökningen torde dock kunna begränsas till ett belopp av 25,000 kronor.

Framställningen utmynnar i hemställan om anvisande för budgetåret 1931/1932 av ett extra förslagsanslag å 125,000 kronor.

I remissutlåtande den 29 september 1930 har *statskontoret* förklarat, att förevarande framställning icke givit statskontoret anledning till erinran.

Utgifterna från förevarande anslag hava för budgetåren 1927/1930 belöpt sig till i runda tal respektive 58,000, 35,000 och 60,000 kronor. Ledaren för Dalautredningen har nu ifrågasatt, att anslaget för instundande budgetår, under vilket man hade att räkna med möjligheten av jämväl vissa utflyttningskostnader, försiktigtvis borde höjas från 100,000 till 125,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till svårigheten att redan nu avgöra, huruvida och i vad mån belastningen å anslaget för budgetåret 1931/1932 kommer att överstiga det belopp, varmed anslaget tidigare uppförts eller 100,000 kronor, och i betraktande av, att anslaget har karaktären av förslagsanslag, synes mig höjning av detsamma icke för närvarande med nödvändighet påkallad, utan torde anslaget åtminstone för instundande budgetår böra upptagas med samma belopp som för nu löpande budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av de kostnader för laga skiften enligt lagen den 30 april 1925 (nr 102) rörande vissa laga skiften inom de på bekostnad eller med understöd av staten storskiftade delarna av Kopparbergs län, vilka jämlikt samma lag skola gäldas av allmänna medel, anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 100,000.

M. Rikets allmänna kartverk.

Rikets allmänna kartverk.

[153.] [153.] 1. **Avlöningsstat.** Jämlikt beslut av 1927 års riksdag är *ordinarie förslagsanslaget* till avlöningsstat för rikets allmänna kartverk i riksstaten uppfört med 380,000 kronor. Enligt den av 1925 års riksdag godkända staten ingår i anslaget en post till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 30,030 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1930 har chefen för rikets allmänna kartverk gjort framställning om anslag för kartverkets behov för budgetåret 1931/1932. Beträffande det ordinarie förslagsanslaget till avlöningsstat för kartverket har däri ifrågasatts den ändringen, att den i anslaget ingående posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. skulle höjas med 1,970 kronor till 32,000 kronor för beredande av möjlighet att till redogöraren vid kartverket, majoren N. H. Djurberg, utbetala arvode efter vissa angivna grunder.

Innan jag närmare ingår på denna framställning torde jag få erinra om följande.

Frågan om personligt arvode till Djurberg berördes redan i 1930 års statsverksproposition (nionde huvudtiteln, punkt 144). Det upplystes däri, att Djurberg, som då var kapten å övergångsstat vid intendenturkåren, komme att inträda i pensionsåldern den 8 juli 1930. Det väntades emellertid, att chefen för generalstaben skulle komma att till Kungl. Maj:t göra framställning, att Djurberg från och med sagda dag måtte förordnas å den för generalstaben och kartverket gemensamma redogörartjänsten och att han måtte från generalstaben få uppbära ett årsarvode å 3,600 kronor. Då sagda arvode och den Djurberg tillkommande pensionen sammanlagda komme att understiga Djurbergs dåvarande avlöningsförmåner med 288 kronor, hemställde chefen för kartverket om sådan åtgärd, att ett personligt arvode å sistnämnda belopp bereddes Djurberg å kartverkets stat.

På framställning av Kungl. Maj:t medgav 1930 års riksdag att — för den händelse Djurberg efter det han erhållit avsked med pension från sin beställning å intendenturens övergångsstat förordnades att fortfarande uppehålla förenämnda redogörarbefattning — till Djurberg skulle från kartverkets ordinarie avlöningsstat utgå ett personligt arvode av 288 kronor för år jämte dyrtidstillägg därå.

Då Djurbergs pension utgör 4,512 kronor, skulle hans sammanlagda pensions- och avlöningsförmåner, såsom de beräknats i 1930 års statsverksproposition, hava uppgått till sammanlagt $(3,600 + 288 + 4,512 =)$ 8,400 kronor eller samma belopp som kaptens lön i högsta löneklassen på G-ort.

Beträffande förevarande fråga torde jag vidare få meddela följande.

Enligt anmärkning under den av 1926 års riksdag godkända staten för generalstaben (IV H. T., punkt 5) skall, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, befattningen såsom redogörare tillsvidare uppehållas av personal på övergångsstat.

Efter det med hänsyn till Djurbergs inträde i pensionsåldern den 8 juli 1930 ifrågavarande redogörarbefattning i vederbörlig ordning ledigförklarats, anmälde sig till befattningens erhållande förutom Djurberg även vissa officerare på övergångsstat. Med hänsyn till att officer på övergångsstat även sökt befattningen, anhöll Djurberg att få bibehålla redogörarbefattningen mot åtnjutande av samma ersättning, som officer på övergångsstat skulle erhålla vid inkommendering, eller 100 kronor för månad jämte dyrtidstillägg.

Den 3 juli 1930 medgav Kungl. Maj:t på därom gjord framställning, att Djurberg finge förordnas att jämväl för tiden från och med den 8 juli 1930 tillsvidare intill den 1 juli 1931 uppehålla befattningen såsom redogörare vid generalstaben, tillika redogörare vid rikets allmänna kartverk. Därjämte medgav Kungl. Maj:t, att till Djurberg under tiden för förordnandet finge utgå arvode av lantförsvarets anslag till avlöning åt personal vid staber och truppförband m. m., dock endast med 1,200 kronor för år räknat.

I sin nu föreliggande framställning har *kartverkschefen* ömförmålt, att Djurberg, jämlikt Kungl. Maj:ts nyssnämnda medgivande den 3 juli 1930, av chefen för generalstaben förordnats att tillsvidare intill den 1 juli 1931 uppehålla befattningen såsom redogörare vid generalstaben, tillika redogörare vid kartverket, mot ett från lantförsvarets avlöningsmedel utgående arvode — fränsett dyrtidstillägg — av 1,200 kronor. Här-efter har kartverkschefen anfört följande.

Då Djurbergs ämbetsbefattning efter avskedstagandet icke undergått någon förändring, torde det icke vara befogat, att han såsom redogörare vid generalstaben och rikets allmänna kartverk, vilkas kassaförvaltningar bestrida utgifter uppgående till omkring 1,150,000 respektive 850,000 kronor, avlönades lägre än en extra ordinarie befattningshavare i lägsta löneklassen. Det syntes skäligt, att Djurberg bereddes åtminstone lika arvode som annan vid kartverket till tjänstgöring beordrad pensionerad kapten, vilket arvode jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 1 juni 1923 uppginge till 3,180 kronor, utgående av kartverkets medel. Kartverkschefen finge därför hemställa om sådan åtgärd, att ett personligt arvode å kartverkets stat bereddes Djurberg tillsvidare från och med budgetåret 1931/1932, uppgående till 1,980 kronor jämte dyrtidstillägg härå, för den händelse Djurbergs förordnande såsom redogörare vid generalstaben och tillika vid rikets allmänna

[153.] kartverk skulle komma att förlängas efter den 30 juni 1931. Någon ökning av förslagsanslaget å kartverkets avlöningsstat torde härigenom icke bli erforderlig; däremot krävdes en höjning av den i anslaget ingående posten till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare från 30,030 kronor till 32,000 kronor.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 12 september 1930 anfört följande.

Den av kartverkschefen nu gjorda framställningen avsåge sådan höjning av det personliga arvudet från kartverket, att avlöningen vid de sammanslagna redogörartjänsterna uppginge till 3,180 kronor i likhet med det arvode, som av kartverkets medel utginge till vid verkets topografiska avdelning kommenderad kompaniofficer. Djurbergs sammanlagda förmåner skulle vid sådant förhållande uppgå till 7,692 kronor.

Statskontoret, som funne starka billighetsskäl tala för bifall till berörda framställning, finge tillstyrka bifall till densamma. Ifrågasätts kunde, om ej det sålunda höjda arvudet, 1,980 kronor, borde uppföras som en särskild post i staten för kartverket i stället för att läggas in i kartverkets anslag till icke-ordinarie befattningshavare.

*Departements-
chefen.*

Såsom i ärendet anförts torde visserligen vissa billighetsskäl kunna åberopas för att Djurberg såsom tidigare innehavare av redogörartjänsten vid generalstaben och rikets allmänna kartverk vid uppehållande av samma tjänst, efter det han uppnått pensionsålder såsom kapten å övergångsstat vid intendenturkåren, beredes sådant tilläggsarvode, att hans sammanlagda inkomster av statsmedel bliva någorlunda orubbade. På sätt ovan nämnts skall emellertid enligt riksdagens beslut ifrågavarande befattning, därest Kungl. Maj:t icke annorlunda bestämmer, uppehållas av personal på övergångsstat. Då enligt vad jag inhämtat tillgång lärers finnas till dylik personal med erforderlig kompetens för nu ifrågavarande befattning, anser jag mig efter samråd med chefen för försvarsdepartementet icke kunna tillstyrka kartverkschefens förslag att — utöver det nämnda från lantförsvarets avlöningsmedel utgående arvudet å 1,200 kronor — i staten för kartverket inbegripa ett särskilt arvode å 1,980 kronor till Djurberg vid förordnande såsom redogörare vid generalstaben och kartverket.

Då i övrigt icke ifrågasatts någon förändring beträffande kartverkets avlöningsstat, torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 under anslagstiteln rikets allmänna kartverk uppföras

avlöningsstat, *oförändrat ordinarie förslagsanslag* kronor 380,000.

[154.] [154.] 2. Kartarbeten m. m. Jämlikt beslut av 1928 års riksdag är *ordinarie reservationsanslaget* till kartarbeten m. m. i riksstaten uppfört med 223,700 kronor.

Därjämte finnes i riksstaten för budgetåret 1930/1931 till *diverse behov* [154.] vid rikets allmänna kartverk uppfört ett *extra reservationsanslag* av 42,400 kronor.

Inberäknat en *inkomst* genom inflytande kartförsäljningsmedel, uppskattad till 40,000 kronor, finnes alltså för innevarande budgetår för kartarbeten m. m. tillgängligt ett belopp av $(223,700 + 42,400 + 40,000 =)$ 306,100 kronor.

Sistnämnda summa är avsedd att fördelas sålunda:

Fältarbeten	kronor 211,500
Utgivnings- och byråarbeten	» 70,600
Övningsavdelningens ritkurs	» 5,000
Ortsnamngranskning	» 3,000
Tillsyn och vård av kartor m. m.	» 500
Städning, uppvärmning och belysning	» 15,500
summa kronor 306,100.	

Av *kartverkschefens* under föregående punkt omförmälda skrivelse den 30 augusti 1930 rörande anslagsbehovet för budgetåret 1931/1932, över vilken skrivelse statskontoret den 12 september 1930 avgivit infordrat utlåtande, inhämtas beträffande förevarande anslag följande.

I posten till *fältarbeten* har icke ifrågasatts någon förändring.

I fråga om *utgivnings- och byråarbetena* påfordrades en ökning med 3,000 kronor för publikation av 1. ordningens triangelnät och 3,500 kronor för utgivande av en skildring av de geodetiska mätningarnas nuvarande ståndpunkt samt för publikation av triangelkartor.

Beträffande posten *övningsavdelningens ritkurs* komme sådan ritkurs tillsvidare endast att anordnas vart annat år, och då anslag redan anvisats för den kurs, som skulle äga rum 1931, krävdes nytt anslag först för budgetåret 1932/1933.

För anskaffning av 4 stycken smärre *teodoliter* för karttrianguleringen erfordrades 5,000 kronor. Denna anskaffning avsåge instrument av ny konstruktion, utmärkande sig genom betydligt mindre utrymme och vikt samt större lämplighet för kartverkets mätningar än de nu använda föräldrade instrumenten. Enligt av professorn vid generalstaben uttalad mening kunde genom ökad arbetshastighet och minskad transportkostnad de nya teodoliternas anskaffningskostnad inom några år inbesparas.

Beträffande övriga utgiftsposter, *ortsnamngranskning, tillsyn och vård av kartor m. m.* samt *städning, uppvärmning och belysning* har icke ifrågasatts någon förändring.

Kartförsäljningsmedel, influtna under budgetåret 1929/1930, uppginge till 41,225 kronor 24 öre mot beräknade 40,000 kronor. Då erfarenheten visat, att kartförsäljningen tämligen väl följde konjunkturen, vilken vore i nedåtgående, torde högre inkomst av försäljningen än 40,000 kronor icke böra beräknas.

[154.] Vad *kartverkschefen* i nu förevarande avseenden föreslagit har icke för-
anlett något *statskontorets* särskilda uttalande.

*Departements-
chefen.*

Då tillräckliga skäl ej synas mig hava anförts för förhöjningen med 6,500 kronor av posten utgivnings- och byråarbeten, anser jag mig böra förorda denna posts bibehållande vid 70,600 kronor. Vad angår den ifrågasatta nyanskaffningen av teodoliter, torde denna böra fördelas på två år. Varigenom kostnaden för ändamålet för budgetåret 1931/1932 begränsas till 2,500 kronor.

Med iakttagande av vad jag sålunda anmärkt skulle utgifterna under anslaget till kartarbeten m. m. komma att för budgetåret 1931/1932 ställa sig sålunda:

Fältarbeten	kronor 211,500
Utgivnings- och byråarbeten	» 70,600
Instrumentanskaffning	» 2,500
Ortsnamngranskning	» 3,000
Tillsyn och vård av kartor m. m.	» 500
Städning, uppvärmning och belysning	» 15,500
summa kronor 303,600.	

Med utgångspunkt från att ordinarie anslaget till kartarbeten m. m. upptages med oförändrat belopp 223,700 kronor samt att inkomsten av kartförsäljning beräknas till 40,000 kronor, erfordras alltså till täckande av nyssnämnda till 303,600 kronor beräknade utgifter ett tilläggsbelopp av 39,900 kronor, innefattande en sänkning i jämförelse med anslaget för innevarande budgetår med 2,500 kronor. Om detta beloppes anvisande såsom extra reservationsanslag skall jag göra framställning under näst följande punkt.

I överensstämmelse med vad ovan anförts torde i riksstaten för budgetåret 1931/1932 under anslagstiteln rikets allmänna kartverk uppföras
kartarbeten m. m., *oförändrat ordinarie reservationsanslag* kronor 223,700.

[155.] [155.] 3. Diverse behov vid rikets allmänna kartverk. Under åberopande av vad jag anfört i nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för diverse behov vid rikets allmänna kartverk
anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservations-
anslag* av kronor 39,900.

N. Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.

Geologiska undersökningar.

[156.] 1. Sveriges geologiska undersökning. Ordinarie förslagsanslaget till Sveriges geologiska undersökning är i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptaget till 189,950 kronor.

[156.]

Den i överensstämmelse med beslut av 1930 års riksdag (R. skr. 9 A p. 79) fastställda staten för Sveriges geologiska undersökning har följande utseende.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	128,160
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	26,845
Expenser	»	31,960

Förslagsanslag kronor 189,965,

vilket belopp avrundats till 189,950 kronor.

Till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten har för budgetåret 1930/1931 anvisats ett extra reservationsanslag av 137,800 kronor enligt följande fördelning:

Rese- och traktamentsersättning, förslagsvis	kronor	64,400
Inköp och underhåll av materiel, »	»	4,000
Tryckning av kartor, beskrivningar och uppsatser, förslagsvis »	»	41,020
Arvoden till 5 extra tjänstemän à 5,676 kronor, »	»	28,380

summa kronor 137,800.

I skrivelse den 20 augusti 1930 har *Sveriges geologiska undersökning* gjort framställning rörande anslag för budgetåret 1931/1932 för undersökningens verksamhet.

I *ordinarie förslagsanslaget* ifrågasätter undersökningen ingen annan förändring än en höjning i anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. med sammanlagt 355 kronor för beredande av författningensligna löneförhöjningar åt vissa från nämnda anslagspost avlönade befattningshavare.

Beträffande anslaget till *fältarbeten* har undersökningen icke ifrågasatt någon förändring.

Statskontoret, som den 8 september 1930 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, har icke funnit anledning till erinran mot undersökningens framställning.

[156.] Den föreslagna höjningen av det ordinarie förslagsanslaget till Sveriges geologiska undersökning föranledes av nytillkommande ålderstillägg för vissa vid undersökningen anställda icke-ordinarie befattningshavare och giver mig ej anledning till erinran. I enlighet härmed skulle staten erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 128,160
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 27,200
Expenser	» 31,960

Förslagsanslag kronor 190,320.

Anslaget för ändamålet torde böra avrundas till 190,300 kronor.

I fråga om det extra anslaget till fältarbeten vill jag i enlighet med vad undersökningen föreslagit tillstyrka, att detta för budgetåret 1931/1932 uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 137,800 kronor.

Beträffande sistnämnda anslag kommer jag att göra hemställan under nästföljande punkt.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna av mig förordad stat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas från och med budgetåret 1931/1932;

2) vid bifall härtil höja *ordinarie förslagsanslaget* till Sveriges geologiska undersökning, nu kronor 189,950, med » 350
till » 190,300.

[157.] [157.] 2. Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning. Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 137,800.

Meteorologiska och hydrografiska undersökningar.

[158.] [158.] 3 och 4. Avlöningar m. m. samt arvoden åt observatörer vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt. För budgetåret 1930/1931 äro i riksstaten under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt uppförda *dels ett ordinarie förslagsanslag* till avlöningar m. m. å 219,400 kronor enligt följande stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 134,400	[158.]
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 6,000	
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 71,000	
Expenser	» 8,000	
summa kronor 219,400,		

dels ock ett *ordinarie reservationsanslag* å 90,000 kronor till arvoden åt observatörer.

Till anstalten och därmed sammanhängande verksamhetsgrenar utgå tillika för samma budgetår följande anslag å *extra stat*:

telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 118,000
diverse behov, <i>reservationsanslag</i>	» 88,800
meteorologiska telegram från Färöarna och Island, <i>reservationsanslag</i>	» 3,500
meteorologiska iakttagelser i Abisko och vid Riksgränsen m. m., <i>reservationsanslag</i>	» 24,700
vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige, <i>reservationsanslag</i>	» 12,700
summa kronor 247,700.	

I skrivelse den 15 september 1930 har styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt med överlämnande av till styrelsen inkommen skrivelse från anstaltens chef gjort framställning om anslag till anstaltens verksamhet för budgetåret 1931/1932. Över framställningen har statskontoret den 6 oktober 1930 avgivit infordrat utlåtande.

Därjämte har styrelsen för föreningen Vassijaure naturvetenskapliga station i skrivelse den 29 augusti 1930 framställt begäran om anslag till föreningens vetenskapliga undersökningar för budgetåret 1931/1932. Till följd av remiss hava yttranden över framställningen avgivits den 15 september 1930 av styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt och den 3 oktober 1930 av statskontoret.

Beträffande de *ordinarie anslagen* till statens meteorologisk-hydrografiska anstalt ifrågasätter *anstaltsstyrelsen* icke någon förändring.

I fråga om de ovanberörda *extra anslagen* föreslår *anstaltsstyrelsen*, att anslagen till telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar, till meteorologiska telegram från Färöarna och Island och till vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige måtte utgå med samma belopp som för nu löpande budgetår.

Statskontoret har lämnat framställningen i nu angivna delar utan erinran.

[158.] Vidkommande härefter det extra anslaget till *diverse behov* har anstaltens styrelse ifrågasatt vissa ändringar. Detta anslag har i riksstaten för budgetåret 1930/1931 beräknats sålunda:

tillskott till expenser	kronor 12,200
publikationer	» 24,000
resekostnader	» 15,000
bibliotek	» 3,000
underhåll av stationer och utrustning	» 13,500
observationer av de högre luftlagren	» 12,000
solstrålningsmätningar	» 1,400
bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet	» 720
arbetsbiträde vid issignalstjänst	» 4,000
upprättande av 4 temperaturstationer	» 2,000
observationer vid sistnämnda stationer m. m.	» 1,000
summa kronor 88,820	

avrundat till 88,800 kronor.

Härjämte beräknades skola såsom förut utgå en summa av 6,000 kronor ur handels- och sjöfartsfonden i och för underhåll av stormvarningsstationer.

Anstaltens styrelse har i fråga om ovan upptagna anslagsposter föreslagit förändring allenast såvitt angår posterna publikationer, underhåll av stationer och utrustning, upprättande av temperaturstationer samt observationer vid sistnämnda stationer m. m.

Styrelsen erinrar, att anslagsposten till publikationer, som till och med budgetåret 1926/1927 utgått med 28,000 kronor, sedan nedsatts till 23,000 kronor men därefter åter höjts till 24,000 kronor. Då emellertid anstalten nu dels hade ansett sig böra utöka sin årsbok med en ny del, omfattande resultaten av de aerologiska mätningarna i landet, dels hade att bekosta publicerandet av de meteorologiska observationerna vid Riksgränsen samt utgiva vattenfallsförteckningen över södra och mellersta Sverige, nödgades anstalten föreslå, att denna anslagspost höjdes med 4,000 kronor till sitt ursprungliga belopp, 28,000 kronor.

I fråga om posten underhåll av stationer och utrustning, vilken av 1929 års riksdag höjdes från 11,500 kronor med 2,000 kronor, avseende utredning rörande lämpliga metoder för observationer av de närmast marken belägna luftskikten, föreslår anstaltens styrelse, att denna post för budgetåret 1931/1932 upptages till sitt ursprungliga belopp, 11,500 kronor. Anstalten anser det nämligen kunna tillsvidare anstå med inrättande av stationer för observationer av detta slag.

Beträffande anslagsposten för upprättande av 4 temperaturstationer erinrar styrelsen, att denna post avsett en engångsutgift, vilken nu bortfaller. I fråga om posten för observationer vid sistnämnda stationer framhåller styrelsen, att dessa observationer

torde kunna bekostas av anstaltens ordinarie observationsanslag utan att detta behövde ökas, varför jämväl berörda anslagspost syntes kunna utgå.

Vidare har styrelsen återupptagit av anstalten tidigare gjorda framställningar om anordnande av en tredje väderlekstjänst med utsändningar klockan 18. För dessa framställningar redogjordes under punkt 150 i nionde huvudtiteln till 1930 års riksdag. Dåvarande departementschefen fann sig icke kunna tillstyrka anslags beviljande för ändamålet. På grund av motion (II:169) bragtes likväl frågan under riksdagens prövning. Jordbruksutskottet (utl. nr 64) fann emellertid icke tillräckligt vägande skäl föreligga för inrättande av den föreslagna tredje väderlekstjänsten. Riksdagen biträdde utskottets mening. Anstalten har emellertid ansett sig nu böra ånyo föreslå inrättandet av en sådan tjänst och framhåller härom:

Då denna anordning torde böra betraktas tills vidare mera såsom ett försök, borde kostnaderna upptagas å extra stat. Kostnaderna syntes kunna inskränkas till vad som erfordrades för avlönande av en biträdande meteorolog och ett extra kvinnligt biträde. För den förre syntes avlöningen böra beräknas efter 17:e lönegraden i gällande lönplan för icke-ordinarie befattningshavare d. v. s. till 4,350 kronor förutom dyrtidstillägg och för den senare efter 1:a lönegraden av nämnda löneplan eller till 1,776 kronor förutom dyrtidstillägg. Tillhoppa erfordrades alltså 6,126 kronor jämte erforderligt belopp för dyrtidstillägg.

I fråga om anstaltsstyrelsens förslag under anslagsposterna till diverse behov anför *statskontoret*.

Statskontoret hade icke något annat att erinra beträffande detta anslag än ifråga om det för arbetsbiträde vid en tredje väderlekstjänst beräknade beloppet, 6,126 kronor. Redan i 1929 års skrivelse angående riksdagspetita hade anstaltsstyrelsen hemställt om anvisande av medel för inrättande av berörda väderlekstjänst. Föredragande departementschefen hade funnit sig för det dåvarande icke kunna tillstyrka anslags beviljande för ändamålet. Jordbruksutskottet hade icke heller ansett tillräckligt vägande skäl föreligga härför, och utskottets uppfattning hade vunnit riksdagens gillande. Med hänsyn därtill ansågo sig statskontoret, som ställt sig avvisande beträffande en tidigare framställning i förevarande ämne, icke heller kunna understödja den av styrelsen härutinnan nu gjorda hemställan.

Anslaget till meteorologiska iakttagelser i Abisko och vid Riksgränsen m. m. är i årets riksstat uppfört med 24,700 kronor, varav beräknats för iakttagelserna vid Riksgränsen 16,200 kronor och för arbetena i Abisko 8,500 kronor.

Meteorologiska observationer i Abisko och Riksgränsen.

Anstaltsstyrelsen har i sin förevarande framställning föreslagit, att anslaget för meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen måtte utgå med samma belopp som för innevarande budgetår eller 16,200 kronor.

I fråga om arbetena i Abisko har *styrelsen för föreningen Vassijaure naturvetenskapliga station* i sin ovanberörda skrivelse hemställt om anslag med tillhoppa 17,200 kronor, därav 8,500 kronor avsåges för driftkost-

[158.] nader enligt den för nu löpande budgetår gällande plan, 4,700 kronor för bearbetning av det sedan 1919 sammanbragta seismologiska registreringsmaterialet och 4,000 kronor för reduktion av de jordmagnetiska registreringarna under tiden 1 juli 1925—31 december 1929.

Till stöd för sina äskanden, av vilka föreningens begäran om anslag för bearbetande av det äldre seismologiska registreringsmaterialet innebär ett återupptagande av en under punkt 145 i nionde huvudtiteln till 1929 års riksdag behandlad fråga, anför *föreningens styrelse* bland annat.

För bearbetning av seismologiska registreringar hade föreningen i skriftelse till styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, dagtecknad den 8 september 1928, begärt att på anstaltens stat för 1929/1930 skulle för avläsning och redigering av seismogrammen från 25 juni 1919 till 30 juni 1929 upptagas ett belopp av 3,540 kronor. Framställningen, som ingivits efter det behovet av sådan bearbetning kraftigt vitsordats av presidenten och sekreteraren i Internationella Unionens för Geodesi och Geofysik Seismologiska sektion, hade tillstyrkts av anstalten och icke föranlett någon erinran från statskontorets sida, men hade Kungl. Maj:t med hänsyn till nödvändig sparsamhet funnit sig då icke kunna tillstyrka sådant anslag. Då skälen för dylikt anslags beviljande sedan dess genom den ökade anhopningen av värdefullt material ytterligare vunnit i styrka, vågade föreningen nu återkomma med förhoppning, att budgethänsyn icke nu skulle behöva hindra, att nämnda material gjordes tillgängligt för den internationella forskningen. Den nu begärda höjningen till 4,700 kronor motiverades av att föreningen hade att sörja för bearbetning av ytterligare 3 års seismologiska registreringar, vilka tillkommit eller tillkomme före budgetårets 1931/1932 slut.

Vad slutligen anginge det begärda engångsanslaget för magnetiska registreringars avläsning och reduktion intill utgången av år 1929, vore detta behöfligt för den nu under chefens för Sveriges geologiska undersökning inseende pågående magnetiska uppmätningen av Sveriges fastland; erfarenhet om kostnaden hade vunnits under den vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt pågående bearbetningen av registreringarna för 1 juli 1921—30 juni 1925, för vilken 4,000 kronor beviljats. Den därunder vunna kunskapen om instrumentens egenskaper beräknades medföra sådan kostnadsminskning, att de $4\frac{1}{2}$ senare årens resultat kunde bearbetas för samma kostnad som de 4 första årens. Registreringarna fr. o. m. 1 januari 1930, då observatoriet i Abisko upphört med sina meteorologiska arbeten, avsåges att bearbetas av observatorn utan särskild ersättning.

Anstaltsstyrelsen anför i sitt utlåtande.

Styrelsen ville vitsorda den stora vetenskapliga betydelsen av att föreningens ifrågavarande, sedan lång tid tillbaka av statsmakterna understödda undersökningar finge fortsättas. Vikten av denna stations upprätthållande hade upprepade gånger kraftigt understrukits av den internationella forskningens ledande män, senast under den nyligen i Stockholm avhållna internationella geofysikerkongressen, och man hade endast beklagat, att det insamlade materialet på grund av brist på medel icke i erforderlig utsträckning och tillräckligt snabbt kunnat bearbetas och offentliggöras.

Det för närvarande utgående anslaget möjliggjorde endast de geofysiska observationernas nödtorftiga hållande i gång samt — efter förflyttningen

av de meteorologiska arbetena till Riksgränsen — bearbetning av de jordmagnetiska registreringarna från och med den 1 januari 1930. För bearbetning av de seismologiska registreringarna ända sedan den 25 juni 1919 ävensom av de magnetiska observationerna under tiden 1 juli 1925 —31 december 1929 saknades däremot fortfarande medel. Styrelsen, som ansåge det innebära ett allvarsamt missförhållande, att ett värdefullt observationsmaterial, på vars hopbringande så mycket arbete och avsevärda kostnader nedlagts, icke kunde i rätt tid bliva vetenskapen till avsett gagn, ville livligt tillstyrka de av föreningen begärda anslagsposterna för ifrågavarande bearbetningar. Alldeles särskilt vore en bearbetning snarast möjligt av det magnetiska materialet av behovet påkallad på grund av sagda bearbetnings nödvändighet för den på grund av Kungl. Maj:ts beslut pågående magnetiska uppmätningen av Sveriges fastland.

Enligt vad styrelsen funnit skulle de begärda beloppen för bearbetning lämpligen kunna fördelas på två år, så att 4,300 kronor anvisades för budgetåret 1931/1932 och 4,400 kronor för 1932/1933.

Styrelsen finge därför föreslå, att för de geofysiska arbetena i Abisko under budgetåret 1931/1932 äskades ett belopp av 12,800 kronor, att användas efter i huvudsak följande plan:

arvode åt en observator	kronor	4,200
handräkning och tillfälligt biträde	»	1,000
bidrag till lyse och värme, expenser m. m.	»	600
seismometriska arbeten	»	1,500
magnetiska arbeten	»	1,200
för bearbetning av äldre magnetiska och seismometriska observationer	»	4,300
summa kronor		12,800.

Statskontoret yttrar rörande nu förevarande framställning.

Vad anginge det belopp av 8,500 kronor, som avsetts för bestridande av driftkostnaderna vid observatoriet i Abisko, hade samma belopp för berörda ändamål beviljats av riksdagen för innevarande budgetår, vadan statskontoret icke hade något att erinra mot bifall till förevarande framställning i denna del.

Vidkommande sedan de anslagsbelopp, som av styrelsen för föreningen Vassijaure naturvetenskapliga station begärts för bearbetning av äldre magnetiska och seismometriska observationer, tillhoppa 8,700 kronor, hade styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt föreslagit, att ifrågavarande anslagsbelopp skulle fördelas på två år på det sätt, att för dessa ändamål skulle anvisas 4,300 kronor för nästa budgetår och 4,400 kronor för budgetåret 1932/1933. Statskontoret hade på grund av vad i ärendet blivit anfört funnit sig böra biträda detta anstaltsstyrelsens förslag, under förutsättning att utrymme för beloppen ifråga kunde beredas å respektive budgeter.

De ordinarie anslagen torde i enlighet med vad i ärendet föreslagits böra uppföras med oförändrade belopp. Departementss-
chefen.

Vad angår de extra anslagen torde anslagen till telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar, till meteorologiska telegram från Färöarna och Island och till vattenfallsförteckning för mellersta och södra

[158.] Sverige böra, på sätt myndigheterna föreslagit, upptagas till samma belopp som för nu löpande budgetår.

Beträffande anslaget till diverse behov har styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt föreslagit, att den däri ingående posten för underhåll av stationer och utrustning måtte nedsättas med 2,000 kronor eller till 11,500 kronor samt att posterna för upprättande av 4 temperaturstationer (2,000 kronor) och för observationer vid sistnämnda stationer (1,000 kronor) måtte utgå, vilket allt icke föranleder någon erinran från min sida. Anstaltsstyrelsen har vidare föreslagit, att anslagsposten till publikationer måtte höjas från nuvarande 24,000 kronor med 4,000 kronor till 28,000 kronor. Då emellertid enligt min mening i ärendet icke förebragts tillräckliga skäl för sådan höjning, kan jag icke tillstyrka, att anslagsposten uppföres med högre belopp än för nu innevarande budgetår eller 24,000 kronor. Vidkommande anstaltsstyrelsens begäran om upptagande under ifrågavarande anslag av en ny utgiftspost å 6,126 kronor för arbetsbiträde vid en tredje väderlekstjänst har, såsom ovan påpekats, nämnda fråga redan år 1930 varit föremål för såväl Kungl. Maj:ts som riksdagens prövning utan att statsmakterna funnit skäl anordna en dylik tjänst. Utöver vad som då från anstaltens sida anförts till stöd för inrättande av den ifrågasatta tjänsten, synes anstaltens styrelse nu icke hava framställt några särskilda skäl. Med hänsyn härtill finner jag ej anledning tillstyrka förevarande äskande. I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört torde anslaget till diverse behov böra uppföras med (88,800 — 2,000 — 2,000 — 1,000 =) 83,800 kronor.

Utöver nämnda anslag bör såsom förut utgå ett belopp av 6,000 kronor ur handels- och sjöfartsfonden för underhåll av stormvarningsstationer, att tillföras anslagsposten underhåll av stationer och utrustning.

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag torde för meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen böra anvisas samma belopp som för nu löpande budgetår eller 16,200 kronor.

Vidkommande Vassijaure-föreningens framställning om bidrag till stationen i Abisko har jag icke något att erinra mot att till driftkostnader för nämnda station liksom för innevarande budgetår anvisas 8,500 kronor. Beträffande föreningens hemställan om anslag å tillhoppa 8,700 kronor för bearbetning av äldre magnetiska och seismometrisk observationer hava myndigheterna förordat anslagets fördelning å två år, därvid för budgetåret 1931/1932 ifrågasatts ett anslag av 4,300 kronor. Härav torde 2,000 kronor hänföra sig till bearbetning av vissa äldre magnetiska observationer. Vad sålunda ifrågasatts vill jag i så måtto biträda, att jag tillstyrker, att för sistnämnda ändamål upptages ett belopp av 1,500 kronor. Vid bifall till vad av mig föreslagits skulle såsom anslag till Vassijaure-föreningens verksamhet för budgetåret 1931/1932 anvisas tillhoppa 10,000 kronor.

Beträffande samtliga ovan angivna extra anslag kommer jag att göra hemställan under följande punkter. [158.]

I anslutning till vad jag ovan anfört bör i riksstaten för budgetåret 1931/1932 under anslagstiteln statens meteorologisk-hydrografiska anstalt uppföras

avlöningar m. m., *oförändrat ordinarie förslagsanslag* kronor 219,400
 arvoden åt observatörer, *oförändrat ordinarie reservationsanslag* » 90,000.

[159.] 5. Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt. Under återopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [159.]

att för telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 118,000.

[160.] 6. Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt. Under återopande av vad jag under punkt 158 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [160.]

att för diverse behov vid staten meteorologisk-hydrografiska anstalt anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 83,800.

[161.] 7. Meteorologiska telegram från Färöarna och Island. Under återopande av vad jag under punkt 158 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [161.]

att för statens meteorologisk-hydrografiska anstalts förseende med dagliga meteorologiska telegram från Färöarna och Island anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 3,500.

[162.] 8. Meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen. Under återopande av vad jag under punkt 158 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [162.]

att för meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen och publicerande av dylika iakttagelser anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 16,200.

- [163.] [163.] 9. Seismologiska och magnetiska iakttagelser vid Abisko. Under återopande av vad jag under punkt 158 anförst hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för seismologiska och magnetiska iakttagelser vid naturvetenskapliga stationen i Abisko samt för publicerande av dylika iakttagelser anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 10,000.

- [164.] [164.] 10. Vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige. Under återopande av vad jag anförst under punkt 158 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till upprättande av en vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 12,700.

- [165.] [165.] 11. Hydrogeologiska specialundersökningar. Till de i den hydrogeologiska undersökningen av Sveriges färskvatten ingående, genom Sveriges geologiska undersökning utförda hydrogeologiska specialundersökningarna hava under en följd av år anvisats anslag av riksdagen. Anslaget har under vartdera av budgetåren 1928/1931 utgått med ett belopp av 12,100 kronor enligt följande beräkning:

Fältarbeten	kronor	4,000
Arvode åt biträde	»	5,676
Instrument, material, tryckningskostnader	»	2,424

summa kronor 12,100.

Vid anmälan av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för såväl budgetåret 1929/1930 som innevarande budgetår begärde *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt*, i överensstämmelse med ansökning av chefen för Sveriges geologiska undersökning, en höjning av anslaget med 4,000 kronor för att möjliggöra bearbetning av det fältundersökningsmaterial, som sedan ett flertal år tillbaka insamlats för utrönande av lagarna för vattencirkulationen i olika jordslag inom utvalda provområden i mellersta och södra Sverige. Förslagen föranledde emellertid icke framställning till riksdagen.

I den under punkt 158 omförmälda skrivelsen den 15 september 1930 har *anstaltsstyrelsen*, under återopande av en framställning i ämnet den 20 augusti 1930 av chefen för Sveriges geologiska undersökning, på samma grunder som de senaste två åren förnyat sin begäran om anslagets höjning med 4,000 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 6 oktober 1930 erinrat, att omförmälda tidigare framställningar om anslagsökning för sagda ändamål av statskontoret lämnats utan erinran, men att föredragande departementschefen av sparsamhetsskäl icke ansett sig kunna tillstyrka desamma. [165.]

I anslutning till den ståndpunkt, som föredragande departementschefen de två senaste åren intagit till frågan om höjning av anslaget till omförmälda ändamål, vill jag förorda, att anslaget upptages med oförändrat belopp. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till utförande av hydrogeologiska specialundersökningar för den hydrografiska undersökningen av Sveriges färskvatten anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra reservationsanslag* av kronor 12,100.

O. Diverse.

1. Ålderstillägg, oförändrat ordinarie förslagsanslag (se IX H. T. 1930 p. 157) kronor 165,000.

[166.] [166.] 2. Rese- och traktamentspenningar. Nionde huvudtiteln's ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar är jämlikt beslut av 1927 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 155) uppfört med 1,225,000 kronor. Utgifterna från anslaget hava utgjort under budgetåret 1928/1929 1,228,920 kronor 76 öre och under budgetåret 1929/1930 1,460,101 kronor 82 öre.

På sätt under punkt 3 angives föreligger förslag om utbrytande ur huvudtitlarnas allmänna reseanslag av resekostnaderna för vissa grupper av förrättningsmän. I vad förslaget har avseende å nionde huvudtiteln har detsamma av mig förordats till genomförande beträffande följande befattningshavargrupper med nedan angivna belopp:

statens lantbruksingenjörer och deras biträden (p. 3) ..	kronor	275,000
statskonsulenter samt stipendiater i boskapsskötsel och mejerihushållning (p. 4)	»	16,000
inspektörerna över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna (p. 24)	»	3,000
befattningshavare och ledamöter i statens egnahemsstyrelse (p. 102)	»	18,000
befattningshavare vid statens lokala fiskeriadministration (p. 113)	»	38,000
personalen vid lantmåteriväsendet (p. 148)	»	850,000

tillhopa kronor 1,200,000.

Vid frånräknande av sistnämnda belopp från ifrågavarande till 1,225,000 kronor upptagna allmänna reseanslag, skulle till gäldande av övriga nu från anslaget utgående ersättningar finnas tillgängliga allenast 25,000 kronor. En inom departementet verkställd överslagsberäkning giver emellertid vid handen, att för sist angivna ändamål erfordras ett belopp av åtminstone 100,000 kronor. Därest, såsom jag vill förorda, anslaget för instundande budgetår uppföres med sist nämnda belopp, har till reseersättningar under sagda budgetår under nionde huvudtiteln äskats anslag av tillhopa 1,300,000 kronor, innebärande i förhållande till innevarande budgetår en ökning av anslagsmedlen för ändamålet med 75,000 kronor. Dylik ökning är med hänsyn till det nu uppförda anslagets belastning fullt motiverad.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [166.]

att minska <i>ordinarie förslagsanslaget</i> till rese- och traktamentspenningar, nu	kronor 1,225,000,
med	» 1,125,000
till	» 100,000.

[167.] 3. **Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.** Nionde huvudtiteln *ordinarie förslagsanslag* till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., som för budgetåret 1929/1930 var uppfört med 325,000 kronor, bestämdes av 1930 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 158) till 375,000 kronor. Som motiv för förhöjning av anslaget framhöll föredragande departementschefen i huvudsak följande. Anslaget hade under senare budgetår betydligt överskridits. Anledningen härtill vore visserligen att till en del söka i de avsevärda utbetalningar av mera tillfällig natur, som ägt rum särskilt för bestridande av kostnaderna för inköp av möbler och andra inventarier m. m. i samband med anskaffandet av nya, utvidgade lokaler för ett flertal av lantmäterikontoren. Även med bortseende häriifrån vore emellertid belastningen å anslaget så stor, att en ökning därav torde vara påkallad, och syntes denna lämpligen kunna bestämmas till 50,000 kronor. [167.]

Jag vill meddela, att utgifterna från anslaget hava utgjort:

under budgetåret 1925/1926	kronor 335,195: 44
» » 1926/1927	» 298,222: 26
» » 1927/1928	» 364,956: 99
» » 1928/1929	» 459,771: 05
» » 1929/1930	» 456,822: 44.

I betraktande av belastningen av anslaget vill jag förorda en ökning därav med 50,000 kronor; och hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att höja <i>ordinarie förslagsanslaget</i> till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., nu	kronor 375,000,
med	» 50,000
till	» 425,000.

[168.] 4. **Tryckningskostnader.** Nionde huvudtiteln *ordinarie förslagsanslag* till tryckningskostnader är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 40,051 kronor. [168.]

Under hänvisning till den redogörelse för anslaget, vilken lämnats under punkten 169 i 1925 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, och

[168.] med hänsyn jämväl till jämnande av huvudtitelnslutsumma hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att höja <i>ordinarie förslagsanslaget</i> till trycknings-	
kostnader, nu	kronor 40,051,
med	» 134
till	» 40,185.

[169.] [169.] 5. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Nionde huvudtitelnslutsumma *ordinarie reservationsanslag* till kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga har under senare år med hänsyn till växlande behov och förefintlig behållning varit uppfört med olika belopp. För budgetåret 1928/1929 utgjorde det sålunda 70,000 kronor och för budgetåret 1929/1930 85,000 kronor, varefter det för budgetåret 1930/1931 på Kungl. Maj:ts förslag ytterligare höjdes till 150,000 kronor.

Med hänsyn till otillräckligheten av det för budgetåret 1928/1929 beviljade anslaget medgav 1929 års riksdag, på framställning av Kungl. Maj:t i proposition nr 41, att för förstärkning därav finge till anslaget från det för nämnda budgetår anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överföras ett belopp av 25,000 kronor (R. skr. nr 46). Enahanda medgivande lämnades efter framställning av Kungl. Maj:t i proposition nr 62 av 1930 års riksdag (skr. nr 48), därvid för budgetåret 1929/1930 till anslaget från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter överfördes ett belopp av 195,000 kronor.

Departements-
chefen.

Inom jordbruksdepartementets förvaltningsområde pågå omfattande utredningar. De flesta av dem hava igångsatts med anledning av begäran från riksdagen. Särskilt omfattande är den s. k. jordbruksutredningen, vars vidsträckta arbetsprogram drager stora kostnader. Bland övriga mera omfattande utredningar märkas utredningen rörande ändrad lagstiftning för de under lappmarkslagen lydande skogar, utredningen av åtskilliga sociala jordfrågor, utredningen av sockerfrågan, utredningen rörande anställnings- och avlöningsförhållandena inom lantmäteristaten, utredningen rörande de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna, utredningen rörande ändrad lagstiftning för häradsallmänningar m. fl., vartill komma åtskilliga specialutredningar, som handhas en var av särskilt förordnad sakkunnig. Genom ovanberörda utfyllnad från anslaget till oförutsedda utgifter fanns å nionde huvudtitelnslutsumma *kommittéanslag* för budgetåret 1929/1930 tillgängligt ett belopp av (85,000 + 195,000 =) 280,000 kronor. Detta belopp var knappast tillfyllest för bestridandet av utgifterna under budgetåret. För det nu löpande budgetåret finnes till förfogande ett belopp, motsvarande endast ungefär hälften av vad som åtgick i fjol. Redan nu är att förutse, att svårigheter komma att möta att bestrida de på budgetårets senare del belö-

pande kostnaderna samt att anslaget även för innevarande budgetår behöver tillföras någon förstärkning. Till sistnämnda fråga torde jag senare i dag få återkomma. För undvikande av att även för kommande budgetår behöva utfylla kommittéanslaget från andra anslag, synes mig framställning nu böra göras om ökning av anslaget. Till vilket belopp denna bör fastställas är givetvis svårt att avgöra, men torde förhöjningen böra av budgetära skäl begränsas till 25,000 kronor och anslaget sålunda uppföras med 175,000 kronor.

[169.]

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att höja <i>ordinarie reservationsanslaget</i> till kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu	kronor 150,000,
med	» 25,000
till	» 175,000.

6. Extra utgifter, oförändrat ordinarie reservationsanslag (se IX H. T. 1930 p. 161) kronor 100,000.

[170.] **7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført i fråga om beredande för budgetåret 1931/1932 av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[170.]

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan vardas förelagd riksdagen, för beredande av tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, beräkna för budgetåret 1931/1932 under nionde huvudtiteln ett *extra förslagsanslag* av kronor 55,225.

[171.] **8. Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.** Från och med budgetåret 1923/1924 hava tillfälliga lönetillägg utgått till vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare. Bestämmelser härom hava meddelats i kungörelsen den 22 juni 1923 (nr 276), vilka bestämmelser förlänats förlängd giltighet för efterföljande budgetår, för budgetåret 1930/1931 genom Kungl. Maj:ts brev i ämnet den 20 juni 1930.

[171.]

Av de i förenämnda kungörelse den 22 juni 1923 upptagna verk och inrättningar, vid vilka tillfälliga lönetillägg kunna komma ifråga, återstå för nionde huvudtiteln vidkommande allenast lantbruksinstitutet vid Ultuna samt lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp. Såsom framgår

[171.] av punkt 17 har jag för avsikt att framlägga förslag om proposition till riksdagen angående den högre lantbruksundervisningens ordnande, vilket förslag kommer att beröra även omförmälda befattningshavare. Även vid ett bifall till sagda förslag komma emellertid icke dessas löneförhållanden att påverkas under budgetåret 1931/1932. Tillfälligt lönetillägg torde därför böra för dem beräknas jämväl för nämnda budgetår, och torde därvid böra utgå samma belopp och tillämpas enahanda bestämmelser som för budgetåret 1930/1931.

I överensstämmelse härmed och under åberopande jämväl av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i detta ämne hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande av tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare anvisa för budgetåret 1931/1932 ett *extra förslagsanslag* av kronor 1,500.

[172.] [172.] 9. Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, för beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst för budgetåret 1931/1932 under nionde huvudtiteln beräkna ett *extra förslagsanslag* av kronor 60,000.

[173.] [173.] 10. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Extra förslagsanslaget till bestridande av kostnader för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid de till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer är för budgetåret 1930/1931 uppfört med 960,000 kronor. Med hänsyn tagen till kraven å anslaget, synes detsamma böra för nästkommande budgetår upptagas med 850,000 kronor.

Under åberopande i övrigt av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om dyrtidstillägg under budgetåret 1931/1932 åt befattningshavare i statens tjänst hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av kostnader för dyrtidstillägg
 åt befattningshavare vid de till jordbruksdepartemen-
 tet hörande ämbetsverk och kårer anvisa för budget-
 året 1931/1932 ett *extra förslagsanslag*
 av kronor 850,000.

För budgetåret 1931/1932 skulle, vid bifall till av mig gjorda förslag,
 under nionde huvudtiteln uppföras

ordinarie anslag till belopp av	kronor 13,801,385	
extra » » » »	» 22,081,015	kronor 35,882,400

Då för budgetåret 1930/1931 under nionde huvudtiteln
 anvisats

ordinarie anslag till belopp av	kronor 14,679,001	
extra » » » »	» 21,042,299	» 35,721,300
skulle således huvudtitelnslutsumma komma att ökas		
med		» 161,100.

I vad departementschefen sålunda hemställt instämma statsrådets öv-
 riga ledamöter.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad de-
 partementschefen hemställt samt förordnar, att ut-
 drag av detta protokoll skall överlämnas till finans-
 departementet till ledning vid författandet av Kungl.
 Maj:ts proposition till riksdagen angående statsver-
 kets tillstånd och behov.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.

Sammandrag och register

till

Nionde huvudtiteln. Jordbruksdepartementet.

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
A. Departementet.					
1		1	Departementschefen	24,000	
1	1	2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, förlagsanslag	193,500	
			Säger för departementet	217,500	
B. Lantbruksstyrelsen m. m.					
4		1	Lantbruksstyrelsen, förlagsanslag	225,000	
			Lantbruksingenjörer och deras biträden:		
4		2	Lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, förlagsanslag	207,000	
4	2	3	Assisterer hos lantbruksingenjörer och lant- bruksstipendiater, förlagsanslag		76,000
6	3	4	Reseersättningar åt lantbruksingenjörer och deras biträden, förlagsanslag		275,000
				207,000	351,000
7	4	5	Statskonsulenter och deras biträden, förlags- anslag	55,800	
			Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	487,800	351,000
C. Lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.					
Lantbruksakademien:					
10		1	Lantbruksakademien, förlagsanslag	12,900	
10		2	Lantbruksakademiens museum, bibliotek m. m., reservationsanslag	16,000	
				28,900	
Försöksväsendet på jordbruksområdet:					
10	5	3	Centralanstalten för försöksväsendet på jord- bruksområdet, förlagsanslag	389,350	
15	6	4	Försök med elektrisk bestrålning av växter, re- servationsanslag		5,000
16	7	5	Forskningsverksamhet på biodlingens område		6,500
20	8	6	Försök att förbättra hållbarheten m. m. hos smör		9,500
25		7	Fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor	8,000	
25	9	8	Fast försöksgård för jordbruket vid Lanna Bor- regården i Skaraborgs län, förlagsanslag		23,700
26	10	9	Fast försöksgård för jordbruket vid Öfers gård i Västernorrlands län, förlagsanslag		21,600

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
27	11	10	Internationella lantbruksinstitutet i Rom. <i>reservationsanslag</i>		7,000
28	12	11	Internationella frysinstitutet i Paris.		1,290
				397,350	74,590
			Säger för lantbruksakademien och försöksväsendet på jordbruksområdet m. m.	426,250	74,590
			D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar.		
			Lantbruksinstitutet:		
30	13	1	Lantbruksinstitutet vid Ultuna	97,500	27,600
31	14	2	Diverse behov vid lantbruksinstitutet vid Ultuna	117,900	
36	15	3	Lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp		
36	16	4	Diverse behov vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp		10,500
				215,400	38,100
39	17	5	Byggnadsarbeten för den högre lantbruksundervisningen m. m.		*650,000
39	18	6	Kurser för vissa lantbruksstuderande		*35,000
40	19	7	Lanthushållningsseminariet å Rimforsa. <i>förslagsanslag</i>		20,900
			Lägre lantbruksundervisning m. m.:		
43		8	Understöd åt lantmannaskolor, <i>förslagsanslag</i>	420,000	
44	20	9	Ökat understöd åt lantmannaskolor, <i>förslagsanslag</i>		25,000
45		10	Understöd åt lanthushållsskolor, <i>förslagsanslag</i>	245,000	
45	21	11	Ökat understöd åt lanthushållsskolor, <i>förslagsanslag</i>		12,000
46	22	12	Understöd åt lantbruksskolor, <i>förslagsanslag</i>	122,500	
48	23	13	Dyrtidstillägg åt föreståndare och lärare vid lantmanna-, lanthushålls- och lantbruksskolor, <i>förslagsanslag</i>		110,000
49		14	Lantbruksskolan vid Ultuna, <i>förslagsanslag</i>	9,350	
49	24	15	Inspektion över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	8,000	
50	25	16	Den lägre mejeriundervisningen	*60,000	
52	26	17	Utbildningskurser för kontrollassistenter, <i>reservationsanslag</i>		14,000
52	27	18	Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svin-skötare, <i>reservationsanslag</i>		38,000
55	28	19	Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna, <i>reservationsanslag</i>		4,000
56	29	20	Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel, <i>reservationsanslag</i>		3,300
56		21	Hovbeslagsskolan vid Alnarp	5,400	
56		22	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	200,000	
				1,070,250	206,300
			Trädgårdsundervisningen:		
56		23	Högre utbildning i trädgårdslacket, <i>reservationsanslag</i>	4,800	
57	30	24	Lantbruksakademiens trädgårdsskola	10,000	
58	31	25	Trädgårdsskolan vid Alnarp	10,000	
59	32	26	Försöksverksamhet med köksväxter vid Alnarps trädgårdar		25,000

* Beräknat belopp.

Nionde huvudtiteln		I statsverksprop. anslags nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
62	33	27	Trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	32,000	
67	34		Trädgårdsskola för kvinnor.		
73	35	28	Kurser i trädgårdsskötsel, <i>reservationsanslag</i> ...		21,700
				56,800	46,700
74		29	Reseunderstöd för lantbrukets studerande, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
			Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar	1,362,450	997,000
E. Stuteriväsendet.					
75	36	1	Stuteriväsendet, <i>förslagsanslag</i>	800,000	
			Säger för stuteriväsendet	800,000	
F. Boskapskötsel m. m.					
99		1	Nötboskapsavelns befrämjande:		
			Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln, <i>reservationsanslag</i>	273,000	
99		2	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	90,000	
99	37	3	Avelscentra för nötboskap, <i>reservationsanslag</i> ...		21,700
100	38	4	Förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, <i>förslagsanslag</i>		140,000
				363,000	161,700
102	39	5	Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m., <i>förslagsanslag</i>		25,000
103		6	Svinavelns befrämjande:		
			Befrämjande i allmänhet av svinaveln, <i>reservationsanslag</i>	60,000	
103	40	7	Avkastningsbedömning rörande avelssvin		33,000
105	41	8	Svinräkning		7,000
				60,000	40,000
109	42	9	Fåravelns befrämjande, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
109	43	10	Getavelns befrämjande, <i>reservationsanslag</i>		8,000
110	44	11	Fjäderfäavelns befrämjande		40,000
113		12	Biskötselns befrämjande, <i>reservationsanslag</i>	10,000	
			Säger för boskapskötsel m. m.	453,000	274,700
G. Veterinärväsendet.					
114	45	1	Veterinärundervisningsanstalter:		
127	46	2	Veterinärhögskolan, <i>förslagsanslag</i>	313,100	
			Diverse behov vid veterinärhögskolan, <i>reservationsanslag</i>		40,200
127		3	Veterinärinrättningen i Skara	8,500	
				321,600	40,200
127		4	Statens veterinärbakteriologiska anstalt:		
			Statens veterinärbakteriologiska anstalt, <i>förslagsanslag</i>	73,700	
127	47	5	Statens veterinärbakteriologiska anstalts verksamhet, <i>reservationsanslag</i>	20,000	
				93,700	

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- g:ts nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
129	48	6	Veterinärstaten:		
134		7	Länsveterinärer, <i>förslagsanslag</i>	186,000	
134	49	8	Veterinärstipendiater	7,200	
152	50	9	Distriktsveterinärers avlönande, <i>förslagsanslag</i>	265,000	
			Dyrtidstillägg åt distriktsveterinärer, <i>förslagsanslag</i>		60,000
				458,200	60,000
153	51	10	Förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren:		
			Statsbidrag vid försäkring mot smittsamma husdjurssjukdomar, <i>förslagsanslag</i>	25,000	
153		11	Övriga utgifter till förekommande och hämmande av smittsamma sjukdomar bland husdjuren, <i>förslagsanslag</i>	200,000	
				225,000	
154	52	12	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur		6,050
			Säger för veterinärväsendet	1,098,500	106,250
			H. Lanthushållning i allmänhet.		
155	53	1	Hushållningssällskapen:		
155	54	2	Allmänt anslag till hushållningssällskapen	3,000,000	
			Sekreterare hos hushållningssällskapen, <i>förslagsanslag</i>		172,000
156		3	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
			Mindre jordbruk m. m.:		
156	55	4	Höjande av det mindre jordbruket		*450,000
158	56	5	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m., <i>reservationsanslag</i>		30,000
					480,000
			Jordbrukskonsulenter m. m.:		
160	57	6	Jordbrukskonsulenter, <i>förslagsanslag</i>		300,800
163	58	7	Vandringsrättare		123,000
165	59	8	Utbildningskurser för vandringsrättare, <i>reservationsanslag</i>		3,400
165	60	9	Täckdikningsförmän		31,000
171	61		Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.		
172	62	10	Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden, <i>förslagsanslag</i>		75,000
					533,200
173	63	11	Statens lagerhus och fryshus, <i>förslagsanslag</i>		80,000
176	64	12	Maskin- och redskapsprovsningsanstalterna vid Ulfuna och Alnarp		64,600
			Kemiska stationer m. m.:		
178	65	13	Kemiska stationer		48,000
178	66	14	Kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län		28,400
					76,400
			Befrämjande av mossodlingar:		
181	67	15	Svenska mosskulturföreningen		104,000
196	68	16	Försöksgård å myrjord i Jämtlands län		17,600
196	69	17	Försöksgård å myrjord i Norrbottens län		9,400
					131,000

* Beräknat belopp.

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
			Befrämjande av fröodlingen m. m.:		
			Statens centrala frökontrollanstalt:		
198	70	18	Statens centrala frökontrollanstalts verksamhet, <i>förslagsanslag</i>	169,000	
209	71	19	Filial till statens centrala frökontrollanstalt, <i>förslagsanslag</i>		24,000
210	72	20	Understöd åt lokala frökontrollanstalter		8,000
210	73	21	Befordrande av inhemsk fröodling, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
212	74	22	Sveriges utsädesförening		248,000
224	75	23	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm		75,000
				199,000	355,000
230	76	24	Revisions- och konsultationsverksamhet inom jordbrukets andelsrörelse, <i>reservationsanslag</i>		40,000
			Jordbrukets kreditkassor:		
233	77	25	Revisionsarbete inom jordbrukskasserörelsen, <i>reservationsanslag</i>		25,000
234	78	26	Upplysnings-, instruktions- och organisationsverksamhet för jordbrukskasserörelsen, <i>reservationsanslag</i>		67,000
236	79	27	Förvaltningsbidrag åt jordbrukskasseorganisationen, <i>förslagsanslag</i>		100,000
					192,000
238	80	28	Svenska betes- och vallföreningen		87,000
243	81	29	Vissa åtgärder för beteskulturens främjande		* 30,000
246	82	30	Jordbrukstekniska föreningen		13,000
252	83	31	Sveriges pomologiska förening		12,000
253	84	32	Befrämjande av avsättningen av svensk frukt, <i>reservationsanslag</i>		7,000
255	85	33	Befrämjande av linodling, <i>reservationsanslag</i>		8,000
256	86	34	Lindring av fraktkostnader för kalk m. m., <i>förslagsanslag</i>		600,000
260	87	35	Bekämpande av växtsjukdomar, <i>förslagsanslag</i>		40,000
265	88	36	Ogräsens bekämpande, <i>reservationsanslag</i>		4,000
266	89		Berberisbuskens utrotande		
267	90	37	Lantbruksmöten, <i>reservationsanslag</i>		25,000
271	91	38	Lantbruksattachéer		65,500
			Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:		
274	92	39	Organisationsbidrag till mjölkbedömningsföreningar, <i>förslagsanslag</i>		15,000
275	93	40	Utbildningskurser för mjölkbedömare, <i>reservationsanslag</i>		3,000
276	94	41	Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter, <i>förslagsanslag</i>		67,000
277	95	42	Bidrag till mejerikonsulenters resor, <i>förslagsanslag</i>		18,000
278	96	43	Svenska smörprovningarnas verksamhet, <i>reservationsanslag</i>		93,000
284	97	44	Åtgärder till förbättrande i organisatoriskt och merkantilt hänseende av mejerihanteringen samt ägg- och fläskproduktionen m. m.		* 250,000
					446,000
285	98	45	Spannmålsnämndens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i>		100,000
288	99	46	Åtgärder för den inhemska sockerbetsodlingens uppehållande		* 3,800,000
289	100	47	Jordbrukarungdomens förbund		15,000
294	101	48	Landsbygdens elektrifiering, <i>reservationsanslag</i>		75,000
			Säger för lantushållning i allmänhet	3,299,000	7,451,700

* Beräknat belopp.

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
			I. Egnahemsbildning, kolonisation och grund- förbättringar m. m.		
			Egnahemsbildning:		
296	102	1	Statens egnahemsstyrelse, <i>förslagsanslag</i>		57,500
297	103	2	Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmed- lare, <i>förslagsanslag</i>		1,035,000
298	104	3	Statsbidrag till hushållningssällskap för jordan- skaffningsverksamhet, <i>förslagsanslag</i> ..		10,000
300	105	4	Premielån till egnahemslåntagare för nyodlings- och nybyggnadsarbeten, <i>reservationsanslag</i> ...		800,000
302	106	5	Byggande av nybyggesvägar, <i>reservationsanslag</i>		50,000
					1,952,500
			Kolonisation:		
306	107	6	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., <i>förslagsanslag</i>	200,000	
306	108		Kolonisation å vissa kronoparker.		
318	109	7	Kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisa- tionsområde, <i>förslagsanslag</i>		4,000
			Grundförbättringar:		
320	110	8	Statens avdikningsanslag		*3,800,000
321	111	9	Undersökning rörande vattenavledning från Helgeåns vattenområde, <i>reservationsanslag</i> ...		15,000
322	112	10	Statsbidrag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk, <i>reservationsanslag</i>		1,100,000
					4,915,000
325		11	Jordbrukskommissioner, <i>förslagsanslag</i>	25,000	
			Säger för egnahemsbildning, kolonisation och grund- förbättringar m. m.	225,000	6,871,500
			J. Fiskeriväsendet.		
326	113	1	Statens lokala fiskeriadministration, <i>förslagsanslag</i> Undersöknings- och försöksanstalt för sötvattens- fisket:	119,000	
327	114	2	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>		21,000
327	114	3	Driftkostnader, <i>reservationsanslag</i>		11,200
					32,200
			Fiskerinäringens understöd:		
329		4	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, <i>re- servationsanslag</i>	122,500	
329		5	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, <i>re- servationsanslag</i>	36,000	
				158,500	
			Södra Sveriges fiskeriförening:		
330	115	6	Södra Sveriges fiskeriförening		25,400
330	115	7	Bostadshyggnad åt föreståndaren för södra Sveriges fiskeriförening		3,000
					28,400
			Hydrografisk-biologiska havsundersökningar:		
334	116	8	Hydrografisk-biologiska kommissionens under- sökningar, <i>reservationsanslag</i>		63,000
334	116	9	Vissa havshydrografiska mätningar, <i>reservations- anslag</i>		9,000

* Beräknat belopp.

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sld.	Punkt			Kronor	Kronor
334	116	10	Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium		10,000
351	117	11	Fartyget Skagerak, <i>reservationsanslag</i>		91,000
					173,000
353	118	12	Fartyget Eystrasalt, <i>reservationsanslag</i>		13,500
353	119	13	Bevakningsfartygs stationerande vid rikets kuster, <i>reservationsanslag</i>		25,000
			Säger för fiskeriväsendet	277,500	272,100
K. Skogsväsendet.					
			Skogsundervisning m. m.:		
356	120	1	Skogshögskolan, <i>förslagsanslag</i>	222,800	
360	121	2	Diverse behov vid skogshögskolan, <i>reservationsanslag</i>		24,000
360	122	3	Statens skogsförsöksanstalt, <i>förslagsanslag</i> ...	153,700	
367	123	4	Diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt, <i>reservationsanslag</i>		71,900
368	124	5	Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring, <i>reservationsanslag</i>		24,000
			Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor:		
368	125	6	Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> 63,100		
368	125	7	Övriga utgifter, <i>reservationsanslag</i> 67,000		
368	125	8	Genom dyrtidstillägg ökade utgifter, <i>förslagsanslag</i> 8,800	130,100	8,800
			Ersättning till statens domäners fond för utgifter för fortsättningsskolan vid Klotten:		
373	126	9	Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i> 20,000		
373	126	10	Övriga utgifter, <i>reservationsanslag</i> 6,300		
373	126	11	Genom dyrtidstillägg ökade utgifter, <i>förslagsanslag</i> 2,200		28,500
376	127	12	Skogshushållning i allmänhet, <i>reservationsanslag</i>	20,700	
				527,300	157,200
376	128	13	Bearbetning av material från riksskogstaxeringen, <i>reservationsanslag</i>		47,000
			Skogsvård m. m.:		
377	129	14	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, <i>förslagsanslag</i>	370,700	
377	129	15	Ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, <i>förslagsanslag</i>		47,000
381	130	16	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, <i>förslagsanslag</i>	87,600	
381	130	17	Ersättning till statens domäners fond för genom dyrtidstillägg ökade utgifter för tillsyn å enskildas skyddsskogar, <i>förslagsanslag</i>		8,500
383	131	18	Skogsvård å enskildas skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, <i>reservationsanslag</i>		20,000
384	132	19	Skogsvårdens befrämjande, <i>reservationsanslag</i> ..		830,000

Nionde huvudtiteln		I statsverksprop. anslags nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
388	133	20	Statens skogsodlingsanslag, <i>reservationsanslag</i> ...		400,000
392	134	21	Statens skogsutdikningsanslag, <i>reservationsanslag</i> ...		800,000
397	135	22	Skogsvårdsstyrelsernas förbund, <i>reservationsanslag</i>		31,500
400	136	23	Släckning av skogseld, <i>förslagsanslag</i>	20,000	
				478,300	2,137,000
			Utgifter för naturskyddsändamål:		
401	137	24	Kostnader för nationalparker, <i>reservationsanslag</i>		3,000
401	137	25	Vetenskapsakademiens förvaltning av naturskyddsärenden, <i>reservationsanslag</i>		6,800
					9,800
401		26	Belöningar för rovdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i>	40,000	
			Säger för skogsväsendet	1,045,600	2,351,000
			L. Lantmäteriväsendet.		
			Lantmäteristyrelsen:		
402	138	1	Lantmäteristyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	182,700	
406	139	2	Arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring, <i>reservationsanslag</i>		11,000
406	140	3	Lantmäteriuundervisningen, <i>reservationsanslag</i>		51,350
			Lantmäterikontoren i länen:		
411	141	4	Lantmäterikontoren i länen, <i>förslagsanslag</i> ...	569,600	
415	142	5	Avlöningar åt förste assistenter och assistenter		78,100
415	143	6	Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	6,000	
415	144	7	Anskaffande för lantmäterikontoret i Vänersborg av kopior av vissa kartor m. m., <i>reservationsanslag</i>		10,000
				575,600	88,100
			Lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar:		
416	145	8	Avlöningar	746,900	
417	146	9	Ersättning för publik renovation, <i>förslagsanslag</i>	35,000	
417	147	10	Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, <i>förslagsanslag</i>		300,000
				781,900	300,000
			Reseersättningar vid lantmäteriväsendet:		
418	148	11	Reseersättningar åt befattningshavare vid lantmäteristyrelsen och vid lantmäterikontoren i länen, <i>förslagsanslag</i>		30,000
418	148	12	Reseersättningar åt lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, <i>förslagsanslag</i>		820,000
					850,000
			Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:		
420	149	13	Bidrag till jorddelningsförrättningar, <i>förslagsanslag</i>	160,000	
420	149	14	Bidrag till utflytnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, <i>förslagsanslag</i>	300,000	
420	149	15	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, <i>förslagsanslag</i>		100,000
420	149	16	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar, <i>förslagsanslag</i>		5,000
				460,000	105,000

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sid.	Punkt			Kronor	Kronor
421	150	17	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, <i>förslagsanslag</i>		100,000
423	151	18	Ströängars indragande till kronan, <i>förslagsanslag</i>		325,000
425	152	19	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län, <i>förslagsanslag</i>		100,000
			Säger för lantmäteriväsendet	2,000,200	1,930,450
M. Rikets allmänna kartverk.					
428	153	1	Rikets allmänna kartverk: Avlöningsstat, <i>förslagsanslag</i>	380,000	
430	154	2	Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>	223,700	
				603,700	
432	155	3	Diverse behov vid rikets allmänna kartverk, <i>reservationsanslag</i>		39,900
			Säger för rikets allmänna kartverk	603,700	39,900
N. Geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar.					
433	156	1	Geologiska undersökningar: Sveriges geologiska undersökning, <i>förslagsanslag</i>	190,300	
434	157	2	Fältarbeten m. m. vid Sveriges geologiska undersökning, <i>reservationsanslag</i>		137,800
434	158	3	Meteorologiska och hydrografiska undersökningar: Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Avlöningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	219,400	
434	158	4	Arvoden åt observatörer, <i>reservationsanslag</i>	90,000	
441	159	5	Telegramkostnader och kostnader för radioutsändningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>förslagsanslag</i>	309,400	118,000
441	160	6	Diverse behov vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, <i>reservationsanslag</i>		83,800
441	161	7	Meteorologiska telegram från Färöarna och Island, <i>reservationsanslag</i>		3,500
441	162	8	Meteorologiska iakttagelser vid Riksgränsen, <i>reservationsanslag</i>		16,200
442	163	9	Seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko, <i>reservationsanslag</i>		10,000
442	164	10	Vattenfallsförteckning för mellersta och södra Sverige, <i>reservationsanslag</i>		12,700
442	165	11	Hydrogeologiska specialundersökningar, <i>reservationsanslag</i>		12,100
				309,400	256,300
			Säger för geologiska samt meteorologiska och hydrografiska undersökningar	499,700	394,100
O. Diverse.					
444		1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	165,000	
444	166	2	Rese- och trakamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
445	167	3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	425,000	

Nionde huvudtiteln		I stats- verks- prop. ansla- gets nr		Ordinarie anslag	Extra anslag
Sld.	Punkt			Kronor	Kronor
445	168	4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	40,185	
446	169	5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	175,000	
447		6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
447	170	7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> ...		* 55,225
447	171	8	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslags- anslag</i>		1,500
448	172	9	Provisoriskt dyrtidstillägg åt vissa befattnings- havare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		* 60,000
448	173	10	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		850,000
Säger för diverse				1,005,185	966,725
Summa				13,801,385	22,081,015

* Beräknat belopp.

802476. Stockholm, Isaac Marcus Boktryckeri-Aktiebolag, 1931.

Tionde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1931.*

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Hansén, redogör här efter för de frågor, som tillhöra regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel för budgetåret 1931/1932, och anför härvid:

A. Departementet.

1. Departementschefen, *oförändrat ordinarie* anslag kronor 24,000.
2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, *oförändrat ordinarie* förslagsanslag kronor 136,800.

3. Departementets verksamhet. På Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen för löpande budgetår, i likhet med vad från och med budgetåret 1923/1924 ägt rum, till upprätthållande av departementets verksamhet utöver det ordinarie anslaget anvisat ett extra förslagsanslag, vilket för närvarande utgår med ett belopp av 15,900 kronor. Detta belopp är avsett till avlönande av en extra förste och en extra andre kanslisekreterare, vilka inom departementet biträda vid beredningen av handelstraktat- och liknande frågor.

Då anslag för ändamålet erfordras jämväl för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett *extra* förslagsanslag av kronor 15,900.

[1.]
Departementets verksamhet.

(extra anslag.)

[2.]
Ökad föredragning i
regeringsrätten.
(extra anslag.)

4. Ökad föredragning i regeringsrätten. Till bestridande under tiden 1 januari—30 juni 1929 av kostnaderna inom handelsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten anvisade riksdagen för budgetåret 1928/1929 ett extra anslag å 3,500 kronor. För motsvarande ändamål har riksdagen sedermera under tionde huvudtiteln anvisat för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag å 7,000 kronor och för budgetåret 1930/1931 ett extra anslag å 10,000 kronor.

Ifrågavarande extra anslag hava nödvändiggjorts av den betydligt ökade föredragning i regeringsrätten, som från ingången av år 1929 åvilat handelsdepartementet i anslutning till att regeringsrätten från och med sistnämnda år arbetar å avdelningar. Huru omfattande departementets föredragning i regeringsrätten kommer att bli under tiden 1 juli 1931—30 juni 1932 torde ännu svårligen kunna närmare beräknas. En betydande föredragning, särskilt av patentmål, kommer emellertid säkerligen alltjämt att äga rum. Under sådana förhållanden anser jag mig sakna anledning att för nästkommande budgetår föreslå någon ändring i det för innevarande budgetår beviljade anslagsbeloppet. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av kostnaderna inom handelsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra anslag av kronor 10,000.

B. Centrala verk med underlydande stater.

Kommerskollegium.

[3.]
Kommerskollegium.
(ordinarie anslag.)

1. Kommerskollegium. I riksstaten för budgetåret 1930/1931 är det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium upptaget med 538,300 kronor, varjämte för sagda tid till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 11,784 kronor.

Den av 1930 års riksdag godkända staten för ämbetsverket har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 405,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 105,000
	kronor 510,000.

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 28,300.
---	----------------

I skrivelse den 29 augusti 1930 har kommerskollegium hemställt, att anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. måtte höjas med ett belopp av 5,600 kronor. Till stöd härför har kollegium anfört i huvudsak följande.

Fartygsinspektionsbyråns arbetsbörda hade, vad anginge den del, som berörde byråns tekniska personal, på senare tiden ökats betydligt. Detta hade särskilt sin orsak däri, att, allteftersom förordningen den 20 maj 1927 angående bostäder m. m. å fartyg trätt i kraft med avseende å äldre fartyg, antalet till kollegium för godkännande ingivna ritningar rörande bostäder i avsevärd mån stigit och alltså det därmed förbundna granskningsarbetet i motsvarande mån ökats. Vidare förväntades de stora utredningar m. m., som bleve en följd av 1929 års sjöfartssäkerhetskonvention, 1930 års konvention rörande skydd mot olycksfall för arbetare sysselsatta med lastning och lossning av fartyg och 1930 års lastlinjekonvention, komma att i hög grad belasta nu ifrågavarande personal.

Kommerskollegium.

Denna personal utgjordes, förutom av byråchefen, av en förste byråinspektör och en i 16:de lönegraden placerad halvtidsamanuens. Denna arbetskraft, som redan förut varit mer än behövlig, hade med de ständigt ökade arbetsuppgifterna visat sig alldeles otillräcklig. För att begränsa en erforderlig personalökning vore det angeläget, att den arbetskraft, som komme till användning, vore i möjligaste mån skolad på området. Kollegium hade förvissat sig om, att förenämnde halvtidsamanuens vore i tillfälle att, därest han uppflyttades i 18:de lönegraden, åtaga sig en till 6 timmar ökad daglig tjänstgöring. Kollegium, som funne detta vara den för statsverket billigaste förstärkningen av ifrågavarande personal, finge föreslå, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. underginge för ändamålet erforderlig ökning av cirka 1,900 kronor.

Ett kontorsbiträde, som hade sin huvudsakliga tjänstgöring på *handels- och administrativa byrån*, handhade därjämte *sjöfartsbyråns* diariieföring och expedition. Det hade emellertid visat sig, att den arbetsbörda, som påvilade detta biträde, vore så betungande, att densamma medfört överansträngning av befattningens båda senaste innehavare och att förhållandet icke utan avsevärt men för tjänsten kunde fortfara. För kollegium framstode det såsom synnerligen önskvärt att kunna begränsa ifrågavarande kontorsbiträdes arbetsbörda till att omfatta allenast åligganden för handels- och administrativa byråns räkning. Den kollegium till buds stående skrivhjälp hade länge varit knappt tillmätt och särskilt i fråga om sjöfartsbyrån hade skrivhjälp i synnerhet på sista tiden visat sig alldeles otillräcklig. För att det på denna byrå ankommande arbetet ej skulle genom brist på dylik hjälp allt för mycket fördröjas, vore det av stort behov att en extra befattningshavare med ett arvode motsvarande begynnelselönen för e. o. tjänsteman i 2:dra lönegraden placerades å byrån.

Den ökning av nu ifrågavarande anslagspost, som för detta ändamål skulle behövas, belöpte sig till i runt tal 1,850 kronor.

Kollegium tillhandahölle sedan gammalt skrivhjälp åt *sprängämnesinspektionen*, vars tjänsterum vore belägna i anslutning till kollegii lokaler. Denna skrivhjälp, som för närvarande utgjordes av ett enda biträde, hade likaledes visat sig särskilt i behov av förstärkning. Även för detta ändamål borde merberörda anslagspost ökas med ett belopp, motsvarande

begynnelselönen för en e. o. tjänsteman i 2:dra lönegraden, eller omkring 1,850 kronor.

I en kommerskollegii skrivelse vidfogad framställning från sprängämnesinspektionen om ytterligare skrivhjälp har inspektionen angivit antalet till densamma ingående skrivelser till år 1920 1,429, år 1923 2,300 och år 1929 3,730 samt antalet utgående skrivelser under nämnda år till respektive 1,020, 1,420 och 2,219. Denna ökning i antalet skrivelser hade haft till resultat, att det inspektionens enda kvinnliga befattningshavare åliggande skrivarbetet icke kunnat medhinnas. Liknande förhållande gjorde sig gällande beträffande registreringen och arkiveringen av hos inspektionen förvarade handlingar.

Departements-
chefen.

Såsom chefen för finansdepartementet förut i dag utvecklat, är det statsfinansiella läget sådant, att för den budgetperiod, varom nu är fråga, en effektiv begränsning av statsutgifterna i möjligaste mån måste eftersträvas. Detta har jag vid beredningen av alla de frågor, som röra regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel och således även spörsmålet rörande kommerskollegii anslagsbehov, nödgats strängt hålla för ögonen. Härtill kommer att kommerskollegii utgiftsstat fastställts så sent som vid 1929 års riksdag, varför rubbningar i densamma såvitt möjligt böra undvikas. Även om de av kollegium nu gjorda framställningarna synas mig i och för sig väl grundade, har jag därför icke ansett mig kunna mer än i mycket begränsad omfattning ansluta mig till desamma. Jag vill sålunda tillstyrka, att anslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattninghavare m. m. höjes med ett belopp av 1,850 kronor, varigenom möjlighet skulle beredas kollegium till erhållande av viss ökad skrivhjälp, varav kollegium i främsta rummet synes vara i behov.

Då jag i övrigt icke här att föreslå någon ändring i den för kollegium nu gällande staten, skulle sålunda från och med den 1 juli 1931 samma stat erhålla följande utseende:

Avlölningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 405,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 106,850
	kronor 511,850.

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 28,300.
---	----------------

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med godkännande av det av mig förordade förslaget till stat för kommerskollegium, att tillämpas

från och med den 1 juli 1931, höja det *ordinarie* förslagsanslaget till kollegium,

nu	kronor	538,300,
med	»	1,850
till	»	540,150.

2. **Kommerskollegii verksamhet.** Såsom förut redan nämnts, har i riksstaten för budgetåret 1930/1931, utöver det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium, till förstärkning av kollegii arbetskrafter anvisats ett extra anslag av 11,784 kronor.

[4.]
Kommers-
kollegii verk-
samhet.
(extra anslag.)

Beträffande användningen av anslaget har Kungl. Maj:t den 11 april 1930 meddelat närmare beslut, därvid Kungl. Maj:t förklarat, att inom kommerskollegium finge tillsvidare under budgetåret 1930/1931 anställas nedannämnda befattningshavare med lön enligt vederbörande löneplan på sätt av följande sammanställning framgår:

Befattning	Lönegrad
<i>A kamrerar- och kassakontoret:</i>	
1 extra kanslibiträde	B 7
<i>A industribyråns elektriska sektion:</i>	
1 extra förste byråingenjör	B 24
1 extra kontorsbiträde	B 4.

I sin förberörda skrivelse den 29 augusti 1930 har kommerskollegium hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd i syfte att även för nästkommande budgetår till förstärkning av kollegii arbetskrafter måtte anvisas ett extra anslag av 11,784 kronor.

Kommers-
kollegium.

Sedan år 1919 har å kommerskollegii kamrerar- och kassakontor varit å extra stat anställt ett kvinnligt biträde, från och med den 1 juli 1925 med placering i lönegrad B 7. Då behov av ett kvalificerat biträde å nämnda kontor alltjämt föreligger, tillstyrker jag, att jämväl för nästkommande budgetår anslag för ändamålet beräknas.

Departement-
chefen.

Vidare har riksdagen till förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrås elektriska sektion tidigare anvisat anslag till betydande belopp. Den med anlitande av dessa anslag avlönade personalen har emellertid sedermera successivt minskats, så att den numera utgöres av allenast en förste byråingenjör och ett kvinnligt biträde, numera kontorsbiträde. Även för budgetåret 1931/1932 torde sektionen böra förstärkas med dessa båda befattningshavare.

Jag tillåter mig erinra om att 1926 års besparingssakkunniga i sitt vid 1929 års riksdag behandlade betänkande med förslag till besparingar och förenklingar i kommerskollegii organisation uttalade sig för fortsatt an-

visande av medel till avlönande av ovannämnda förste byråingenjör och biträden.

Vid bifall till vad jag här ovan föreslagit skulle alltså för budgetåret 1931/1932 kommerskollegii ordinarie arbetskrafter förstärkas med av extra anslagsmedel avlönade befattningshavare till det antal, i den lönegrad och med den begynnelseavlöning, som framgår av följande tabell:

Befattning	Lönegrad	Begynnelseavlöning
<i>A kamrerar- och kassakontoret:</i>		
1 kanslibiträde	B 7	kronor 2,520
<i>A industribyråns elektriska sektion:</i>		
1 förste byråingenjör	B 24	» 7,212
1 kontorsbiträde	B 4	» 2,052
		Summa kronor 11,784.

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet tidigare denna dag vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande utbrytande ur huvudtitlarnas allmänna reseanslag av resekostnaderna för vissa grupper av förrättningsmän torde under denna punkt för bestridande av resekostnads- och traktamentsersättningar åt hos kommerskollegium anställda befattningshavare uppföras en särskild anslagspost, förslagsvis beräknad till 16,000 kronor. Ifrågavarande utgifter böra alltså redovisas å särskild bokföringstitel.

Sammanlagda anslagsbehovet under denna punkt skulle följaktligen böra beräknas sålunda:

Arvoden till extra befattningshavare	kronor 11,784
Reseersättningar till hos kommerskollegium anställda befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	» 16,000

Förslagsanslag kronor 27,784.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till uppehållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett *extra* förslagsanslag av

kronor 27,784.

[5.]
Bergsstaten.
(ordinarie
anslag.)

3. **Bergsstaten.** Vid 1929 års riksdag genomfördes, i enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag, ny organisation av och ny lönereglering för bergsstaten. Den av riksdagen godkända staten för bergsstaten har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 92,000
Expenser m. m.	» 7,500

Förslagsanslag kronor 99,500.

För bestridande av utgifterna för resekostnads- och traktamentsersättningar åt befattningshavarna vid bergsstaten torde å denna stat böra uppföras ytterligare en anslagspost å förslagsvis 8,500 kronor.

Vid bifall härtill skulle från och med den 1 juli 1931 denna stat erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	92,000
Expenser m. m.	»	7,500
Reseersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	8,500

Förslagsanslag kronor 108,000.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att med godkännande av det av mig förordade förslaget till stat för bergsstaten, att tillämpas från och med den 1 juli 1931, höja det *ordinarie* förslagsanslaget till bergsstaten, nu kronor 99,500,
med » 8,500
till » 108,000.

Sprängämnesinspektionen.

4. **Sprängämnesinspektionen, oförändrat ordinarie förslagsanslag** kronor 10,500.

5. **Inspektionens verksamhet.** På Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen för budgetåret 1930/1931, i likhet med vad allt sedan år 1923 ägt rum, till arvode till en assistent åt sprängämnesinspektören anvisat ett extra anslag, vilket för närvarande utgår med ett belopp av 6,800 kronor. Anslaget erhöll vid 1929 års riksdag förslagsanslags natur, och av detsamma är ett belopp av 6,048 kronor avsett till grundavlöning och återstoden till avlöningsförhöjningar.

[6.]
Inspektionens verksamhet.
(extra anslag.)

I skrivelse den 26 augusti 1930 har nu kommerskollegium, jämte erinran om det av kollegium i annat sammanhang framhållna behovet av ökad skrivhjälp åt inspektionen, anfört, att även en ökning av den tekniska personalen hos inspektionen ganska snart syntes bliva erforderlig. För närvarande ville emellertid kollegium inskränka sig till att begära anvisande även för nästkommande budgetår av det sedvanliga anslaget å 6,800 kronor för beredande av arvode till en assistent åt sprängämnesinspektören.

Kommerskollegium.

På grund av utvecklingen under den senaste tiden inom industrins och kommunikationsväsendets områden har sprängämnesinspektionens verksamhet fått en alltmer vidgad omfattning. Sålunda har exempelvis den

Departementschefen.

moderna filmindustrins utveckling liksom det genom flerdubblingen av antalet motorfordon alltjämt stegrade behovet av eldfarliga oljor i betydlig grad ökat inspektionens arbete. Med hänsyn till den arbetsbörda, som åvilar den enda å inspektionens ordinarie stat uppförda befattningshavaren, sprängämnesinspektören, torde anslag åt en assistent bära äskas jämväl för nästkommande budgetår.

Även för bestridande av utgifterna för resekostnads- och traktamentsersättningar åt sprängämnesinspektionens befattningshavare torde under denna punkt medel bära beräknas. Ifrågavarande utgifter, som skola redovisas å särskild bokföringstitel, torde förslagsvis kunna uppskattas till 2,500 kronor.

Anslagsbehovet skulle sålunda te sig på följande sätt:

Arvode åt en assistent, <i>förslagsanslag</i>	kronor 6,800
Resersättningar åt befattningshavarna vid sprängämnesinspektionen, <i>förslagsanslag</i>	» 2,500

Förslagsanslag kronor 9,300.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till uppehållande av sprängämnesinspektionens verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett *extra* förslagsanslag av kronor 9,300.

Statens elektriska inspektion.

[7.] 6. Statens elektriska inspektion. Vid 1923 års riksdag genomfördes, i enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag, ny definitiv lönereglering för befattningshavarna vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, numera benämnd statens elektriska inspektion. Det ordinarie förslagsanslaget till inspektionen uppfördes för budgetåret 1923/1924 med ett belopp av 31,500 kronor, därav 30,100 kronor avsågos till avlöningar åt inspektionens 3 i dåvarande 17:e, numera 27:e, lönegraden uppförda tjänstemän, inspektörerna, för närvarande benämnda statsinspektörer, och återstoden, 1,400 kronor, avsågs till vikariatersättning. I fråga om anslagets belopp har sedermera icke någon annan ändring vidtagits, än att sistnämnda anslagspost från och med budgetåret 1929/1930 utesluts ur staten. I likhet med vad beträffande staterna för flertalet löner reglerade verk och myndigheter äger rum bestridas vikariatskostnaderna för inspektörerna helt av det ordinarie avlöningsanslaget.

Enligt 59 § i stadgan den 31 december 1902 (nr 137) om elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring, sådan nämnda paragraf lyder

enligt kungörelsen den 31 december 1919 (nr 828), är innehavare av anläggning, varom i stadgan är fråga, skyldig att gottgöra tillsyningsman för förrättning, som av honom för fullgörande av i stadgan föreskriven tillsyn utföres, med 15 kronor för varje dag, som av förrättningen upptages. Genom kungörelse den 14 mars 1919 (nr 113) höjdes denna gottgörelse till 25 kronor för år 1919 och har sedermera för olika kortare tidsperioder — senast genom kungörelse den 16 maj 1930 (nr 156) intill utgången av juni månad 1931 — fastställts att utgå med enahanda belopp. Enligt föreskrift i sist omförmälda kungörelse må dock för ett och samma dygn ej utgå både dylik gottgörelse och traktamente av allmänna medel, en ordning som även tidigare alltid blivit tillämpad.

I en den 20 december 1929 dagtecknad och den 27 i samma månad till handelsdepartementet inkommen skrivelse hemställde kommerskollegium, att Kungl. Maj:t ville dels vid framläggande av proposition angående anslag till kollegium och kollegium underlydande stater föreslå riksdagen, att statsinspektörerna måtte placeras i lönegraden B 28, *dels ock*, under förutsättning att berörda förslag vunne riksdagens bifall, förordna, att 59 § i förenämnda stadga skulle upphöra att äga tillämpning från och med ingången av det budgetår, då den högre lönegradsplaceringen för ifrågavarande tjänstemän trädde i kraft.

Kommerskollegium.

Till stöd för berörda framställning anförde kommerskollegium i huvudsak följande.

Kollegium förbisåge visserligen icke, att förrättningsarvodets avskaffande i själva verket innebure ett överförande till statsverket av kostnader, vilka tidigare ansetts böra åvila vederbörande anläggnings innehavare. Men det oaktat torde arvodets avskaffande förr eller senare vara ofrånkomligt. Utvecklingen hade nämligen medfört, att ifrågavarande tillsyns karaktär av statlig kontrollverksamhet över de elektriska anläggningarna alltmera framträtt, och numera torde icke längre någon verklig väsensskiljaktighet förefinnas mellan denna verksamhet och den kontroll från statens sida, som bedreves inom andra näringsgrenar t. ex. genom yrkesinspektörerna. Det syntes därför även skäligt, att, i likhet med vad vore fallet beträffande motsvarande förvaltningsgrenar, kostnaderna för ifrågavarande verksamhet helt och hållet komme att åvila statsverket.

Då kollegium således ansåge sig böra framlägga förslag om upphävande av ifrågavarande bestämmelse angående förrättningsarvode, ville kollegium betona, att en nödvändig förutsättning därför syntes vara, att de elektriska inspektörerna bereddes compensation för den inkomstminskning, som bleve en följd av förrättningsarvodets avskaffande. Arvudet utginge nämligen och hade ständigt utgått med ett belopp, som avsevärt överstege den traktamentsersättning, vartill inspektörerna vid tjänstesor eljest vore berättigade. Av statsinspektörerna i norra och västra distrikten hade den därav uppkomna merinkomsten i medeltal under femårsperioden 1924—1928 beräknats till 616 kronor per år och inspektör. Så vitt kollegium kunde finna, torde emellertid den enda form av kompensa-

tion, som kunde komma i fråga, vara en uppflyttning av statsinspektörerna i högre lönegrad. En dylik uppflyttning syntes så mycket mera vara av omständigheterna påkallad som vid fastställandet av löneförmånerna åt inspektörerna hänsyn i viss mån torde hava tagits till nämnda från enskilda utgående merinkomst.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har den 19 juni 1930 avgivit infortrat utlåtande över kollegii framställning, därvid lönenämnden uttalat sig på följande sätt:

*Allmänna
civilförvalt-
ningens löne-
nämnd.*

»Med hänsyn till de remisser av särskilda framställningar rörande befattningshavares placering i lönegrad, som överlämnats till 1928 års lönekommitté, och till den mera omfattande revidering av tjänsteförteckningen, som i anledning härav kan komma att äga rum, synes det lönenämnden kunna råda viss tvekan, huruvida det är lämpligt att nu upptaga till särskild behandling frågan om förändrad lönegradsplacering för ifrågavarande statsinspektörer.

Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga, att kommerskollegii i förevarande skrivelse framlagda förslag till ändring i löneförmånerna för statsinspektörerna över elektriska kraftanläggningar upptages till omedelbart avgörande, får lönenämnden anföra, att nämnden, under förutsättning att det till dessa befattningshavare för närvarande utgående förrättningsarvodet bortfaller, intet har att erinra mot att de uppflyttas till lönegraden B 28 eller till samma lönegrad, i vilken yrkesinspektörerna äro placerade.»

*Departements-
chefen.*

Då jag nu för Kungl. Maj:t anmäler detta ärende, vill jag redan från början framhålla, att jag icke anser mig i detta sammanhang kunna förorda den av kollegium gjorda framställningen om ifrågavarande inspektörers uppflyttning i högre lönegrad.

Denna av mig intagna ståndpunkt betyder icke, att jag i själva sakfrågan skulle hysa en från kommerskollegium och allmänna civilförvaltningens lönenämnd avvikande mening. Under de 27 år, som förflutit sedan inspektörsbefattningarna ifråga inrättades, hava stora förändringar inträtt såväl med hänsyn till arten som omfattningen av dessa tjänstemäns verksamhet. Starka skäl synas mig hava anförts till stöd för den uppfattningen, att det nu gällande systemet, som innebär att inspektörerna delvis avlönas av dem de äro satta att inspektera, icke kan anses tillfredsställande. Med avseende å de elektriska inspektörernas allmänna ställning och befogenhet är att märka, att dessa befattningshavare vid utövan- det av den dem anförtrödda tillsynen till och med erkänts en vidsträcktare befogenhet än vad som kommit yrkesinspektörerna till del i fråga om deras inspektionsverksamhet. Så äger exempelvis tillsyningsman över elektriska anläggningar att själv meddela de föreskrifter, som till förekommande av fara i följd av anläggningens drift må erfordras, och, där så finnes nödigt, äger han förordna, att anläggning skall sättas ur bruk, intill dess av honom föreskriven åtgärd blivit vidtagen. Någon motsva-

rande befogenhet är icke anförtrodd yrkesinspektören, vars allmänna åligganden inskränka sig till att tillhandagå arbetsgivarna med upplysningar, råd och anvisningar och som i förekommande fall har att hos länsstyrelsen i vederbörande län göra framställning om anläggnings försättande ur bruk. Det vore därför väl motiverat att placera de elektriska inspektörerna åtminstone i samma lönegrad som yrkesinspektörerna.

Nu framhållna omständigheter skulle enligt min mening starkt hava talat för bifall till kollegii framställning, därest icke det även av lönenämnden anmärkta förhållandet att åtskilliga till 1928 års lönekommitté överlämnade framställningar om befattningshavares placering i lönegrad alltså äro oavgjorda torde göra det mindre lämpligt att just nu till särskild behandling upptaga frågan om de elektriska inspektörernas löneställning. Jag finner mig med hänsyn härtill, såsom jag redan framhållit, förhindrad att nu framlägga något förslag i den av ämbetsverket avsedda riktning.

A riksstaten för budgetåret 1931/1932 bör alltså uppföras:

Statens elektriska inspektion, *oförändrat ordinarie* förslagsanslag kronor 30,100.

7. Inspektionens verksamhet. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för budgetåret 1930/1931, i likhet med vad allt sedan år 1920 ägt rum, till arvoden åt två assistenter vid statens elektriska inspektion anvisat ett extra anslag, vilket för närvarande utgår med ett belopp av 13,600 kronor. Av anslaget, som vid 1929 års riksdag erhöll förslagsanslags natur, är ett belopp av 12,096 kronor avsett till grundavlönningar och återstoden till avlösningsförhöjningar. [8.]
Inspektionens
verksamhet.
(extra anslag.)

I skrivelse den 28 augusti 1930 har nu kommerskollegium hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för beredande av arvoden åt samma befattningshavare för budgetåret 1931/1932 anvisa ett extra förslagsanslag till enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade.

Till stöd härför har kollegium anfört följande:

»De arbetsuppgifter, som åvila ifrågavarande assistenter, ha under de snart elva år, under vilka befattningarna förefunnits, ej minskats utan tvärtom tillvuxit. Följaktligen kan med visshet antagas, att befattningarna alltså skola visa sig outhärliga. Då kollegium likväl icke nu anser sig vilja påyrka befattningarnas uppförande på ordinarie stat, är det uteslutande på grund därav, att frågan rörande organisationen av kollegii och underlydande stater i samband med besparingssträvandena inom statsförvaltningen så nyligen varit föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning.» Kommers-
kollegium.

Då ifrågavarande båda befattningar alltså äro erforderliga, torde anslag fortfarande böra för ändamålet äskas. Departements-
chefen.

För bestridande av resekostnads- och traktamentsersättningar åt befattningshavarna vid statens elektriska inspektion torde under denna

punkt vidare böra beräknas ett belopp av förslagsvis 13,000 kronor, att redovisas under särskild bokföringstitel.

Anslagsbehovet skulle följaktligen beräknas sålunda:

Arvoden till två assistenter, <i>förslagsanslag</i>	kronor 13,600
Reseersättningar åt befattningshavarna vid statens elektriska inspektion, <i>förslagsanslag</i>	» 13,000
<i>Förslagsanslag</i> kronor 26,600.	

Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till uppehållande av statens elektriska inspektionens verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett *extra* förslagsanslag av kronor 26,600.

Fartygsinspektionen.

8. Inspektionen, *oförändrat ordinarie* förslagsanslag .. kronor 185,700

[9.] 9. Inspektionens verksamhet. Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen till upprätthållande av fartygsinspektionens verksamhet utöver det ordinarie förslagsanslaget för budgetåret 1930/1931 anvisat ett extra anslag av 100,000 kronor.

Inspektionens verksamhet.
(extra anslag)

Nämnda anslag är, på sätt framgår av punkt 8 i tionde huvudtiteln av 1930 års statsverksproposition, avsett att användas på följande sätt:

Avlöning åt en extra funktionär med förläggningsort i Stockholm	kronor 4,932	
Avlöning åt en extra funktionär med förläggningsort i Göteborg	» 4,770	kronor 9,702
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningsort i Sundsvall	» 1,770	
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningsort i Stockholm	» 1,836	
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningsort i Göteborg	» 1,770	» 5,376
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	» 1,000	
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyror och andra kontorskostnader för fartygsinspektörerna och extra funktionärerna	» 34,000	
Resekostnads- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna och extra funktionärerna	» 49,922	
Summa kronor 100,000.		

I skrivelse den 29 augusti 1930 har kommerskollegium gjort framställning om anvisande å riksstaten för budgetåret 1931/1932 av ett anslag för ifrågavarande ändamål till belopp av 110,000 kronor.

Kommerskollegium.

I berörda skrivelse hava två poster ifrågasatts skola ingå i anslaget med höjda belopp, nämligen posten ersättning för skrivmaterialier, lokalhyror m. m., nu 34,000 kronor — varav ett belopp av 21,000 kronor är beräknat till lokalhyror och återstoden, 13,000 kronor, till täckande av övriga med posten avsedda utgifter — samt posten resekostnads- och traktamentsersättning, nu 49,922 kronor. Enligt kollegii förslag skulle ifrågavarande båda anslagsposter höjas med följande belopp, nämligen posten ersättning för skrivmaterialier, lokalhyror m. m. med 8,920 kronor till 42,920 kronor samt posten resekostnads- och traktamentsersättning med 1,080 kronor till 51,002 kronor.

Till stöd för de sålunda ifrågasatta höjningarna har anförts i huvudsak följande.

Sedan hyreskontraktet för den av andre fartygsinspektören i Umeå disponerade tjänstelokalen av hyresvärden uppsagts, hade därstädes annan dylik lokal förhyrts för tiden från och med 1 oktober 1929. Hyran för den nya lokalen understeg visserligen hyran för den tidigare innehavda med 60 kronor 50 öre, men tillkomme numera särskild avgift för värme, beräknad till omkring 72 kronor om året, vadan en årlig merkostnad av 11 kronor 50 öre uppstått.

Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyror m. m.

För fartygsinspektörens i Karlstad tjänstelokal gällande hyreskontrakt hade likaledes uppsagts av hyresvärden men förnyats mot en hyresökning av 200 kronor för år mot vederlag av fri värme.

Även för fartygsinspektören i Göteborg hade anskaffats ny tjänstelokal mot en ökning med 400 kronor av förut utgående hyresbelopp. Även i detta fall vore hyresökningen till största delen föranledd därav att avgift för värme inginge i det nya hyresbeloppet.

Vidare finge kollegium i förevarande hänseende erinra, hurusom kollegium i sin år 1929 avlätna framställning om anslag till fartygsinspektionens verksamhet för löpande budgetår anmält en uppkommen hyresökning av sammanlagt 2,571 kronor, varav dock på grund av särskilda omständigheter endast ett belopp av 1,950 kronor antogs komma att belasta samma budgetårs anslag. Sistnämnda belopp beviljades också av 1930 års riksdag. För nästkommande budgetår måste man räkna med hela nyss angivna hyresökning.

Sammanlagda ökningen för hyror under nästkommande budgetår skulle alltså med hänsyn till hittills anförda omständigheter uppgå till $(11.50 + 200 + 400 + 2,571 - 1,950 =) 1,232$ kronor 50 öre.

Denna ökning av hyreskostnaderna motsvarade icke till fulla beloppet den faktiska ökningen av samma kostnader, enär, såsom av redogörelsen framginge, i densamma inginge även viss kostnad för värme, som tidigare guldits av de åt vederbörande befattningshavare för vissa expenser anvisade medel. Att i anledning härav med något belopp minska sistnämnda medel funne kollegium icke skäl föreslå, enär desamma visat sig i hög grad otillräckliga. Fastmera ansåge kollegium nödvändigt, att genom överflyttning av vissa utgifter större delen av expensmedlen frigjordes

för därmed i första hand avsedda ändamål. I sådant syfte och för vinande i någon mån av önskvärd likställighet i fråga om expensmedlen de olika belattningshavarna emellan syntes lämpligen till hyrespösten böra öfverföras de bränslekostnader, som å vissa förläggningssorter alltjämt icke inginge i lokalhyran. Detta vore fallet i Luleå, Umeå och Oskarshamn, där vederbörande fartygsinspektörer hade en beräknad bränslekostnad å respektive 70, 75 och 240 kronor för år eller tillsammans 385 kronor. Som motsvarande utgifter å övriga förläggningssorter inginge i lokalhyrorna, syntes det riktigtast att jämväl för dessa tre förläggningssorter inräkna bränslekostnaderna i hyrespösten. Härför syntes vara så mycket mera log, som dessa utgifter i oproportionerligt hög grad belastade expensmedlen å ifrågavarande stationsorter, där allenast en (i Luleå och Umeå) respektive två (i Oskarshamn) fartygsinspektörer vore förlagda och där sålunda, i jämförelse med de större förläggningssorterna med större antal inspektörer, ett relativt ringa belopp stode till vederbörandes förfogande för expenser.

Kollegium finge därför föreslå att posten *lokalhyror* ökades med ytterligare ovannämnda belopp, 385 kronor, eller således sammanlagt med, i runt tal, 1,620 kronor.

Vad beträffade meranämnda för egentliga expenser beräknade medel, som för närvarande utginge med 500 kronor till varje fartygsinspektör och extra funktionär, vore dessa medel avsedda att användas till skrivmaterialier och övriga kontorskostnader — med undantag av lokalhyror — ävensom för överdragskostymer. Det hade vid inspektionsresor till de olika förläggningssorterna, som under året företagits av den nye byråchefen å kollegii fartygsinspektionsbyrå, befunnits, att vissa tjänstelokaler med avseende å möbler och annan inredning icke kunnat anses fylla de krav, som borde ställas på expeditiönslokaler, där statens befattningshavare hade att mottaga besök i tjänsteärenden och i övrigt tillhandagå allmänheten. Med hänsyn till otillräckligheten av expensmedlen, varav på sina håll åtgått mera än 80 procent för gäldande allenast av telefonkostnader — en i och för sig nödig omkostnad, som icke kunnat nedbringas annat än med risk att öka resekostnaderna genom otillfredsställande planerade eller förgäves företagna resor — vore det förklarligt, att underhåll och nyanskaffning av kontorsinredning och dylikt fått stå tillbaka.

I anledning härav finge kollegium till en början föreslå, att för engångsutgifter för iordningsställande av vissa tjänstelokaler samt deras vederbörliga utrustning med nödiga möbler och dylikt måtte äskas ett belopp av 5,000 kronor. Vidare borde, enär expensmedlens knapphet städse varit mera kännbar å mindre förläggningssorter än å de större, där ju flera inspektörer hade att dela kostnaderna, dylika medel beräknas till högre belopp för befattningshavarna å förstnämnda orter, där allenast en inspektör funnes eller där högst två inspektörer hade gemensam expeditiönslokal. Detta vore fallet med andre fartygsinspektörerna i Luleå, Umeå, Gävle, Kalmar, Sölvesborg, Hälsingborg och Kristinehamn, vilka alla vore ensamma å respektive förläggningssorter, samt fartygsinspektörerna i Oskarshamn, Malmö och Karlstad, där å varje ort funnos två inspektörer. Ökningen syntes lämpligen böra beräknas till 200 kronor för varje andre fartygsinspektör med egen förläggning och till 150 kronor för en var av fartygsinspektörerna i Oskarshamn, Malmö och Karlstad.

Vid bifall till kollegii förslag skulle för nästkommande budgetår *expensmedlen* ökas med $(5,000 + 7 \times 200 + 6 \times 150 =)$ 7,300 kronor.

Kollegium, som tidigare upprepade gånger föreslagit, att antingen rese- och traktamentsersättning till fartygsinspektionens befattningshavare måtte förklaras skola utgå av tionde huvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar eller ock för ändamålet anslag måtte beräknas till högre belopp än som skett, ansåge icke senast anvisade medel vara tillräckliga för fullt tillgodoseende av behovet utav tjänsteresor för fartygsinspektionens personal. Med hänsyn till redan framställda krav å anslagsökningar, vilkas tillgodoseende vore av trängande behov påkallat, hade kollegium ansett sig icke böra för nästkommande budgetår framställa förslag om högre ökning än med 1,000 kronor av denna post eller, för utjämning av hela anslagets slutsumma, med 1,080 kronor.

Resekostnads- och traktamentsersättning.

På grund av vad kommerskollegium upplyst och anfört rörande företagna höjningar av hyror för vissa av fartygsinspektionens tjänstelokaler lärer till en början en ökning av anslagsposten ersättning till skrivmaterialier, lokalhyror m. m. med, i runt tal, 1,230 kronor icke kunna undvikas. Då jag vidare delar kollegii uppfattning om lämpligheten av att till lokalhyrorna överföra de jämförelsevis små kostnadsbelopp för bränsle, som numera särskilt gäldas endast å tre förläggningsplatser, finner jag mig böra biträda kollegii förslag även i denna del. Den sammanlagda ökningen av för lokalhyror avsedda medel skulle alltså uppgå till, i runt tal, 1,620 kronor. I förhandenvarande läge synes mig däremot kollegii förslag om utverkande av ett engångsanslag å 5,000 kronor till anskaffande av möbler och annan inredning för de tjänstelokaler, varom nu är fråga, böra lämnas utan bifall. Med hänsyn vidare ej mindre därtill att expensmedlen åt fartygsinspektörerna och extra funktionärerna höjts så pass nyligen som vid 1927 års riksdag från 400 kronor till nu utgående belopp 500 kronor som även till den sedan dess fortgående prissänkningen å bland annat sådana förbrukningsartiklar, vilka äro avsedda att gäldas med samma expensmedel, finner jag mig icke heller kunna tillstyrka kollegii förslag om höjning i vissa angivna fall av dessa medel. Erinras må därvid, att i enlighet med vad jag nyss föreslagit ett belopp av tillhoppa 985 kronor av expensmedlen, vilket hittills använts till täckande av bränslekostnader, nu skulle frigöras för andra med anslaget avsedda ändamål.

Departementschefen.

Vad slutligen angår den av kollegium ifrågasatta mindre ökningen av anslagsposten till resekostnads- och traktamentsersättning för fartygsinspektionens personal, tillåter jag mig erinra om att denna post vid sistlidet års riksdag höjdes med nära 2,400 kronor. På grund härav anser jag mig icke nu ånyo kunna föreslå någon höjning. Jag vill i detta sammanhang uttala den förhoppningen, att med en rationell planläggning av inspektions- och besiktningssesor det nuvarande anslagsbeloppet skall visa sig vara för ändamålet tillräckligt.

Enligt mitt förslag skulle sålunda för budgetåret 1931/1932 anslaget till fartygsinspektionens verksamhet beräknas på följande sätt:

Avlöning åt en extra funktionär med förläggningssort i Stockholm	kronor 4,932		
Avlöning åt en extra funktionär med förläggningssort i Göteborg	» 4,770	kronor	9,702
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningssort i Sundsvall	» 1,770		
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningssort i Stockholm	» 1,836		
Avlöning åt ett extra skrivbiträde med förläggningssort i Göteborg	» 1,770	»	5,376
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige	»		1,000
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyror m. m. för fartygsinspektörerna och extra funktionärerna	»		35,620
Resekostnads- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna och extra funktionärerna	»		49,922
Summa kronor 101,620.			

På sätt för närvarande gäller, torde medgivande böra lämnas, att i den mån besparing vinnes å viss anslagspost med andra poster åsyftade utgifter — dock icke till avlöningar — må efter kommerskollegii närmare bestämmande till totalsumman ökas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1931/1932 anvisa ett *extra* anslag
av kronor 101,620

Undervisningsanstalter för sjöfart.

[10.]
Navigationsskolorna.

(ordinarie
anslag.)

10. Navigationsskolorna. Det ordinarie anslaget till navigationsskolorna är i riksstaten för budgetåret 1930/1931 upptaget med 171,000 kronor.

Utöver detta anslag äro i riksstaten för samma budgetår under rubriken »Undervisningsanstalter för sjöfart» uppförda dels ytterligare två ordinarie anslag, nämligen ett reservationsanslag å 2,200 kronor till navigationslärarkursen och ett förslagsanslag å 23,000 kronor till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, dels ock tre extra anslag, nämligen ett förslagsanslag å 3,900 kronor till provisorisk avlöningsförbättring för vissa lärare vid navigationsskolorna, ett reservationsanslag å 15,000 kronor för anskaffande av radiopejlingsapparater till skolorna och ett anslag å likaledes 15,000 kronor till praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan.

1930 års riksdag hade vid behandlingen av frågan om anslag till undervisningsanstalterna för sjöfart för budgetåret 1930/1931 avslagit av Kungl. Maj:t då framlagt förslag angående omorganisation av undervisningen vid navigationsskolorna m. m. under uttalande bland annat, att före-

varande organisationsfråga och därmed sammanhängande spörsmål enligt riksdagens mening borde undergå en förnyad och skyndsam omprövning i olika avseenden, innan ett slutligt avgörande skedde. Då den ditillsvarande organisationen av skolorna sålunda borde åtminstone för det kommande budgetåret kvarstå oförändrad, hade riksdagen upptagit anslagen till navigationsskolorna m. m. med oförändrade belopp, dock att riksdagen funnit sig böra bevilja dels på grund av ändamålets trängande natur ovannämnda anslag till radiopejlingsapparater, dels ock, enär behovet av medel för ändamålet syntes styrkt, förberörda anslag till utbildning av däcksbefäl för handelsflottan.

Med anledning av den utav riksdagen sålunda uttalade uppfattningen om behovet av ytterligare utredning i förevarande omorganisationsfråga m. m. fann Kungl. Maj:t den 14 juli 1930 gott bemyndiga mig att tillkalla högst fem personer att såsom sakkunniga inom handelsdepartementet verkställa och om möjligt före den 1 december 1930 slutföra den ifrågasvarande utredningen.

Jämlikt detta bemyndigande har jag den 17 juli 1930 tillkallat ledamoten av riksdagens första kammare, undervisningsrådet K. A. W. Björck, ledamoten av samma kammare, verkställande direktören i Sveriges redareförening O. A. Nordborg, navigationsskoleinspektören A. G. Carell, verkställande direktören i Sveriges fartygsbefäls förening sjökaptenen N. P. Larsson och verkställande direktören i Svenska maskinförbundet övermaskinisten S. L. Åström att såsom sakkunniga inom departementet verkställa berörda utredning. Dessa sakkunniga hava den 3 december 1930 avgivit betänkande med förslag i förevarande ämne.

Enligt detta förslag skulle under rubriken »Undervisningsanstalter för sjöfarten» å riksstaten för nästkommande budgetår uppföras anslag på sätt av följande sammanställning framgår:

	Ordinarie anslag kronor	Extra anslag kronor
Navigationsskolorna	203,000	
Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna, <i>förslagsanslag</i>		5,700
Alderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, <i>förslagsanslag</i>	23,000	
Resestipendier åt lärare vid navigationsskolorna, <i>reservationsanslag</i>		1,500
Navigationslärarkursen, <i>reservationsanslag</i>	—	
Praktisk lärarkurs, <i>reservationsanslag</i>		2,500
Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan, <i>reservationsanslag</i>		10,000
Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk, <i>reservationsanslag</i>		2,400
Maskinlaboratorier, <i>reservationsanslag</i>		15,000.

Därjämte skulle för beredande av förhöjda avlöningsförmåner åt den ordinarie lärarpersonalen vid navigationsskolorna det under tionde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen höjas med ett belopp av 23,000 kronor.

Genom remiss den 13 nästlidna december hava vederbörande ämbetsverk och myndigheter anbefallts att före den 25 januari 1931 avgiva utlåtande över de sakkunnigas betänkande och förslag. Dessa synas alltså kunna upptagas till närmare övervägande i så god tid, att ärendet kan föreläggas innevarande års riksdag. Särskild proposition i detta ämne torde sålunda framdeles få till riksdagen avlätas. I avbidan härå lära i förslaget till riksstat för budgetåret 1931/1932 samtliga nu ifrågasvarande anslag böra allenast beräknas. Utan att nu taga ställning till de av de sakkunniga uppgjorda anslagsberäkningarna i annan mån, än att jag, med hänsyn till den inskränkning i utdelningen av resestipendier i allmänhet, som för närvarande äger rum, icke finner mig kunna förorda framställningen om anslag å 1,500 kronor för beredande av dylika stipendier åt lärarpersonalen vid navigationsskolorna, tillstyrker jag, att i statsverkspropositionen anslagen i övrigt upptagas med de av de sakkunniga föreslagna beloppen.

Jag hemställer alltså, vad nu först angår anslaget till navigationsskolorna, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1931/1932 beräkna det *ordinarie* anslaget till navigationsskolorna till kronor 203,000.

[11.] 11. **Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Provisorisk
avlöningsför-
bättring för
lärare vid
navigationsskolorna.*

(extra anslag.)

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna för budgetåret 1931/1932 beräkna ett *extra* förslagsanslag av kronor 5,700.

[12.] 12. **Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart.** Under återopande av vad jag under punkt 10 anför, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Ålderstillägg
för personalen
vid undervisningsanstalter
för sjöfart.*

(ordinarie
anslag.)

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, för budgetåret 1931/1932 be-

räkna det *ordinarie* förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart till kronor 23,000.

13. Navigationslärarkursen. Under åberopande av vad jag under punkt 10 anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[13.]
Navigationslärarkursen.

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan vara riksdagen förelagd, i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga det *ordinarie* reservationsanslaget till navigationslärarkursen, nu kronor 2,200, utan angivet belopp.

(ordinarie
anslag.)

14. Praktisk lärarkurs. Under åberopande av vad jag under punkt 10 anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[14.]
Praktisk lärarkurs.

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan vara riksdagen förelagd, till praktisk lärarkurs för budgetåret 1931/1932 beräkna ett *extra* reservationsanslag av kronor 2,500.

(extra
anslag.)

15. Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan. Under åberopande av vad jag under punkt 10 anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[15.]
Praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan.

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan vara riksdagen förelagd, för praktisk utbildning av däcksbefäl för den svenska handelsflottan för budgetåret 1931/1932 beräkna ett *extra* reservationsanslag av kronor 10,000.

(extra anslag.)

16. Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk. Under åberopande av vad jag under punkt 10 anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[16.]
Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan vara riksdagen förelagd, till kompletteringskurs vid tekniskt läroverk för budgetåret 1931/1932 beräkna ett *extra* reservationsanslag av kronor 2,400.

(extra anslag.)

[17.]

Maskinlaboratorier.

17. **Maskinlaboratorier.** Under åberopande av vad jag under punkt 10 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

(extra anslag.)

att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, till maskinlaboratorier för budgetåret 1931/1932 beräkna ett *extra* reservationsanslag av kronor 15,000.

[18.]

Skeppsmätningens kostnad.

(ordinarie anslag.)

18. **Skeppsmätningens kostnad.** Det ordinarie förslagsanslaget till skeppsmätningens kostnad, under en längre följd av år upptaget med 32,200 kronor, höjdes, enär anslaget visat sig otillräckligt, vid 1930 års riksdag till 40,000 kronor.

Från anslaget bestridas dels arvoden à 5,000 kronor till envar av rikets fyra skeppsmätningsskontrollörer, placerade i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall, dels ock kostnaderna för av skeppsmätarna lämnat biträde vid vissa kontrollmätningar av fartyg.

Under de senaste årtiondena har på skeppsmätningssväsendets område ett synnerligen vidlyftigt utredningsarbete genom ett flertal olika sakkunnigberedningar ägt rum utan att hittills hava resulterat i någon revision av våra skeppsmätningssförfattningar. Härvid har förslag framkommit bland annat om övergång från den i Sverige tillämpade s. k. tyska skeppsmätningssregeln till den s. k. engelska mätningssregeln, som på de allra flesta andra håll lägges till grund för skeppsmätningen. Även pågå för närvarande vissa på Nationernas förbunds initiativ igångsatta internationella arbeten, som äsyfta skapande av enhetliga normer för skeppsmätningen. I avvaktan på den slutliga lösningen av dessa frågor läser i allt fall i riksstaten för nästinstundande budgetår anslag till skeppsmätningens kostnad böra, med utgångspunkt från nu gällande kontrollorganisation, i vanlig ordning uppföras.

I skrivelse den 28 augusti 1930 har kommerskollegium, i samband med framställt förslag om utverkande av riksdagens medgivande till viss tids årlig kostnadsfri ledighet för skeppsmätningsskontrollörerna ävensom därtill att vikarie under sådan ledighet samt under skeppsmätningsskontrollörs ledighet för uppehållande vid förefallande behov av skeppsmätningssöverkontrollörs- och överinspektörsbefattningen i kollegium måtte få uppbära ett arvode av högst 10 kronor om dagen jämte dyrtidstillägg därå enligt de för icke reglerade verk gällande grunder, hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd för nu ifrågavarande anslags höjning till 42,000 kronor. Kollegium anför till stöd för berörda framställning bland annat följande:

Kommerskollegium.

»Skeppsmätningsskontrollörerna äga enligt nu gällande bestämmelser för dessa befattningar icke rätt till någon som helst semester eller kostnadsfri ledighet. Befattningarna i fråga utgöra för innehavarna därav deras

huvudsakliga sysselsättning. Kommerskollegium anser starka billighets-skäl tala för att dessa befattningshavare årligen beredas någon tids kostnadsfri ledighet, vilken synes böra intill det år, under vilket vederbörande fyller 40 år, uppgå till 25 dagar samt från och med nämnda år uppgå till 35 dagar.

För möjliggörande härav erfordras bemyndigande för kollegium att under dylik ledighet utanordna visst arvode till den, som förordnas att under ledigheten uppehålla skeppsmättningskontrollörsbefattningen. Detta arvode synes böra lämpligen få utgå med ett belopp, fränsett dyrtidstillägg, av 10 kronor om dagen. För nu angivet ändamål skulle alltså erfordras högst 1,400 kronor om året, dyrtidstillägg oberäknat.

Jämväl vid vissa andra tillfällen erfordras bemyndigande för kollegium att utanordna visst vikariatsarvode till den, som tillfälligtvis uppehåller befattning, varom nu är fråga. Kollegium syftar härvid på de fall, då skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören hos kollegium åtnjuta semester eller annan ledighet och behov föreligger att förordna skeppsmättningskontrollör att vikariera för denne. I regel erbjuder det svårighet att till dylik vikarie anlita annan än skeppsmättningskontrollör, vilken senare ock ur olika synpunkter är den härtill mest lämpliga. Merendels har hittills skeppsmättningskontrollören i Stockholm varit den, som av kollegium anlitats till vikarie, varvid denne emellertid i brist på annan anordning fått av sin egen avlöning såsom skeppsmättningskontrollör själv efter överenskommelse i varje särskilt fall avlöna sin vikarie. Givetvis är ett dylikt förfaringssätt förenat med olägenheter. Det är därför önskvärt, att bemyndigande meddelas för kollegium att, då vid förfall för skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören skeppsmättningskontrollör förordnas att uppehålla dennes befattning, till vikarien för skeppsmättningskontrollören utanordna arvode efter enahanda grunder, som ovan ifrågasatts beträffande vikarie under den senares kostnadsfria ledighet. För sist angivna vikariatsersättning torde böra beräknas en årlig kostnad av omkring 600 kronor, fränsett dyrtidstillägg. Kollegium förutsätter härvid befogenhet för kollegium, jämlikt § 5 i den för kollegium gällande instruktionen, att i fall av behov jämväl anlita annan än i Stockholm stationerad skeppsmättningskontrollör till vikarie för skeppsmättningsöverkontrollören, i vilket fall denne vikarie lär äga åtnjuta, jämte vikariatsersättning enligt gällande grunder, resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente.

För samtliga nu omförmälda ändamål bör alltså beräknas en årlig kostnad av omkring 2,000 kronor, varmed förslagsanslaget till skeppsmättningskostnad sålunda torde böra ökas.

Kollegium hemställer, det täcktes Eders Kungl. Maj:t

dels utverka riksdagens medgivande, att kollegium må årligen bevilja skeppsmättningskontrollör, då sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, kostnadsfri ledighet under ovan angivet antal dagar samt till vikarie under sådan ledighet ävensom under kontrollörs ledighet för uppehållande av skeppsmättningsöverkontrollörs- och överinspektörsbefattningen utbetala ett arvode av högst 10 kronor om dagen jämte dyrtidstillägg därå enligt de för icke reglerade verk gällande grunder,

dels ock vidtaga åtgärd i syfte att förslagsanslaget till skeppsmättningskostnad måtte ökas från 40,000 till 42,000 kronor.»

Statskontoret. I ett häröver den 11 november 1930 avgivet utlåtande har statskontoret förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till framställningen.

*Departements-
chefen.* Såsom kommerskollegium erinrat äga skeppsmättningskontrollörerna för närvarande icke rätt till semester eller kostnadsfri ledighet. Lika med kollegium anser jag emellertid med billigheten överensstämmande, att åt innehavarna av dessa befattningar, vilka utgöra deras huvudsakliga systerställning, årligen beredes någon tids kostnadsfri ledighet. Mot kollegii förslag ifråga om tiden för dylik ledighets åtnjutande samt beträffande arvode till vikarie under ledigheten har jag icke någon erinran att göra.

Likaledes tillstyrker jag med hänsyn till de av kollegium framhållna olägenheterna beträffande ersättning åt vikarie för skeppsmättningskontrollör vid dennes förordnande å skeppsmättningsöverkontrollörsbefattningen i kollegium, att även i dylika fall ersättning må utgå från nu ifrågavarande anslag med det av kollegium föreslagna beloppet.

Enligt kollegii beräkningar, mot vilka jag icke har att framställa någon erinran, skulle vid bifall till nu omhandlade förslag belastningen å anslaget komma att ökas med omkring 2,000 kronor; och är det med hänsyn härtill som kollegium hemställt om höjning av det nuvarande anslaget med ett belopp, som motsvarar den motsedda ökade belastningen.

Då anslaget ifråga så nyligen som vid 1930 års riksdag höjdes med inemot 25 procent, och åtminstone någon tids erfarenhet synes mig böra vinnas rörande anslagets tillräcklighet med hänsyn till å ena sidan den redan skedda höjningen och å andra sidan den ökade belastning, som nu skulle uppkomma, finner jag mig emellertid böra förorda, att anslaget även för det budgetår, varom nu är fråga, upptages med enahanda belopp som det för löpande budgetår anvisade eller 40,000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att kommerskollegium må bevilja skeppsmättningskontrollörerna kostnadsfri ledighet årligen under 25 dagar intill det år, under vilket vederbörande fyller 40 år, samt därefter under 35 dagar, då sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, samt till vikarie under sådan ledighet ävensom under kontrollörs ledighet för uppehållande av skeppsmättningsöverkontrollörs- och överinspektörsbefattningen i kollegium utbetala ett arvode av högst 10 kronor om dagen jämte dyrtidstillägg därå enligt de för icke reglerade verk gällande grunder,

dels ock i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptaga det *ordinarie* förslagsanslaget till skeppsmättningskostnad med kronor 40,000.

Lots- och fyrväsendet.

19. **Lots- och fyrrinrättningen.** Å riksstaten för budgetåret 1930/1931 [19.]
är det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrrinrättningen uppfört *Lots- och fyrrinrättningen.*
med ett belopp av 6,310,560 kronor.

(ordinarie
anslag.)

Från berörda anslag bestridas utgifterna för följande stater, nämligen:

Stat för lotsstyrelsen	kronor	199,600
Avlöningsstat för lots- och fyrstaten	»	4,560,000
Övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten ..	»	2,900
Pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten ..	»	384,000
Omkostnadsstat	»	1,164,060

Summa kronor 6,310,560.

I skrivelse den 29 augusti 1930 har nu lotsstyrelsen framlagt förslag i fråga om de anslag, som för uppehållande av lotsverkets verksamhet böra hos riksdagen äskas för budgetåret 1931/1932.

Den av 1930 års riksdag — efter behandling av Kungl. Maj:ts förslag till besparingar och förenklingar i lotsstyrelsens organisation — godkända staten för ämbetsverket har följande utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	154,700
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	37,700
	kronor	192,400.

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor	7,200.
---	--------	--------

Enligt riksdagens skrivelse den 27 maj 1930, nr 288, skall bland annat den för närvarande i lönegraden B 21 å styrelsens stat uppförda registratorstjänsten vid inträffande ledighet nedflyttas till lönegraden B 11.

I sin ovanberörda skrivelse har lotsstyrelsen, jämte erinran om riks- *Lotsstyrelsen.*
dagens nyss omförmälda beslut, anført, att den nuvarande registratorn beräknades komma att efter uppnådd pensionsålder avgå från tjänsten med utgången av juni månad 1931. Vid sådant förhållande och då styrelsen eljest icke hade att föreslå någon förändring med avseende å anslagen till styrelsen, kunde anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän minskas med ett belopp av 4,182 kronor, motsvarande skillnaden mellan slutlönen i lönegrad B 21 7,668 kronor och begynnelselönen i lönegrad B 11 3,486 kronor, eller med ett belopp av i runt tal 4,200 kronor.

Avlöningsstat för lots- och fyrstaten.

Till belysande av de belopp, varmed de för budgetåret 1929/1930 anvisade, i denna stat ingående förslagsanslagen tagits i anspråk under samma budgetår, lämnar styrelsen följande uppställning, angivande i första sifferkolumnen de olika anslagen och i andra sifferkolumnen de under budgetåret bestridda nettoutgifterna ur respektive anslag. I en tredje sifferkolumn äro för jämförelse upptagna motsvarande anslag för nu löpande budgetår:

	1929—1930		1930—1931
	Anslag	Utgifter	Anslag
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	2,590,000	2,544,351	2,550,000
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i>	1,200,000	1,312,723	1,200,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	30,000	41,378	30,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	575,000	689,931	600,000
För skötsel av fyrar utan ständig bevakning, <i>förslagsanslag</i>	48,000	34,791	38,000
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	130,000	137,741	130,000
För betjäning av livräddningsanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	12,000	11,884	12,000
Summa kronor	4,585,000	4,772,799	4,560,000

I fråga om denna stat föreslår lotsstyrelsen för budgetåret 1931/1932 följande ändringar, nämligen höjning av dels förslagsanslaget till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. med 25,000 kronor eller från 600,000 kronor till 625,000 kronor, dels ock förslagsanslaget till kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m. med 10,000 kronor eller från 130,000 kronor till 140,000 kronor.

Ehuru lotsstyrelsen beträffande övriga i nu ifrågavarande stat uppförda anslagsposter hemställer, att desamma för budgetåret 1931/1932 måtte upptagas med oförändrade belopp, föreslår styrelsen dock åtgärder av beskaffenhet att inverka på en av dessa anslagsposter, nämligen posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Jag syftar härvid på av styrelsen väckt förslag om fortsatt indragning eller förändring av vissa tjänster å lots- och fyrstaten med ingången av nästa budgetår. Då sistnämnda spörsmål intimt sammanhänger med styrelsens nyssnämnda förslag om höjning av avlöningsanslaget till icke-ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten m. m., har jag ansett lämpligt att i ett sammanhang lämna en redogörelse för styrelsens båda i sist omnämnda hänseenden framställda förslag.

Lotsstyrelsen anför i förevarande ämnen bland annat följande:

»Rörande anslaget för avlöningar till ordinarie tjänstemän får lotsstyrelsen beträffande *lotspersonalen* föreslå till indragning följande befattningar, vilka jämlikt särskilda av Eders Kungl. Maj:t nedan angivna dagar meddelade beslut hållas vakanta och vilka icke torde behöva återbesättas, nämligen:

tre lotsbefattningar vid Luleå 1:a klass lotsplats (nådiga beslut 16 mars 1928, 15 mars 1929 och 18 juli 1930);

två lotsbefattningar vid Marstrands 1:a klass lotsplats (nådiga beslut 7 oktober 1927 och 8 juni 1928);

två lotsbefattningar vid Häradskärs 2:a klass lotsplats (nådigt beslut 16 april 1930);

två lotsbefattningar vid Långörens 3:e klass lotsplats (nådiga beslut 30 september 1927 och 10 februari 1928);

en lotsbefattning vid Mönsters 3:e klass lotsplats (nådigt beslut 25 april 1930); samt

en lotsbefattning vid Käringsö 3:e klass lotsplats (nådigt beslut 20 januari 1928);

eller tillhopa fem befattningar såsom lots å 1:a klass lotsplats, två befattningar såsom lots å 2:a klass lotsplats och fyra befattningar såsom lots å 3:e klass lotsplats.

I händelse av indragning utav nu nämnda lotsbefattningar bör den genom nådiga brevet den 6 juni 1930 fastställda förteckningen å antalet ordinarie befattningar vid lots- och fyrstaten från och med den 1 juli 1931 upptaga 321 lotsar å 1:a klass lotsplats i stället för 326, 81 lotsar å 2:a klass lotsplats i stället för 83 samt 41 lotsar å 3:e klass lotsplats i stället för 45.

I detta sammanhang får lotsstyrelsen lämna av nedanstående tablå framgående översikt över de ordinarie befattningar vid lotsinrättningen, som — till indragning föreslagna icke här inräknade — den 1 juli 1930 jämlikt särskilda av Eders Kungl. Maj:t meddelade beslut höllos vakanta eller uppehöllos på förordnande tillsvidare.

Befattningar	Antal vakanta å			Antal på förordnande å		
	1:a	2:a	3:e	1:a	2:a	3:e
	klass lotsplatser					
Lotsförman	—	—	1	1	1	4
Lots	6	4	1	51	11	4

Beträffande *fyrpersonalen* får lotsstyrelsen anföra följande.

I anledning av att göromålen å 3:e klass fyrskeppet 'Malmö redd' med åren blivit alltmera omfattande har besättningen å fyrskeppet måst ökas till sex befattningshavare eller samma antal som å 2:a klass fyrskepp. Sedan denna ökning av bemanningen kommit till stånd, har å fyrskeppet installerats motordrivet maskineri för mistsignalering, varigenom arbetsbördan än mera vuxit. Då fyrskeppet med hänsyn till tjänsten ombord numera måste anses jämfäst med fyrskeppen av 2:a klass, synes det lotsstyrelsen rättvist och skäligt, att fyrskeppet uppflyttas från 3:e

till 2:a klass fyrskepp. I avseende å den anslagspost, om vilken nu är fråga, erfordras härför endast utbytande av en befattning såsom fyrmästare å 3:e klass fyrskepp mot en sådan å 2:a klass fyrskepp. Då jämlikt riksdagens skrivelse den 5 februari 1930, nr 16, och nådigt brev den 14 februari 1930 (kommunikationsdepartementet) en fast fyr kommer att uppföras utanför Trälleborg och därvarande 2:a klass fyrskeppet 'Trälleborgs redd' i följd härav skall indragas, vilket beräknas äga rum under innevarande budgetår, kommer en befattning såsom fyrmästare å 2:a klass fyrskepp att efter nuvarande innehavarens förflyttande till annan tjänstgöringsplats bliva vakant. En lön för fyrmästare å 2:a klass fyrskepp kan alltså utan ökning av antalet befattningar i denna grupp bliva disponibel för avlönande av fyrmästare å fyrskeppet 'Malmö redd', sedan nämnda fyrskepp inrangerats bland andra klassens fyrskepp. För fyrvaktare och fyrbiträden å fyrskeppen medför ändringen beträffande klassificeringen icke någon förändring med avseende å lönegrad.

Efter ovanberörda indragning av fyrskeppet 'Trälleborgs redd' kommer hela fyrskeppspersonalen — med undantag av fyrmästare — att uppgå till 118 tjänstemän, varav 44 eller omkring 37 procent av hela antalet uti icke ordinarie befattningar. Denna proportion synes lotsstyrelsen såväl med hänsyn till tjänstens krav som till personalens berättigade intressen böra jämkas därefter, att antalet icke-ordinarie befattningshavare nedbringas till ett antal icke överstigande 33.3 procent av hela antalet fyrskeppstjänstemän, fränsett fyrmästarna i deras egenskap av befälhavare och förmän. En sådan avvägning skulle ernås genom ökning med fem fyrbiträden av den ordinarie och lika stor minskning av den icke-ordinarie fyrskeppspersonalen. Om för den erforderliga ökningen tagas i anspråk tre fyrbiträdesbefattningar, av vilka två bliva disponibla vid ovan nämnda indragning av fyrskeppet 'Trälleborgs redd' och den tredje vinnas genom återbesättande av en Kapelluddens 2:a klass fyr förut tilldelad fyrbiträdesbefattning, vilken jämlikt nådigt beslut den 21 mars 1930 hålles vakant tillsvidare, kunna övriga två löner till ordinarie befattningshavare erhållas, utan ökning i förhållande till nu gällande stat av antalet ordinarie tjänstemän vid fyrstaten, genom utbyte av en fyrvaktarbefattning å 2:a eller 3:e klass fyrskepp (förut å 'Trälleborgs redd') samt en fyrvaktarbefattning å 2:a eller 3:e klass fyr (förut vid Sandhamns fyrplats) mot fyrbiträdesbefattningar. Vid Sandhamns fyrplats är nämligen sedan en tid tillbaka fyrvaktarbefattningen vakant i avvaktan på en under innevarande augusti månad genomförd elektrifiering av fyren i samband varmed styrelsen gått i författning om minskning av fyrens bemanning.

En 3:e klass fyrskeppet 'Malmö redd' tilldelad fyrmästarebefattning kan vid bifall till ovan föreslagna förändringar indragas, och bör då den genom nådiga brevet den 6 juni 1930 fastställda förteckningen å antalet ordinarie befattningar vid lots- och fyrstaten från och med den 1 juli 1931 upptaga 1 fyrmästare å 3:e klass fyrskepp i stället för 2. Vidare bör vid bifall till ovan föreslaget utbyte av andra befattningar nyssnämnda förteckning från och med den 1 juli 1931 upptaga 7 fyrvaktare å 2:a och 3:e klass fyrskepp i stället för 8, 43 fyrvaktare å 2:a och 3:e klass fyr i stället för 44 samt 99 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation i stället för 97.

Såsom framgår av den i början av denna avdelning intagna tablån, skulle, för den händelse utgifterna under de båda anslagen för avlöningar

till ordinarie tjänstemän och till icke-ordinarie befattningshavare m. m. tillsammanantagna komme att uppgå till enahanda belopp under räkenskapsåret 1931/1932 som under räkenskapsåret 1929/1930, uppstå en sammanlagd brist å anslagen i fråga av 84,282 kronor. Möjligen skulle för budgetåret 1931/1932 förstnämnda anslag kunna minskas något, men då återigen utgifterna å det senare anslaget icke kunna beräknas mindre än de verkliga utgifterna därå för räkenskapsåret 1929/1930, torde med omräkning av de ifrågavarande båda anslagen lämpligen böra anstå, till dess framdeles efter ytterligare vunnen erfarenhet frågan kan säkrare än vad för närvarande är fallet bedömas. Emellertid får lotsstyrelsen erinra därom, att styrelsen uti sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1929 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1930/1931 föreslog, att ett efter nedsättning av respektive anslag för avlöningarna till ordinarie tjänstemän och för skötsel av fyrrar utan ständig bevakning vunnet belopp av 50,000 kronor skulle användas till höjande av anslaget för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. med motsvarande belopp. Dylik höjning kom emellertid till stånd allenast med 25,000 kronor. I betraktande av de alltjämt stora, oundvikliga överskridandena å sistnämnda anslag, får lotsstyrelsen hemställa om höjning av detsamma till minst samma storlek, som redan föregående år syntes erforderlig eller med 25,000 kronor till 625,000 kronor.»

Till stöd för framställningen om höjning av anslaget till kost eller kostpenningar åt personalen å fyrskepp m. m. anför styrelsen i huvudsak följande.

Utgifterna å detta anslag hade under sistförflutna femårsperiod uppgått till nedanstående belopp:

1925—1926	kronor 132,197: 55
1926—1927	» 130,666: 72
1927—1928	» 129,375: 53
1928—1929	» 134,026: 21
1929—1930	» 137,741: 25.

En omräkning av anslaget syntes behöfelig för att utjämna skillnaden mellan i stat upptaget belopp samt de verkliga, ofrånkomliga utgifterna å anslaget. Orsaken till den större belastningen å anslaget under de två sist angivna räkenskapsåren vore huvudsakligen att söka i en genomförd, nödvändig ökning av besättningen å ett par fyrskepp ävensom i några vidtagna smärre förbättringar i kosthållningen å fyrskeppen.

Lotsstyrelsen finge nu göra framställning om beräkande av anslaget till sådant belopp, att vissa såsom skäligen ansedda önskemål i fråga om kosthållet å fyrskeppen kunde bli tillgodosedda. Härom hade fyrspersonalens förening vänt sig till lotsstyrelsen med en i skrivelse den 10 februari 1930 gjord framställning, ur vilken torde få anföras följande:

Behovet av en mera varierande kost ombord å fyrskeppen hade sedan länge gjort sig gällande. En jämförelse i berörda hänseende — där sådan läte sig göra — mellan befattningshavarna å fyrskeppen och de dem närmast likställda befattningshavarna vid flottan gäve vid handen, att de senare hade tillfälle till rikare omväxling i matordningen än de förra. Respektive chefer inom flottan ägde nämligen möjlighet att inom viss kostnadsram göra avvikelser från den fastställda matordningen genom

de tillfällen till fördelaktiga varuinköp, som ofta stode dem till buds. Från dylika förmåner vore fyrskeppspersonalen däremot i allmänhet avstängd. Enär utsikterna till förflyttning till landfyr väntades bli va alltmera sällsynta och i följd därav flertalet beställningshavare å fyrskeppen komme att under hela sin tjänstetid vara hänvisade till fyrskeppskosten, funne föreningen det synnerligen önskvärt, om nuvarande anslag till kryddor och småartiklar för beredande av erforderlig omväxling i matens tillredning — för närvarande utgående med 8 öre för man och dag — kunde höjas med 16,7 öre eller avrundat uppåt till 17 öre och alltså utgå med 25 öre för man och dag. Härigenom skulle då beredas möjlighet bland annat att tillreda proviantartiklarna på olika sätt och i övrigt vinna omväxling i matordningen.

Lotsstyrelsen, som icke kunde godtaga vad föreningen anført i fråga om utsikterna till förflyttning till landfyr, ansåge dock den av fyrpersonalens förening gjorda framställningen rimlig och skälig och finge föreslå höjning av anslaget i den utsträckning, att det uti av lotsstyrelsen utfärdade spisordning upptagna kontanta bidraget till förbättrande av kosten måtte kunna utgå med 25 öre för man och dag.

Lotsstyrelsen funne, med iakttagande av samtliga ovanberörda på beräkningen av anslaget i fråga inverkan omständigheter, detsamma böra upptagas med ett belopp av 140,000 kronor, vilket innebure en höjning med 10,000 kronor, varav omkring 6,000 kronor för ökande av förenämnda kontantbidrag.

Styrelsen har, såsom redan framhållits, förklarat sig beträffande övriga anslag å denna avlöningsstat icke hava några förändringar att föreslå. Därvid har styrelsen emellertid anmärkt, att styrelsen — som i annat sammanhang komme att avgiva förslag till beräkning av det belopp, vilket å riksstatsförslagets inkomstsida kunde komma att uppföras under rubrik: Uppbörd i statens verksamhet: Lotspenningar — för närvarande ansett sig böra upptaga det anslag av 40 procent av samma uppbördsmedel, som under titeln »Lotspersonalens andel i lotspenningar» borde uppföras i staten, med enahanda belopp som beräknats för det löpande budgetåret.

I händelse av bifall till vad styrelsen sålunda föreslagit skulle alltså avlöningsstaten för lots- och fyrstaten från och med den 1 juli 1930 höjas med ett belopp av 35,000 kronor eller från 4,560,000 kronor till 4,595,000 kronor.

Övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten.

I denna stat ifrågasätter lotsstyrelsen icke någon ändring.

Pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten.

Icke heller beträffande denna stat har lotsstyrelsen någon ändring att föreslå.

Omkostnadsstat.

I omkostnadsstaten, i vilken ingår ett flertal förslagsanslag för olika ändamål och vilken, såsom redan anförts, slutar å ett belopp av 1,164,060 kronor, föreslår lotsstyrelsen följande ändringar, nämligen dels sänkning av förslagsanslaget till konsumtionsartiklar för fyrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer med 20,000 kronor eller från 160,000 kronor till 140,000 kronor, dels ock höjning av förslagsanslaget till reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser m. m. med 20,000 kronor eller från 200,000 kronor till 220,000 kronor, av förslagsanslaget till fyrskeppens reparation, rustning m. m. med 30,000 kronor eller från 245,000 kronor till 275,000 kronor, av förslagsanslaget till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll m. m. med 20,000 kronor eller från 200,000 kronor till 220,000 kronor och av förslagsanslaget till bojars och prickars anskaffning, underhåll m. m. med 20,000 kronor eller från 100,000 kronor till 120,000 kronor.

Till stöd för sina ifrågavarande förslag anför lotsstyrelsen följande:

»En fixering av de olika anslagsposterna å staten erbjuder alltid vissa svårigheter och särskilt gäller detta de största posterna, nämligen de fyra första och den sjätte. Å storleken av utgifterna inverka icke blott oförutsedda händelser, såsom företagande av nödvändiga reparationer å fyrskepp, ångfartyg, fyrar och hamnar m. m. i händelse av å dem inträffande skador, utan även olikheten i sjöfartens omfattning från det ena året till det andra, därvid ej endast naturförhållandena spela roll, särskilt isen, utan även det allmänna ekonomiska läget. Till följd av statsisbrytarens verksamhet hava därjämte fyrskeppen i Bottenhavet kunnat hållas ligande å sina stationer under längre tid än tidigare varit fallet, vilket i sin tur medfört större åtgång å konsumtionsartiklar, samt större påfrestning och slitning av materialen. Men härtill kommer, att såväl de fasta som de flytande säkerhetsanstalterna för varje år öka såväl i antal som på sina håll även i storlek, varjämte i en del fall erfordrats och alltjämt erfordras rätt vidlyftiga underhållsarbeten, som i brist på medel tidigare måst eftersättas.

Av anslagsposterna å omkostnadsstaten till konsumtionsartiklar etc., till reparation och underhåll av byggnader etc., till fyrskeppens reparation etc., till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll etc. samt till bojars och prickars anskaffning etc. har endast den första varit för sitt ändamål tillräcklig. Lotsstyrelsen får i nedanstående tablå angiva dels kostnaderna å anslagen i fråga under de senast förflutna fem räkenskapsåren dels ock anslagens nuvarande belopp.

Anslagets benämning	25—26	26—27	27—28	28—29	29—30	Medeltal	Anslagets belopp
Konsumtionsartiklar.....	165,043	176,531	159,180	136,731	132,105	153,918	160,000
Reparation och underhåll..	237,087	186,219	211,650	182,150	269,942	217,410	200,000
Fyrskeppens reparation ...	261,702	273,488	267,929	339,055	312,170	290,869	245,000
Lotsverkets ångfartyg	230,640	185,247	207,357	247,637	248,349	223,846	200,000
Bojar och prickar.....	114,592	121,540	108,774	132,393	120,545	119,569	100,000

Det är att märka, att å de båda först upptagna anslagen redovisas vissa ordinarie inkomster, nämligen å det första lotsverkets inkomst av till personalen utlämnad fotogen och å det andra hyror för tjänstebostäder. Ifrågavarande inkomster kunna beräknas uppgå till omkring respektive 800 kronor och 55,000 kronor.

Med stöd av siffrorna i nyss meddelade uppställning samt vad nyss anförts i fråga om de ökade kraven på anslagen får lotsstyrelsen föreslå, att nu förevarande anslagsposter måtte undergå erforderliga jämkningar på så sätt, att anslaget till konsumtionsartiklar nedsättes med 20,000 kronor till 140,000 kronor samt att övriga anslagsposter höjas med följande belopp nämligen, till reparation och underhåll etc. med 20,000 kronor till 220,000 kronor, till fyrskeppens reparation etc. med 30,000 kronor till 275,000 kronor, till lotsverkets ångfartyg etc. med 20,000 kronor till 220,000 kronor och till bojar och prickar etc. med 20,000 kronor till 120,000 kronor.»

I fråga om omkostnadsstatens övriga anslagsposter har lotsstyrelsen förklarat sig icke hava någon annan ändring att föreslå, än att anslaget till utbildande av personal för gnistelegrafering rätteligen borde benämnas utbildande av personal för radiotelegrafering. I händelse av bifall till vad styrelsen föreslagit i fråga om storleken av de olika anslagsposterna å omkostnadsstaten skulle alltså denna stat från och med den 1 juli 1931 höjas med ett belopp av $(90,000 - 20,000 =) 70,000$ kronor eller från 1,164,060 kronor till 1,234,060 kronor.

Vid bifall till samtliga av lotsstyrelsen beträffande lots- och fyrinrättningen framställda förslag skulle alltså för budgetåret 1931/1932 anslaget till inrättningen upptagas med ett belopp av $(195,400 + 4,595,000 + 2,900 + 384,000 + 1,234,060 =) 6,411,360$ kronor, vilket belopp i förhållande till det för löpande budgetår bestämda anslaget innebär en ökning av 100,800 kronor.

*Departements-
chefen.*

Det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, som å riksstaten för budgetåret 1923/1924 var uppfört med 6,105,915 kronor, sänktes för budgetåret 1924/1925 till 5,744,500 kronor och för budgetåret 1925/1926 än ytterligare till 5,689,500 kronor. Då av tionde huvudtitels slutsumma omkring hälften belöper å lotsverket, kunde det icke undvikas, att de åtgärder, som på grund av det under nämnda år rådande budgetära läget vidtogos för uppnående av en effektiv minskning av huvudtitels utgifter, kommo att drabba icke minst lotsverkets anslag. Med hänsyn till framkomna nya behov ävensom till permanent återkommande överskridanden å vissa anslag hava emellertid under de senaste åren i anslaget till lots- och fyrinrättningen måst företagas upprepade höjningar. På grund härav har anslagets slutsumma stigit till för budgetåret 1926/1927 5,784,065 kronor, för budgetåret 1927/1928 5,969,495 kronor, för budgetåret 1928/1929 6,077,560 kronor och för budgetåret 1929/1930 6,302,200 kronor samt är för innevarande budgetår ytterligare höjt till 6,310,560 kronor.

Även för nästkommande budgetår har lotsstyrelsen, såsom redan framhållits, föreslagit en icke oväsentlig höjning av anslaget. I detta sammanhang må erinras om att statsverkets kassafond under budgetåren 1925/1926—1929/1930 fått täcka merutgifter å de för nämnda budgetår till lots- och fyrinrättningen anvisade olika anslagen till belopp av respektive, i runda tal, 848,500, 421,900, 371,400, 389,600 och 412,200. Vål få de med anledning av den budgetära situationen ånyo aktuella besparingssträvandena icke drivas så långt, att verkets förmåga att på ett tillfredsställande sätt betjäna sjöfartens intressen äventyras. Å andra sidan synes det mig nödvändigt, att lotsstyrelsen söker tillse, att lotsverkets utgifter så nedpressas, att de för nästkommande budgetperiod i allt väsentligt kunna rymmas inom ramen för det anslag, om vars äskande jag har för avsikt att nu göra framställning, detta så mycket mera som några av de mest överskridna posterna i anslaget av mig föreslås i någon mån höjda, ehuru till följd av en jämförelsevis stor sänkning av en annan post — vilken anslagssänkning är av rent bokföringsmässig natur — anslagets slutsumma kommer att icke oväsentligt minskas.

Efter dessa inledande anmärkningar övergår jag till att närmare behandla de olika punkterna i lotsstyrelsens förslag.

Beträffande till en början *staten för lotsstyrelsen* bör, på sätt styrelsen framhållit, anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän minskas med det av styrelsen angivna beloppet, 4,200 kronor. Då icke heller jag har att i övrigt föreslå någon ändring i denna stat, skulle densamma sålunda från och med den 1 juli 1931 erhålla följande ändrade utseende:

Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 150,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	» 37,700
	kronor 188,200.

Övergångsstat.

Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor 7,200.
---	---------------

I *avlöningsstaten för lots- och fyrstaten* har lotsstyrelsen till en början föreslagit *dels* indragning av tolv tjänster, nämligen elva lotsbefattningar, därav fem å 1:a, två å 2:a och fyra å 3:e klass lotsplats, samt en fyrmästarbefattning å 3:e klass fyrskepp, *dels ock* utbyte av två fyrvaktarbefattningar, därav en å 2:a eller 3:e klass fyrskepp och en å 2:a eller 3:e

klass fyr, mot två fyrbiträdesbefattningar, allt från och med den 1 juli 1931. Mot förstnämnda förslag, som innebär ett fullföljande av sedan några år tillbaka pågående åtgärder för minskning av lotsverkets fasta personal, har jag icke något att erinra och tillstyrker jag därför, att befattningarna indragas från och med den 1 juli 1931. Icke heller har jag någon erinran att framställa mot det ifrågasatta utbytet av två fyrvaktarbefattningar mot lika många lägre avlönade fyrbiträdesbefattningar.

Med avseende å beräkningen av det belopp, varmed det å denna stat uppförda avlöningsanslaget för ordinarie personal bör upptagas, har lotsstyrelsen uttalat, att anslaget möjligen skulle i någon mån kunna sänkas. Med hänsyn till de skedda och även för nästkommande budgetår emottedda överskridandena å det å samma stat upptagna avlöningsanslaget till icke-ordinarie befattningshavare m. m. borde emellertid enligt styrelsens mening med omräkning av båda dessa anslag anstå, till dess ytterligare erfarenhet vunnits om de för ändamålen erforderliga beloppens storlek. Oavsett resultatet av en dylik omräkning borde likväl avlöningsanslaget till de icke-ordinarie befattningshavarna redan nu uppräknas med åtminstone 25,000 kronor.

Av ovan återgivna, inom lotsstyrelsen uppgjorda tablå över anslagsbelastningen under budgetåret 1929/1930 framgår, att å nu ifrågavarande båda anslag, vilka för sagda budgetår utgjorde 2,590,000 kronor respektive 575,000 kronor, utgifterna för samma tid uppgått till, i runda tal, 2,544,400 kronor respektive 689,900 kronor. Ehuru även jag är av den uppfattningen att med en definitiv omräkning av dessa anslag bör tillsvidare anstå — i avbidan på utfallet av den granskning av organisations- och personalförhållandena vid lotsverket som bland annat ur besparingssynpunkt lärer böra inom en nära framtid företagas — synes mig likväl med hänsyn till den nuvarande faktiska årskostnaden en mindre omjustering redan nu böra företagas. I fråga om förstnämnda anslag, vilket för löpande budgetår är upptaget med ett till 2,550,000 kronor nedsatt belopp, finner jag mig sålunda, med hänsyn till den redan inträdda och vid bifall till mitt förslag om indragning eller utbyte av vissa tjänster ytterligare emottedda minskningen i belastningen å samma anslag, böra föreslå en nedsättning med 10,000 kronor. Jag förordar i sammanhang härmed, att avlöningsanslaget till de icke-ordinarie befattningshavarna, vilket anslag för innevarande budgetår är uppfört med ett till 600,000 kronor förhöjt belopp, höjes med motsvarande belopp 10,000 kronor.

Vidkommande därefter anslaget till kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m. har lotsstyrelsen ifrågasatt höjning från nuvarande belopp 130,000 kronor till 140,000 kronor. Som skäl härför framhåller styrelsen såväl den nuvarande belastningen å anslaget — överskridandena

under de två sista budgetåren berodde på genomförd, nödvändig ökning av besättningen å ett par fyrskepp ävensom på några vidtagna smärre förbättringar i kosthållningen — som den ytterligare förväntade stegring i densamma, vilken komme att uppstå vid bifall till ett av fyrpersonalens förening väckt, av styrelsen förordat förslag om höjning av det uti gällande spisordning upptagna kontanta bidraget, nu 8 öre, till kryddor och småartiklar till 25 öre, allt för man och dag.

Mot styrelsens ifrågavarande förslag har jag icke någon annan erinran att göra än att, med hänsyn till den numera inträdda prissänkningen å livsmedel, ökningen synes mig kunna sättas något lägre än vad lotsstyrelsen föreslagit. För egen del förordar jag, att anslaget för budgetåret 1931/1932 bestämmes till 138,000 kronor.

I avseende å anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar är att märka, att i det av chefen för finansdepartementet framlagda förslaget till beräkning av inkomsterna å riksstaten för budgetåret 1931/1932 inkomsttiteln Lotspenningar upptagits med ett från 3,000,000 kronor till 2,800,000 kronor nedsatt belopp. Då å utgiftssidan anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar bör sättas till 40 procent av inkomsttitelns belopp eller sålunda, vid bifall till chefens för finansdepartementet nyssberörda förslag, till 1,120,000 kronor, föranledes härav i avlöningsstaten för lots- och fyrstaten en ändring, som med icke mindre än 80,000 kronor sänker slutsumman av samma stat.

Vid bifall till vad som föreslagits dels av mig här ovan, dels ock av chefen för finansdepartementet beträffande inkomsttiteln Lotspenningar, skulle alltså för budgetåret 1931/1932 avlöningsstaten för lots- och fyrstaten erhålla följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i> ..	kronor	2,540,000
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i> .	»	1,120,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	30,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	610,000
För skötsel av fyrar utan ständig bevakning, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	»	38,000
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	138,000
För betjäning av livräddningsanstalterna, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	»	12,000

Förslagsanslag kronor 4,488,000.

I avseende å *övergångs- och indragningsstaten för lots- och fyrstaten samt pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten* har jag, lika litet som lotsstyrelsen, några ändringar att föreslå.

I *omkostnadsstaten* hava till en början förslag framställts om dels sänkning av anslaget till konsumtionsartiklar för fyrrar m. m. med 20,000 kronor till 140,000 kronor, dels ock höjning av anslaget till reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser m. m. med 20,000 kronor till 220,000 kronor, av anslaget till fyrskeppens reparation, rustning m. m. med 30,000 kronor till 275,000 kronor, av anslaget till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll m. m. med 20,000 kronor till 220,000 kronor och av anslaget till bojars och prickars anskaffning, underhåll m. m. med 20,000 kronor till 120,000 kronor.

Denna stat var för budgetåret 1926/1927 fastställd till 1,027,140 kronor, för vartdera av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 till 1,130,640 kronor och för budgetåret 1929/1930 till 1,175,640 kronor. För innevarande budgetår slutar den, såsom redan nämnts, på ett belopp av 1,164,060 kronor. Trots de rätt väsentliga höjningar, som vid några tillfällen vidtagits beträffande vissa i denna stat ingående anslagsposter, äga alltjämt betydande överskridanden rum å samma poster. Lika med lotsstyrelsen, anser jag därför önskvärt, att en ytterligare uppräknings av vissa utav berörda poster företages. För egen del finner jag mig i så måtto böra förorda bifall till lotsstyrelsens därutinnan framställda förslag, att jag tillstyrker en ökning av anslagsposten till fyrskeppens reparation, rustning m. m. med 20,000 kronor till 265,000 och av anslagsposten till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll m. m. med 10,000 kronor till 210,000 kronor. Då jag icke har någon erinran att göra mot styrelsens förslag om sänkning av anslagsposten till konsumtionsartiklar för fyrrar m. m. med 20,000 kronor till 140,000 kronor och om i viss mån förändrad benämning å den nuvarande anslagsposten »utbildande av personal för gnisttelegrafering», skulle alltså, vid bifall till vad jag sålunda i fråga om omkostnadsstaten föreslagit, denna stat erhålla följande utseende:

Till konsumtionsartiklar för fyrrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer, <i>förslagsanslag</i>	kronor	140,000
» reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer, båkar och andra anstalter, vilka icke här nedan särskilt upptagas, ävensom dithörande inventariépersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	200,000
» fyrskeppens reparation, rustning, utläggning och intagning, driftkostnader ävensom dithörande inventariépersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	265,000
» lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll och komplettering, rustning och driftkostnader		

ävensom dithörande inventariepersedlar, <i>förslagsanslag</i>	kronor	210,000
Till bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser	»	60,000
» bojars och prickars anskaffning, underhåll, utsättning och intagning, <i>förslagsanslag</i>	»	100,000
» skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lotsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	»	27,500
» kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten, <i>förslagsanslag</i>	»	75,000
» grundräntor, jordskyld, ersättning för vedbrand, <i>förslagsanslag</i>	»	5,000
» rese- och traktamentskostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	60,000
» utbildande av personal för radiotelegrafering, <i>förslagsanslag</i>	»	3,500
» extra utgifter, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
» bestridande av Sveriges bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel, <i>förslagsanslag</i>	»	2,500
» bidrag från Sverige för uppförande och underhåll av en fyr å Kap Guardafui, <i>förslagsanslag</i>	»	560

Förslagsanslag kronor 1,174,060.

Anslaget till lots- och fyrinrättningen skulle alltså enligt mitt förslag för budgetåret 1931/1932 upptagas med $(195,400 + 4,488,000 + 2,900 + 384,000 + 1,174,060 =) 6,244,360$ kronor. Höjning skulle göras i anslaget till omkostnadsstat med 10,000 kronor, medan minskningar skulle göras i anslaget till stat för lotsstyrelsen med 4,200 kronor och i anslaget till avlöningsstat för lots- och fyrstaten med 72,000 kronor. Sammanlagt skulle anslaget till lots- och fyrinrättningen alltså minskas med $(10,000 - 4,200 - 72,000 =) 66,200$ kronor.

Under åberopande av vad jag ovan anför, får jag nu hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels från och med den 1 juli 1931 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskapteners	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2.

Befattning

Lönegrad

Lotspersonal.

18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
321 lotsar » 1:a » »	6
81 » » 2:a » »	5
37 lotsförmän » 3:e » »	5
41 lotsar » 3:e » »	4.

Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
35 » » 2:a » fyr	8
1 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
43 » » 2:a » 3:e » fyr	4
99 fyrbiträden » fyrskepp, fyr och gasstation	3.

Personal å lotsverkets ångfartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

dels godkänna ovan av mig förordade förslag till stat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaten ävensom omkostnadsstat, att tillämpas från och med den 1 juli 1931;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, minska det *ordinarie* förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, nu kronor 6,310,560,
med » 66,200
till » 6,244,360.

[20.] 20. **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** I sin förberörda skrivelse den 29 augusti 1930 har lotsstyrelsen vidare, i samband med en av styrelsen framlagd plan till nya och förbättrade säkerhetsanstalter för sjöfarten, avsedda att komma till utförande under den närmast instundande

Säkerhetsanstalter för sjöfarten.
(extra anslag.)

tioårsperioden eller i fråga om vissa av dem under de närmaste fem respektive tre åren, hemställt, att, vad anginge budgetåret 1931/1932, för vissa angivna ändamål måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 1,149,500 kronor.

Lotsstyrelsens uttalande i här ovan först antydda del är av följande lydelse:

»Under en lång följd av år hava lotsstyrelsens anslagsäskanden rörande säkerhetsanstalterna för sjöfarten med hänsyn till budgetära och statsfinansiella synpunkter endast i rätt begränsad omfattning kunnat bifallas. Vissa år hava anslagen måst så starkt beskäras, att även en i hög grad nödvändig förbättring och utveckling av dessa för sjöfarten högst betydelsefulla anstalter fått anstå. För sjöfarten och lotsverket viktiga önskemål hava sålunda icke kunnat behörigen tillgodoses, och behövliga arbeten hava måst år efter år uppskjutas. Ett sådant ständigt uppskjutande av arbeten, som i alla händelser måste utföras, kan medföra allvarliga följder. Kraven hopas härigenom, och då därtill kommer den snabba tekniska utvecklingen på ifrågavarande område, som i och för sig erfordrar omfattande årliga förbättrings- och nybyggnadsarbeten, blir följden, att ifrågavarande säkerhetsanstalter endast ofullkomligt motsvara de krav, som sjöfartsnäringen — icke minst med hänsyn till de betydande avgifter densamma årligen erlägger till statskassan — med allt fog kan ställa på dessa anstalter.

I detta sammanhang tillåter lotsstyrelsen sig meddela nedanstående tablå, avseende av styrelsen begärda medel under åren 1919—1930 för säkerhetsanstalter för sjöfarten ävensom de belopp, som för ändamålet anvisats.

Lotsstyrelsens skrivelse den 29 augusti 1930.

Plan till förbättring och utvidgning av säkerhetsanstalterna under tioårsperioden 1931—1941 eller vissa delar därav.

Begärda och anvisade medel under åren 1919—1930.

År för lotsstyrelsens framställningar	Av lotsstyrelsen äskade belopp		
	totalt	efter avdrag av tidigare ej bifallna förslag	Anvisat å riksstat
1919.....	1,171,070	1,171,070	928,000
1920.....	1,792,000	1,659,000	751,500
1921.....	522,300	374,300	159,000
1922.....	262,000	108,500	78,000
1923.....	288,000	194,500	85,500
1924.....	532,500	330,000	334,000
1925.....	1,276,000	728,200	496,000
1926.....	905,100	701,200	416,800
1927.....	700,900	444,800	444,900
1928.....	678,200	479,200	362,200
1929.....	935,000	591,000	552,000
	9,063,070	6,781,770	4,607,900
1922 Arbetslöshetens bekämpande	482,300	150,000	482,300
1924 Kommunikationsdepartementet	70,000	70,000	70,000
1929 »	217,000	217,000	217,000
	9,832,370	7,218,770	5,377,200

Vid olika tillfällen och från skilda håll har även betonats, att de anslag, som hittills beviljats för ifrågavarande ändamål, varit otillräckliga. Sålunda uttalade föredragande departementschefen till statsverkspropositionen till 1930 års riksdag (X huvudtiteln, sid. 87), att det skulle varit 'i hög grad tillfredsställande', om det varit möjligt 'att i någorlunda obeskuret skick' bifalla den av lotsstyrelsen då gjorda framställningen rörande anslag till säkerhetsanstalterna.

För lotsstyrelsen står det fullt klart, att styrelsen med de anslag, som hittills pläгат beviljas för säkerhetsanstalterna, i längden icke kan tillmötesgå sjöfartens berättigade anspråk. En ökning av dessa anslag är därför ofrånkomlig.

Lotsstyrelsen har låtit företaga en undersökning rörande erforderlig förbättring och utvidgning av säkerhetsanstalterna under tioårsperioden 1931—1941. Lotsstyrelsen kommer att här nedan lämna en redogörelse för de arbeten, som enligt styrelsens uppfattning böra komma till utförande under nämnda period. Beträffande fyrrar utan ständig bevakning, mistsignalstationer och hamnbyggnader torde dock en längre period än fem år lämpligen icke kunna överblickas, varför önskemålen rörande dessa anstalter avse endast nämnda tidsperiod.

Slutligen kommer lotsstyrelsen att ange de arbeten, som böra utföras under de närmaste budgetåren.

Lotsbyrån.

Fyrskepp. Nya fyrskepp för stationerna *Östra Kvarken*, *Sydostbrotten* och *Hävringe*.

Ombyggnad och modernisering av fyrskeppet *Norströmsgrund*, reservfyrskeppen *Nr 24* (avsett för Östersjön och Bottniska viken) och *Nr 18* (avsett för Västkusten).

Viss modernisering och reparation av fyrskeppet *Svenska Björn*.

Lysbojar och ljudbojar. Nya lys- och ljudbojstationer vid *Hornslandet*, *Östra Finngrundsbanken*, i *Öregrundsgrepen*, å linjen *Örskär—Grundkallen* samt vid *Vens NV rev*, *Grollegrund* (utanför Viken) och *Möllegrund* (utanför Höganäs).

Nya lys- och ljudbojar att ersätta de nuvarande lysbojarna vid *Bredgrund* (utanför Landsort) och *Yttre Stengrund* (utanför Kristianopel).

Ny lysboj vid *Marakallen* (utanför Rödkallen); erhålles genom utbyte å annat håll.

Tre nya *reservbojar* (lys- och ljudbojar).

Fartyg och båtar. *Två nya tjänstefartyg* erfordras för ersättande av ej längre tidsenliga dylika fartyg. I den mån de nya fartygen tillkomma, göres viss omflyttning av de redan befintliga tjänstefartygen.

Därjämte erfordras täckning av den återstående halva kostnaden för i 1930 års statsverksproposition upptagen anskaffning av en större lotsmotorkutter av järn för Gävle lotsplats.

Om till de sammanlagda ungefärliga kostnaderna för nu uppräknade, på lotsbyrån fallande nyanskaffningar och förbättringar — uppgående till 3,922,000 kronor — läggas 378,000 kronor för oförutsedda behov, blir totalkostnaden under tioårsperioden 4,300,000 kronor eller i medeltal per år 430,000 kronor.

I nyssnämnda belopp för oförutsedda behov är inräknad kostnaden för anställande av en extra ritare på lotsbyrån, vilket biträde blir nödvändigt för arbetet med berörda anskaffningar och förbättringar. Ritaren är avsedd att anställas i mån av behov till en för helt år beräknad kostnad av omkring 5,000 kronor.

Fyringenjörkontoret.

Rörande fyrapparater å fyrar med ständig bevakning och a fyrskepp föreligga ganska omfattande krav på modernisering, i huvudsak avseende dels ökning av ljusstyrkan, dels förändring av fyrkaraktär. I sistnämnda hänseende gäller, att såväl fasta, d. v. s. oföränderligt lysande sken, som dylika sken, förenade med blänkar eller blixtar ävensom fyrkaraktärer, där blänkar eller blixtar av olika färger efterträda varandra, böra, så fort sig göra låter, ersättas med tidsenliga fyrkaraktärer.

Fyrapparater å fyrar med ständig bevakning och å fyrskepp.

Fasta sken förekomma ännu vid ett 10-tal fyrar och å två fyrskepp, av vilka det ena, Trälleborgs redd, dock skall indragas, sedan den under byggnad varande fyren vid Trälleborgs inseglingssränna blivit färdig. Dessa fasta sken måste efter hand ersättas med av mörka perioder avbrutna sken.

Fast sken i förening med blänkar eller blixtar och fyrkaraktärer med *omväxlande blänkar eller blixtar av olika färg* äro fortfarande i bruk å ett 10-tal fyrar. Även dessa erfordra ersättning med andra, mera tidsenliga fyrkaraktärer.

Ökning av ljusstyrkan är ifrågasatt vid ett 20-tal fyrar, vilkas lyskraft numera icke kan anses vara tillfredsställande.

Åtskilliga nya fyrar utan ständig bevakning behöva uppföras. Dels erfordras nämligen belysning av hittills icke fyrbelysta farleder eller komplettering av fyrbelysningen i vissa farleder, dels behöva fyrar uppföras å enstaka platser i havsbandet. Därjämte måste ljusstyrkan och lysvidden ökas vid åtskilliga redan befintliga fyrar.

Fyrar utan ständig bevakning.

Av det stora antalet hos lotsstyrelsen vilande förslag, avseende fyrar utan ständig bevakning, synas följande i första hand böra vidtagas.

I övre norra lotsdistriktet:

Fyrbelyst infartsled vid Malören; en kustfyr vid Klyvaren eller å Brändöskär (i havsbandet mellan Malören och Rödkallen); kompletterande fyrbelysning vid Skagsudde samt en kustfyr å Flasan (öster om Ulvöarna).

I nedre norra lotsdistriktet:

Fyrbelyst farled öster och norr om Alnö (vid Sundsvall) samt inseglingsfyr i farvattnet strax norr om Svartklubben.

I mellersta lotsdistriktet:

Förbättrad fyrbelysning vid Kapellskär (utanför Radmansö); fyrbelysning av farleder över Västra Saxarfjärden; fyrar å Södergrundan och Stångskär (utanför Sandhamn); ny fyr å Skrapan (utanför Viksten) samt komplettering av fyrbelysningen i farlederna Sävösund—Oxelösund och i Mälaren. Därjämte må här erinras om att en upprepning av Färösunds norra gatt kommer att nödvändiggöra anordnandet av fyrbelysning därstädes.

I östra lotsdistriktet:

Förutom nyss nämnd komplettering av fyrbelysningen i farleden Sävö-

sund—Oxelösund, vilken delvis faller inom östra distriktet, erfordras i Kalmarsund ersättandet av en del lysbojar med bottenfasta fyrrar samt å Ölands östra kust en ny fyr vid Gårdby.

I södra lotsdistriktet:

Ombyggnad av Utlängans fyr och viss fyrbelysning å Karlskrona redd.

I västra lotsdistriktet:

Fyrbelysning i farleden Nidingen—Varö, i stora Kalvsund, vid Smögen, förbi Klövskär och å Väderöfjorden.

Mistsignalstationer.

Mistsignalstationerna, som till en början endast utrustades med apparater för ljudsignalering i luften (LMS), förses nu i de ledande sjöfartsländerna alltmera med anordningar för ljudsignalering i vattnet (VMS) och för radiosignalering (RMS). Detta gäller emellertid huvudsakligen å fyrskepp och å mycket viktiga anöringspunkter vid kusterna upprättade mistsignalstationer. De mindre viktiga stationerna äro fortfarande endast utrustade med anordningar för ljudsignalering i luften.

I detta sammanhang må även erinras om att anordningarna för fartygs orientering medelst radio i stort sett kunna indelas i två huvudgrupper, nämligen i land belägna *radiopejlstationer*, varifrån pejling av fartyg, som avgiva radiosignaler, utföres och pejlingsresultaten per radio meddelas fartygen, samt *radiofyrrar*, vilka, belägna å fyrskepp eller i land, utsända karakteristiska radiosignaler, vilka observeras av navigatören. I Sverige finnas för närvarande fyra stationer av det förra slaget, nämligen vid *Landsort*, *Morup*, *Vinga* och *Hällö*, samtliga lydande under telegrafstyrelsen, och två lotsverket tillhörande stationer av det senare slaget, nämligen å fyrskeppen *Finngrundet* och *Vinga*, varjämte en tredje dylik station för 1931 kommer att upprättas å *Falsterbores* fyrskepp. Vidare finnes en statens järnvägar tillhörig radiofyr i Trälleborg för ledning av ångfärjetrafiken.

Under de närmare åren kräves modernisering av ett stort antal anläggningar för mistsignalering i luften samt utveckling av de två andra, förut omnämnda slagen av mistsignalering, nämligen i vattnet och per radio. Denna modernisering och utveckling synes böra avse följande åtgärder:

I samband med byggandet av nya fyrskepp för stationerna *Östra Kvarken*, *Sydostbrotten* och *Hävringe* skulle mistsignalanläggningarna å dessa nya fyrskepp utföras i form av radiofyr samt elektriskt drivna apparater för luft- och vattensignalering. Fyrskeppen *Norströmsgrund*, *Svenska Björn*, *Almagrundet* och *Ölandsrev* skulle även bliva försedda med anordningar av denna art.

Efter genomförandet av dessa arbeten skulle tio fyrskepp vara försedda med fullt tidsenlig utrustning för mistsignalering.

Tidigare hade avsikten varit att installera radiofyr å det vid en viktig anöringsplats stationerade Grundkallens fyrskepp. Emellertid har denna tanke nu övergivits, enär det ansetts förmånligare att anordna radiofyr vid den närbelägna fyrplatsen Understen.

Vad beträffar upprättandet av radiofyrrar vid fyrplatser i land hava följande stationer ifrågasatts, nämligen: *Bremö*, *Eggegrund*, *Örskär*, *Understen* (som även skulle förses med VMS och radiotelefon), *Svenska Högarne*, *Landsort*, *Fårö*, *Stora Karlsö* och *Hallands Väderö*.

Den slutliga förläggningen av för navigering avsedda radiostationer vid våra kuster blir emellertid beroende av den utredning rörande denna

fråga, som lotsstyrelsen i anledning av nådig remiss den 25 april 1930 har ått företaga i samråd med vissa myndigheter.

Vad mistsignalstationerna i övrigt beträffar, skulle några stationer moderniseras, varvid även elektrifiering skulle ifrågakomma.

Medel äro redan av innevarande års riksdag anvisade till ersättande av *Trälleborgs reds* fyrskepp med en invid inseglingstrännans yttersta del å havsbotten byggd fyr. Undersökningar torde nu närmast böra företagas rörande ersättandet av fyrskeppet *Utgrunden* med en, eventuellt två bottenfasta fyrar samt — för den händelse att den synnerligen önskvärda upprensningen av *Flintrännan* skulle komma till stånd — ersättande av fyrskeppen *Oskarsgrundet* och *Kalkgrundet* med dylika fyrar.

Fyrskepps ersättande med fasta fyrar.

Förbättring av lotshamnarna vid *Härnö*, *Bremö*, *Agö*, *Gävle* (vid *Bönan*), *Örskär*, *Skäggenäs*, *Aspö*, *Vinga* och *Göteborg* erfordras, varjämte ett mera tidsenligt lotsuppassningshus vid *Landsort* och större utrymmen i *Dalarö* lotsuppassningshus äro önskvärda.

Lotshamnarnas och lotsuppassningshus m. m.

Frågan om lokal för distriktsförrådet i Göteborg och hamn därstädes för tjänstefartyg och reservfyrskepp måste även lösas under de närmaste åren; lotsverket torde nämligen ej länge få disponera det nu av Göteborgs stad hyrda området vid varvet *Kusten*. Det har ifrågasatts att för nämnda ändamål få taga i bruk vissa Göteborgs örlogsdepå tillhöriga områden vid *Nya varvet*. Vidare är frågan om en förflyttning av östra lotsdistriktets förråd i *Kalmar* under behandling.

Sedan flera år tillbaka har inom lotsverket arbete pågått, avseende att tillförsäkra innehavarna av tjänstebostäder minst två rum och kök med 47 kvadratmeters sammanlagd nyttig golvyta. Under perioden 1922—1930 hava tillsammans 29 lägenheter underkastats dylik utvidgning, sålunda i medeltal ungefär 3 lägenheter per år. Ännu återstå emellertid något över 100 tjänstebostäder, vilka efter hand böra förbättras. Det är därför önskligt, att dessa byggnadsarbeten framdeles kunna ske betydligt hastigare, än vad hittills anvisade anslag medgivit.

Tjänstebostäder.

För närvarande hava fem fyrskepp, nämligen *Finngrundet*, *Västra Banken*, *Grundkallen*, *Ölandsrev* och *Vinga* radioförbindelse i form av radiotelegraf eller radiotelefon, och fyrskeppen *Falsterborev* och *Malmö redd* erhålla inom kort radiotelefon. Av övriga fyrskepp torde de helt nära land belägna *Grepén*, *Utgrunden*, *Oskarsgrundet* och *Kalkgrundet*, åtminstone tillsvidare, ej kräva radioförbindelse. Återstående åtta fyrskepp, nämligen *Norströmsgrund*, *Östra Kvarken*, *Sydostbrotten*, *Svenska Björn*, *Almagrundet*, *Hävringe*, *Svinbådan* och *Fladen*, böra samtliga utrustas med radiotelefon. Vidare torde några landfasta fyrplatser framdeles böra utrustas med radiotelefon.

Radioförbindelser med fyrskeppen.

Kostnaderna för det stora antalet på fyringenjörkontoret fallande och i många fall vittutseende nyanskaffningar och arbeten låta sig icke med någon större grad av säkerhet beräknas ens för en femårsperiod. Beräkningarna för de närmaste åren hava endast kunnat utföras för tre år, och sluta kostnaderna för de under denna period ifrågasatta anskaffningarna och arbetena på ett belopp av 1.950.000 kronor eller per år

650,000 kronor. Såvitt lotsstyrelsen nu kan bedöma, torde de årliga kostnaderna böra beräknas till enahanda belopp även efter treårsperiodens utgång.

För möjliggörande av här ifrågasatta anskaffningar och förbättringar inom fyrväsendet m. m. erfordras emellertid förstärkning av fyringenjörkontorets arbetskrafter med en byråingenjör och en ritare, att anställas i mån av behov under större delen av tioårsperioden. Kostnaden härför, per år räknat, skulle uppgå till omkring 14,000 kronor, och är i följande tablå, i vad den avser fyringenjörkontoret, inrymd under rubriken oförutsedda behov, m. m.

Lotsstyrelsen har tänkt sig, att följande arbeten böra komma till utförande under den närmaste treårsperioden.

Vad beträffar *lotsbyrån*:

Anskaffning av en <i>lotsmotorkutter av stål för Gävle lotsplats</i> (den återstående halva kostnaden)	kronor	49,000
Ombyggnad av reservfyrskippet <i>Nr 24</i>	»	193,000
Anskaffning av ett nytt <i>fyrskipp för Sydostbrottens fyrskippsstation</i>	»	600,000
Anskaffning av <i>5 stycken lys- och ljudbojar</i>	»	60,000
Avsättning av medel för <i>anskaffning av ett nytt tjänstefartyg</i> (ungefär $\frac{3}{7}$ av kostnaden)	»	270,000
Oförutsedda behov m. m.	»	118,000
Summa kronor		1,290,000.

Sålunda i medeltal per år: » 430,000.

Vidkommande *fyringenjörkontoret*:

Modernisering av fyrbelysningen å följande fyrar med ständig bevakning och fyrskipp, nämligen: <i>Eggegrund, Huvudskär, Hallshuk, Storkläppen, Smygehuk, Västra Bankens fyrskipp, Grimskär, Hallands Väderö, Björn, Varö och Klövsjär</i>	kronor	300,000
Nya fyrar utan ständig bevakning (agafyrar): å <i>Utlängan</i> (Dalénljus i stället för nuvarande öppna agabrännare), å <i>Skrapan</i> vid Viksten, å <i>Södergrundan</i> och <i>Stångskär</i> vid Sandhamn, å sträckan <i>Nidingen—Varö</i> , å <i>Flasan</i> vid Ulvö, över <i>Västra Saxarfjärden</i> , vid <i>Kapellskär</i> samt vidare vid <i>Alnö</i> utanför Sundsvall. Därjämte skulle undersökningar och någon utbyggnad av med bottenfasta fyrar belyst farled genom <i>Kalmar-sund</i> äga rum	»	630,000
Modernisering av mistsignalanordningarna å <i>Draghällan, Djursten, Eggegrund, Almagrundets</i> och <i>Ölandsrevs</i> fyrskipp, <i>Bremö, Understen, Stora Karlsö</i> och <i>Hallands Väderö</i> , varvid samtliga med undantag av de två förstnämnda fyrplatserna skulle förse med radiofyr	»	410,000
Undersökningar för ersättande av fyrskippet <i>Utgrunden</i> med två fasta fyrar	»	10,000
Förbättringar av <i>Härnö, Bönans, Skäggenäs, Bremö</i> och <i>Örskärs</i> lotshamnar samt <i>Dalarö</i> lotsstuga	»	130,000

Nya anordningar för distriktsförråd och hamnutrymme för tjänsteångare m. fl. fartyg såväl i Östra distriktet (Kalmar) som Västra distriktet (Göteborg)	kronor	80,000
Förbättring av tjänstebostäder	»	125,000
Radiotelefon å fyrskeppet <i>Fladen</i>	»	15,000
Oförutsedda behov m. m.	»	250,000

Summa kronor 1,950,000.

Sålunda i medeltal per år: » 650,000.

De ifrågasatta årliga anslagskraven under nämnda treårsperiod — liksom för övrigt under den närmaste tioårsperioden — skulle komma att belöpa sig till: 430,000 kronor (på lotsbyrån) + 650,000 kronor (på fyringenjörkontoret) = 1,080,000 kronor.

Givet är, att framför allt den här i kontur angivna tioårsplanen, men i någon mån även treårsplanen, med all sannolikhet skola bli utsatta för vissa jämkningar, bland annat till följd av nya krav från sjöfartshåll, nya tekniska uppfinningar m. m.

Lotsbyrån och fyringenjörkontoret gemensamt.

Beträffande *livräddningsanstalterna* erfordras förutom förbättringar å den rullande materielen en mera genomgripande modernisering och komplettering av desamma. Lotsstyrelsen har dock funnit sig icke nu kunna uppgöra någon generell plan för arbetena därmed, vilka i främsta rummet avse anskaffning av motorlivbåtar. Lämplig typ och övriga anordningar härför torde först böra prövas vid en av lotsverkets stationer, innan mera omfattande förslag till ytterligare förbättringar av det statliga livräddningsväsendet avgivas. Lotsstyrelsen har på grund härav inskränkt sig till att här nedan framlägga förslag om anvisande för budgetåret 1931/1932 av medel huvudsakligen blott för moderniserande utav en livräddningsstation och avser att efter vunnen erfarenhet inkomma med de förslag ifråga om livräddningsanstalterna, vilka äro påkallade för mötande av tidens krav å dessa anstalter.»

En sammanställning av de olika ändamål, för vilka medel av lotsstyrelsen äskas för budgetåret 1931/1932, ävensom den för varje särskilt ändamål beräknade kostnaden ter sig sålunda:

Säkerhetsanstalter, för vilkas utförande anslag begäres för budgetåret 1931/1932.

A. Fyrskepp.

- | | | |
|--|--------|---------|
| 1. Nytt maskineri å och ombyggnad av reservfyrskeppet nr 24 | kronor | 193,000 |
| 2. Nytt fyrskepp för Sydostbrottens fyrskeppsstation. kronor 600,000, varav nu begäres | » | 138,500 |

B. Bojar.

- | | | |
|--|---|--------|
| 3. Lys- och ljudboj utanför Vens nordvästra rev | » | 12,000 |
| 4. Lys- och ljudboj vid Bredgrund | » | 12,000 |
| 5. Lys- och ljudboj utanför Yttre Stengrund | » | 12,000 |

C. Tjänstefartyg och tjänstebåtar.

6. Återstående halva kostnaden för en lotsmotorkutter av stål för Gävle lotsplats	kronor	49,000
7. Ändring av en reservsegelkutter till lotsmotorkutter för Svartklubbens lotsplats	»	13,500

D. Fyrrar med ständig bevakning.

8. Ny fyrbyggnad vid Eggegrunds fyrplats utanför Gävle, förstärkning av ljusstyrka och lysvidd, förändring av fyrkaraktär	»	40,000
9. Förändring av fyrbelysningen vid Huvudskärs fyrplats i Stockholms södra skärgård	»	40,000
10. Införande av Agabelysning vid Hallshuks fyr	»	17,000
11. Införande av Agabelysning vid Storkläppens fyr ..	»	20,000
12. Förändring av fyrapparat och mistmaskineri å Smygehuks fyrplats	»	16,000

E. Fyrrar utan ständig bevakning.

13. Anordnande av fyrbelysning vid östra inloppet till Ulvö hamn	»	14,500
14. Förbättring av fyrbelysningen i Stockholms norra skärgård genom anordnande av en ny fyrled Nykvarnsholme—Trälhavet och fyrled över Västra Saxarfjärdens västra del	»	50,000
15. Förbättring av fyrbelysningen vid inloppet till Sandhamn, kronor 130,000, varav nu begäres	»	52,000
16. Förbättring av fyrbelysningen m. m. vid Landsort medelst en fyr och ett kummel	»	25,000
17. Ytterligare kostnader för anordnande av förbättrad fyrbelysning för insegling till Arkö	»	25,000
18. Utredning beträffande förbättring av fyrbelysningen vid Kalmarsunds djupränna	»	14,000
19. Ökning av ljusstyrka och lysvidd å Utlängans fyr ..	»	15,500
20. Förbättring av fyrbelysningen i farleden mellan Varö och Nidingen	»	26,500
21. Anordnande av fyrbelysning i Stora Kalvsund, Göteborgs norra skärgård	»	8,000

F. Mistsignalstationer.

22. Förbättring av mistsignaleringen vid Draghällans och Djurstens fyrplatser	»	21,000
23. Förbättring av mistsignalanläggningen å fyrskeppet Almagrundet och skeppets förseende med radiotelefon	»	81,000
24. Förbättring av mistsignalanläggningen å fyrskeppet Ölandsrev	»	65,000

G. Hamnar och uppassningshus.

25. Förbättring av hamnförhållandena vid Härnö lots- uppassningsställe	kronor	17,500
26. Förbättring av hamnförhållandena vid Bönans lots- uppassningsställe	»	8,500
27. Om- och tillbyggnad av lotsuppassningsstugan vid Dalarö lotsplats	»	13,000
28. Förbättring av hamnförhållandena vid Skäggenäs lotsplats	»	21,500

H. Bostäder:

29. Förbättrande av bostadsförhållandena vid Egge- grunds fyrplats	»	16,000
30. Förbättrande av bostadsförhållandena vid Grönskärs fyrplats	»	14,500
31. Förbättrande av bostadsförhållandena vid Tylö fyrplats	»	14,000
32. Förbättrande av bostadsförhållandena vid Tistlar- nas fyrplats	»	14,500

I. Livräddningsanstalter.

33. Förbättring av materielen vid lotsverkets livrädd- ningsstationer	»	9,500
34. Modernisering av Utlängans livräddningsstation ..	»	60,000.

I skrivelse den 31 oktober 1930 har lotsstyrelsen sedermera anmält, att å en i det för budgetåret 1929/1930 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslaget ingående post å 98,000 kronor, utgörande då beräknad anskaffningskostnad för en lotsmotorkutter av järn för Sandhamns lotsplats, sedan kuttern numera levererats, uppstått ett överskott av omkring 7,000 kronor. Denna besparing syntes styrelsen lämpligen kunna tagas i anspråk för nedbringande av medelsbehovet för den i styrelsens förstnämnda skrivelse ifrågasatta ändringen av en reservsegelkutter till lotsmotorkutter för Svartklubbens fyrplats. Det för detta ändamål begärda beloppet, 13,500 kronor, skulle vid bifall till styrelsens nu ifrågavarande förslag böra beräknas till endast 6,500 kronor, i anslutning vartill totalbeloppet av det nya anslaget för de av styrelsen föreslagna säkerhetsanstalterna för nästkommande budgetår skulle minskas till 1,142,500 kronor.

*Lotsstyrelsens
skrivelse den
31 oktober
1930.*

Innan jag närmare ingår på de i ovan lämnade sammanställning upptagna särskilda punkterna, tillåter jag mig giva en kortfattad översikt av frågans om säkerhetsanstalter för sjöfarten läge under senare år.

*Departement-
chefen.*

I skrivelse den 12 oktober 1912 framlade lotsstyrelsen en plan till nya och förbättrade säkerhetsanstalter för sjöfarten avsedda att komma till

utförande under den då närmast instundande tioårsperioden. Genomförandet av denna plan beräknades med ledning av dåvarande prisförhållanden kräva en sammanlagd kostnad av 4,600,000 kronor eller 460,000 kronor för varje år i perioden. Sedan sistnämnda belopp ställts till styrelsens förfogande på extra stat för vart och ett av åren 1915—1919, kom planens genomförande att förryckas till följd av de utav världskriget framkallade exceptionella förhållandena. Sålunda nödvändiggjorde prisstegringen uppskov tills vidare med åtskilliga redan planerade nyanskaffningar och arbeten, i avvaktan på att desamma skulle kunna verkställas för kostnader, som någorlunda svarade mot de beräknade. För år 1920 anvisade sålunda 1919 års riksdag ett anslag av allenast 174,200 kronor. Sedan lotsstyrelsen därefter i skrivelse den 29 augusti 1919 — under förmälan att styrelsen genom de ogynnsamma förhållandena under krigsåren nödgats under nämnda tid inskränka nybyggnader, nyanskaffningar och underhåll till det allra nödvändigaste samt eftersätta viktiga arbeten — framhållit, att lotsverkets oundgängliga behov och sjöfartens rättmätiga krav icke kunde ens tillnärmelsevis tillgodoses utan avsevärd ökning av anslagen till säkerhetsanstalterna för sjöfarten, beviljades för detta ändamål å extra stat för år 1921 ett anslag å 928,000 kronor och å tilläggsstat för år 1920 ett anslag å 159,000 kronor. För samma ändamål anvisades sedermera å extra stat för år 1922 och å tilläggsstat för år 1921 särskilda anslag till belopp av respektive 582,500 kronor och 169,000 kronor. Under den följande tiden företogs på grund av det försämrade statsfinansiella läget väsentliga nedsättningar i anslagen till förevarande ändamål. Sålunda uppgingo dessa anslag till 57,000 kronor å tilläggsstat för år 1922, till 112,000 kronor å riksstaten för första halvåret 1923 samt till 78,000 kronor och 85,500 kronor för respektive budgetår 1923/1924 och 1924/1925. För budgetåret 1925/1926 utgick anslaget med 334,000 kronor, därvid emellertid är att märka, att av detta belopp icke mindre än 285,000 kronor avsågo halva beräknade kostnaden för byggandet av ett nytt fyrskepp i stället för det förolyckade fyrskeppet Fladen. För budgetåret 1926/1927 fastställdes anslaget till 496,000 kronor, varav ett belopp av 200,000 kronor avsågs för berörda nya fyrskepps färdigställande. För budgetåret 1927/1928 utgjorde beloppet 416,800 kronor, därav 316,800 kronor anvisades å riksstaten och återstoden, 100,000 kronor, togs i anspråk av besparingar, vilka, sedan vissa arbeten slutförts, uppkommit å tidigare beviljade anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Av nyssnämnda anslagssumma avsågs ett belopp av 235,000 kronor till nytt maskineri m. m. å och delvis ombyggnad av fyrskeppet Finngrundet. För budgetåret 1928/1929 utgick anslaget med 444,900 kronor, därav ett belopp av 100,000 kronor avsåg halva beräknade kostnaden för anskaffning av nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet. För budgetåret 1929/1930 fastställdes anslaget till 363,200 kronor, varav ett belopp av 125,000 kronor avsågs för berörda nya tjänstefartygs färdigställande.

För löpande budgetår har till anordnande av dylika anstalter anvisats ett anslag av 552,000 kronor, varav ett belopp av 265,000 kronor avser beräknad kostnad till ombyggnad av reservfyrskippet nr 28. Återstoden, 287,000 kronor, är fördelad på åtta av de sexton övriga arbeten, som lotsstyrelsen förordade till utförande under innevarande budgetår.

Av den redogörelse för anslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten, som jag nu lämnat, framgår, att dessa anslag på grund av det brydsamma statsfinansiella läget under vissa år måst så starkt begränsas, att även ett nödtorftigt vidmakthållande av de för rikets sjöfart högst betydelsefulla anstalter, varom här är fråga, erbjudit stora svårigheter. Även om under de senaste åren förhållandevis avsevärda belopp ställts till förfo-gande för hithörande ändamål, hava dock många för sjöfarten och lotsverket viktiga önskemål icke kunnat tillgodoses. Icke minst med hänsyn till de betydande bidrag, som av sjöfartsnäringsen själv i form av olika sjöfartssavgifter tillhandahållas statsverket — sålunda äro i årets riksstat fyr- och båkmedlen upptagna till 3,400,000 kronor och lotspenningarna till 3,000,000 kronor — kan från denna närings sida med fog framställas anspråk på att arbetet med förbättring och modernisering av de säkerhetsanordningar, varav sjöfarten i så hög grad är beroende, icke åsidosättes.

En granskning av den utav lotsstyrelsen nu framlagda planen över de nya och förbättrade säkerhetsanstalter, som enligt styrelsens mening böra komma till utförande under närmast instundande tioårsperiod eller vissa delar därav, synes mig också giva vid handen, att det måste betecknas som i högsta grad önskvärt, att för en tid framåt högre anslag beviljas än vad under de senaste budgetåren i allmänhet varit fallet, därest man icke, oavsett de betydande olägenheterna för lotsverket och sjöfarten, vill riskera en anhopning av kraven med därav följande vida större framtida anspråk på statsmedlen, än de som nu för ändamålet framställas.

Vad nu närmast angår de av lotsstyrelsen för nästkommande budgetår gjorda anslagsäskanden, vilka alltså avse sådana ändamål som styrelsen efter att hava lämnat en allmän överblick över behövlige förbättringar i säkerhetsanstalterna, ansett i främsta rummet böra tillgodoses, finner även jag det påtagligt, att de sålunda i första hand ifrågasatta åtgärderna till stor del äro av den beskaffenhet, att de icke utan betydande olägenheter kunna uppskjutas. Att nu av riksdagen begära medel till samtliga av lotsstyrelsen för budgetåret föreslagna säkerhetsanstalter, vilka avse en sammanlagd utgift av 1,149,500 kronor, anser jag mig emellertid i betraktande av den försiktighet med avseende å medelsanvisningen, som det budgetära läget påkallar, icke kunna tillråda. Med hänsyn härtill och för tillgodoseende på ett så vitt möjligt allsidigt sätt av de olika slag av ändamål, vartill lotsstyrelsen hemställt om anslag, har jag ansett mig böra iakttaga en viss begränsning i fråga om de belopp, som på en och

samma årsbudget skulle upptagas för ensartade grupper av ändamål. Jag har sålunda ansett mig, böra förorda ett uteslutande av de anslagsposter, som i min inledningsvis lämnade sammanställning hava numren 2, 3, 5, 8, 13, 15, 18, 21, 23, 24 och 27—30. Vidare torde en uppdelning kunna ske av anslagsposterna nummer 1, 33 och 34 på två budgetår. Härigenom skulle den för innevarande budgetår avsedda anslagssumman minskas från 1,142,500 kronor med 614,500 kronor till 528,000 kronor.

Till stöd för sina anslagsäskanden a de punkter, beträffande vilka enligt min mening erforderliga medel böra beredas å riksstaten för budgetåret 1931/1932, har lotsstyrelsen — till vars skrivelse jag i fråga om övriga av styrelsen begärda anslagsposter tillåter mig hänvisa — anfört följande:

Lotsstyrelsen.

Nytt maskin-
eri för och
ombyggnad av
reservfyrsk-
pet nr 24.

»Förslag rörande anvisande av medel härför hava av lotsstyrelsen avgivits åren 1927, 1928 och 1929. I underdånig skrivelse den 27 augusti 1927 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1928/1929 anfördes beträffande denna fråga följande:

'Reservfyrskippet nr 24, som är byggt under åren 1900—1901 och vars största längd innanför stävar är 24.25 meter, största bredd 6.85 meter och djupgående 3 meter, har för sitt framdrivande en ångmaskin med en styrka av endast ungefär 80 effektiva hästkrafter, vilken i gott väder framdriver fartyget med omkring fem knops fart. Enär sjöfarten på en del norrlandshamnar under senare åren fortgått in i slutet av januari och stundom längre — under vintern 1924—1925 hela vintern och under vintern 1926—1927 in i mars månad — har lotsstyrelsen, ehuru med stor tvekan, låtit de i Bottenhavet stationerade fyrskeppen »Västra Banken», »Finngrundet» och »Grundkallen» för säkerställande i möjligaste mån av sjöfarten kvarligga å respektive stationer, »Västra Banken» och »Finngrundet» under en del av januari månad samt »Grundkallen» under januari och en del av februari månader och innevarande år in i mars månad och samtliga ovannämnda tre fyrskepp under vintern 1924—1925 hela vintern. Här ifrågavarande reservfyrskipp är avsett att, när så av en eller annan anledning erfordras, utläggas ej blott i stället för ettdera av ovannämnda tre fyrskepp utan även i stället för något av övriga åtta fyrskepp å rikets östra kust, av vilka fyrskepp ett är stationerat i Bottenviken, två i Bottenhavet, ett i Öregrundsgrepen, två utanför Stockholms skärgård, ett utanför Hävringe och ett i södra delen av Kalmarsund. Av nyssnämnda åtta fyrskepp kvarligger vintertid det ena av de utanför Stockholms skärgård stationerade fyrskeppen, »Svenska Björn», någon dag längre än fyrskeppet »Grundkallen», och det andra, »Almagrundet», i regel hela vintern. Maskinstyrkan å reservfyrskippet är emellertid alltför liten och konstruktionen av främre delen av förskeppet är ej lämplig för gång i is. Dessa olägenheter göra sig ännu mer gällande, när fartygets förskepp på grund av kyla och sjögång bliver mer eller mindre nedisat och till följd av ismassans tyngd kommer att ligga djupare i vattnet än annars är fallet. Med hänsyn till att isbildningen i Bottenviken samt i Bottenhavet och utanför Stockholms skärgård understundom sker mycket snabbt, föreligger uppenbarligen risk att reservfyrskippet, när det vintertid på grund av isförhållanden eller av annan orsak nödgas lämna fyrskeppsstationen, icke ens förmår taga sig igenom så beskaffad is, som bildats under endast

några timmars förlopp. För att vintertid kunna låta reservfyrskippet i det längsta kvarligga å den fyrskippetsstation, där detsamma till ledning för vintersjöfarten måst utläggas, erfordras, dels att fartyget förses med starkare maskinkraft, varvid motormaskineri av minst 200 effektiva hästkrafters styrka bör komma till användning, dels att främre delen av fyrskippet något förlänges samt ombygges och att akterstävén ändras, dels ock att fartyget förstärkes i och vid vattenlinjen. Sedan Statsisbrytaren numera börjat sin verksamhet med isbrytning, torde kunna förväntas att sjöfarten på en del norrlandshamnar under vintrar med normal kyla kommer att uppehållas under längre tid av året än som före Statsisbrytarens tillkomst varit fallet, vilket i sin ordning kommer att föranleda anspråk på att åtminstone fyrskppen i Bottenhavet och det ena av fyrskppen utanför Stockholms skärgård, »Svenska Björn», skola kvarligga å sina stationer längre än hittills. Denna omständighet utgör ett ytterligare skäl för nödvändigheten av att liksom förut skett med fyrskippet nr 23 »Grundkallen», numera »Västra Banken», och fyrskippet nr 25 »Finngrundet» förse här ifrågavarande reservfyrskipp med starkare maskinkraft och att delvis ombygga detsamma. Vid användande av motormaskineri vinnes ökat utrymme, varigenom fartyget vid avgång till den fyrskippetsstation, där detsamma tillfälligt måst utläggas, kan medtaga bränsle för motorn m. m. för ett års behov, och den nu, särskilt vintertid, både dyrbara och svåra kompletteringen av kolförrådet undvikas. Genom insättande i fartyget av starkare maskinkraft och genom vidtagande av lämplig förändring av fartygets fyrskipp för gång i is, bliver det möjligt för fartyget att forcera is av sådan beskaffenhet, som det med nuvarande maskinstyrka och byggnad icke kan taga sig igenom utan bistånd av annat fartyg. I sammanhang med utbyte av fartygets ångmaskineri mot motormaskineri måste mistsignaleringsen, som för närvarande sker medelst ånga och ångsiren, förändras, varvid komprimerad luft och härför avsett ljudinstrument, luftsiren, skulle komma till användning. Vid utbyte av driftmaskineriet är avsett att bereda fartygets befälhavare, fyrmästaren, som för närvarande har kajuta och sovhytt längst akterut under huvuddäck, expeditionshytt och sovhytt på mellandäck. Som reservfyrskippet har agapendelfyrapparat och anordningar för undervattenssignaleringsen medelst klocka, erfordras ej anskaffning av ny fyrapparat eller anordningar för dylik signaleringsen. Under nu pågående ombyggnad av fyrskippet »Finngrundet» kommer detsamma att förses med siren för komprimerad luft samt elektrisk luftmembransändare (nautofon), elektrisk undervattensmembransändare och anordning för givande av radiomistsignaler. Övriga fyrskipp vid rikets östra kust äro icke försedda med elektriska anordningar för givande av mistsignaler medelst membran vare sig i luften eller i vattnet eller för givande av radiomistsignaler. På grund härav avses icke att vid den nu ifrågasatta ombyggnaden av reservfyrskippet vidtaga några anordningar för avgivande av elektriska mistsignaler medelst membran eller för avgivande av radiomistsignaler. Sedan annat eller andra fyrskipp vid rikets östra kust än fyrskippet »Finngrundet» försetts med dylika anordningar, bliver det nödvändigt att även förse reservfyrskippet nr 24 med sådana anordningar, och kommer erforderlig plats härför att reserveras vid ombyggnaden av sistnämnda fyrskipp.

Framställning om utförande av ifrågavarande ombyggnad har hittills

icke blivit gjord hos riksdagen. Behovet av förbättringar å reservfyrskippet nr 24, vilket fyrskipp av skilda anledningar årligen är utlagt till sjöss på olika fyrskppsstationer och sålunda varit taget i bruk under omkring fem månader utav den gångna delen av året 1930, under omkring två och en halv månader år 1929 samt under omkring sju månader år 1928, kvarstår oförminskat. Enär det av hänsyn till sjöfarten vintertid numera erfordras, att de under senare år förstärkta fyrskppen i Bott-niska viken och utanför Stockholms skärgård kvarligga på sina stationer långt in på vintern och under milda vintrar till och med över hela vin-terperioden, är det uppenbarligen nödvändigt, att det fyrskipp, vilket av en eller annan anledning kan komma att vilken årstid som helst ersätta något av förenämnda fyrskipp på dess station vintertid, är så nära som möjligt likvärdigt med det ordinarie fyrskippet. I betraktande där-jämte av att en del underhållsarbeten fått stå tillbaka på grund av den väntade ombyggnaden av fyrskippet, kan icke utan stora olägenheter med den planerade ombyggnaden och moderniseringen längre anstå, och får lotsstyrelsen därför nu förnya sin tidigare gjorda framställning om upp-tagande av medel härför bland de äskanden, Eders Kungl. Maj:t kommer att förelägga nästa riksdag.»

Lys- och ljud-
boj vid Bred-
grund.

»Vid Bredgrund sydost från Landsorts fyr är sedan år 1917 utlagd en lysboj. För att under rådande tjocka eller eljest vid disig väderlek underlätta sjöfarten i farleden ost om Landsort till Dalarö borde nämnda lysboj utbytas mot en lys- och ljudboj försedd med av sjöhävningen på-verkad ljudpipa, på det att bojen, vilken ligger mycket lämpligt till för orientering i farleden, skulle kunna uppsökas efter ljudet.

Lotsstyrelsen har fått mottaga framställningar i ämnet från Stock-holms rederiaktiebolag Svea, ångfartygsaktiebolaget Gotland samt Stock-holms transport- och bogseringsaktiebolag, vilka i gemensam skrivelse an-fört i huvudsak följande:

Under tjocka eller eljest dålig sikt vore i förenämnda farvatten alla från havet kommande och till inomskärs belägna orter gående fartyg i hög grad beroende av ifrågavarande sjömärke, vilket för dem utgjorde den fasta utgångspunkten för fortsatt navigering. Då det ofta inträffade, att fartygen under dylika väderleksförhållanden även vid full dager icke förr än efter flera timmars uppehåll kunde få sikte på bojen, innebure detta förlorad arbetstid eller överarbete i Stockholms hamn. För de far-tyg, vilka ginge i trafik mellan Visby och Nynäshamn, vore det för av-lämnande av passagerare, post m. m. av särskilt stor betydelse, att de kunde upprätthålla förbindelse med morgontågen från sistnämnda ort.

Vidare har befälhavaren å en ångare, vilken trafikerar farvattnet ifråga, med anledning av de svårigheter, som äro förknippade med angöringen av Landsort under tjocka, gjort enahanda framställning.

Lotskaptenen i mellersta lotsdistriktet, till vilken förstnämnda skrivelse remitterats, har i avgivet yttrande framhållit vikten av att en fix ut-gångspunkt för sjöfarten erhålles i nu nämnda farvatten.

Vid utbyte av boj å ifrågavarande bojstation skulle den nuvarande bo-jen kunna tagas i anspråk för någon bojstation i Bottenhavet, där befint-lig mindre boj lämpligen bör ersättas med en större.»

»Lotsstyrelsen har år 1929 framlagt förslag om anvisande av medel för ifrågavarande anskaffning till ett belopp av 98,000 kronor. Sedan Eders Kungl. Maj:t, som funnit medel härför böra beredas ehuru med uppdelning av kostnaderna på tvenne budgetår, i proposition till 1930 års riksdag äskat anslag för halva kostnaden eller 49,000 kronor, har riksdagen i skrivelse den 18 mars 1930 bifallit detta Eders Kungl. Maj:ts förslag. Under återopande av vad sålunda förekommit får lotsstyrelsen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag om anvisande av de ytterligare medel, som för ändamålet erfordras, eller 49,000 kronor.

Återstående
halva kost-
naden för en
lotsmotor-
kutter av stå-
l för Gävle lots-
plats.

Vid den i Öregrunds skärgård vid inloppet från Ålands hav belägna Svartklubbens lotsplats hava lotsarna i tjänsten hitintills begagnat sig av egna båtar. Den största av dessa båtar, en motorkutter, har emellertid på grund av den allmänna sjöfartens utveckling under senare år och de ökade krav på lotsningstjänstens utövande, som därav uppkommit, visat sig bliva alltmera otillräcklig och detta särskilt vad beträffar vintertjänstgöringen. Då härtill kommer, att sagda kutter snart måste utrangeras, och lotsarna anmält sig vara ur stånd att anskaffa ny kutter, torde staten få ställa en för tjänsten behövligen motorkutter till lotsplatsens förfogande. Lotsstyrelsen finner med anledning härav lämpligt, att någon staten tillhörig lotsmotorkutter, större och mera sjövärdig än lotsarnas nuvarande, snarast möjligt upplåtes för ändamålet. Enligt styrelsens förmenande skulle saken kunna på fördelaktigaste sätt ordnas så, att en vid lotsverkets huvudförråd upplagd reservsegelkutter av trä, vilken är i gott skick, förses med en omkring 30 hästkrafters motor, plåtbeklädes och i övrigt i erforderlig mån ändras och kompletteras.»

Ändring av en
reservsegel-
kutter till
lotsmotor-
kutter för
Svartklubbens
lotsplats.

»Å Huvudskärs 3:e klass fyr utgöres sedan år 1882 fyrapparaten av en 4:e ordningens linsapparat medelst fotogenbelysning visande vitt fast sken med en ljusstyrka av 600 Hefnerljus och vitt blänksken med en ljusstyrka av 3,600 Hefnerljus. Denna fyrkaraktär anses numera icke tillfredsställande. Fyrapparaten är uppställd i en liten tornbyggnad av trä och järn på taket av bostadshuset. Vid fyren verkställes ej mistsignaler. Fyrens skötsel handhaves av två ordinarie befattningshavare, en fyrmästare, som under innevarande år uppnår pensionsåldern, och en fyrvaktare. Bostadshuset innehåller en fyrmästarlägenhet om två rum och kök med 39 kvadratmeters golvyta och en fyrvaktarlägenhet om ett rum och kök om 25 kvadratmeters golvyta, vilka lägenheter äro otillräckliga, varjämte bostadshuset är i behov av genomgående reparation.

Förändring av
fyrbelysningen
vid Huvud-
skärs fyrplats
i Stockholms
södra skär-
gård.

Å Huvudskär finnes även en lotsplats.

Förändringen avser uppförandet av ett fristående betongtorn, uppbärande en fyrkur av järn, i vilken skulle uppsättas en automatiskt verkande agafyrapparat. Tillsynen å fyren kunde därefter ombesörjas av någon av lotspersonalen. Ljusstyrkan å fyrapparaten skulle bliva avsevärt större än å nuvarande apparat, varjämte fyrkaraktären skulle bliva vitt blänksken.

Efter genomförd förändring bleve alltså fyrsken och ljusstyrka förbättrade, och vunnes, sedan nuvarande fyrvaktare kunnat placeras å annan befattning, en avsevärd besparing genom indragning av fyrplatsens

hela ordinarie personal, varjämte tillbyggnad och grundlig reparation av bostadshuset bleve obehövlige.

Införande av
agabelysning
vid Hallshuks
fyr.

Hallshuks å norra Gotland år 1891 uppförda fyr har en 5:e ordningens linsapparat med fotogenbelysning, utvecklande en ljusstyrka för vitt sken av 600 Hefnerljus med 12.5 nautiska mils lysvidd. Fyren är en fyr av 3:e klass, vars tillsyn handhaves av en fyrmästare. Bostadshuset, i vilket fyrapparaten är inrymd, innehåller en lägenhet om två rum och kök om sammanlagt 40 kvadratmeters golvyta. Det ena rummet saknar eldstad.

Genom utbyte av den nuvarande fyrapparaten mot en 4:e ordningens Dalénljusapparat, uppsatt i en fristående fyrkur av järn, skulle fyrens skötsel så förenklas, att densamma kunde handhavas av en tillsyningsman. Genom uppsättandet av en Dalénljusapparat skulle fyrens ljusstyrka, mot vilken anmärkningar framställts, bli ungefär fem gånger så stor som för närvarande och lysvidden för vitt sken ökas från 12.5 till 16 nautiska mil. Nuvarande fyr- och bostadshus skulle efter föreslagen förändring av fyren kunna antingen försälgas, upplåtas som bostad åt tillsyningsmannen eller flyttas till annan lotsverkets plats, där detsamma kunde komma till användning. Sedan den nuvarande fyrmästaren, som uppnår pensionsåldern i januari 1932, avgått från sin befattning, skulle en årlig besparing av omkring 3,000 kronor kunna göras.

Införande av
agabelysning
vid Storklappens
fyr.

Å Storklappens 2:a klass fyr, belägen å Smålandskusten å ett skär i havsbandet norr om Västervik, utgöres fyrapparaten av en 5:e ordningens roterande linsapparat med fotogenbelysning och med en ljusstyrka av 2,700 Hefnerljus. Fyrens skötsel handhaves av två ordinarie belättningshavare, en fyrmästare och en fyrvaktare, varjämte under vinterhalvåret personer tillhörande fyrpersonalens familjer biträda vid fyrens skötsel mot ersättning. Därest fyren förses med automatiskt verkande agabelysning, ökas ljusstyrkan och förenklas fyrens skötsel avsevärt. Med hänsyn till Storklappens ensliga och utsatta läge, svårigheten att därifrån uppehålla förbindelse med land och önskvärdheten av att även vid snöfall och frost kunna hålla fyr lanterninens rutor klara, anser lotsstyrelsen dock ej tillräckligt att helt indraga den ständiga bevakningen å fyrplatsen utan endast att vidtaga den ändring av fyrens bemanning, att fyrvaktarbelättningen indrages, varemot ett extra fyrbiträde anställles under vinterhalvåret. Förutom härigenom vunnen besparing skulle, sedan nuvarande fyrvaktaren kunnat placeras å annan befattning, genom förändringen undvikas en eljest erforderlig tillbyggnad av bostadshuset å platsen. Den nuvarande fyrmästarlägenheten omfattar 2 rum och kök med en sammanlagd golvyta av 42 kvadratmeter samt fyrvaktarlägenheten ett rum och kök med en sammanlagd golvyta om 27 kvadratmeter. I samband med föreslagen förändring skulle sålunda fyrmästarlägenheten kunna för en ringa kostnad utökas med ett rum, enär för det extra biträdet ett rum får anses tillräckligt.

Förändring av
fyrapparat och
mismaskineri
å Smygehuks
fyrplats,
Skånes syd-
kust.

Å Smygehuks fyrplats, belägen strax ost om Trälleborg, utgöres fyrapparaten sedan år 1883 av en roterande blyxfyrapparat, som visar omväxlande vitt och rött blyxtsken var 5:e sekund, det vita skenet med en ljusstyrka av 7,500 Hefnerljus och det röda skenet med en ljusstyrka av 3,200 Hefnerljus. Denna fyrkaraktär med blyxtar av olika färger anses numera olämplig. Nationernas förbunds tekniska kommitté, som haft frågan om infö-

randet av gemensamma internationella bestämmelser för utprickning och fyrbelysning till utredning, anbefaller i sitt den 15 februari 1929 avgivna förslag, bland annat, att å kustfyrrar blytsken med omväxlande olika färger ej vidare skola vara tillåtna. Fyrkaraktären å Smygehuk har även den svaghet, att ljusstyrkorna för de vita och röda skenen äro olika stora, varigenom vid vissa mindre goda sikthöllanden det vita skenet på visst avstånd från fyren kan iakttagas, under det att det röda skenet ej når fram. Härigenom blir den ledning, som fyrskenet är avsedd att giva, mindre tillförlitlig.

Här föreslagen förändring avser att med omkonstruerande av nuvarande fyrapparat, delvis med användande av några äldre i förråd liggande linsäck, för en jämförelsevis låg kostnad åstadkomma en fyrkaraktär med enbart vitt blytsken med omväxlande en blyxt och grupp blytsken. Samtidigt skulle fyrskenets styrka högst väsentligen ökas genom införandet av elektrisk belysning med anknytning till en på jämförelsevis ringa avstånd från fyrplatsen framdragen elektrisk kraftledning. Som reserv i händelse av drittsavbrott i den elektriska strömmen skulle nuvarande fotogenfyrslampa bibehållas. I sammanhang med fyrapparatens elektrifiering skulle även å fyrplatsen beifntligt mistmaskineri förses med elektrisk drift med bibehållande av en av nuvarande brännoljemotorer såsom reserv, varjämte elektrisk belysning skulle inledas i fyrpersonalens bostäder.»

»Den nuvarande farledssträckan mellan Nykvarnsholme och Trälhavet i Furusundsleden är ej tillfredsställande, i det passagen vid skäret Ekören är trång och svårnavigabel för stora fartyg och sträckan från Ekören förbi Knabordsudd till Nykvarnsholme är otillräckligt fyrbelyst. Till minskande av nämnda olägenheter hava förslag framlagts att komplettera nuvarande fyrbelysning med dels en fyr på Flaxenviks udde väster om och tvärs Ekörens fyr för att möjliggöra för ett ingående fartyg att kunna gå norr om Hästvilan och undvika besvärliga fartygsmöten mellan Ekören och Hästvilan, dels en fyr vid Vällersvik mellan Ekören och Nykvarnsholme. Även om dessa två ifrågasatta fyrrar skulle uppföras, kvarstår dock olägenheten för stora fartyg i den trånga leden mellan Lerviksudde och Ekörens fyrrar.

Med anledning härav och med hänsyn till den alltjämt växande fartygsstorleken har inom lotsstyrelsen uppgjorts ett förslag för förbättring av fyrbelysningen å sträckan från Nykvarnsholme i norr till Trälhavet i söder. Förslaget i fråga avser att medelst tre nya fyrrar belysa en ostligare belägen ledsträcka. Farleden i fråga, som för övrigt finnes angiven på sjökarteverkets mätningsskator från början av 1800-talet ävensom långt tidigare, erbjuder avsevärt djupare och bredare farvatten än nuvarande led. För den nya fyrleden bliva tre fyrrar erforderliga, av vilka en, den sydligaste, bör uppföras å ett undervattensgrund med omkring 1,5 meters vattendjup och alltså blir jämförelsevis dyrbar i anläggning. Den nordligaste fyren, föreslagen vid Vällersvik, skulle lämna god ledning även i nuvarande farled. Anläggningskostnaden för fyrleden Nykvarnsholme—Trälhavet beräknas till 39 000 kronor.

I sammanhang med anordnandet av den nya fyrleden Nykvarnsholme—Trälhavet bör Västra Saxarfjärdens södra del förses med fyrbelysning, detta med hänsyn till det tonnage, vars storlek medför svårigheter vid

Förbättring av fyrbelysningen i Stockholms norra skärgård genom anordnande av en ny fyrled Nykvarnsholme—Trälhavet och fyrled över Västra Saxarfjärdens västra del.

fartygsmöten i det tranga Lindalssundet. Den till uppförande å ett undervattensgrund här ovan föreslagna fyren skulle jämte en fyr, som föreslås till uppförande ostligare i Västra Saxarfjärden, lämna erforderlig fyrbelysning över fjärdens södra del.

Anläggningskostnaden för sistnämnda fyr beräknas till 8,500 kronor, vartill bör läggas kostnaden för ett sjömärke å en bränning ungefär mitt i Västra Saxarfjärden, vilket är högst önskvärt som styr- och orienteringsmärke. Anläggningskostnaden för sagda sjömärke beräknas till 2,500 kronor.

Fyrarna Ekören och Lerviksudde mellan Nykvarnsholme och Trälhavet böra — åtminstone tillsvidare — bibehållas, då en del mindre fartyg säkerligen även frandeles komma att framföras i nuvarande farled. Efter samråd med högste befälhavaren över kustflottan har chefen för marinstaben i svarsskrivelse i ärendet till lotsstyrelsen den 28 februari 1930 meddelat, att han icke hade något att erinra mot förslaget till ny fyrbelysning Nykvarnsholme—Trälhavet under förutsättning, att sådana dispositioner redan i fredstid vidtoges, att i händelse av mobilisering handelstrafiken ofördröjligen kunde dirigeras åter till nu förefintliga leder. Även av detta uttalande framgår lämpligheten av att bibehålla de nuvarande fyrarna Ekören och Lerviksudde.

Förbättring av
fyrbelysningen
m. m. vid
Landsort
medelst en fyr
och ett kum-
mel.

Från sjöfartshåll hava framställningar inkommit, senast från Stockholms rederiaktiebolag Svea, ångfartygs aktiebolaget Gotland och Stockholms transport- och rederiaktiebolag, om vidtagande av åtgärder för att underlätta framförandet under mörker och dålig sikt av den avsevärda sjöfart, som framgår förbi Landsort i Stockholms södra skärgård. Lotsstyrelsen har länge haft sin uppmärksamhet riktad på ifrågakommande kuststräckas fyrbelysning och kan icke längre dröja med att föreslå åtgärder till förbättring av densamma. Verkställd utredning giver vid handen, att fyrbelysningen skulle avsevärt förbättras genom att anordna en med lysvinklar försedd agafyr å det låga skäret Skrapan nordost om Landsort, genom utbyte av nuvarande agalysboj vid Bredgrund mot en lys- och ljudboj samt genom uppförandet av ett mindre kummel å något av skären ost eller väst om Landsort.

Den i synnerhet av större ångare mest anlitade farleden förbi fyren Viksten, belägen nordnordost om Landsort, går mellan Vikstens lysboj, belägen ost om Viksten, och det än ostligare liggande skäret Skrapan, vars största längd är cirka 100 meter, största bredd cirka 30 meter och största höjd över medelvattenytan cirka 2,3 meter. Vid ogynnsamma väderleksförhållanden och vid möten mellan fartyg anlitas denna farled även av mindre ångare. Därest en fyr uppföres å Skrapan och fyrleden drages öster om nämnda skär, kan Vikstens lysboj indragas. En med lysvinklar anordnad fyr å skäret Skrapan, för vilken fyrs uppförande 24,000 kronor beräknas erforderliga, skulle bliva av stor betydelse för den i Landsortsleden framgående sjöfarten och alldeles särskilt under isvintrar minska svårigheterna för här framförda fartyg.

Beträffande behovet av utbyte vid Bredgrund av nuvarande agalysboj mot en kombinerad agalys- och ljudboj har lotsstyrelsen uttalat sig tidigare i denna skrivelse.

Rörande uppförandet av ett kummel, förslagsvis å Yttre Karvasen, motiveras behovet av denna åtgärd av att nyssnämnda skär har en mycket

snarlik motsvarighet väster om Landsort. Då fartyg under tjocka framföres under sakta fart, sättes det av ström lätt ur kursen, och händer härvid ofta, att ett av ifrågavarande skär blir synligt. Till följd av de två skärens stora likhet är det svårt att avgöra, vilketdera av dem, som är synligt. För underlättande av navigeringen under tjocka förbi Landsort vore därför fördelaktigt att å ett av ifrågavarande skär uppföra ett kummel, så att man, då ettdera av de två skären siktades, omedelbart kunde avgöra, om det låge ost eller väst om Landsort. Kostnaden för ett dylikt kummel beräknas till cirka 1,000 kronor.

För att i någon mån antyda storleken av den här framgående sjöfarten må anföras följande uppgifter beträffande sjöfarten å Nynäshamn, inklusive det närbelägna A. Johnson & C:o tillhöriga oljeraffinaderiet. År 1922 inkommo 15 fartyg om sammanlagt cirka 18,350 ton med last, under det att samma år 418 fartyg å sammanlagt 49,550 ton inlöpte för storm eller proviantering. För år 1928 voro motsvarande siffror 10 fartyg om cirka 14,620 ton, respektive 617 fartyg om 90,200 ton och för år 1929 voro siffrorna 20 fartyg om cirka 29,840 ton, respektive 832 fartyg om 116,450 ton. I dessa siffror ingå ej flottans och ångfartygs aktiebolaget Gotlands fartyg.

Antalet lotsningar vid Landsort och Dalarö lotsplatser under samma år voro:

	1922	1928	1929
Landsort	610	722	862
Dalarö	889	843	985.

För budgetåret 1928/1929 anvisades för ifrågavarande ändamål 80,000 kronor, avsedda för anordnande av tre agafyrar. Av fyrarna skulle en uppföras å ett för sjö och is mycket utsatt undervattensgrund ute i öppna havet med intill varande stort vattendjup. Detta arbete, som är det första i sitt slag i vårt land, har på grund av arbetsplatsens utsatta läge och ogynnsammare väderleksförhållanden, än som kunnat förutses, tagit i anspråk längre tid än som beräknats och därigenom i hög grad fördyrats. Vattenarbetet har oupphörligen måst avbrytas och har redan upplagt murverk flerfaldiga gånger bortförts av sjön och måst ånyo uppläggas. Nu har emellertid grunden kommit så långt över vattenytan, att arbetet synes vara säkerställt. De anvisade medlen äro emellertid nu förbrukade, och beräknas resterande arbeten komma att draga en kostnad av inemot 25,000 kronor. Lotsstyrelsen ser sig därför nödgad an hålla, att ett anslag å 25,000 kronor ytterligare anvisas för slutförande av arbetet i fråga.»

Ytterligare kostnader för anordnande av förbättrad fyrbelysning för insegling till Arkö.

I sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1929 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1930/1931 har lotsstyrelsen i denna fråga anfört följande:

År 1882 uppfördes på sydöstra sidan av Utlängan i Blekinge östra skärgård en fotogenfyr med ständig bevakning, vilken fyr år 1911 med någon förstärkning av ljusstyrkan förändrades till agafyr utan ständig bevakning. Fyrtornet, 8 meter högt, utgöres av ett plåtklätt trätrorn. Fyrlågans höjd över medelvattenytan är 8.2 meter och lysvidden för det vita skenet endast 10 nautiska mil. Det utanför fyren belägna farvattnet, som är livligt trafikerat, innebär under dålig sikt betydande risker för

Ökning av ljusstyrka och lysvidd å Utlängans fyr.

navigatören, varom de relativt ofta inträffade grundstötningarna bära vittne. Framställningar hava till lotsstyrelsen inkommit, avseende förbättring av fyrbelysningen förbi Utlängan. Det synes styrelsen synnerligen önskligt, att fyrskenet och lysvidden å fyren ökas, vilket lämpligen skulle utlösas genom att anbringa tyrlågan högre över vattenytan och utbyta nuvarande öppna agabrännare mot brännare för Dalénljus, varigenom ljusstyrkan skulle bliva angelärligen fem gånger så stor som för närvarande. Fyren skulle fortfarande förbliva fyr utan ständig bevakning. Som det nuvarande trätornet är av otidsenlig och för uppsättandet av en ny fyrapparat föga lämplig konstruktion, bör det ersättas med ett torn av järn och betong, i vars lanternin den förändrade fyrapparaten skulle komma att uppsättas.

Under återopande av det ovan anförda får lotsstyrelsen nu förnya sin framställning i ämnet.

Forbättring av
fyrbelysningen
i farleden
mellan Varö
och Nidingen
å Norra
Hallands-
kusten.

Det är ett gammalt önskemål från sjöfartshåll att få den mindre tillfredsställande fyrbelysningen av farleden mellan Varö och Nidingen förbättrad. Den senaste framställningen i ärendet gjordes i underdånig skrivelse den 11 juni 1929 från Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening, över vilken framställning lotsstyrelsen den 18 oktober 1929 efter hörande av lotskaptenen i västra lotsdistriktet och chefen för sjökarteverket avgav underdånigt utlåtande. Att som permanent åtgärd för förbättring av ifrågavarande fyrbelysning utlägga en lysboj, exempelvis vid något av grunden Stora Säten eller Gateberget, anses ej ändamålsenligt och avstyrkes av lotskaptenen. Däremot har lotsstyrelsen i samband med värtutvecklingen år 1930 som en provisorisk åtgärd till underlättande av sjöfarten i ifrågavarande led låtit utlägga en tillfällig lysboj ost om grundet Gateberget. Som lotsstyrelsen i sitt ovannämnda underdåniga utlåtande angivit, finner styrelsen vida ändamålsenligare att anordna två agafyrar utan ständig bevakning å lämpligt liggande skär å den cirka 15 nautiska mil långa farleden mellan Varö och Nidingen. På grund av att farleden är jämförelsevis smal och på ömse sidor omgiven av farliga grund, kan nämligen tillfredsställande fyrbelysning ej vinnas endast med en fyr å ifrågavarande farledssträcka. Kostnaden för uppförandet av ovannämnda två agafyrar beräknas till sammanlagt 26,500 kronor. I sitt nyssnämnda underdåniga utlåtande anförde lotsstyrelsen, bland annat, att styrelsen hade för avsikt att i vederbörlig ordning för budgetåret 1931/1932 göra hemställan om erforderliga medel för förbättring av fyrbelysningen i här omnämnd farled.»

Forbättring
av mist-signa-
leringen vid
Draghällans
och Djurstens
fyrplatser.

»I sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1929 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1930/1931 har lotsstyrelsen i denna fråga anför följande:

'Vid 45 av lotsverkets fyrplatser med ständig bevakning finnes mist-signalerings för närvarande anordnad, vilken å 28 fyrplatser sker medelst motordrivna maskinerier, å 8 medelst knallsignalapparater, å 2 med signalkanoner, å 5 med urverksdrivna klockor samt å 2 med handlur. Signalerings med knallsignalapparater och kanoner ställer sig i drift jämförelsevis dyrbar, under det att anläggningskostnaden för station för dylik signalerings är relativt låg, och signalerings med klocka och handlur har förhållandevis ringa hörvidd, varför sistnämnda två slag av signalappara-

ter i regel endast böra komma till användning i undantagsfall. Där ett jämförelsevis stort antal mistsignalstationer ligga i närheten av varandra, är det emellertid med hänsyn till faran för förväxling av ljuden från olika stationer understundom önskvärt att använda sig av signaler av helt olika karaktär, vadan åtminstone tillsvidare alla lotsverkets knallsignalstationer näppeligen kunna ersättas med motordrivna mistsignalmaskinerier, huru önskvärt detta än vore ur driftekonomisk synpunkt. Som ett led i åtgärderna till förbättringen av våra mistsignalstationer ingår ersättandet av de urverksdrivna mistsignalklockorna å fyrarna Draghällan och Djursten med motordrivna tyfoner för mistsignalering, vilket kan ske för en jämförelsevis låg kostnad. Mot de nuvarande mistsignalklockorna å nämnda två platser hava klagomål beträffande ringa hörvidd framförts, särskilt beträffande klockan å Draghällan. Kostnaden för en tyfonanläggning för komprimerad luft har för Draghällans fyr beräknats till 12,000 kronor och för en dylik för Djurstens fyr till 9,000 kronor. Å Draghällan blir det erforderligt uppföra en mindre byggnad för mistsignalmaskineriet, under det att detsamma å Djursten skulle insättas i det nuvarande fyrtornet. Reservmaskinerier hava ej medräknats i kostnaden.

Under återopande av det ovan anförda får lotsstyrelsen nu förnya sin framställning i ämnet.

I detta sammanhang får lotsstyrelsen meddela, att, sedan lotsstyrelsen avlåtit sin ovannämnda underdåniga skrivelse, till styrelsen inkommit en skrivelse från Stockholms transport- & bogserings aktiebolag, dagtecknad den 5 oktober 1929. I bolagets skrivelse framfördes, i anledning av en bolaget tillhörig ångares grundstötning å Bellonas grund, klagomål mot de svaga ljudsignalerna från Djurstens fyr.»

»Vid Härnö lotsplats uppassa lotsarna å Härnö nordöstra udde, i Nyland vid Ängermanälven samt i Härnösand. Då väderleksförhållandena ej medgiva lämnande av lots från Härnö udde, sker i stället lotsuppassningen från det nordväst om Härnö lotsuppassningsställe å Lungö belägna reservuppassningsstället Rödudden, vars i förhållande till Härnö indragna läge avsevärt fördröjer avlämnandet av lots. Det är därför av vikt, att lotsuppassningen i det längsta kan ske från Härnö.

Vid Härnö udde äro emellertid hamnförhållandena ej tillfredsställande. Nuvarande hamn därstädes utgöres av en naturlig öppen vik innanför norra udden av Härnö, från vilken utlagts en obetydlig betongkista. Innanför udden är anordnad en mindre kaj av trä och sten, utanför vilken botten medelst sprängning något fördjupats. Invid kajen finnes en båtkran uppsatt, varjämte en båtslip anordnats.

Nu framlagda förslag avser anläggandet av en ungefär 10 meter lång vågbrytare, anslutande till berget å udden och där befintlig betongkista. Innanför denna vågbrytare skulle förbättrat skydd vinnas för platsens dyrbara båtmateriel.

I sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1929 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1930/1931 har lotsstyrelsen i denna fråga anført följande:

”Tidigare i denna skrivelse har lotsstyrelsen gjort hemställan om medel till anskaffande av en ny lotskutter för Gävle lotsplats. Därest en kutter av föreslagen storlek anskaffas, blir det nödvändigt att dels ut-

Förbättring av hamnförhållandena vid Härnö lotsuppassningsställe utanför Härnösand.

Förbättring av hamnförhållandena vid Bönans lotsuppassningsställe under Gävle lotsplats.

föra ett mindre muddringsarbete i Bönans lotshamn, dels utöka nuvarande båtbygggar, vartill sammanlagt 8.500 kronor beräknats erforderliga.'

Under åberopande av det ovan anförda — — — får lotsstyrelsen nu förnya sin framställning i ämnet.»

Förbättrande
av bostadsför-
hållandena vid
Tylö fyrplats.

»I sin underdåniga skrivelse den 30 augusti 1929 angående anslag till lots- och fyrväsendet för budgetåret 1930/1931 har lotsstyrelsen i denna fråga anfört följande:

'— — — får styrelsen nu föreslå förbättring av bostadsförhållandena vid Tylö fyrplats utanför Halmstad. Vid nyssnämnda fyrplats har lotsverket ett år 1870 av trä uppfört bostadshus, innehållande en fyrmästarlägenhet om tre rum och kök om 65 kvadratmeters nyttig golvyta, en fyrvaktar- och en fyrbiträdeslägenhet vardera om ett rum och kök om 36 kvadratmeters nyttig golvyta samt ett vindsrum om 12 kvadratmeters yta, vilket tidvis använts för skoländamål. Rumshöjden å nedre botten är 2.57 meter och i vindsrummet 2 meter. Här begärda medel äro avsedda för tillbyggnad av två rum till nuvarande bostadshuset, så att fyrvaktare och fyrbiträde vardera kunna erhålla en tjänstebostad om två rum och kök, vardera med egen ingång. I samband härmed skulle huset i sin helhet genomgå erforderlig reparation.'

Under åberopande av det ovan anförda får lotsstyrelsen nu förnya sin framställning i ämnet.

Förbättrande
av bostadsför-
hållandena vid
Tistlarnas fyr-
plats å norra
Hallands-
kusten.

Vid Tistlarnas fyrplats, där personalen utgöres av en fyrmästare, en fyrvaktare och ett fyrbiträde, finnas ett fyrmästarbostadshus och ett bostadshus för övrig personal, båda husen uppförda år 1906 för en sammanlagd kostnad av cirka 19,000 kronor med användande av två vid Grönskärens indragna lotsplats ledigblivna, 1878 uppförda bostadshus. Fyrmästarlägenheten utgöres av två rum och kök om sammanlagt 56 kvadratmeters golvyta, fyrvaktarlägenheten av ett rum och kök om 37 kvadratmeters golvyta samt fyrbiträdeslägenheten av ett rum och kök om 24 kvadratmeters golvyta. Vidare finnas tre mindre vindsrum, endast 1.9 meter höga, av vilka ett erfordras för tillfälliga fyrbiträden. Förbättringen av bostadshusen avser att genom om- och tillbyggnad anordna en fyrmästarlägenhet om tre rum och kök samt två lägenheter om två rum och kök, trerumslägenheten med cirka 63 kvadratmeters golvyta, fyrvaktarlägenheten om cirka 54 kvadratmeter och fyrbiträdeslägenheten om cirka 43 kvadratmeter.

Med hänsyn till arbetsledning och transporter är det lämpligt, att förbättrandet av bostadshusen å Tylö och Tistlarnas fyrplatser utföras i ett sammanhang och, med hänsyn till eventuellt inträffande svåra väderleksförhållanden, i samband med det här ovan föreslagna arbetet för förbättrad fyrbelysning i farleden mellan Varö och Nidingen.

Förbättring av
materielen vid
lotsverkets liv-
räddnings-
stationer.

Lotsverket har för närvarande 18 livräddningsstationer, anlagda mellan åren 1855 och 1927. Av dessa stationer äro 7 utrustade med såväl livbåt som raketapparat, 5 med endast livbåt och 6 med endast raketapparat. Det stora flertalet av stationerna äro försedda med vagnar för transport av livbåtar och raketapparater. Så finnas för närvarande 11 vagnar för transport av livbåtar och 10 vagnar för transport av raketapparater. Sedan anordningar vidtagits å vissa av livräddningsstationernas vagnar

för deras koppling till och transport med automobil, har erfarenheten visat, att hjulen å vagnarna bliva utsatta för varmgång vid transport redan vid kort distans även med jämförelsevis ringa hastighet, om ock omsorgsfull smörjning utförts. Utom denna olägenhet bliva särskilt livbåtarna utsatta för ganska stor påfrestning under transport genom den starka skakning, som de utan fjädrar försedda vagnarna medföra. Fara för båt och manskap kan alltså tänkas uppstå därigenom att livbåt eller luftlådor bliva läck.

Enär det merendels är av stor vikt, att räddningsmaterielen vid räddningsföretag snarast anländer till platsen för haveriet, och flera miles transport kan ifrågakomma, är det nödvändigt, att å nuvarande vagnar vagnshjulen, som för närvarande med ett undantag när äro av trä med järnringar, utbytas mot nya hjul med stålnav och kullager samt massiva gummiringar, vartill kommer ändring av vagnaxlarna.

Lotsstyrelsen får i detta sammanhang framhålla, att, även om ett antal roddlivbåtar under de närmaste åren ersättes med motorlivbåtar, flertalet av de förra dock måste under lång tid framåt göra tjänst och måhända å vissa platser aldrig kunna avvaras. En modernisering i nyss angiven riktning är därför påkallad. En dylik modernisering blir emellertid jämförelsevis dyrbar, i det kostnaden för ändring av en båttransportvagn beräknas till omkring 1,700 kronor och för en raketvagn till omkring 1,400 kronor.

Här begärt anslag avser modernisering av tre livbåtvagnar samt tre rakettransportvagnar, och torde lotsstyrelsen under de närmaste åren komma att anhålla om medel till fortsatt modernisering av transportvagnarna vid lotsverkets livräddningsstationer.

Farvattnet utanför Blekinge sydöstra kust har alltid till följd av de här talrikt förekommande långt till havs utskjutande grunden ansetts erbjuda stora riskmoment för sjöfarten. Då detta farvatten, vilket genomlöpes av en stor del utav Kalmarsundstrafiken, i avsevärd utsträckning befares av segel- samt motorsegelfartyg, hava här strandningar och andra sjöolyckor ej sällan inträffat under ogynnsamma sikt- och väderleksförhållanden. Den till skeppsbrutnas hjälp år 1911 upprättade livräddningsstationen Utlängan, belägen å ön med samma namn, vilken station förfogar över en roddlivbåt och en raketapparat, kan ej längre anses vara försedd med sådan materiel, som uppfyller nutida anspråk. I syfte att utsträcka ifrågavarande livräddningsstations verksamhet till ett större område och därigenom åstadkomma ökad säkerhet för sjöfarande har lotskaptenen i södra lotsdistriktet vid olika tillfällen till lotsstyrelsen gjort framställning, att den nuvarande roddlivbåten måtte utbytas mot en motorlivbåt. Denna måste förläggas å en mot havet mera skyddad plats än å Utlängan, exempelvis nordväst om denna ö längre in bland skären vid Stenshamn. Lotsstyrelsen, som anser den ifrågasatta förbättringen av livräddningsstationen synnerligen beaktansvärd, har vid företagen utredning funnit erforderliga nvenskaffningar böra omfatta en motorlivbåt samt ett båtskjul jämte tillfartsväg och en slip. Motorlivbåten bör byggas av järnplåt, hava en längd av omkring 11 meter och en bredd av omkring 3.2 meter, vara försedd med en omkring 40 hästkrafter motor ävensom erforderliga anordningar till tryggnad av dess flyttbarhet, allt till en beräknad kostnad av 45,000 kronor. Båtskjul, tillfartsväg och slip, vilka lotsstyrelsen i likhet med lotskaptenen anser

Modernisering av Utlängans livräddningsstation.

böra uppföras vid Stenshamn, beräknas betinga en kostnad av 15,000 kronor. Efter vidtagna förändringar i nu angiven omfattning skulle raketapparaten jämte förvaringsskjulet för densamma komma att bibehållas å sin nuvarande plats å Utlängan, vilken är därför lämpligast. Enär isförhållandena understundom lägga hinder i vägen för utfart från Stenshamn, under det att möjlighet vid samma tillfälle förefinnes att utgå med livbåt från Utlängan, bör stationens nuvarande roddlivbåt, åtminstone tillsvidare, bibehållas vid Utlängan.»

*Departements-
chefen.*

Lika med lotsstyrelsen anser jag den ifrågasatta ombyggnaden och kompletteringen i utrustningen av reservfyrskippet nr 24, vilka arbeten även min företrädare i ämbetet förordade till utförande under ett kommande budgetår, icke längre böra uppskjutas.

Den möjlighet, som genom statsisbrytarens tillkomst uppkommit att något förlänga sjöfarten under hösten och förvintern på en del norrlands-hamnar liksom att över huvud taget i nuvarande utsträckning uppehålla sjöfarten vid rikets ostkust vintertiden, är i hög grad beroende av att de i dessa farvatten förlagda fyrskppen genom förstärkning av maskinstyrkan samt modernisering och utrustning i övrigt sätts i stånd att kvarstanna på sina stationer så länge det för sjöfartens upprätthållande kräves. Det torde därför vara nödvändigt, att nu ifrågavarande reservfyrskipp, som alltsom oftast tages i anspråk för att ersätta de ordinario fyrskppen, göres så nära likvärdigt med dem som möjligt. Härtill erfordras emellertid såväl att fyrskippet förses med avsevärt kraftigare maskineri än dess nuvarande som att fartyget delvis ombygges genom ändring av främre delen av förskeppet och akterstaven samt dess förstärkning i och vid vattenlinjen, allt i syfte att möjliggöra dess gång i någorlunda kraftig is. I samband med ifrågavarande förändringar lära jämväl övriga av lotsstyrelsen ifrågasatta åtgärder med avseende å samma fartyg böra vidtagas. Jag finner mig emellertid böra föreslå, att kostnaden fördelas på två budgetår. Jag förordar, att å riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptages ett belopp av 130,000 kronor.

Vad angår den föreslagna lys- och ljudbojen vid Bredgrund sydost om Landsort, vilken boj är avsedd att ersätta den vid grundet nu befintliga, för enbart lyse inrättade bojen, anser jag, i betraktande av de lättnader för sjöfarten utläggandet av förstnämnda slags boj å denna plats — där en betydande trafik framgår — skulle erbjuda, anskaffningen av nämnda boj icke böra uppskjutas.

Såsom av lotsstyrelsen nämnts, har 1930 års riksdag för löpande budgetår anvisat 49,000 kronor till anskaffande av en lotsmotorkutter av stål för Gävle lotsplats. Angivna belopp avsåg hälften av den beräknade kostnaden för kuttern. I sin förenämnda skrivelse den 31 oktober 1930 — med förslag att viss uppkommen besparing finge tagas i anspråk för nedbringande av kostnaden för ändring av en reservsegelkutter till en lotsmotorkutter för Svartklubbens fyrplats — har lotsstyrelsen